corneliu codreanu

PREZENT

COLECȚIA DACOROMANIA

CORNELIU CODREANU

PREZENT

ION BANEA * PREOT VASILE BOLDEANU * TRAIAN BRĂILEANU * GENERAL PLATON CHIRNOAGĂ * HORIA C. COSMOVICI * ARON COTRUŞ * VASILE CRISTESCU * ION FLEŞERIU * VICTOR PUIU GÂRCINEAU * ILIE GÂRNEAŢĂ * CORNELIU GEORGESCU * C. HENŢESCU * PAUL GUIRAUD * VASILE IASINSCHI * NAE IONECU * IONUŢ JIVAN * GRIGORE MANOILESCU * VASILE MARIN * SIMION MEHEDINŢI * ION I. MOŢA * PREOT ŞTEFAN PALAGHIŢĂ * CONSTANTIN PAPANACE * ION PROTOPOPESCU * GEORGE RACOVEANU * LAURIAN ŢĂLNARU * J. L. GOMEZ TELLO * ION ŢOLESCU

MADRID
1966

Depósito legal: M. 5.305-1966

Gráficas Benzal - Virtudes, 7 - Madrid

DIN mulțimile oarbe unu s'alege...
gândul lui: rege...
vorba lui: *lege*...
vrerea-i: platoșe de neînfrânt...
pasul lui: cutremur de pământ...

veacul sub trăsnete, în sbatere grea,
îi zice cum vrea,
îl botează cum vrea...

la masa de lucru adună:
azurul văzduhului lângă furtună
și lângă—o inimă mai bună ca o pâine:—
cruzimi de tigru, auzuri de câine...

noua lui limbă
fața țării o schimbă:
grâul crește mai plin din glia săracă,
fetele se fac mai frumoase să-i placă,
flăcăii, pentru el,
se'mbracă'n mușchi mai tari ca de oțel...
pentru o rază din privirea-i, ruptă,
oricine-i gata, pentru el, să cadă'n luptă...
bătrânii sătui de viață ar vrea să mai trăiască
să stee drepți la vorba lui împărătească...

pușca, tunul, tancul, co botul în tină
i se'nchină...
pacea-i mai pace, războiul-mai crunt...
pentru el sunt toate așa cum sunt...
ochii lui cu mii de uitături deodată
străfulgeră și scoală în picioare țara toată...

ARON COTRUȘ

PARTEA I

CORNELIU CODREANU ŞI REVOLUŢIA OMULUI NOU

CAPITOLUL I

LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL

ACUM, la douzăzeci și cinci de ani dela asasinatul din 1938 și in lumina evenimentelor politice ce s'au petrecut de atunci, se poate privi în perspectivă istorică imensa personalitate a lui Corneliu Zelea Codreanu.

Gânditor politic, reformator social, luptător și organizator neîntrecut el a reușit în scurtul răgaz al unui deceniu (1927-1937) să răscolească din adâncuri sufletul unui popor și să creeze ambianța prielnică unei primeniri sufletești cum niciodată nu s'a pomenit în lungul istoriei neamului românesc.

Cu darurile sale naturale, cu armonia lui structurală, —înalt, bine făcut, de o masculină și austeră frumusețe, cu o privire limpede și pătrunzătoare, de o seninătate calmă și gravă în același timp— el impresiona fără nicio altă manifestare, prin simpla lui apariție.

Prezența lui însă nu însemna ostentație ori provocare căci el era modest. Modestia lui Corneliu Codreanu își avea obârșia în respectul de persoana umană. Deaceea vorba pe care o spunea, părerea pe care o emitea erau totdeauna cumpănite. El nu urmărea efectul facil al unui joc de cuvinte sau de idei și mai puțin încă zeflemeaua chiar atunci când argumentarea era '*reducerea la absurd*'.

Preocupările minții sale, imboldurile sufletului său mergeau la problemele adânci ale trăirii omenești. Deaceea soluțiile pe care le preconiza nu erau paliative de moment, nu se enunțau prin formule ori lozinci răsunătoare și surprinzătoare, ci îmbrăcau haina simplă a marilor adevăruri. Cartea lui «*Pentru Legionari*», «*Circu-lările*» date de el, ori «*Insemnările dela Jilava*», constituesc, din acest punct de vedere, un model de stil sobru, simplu și direct, fără întortochieri, fără ditirambe. Emotivitatea cu care scrie și re-volta pe care o stârnește nu sunt rezultatul unei frazeologii înfier-bântate, ci expresia obiectivă a stărilor de fapt.

Corneliu Codreanu socotea că viața trebue luată în serios și trăia cu intensitate acest adevăr care nu-i îngăduia preocupări mărunte ori meschine.

Hotărârea lui era fermă fără a fi agresivă. Ea pornea de la un adevăr care nu poate fi contestat și țintea la înscăunarea dreptății pe care o socotea condiția unică și deci esențială pentru convie-țuirea oamenilor și a neamurilor.

* * *

Dela hotărârea din pădurea Dobrina, în Martie 1919 —când încă nu avea douăzeci de ani—, până la hotărârea cea mare, dela 24 Iunie 1927, când întemeează «*Legiunea Arhanghelul Mihail*» și își asumă o răspundere unică în viața publică a României, toate preocupările și întreaga lui activitate țintesc spre o unică finali-tatei apărarea neamului amenințat în toate granițele lui ca și în interior. Eram dușmăniți de Unguri pentru Transilvania, de Bul-gari pentru Cadrilater, de Ruși pentru Basarabia, de Bolșevici pentru a fi sdrobit —prin intrarea armatelor române în Buda-pesta, la 3 August 1919— regimul comunist al lui Bela Kuhn ins-taurat în Ungaria și a fi stăvilit astfel revărsarea puhoiului bolșevic spre Apus. La amenințarea molohului comunist în vecinătatea gra-niței noastre răsăritene se adăugau neliniști produse în țară de simpatizanții revoluției roșii, recrutați de agenții bolșevici în evrei-mea română și în populația rusească rămasă în Basarabia. Printre cei mai activi, alături de studenții basarabeni veniți la Iași, la Universitate, erau o serie de Evrei intelectuali și gazetari. In cartea sa «*Pentru Legionari*» în capitolele «*Un tablou al situației la 1919*» (pag. 27) și «*Atitudinea presei jidănești*» (pag. 31), Corneliu Co-dreanu fixează succint și pregnant primejdia care ne pândea.

Labilitatea politică datorită desmățului partidelor în concuren-ță, (se înființaseră alte noi partide pe lângă cele vechi traditio-nale), oscilațiile spirituale datorite în mare măsură oscilațiilor spi-rituale și politice ale aliaților noștri din Apus și influența finanței americane care nu era străină de revoluția din Rusia, părăsirea de către '*Comitelul suprem de cinci*' al armatelor *albe* rusești, propa-ganda filocomuniștilor și criptocomuniștilor din toată lumea, erau fapte care mijloceau o atmosferă tulbure și de mare nestabilitate în țară. «Se pregătea revoluția», (P. L. pag. 17). «Lumina vine dela răsărit», «lumea se îndreaptă cu pași mari spre stânga» erau lozinci care se enunțau chiar dela tribuna parlamentului de către reprezentanți ai Universității care ar fi trebuit să fie cei dintâi pe baricadele de apărare a neamului.

In aceste vremuri Corneliu Codreanu luptă împreună cu lucrăto-rul Constantin Pancu și cu o mână de studenți naționaliști și zădăr-nicește încercările de grevă puse la cale de comuniști la R. M. S. —Iași și la atelierele C. F. R.—Nicolina.

Pe linie studențească, în luptă cu elementele politicianizate ori desorientate, reușește să întemeeze 'Asociația Studenților Creștini' care a durat până în timpurile din urmă când țara a căzut cotropi-tă de Ruși. Semnalăm din angajamentul celor 46, care au întemeiat 'Asociația'.

> ...«A lupta, pe oriunde vom fi, pentru *dreptatea* noastră, pen-tru viața amenințată a neamului nostru, socotim cea dintâi a noastră datorie de onoare.» ...«să aprindem în sufletele necă-jite făclia *adevărului*, a dreptului de viață liberă a neamului nostru pe aceste meleaguri.» (P. L. pag. 61).

Intre 1923 și 1927 luptă și pe frontul politic în '*Liga Apărării Naționale Creștine*'.—L. A. N. C., înființată în 1923 sub conducerea Prof. A. C. Cuza— până când, în Mai 1927, Liga se rupe în două prin cearta dintre șef și comitetul de conducere.

Experiența acestor patru ani este hotărâtoare în acțiunea lui Corneliu Codreanu care va începe curând lupta sub total alte aus-picii. In capitolul «Primejdii care pândesc o mișcare politică» (P. L. pag. 240) notează cu privire la popularitatea L. A. N. C. —ului:

> «Curentul din țară era formidabil. Nu cred să fi fost de multe

ori pe pământul românesc un curent popular mai unanim ca acesta»; pentruca imediat să adauge:
«Dar Liga nu merge bine. Lipsă de organizaţie, lipsă de plan de acţiune. La aceasta se mai adăugase, în urma marelui curent, pericolul amestecului în cadrul mişcării a unor elemente compromiţătoare şi primejdioase.»

Când, în Mai 1927, primeşte, la Grenoble, scrisoarea lui Ion I. Moţa care îi anunţa dezastrul din Ligă, se întoarce în ţară ca să constate că totul se surpase. Toate încercările lui de împăciuire rămân zadarnice. Până şi «tineretul era cuprins de flăcările mistuitoare ale învrăjbirii», (P. L. pag. 270) iar lui Corneliu Codreanu nu-i rămâne decât să constate că totul se prefăcea în scrum», «în sufletele noastre coborâse pustiul.»

In urma tribulaţiilor fără de rezultat făcute pe lângă 'Statutari', pe lângă prof. Cuza şi pe lângă tineret, hotărăşte să nu meargă cu niciuna din cele două grupe în care se împărţise Liga. Porneşte lupta pe socoteala lui şi după judecata pe care încă din 1923 şi-o fixase în închisoarea dela Văcăreşti.

In seara de Vineri, 24 Iunie 1927, înfiinţează 'Legiunea Arhanghelul Mihail'.

* * *

Această hotărâre a lui Corneliu Codreanu va fi putut să pară o aventură de neînţeles pentru cei care priveau lupta politică sub semnul minor al întrecerii sau încăerării între partide. Incă o nouă grupare care venea să mărească numărul celor deja existente, concurente în ambiţia pentru putere. Sub aceste auspicii încercarea era, vădit, sortită eşecului.

Corneliu Codreanu însă n u a c e a s t a gândise. Prin înfiinţarea Legiunei el nu întemeează un nou partid politic. Legiunea nu însemna o extrapolare pe traectoria pe care se mişcau partidele ci un punct de întoarcere bruscă pe această traectorie. O revoluţie în conceptul politic ca şi în metodele de a realiza acest concept propriu.

Lupta lui de aproape un deceniu alături de muncitori, în cadrul studenţimii şi în partidul politic L. A. N. C., îi mijlocise o experienţă pe care el nu o lăsase să-i scape fără a trage învăţături. Indelungile meditaţii din închisoare îl îndrumaseră spre o altă gândire politică decât aceea de care erau călăuziţi oamenii politice care îşi asumau răspunderea diriguirii popoarelor în acele momente.

Chiar atunci, în epoca de marcată înclinaţie spre stânga, dacă nu se enunţa făţiş, se practica totuşi 'nietzscheismul' politic al celor *două morale*. Morala sclavilor şi a stăpânilor se extindea şi la popoare, creind neamuri de categoria întâia şi a doua, 'neamuri alese', neamuri menite să stăpânească şi să conducă pe celelalte în virtutea calităţilor de 'rasă'. Mussolini era un 'nietzscheist' convins iar Hitler protagonistul teoriei superiorităţii rasei 'blonde-nordice' germanică. Si unul şi celălalt urmăreau, fără îndoială, realizarea, prin politica lor, a unei viziuni a vieţii şi a lumei. Ei depăşeau rosturile politice cotidiane: arta de a conduce pe oameni, ştiinţa de a folosi conjuncturile, arta de a prevedea... Dar viziunea lui Mussolini era 'Statul' iar a lui Hitler, 'rasa'.

Corneliu Codreanu definind Neamul ca totalitatea celor ce trăesc, a celor ce au fost şi a celor ce vor veni, precizează astfel patrimoniul neamului, 1.—*patrimoniu fizic*, (carnea şi sângele), 2.—*patrimoniu material*, (pământul şi bogăţiile lui) şi 3.—*patrimoniu spiritual* care cuprinde, (P. L. pag. 396).

> «*a. Conceptul lui despre Dumnezeu, lume şi viaţă*. Această concepţie formează un domeniu, o proprietate sprituală...
> *b. Onoarea lui ce* străluceşte în măsura în care neamul s'a putut conforma, în existenţa sa istorică, normelor izvorâte din concepţia despre Dumnezeu, lume şi viaţă.
> *c. Cultura lui*, rodul vieţii lui născut din propriile sforţări în domeniul gândirii şi al artei...
> Un neam trăeşte în veşnicie prin concepţia, onoarea şi cultura lui. Deaceea conducătorii naţiilor trebue să judece şi să acţioneze nu numai după interesele fizice sau materiale ale neamului, ci ţinând seamă de linia lui de onoare istorică, de interesele eterne. Prin urmare nu p â i n e c u o r i c e p r e ţ c i o n o a r e c u o r i c e p r e ţ. (P. L. pag. 397).
> Iar, în complectarea ideii, precizează.
> «*Ţelul final al neamului*». Este viaţa? Dacă este viaţa nu interesează mijloacele pe care popoarele le întrebuinţează pentru a şi-o asigura. Toate sunt bune, chiar şi cele mai rele. Se pune deci problema: După ce se conduc naţiunile în raport

cu alte națiuni? După animalul din ele?... După legea peștilor din mare sau a fiarelor din pădure?

Țelul final nu este viața ci *Invierea*. Invierea neamurilor în numele Mântuitorului Isus Cristos. Creația, cultura nu-i decât un mijloc, nu un scop cum s'a crezut, pentru a obține această înviere. Este rodul talentului pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru, de care trebue să răspundem». (P. L. pag. 397).

Această gândire politică, fundată în *creștinism*, detașează pe Corneliu Codreanu de toate curentele contimporane, de dreapta ori de stânga, și determină o traectorie inedită acțiunii sale politice. In timp ce Hitler pune accentul pe primul patrimoniu, «carnea si sângele», adică rasa, Mussolini pe al doilea, «Statul» și bogățiile lui, Corneliu Codreanu pune accentul pe cel de-al treilea, pe patrimoniul *spiritual* care trebue să domine și să coordoneze pe celelalte două. Este în aceasta un sens superior dat noțiunii de *politică:* realizarea unei vizuni în concordanță cu legile supreme ale Creației.

Ca o consecință a acestui concept este unicitatea moralei. Nu există două morale, una a individului și alta a statului. Există o singură morală pentru ins și pentru colectivitate, *morala creștină* și de ea înțelege să se călăuzească în acțiunea sa politică.

* * *

Credința în Dumnezeu a lui Corneliu Codreanu nu este o oportunitate politică față de ateismul comunist. Este convingerea profundă în adevărul bisericii creștine că nimic nu se poate face temeinic fără ajutorul lui Dumnezeu așa cum stă scris sub emblema țării românești «Nihil sine Deo». Este convigerea că adevărul fundamental, adevărul de netăgăduit dela care trebue să pornim în toate judecățile și acțiunile noastre e adevărul creștin.

Și nu este o atitudine 'personală' așa cum obișnuiește să se enunțe în statele laice, ci este o atitudine pe care înțelege să se miște întreaga lui organizație și—până în cele din urmă—întregul neam românesc. El notează chiar dela început, dela întemeerea Legiunei:

«Patru linii brăzdează mica noastră viață inițială:
1. *Credința în Dumnezeu.* Toți credeam în Dumnezeu. Nu era nici un ateu printre noi.» (P. L. pag. 281).

Considera o «*infirmitate imposibilitatea de a crede în Dumnezeu*». (Circulara din 23 Februarie 1936).

Poporul românesc a fost totdeauna credincios. Dela Voevozi, la boeri și la talpa țării toți credeau în Dumnezeu. Ștefan-cel-Mare constitue, din acest punct de vedere un admirabil exemplu în Istorie. Intreaga Moldovă este sămănată de bisericile ridicate de el. Așezămintele religioase de caritate fundate de boeri la fel. Pilda dată de aceștia era venerată de țărani. Toți se găseau astfel legați între ei prin aceeași credință în Dumnezeu și toți mărturiseau că această credință i-a salvat în ceasurile grele de cumpănă. Secolul al nouăsprezecelea a adus însă din Apus vântul de laicism care bântuia acolo și cu aceasta detașarea 'intelectualității' noastre de biserică, care rămânea astfel, doar o mondenitate festivă la nunți și botezuri.

Corneliu Codreanu, profund credincios, cere practicarea credinței în toate actele vieții ca o condiție esențială trăirii. Cultul lui Lucifer pe care îl extindea tot mai mult masoneria, îl îngrijora în măsura în care primejdii de tot felul se adunau, ca nori grei și întunecoși deasupra Neamului nostru. Deaceea el nu se mulțumește cu mărturisirea plată a existenței lui Dumnezeu ci pretinde practica efectivă a religiei creștine cu morala ei.

Corneliu Codreanu pune ca temei al politicii sale principiul că nu se poate porni în nicio judecată decât dela un adevăr incontestabil și nu se poate urmări altă finalitate decât adevărul și dreptatea, așa cum preconizează religia creștină.

Evident nu au lipsit, pentru această atitudine, ironiile și zeflemeaua. Mișcarea Legionară era arătată ca o organizație de mistici. A invoca ajutorul lui Dumnezeu într'o acțiune politică părea o naivitate. Si totuși, puțini, săraci și huliți, întemeetorii Legiunei pornesc la luptă numai cu această credință.

«Noi avem o religie, noi suntem robii unei credințe. In focul ei ne consumăm și în întregime stăpâniți de ea o slujim până la ultima putere. Pentru noi nu există înfrângere și desarmare, căci forța ale cărei unelte vrem noi să fim e etern invincibilă.»

scrie Ion I. Moţa în articolul «la Icoană» din primul număr al revistei legionare «Pământul strămoşesc» apărut la 1 august 1927.

Iar când merge în 1936 să lupte în Spania împotriva urgiei comuniste ce se deslănţuise acolo, Ion I. Moţa scrie părinţilor săi.

«Se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Cristos! Se clătina aşezarea creştină a lumii! Puteam noi să stăm nepăsători? Nu e oare o mare binefacere sufletească pentru viaţa viitoare să fi căzut în apărarea lui Cristos?» (Bc. XI. 1936).

Credinţa creştină şi practicarea ei este mereu prezentă în toată acţiunea lui Corneliu Codreanu. Cu prilejul înfiinţării *'Corpului muncitorimii legionare'* el ordonă:

«Se vor lua cele mai severe măsuri cu privire la recrutarea noilor elemente aşa fel încât să nu pătrundă decât acelea capabile de credinţă în Dumnezeu...» («Circulara din 25 Oct. 1936).

In punctul 53 din 'Cărticica şefului de cuib' el stabileşte norma pentru legionari «*rugăciunea ca element decisiv al victoriei*», cu condiţia dreptăţii şi moralităţii acţiunii.

De bună seamă se poate riposta că toate programele politice au la bază 'dreptaterea şi moralitatea'. Desigur în programul tipărit şi folosit pentru propagandă. In concepţia lui Corneliu Codreanu —şi în aceasta stă valoarea gândirii sale politice—moralitatea politică trebue să fie tot atât de riguroasă ca şi morala individuală şi trebue practicată în toate actele vieţii. Moralitatea nu poate să cedeze necesităţilor politice. Iar dreptatea este pentru el singura justificare plauzibilă a unei acţiuni politice. Căci—spune el—mişelia din viaţă nu poate fi alungată decât «prin lumina pe care o aduce sufletul viteazului plin de caracter şi de onoare.» (P. L. pag. 281).

Corneliu Codreanu era perfect conştient de dificultatea formării unui astfel de suflet. Oamenii, călăuziţi numai de ambiţia de 'a ajunge' făcându-şi 'ideal' din aceste ambiţiuni, nu puteau să dea neamului strălucirea pe care o visa el pentru neamul românesc. De aceea acţiunea lui politică este îmbinată cu acţiunea de educare a insului. Un om crescut fără ideal, fără pregătirea necesară pentru aceasta, ca bălăriile pe maidan, repede se sufocă în ambianţa

forţelor nefaste care stăpânesc lumea. Si niciodată aceste forţe nu fuseseră mai ameninţătoare ca atunci, când, după revoluţia din Rusia, se găseau în euforia succesului. «*Ora victoriei noastre supreme se apropie. Ne găsim în pragul stăpânirii lumii. Ceeace nu* de mult părea un vis, acum e pe cale să se relizeze Eram slabi şi neputincioşi; catastrofa mondiala ne transformă şi, graţie ei, pu*tem să ridicăm capul cu mândrie*» scria, în Decembrie 1919, comitetul central al secţiunii din Petrograd al Ligei Internaţionale Israelite.

Imensei puteri materialiste ridicată în coasta noastră sub forma unui stat comunist de peste 180 milioane de oameni nu se putea opune cu eficacitate decât o forţă spirituală, singura pe care materia nu o poate invinge. Corneliu Codreanu a văzut limpede acest lucru şi l-a enunţat chiar dela întemeerea Legiunei.

«Nu negăm şi nu vom nega existenţa, rostul şi necesitatea materiei în lume, dar negăm şi vom nega deapururi dreptul stăpânirii ei absolute. Singura forţă morală în începuturile noastre nu am găsit-o decât numai în credinţa nestrămutată că plasându-ne în armonia originară a vieţii—subordonarea materiei spiritului—vom putea înfrânge adversităţile şi vom putea birui în contra puterilor satanice coalizate în scopul de a ne nimici.» (P. L. pag. 278).

Deaceea când politica noastră externă încearcă apropierea de Rusia, el se ridică în numele lumii «*care într'un ceas greu pentru ţara aceasta va fi chemată să vorbească cu tunul sau cu sângele ei*» şi scrie:

«*Apropierea de Rusia.*—I. Este un gest de trădare pe care poporul român îl face faţă de Dumnezeu şi de ordinea morală a acestei lumi şi faţă de popoarele care stau în slujba acestei ordini în răsboiul cu puterile nimicitoare ale răului...

II. De vor intra trupele ruseşti pela noi şi vor eşi învingătoare, în numele diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susţină că ele vor pleca înainte de a ne sataniza, adică bolşeviza?» (*) (Circulara «Politica Externă» 30. V. 36).

(*) Deşi nu este cazul să intrăm în amănunte politice în această evocare a lui Corneliu Codreanu, socotim totuşi extrem de important să relatăm următorul

Se mai poate oare tăgădui, azi la 22 de ani dela acel avertisment, că cel care avea dreptate era omul cu credinţa în Dumnezeu şi nu făuritorii de teorii şi pacte satanice? Mai poate fi valabilă lozinca «*pentru a mă salva fac pact şi cu Satana*»?

Azi când peste 120 milioane de suflete gem sub jugul sovietic şi când lumea întreagă trăeşte înfrigurată sub ameninţarea a peste 800 milioane de comunişti nu se vădeşte oare cu suficientă stringenţă adevărul celor propovăduite de Corneliu Codreanu?

Când la Moscova, în mai puţin timp decât a fost necesar pentru a scrie în memoriile sale, Churchil a vândut comuniştilor pe Români, nu a făcut o nedreptate strigătoare la Cer poporului despre care cu atâta dreptate spunea Corneliu Codreanu că «*este poate singurul în lume care, în toată istoria sa, n'a cunoscut păcatul robirii, încălcării şi nedreptăţirii altor popoare*»? (P. L. pag. 287).

Desigur arbitrul politicii europene uitase de Dumnezeu cum a uitat dealtfel şi când a făcut pactul cu Satana în 1942.

* * *

Imens merit al lui Corneliu Codreanu este de a nu fi cedat pe această linie a credinţei sale şi de a nu fi oscilat o clipă, oricare ar fi fost curentul de opinii care îşi făceau loc în ambianţa de atunci.

Când în ultimul proces, în Mai 1938, procurorul denunţa Legiunea ca pe o acţiune 'mistică' foarte primejdioasă, Corneliu Codreanu a răspuns cu seninătate: «*împotriva misticei comuniste care ameninţă lumea cu distrugerea nu se poate lupta decât cu o altă mistică.*»

---

fapt quasi inedit— care alături de această Circulară va lămuri pentruce «forţele oculte» au hotărât distrugerea Legiunei şi suprimarea şefului ei.

Era în noaptea de 7 Martie 1936. Trupele germane ocupaseră Renania. Cancelariile apusene erau alertate. Ministrul Poloniei în România vine în miezul nopţii la diplomatul român ministrul M. S.—şi-i pune sub ochi o notă informativă a ataşatului său militar prin care se arăta că guvernul român (prin ministrul său de externe N. Titulescu) luase hotărârea că din acea noapte căile ferate din Bucovina şi Moldova de Nord sunt puse la dispoziţia U. R. S. S. pentru transporturi destinate Cehoslovaciei. Diplomatul român a anunţat pe George Brătianu, deputat, care a doua zi a şi făcut o interpelare, şi prin Generalul Zizi Cantacuzino pe Corneliu Codreanu. Acesta a luat imediat măsuri şi a dat dispoziţiuni pentru sabotarea transporturilor. Ca urmare a acestui fapt a dat declaraţia de mai sus în politică externă.

Indica prin aceasta lămurit că o idee chiar aberantă, ca cea comunistă, nu poate fi distrusă cu închisorile şi beciurile poliţiei. Impotriva ei trebue să se ridice o idee mai luminoasă care e capabilă să smulgă sufletele din ispita răului. Impotriva ideologiei materialiste a diavolului, Corneliu Codreanu ridica spiritualitatea creştină cu credinţa în Dumnezeu.

Din păcate, acest fapt nu este deplin înţeles nici azi de cei care, interesaţi sau din naivitate, preconizează teoria coexistenţei şi convieţuirii.

'Inarmarea Morală' iniţiată acum câţiva ani în urmă îi dă însă o postumă şi răsunătoare dreptate.

* * *

Consecvent acestui principiu de credinţă şi morală creştină în domeniul politic, Corneliu Codreanu consideră ca prim mobil şi ca finalitate a unei acţiuni, d r e p t a t e a.

O acţiune nedreaptă—avea el obiceiul să spună—n'ar fi plăcută lui Dumnezeu, n'ar fi în folosul neamului, ar fi în dauna Legiunei şi, până în cele din urmă, chiar celui ce o face.

Noţiunea de dreptate—ca şi noţiunea de libertate—este de multe ori de un subiectivism care-i alterează esenţa. Omul vrea să fie *complect* liber şi să aibă *totdeauna dreptate*. Lucrul este cu neputinţă. S'ar cădea în anarhie pedeoparte, sau în egoism, care ar duce la egolatrie, pedealta.

Este o mare diferenţă între noţiunea de *dreptate* şi cea de *justiţie*. Insăşi justiţia pentru a fi echitabilă trebue, în prealabil, să fie dreaptă. In zadar o hotărâre este în conformitate cu articolele codului de justiţie, dacă legea nu e dreaptă.

Deaceea, Corneliu Codreanu, înainte de orice cerea dreptate. De bună seamă nu e uşor să se înfrângă înclinaţia instinctivă a omului de a vrea să aibă dreptate *cu orice preţ*. Orgoliul poziţiei sociale, al prestigiului personal şi în fine, credinţa că deţine adevărul îl împinge către aceasta. E o ambiţie care naşte din însăşi condiţia de viaţa socială. Toate acestea alterează caracterul dreptăţii şi-i denaturează calitatea.

* * *

Pentru a înlătura aceste scăderi, Corneliu Codreanu cere *dragoste* şi pretinde *corectitudine*.

Dragostea şi corectitudinea sunt cele două frâne regulatoare care împiedică pe om să fie nedrept. Cere dragoste după învăţătura Sf. Apostol Pavel. (P. L. pag. 300-302).

Pretinde dragoste ca element de selecţie.

> «Nu poate intra cel ce nu are capacitate de dragoste. Poţi avea toate calităţile, nu poţi fi primit în această familie legionară dacă paşii tăi n'au fost mânaţi aici de dragoste.»
> (Circulara 'Familia Legionară', 17 Oct. 1935).

Consideră dragostea ca element echilibrator,

> «Dragostea e împăcarea între cele două principii, autoritate şi libertate. Dragostea nu poate aduce nici tiranie, nici împilare, nici *nedreptate*, nici răsvrătire sângeroasă, nici răsboire socială.» (P. L. pag. 300).

Pentruca dragostea să stea la baza dreptăţii, când înfiinţează pedeapsa legionară, încredinţează' *Serviciul legionar de judecată'* unui *preot*, părintelui Ionescu-Duminică.

Grija de corectitudine a lui Corneliu Codreanu se manifestă în toate Circulările privitoare la Comerţul legionar. Insă peste corectitudinea materială îl preocupă acea corectitudine, *'onestitate sufletească'* pentru care deschide o bătălie.

> «Anul acesta taberele au rostul de a crea sau a începe creerea omului corect.
> Am creat până acum omul de credinţă, omul viteaz, omul de jertfă. Acum ne trebue omul corect. Corect din toate punctele de vedere: în raport cu el, în raport cu lumea dinafară, (ţinută, atitudine, bună credinţă, respect, etc.) în raport cu organizaţia, în raport cu camarazii, în raport cu şefii săi, în raport cu Ţara, în raport cu Dumnezeu.»
> ... ...

In aşa fel să se poarte legionarii încât să apară o formulă publică: *«Este corect ca un legionar»*. (Către legionarii din Tabăra Arnota, 20 Iulie 1935).

Toate aceste valori morale constituiau pentru Corneliu Codreanu condiţia *«sine qua non»* pentru soluţionarea problemelor grave care se ridicau în calea evoluţiei neamului românesc în cadrul nouii configuraţii geografice după unirea provinciilor locuite de Români. Veacuri de convieţuire cu neamuri străine de sufletul nostru lăsaseră urme care alterau esenţa acestui suflet.

Din primul moment al întemeerii Legiunei el ţine să menţioneze:

> «Ţara piere din lipsă de oameni, nu din lipsă de programe... deci nu programe trebue să creem ci oameni, oameni noui.
> Cea mai mare primejdie naţională stă în aceea de a ne fi diformat de a ne fi desfigurat structura noastră rasială, daco-romană, dând naştere acestui tip de om, creind această căzătură, stârpitura morală: *politicianul* care nu mai are nimic din nobleţea rasei noastre, care ne dezonorează şi omoară.» (P. L. pag. 285).

Ţinta acţiunii lui era să creeze.

> «Un om în care să fie desvoltate până la maximum toate posibilităţile de mărire omenească ce se află sădite în sângele neamului nostru.» (P. L. pag. 286).

Nu ştim, din istoria politică, să se fi întreprins vreodată o acţiune de dimensiunile celei pe care a întreprins-o Corneliu Codreanu pentru creerea 'omului civic' conştient de menirea ce i s'a dat pe pământ.

In toate timpurile oamenii au avut căpetenii, uneori viteze, alteori înţelepte, câteodată năprasnice. Au fost oameni de bine care au vrut să realizeze ca Pitagora în Crotona o comunitate ideală de oameni austeri. Au fost oameni năprasnici ca, în timpurile noastre, Stalin pentru care viaţa unui om preţuia mai puţin ca a unui gândac în realizarea ideei nebuneşti pe care o urmărea. Niciunul nu a reuşit să se încadreze mai armonic în legile cosmice ale creaţiei ca Corneliu Codreanu. Fără constrângeri, fără violenţe de conştiinţă, fără făgăduieli demagogice, nepromiţând nimănui nimic şi cerând fiecăruia totul, el a reuşit să polarizeze în jurul său tot tineretul românesc, toată elita de gândire şi simţire, nu numai a generaţiei sale ci şi a majorităţii generaţiei care l-a precedat.

* * *

Pentru un studios care vrea să adâncească *'Fenomenul legionar'* se pune totuşi o legitimă întrebare. Pentruce în aceste condiţiuni Corneliu Codreanu a fost persecutat? Pentruce mişcarea lui a fost prigonită? Pentruce, în ultimă analiză, s'a mers la suprimarea lui în mod mişelesc, asasinându-l atunci când nu mai era liber, când era prizonierul detractorilor săi?

Răspunsul deşi este clar nu e totuşi uşor vizibil pentru cei ce nu cunosc substratul problemei.

Corneliu Codreanu reprezenta prin Legiune o primejdie mortală pentru clasa conducătoare a politicei româneşti. Incepuse să se realizeze ceeace în închisoarea dela Văcăreşti, în 1923, era numai un gând.

> «Această organizare a tineretului va rezolva însăşi problema politicianismului care nemai primind elemente tinere va fi condamnat la moarte prin inaniţie, prin lipsa de alimentare. Lozinca întregei generaţii tinere trebue să fie *niciun tânăr nu va mai intra pe poarta vreunui partid politic.*» (P. L. pag. 180).

Alegerile generale din Decembrie 1937 confirmau acest fapt şi ele constituiau un simptom grav peste care politicienii nu puteau trece fără îngrijorare. Deci, cât nu era încă târziu, Legiunea şi şeful ei trebuiau suprimaţi.

In aceeaşi măsură Legiunea primejduia o clasă alogenă de speculatori ai bogăţiei şi a muncii româneşti. Legiunea iniţiase un început de soluţionare a problemei evreeşti. *'Comerţul legionar'*. Impotriva acestei acţiuni nu se mai putea folosi propaganda defăimătoare ca împotriva pogromurilor ori a persecuţiilor. Poziţiile celor ce huzureau fără grijă până atunci erau serios ameninţate. Măsurile de apărare trebuiau să fie drastice.

Pentru aceasta şi unii şi alţii au găsit un înalt protector în regele netrebnic Carol II care pentru faptele sale dezonorante fusese îndepărtat dela moştenirea tronului în 1925 chiar de către părintele său, regele Ferdinand I.

Solidari în ticăloşie, au început să înfăţişeze naţionalismul legionar ca primejdios pentru liniştea în interior şi pentru bunele relaţii în exterior.

Naţionalismul poporului românesc a fost totdeauna treaz şi activ în clipele de cumpănă. Prin el neamul nostru a putut supravieţui împilării turceşti, prin el a rămas imun faţă de desmăţul şi

imoralitatea adusă în ţară de fanarioţi, prin el a rezistat jugului maghiar în Transilvania, prin el rusificarea Basarabiei a fost făcută imposibilă. Mai recent, marii naţionalişti M. Kogălniceanu, Vasile Conta, M. Eminescu, Vasile Alexandri, Ion Heliade Rădulescu, Bogdan Petriceicu Hajdău, Costaki Negri, A. D. Xenopol au dat alarma şi au împiedicat revizuirea art. 7 din Constituţie cerută de Bismarck în 1879.

De câteori acest naţionalism al Românilor s'a ridicat zid împotriva năvălirilor ce ameninţau deopotrivă şi Apusul, el era admirat, lăudat şi încurajat. Când însă el îşi apăra «sărăcia şi nevoile şi neamul» atunci crima şi trădarea luau locul laudei şi adulaţiei. Aşa s'au petrecut lucrurile cu Ioan Vodă-cel-Cumplit, cu Mihai Viteazul, cu Grigore Ghica Vodă, cu Horia, Cloşca şi Crişan, cu Tudor Vladimirescu, cu Avram Iancu şi, acum douăzeci de ani, cu Corneliu Codreanu.

Ar fi un topism să mai amintim rolul pe care l-au jucat în politica lumii crima, asasinatul fizic ori moral, trădarea. Aceste arme s'au încercat deopotrivă şi în contra lui Corneliu Codreanu. Insă trădarea lui Vernichescu a fost sancţionată—aşa cum o preconizase—de Ion I. Moţa. Incercarea de otrăvire, pusă la cale de Stelescu, a fost descoperită, împiedicată şi pedepsită. Incercarea de asasinare morală prin acuzarea că Legiunea este «în slujba străinilor», a «Ungurilor care se deşteaptă», în «slujba Moscovei», că «primesc bani dela Jidani», că «sunt în solda hitleriştilor», că sunt autorii fabricei de bani falşi dela Răşinari, a dat greş, acuzaţiile formulate fiind de un ridicol care le nimicea chiar dacă ele erau publicate de ziarul naţional-ţărănesc 'Patria' dela Cluj.

Politicienii au desfiinţat de trei ori Legiunea fără să o poată nimici. Când insă, în 1937, în alegerile din Decembrie ea a reuşit să doboare—prima dată în istoria politicii româneşti—guvernul, problema devenea acută.

In afară de dictatura regală din Februarie 1938 care desfiinţa orice activitate a partidelor politice, Corneliu Codreanu este condamnat la şase lui pentru «ultragiu» adus Prof. N. Iorga şi la 26 Mai 1938—adică exact la 13 ani dela achitarea dela T. Severin—este condamnat la 10 ani pentru... «înaltă trădare». Deşi prizonier în mâinile călăilor săi, Corneliu Codreanu era prezent, peste tot în ţară şi duhul lui călăuzea pe legionari.

In aceste condiţiuni nimic nu mai rămânea de făcut decât ca, în oprobriul întregei lumi oneste, duşmanii să recurgă la ultimul

mijloc, *asasinarea*. Si astfel, în noaptea de 30 Noembrie 1938, pe când îl transportau pe el și pe alți 13 legionari dela închisoarea dela R. Sărat la București, ștreangul s'a strâns—la semnalul luminos dat de maiorul Dinulescu—în jurul gâtlejului celor patrusprezece. Era la km. 30 în pădurea Tâncăbești. (Declarația maiorului Dinulescu în 1940).

După doi ani, în Septembrie 1940, călăul Carol II părăsea tronul și fugea din țară. Ceilalți călăi și-au găsit o moarte nemernică.

Dacă moravurile politice ale vremii explică acest asasinat, rămâne totuși o nedumirire. In aceeași epocă făceau politică naționalistă și antisemită profesorii N. Iorga și A. C. Cuza. Amândoi au militat, împreună sau separați, până la adânci bătrânețe fără să fie stingheriți cu nimic în politica pe care au făcut-o. Dece atunci, Corneliu Codreanu care era continuatorul ideilor lor a trebuit să aibă altă soartă? E drept că cei doi profesori au fost «tribunii» naționalismului și antisemitismului în România. E drept că din ideile lor s'au adăpat generații de studenți. Dar politica lor nu a fost niciodată o primejdie pentru nimeni. Nu a trebuit desființat partidul 'naționalist-democrat' pentrucă și l-a desființat însuși Prof. Iorga. «N'am nevoe de partid» a strigat într'un moment de supărare și și-a trimis partizanii în... cloaca politică a vremei. Iar Prof. Cuza a rupt—cum am arătat—L. A. N. C.-ul fără să fie nevoe de nicio bruscare exterioară. Nici unul, nici altul nu erau interesați de biruința ideilor lor ci de politica de moment, de succesul personal. In opoziție cu ei, Corneliu Codreanu se distingea prin «lipsa de interes personal». «La noi nu se putea câștiga nimic. Nicio perspectivă surâzătoare nu se deschidea. Aici toți nu aveau decât de dat: suflet, avere, viață, capacitate de dragoste și încredere» notează el chiar dela întemeerea Legiunei.

Când a pus termenii problemelor ce avea să rezolve a și trecut eroic la faptă, el și toți ai lui cărora nu înceta să le spună:

> «Vorbește puțin. Vorbește ce trebue. Vorbește când trebue. Oratoria ta este oratoria faptei. Tu făptuiești, lasă-i pe alții să vorbească.» (P. L. pag. 316).

In așa fel vorba lui Corneliu Codreanu era grea încât lumea străină de Legiune avea obiceiul să spună «dacă Codreanu a spus-o, el o face». Când a vrut să rezolve latura comercială a problemei

ovreești și a deschis 'bătălia comerțului legionar' a stârnit spaimă pentrucă nimeni nu bănuia că el va ataca cu atâta hotărâre și va avea atâta succes într'un domeniu din care bieții Români fuseseră alungați și în care nu mai erau tolerați să se întoarcă. Secretul biruinții pe care o aducea el era «marfă bună și cântar drept». La deschiderea restaurantului Grivița pentru lucrători, Corneliu Codreanu spune,

> «In comerțul nou, legionar, vom doborî principiul iudaic, munca din interes și pofta de câștig, foamea de aur. Atâta vreme cât într'o parte din lume va fi pofta de aur, în cealaltă va fi foamea de dreptate.»

De bună seamă antisemitismul Prof. Iorga și Cuza era sincer dar—așa cum spune Protocolul IX al Înțelepților din Sion—era un antisemitism care servea ca instrument iudaismului. Antisemitismul lui Corneliu Codreanu era lupta deschisă, fățișă și onestă pentru recucerirea pozițiilor pierdute ale breslelor românești. In locul teoriei, doctrinei și invectivei, era fapta. Si aceasta înspăimânta pe Evrei ale căror situații erau câștigate prin necinste și imoralitate potrivit învățăturii «politica nu are nimic de a face cu morala». (Protocolul I).

* * *

«*Hotărârea cea mare*» din seara zilei de 24 Iunie 1927 își are valoarea în aceea că inițiatorul ei nu s'a mulțumit să enunțe primejdiile, nu a socotit că e deajuns să îmbogățească literatura cu câteva volume de gândire politică în care să-și expună doctrina sa și să precizeze soluțiunile sistemului său, ci a înțeles să purceadă la înfăptuiri.

Pentru aceasta el a creat întâi mijloacele. «Legiunea Arhanghelul Mihail» va fi mai mult o *școală și o oaste* decât un partid politic». (P. L. pag. 286). Elita legionară care trebuia să ducă la realizare programul legionar jura:

«1.—Să trăim în sărăcie ucigând în noi poftele de îmbogățire materială,
2.—Să trăim o viață aspră și severă cu alungarea luxului și a îmbuibării,
3.—Să înlăturăm orice încercare de exploatare a omului de către om,
4.—Să jertfim permanent pentru țară,

5.—Să apărăm Mişcarea Legionară cu toată puterea noastră împotriva a tot ce ar putea s'o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar, din înalta ei linie morală.»

(Jurământul Moţa-Marin, 2 Februarie 1937).

Este clar că unei forţe, clădită pe astfel de principii morale, nimic nu-i poate sta deacurmezişul. Pentru ea «nu există înfrângere» cum scria Ion I. Moţa. Si lucrul s'a vădit mai repede decât se putea aştepta. Legiunea s'a întemeeat cu cinci membri în 1927 şi dărâma în alegeri guvernul în 1937.

Nu i se putea da deci lui Corneliu Codreanu răgazul celor 70 de ani ai lui N. Iorga sau cei peste 80 ai lui A. C. Cuza. El trebuia suprimat înainte ca Biruinţa legionară întrevăzută să se realizeze. Si astfel la 39 de ani a fost asasinat pentrucă a realizat ceeace nu au putut face cei doi în lunga lor viaţă politică.

* * *

«Popoarele vorbesc rar. E un anume grad de căldură care lămureşte cugetarea lor şi-i dă glas. Si atunci vorbesc tare, în auzul veacurilor. Ele îşi au, pentru aceasta, interpreţii şi împuterniciţii lor, crainicii gândului lor. Prin ei, marele suflet înfierbântat al mulţimii se desvălue ca jarul pământului prin gura vulcanilor. Aprins şi luminos totdeauna, spăimântător câteodată.»

Un astfel de 'crainic' al neamului—cum spune poetul Vlăhuţă de pictorul N. Grigorescu—a fost Corneliu Zelea Codreanu.

Şi crima comisă în noaptea de Sf. Andrei 1938, nu a fost odioasă numai că a zugrumat pe Corneliu Codreanu nevinovat, ci pentrucă a ucis pe acest *crainic* al neamului românesc. Şi crima înfăptuită împotriva unui neam se plăteşte totdeauna scump. Au plătit-o cu moarte ruşinoasă făptuitorii materiali ai ei şi o vor plăti—cum dealtfel o plătesc în prezent—făptuitorii morali care au conceput viaţa pe alt plan. Suferinţele fizice şi morale pe care le trăeşte lumea în coexistenţa cu comunismul şi forţele oculte care îl susţin, sunt rezultatul prevăzut şi denunţat de Corneliu Codreanu la 30 Mai 1936. (Circ. «Politica externă»).

ION PROTOPOPESCU

(Ed. Libertatea, 1959)

ÎNFRUNTAREA RĂULUI

ROMÂNIA şi Neamul Românesc se găseau în anul 1919, după primul război mondial, cu hotarele restabilite, pe bază de dreptate istorică, de jertfe seculare...

Bucuria împlinirii idealului de unitate românească a potolit clocotul resentimentelor pentru suferinţa milenară la vest sau cea seculară la nord şi est; şi minorităţile au fost considerate parte integrantă din masa mare a cetăţenilor români. Problemele spirituale şi economice îşi reclamau drepturile lor, pe măsura evenimentului.

Dar în faţa acestei stări de lucruri, cu dorinţa generală de mai bine, fapte şi acţiuni duşmănoase începuseră să tulbure cursul evoluţiei. Incercări de pregătire a desmembrării Statului, abia închegat în graniţele sale fireşti, n'au lipsit. Deschiderea porţilor, la răsărit şi la apus inamicului, care nu urmărea numai înghiţirea României ci revoluţia mondială şi izgonirea lui Dumnezeu din sufletele creştinilor, era virtualmente un fapt conceput. Peste tot ardeau focuri, care aveau să mistuie casa românească, aşa cum ieşise din război.

Cetăţeni din mijlocul minorităţilor, încălziţi la sânul Patriei generoase, erau mână în mână cu duşmanii de peste graniţă şi stăteau gata să ne predea în orice moment. Câţiva intelectuali români

desechilibraţi, cari uitaseră rostul Neamului de aci înainte, sprijineau prin declaraţii, prin îndemnuri şi tot felul de manifestări tendinţele centrifuge şi avalanşa pârjolului comunist dela răsărit. Alţi străini, din tabăra acelora cari s'au fost dovedit vrăjmaşi ai Unirii Poporului Român, se înfrăţiseră cu unii polticiani din clasa noastră conducătoare, cu scopul de exploatare a României Mari.

Impotriva acestor crude realităţi, ce se desenau ca o mare primejdie pentru Tară şi erau o continuă provocare a instinctelor de conservare elementară a Neamului, Tinerimea Română din toate centrele universitare a reacţionat, dând la timp semnalul de alarmă. Ea, cu sănătatea-i sufletească şi conştiinţa curată şi-a expus, cea dintâi, pieptul la lovituri, ca să frâneze ofensiva agenţilor comunişti şi plaga afacerilor dubioase.

Din mijlocul ei şi a intelectualilor alături de ea, cari s'au opus începutului de comunizare şi păgânizare a Ţării, a apărut Corneliu Zelea Codreanu. Intre toţi, dânsul s'a distins în mod special şi s'a înălţat pe scara valorilor morale prin simţirea, gândirea, voinţa şi tenacitatea sa. Dela o vreme s'a ales împuternicitul sentimentelor şi intereselor Naţiunei Române; i-a creat un nou ideal, ieşit din credinţă şi lupte grele; i-a întărit concepţia de viaţă, concretizată în doctrina eminesciană şi-a restabilit puterea tradiţiei; a dat spiritualităţii româneşti un impuls pentru un viitor nedeterminat. In acţiunea sa dreaptă şi luminoasă, necesară şi legală şi-a luat ca orientări spirituale Dumnezeu şi Neamul.

Corneliu Zelea Codreanu s'a avântat cu toată puterea credinţei, care îi străjuia sufletul, împotriva comunismului promovat de o anumită presă şi împotriva propagandei susţinută cu diabolică îndemânare, că Neamul nostru şi domeniile sale de activitate trebuie să fie supuse controlului şi consideraţiilor dinafară, unor oficine ale «umanitariştilor» de factură, în aparenţă, internaţională; în realitate, să asculte de ordinele unui consorţiu de presă, care şi-a luat cu neobrăzare misiunea să dirijeze interesele României Mari cum îi convenea, creind în acelaş timp prestigiului Ţării şi economiei naţionale tot felul de greutăţi.

Aceasta este prima înfruntare a răului, ce se uneltea dinlăuntru şi ne ameninţa dinafară, marcată de Corneliu Zelea Codreanu.

Iată ce ne mărturiseşte el însuşi despre primii paşi ce i-a făcut pe drumul spinos al apărării Patriei: «Când m'am aruncat în cea dintâi luptă, n'am făcut-o în urma vreunui îndemn din partea cuiva. Nici în urma vreunei consfătuiri, a vreunei hotărîri prealabile cu

executarea căreia aş fi fost cu însărcinat. Nici măcar sub impulsul unei mari şi îndelungate frământări interioare sau cugetări adânci în care să-mi fi pus această problemă.

Nimic din toate acestea. N'aş putea să definesc cum am intrat în luptă. Poate ca un om care, mergând pe stradă cu grijile, nevoile şi gândurile lui, surprins de focul care mistuieşte o casă, îşi aruncă haina şi sare în ajutorul celor cuprinşi de flăcări.» *(Pentru Legionari*, pág. 64).

Experienţa anilor i-a arătat că valoarea binelui şi primejdia răului stau într'un raport extrem de strâns; aproape că se ating; iar uneori nici nu se poate observa demarcaţia între ele, la acelaş om. Din această pricină lupta este grea şi rezultatele sunt foarte relative. Masele nu percep diferenţele, căci ele prezintă aspectul unor valuri fluctuante în căutarea permanentă a unei vieţi mai uşoare, iar oamenii cărţii sunt în cea mai mare parte furaţi de problemele care-i pasionează sau abătuţi dela necazurile Neamului prin manevre şi influenţe, ce par nevinovate.

Corneliu Zelea Codreanu a văzut deci că fapta şi cuvântul său nu ajung să structureze mişcarea conştiinţelor îndurerate şi contopirea lor pe linia mântuirii; că e nevoie de ceva mai mult, de o nouă rânduială şi-o încadrare a scânteierilor transcendente, de-un ritual şi de crearea unei atmosfere de nobleţă, în care să se desvolte Tinerimea căreia i se adresa. Atunci a jalonat legi şi principii, a arătat precis calea de urmat şi scopul final; şi păstrând cu stricteţe orientările ceasului dintâi — Dumnezeu şi Neamul —, s'a oprit la Om, ca element decisiv pentru biruinţa ideii. Omul cu sufletul său este «*punctul cardinal asupra căruia trebuie să se lucreze în momentul de faţă; sufletul individului şi sufletul mulţimii*», pentrucă, afirmă dânsul, «*răul, mizeria, ruina ne vin dela suflet*» (C. Z. C. Cărticica şefului de cuib pag. 111). Aceasta e a doua etapă de infruntare a răului, şi ea priveşte pe toţi din jurul său şi pe câţi se vor aduna, atraşi de lumina credinţei aprinsă de el.

Corneliu Zelea Codreanu stabileşte deci ca punct de plecare a invăţăturii sale *omul nou*, care trebuie să rezulte din lupta fiecăruia cu el însuşi. «*In acest om nou vor trebui să învieze* — spune dânsul mai departe — *toate virtuţile sufletului omenesc. Toate calităţile rasei noastre. In acest om nou trebuie ucise toate defectele şi toate pornirile spre rău*». (C. Z. C. Cărticica şefului de cuib pag. 65). Numai cu un astfel de om se poate ajunge la ţintă, la salvarea Patriei, şi prin ea a unei părţi din omenire. In acest unghiu

stă toată taina idealului cornelian care unește naționalismul și umanitarismul.

El n'a negat valoarea individului, nici necesitatea personalității, așa cum procedează dictatorii și tiranii, ridicându-se împotriva lor și pe trupurile lor; ci dimpotrivă, conștient de misiunea ce-o simțea din plin ca o poruncă divină, a înțeles că fiecare ins trebuie ajutat să se curețe de păcat, să-și apropie binele și să înceapă să-l facă pe-o rază de acțiune, cât poate cuprinde cu puterea, influența și capacitatea lui.

Este începutul Școlii, din care urmează să iasă oameni cât mai perfecți, oameni de acțiune, de gândire și creație; căci «*Mișcarea noastră Legionară are mai mult caracterul unei mari Școli spirituale*», dogmatizează Corneliu Zelea Codreanu.

Considerată individualitatea fiecăruia, realizată transformarea ce se cere, asta insemnează selecțiunea naturală a luptătorilor, a învățăceilor, a mărturisitorilor. Este elita Neamului. Rezultatele s'au văzut pe toată aria românească, când, omul a sfințit locul'.

Așa că valoare liberă și eternă în concepția de viață a lui Corneliu Zelea Codreanu este omul, în strânsă legătură cu Patria și cu Dumnezeu; omul, care se poate ridica cu mintea și inima la nivelul cerințelor umane de pe piedestalul ordinei naționale.

Caracterul de Școală spirituală ce-l are «Legiunea Arhanghelul Mihail», fundată de Corneliu Zelea Codreanu la 24 Iunie 1927 este opus dictaturii de orice gen ar fi ea, pentrucă îl socoate pe om liber sub raportul activității, a gândirii și a creației, slujind în ultimă analiză umanității, ce crește din bunurile spirituale ale națiunilor; și cum «*pentru un legionar politica înseamnă religie*» aceasta întărește adevărul de mai sus pentrucă religia, prin dogmatismul ei însuși, nu poate ajunge niciodată la asuprire, la eliminare, la exploatare sau la fățărnicie în viața publică. Deci toate presupunerile, interpretările și acuzațiile de până acum lansate împotriva Mișcării Legionare sau cari continuă să fie folosite pentru a le acredita sub diferite forme în locuri influente, sunt false, interesate sau comandate. Procedeul e rău și consecințele deservesc interesele Neamului. (Mișcarea Legionară n'a avut încă posibilitatea să facă cunoscută pe-o scară largă oamenilor de bună credință doctrina sa în lumina adevărului etern; ea insă va împlini această necesitate; căci ceea ce s'a făcut până acuma e numai un început. Odată ce Neamul Românesc întreg va ieși din iobăgia actuală și va intra în toate drepturile sale, problema va fi lămurită științificește sub toate raporturile și se vor explica accidentele, exploatate, din nenorocire până în ultimul moment, cu înverșunată ură și dușmănie).

După această scurtă paranteză interpusă în analiza sumară a vieții lui Corneliu Zelea Codreanu, constatăm că aceasta nu se rezumă la o atitudine anumită, nu i se poate da o singură caracterizare, nu prezintă numai latura politică; ci ea se întinde peste variate ramuri de activitate și de gândire închinate binelui. C o r n e l i u Z e l e a C o d r e a n u a d e v e n i t u n e d u c a t o r a l N e a m u l u i c u r e s p e c t a r e a o r d i n e i l e g a l e. Este aceea ce ne-a lipsit în acea vreme. El muncește să stârpească răul ;i să întărească legea, pe care organele de Stat o calcă neîncetat, ca să-i împiedece urcușul —un adevărat pelerinaj ce crește tot mai mult spre culme peste muntele suferinței, pădurea cu fiare sălbatice si mlaștina desnădejdii, unde avea să se găsească terminat, măreț locaș de închinare și de mulțumire lui Dumnezeu.

Adevărul cu necesitatea legii, cum rezultă din scrierile sale, cuprinde toate legile pe care le-a vrut să fie respectate de oricine și să servească oricui: legile divine și umane, ale Statului și ale Societății, cele morale și naționale — cu aplicare în cadrul organizației sale și în afară de ea. Nu existau excepții, ce-ar fi fost să le admită pentru considerații de oportunitate, ci numai dragostea lui de creștin cu profundă simțire umană îi încălzea continuu sufletul și-i lumina judecata până la condiția iertării. Mila lui autentică și iubirea aproapelui, în conformitate cu exigențele Evangheliei, erau sentimente fundamentale. Acestea îi potoleau supărările îndreptățite, în favorul restabilirii echilibrului distrus de abuzul adversarului sau de greșala legionarului. Până la ce grad se înalță concepția sa despre justiție în genere, ne dăm seama din raționamentul următor și formularea regulei ce o putem considera l e g e a l e g i l o r: «*Un principiu al justiției spune: nimeni nu poate fi judecător în propria sa cauză*»

Răspund: principiul înjosește omenirea, pentrucă îl consideră pe om laș sau hrăpăreț. Așa e. Dar eu nu vorbesc de cum este omul, ci de cum poate și trebuie să fie. Intr'o omenire înălțată, omul nu numai că poate, dar trebue să fie propriul său judecător. Omul trebuie să se judece singur, să aibă curajul și loialitatea de a da fiecăruia ceea ce este al său, adică de a fi drept. Omul judecător în propria sa cauză, drept și sever cu sine însuși.

La temelia unei țări trebue să fie omul drept și e bine să începem a face școală în această direcție». (Circulări 24 Oct 1937 C. Z. C.

In evoluţia sa Croneliu Zelea Codreanu a fost consecvent, pilduitor, omenos şi perseverent, peste toate stâncile ce i-au fost aruncate în cale, cu toate prigoanele, procesele, ingratitudinele şi desiluziile îndurate. A fost întotdeauna un exemplu de răbdare omenească. A fost un izvor nesecat de iniţiative frumoase, de gânduri înţelepte, de soluţii drepte. A avut încredere în destinul şi rezultatul Şcolii sale. Mi-a spus odată, că principiile călăuzitoare, ce le stabileşte în cursul acţiunii, vor putea fi valabile vreo două sute de ani, după care timp altele vor fi să le ia locul. Atacurile şi calomniile nu i-au slăbit voinţa de a-şi împlini misiunea, făcând binele unde vedea că e prezent răul. Caracterul său excepţional de perfect, construcţia sufletească şi aspectul fizic, aureolate de darul înţelepciunii, prezentau o individualitate rară, poate unică (în timp se va găsi maestrul, care să dovedească în mod erudit această afirmaţie). Personalitatea sa de luptător era dotată cu calităţi deosebit de frumoase; pe lângă cunoştinţele sale de drept, avea o cultură generală in toate domeniile vieţii naţionale; vorbea cu mare uşurinţă două, trei şi chiar patru ceasuri fără să obosească, nici să plictisească; manierele sale distinse ii dădeau drept să facă pe lângă educaţie şi observaţii; era amabil şi politicos, tăcut şi discret; avea expresia unei nobleţe străvechi. Il socot prelungirea multor generaţii care s'au sbătut pentru conservarea existenţii Naţiunei romàne şi promovarea progresului, ce le reclamă idealul ei pururea viu. Această figură de român şi creştin, de om şi îndrumător de oameni a avut parte de-o viaţă frământată. A fost ca o simfonie cu parcursuri tumultuoase şi rare popasuri de meditaţie; armonioasă, ca muzica din Cosmos, în unde variate şi intonaţii dramatice, ce la sfârşit s'au întâlnit în punctul de iluminare a jertfei de martir. Anii lui de luptă s'au scurs în suferinţă. Contrariat la fiecare pas ce-l făcea, lovit în cele mai curate gânduri şi pentru cea mai desinteresată acţiune în folosul Neamului şi în supunerea oricărui lucru lui Dumnezeu, virtutea nu l-a părăsit; ci dimpotrivă, i-a stat în ajutor să răscolească conştiinţa neamului în totalitatea reprezentării sale pentru recuperarea drepturilor de care a fost desbrăcat, — fără să atingă interesele cetăţenilor de altă naţionalitate, ci numai să-i determine prin lege să-şi schimbe mentalitatea, sistemul şi obiceiul, care contribuiau la demoralizarea şi sărăcirea Ţării, la accentuarea duşmăniei între Români şi ei. Nedreptatea care continua să persiste, după primul război mondial şi Unirea tuturor Românilor, se cerea reparată. Atât.

Corneliu Zelea Codreanu a strălucit în timpul vieţii sale ca puţini în istoria poporului român, şi mitul său creşte pe măsură ce evenimentele îi confirmă teza în ordinea primejdiei externe ca şi în stabilirea păcii interne...

Astăzi, când întâmplările zoresc, una după alta, într'un ritm uimitor, fără să se întrevadă lumina libertăţii pierdută momentan nu numai pentru Neamul Românesc ci pentru omenirea întreagă, ni se pune problema de-a pătrunde necunoscutul cu puterea limitată a omului de rând şi din cât vedem, să judecăm cam ce părere ar fi avut Corneliu Zelea Codreanu în răsturnările apocaliptice ce se produc. Acest lucru nu este imposibil, date fiind premisele, care ne-au rămas dela el:

> Corneliu Zelea Codreanu era, înlăuntrul graniţelor Ţării sale, pentru libertatea individului şi respectul colectivităţii, înafară pentru independenţa şi suveranitatea ei.
>
> Trăia proecţia României în lume.
>
> Era profund îngrijorat de primejdia comunismului ce ne ameninţa dela răsărit şi simţia duşmănia acumulată de vrăjmaşi pe socoteala Neamului.
>
> Naţionalismul său vibra în funcţie de soarta Patriei creştine şi de lipsurile poporului, iar umanitarismul îl trăia în legătură cu nevoia individului, indiferent de unde venea acesta. Intuia forţa creatore a spiritului românesc şi cunoştea capacitatea de producţie materială a claselor muncitoare; cu ajutorul acestor două pârghii vedea înălţându-se potenţialul românesc la nivelul oricărei naţiuni occidentale.
>
> Patriotismul său se dovedea a fi mai presus de întrecerea demagogică a partidelor sau de pretenţiile de hegemonie a vreunei clase sociale. Unele şi altele erau socotite funcţiuni necesare în viaţa Statului nicidecum organisme profitoare ale conjuncturilor interne sau externe.
>
> Refacerea clasei de mijloc şi perfecţionarea industriei erau socotite un imperativ; aceste probleme, hotărîte în principiu, urma să le împlinească, fără frământări şi abuzuri şi fără ca mersul economiei naţionale să aibă de suferit. Capitalul străin, cel sprijinitor şi nu acel exploatator, îl considera o necesitate de prim ordin pentru progresul general. Ideia morală stătea deasupra oricăror raporturi politice.
>
> Relaţiile internaţionale nu se bazau pe-un sistem preferen-

ţial, ci pe respectul reciprocităţii economice şi culturale, a libertăţii comerţului interior şi exterior şi a relaţiilor de armonie şi bună vecinătate, în baza frontierelor fixate prin tratatele de pace.

Departe ca viaţa provinciilor să fie stingherită în evoluţia lor specifică —care chiar trebuia ajutată—, consolidarea lor într'un întreg indisolubil rămânea exigenţa timpului pentru fortificarea unui Stat Român, «care să strălucească ca un far în mijlocul Europei».

Corneliu Zelea Codreanu văzuse bine rănile Neamului, acele care dor. Avea simţul realităţii şi era ales între cei chemaţi să armonizeze toate discrepanţele, care apăruseră în viaţa politică a României din preajma evenimentelor internaţionale. Dar, pentrucă a îndrăznit să înfrunte răul, începând cu acel care se încuibase în Palatul Regal al României Mari până în sufletul pervertit al ultimului agent în slujba duşmanilor pentrucă a afirmat cu toată tăria adevăruri crude şi avea «*conştiinţa obiectivelor drepte şi morale şi a mijloacelor loiale*», a fost condamnat la moarte, nu de un tribunal în baza unei legi, ci de-o camarilă în baza urei fără limită, care-şi simţea pierderea poziţiei de jăcmănitori ai Neamului.

Pe cât de nevinovate erau faptele lui, de corecte, legale, instructive şi atrăgătoare, pe atât de mult creştea ura adversarilor, care descompune tot ce are omul bun în el. In această situaţie, de raport nedrept, Corneliu Zelea Codreanu n'a avut altă alegere în cursul activităţii sale decât să se apere şi să înfrunte răul cu toată energia; să apeleze de fiecare dată, până în ultimul moment, la legi, la raţiune, la suflet, ca să se facă lumină şi dreptate, unde era abuz şi ilegalitate.

Rezultatul a fost contrar aşteptărilor. Condemnarea lui de către camarilă a rămas definitivă. Răul a biruit. Detractorii Naţiunei Române au jubilat, ca niciodată. Ţara a fost înfrântă. Neamul, care văzuse în marea lui personalitate apariţia unui uriaş al spiritului, unui învăţător al generaţiilor actuale şi viitoare, suferă jugul robiei, contra căruia Corneliu Zelea Codreanu se ridicase cu 19 ani în urmă, de pe când intuise primejdia, pe care cu realismul său politic, necunoscut la nici un bărbat de Stat în măsura sa, a înfruntat-o cu preţul vieţii, an după an.

Providenţa a rezervat Neamului Românesc un destin crud şi un ideal nou. Istoria se va pronunţa. Pentru a-l înfrânge şi rectifica

pe cel dintâi şi a-i urma pe cel de-al doilea, trebuie să ne pătrundem de adevărul pe care el l-a simţit, l-a apărat şi pentru care a murit; trebuie să ne înălţăm sufletele şi să ne îmbogăţim mintea, ca să avem dreptul a-i fi urmaşi, aşa cum ne-a învăţat să fim, când 'duşmanii ne copleşesc şi când Patria ne este în primejdie'.

Corneliu Zelea Codreanu ne-a cucerit viitorul prin lupta, învăţătura şi moartea sa, noi să ne cucerim libertatea, în care «*virtutea, iubirea şi jertfa pentru Ţară, dreptatea şi dragostea pentru popor, cinstea, munca, ordinea, disciplina, mijloacele loiale şi onoarea*» (Pentru Legionari, pag 391) să aibă rezonanţă, să fie respectate şi să fie învăţate, ca jertfa să dea roade spirituale, din sămânţa credinţei sănătoase.

(Ed. Libertatea, 1959)

. . . .

... Pornind dela o realitate experimentată, Corneliu Codreanu şi-a împlinit gândul după o îndelungată frământare şi după judecarea chibzuită a stării de lucruri, — cu voinţa, să taie brazdă adâncă pentru sămânţa spiritualităţii româneşti.

Viziune fericită, pe drumul cu suferinţă şi lovituri, ce-l vor copleşi tot mai mult, până să-l ajungă clipa din noaptea dela Tâncăbeşti.

Fundatorul prezintă semnul sub care s'a născut Legiunea, în felul următor:

> «Nu ne interesa, dacă vom birui, dacă vom cădea înfrânţi ori dacă vom muri. Scopul nostru era altul: de a merge înainte uniţi. Mergând împreună uniţi, cu Dumnezeu înainte şi cu dreptatea Neamului Românesc, orice soartă ne-ar fi dăruită, înfrângerea sau moartea, ea va fi binecuvântată şi va da roade pentru Neamul nostru.
> Sunt înfrângeri şi sunt morţi, cari trezesc un neam la viaţă, după cum sunt şi biruinţe dintre acele, care-l adorm, spunea profesorul Nicolae Iorga odată» (2).

Decizia din seara zilei de 24 Iunie 1927 n'a însemnat negarea luptei începută la 1919 sau aceleia susţinută în cadrul organizaţiei «Ligei Apărării Naţionale Creştine», nici început de răzvrătire, pe linia viitorului, contra ordinei existente, aşa cum s'a interpretat de răuvoitori, ci *continuarea aceleiaşi acţiuni. într'un sens mai ordonat, contra primejdiei întrezărită, cu opt ani în urmă, pe potecile din pădurea Dobrina.*

Căci Corneliu Zelea Codreanu a înfruntat revoluţia comunistă de pe atunci,, —din 1919— pentru respectul aşezării sociale, aşa cum era.

Iar, la 24 Iunie 1927, — ca să aibă sorţi de biruinţă — a întemeiat Şcoală. Cu ajutorul ei să împiedece răul ce-l desonorează pe om; din pragul ei să predice un crez nou — perfecţiunea prin virtute; prin ea să se poată oglindi mai bine orizonturile cu furtuni, ce ne ameninţau din umbra propriei noastre case ca şi de dincolo de Nistru.

Forţa ce voia s'o deştepte şi s'o organizeze Corneliu Zelea Codreanu, pentru ca să se poată măsura cu duşmanul, *este de ordin spiritual;* ea stă în:

> «credinţa nestrămutată, — cum spune dânsul — că plasându-ne în armonia originară a vieţii, — subordonarea materiei spiritului — vom putea înfrânge adversităţile şi vom putea birui în contra puterilor satanice, coalizate în scopul de a ne nimici». (3)

Cu acest obiectiv în faţă «va merge pe *linia legilor Ţării*, neprovocând, nerăspunzând la nici o provocare» (4).

E necesar să amintim aceste mărturisiri şi măsuri gândite cu anticipaţie, cari la această dată, pentru experienţa din trecut, pot fi considerate concluzii, dar şi premise valabile pentru activitatea de mâine.

Am dori, prin cele ce urmează, să limpezim nedumeriri acolo unde mai stăruie şi să înlăturăm îndoieli la cei de bună credinţă.

Chiar dacă vremea de azi nu este potrivită, ca judecata nepărtinitoare să-şi facă loc şi să considere în mod obiectiv evoluţia evenimentelor, aşa cum s'au petrecut, — găsim de cuviinţă să pregătim calea pentru când mintea, senină şi lipsită de prejudecăţi sau liberă de influenţa impulsurilor pasionale a celor preocupaţi să cerceteze fenomenul în spiritul dreptăţii, — va putea desprinde adevărul întreg. Şi lumină se va face, dar,

«ea «lumina» nu poate fi găsită și căutată decât la izvorul ei: la picioarele Mântuitorului, sub iubitoarea oblăduire a lui Dumnezeu», ne spune I. I. Moța, puțin timp după «elipele de zămislire nouă». (5)

O puternică credință creștină și o nemărginită dragoste de Neam, corectitudinea sufletească expresie a sentimentului de onoare și unirea ca premiză a succesului sunt cei patru stâlpi dintru început ai Școlii întemeiată de Corneliu Zelea Codreanu, cu gândul să statornicească «domnia spiritului și a valorilor morale». (6)

Iar pentru a ajunge aici (24 Iunie 1927) și a sfârși cu moarte de martir (30 Noembrie 1938) a pornit la drum dela 1919,

«din porunca inimii, dintr'un instinct de apărare pe care-l are cel din urmă vierme târâtor, nu din instinctul de conservare personală, ci din acela de apărare a neamului din care făceam parte». (7)

Observăm dela început, că *nu revoluția pentru râvna puterii era urmărită, ci Școală pentru reforma omului a fost întemeiată;* căci, «piatra unghiulară dela care pornește Legiunea este omul... cu puterile lui Dumnezeu înfipte în suflet, care va duce Neamul pe căile măririi lui». (8)

Ața stând lucrurile, să vedem locul de plecare a lui Corneliu Zelea Codreanu, aria socială in care s'a mișcat mai înainte, și motivele hotărâtoare ale atitudinii sale, care l-au așezat în primul plan de luptă, unde a rămas factor determinant al orientării spirituale românești aproape două decenii.

La Iași, în 1919, agenții comunismului împânziseră Universitatea, fabricile și toate întreprinderile industriale, particulare și de Stat. Viespare primejdioase apăreau pretutindeni. Profesori și alți intelectuali de seamă, studenți și muncitori cuprinși de psihoza revoluției comuniste, întrețineau o agitație surdă, îndemnau la acțiune de destrămare sufletească sau, în cel mai bun caz, păstrau o pasivitate vinovată. Fiecare se prezenta cu «libertatea de conștiință», căutând s'o impună ca un sprijin pentru o rânduială nouă, pe când de fapt ea nu era altceva decât suflul desordinei și pregătirii haosului. Acei cu această parolă disprețuiau exteorizarea oricărui sentiment românesc. Dintr'o parte, valul de dușmănie se simția tot mai mult; din cealaltă, indiferența inspira grijă pentru

ziua de mâine. In mod deschis se vorbea de un soi de umanitarism: în fața acestuia, Românul era îndemnat să capituleze; pare că *trebuia* să accepte o ideologie străină, ce-și tăia drum apocaliptic peste popoare și milioane de vieți creștine. Nu lipseau nici amenințările, cu care ne onorau indivizi, ce de pe atunci erau susținători ai «republicii populare române». Ne mișcam cu anevoie într'o atmosferă viciată.

Asta când? A doua zi după ce Țara a birut; după ce Regele și Oastea lui au însemnat cu sabia hotarele pe locuri străvechi, dinainte stăpânite, cari de pe vremea lui Alexandru Basarab și Roman Vodă au fost să rămână legalizate în veci; după ce conștiința și voința poporului în marile adurări naționale ale anului 1918 —Chișinău 27 Martie, Cernăuți 28 Noembrie și Alba—Iulia 1 Decembrie—au pecetluit așezarea străjilor la Nord-Est ca și la Vest, pe baza dreptății noastre istorice, nicidecum în urma vreunui favor sau compromis dinafară.

La data aceasta, rețeaua Moscovei întinsă peste Nistru ca și peste Tisa, până'n inima Țării, era un adevărat asediu, la vederea oricui.

Ordinul, «sfărmați, distrugeți mașini, creați starea de mizerie generală, care duce la izbucnirea revoluției» (9), se executa orbește și cu perseverență diabolică.

Toate se petreceau în toamna anului 1919.

«La fiecare trei, patru zile, pe străzile Iașului mari demonstrații comuniste parcurgeau orașul în cântecul Internaționalei, în strigăte de: «Jos Armata!», «Jos Regele»!, purtând placarde pe care se putea citi: «Trăiască revoluția comunistă!», «Trăiască Rusia sovietică». (10)

Au putut să se întâmple acestea în capitala Românismului, în acea vreme loc de refugiu al Românilor din toate unghiurile țării ocupate; în locul de unde Regele Ferdinand și Regina Maria împreună cu elita neamului conduseseră în momente dramatice răboiul și destinul României; în orașul Unirii dela 1859 și acum al Unității tuturor Românilor; căci aici depuseseră voluntarii de război din Transilvania și Bucovina primul jurământ de credință pe altarul României ce avea să fie întregită; aici au fost descins delegațiile oficiale ale Basarabiei, Bucovinei și Ardealului, ca să prezinte la picioarele Tronului omagiul Voinței Naționale.

In acest oraş cel mai încărcat de amintiri istorice, ne găseam acuma în fața unui început de revoluție, ce, prin sabotare generală dinlăuntru şi prin agitație exterioară, împrăştia descurajare şi nesiguranță; era manifestarea sentimentului de ură, propagată sub toate formele, inclusiv de presa zilnică pusă în serviciul desagregării sociale:

«Ura trebue să fie veşnic călăuza contra partidului de ucigaşi, care a domnit în cap cu Ion Brătianu, (primul ministru al României din cel dintâi război mondial). (11) Ne trebue cel puțin un nebun, dacă nu mai mulți nebuni.
Să iasă nebunii, cari să înceapă acțiune ilegală sau în contra legii, împotriva stării de lucruri de azi (12).
Luxul de a avea la dispoziție un Dumnezeu cu un întreg stat major ar trebui plătit. Noi preferăm ca din birul nostru să se tocmească un profesor, nu un preot.
Suntem exasperaţi de teroarea în sacou şi în tunică.
Nu mai putem suporta şi teroarea în rasă... deajuns.
Bolțile Bisericii apasă pe umeri neamul omenesc, —metaniile îl atrag la pământ... Regele creiațiunii săvârşeşte în fiecare zi greşeli de neiertat... Regele creiațiunii este avizat»... etc. (13)

Asemenea propagandă era împrăştiată pe tot cuprinsul Țării, în zeci de mii de exemplare şi verbal din om în om, cu lipsa oricărui scrupul şi cu gândul să provoace mulțimea, condusă din umbră către o țintă străină de interesele ei şi ale Statului român.

Ce însemna jertfa sfântă a 800.000 de ostaşi căzuți la datorie? Ce valoare avea pentru oficinele roşii visul milenar al Unirii tuturor Românilor, împlinit din colaborarea conştiinţelor unanime?

Avalanşa desprinsă, în acele zile, de mâini nelegiuite ne acoperea cu toate insultele, în numele lozincilor de înfrățire universală. Granițele Țării nesocotite; Regele chemat la ordine; Biserica să rămână «o afacere particulară a fiecăruia»; (14) Armata să fie desființată; instituții şi aşezări întemeiate cu trudă străbună stăteau gata să fie nimicite; nici un respect pentru nimeni şi nimic. Generalisimul Foch, care pentru noi Românii era primul erou din războiul națiunilor, 1914-1918, pentru agitatorii comunişti era »călăul Foch». Scriitorul Panait Istrati, pocăitul de mai târziu, a militat ani de zile pentru «sfărmarea aspirațiilor primitive clădite pe frontiere» şi pentru o «dreptate cu oameni inteligenți şi generoşi, oricare le-ar fi obârşia, aşa cum vedem că se petrec lucrurile în Rusia de azi» (15).

Comunismul prin conducătorii şi agenții lui semăna anarhie şi decădere, îndemna la violență şi descompunere, drepturile omului trebuiau să dispară în folosul sovietului, pregătit şi organizat să ia în primire bunuri publice şi private; forma şi fondul organic al Statului, rezultat din strădania înaintaşilor, erau ameninţate sub loviturile străinilor şi ale celor cu «libertatea de conştiinţă», uitând că aceasta —mutatis mutandis —poate fi folosită tot aşa de bine de naționalişti şi patrioți ca un argument în sprinjul regulie generale, —care e *dreptul la evoluție a Neamului.*

Massa manifestanților, 10-20 mii de oameni, scoasă din fire prin ațâțările celor interesați îşi descărca furia patimilor în stradă. Autoritatea timorată nu îndrăznea să intervie cu energia cerută de împrejurări. Intronarea regimului comunist, aşa cum îl pretindeau manifestanţii, ce era la câtiva paşi de realizare, însemna *încadrarea ateismului în ordinea politică, înlocuirea monarhiei cu republică, desființarea proprietății, suprimarea tradiției, schimbări instituționale, subjugarea trupului şi a spiritului uman, sfârşitul României noui.*

In acest moment critic şi împotriva acestei revoluții născânde se înfiripă «Garda Conştiinţei Naţionale» a muncitorului Constantin Pancu, ajutat între alții —la început puțini— şi de studentul în drept, Corneliu Zelea Codreanu.

Acestor doi oameni, unul preşedinte al sindicatului metalurgiştilor şi cu o experientă de peste 20 de ani în treburile muncitoreşti, celălalt tânăr cu instinctul primejdiei apropiate, —le-a reuşit printr'un fericit concurs de împrejurări, având şi un curaj excepţional, să oprească valul de distrugere şi să întoarcă, în primul rând, pe o bună parte de muncitori la rostul lor; să înlocuiască steagul roşu, pe unde era arborat, cu acel al Țării; să inspire încredere opiniei publice şi să creeze pe încetul «organizații muncitoreşti naționale, care să-şi poată câştiga dreptatea în cadrul Statului, nu în contra Statului». (16)

Manifestul lansat de muncitorul Constantin Pancu şi publicat în ziarul «Conştiinţa» an. I No. 1, 30 August 1919, recunoaştem că este începutul demarcației între comunismul materialist şi ateu pe de o parte şi consacrarea ideii naționale, temelia de viață a poporului român, pe de altă parte.

(Misiunea Armatei române de-a extirpa comunismul agresor a

lui Bela Khun, salvând în acest moment Ungaria de flagelul roşu, este de importanţă europeană şi depăşeşte obiectivul acestor rânduri, cari se referă la acţiuni de ordin intern.)

Ce cuprinde acel manifest? Ce idei străbat la suprafaţă într'un moment de criză socială şi politică pentru Statul român, proaspăt realizat cu sacrificii enorme şi din Voinţa poporului, pentru menţinerea căruia sunt şi vor rămâne responsabili toţi Românii, *şi numai Români*. Această afirmaţie ne impune, nu vreun sentiment de orgoliu şi mai puţin unul de barbarie şovină, cum l-am întâlnit în atâtea părţi, ci numai experienţa de pe urma întâmplărilor.

Pentru o mai dreaptă apreciere a celor spuse de Constantin Pancu în manifestul său şi pentru recunoaşterea spiritului care a precedat la întemeierea Legiunii Arhanghelul Mihail, cităm câteva pasagii vrednice de reţinut, căci ele intră pe linia de evoluţie a faptelor şi gândurilor legionare:

«Fraţilor,

După ani de groaznice lupte, lumea sărbătoreşte pacea între oameni; conducători luminaţi din toate ţările se silesc să înlăture războiul prin întemeierea unei Ligi pentru garantarea unei vieţuiri paşnice în viitor. (e vorba de proectul Ligi Naţiunilor dela Geneva).

Dar, iată din răsărit se aud glasuri de ură... duşmanii din răsărit s'au unit cu cei din apus, ca să turbure liniştea noastră, pentru ca apoi să ne poată cotropi...

Ei zic că voiesc pacea, dar ei singuri o nimicesc omorând pe cei mai vrednici.

Cer libertatea, dar cu ameninţări de moarte silesc lumea să li se supună.

Doresc înfrăţirea, dar ei seamănă ura, nedreptatea şi desfrâul în mijlocul popoarelor.

Mai mult încă: ei zic că voiesc desfiinţarea capitalului câştigat prin sudoarea frunţii.

Ne spun că nu voiesc războiul, dar ei se războiesc.

Cer desfiinţarea armatei, dar ei se înarmează.

Ne îndeamnă să aruncăm steagul tricolor, dar voiesc să ridice în locul lui steagul roşu al urii...

Mântuirea noastră e munca, cinstea, iubirea de neam, şi credinţa în Dumnezeu...

Strânşi în jurul Tronului şi uniţi în umbra steagului tricolor, vegheaţi la liniştea Ţării...» (17)

Crezul lui Constantin Pancu publicat în «Conştiinta» la 9 Febr. 1920, rămâne pe acelaş făgaş, trasat de el şi Corneliu Zelea Codreanu în lupta ce pe amândoi i-a înfrăţit pentru salvarea neamului.

Ei militează, ca şi în manifestul din care am reprodus câteva pasagii, pentru un

«nedespărţit Stat român dela Nistru la Tisa...
pentru un Stat sprinjinitor al armoniei sociale, protector al familiei, salariind funcţionarii pe baza numărului de copii şi pe baza muncii depuse, înţelegând cantitatea şi calitatea...;
pentru M. S. Ferdinand I, Regele ţăranilor şi muncitorilor;
«desrobirea Patriei»?
pentru Sfânta Biserică creştină, cu preoţi trăind din Evanghelie şi pentru Evanghelie...»

Si sfârşeşte crezul său acest bun creştin şi mare suflet de român cum nu se poate mai patetic, mai măsurat şi mai frumos:

Aştept învierea conştiinţei naţionale până şi la cel din urmă păstor şi coborîrea celor luminaţi în mijlocul celor trudiţi spre a-i întări şi ajuta în adevărată frăţie, temelia României de mâine! (18)

Faţă de cruda realitate de atunci, pot fi aceste observaţii şi aceste idei întru apărarea aşezărilor naţionale din chemarea adresată de-un muncitor fraţilor de toate categoriile sociale, expuse într'o formă vie, plastică şi populară, în opoziţie cu modul de a fi al Naţiunei Române? Oare nu se proectează ele până ce iarăşi vom ajunge să ne integrăm în hotarele strămoşeşti? Ce altă primejdie, dacă nu cea semnalată în August 1919 şi Februarie 1920 de către Constantin Pancu şi Corneliu Zelea Codreanu, s'a interpus între realităţile din acea vreme şi idealul ce-l purtăm iarăşi în suflet «desrobirea Patriei».

Vedem astfel, că apariţia lui Corneliu Zelea Codreanu înseamnă din primele ceasuri atitudine contra revoluţiei, contra comunismului, contra violentării fundamentelor de Stat.

Corneliu Zelea Codreanu cerea pentru muncitori «dreptul la pâine şi la onoare», iar în Universitate era «pentru respectul şi pentru podoaba tradiţiei seculare».

Referindu-se mai târziu la evenimentele din această epocă, și-a expus în felul următor gândurile ce-l animau într'o vreme de paralizie spirituală a intelectualității române, când aceasta era datoare cu o atitudine francă:

«Nu admitem nimănui să caute să ridice pe pământul românesc alt steag decât al istoriei noastre naționale.
Oricâtă dreptate ar avea clasa muncitoare, nu-i admitem ca să se ridice peste și împotriva hotarelor Țării. Nu va admite nimeni ca pentru pâinea ta să pustiești și să dai pe mâna unei nații străine de bancheri și cămătări tot ce-a agonisit truda de două ori milenară a unui neam de muncitori și de viteji. Dreptatea ta în cadrul dreptății neamului. Nu se admite ca pentru dreptatea ta să sfarmi în bucăți dreptatea istorică a nației căreia aparții.
Dar nici nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore să se instaleze o clasă oligarhică și tiranică, pe spatele muncitorilor de toate categoriile și să-i jupoaie literalmente de piele...» (19)

Această concepție rămâne dealungul anilor și pentru totdeauna, caracterul distinctiv, linia Mișcării Legionare.

Cuvintele de mai sus, gând de erou, stau săpate în veac pe piedestalul de marmoră al edificiului spiritual, care este Legiunea Arhanghelul Mihail.

Nu la dreapta, precum în mod tendențios a fost socotită din afară sau greșit văzută și de atâtea ori exprimată de mulți din rândurile noastre, — aceasta din cauză că noi ne socotim, precum și suntem, antipodul comunismului — *nici la stânga*, unde le place unora să ne așeze, aplicând teoria 'extremelor', ca să ne scoată o altă nuanță de 'comuniști', *ci la mijloc, pe linia tradiției și vieții neamului, intre comunismul devastator și oligarhia acaparatoare.*

Respectând legea evoluției și înfruntând dezastrul revoluției, liberi de angajamente oneroase și fără compromisuri, în noi creștea sentimentul libertății, ca să ne apărăm limba și credința, obiceiul și instituția; să ne conservăm sentimentul și firea, trecutul întreg cu dreptul de-a intra pe poarta prezentului în lumea viitorului.

Așa a relevat că suntem, savantul pedagog, profesorul Ion Găvănescu.

Citat ca martor în procesul nostru din Martie-Aprilie 1934, dânsul, cu viziunea de a formula adevăruri și cu puterea de pătrundere a realităților, a expus teoria Mișcării Legionare *ca organism de echilibru în evoluția României după primul război mondial.* A făcut o analiză științifică a partidelor politice, atunci existente, și a arătat poziția unde erau situate, după dispariția partidului conservator; le-a dat fiecăruia locul ce-l avea după structura și doctrina profesată, iar Mișcarea Legionară a așezat-o la mijloc *in conformitate cu principiile ce le apăra și cu obiectivul restaurării*, cât ajunsese să fie cunoscut și intuit până atunci. Argumentele sale irefutabile și de-o logică impresionantă, prezentate, la vârsta lui, cu autoritatea omului de știință și cu liniștea ce-l caracteriza, Consiliului de judecată instituit din șase generali de mare prestigiu ai armatei române, — au rămas pentru cei prezenți indicație transcendentă, iar pentru toți au fost semnul și calea, pe care urmează să ne mișcăm în serviciul unui ideal de dreptate socială și de libertate spirituală.

Semnificația adâncă a Mișcării Legionare constă în garanția continuității și respectul omului, — e ceea ce ni s'a refuzat sau ni s'a răpit nouă mai mult ca orice. Spiritul ei îl găsim în doctrina concepută de Simion Bărnuțiu, Mihail Eminescu, Vasile Alecsandri, Vasile Conta, Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, B. P. Hajdeu, Iacob Negruzzi, A. C. Popovici, V. Pârvam, N. Iorga, A. C. Cuza, Nae Ionescu, Ion Găvănescu, Traian Brăileanu, etc.

Prin aceștia și alți mari înaintași, prin contemporanii cari s'au topit într'un fel sau altul în tragedia legionară, — încă nu pe deplin cunoscută, nici sfârșită, — Corneliu Zelea Codreanu s'a împlinit, pe cât răgaz i s'a dat, lăsând peste veacuri doctrină călăuzitoare și dreptul «de a te cunoaște pe tine însuți».

Peste tot el apără esențele din care trăește Neamul: *Dumnezeu, Patrie, Biserică, Armată, Familie.*

Cum e privită de el problema armoniei și vieții, a ordinei și ierarhiei — «lege veșnică a evoluției vieții organice și spirituale în cosmos, lege ascunsă nouă acum și deapururi», cum spune V. Pârvan — putem deduce din argumentul său care ne transpune în domeniul filosofiei biologico-teologale:

«Există o lege a firii care așează pe fiecare la locul său: răsvrătiții în contra firii, dela Lucifer și până azi, toți răs-

vrătiții aceștia, de multe ori foarte inteligenți, dar totdeauna lipsiți de înțelepciune, au căzut străfulgerați.

In cadrul acestei legi a firii, acestei înțelepte așezări, oricine poate lupta, are dreptul, are datoria să lupte pentru mai bine. In afară, în contra, peste această așezare nimeni nu poate activa nepedepsit și neînfrânt.

Globula de sânge trebue să rămână în cadrul și în slujba organismului omenesc.

O răsvrătire ar fi nu când s'ar ridica în contra organismului, ci mai puțin: când ar sta în propria sa slujbă, când nu s'ar satisface decât pe ea însăși, când n'ar avea altă menire și alt ideal în afară de ea, când ar deveni propriul ei Dumnezeu.

Individul în cadrul și în slujba neamului său.

Neamul în cadrul și în slujba lui Dumnezeu și a legilor Dumnezeirii». (20)

Prezentarea rânduielii firești, în forma de mai sus, arată înțelepciunea, adâncimea de suflet și gândul înalt ce-l caracterizau pe Corneliu Zelea Codreanu.

Din ce-au fost începuturile cu svâcnirile lor firești, pe urma sacrificiilor în războiul de unitate națională, din acțiunea cu succese și poticniri rezultă *«calea de viață și onoare pentru neamul nostru»*.

Ea a fost luminată de flacăra revelatoare purtată de Corneliu Zelea Codreanu. Pe acest drum de frământări a căzut floarea tinerimii române; pentru acelaș ideal s'au dăruit sutele de mii de ostași ai neamului în luptele date contra invaziei și-a raptului, contra primejdiei permanente a comunismului, pentru integrarea pământului străbun, pentru libertate, pace și liniște.

Sufletul lui Corneliu Zelea Codreanu era încărcat din fragedă tinerețe de credință mântuitoare; el era născut pentru misiune și martiriu; mai târziu când a fost găsit, ca o comoară neprețuită, prin instinctul de conservare a națiunii, un fluid de sănătate spirituală se mișca în valuri nesfârșite până la margine de țară. De multe ori, în ore de restriște, după furtuna potolită prin puterea conștiințelor vii, se producea acordul cu eternitatea; și acesta confirma dreptatea cauzei în lupta ce de ani se începuse sau cum spune I. I. Moța: «cauza noastră e justă în ordinea morală». Un caz din atâtea, e ceea ce s'a înfăptuit la 10 Decembrie 1922, când întreaga Tinerime intelectuală dela toate Universitățile Țării a descoperit

adevărul. Zvâcnirea ei de atunci a luminat calea evoluției viitoare. A fost, ca ea să-și justifice sensul spiritual într'un anume moment istoric, cu respectarea tradiției neamului.

Purtătoare de valori spirituale, Tinerimea română dela 1922 a devenit dintr'odată centrul de apărare a ordinei amenințate. Declanșarea acțiunei s'a produs cu energia caracteristică vârstei, dar și cu răspunderea pentru gingășia problemei deșteptării sufletești la cei cu răspunderea treburilor publice.

> «Meritul nostru a fost unul singur: scrie I. I. Moța, că ne-am supus firii, am împlinit acest spasm, am rămas adică membre ale organismului național, de care nu ne-am despărțit, am primit și am simțit senzațiile acestuia și deci poruncile lui». (21)

Iar Corneliu Zelea Codreanu, însemnând acest moment al conștiinței colective, scrie:

> «...pentrucă ziceam și zic și astăzi, nu nevoile, nu lipsurile îi împinseseră la marca mișcare pe studenți, ci dimpotrivă părăsirea grijei oricăror nevoi și oricăror lipsuri, oricăror interese, oricăror suferințe personale sau chiar familiare, uitarea acestora de către studenții români și integrarea lor cu toată ființa în *grijile, nevoile și aspirațiunile neamului lor.*
>
> Mișcarea studențească n'a fost mișcare de revendicări mamateriale. Ea se ridica dincolo de nevoile unei generații, împletindu-se cu liniile mari ale neamului». (22)

Legiunea Arhanghelul Mihail întemeiată de Corneliu Zelea Codreanu la 24 Iunie 1927, cu participarea Văcăreștenilor (I. I. Moța, C. Georgescu, I. Gârneață și Radu Mironovici) s'a dovedit a fi continuarea luptei începută la 1919.

Aici s'a încadrat elita mișcării studențești dela 1922; aici și-au găsit mântuirea și realizarea un mare număr de boieri, deținători de tradiții și bunuri spirituale, moștenirea secolelor din urmă; aici începuse să se structureze noua elită a neamului.

Sensul luptei rămânea acelaș: *împotriva atacului neîndurat dinlăuntru și dinafară*, ce urmărea să schimbe prin violență securitatea trecutului, să curme cursul vieții liniștite, proprie neamului nostru, să înmormânteze un gen creator în literatură, artă, muzică, un sistem economic, o normă politică, o formă de guvernare. Pa-

ralel cu această rezistenţă faţă de agresiunea continuă a duşmanului, acţiunea de educaţie la Şcoala ce funcţiona sub protecţia Arhanghelului Mihail, atrăgea, din ce în ce mai mult, lume din toate clasele sociale; rezultatele se resimţeau pe tot cuprinsul Ţării.

Legiunea Arhanghelul Mihail, Şcoală de educaţie şi oaste de apărare, s'a dovedit că poate face faţă primejdiilor de mai sus, poate să le opună stilul de viaţă şi concepţia de gândire românească, înălţate la nivelul culturii umane şi civilizaţiei creştine. Ea se manifesta ca un factor de purificare morală într'o perioadă de materialism compromiţător, ca o barieră de rezistenţă contra oricui *încerca să rupă legăturile sufleteşti ale neamului cu cerul şi cu pământul său*». (23)

Rostul ei a mai fost, ca să împiedece acţiunea de slăbire a unităţii sufleteşti şi de întrerupere a circulaţiei normale în organismul viu, care este poporul alcătuit din păturile sale fireşti. Mai mult, prin ea se realiza închegarea morală şi intelectuală a tuturor cetăţenilor de pe întinsul României. Astfel, tot ea contribuia la dispariţia definitivă a spectrului ce pe ici şi colo mai răbufnea prin persistenţa graniţelor vechi. Mişcarea Legionară a luat atitudine contra dinamitării coeziunii naţionale şi contra descreştinării prevestind primejdia «ce pândeşte întreaga Biserică creştină şi cu ea întreaga noastră civilizaţie spirituală şi nobilă, care e pe cale de scunfundare, odată ce adevărurile primite prin revelaţie divină şi-ar pierde valoarea în conştiinţele actuale». (24)

Aşa că, în vederea unei fericite realizări prin Şcoala faptei şi a spiritului, toată experienţa trecutului este luată drept chezăşie de viitor.

Legiunea Arhanghelul Mihail, la data întemeierii ei, este suma activităţilor, a suferinţelor şi gândurilor din trecut, concretizate în câteva principii; iar acestea împreună cu ce se mai adaugă —produs al mentalităţii sănătoase şi a unei stări de simţire aleasă— cu legile şi dogmele ce se stabilesc în anii următori, puţini dar mari prin zbucium şi jertfă, *formează învăţătura cea nouă, doctrină de profundă creştinătate şi umanitate, de morală individuală şi colectivă, de afirmare a credinţei în ideia naţională şi în libertăţile cetăţenşti.* Acestea purtându-le înainte, nu putem trece nici peste încercările ce ne-au bântuit în refugiu, ci considerându-le, selectăm şi suprapunem, la cele moştenite, ceea ce este valoare eternă, ca să fim în permanenţă de acord cu timpul şi cu legea vieţii, care este tradiţie şi evoluţie.

Incepe dela 24 Iunie 1927 o nouă fază de acţiune şi de luptă. De acum înainte intră în funcţiune un alt sistem de organizare pentru acei cari stau gata să se apropie de Legiune, aducând cu ei mai întâi «o mare corectitudine sufletească» şi în al doilea rând fiind «lipsiţi de orice interes personal». Baza de plecare pentru cei porniţi pe acest drum rămâne educaţia. In cadrul Legiunii fiecare poate să se desvolte după cele patru linii de viaţă iniţială: «*credinţa în Dumnezeu, încrederea în misiunea asumată, dragostea întreolaltă şi cântecul*».

Prin exerciţii şi voinţă, omul poate să devină, aici un altul:

> «*mai frumos ca suflet, mai înalt, mai drept, mai puternic, mai înţelept, mai curat, mai muncitor şi mai viteaz*»; *poate deveni unul «în care să fie desvoltate, până la maximum toate posibilităţile de mărire omenească, ce se află sădite de Dumnezeu în sufletul omului*».

Din această clipă având la bază principiul că «*numai lupta pentru orice ideal care depăşeşte interesul, egoismul şi poftele personale, este blândă, cuviincioasă, nobilă şi fără deslănţuire oarbă de patimi*», (25)
Mişcarea Legionară începe să crească să devină o forţă în sens spiritual, având la temelie o serie de norme etice.

Viaţa în noua organizaţie nu este deosebită ca disciplină, faţă de aceea a oricărei alte comunităţi organizată pe bază de ierarhie. Acest lucru îl specifică fundatorul ei dela început spunând, că:

> «Din partea legionarului nu se cere atât disciplină în sens de cazarmă, cât bunăvoinţă, credinţă, devotament şi zel la lucru». (26)...

Dacă mai târziu disciplina este încadrată ca prima între cele şase legi, ea reprezintă,

> «o mare supapă de siguranţă pentru asigurarea unităţii şi deci a victoriei, atunci când celelalte mijloace s'au epuizat». (27)

Disciplina pentru noi e o profundă trăire spirituală, mult mai importantă ca obişnuitele manifestări externe, la care ne obligă bunul simţ şi o educaţie elementară. «Legionarul este disciplinat prin conştiinţa şi voinţa lui proprie» —cum se spune în cărticica şefului de cuib—, ca orice om liber în viaţa socială, nu «din ordin» precum a fost permanent batjocorit.

Apariția Mișcării Legionare nu este o întâmplare oarbă, nu se datorește lipsurilor materiale, nici influențelor dinafară, ci unei crize spirituale din viața privată și publică a Românului. *S'a născut din necesitatea de-a restabili un echilibru acolo unde se produseseră goluri, deplasări și confuzii. Obiectivul imediat este restaurarea stării sufletești a omului și a unui trecut căzut în desuetudine; în general a promovării unui început de renaștere, fără zguduiri sociale.*

Cum am văzut, Corneliu Zelea Codreanu a plecat dela credința în Dumnezeu, luată în derâdere; dela dragostea pentru muncă, disprețuită în mare măsură, dar singura ce ne poate salva din crize economice și ridica la un nivel superior; dela iubirea pământului străbun, restabilit în hotarele sale firești, care însă era pândit și râvnit de cei porniți pe drumul imperialismului cuceritor; dela respectul tradiției —obiceiuri, cultură, știință, spiritualitate.

Corneliu Zelea Codreanu a respins revoluția și toate consecințele ce decurg din ea, detestându-le până la capăt; dar revoluția s'a uneltit și s'a facut impotriva lui.

Mișcarea Legionară este, după o jumătate de secol, proecția conservatorismului eminescian în domeniul vieții publice. Poate că n'a fost timpul necesar, pentru ca să se producă acea structurare, ca fiecare să-și poată da seama de acest caracter al ei. Asta nu înseamnă că ea este un nou partid conservator, opus unuia liberal sau altora, ci că noi ne simțim numai purtătorii spiritului conservator, a unor valori morale permanente; nicidecum însă în mod exclusiv, pentrucă oricine liber este să le prețuiască, să le susțină și să le apere, poate uneori chiar mai bine și cu mai mult succes, cu toate că «non idem est, si duo dicunt idem (nu a acelaș lucru dacă doi spun la fel). Când spunem spirit conservator, nu ne gândim la ideia de reacțiune —antinomică necesității de a progresa nici la anchilozarea Statului, oprindu-ne în loc și legănându-ne cu iluzia că și timpul rămâne acolo cu noi, ci la marea răspundere ce apasă pe toți, că trebue să privim permanent datoriile ce avem față de Stat (Polis), cel puțin în aceeași măsură în care pretindem să ne fie asigurate prin el drepturile și libertățile individuale. Voim libera desvoltare a tuturor în pas cu evoluția generală a omenirii, fără să admitem să fim împinși «spre forme de viețuri străine de firea poporului român», cum a spus M. Eminescu cu 50 de ani înainte de fundarea Legiunii.

«*Voim*»— e gândul, nostru, în rând cu oricine se mișcă pe linia neamului, în opoziție cu cea care primejduiește astăzi firea lui de acasă—

> «a conserva libertăți și instituțiuni prin realizarea lor, prin aplicarea lor sinceră față cu un curent care le discreditează prin abuz și ducerea la absurd». (28)

Spirit conservator înseamnă că,

> «idei și interese, fie cât de diverse, sunt și trebue să fie armonizabile pentru ca Statul să fie cu putință. Nu înțelegem, nici avem, vreo încredere în mișcări violente sau extralegale, și mai puțin încă în conspirațiuni, deși aceste din urmă s'au bucurat în trecut de-o nejustificată glorie...» iar apoi;
>
> «...Precum orice moment al creșterii e o conservare a celor câștigate în trecut și o adăugire a elementelor cucerite din nou, astfel adevăratul progres nu se poate realiza decât conservând pe deoparte, adăugând pe de alta: o vie legătură între present și viitor, nu însă o serie de sărituri fără rânduială. Deci progresul adevărat fiind o legătură naturală între trecut și viitor, se inspiră din tradițiunile trecutului, înlătură însă inovațiunile improvizate și aventurile hazardoase». (29)

Există o legătură indisolubilă între doctrina eminesciană și principiile cari închează opera legionară. Mai mult, Mișcarea Legionară se orientează după această doctrină, ca și cum ar fi o Constituție spirituală, o Magna Charta, din care Neamul își trage toate puterile, ca să supraviețuiască catastrofelor.

Urmărind în deaproape înțelepciunea lui Corneliu Zelea Codreanu, a bătrânului cum îl numea Generalul Cantacuzino, susținând cu verva-i caracteristică afirmația acestui adevăr, am înțeles în multe rânduri dela el, că noi Românii avem nevoie de liniște înlăuntru și pace înafară, ca să ne rezolvăm în mod normal toate problemele sociale și economice, dar mai ales să ne întărim spiritualitatea noastră proprie, închegând din toate manifestările și creațiile intelectuale ale trecutului forța, valabilă pentru veacuri de acum înainte. Și adăuga dânsul că, știindu-ne odată înarmați sufletește cu experiența acestui trecut și cu însușirea de-a intui realitățile prezente, se gândea să sprijine desvoltarea liberă a oricărei naționalități conlocuitoare care nu s'ar fi pretat să împiedece mersul normal și logic al Statului român. Astfel considera cu

înţelegere, principiul stabilit de Ion I. Moţa că «minoritarii au aceleaşi drepturi ca noi Românii până la limita primejduirii existenţei Satului şi poporului român».

Cu observarea sistemului legal pentru consolidarea României, Corneliu Zelea Codreanu a fost atât de riguros şi sever, încât scrisoarea adresată Ministrului Al. Vaida Voevod la 22 Februarie 1938 va rămâne o superbă pagină de igienă politică prin condamnarea loviturii de Stat, dată de oamenii partidelor de guvernământ, când pe neaşteptate au schimbat vechea Constituţie.

> «fără respectarea normelor legale trasate de legea fundamentală a Statului, promovând un regim nou, (regimul de dictatură al fostului rege Carol II-lea) şi dictându-ne o Constituţie alcătuită în câteva nopţi, *punând pe întreaga naţiune pecetea de incapabil şi dobitoc*» (30).

Această procedură dictatorială a oamenilor politici la ordinul unui rege, care şi până la această dată dăduse destule dovezi de batjocorire a speranţelor unui popor prin acte nesocotite şi dăunătoare, Corneliu Zelea Codreanu o califică de

> «dispreţ pentru poporul român. Caracteristica nouilor forme statale din lume *nu stă atât în forma Statului pe cât stă în contribuţia naţiunii la crearea acestor forme de Stat. Nu are importanţă mecanica Statului pe cât are în aceste schimbări voinţa naţiunii*». (31)

In acest fel a fost surpat scheletul juridic al Statului român, pe care nicium guvern nu l-a mai putut reconstitui.

Probleme de asemenea natură le-a tratat cu o desăvârşită competenţă ştiinţifică profesorul de sociologie a Universităţii din Cernăuţi, Traian Brăileanu, care a îndurat moarte de martir pentru atitudinea avută şi scrierile sale de savant. Dânsul a conchis, că

> «dacă nu vom reuşi să creiem o elită economică naţională, vom pierde libertatea politică, pentrucă economia şi politica sunt cele două braţe care au atâta putere pe câtă tradiţie stă la temelia lor». (32)

Stim că libertatea este atributul conştiinţei umane; înţelegem s'o respectăm faţă de toată lumea, dar ne-am opus să ni se răpească

nouă pentru singurul motiv că o apărăm. Am protestat şi vom respinge totdeauna legile speciale contra libertăţii, instituirea cenzurii şi oprirea dreptului de liberă manifestare a omului, pentru că toate acestea duc la învrăjbirea între fiii aceluiaş neam, la diformări spirituale şi metode vătămătoare unei desvoltări normale. Căci precum nu putem altera legile naturii prin puteri omeneşti, tot astfel nu pot fi legi care să nimicească facultăţile sufletului.

Dar interesează, nu numai individul, ci în acelaş timp entitatea organică care este o proecţiune a individului: familia, asociaţiile culturale, unităţile economice, —fiecare în sfera ei de activitate pentru binele public şi în concordanţă cu ordinea, cu legea şi cu principiul de autoritate.

Insemnăm la acest loc un alt gând a lui Corneliu Zelea Codreanu privitor la ordinea socială în cadrul unui Stat, între clasele sociale, între partidele politice şi între oamenii cu răspunderea lor. E cazul să-l relevăm cu acest prilej, ca să vedem dacă nu e cu putinţă să ajungem măcar la reducerea conflictelor, considerând acest principiu de importanţă capitală, în orice moment al vieţii neamului: *este principiul autorităţii şi al libertăţii*. Va sfârşi prin a deveni o axiomă pentru orice minte sănătoasă? Oricum ar fi judecată până la urmă formula, ea onorează şi înalţă pe omul care a gândit-o, distinge caracterul şi sufletu-i mare, învăluit de grija pentru cerinţele şi poftele tot mai dese şi uneori mai nemăsurate ale guvernanţilor diformaţi ca şi ale mulţimei aţâţată de cei interesaţi sau viciaţi.

Reproducem pasajul, care tratează acest principiu transcendent pentru acei, pe cari-i interesează *fenomenul legionar, originar românesc*, cu ideile fundamentale şi adevărurile eterne, concepute, şi aprofundate cu mintea şi inima de către Corneliu Zelea Codreanu, până acum neexplorate de exegeţi.

> «Toată istoria socială a omenirii e plină de lupte, având la bază cele două mari principii cari caută să-şi facă loc unul în paguba celuilalt: *principiul autorităţii şi principiul libertăţii*.
>
> Autoritatea a căutat să se extindă în dauna libertăţii, iar aceasta, la rândul său, a căutat să limiteze cât mai mult puterea autorităţii. Aceste două, faţă în faţă, nu pot însemna decât conflict.
>
> A orienta o mişcare după unul sau celălalt din aceste două principii, înseamnă a continua linia istorică de turburări şi

războire socială. Inseamnă a continua pe de o parte linia de tiranie, împilări și nedreptate iar pe de alta linia de răsvrătire sângeroasă și permanent conflict.

Mișcarea Legionară nu se întemeiază *exclusiv* nici pe principiul autorității și nici pe acela al libertății. Ea își are temeliile înfipte în *principiul dragostei*. In el își au rădăcinile atât autoritatea cât și libertatea.

Dragostea nu poate aduce nici tiranie, nici împilare, nici nedreptate, nici răsvrătire sângeroasă, nici războire socială.

Dragostea aplicată insemnează pace în suflete, în societate și în lume.

Dragostea e cheia păcii pe care Mântuitorul a aruncat-o tuturor neamurilor din lume. Până la sfârșit ele se vor convinge, după ce vor fi rătăcit, cercetat și încercat totul, că în afară de dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletul oamenilor ca o sinteză a tuturor însușirilor omenești și trimițându-ne-o prin însuși Mântuitorul Isus Cristos, care a pus-o deasupra tuturor virtuților, nu există nimic care să ne poată da liniște și pace.

Toate celelalte își au rădăcina în dragoste: și credința și ordinea și disciplina». (33)

Libertatea își are și ea limita ei, în jos; nu poate trece în anarhie. După cum și autoritatea își are limita ei, în sus; ea nu trebue să se transforme în dictatură. In acest cadru am dori pe viitor să se aleagă, prin voința națională, o reprezentare de elemente respectuoase liniei istorice și eficace planului social.

A clădi pe tradiția trecutului, a intui lipsurile prezentului și a nu pierde din vedere nevoile generației următoare, înseamnă să proclami o concepție de viață, menită să fie subiect de inspirație și progres. Aceasta, în curs de elaborare, a corespuns cu amploare sentimentului și aspirațiilor Țării.

Ceea ce socoteam ieri că era indispensabil în ordinea firească a evoluției, cum ar fi formarea de elite în compartimentele vieții naționale, acelaș lucru, se va simți și mâine, când Țara va fi liberă, — adică de realizat în mod pașnic și fără turburări, complectarea golurilor și modificări necesitate de vreme.

Si, ca să nu fie îndoială asupra concepției de fond a doctrinei Mișcării Legionare, reproducem afirmația profesorului Traian Brăileanu, care nu sufere interpretare, pentru că e și luminoasă și cinstită;

«Mișcarea Legionară nu este și nu poate fi revoluționară, ci ea este *antirevoluționară și conservatoare*. (sublinierea este a autorului) Așa a definit și Eminescu mișcarea naționalistă, concepută de el în ordinea conservării tradiției și așa este ea prin firea ei, deoarece este expresia instinctului de conservare a națiunei organizată politicește. Ea se opune tendințelor revoluționare ale demagogilor de tot felul, cari pentru a ajunge la putere, ațâță antagonismele de clasă și exploatează toate nemulțumirile mulțimii guvernate împotriva clasei politice guvernante». (34)

Principiile enunțate înaintea anului de tristă amintire, 1938, poate nu vor fi *toate* potrivite cu timpul ce toți îl așteptăm să apară din neagra noapte de azi, dar multe totuși rămân; și acestea selecționate din mulțimea scrierilor, de pe vremea luptelor grele și a prigoanelor nesăbuite, le *vom pune în acord cu atmosfera generală a Țării și vom continua să promovăm regenerarea elitei naționale și să întărim spiritualitatea românească conform cu realitățile zilei*; fără războire și fără pretenție de guvernare, precum își închipuie atâția, că am fi înclinați să urmărim doar numai asta.

Pe noi ne interesează în primul rând conservarea patrimoniului biologic și spiritual al neamului de peste tot, desvoltarea valorilor lui morale, înnoirea sufletească, revoluția interioară a fiecăruia în sensul învierii virtuților; altfel nu putem realiza adevărul, nici binele, nici frumosul.

Noi urmărim renașterea poporului român, înstăpânirea adevărurilor organice pintr'o neîntreruptă pedagogie națională, ca să crească «omul drept, omul corect, de cuvânt, de onoare, de nădejde; omul cu cap, acela care judecă, omul cu bun simt, și de bună cuviință». (C. Z. Codreanu)

Nu este asta umanitatea de culme spre care tinde omenirea prin intermediul națiunilor libere, prin sfințirea vieții fiecăruia cu învățătura lui Cristos, cu credința într'o biruință «asupra puterilor răului»?

Pentru elucidarea oricărui despre ceea ce a fost acuzație nedreaptă contra noastră, confirmăm, pe lângă atâtea argumente înscrise că, dacă pentru comuniști democrație înseamnă dictatura proletariaturului și proletarizarea tuturor, pentru alții, —acei pe cari i-am cunoscut— degradarea ei la o ficțiune, prin falsificarea legalității sau arbitrariul puterii executive, —pentru noi rămâne în picioare formularea profesorului Traian Brăileanu, că

«democrație înseamnă drum deschis pentru orice om de merit de a deveni aristocrat, în toate domeniile de activitate, nu numai în politică. La criteriul meritului personal nu exclude principiul eredității, ci poate fi pus de acord cu el, pentru a zădărnici anarhizarea societății». (35)

In continuare, profesorul Traian Brăileanu stabilește principial, ca o premisă doctrinară atitudinea cu privire la generații trecute și respectul ce-l datorăm înaintașilor pentru valoarea spirituală a instituțiilor fundate de ei:

«toate cele ce *Națiunea românească* a realizat ca progres adevărat, privind libertățile politice, democratizarea școalei, buna rânduială în Biserică, apărarea intereselor diferitelor clase sociale și profesiuni nu numai că se vor păstra neatinse, ci se vor pune pe temelii solide și se va deschide calea pentru desăvârșirea progresului». (36)

Valoarea unei generații constă în felul cum ea îngrijește de moștenirea părinților. Căci generațiile trecutului prin munca și creația lor ne-au dăruit prezentul, pentru care noi suntem responsabilili. Fără sprinjinul lor și așezămintelor la care ne-am luminat mintea și ne-am încălzit sufletul, noi n'am putea vorbi de-o civilizație sau de-un progres.

Incheiem seria câtorva documentări din acele, care pentru Mișcarea Legionară reprezintă esențialul în ordinea soluțiilor desemnate să ridice un neam în istoria omenirii, reproducând după Mihail Eminescu și Traian Brăileanu adevăruri exprimate cu privire la *instituția parlamentară, indispensabilă bunului mers al unei națiuni, concepută în forma de mai jos.* Acești doi mari gânditori criticând funcția parlamentului degenerat care nu mai corespunde cerințelor poporului, indică atribuțiile acestei instituțiuni atât de necesară echilibrului dintre puterea executivă și cea judecătorească în felul următor:

«Cheia bolții regimului parlamentar consistă în manifestarea liberă a țării legale, ori de câte ori ea este chemată, în numele Șefului Statului, ea să fie consultată... pentrucă într'un Stat constituțional, guvernului nu-i este permis de-a

avea o voință proprie (mai ales în materie de alegeri), și nici nu trebuie să fie altceva decât brațul legilor, ce ni le facem noi înșine..., care rezultă din trebuința poporului, din voința lui și din legiuirea liberă, neintimidată a acelei vointe». (Eminescu). (37)

«Parlamentul trebuie să exercite un control sever și obiectiv asupra activității puterii executive, să asigure o echilibrare justă a tuturor intereselor de clasă și ca obiectiv suprem, să vegheze ca națiunea să fie condusă și organizată în așa fel ca să poată ieși victorioasă din orice conflict cu națiunile dușmane». (Prof. Traian Brăileanu). (38)

Rezultă deci că Mișcarea Legionară născută din duhul Căpitanului și dintr'un instinct de conservare a neamului românesc, alcătuit din toate clasele sociale cu rădăcinele înfipte în trecutul istoriei străbune, —pătrunsă de conștiința unității— crede că trebue «să triumfe ideia armoniei intereselor naționale», *împotriva dictaturii,* fie că e reprezentată de-o persoană, de-o castă sau de-o clasă.

In concluzie, Mișcarea Legionară, după trei decenii de jertfă și suferință, nu se consideră anacronică; deoarece primejdia văzută de Corneliu Zelea Codreanu, că bolșevicii s'ar putea întinde și peste România, este astăzi o realitate de-un tragism fioros; cu aceasta se înfruntă toată omenirea. *Jurământul depus în pădurea Dobrina, în Martie 1919, pentru «organizarea unui centru de acțiune și rezistență românească contra comunismului invadator» se repetă, la această oră, în mii și mii de locuri de pe suprafața pământului.*

Dar nu numai atât; existența Mișcării Legionare nu e în funcție de războaie ucigătoare, nici de adversitatea factorului politic; ea nu depinde de anume evenimente, așa cum rezultă acestea din conciliabule voite, căutate sau obligate și nici de arbitrarul celor puternici; ea nu trăește nici măcar în funcție de acei cari ne numim legionari sau nu ne numim și totuși suntem. Adevărul este că la temelia ei stă jertfă peste o mie de morți și mai mult de o sută de strălucite condeie ale intelectualității românești; acolo sunt doctrinarii, oamenii de elită și de știință, cu un cuvânt martirii și floarea tinerimii române, *cari rămân, chezășia noastră morală.*

In lupta care trebue dusă pentru Neam și Țară, așa cum se

poate, Mişcarea Legionară nu se elimină, nu discriminează pe nimeni şi are un total dispreţ împotriva exclusivelor.

Din această poziţie, Legiunea Arhanghelul Mihail purcede mai departe, în al patrulea deceniu, cu credinţa de-a atinge o superioritate spirituală ce-şi are izvorul în adâncurile unei culturi, *fără de care nu poate fi biruinţă.*

Astăzi în faţa noastră, avem o Românie subjugată, oprimată, vlăguită fizic şi spiritual, cum nimeni nu şi-a închipuit-o vreodată. N'avem pretenţia unui monopol întru ale naţionalismului, nu ne asumăm numai pentru noi patriotismul, nu spunem că singuri-am fi chemaţi să ne desrobim pământul străbun, —ci ne afirmăm prin ce-am fost, semnal de alarmă cu intuiţia sigură a primejdiei, prin ceea ce suntem, gata oricând la datorie, fără să stingherim pe cineva care participă desinteresat la marea acţiune a morţii de pe urma căreia să renască *Neamul*, pentru ca liber să-şi hotărască destinul, să-şi aleagă forma de viaţă politică, economică şi socială.

In lupta dintre cele două lumi, Mişcarea Legionară este de partea apărătorilor Crucii şi a civilizaţiei creştine.

Mişcarea Legionară crede că pe linia evoluţiei neamului românesc, în apărarea justiţiei naţionale şi a instituţiilor tradiţionale, are loc oricine, pe cât îi îngăduie capacitatea, pregătirea, credinţa şi abnegaţia.

Ea este, precum a fost în luptă contra duşmanului care pe unii i-a satanizat, pe alţii i-a crucificat şi pe toţi continuă să ne urmărească a ne preface într'o masă informă cu aripile avântului tăiatc, pentru a nu lăsa nici ochi de plâns, nici suflet cu nădejdea în Dumnezeu. Şi totuşi...

Pentru ce va fi să se întâmple mâine, atenţi la sfatul şi la atitudinea celor cari ne-au lăsat adevăruri permanente, noi ne cunoaştem locul. *Nu ne vom rătăci, nici la dreapta nici la stânga, ci sub impulsul vremii vom stărui pe linia gândită de Eminescu:*

«Intre aceste două extreme e poate meşteşugul adevăratei politice. A împreuna exigenţele existenţei neapărate a Statului cu existenţele (cerinţele) libertăţii individuale, a nu permite ca asociaţii de indivizi răpitori să facă din Stat o unealtă a lor, şi a nu lăsa pe de altă parte ca Statul impersonal să lege cu totul mâinele individului, asta e problema pe care mulţi au

încercat s'o deslege, dar dela Cezarii Romei şi până la Cezarii moderni nu s'au găsit încă remedii radicale». (3)

VASILE IASINSCHI
(Ed. Libertatea 1959)

1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 (9, 10), 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22; 23; 25; 26; 33.— Corneliu Zelea Codreanu, *Pentru Legionari*, p. 275, 276, 278, 291, 278, 64, 286, 17, pág. 32 după «Adevărul» 28/XII 1919, pág. 33 după «Adevărul 11/X 1919, pp. 36, 34 după «Opinia» 26/X 1919 şi «Dimineaţa» 16/XI 1919, pag. 35 după «Opinia» 10 Aug. 1919, pp. 24, (27, 28, 29), (25, 26), 24, 65, (111, 112), 149, (286, 289), 282, (299, 300).

27 Corneliu Zelea Codreanu, *Cárticica şefului de cuib*, pag. 44.

5, 21, 24 I. I. Moţa Cranii de Lemn, pp. 20, 230, 67.

28, 2, 37, 39 M. Eminescu, *Articole politice*, pp. 242, 211, (231, 29), 172.

32, 34, 35, 36, 38 Traian Brăileanu, *Sociologia şi Arta Guvernării*, pp. 83, 85, 93, 70, 68.

LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL

ÎN vremea în care Dr. Frank N. D. Buchman, în vârstă de 60 de ani, la o plimbare prin Schwarzwald (Junie 1938) primea dela Dumnezeu gândul de a înființa o organizație pentru «*Renașterea Morală și Spirituală spre Salvarea Omenirii*», viața lui Corneliu Zelea Codreanu, în vârstă de 39 de ani, își aștepta sfârșitul.

Din ordinul Regelui Carol II, fiind condamnat la 10 ani muncă silnică pentru «*crimă de trădare*» câteva luni mai târziu —*ca deținut*— el fu *ucis mișelește prin sugrumare*.

Acesta fu tragicul sfârșit al întemeietorului celei mai adânci revoluții morale, pe care poporul românesc o cunoscuse dela nașterea sa.

Mișcarea sa pentru *Renașterea Morală a Omului român «Legiunea Arhanghelul Mihail»*, luase ființă în Junie 1927.

Dar lupta lui Codreanu în slujba Patriei și a lui Cristos cel înviat din morți, începea mult mai de vreme. Încă din anul 1919, la vârsta de abia 20 de ani, când Rusia bolșevizată, constituia un pericol de moarte pentru existența României el simți întrânsul chemarea de a-și apăra pământul strămoșesc.

Sfârșitul primului războiu mondial ne redase Basarabia răpită eu un veac mai înainte, unde acuma agenții Rusiei roșii, instigând

massele de lucrători și elementele dubioase la revoltă cu orice preț, la greve și la rezistență împotriva Unirii și a nouei ordine, situația era extrem de periculoasă.

In acest ceas de mare încercare pentru Neam si Țară —Martie 1919— își începe tânărul Corneliu Zelea Codreanu, opera sa.

Mai întâi el adună în pădurea Dobrina o grupă de colegi din clasele superioare de liceu, circa 20 la număr, cu cari avea să se sfătuiască. În cartea sa «*Pentru Legionari*» el scrie:

«Convocasem pe acești tineri camarazi, pentru a discuta cu ei o problemă gravă, deși viața noastră abia înmugurea. Ce facem dacă vin bolșevicii peste noi? Părerea mea, asupra căreia au căzut și ceilalți de acord, era aceasta: dacă armata bolșevică va trece Nistrul și apoi Prutul ajungând să încalce și locurile noastre, noi să nu ne supunem, ci înarmați să ne retragem cu toții în pădure.

Aici să organizăm un centru de acțiune și de rezistență românească și prin lovituri date cu măestrie să zdruncinăm inamicul, să menținem o stare de spirit de neaplecare și să întreținem o scânteie de nădejde în mijlocul massei românești din sate și orașe. Era această pădure un colț al acelui vestit codru al Tigheciului, pe cărările căruia, în decursul istoriei Moldovei, mulți dușmani își găsiseră moartea. În mijlocul acestei păduri seculare am consfințit hotărârea noastră prin jurământ» (1).

După trecerea examenului de bacalaureat și începutul studiilor universitare, din episodul «Dobrina», cum însuși Codreanu spune, nu mai rămăsese «decât amintirea și voința dârză de a apăra Țara contra hoardelor dușmane».

Ca student la Universitatea din Iași el nu putu să-și continue în liniște studiile. Rândurile colegilor săi erau răvășite de curente anarhiste, lansate și bine întreținute de marea majoritate a studențimii, de origine etnică străină. Mulți dintre aceștia, elemente dizolvante și nemernice, erau purtătorii de făclii ai sloganului «ex orientae lux»: lumina vine de la răsărit.

Conștient de gravitatea situației, Codreanu se împrieteni cu muncitorul Constantin Pancu, fondatorul «Gărzii Conștiinței Naționale» de pe acea vreme, în jurul căreia se strânseseră patrioți din toate profesiunile și straturile sociale: lucrători, advocați, meseriași, preoți funcționari, fosti militari, studenți. In cartea sa, Corneliu Codreanu, descrie astfel raporturile sale cu Pancu:

«Eu m'am legat sufletește de acest om și am rămas cu el, sub conducerea lui, tot timpul, până la desființarea organizației lui.

De multe ori vorbeam cu Pancu în serile lui 1919 până noaptea târziu, căci necontenit eram împreună și aproape regulat la masa sa. Si-i spuneam:

Nu-i deajuns să învingem comunismul. Trebue să și luptăm pentru dreptatea muncitorilor. Ei au dreptul la pâne și dreptul la onoare. Trebue să luptăm în contra partidelor oligarhice, creind organizații muncitorești naționale care să-și poată câștiga dreptate în cadrul Statului, nu în contra Statului.

Nu admitem nimănui să caute să ridice pe pământul românesc alt steag decât al istoriei noastre naționale. Oricâtă dreptate ar avea clasa muncitoare, nu-i admitem să se ridice peste și împotriva hotarelor Țării...

Dar nici nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore să se instaleze o clasă oligarhică și tiranică, pe spatele muncitorilor de toate categoriile și să-i jupoaie literalmente de piele, fluturând prin văzduh necontenit: —Patria— pe care n-o iubesc, —Dumnezeu— în care nu cred, —Biserica— în care nu intră niciodată, și —Armata— pe care-o trimit la războiu cu brațele goale. Am început apoi organizarea muncitorilor în sindicate naționale».

În toamna anului 1920, senatul Universității Iași, anunța începerea anului școlar, fără serviciul religios creștin. De o jumătate de secol încoace, solemnitatea deschiderii cursurilor devenise tradiție, fiind cea mai înălțătoare sărbătoare a Universității, la care participau totdeauna, toată studențimea, toate notabilitățile orașului, senatul universitar, profesorii și reprezentanții tuturor autorităților și instituțiilor publice. Mitropolitul Moldovei, în fruntea unui impozant sabor de preoți, oficia în aula Universității slujba religioasă, binecuvântând un an nou de activitate culturală pentru poporul Român.

Iată deci cum deastădată, printr'o hotărâre a senatului universitar, acest obiceiu creștinesc trebuia sa cadă, «Universitatea era desbrăcată —cum zice Codreanu— de podoaba tradițiilor ei». Mare durere pentru el! Toate stăruințele lui și a câtorva colegi, pentruca senatul să revină asupra acestei măsuri, fură zadarnice. Din această cauză ei se hotărâră în ultimul moment, dacă va fi nevoie, să se opună chiar cu forța acestui fel ateu al deschiderii cursurilor. Să ascultăm ce spune Codreanu:

«La șase dimineața eu am plecat înainte la Universitate cu Vladimir Frimu, urmând ca ceilalți să vină după noi. Am închis și baricadat ușa din dos a Universiții lăsând acolo pe Frimu.

Eu am făcut un afiș scris cu creionul roșu, pe care l-am lipit pe

ușa cea mare dela intrare: «Aduc la cunoștința domnilor studenți precum și a domnilor profesori, că această Universitate nu se deschide decât în urma slujbei religioase tradiționale».

«Restul camarzilor n'a venit decât târziu».

Eu am rezistat singur la ușe până la ora 9,30 când în fața Universității se adunaseră peste 300 de studenți. În momentul când profesorul Mueller dela Matematici voia să intre cu forța, i-am spus: «Când ați intrat profesor la Universitate ați jurat pe cruce. Pentruce vă ridicați acum împotriva crucii. Sunteți un sperjur, pentrucă ați jurat într'un lucru în care n-ați crezut, iar acum vă călcați jurământul».

Atunci studenții, peste 300, în frunte cu șeful comuniștilor, Marin, cu Hrițcu și Ionescu dela Botoșani, s'au repezit asupra mea, m'au ridicat pe sus, au deschis ușa Universității, m'au introdus în sala pașilor pierduți, unde m'au purtat ca într'un vârtej, dela un capăt la celălalt al sălii, timp de aproape o jumatate de oră, lovindu-mă cu bastoanele și cu pumnii în cap. Nici-o apărare și nici-o ripostă nu mai era posibilă, deoarece eram prins la mijloc și împins în toate părțile; loviturile cădeau de pretutindeni.

În sfârșit am fost lăsat. Pe când stăteam într'un colț și mă, gândeam la nenorocul înfrângerii mele, au sosit și cei șase... Biruința adversarilor n'a durat însă mult pentrucă peste puțin timp secretarul Universității s'a coborât dela rectorat și a afișat următoarele: «Se aduce la cunoștința tuturora că rectoratul a hotărât ca Universitatea să rămâna închisă până Miercuri, când se va deschide cu serviciu religios». Era un mare triumf pe care l-am primit cu nespusă bucurie.

Peste două zile, în sala arhiplină de lume din întreg orașul, s'a oficiat serviciul religios. Pe mine m'au felicitat toți. A vorbit neîntrecut de frumos profesorul A. C. Cuza.

Deatunci mi s'a înrădăcinat credința care nu mă va mai părăsi, că cel ce luptă pentru Dumnezeu și Neamul său, chiar singur, nu va fi învins niciodată» (3).

Sub imperiul acestor gânduri și în credința că: «Individul trebue să stea în cadrul și în slujba Neamului său, iar Neamul în cadrul și în slujba lui Dumnezeu și a legilor Dumnezeirii» (4), Codreanu își termină studiile la Universitatea din Iași.

Urmară apoi ani foarte bogați în evenimente, cu: marile mișcări studențești cari duseră la închiderea tuturor Universităților românești pe timp de un an, cu speranțe, decepții amarnice, tragedii lăun-

trice, lovituri crunte, și în sfârșit cu trecerea examenului de doctorat în Franța. În acest interval de timp luă Codreanu hotărârea definitivă de a-și închina viața lui Cristos și Patriei sale.

In anul 1923, pe când se aflau închiiși la Văcărești, el și camarazii săi (Văcăreșteni), aleseră pe *Arhanghelul Mihail* ca protector al luptei lor. Icoana Sfântului Arhanghel le dădea curaj și-i întărea fără încetare în credința lor.

«Ne-am hotărât să strângem rândurile și să continuăm lupta sub protecția aceleiași Sfinte Icoane. În acest scop, ea a fost adusă la căminul nostru din Iași, din altarul bisericii Sfântul Spiridon, unde o lăsasem cu trei ani în urmă.

La aceste gânduri, grupul «Văcărești» s'a alăturat imediat. Peste câteva zile am convocat la Iași pentru Vineri 24 Junie 1927, ora lo seara, în camera mea strada Florilor 20, pe «Văcăreșteni» și pe puținii studenți cari mai rămăseseră legați de noi.

Cu câteva minute înainte scrisesem într'o condică:

«Astăzi, Vineri 24 Junie 1927 (Sfântul Ioan Botezătorul), ora 10 seara, se înființează *«Legiunea Arhanghelul Mihail»*, sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli...»

«Această primă ședință a durat un minut... după care cei prezenți s'au retras, rămânând să cugete dacă se simt destul de hortărâți și tari sufletește, pentru a păși într'o asemenea organizație, unde nu era niciun program, singurul program fiind viața mea de luptă de până atunci și a camarazilor mei de închisoare.

Chiar și pentru cei din grupul «Văcărești» am lăsat timp de gândire și de cercetare a conștiinței lor, pentru a vedea dacă nu au vreo îndoială sau rezervă, deoarece pășind aici vor trebui toată viața lor să meargă înainte fără șovăire.

Starea noastră sufletească din care s'a născut Legiunea, a fost aceasta: nu ne interesa dacă vom birui, dacă vom cădea frânți sau dacă vom muri. Scopul nostru era altul; de a merge înainte uniți. Mergând împreună uniți cu Dumnezeu înainte și cu Dreptatea Neamului Romănesc, orice soartă ne-ar fi dăruit, înfrângerea sau moartea, ea va fi binecuvântată și va da roade pentru Neamul nostru» (5).

Și Ion Moța, al doilea ostaș al Legiunii, scrie:

«Dela Altar și Icoana Sfântului Arhanghel am pornit, apoi am rătăcit o bucată de vreme purtați de valurile omenești și n'am ajuns la niciun mal, cu toată curățenia impulsurilor noastre (rămasă interioară, nu impusă valului care ne purta)... Acum cu sufletul greu,

răslețiți, sfârtecați ne strângem la adăpost, la singura căldură și alinare, tărie și reconfortare a noastră, readucătoare de puteri, la picioarele lui Isus, în pragul orbitoarei străluciri a cerului, la icoana Sfântului Arhanghel cu sabia sa de foc...» (6).

Așa se născu la 24 Junie 1927, organizația *«Legiunea Arhanghelul Mihail»*, școală spirituală pentru poporul român, iar pentru adversarii ordinei creștine în viața românească, prilej de neliniște și ură.

Cinci titrați au fost întemeietorii Legiunii: *Corneliu Zelea Codreanu, Ion I. Moța, Ilie Gârneață, Corneliu Georgescu și Radu Mironovici*. Dintre aceștia mai trăiește astăzi —în Exil— numai unul: advocatul Ilie Gârneață.

Ideia de bază a «Legiunii» este necesitatea *Reînnoirii Omului*. Convingerea lui Codreanu era că «răul, mizeria, ruina» vin dela suflet și nu dela lipsa programelor politice atrăgătoare:

«Țara aceasta piere din lipsă de oameni, nu din lipsă de programe.

Aceasta este părerea noastră. Că deci nu programe trebue sa *creiem ci oameni, oameni noui*... Deaceea, piatra unghiulară dela care pornește Legiunea este *Omul;* nu programul politic. Reforma omului, nu reforma programelor politice. *«Legiunea Arhanghelul* Mihail» va fi mai mult o școală...» (7).

Credința lui Codreanu era că nația română nu avea nevoie de un mare politician, ci de un mare *Educator*:

«Poporul român, în aceste zile ale lui, nu are nevoie de un *mare om politic*, așa cum greșit se crede, ci de un mare *Educator* și conducător, care să biruiască puterile răului și să zdrobească tagma celor răi. *Pentru aceasta însă, el va trebui să biruiască mai intâi răul din el și din ai lui*. Din această școală legionară va trebui să iasă un *om nou*, un om cu calități de erou» (8).

Patru au fost firele de foc cari la început le-au arătat lor calea: *a*) Credința în Dumnezeu, *b*) Increderea fermă în misiunea lor, *c*) Dragostea, *d)* Cântecul.

Credința în Dumnezeu. Toți credeau în Dumnezeu și anume în Dumnezeul Bisericii noastre. Isus Cristos:

«Credem în Dumnezeu... credem într'o Românie nouă pe care vrem s'o cucerim pe calea Bisericii lui Cristos...» (9).

«Să nu se uite că noi, poporul român, stăm aici pe acest pământ, prin voia lui Dumnezeu și binecuvântarea Bisericii creștine» (10).

«Rugați-vă necontenit! Pentrucă în momentul în care Mânăsti-

rile și Bisericile nu se vor mai ruga, Țara noastră se va prăbuși» (11).

Mai târziu când Codreanu zăcea înlănțuit în cazematele fortului Jilava, el scria:

«Când am terminat Evangheliile, am înțeles că stau aici în închisoare din voia lui Dumnezeu, că deși n'am nici o vină sub latura juridică, El mă pedepsește pentru păcatele mele și-mi supune la încercare credința mea. M'am liniștit. A căzut liniștea asupra zbuciumului meu din suflet» (12).

Codreanu și legionarii săi, toți credeau în Cristos cel înviat din morți:

«A înviat Cristos, sădind peste toată lumea, până la sfârșitul vremii, speranța că niciodată nu vom pieri sub piatra nedreptăților, oricât de greu ar apăsa ea asupra firavelor noastre trupuri».

«Vom învia, vom birui»

«A înviat Cristos, sădind nădejdea învierii din morți; că viața noastră nu se termină aici, la acești așa de trecători 60-70 de ani; că se prelungește dincolo; că ne vom întâlni iarăși cu cei dragi ai noștri și nu ne vom mai despărți niciodată.

«Că vom învia din morți în numele lui Cristos și numai prin Cristos; adică fără de credință în Cristos, nimeni nu va învia și nu va fi mântuit» (13).

Această ultimă notă din «Insemnările dela Jilava» ale lui Codreanu, dovedește cât de tare era credința lui în Dumnezeu și cât de nemărginită era dragostea lui pentru Țară:

«Adu-ți aminte Doamne de toți ai mei și ia-i sub ocrotirea Ta. Celor adormiți întru Tine, iartă-le Doamne păcatele și odihnește sufletele lor în pace. Viilor, dăruește-le putere și biruință asupra potrivnicilor, spre înflorirea României creștine legionare, și apropierea de Tine, Doamne al Neamului nostru românesc, întru nădejdea învierii Lui. Amin» (14).

Increderea în misiunea lor. Ei fondatorii Legiunii nu puteau da nimănui nici cel mai mic argument despre posibilitatea unei victorii: «Erau așa de puțini, așa de tineri, așa de săraci, așa de urâți și prigoniți de toată lumea, încât toate argumentele scoase din starea de fapt, pledau contra unei perspective de biruință».

Asupra stării sărăciei lor, ne putem face o ideie din următorul text:

«Când ne-am adunat în camera dela cămin, noi cinci și încă vre-o zece studenți și când am voit să scriem câteva scrisori, vestind hotărârea noastră la cunoscuți, abia atunci ne-am dat seama cât suntem de săraci; toți la un loc nu aveam bani nici măcar pentru plicuri și mărci poștale... Dumnezeu a vrut însă să arate că în lupta și biruința legionară, materia n'a jucat niciun rol. Domnia absolută a materiei era răsturnată, spre a fi înlocuită cu domnia spiritului și a valorilor morale. Nu negăm și nu vom nega existența, rostul și necesitatea materiei în lume, ci vom nega deapururi dreptul *«stăpânirii ei absolute»* (15).

Nezdruncinați ei pășeau mai departe, pentrucă credeau în misiunea lor: «Am pornit din porunca inimii, dintr'un instinçt de legitimă apărare, nu din instinctul de conservare personală, ci din acela de conservare a Neamului din care facem parte. Deaceea, tot timpul aveam senzația că în spatele nostru stă Neamul tot, cu viii, cu alaiul de morți pentru Țară, cu tot viitorul lui, că Neamul luptă și vorbește prin noi, că mulțimea vrășmașe oricât de mare, în fața acestei entități istorice, nu-i decât o mână de fărămituri omenești pe care le vom împrăștia și învinge» (16).

Dragostea reciprocă. Din primul moment al reuniunii lor, ei fură cuprinși de un adevărat fluid sufletesc, de o puternică legătură de dragoste, cașicând dintru început frați erau și laolaltă aparțineau. În Legiune dragostea este alfa și omega.

«Dragostea este cheia păcii pe care Mântuitorul a dăruit-o neamurilor din lume. În afară de dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletele oamenilor, ca o sinteză a tuturor însușirilor omenești și trimițând-o prin însuși Mântuitorul Isus Cristos, care o pune deasupra tuturor virtuților, nu există nimic care să ne poată da liniște și pace. Toate celelalte își au rădăcina în dragoste: credința și munca, ordinea și disciplina.

Nu știu cum să vă îndemn mai mult ca să cultivați dragostea, și cei ce comandați și cei ce stați sub comandă. Singură dragostea vă dă posibilități nebănuite și nesfârșite în rezolvarea tuturor problemelor grele ce vi se vor ivi.

Acolo unde nu este dragoste, nu există Legiune nici legionari» (17).

Cântecul. Ei porniseră la drum fără ca nopți întregi să-și fi bătut capul cu alcătuirea de programe, cu ședințe și discuții contradictorii, cu conferințe, argumentări filosofice, etc. Poate tocmai din această cauză singura posibilitate de manifestare a stării lor lăuntrice, era cântecul. Pentru Codreanu cântecul era piatra de încercare a sufletului legionar:

«Pentru a putea să cânți îți trebue o anumită stare sufletească.

O armonie a sufletului tău. Cel ce merge să fure, acela nu poate cânta. Nici cel ce merge să facă o nedreptate. Nici cel al cărui suflet e ros de patimă şi de vrăşmăşie faţă de camaradul său. Şi nici acela al cărui suflet e sterp de credinţă.

Deaceea voi legionarii de azi sau de mâine, de câte ori veţi avea nevoie să vă orientaţi în spiritul legionar, să vă întoarceţi la aceste patru linii de început, cari stau la baza vieţii noastre. Iar cântecul sa vă fie un îndreptar. De nu veţi putea cânta, să ştiţi că este o boală care vă roade în adâncul fiinţei voastre sufleteşti sau că vremea v'a turnat păcate peste sufletul curat; iar dacă nu le veţi mai putea vindeca, să vă daţi la o parte şi să lăsaţi locul vostru celor ce vor putea cânta» (18).

O notă caracteristică a învăţăturii lui Codreanu era «Invierea Neamurilor»:

«Ţelul final al Neamului nostru nu este viaţa, ci învierea. Invierea Neamurilor în numele Mântuitorului Isus Cristos. Creaţia, cultura nu sunt decât mijloace şi nu un scop cum s'a crezut, spre a obţine această înviere. Este rodul talantului pe care Dumnezeu l-a sădit în Neamul nostru, de care trebue să răspundem. Va veni o vreme când toate Neamurile pământului vor învia, cu toţi morţii şi toţi regii şi împăraţii lor. Având fiecare Neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu. Acest moment final «învierea din morţi» este ţelul cel mai sublim către care se poate înălţa un Neam» (19).

Codreanu n'a studiat nicicând teologia. El era om de Drept şi Economie Politică. Deaceea această confesiune a sa, a dat prilej la o serie de ironii. Spre cinstea poporului român care a dăruit omenirii un Codreanu, să-mi fie însă îngăduit ca la acest punct, al credinţei, să amintesc cuvintele unui teolog cu renume mondial, cuvintele lui *M. Y. Congar O. P.*: «Le Christ a reçu du Père toutes les nations en héritage. Aussi l'Eglise nous est-elle présentée, en sa consomation, comme une Jérusalem nouvelle où les rois de la terre apportent leur magnificence, et les nations ce qu'elles ont de plus précieux (*), c'est-à-dire, sous réserve de ce que nous dirons bientôt, ce qu'elles ont de plus *spécifique* et de plus *unique*. L'Eglise ne peut être faite de tous les peuples que si en les englobant dans son unité, elle ne les réduit pas tous en commun denominateur, appauvri de toutes leurs *spécificités*: ce serait là comme une trahison de sa mission, un appauvrissement de l'Incarnation et pour ainsi dire, une amputation du Christ» (20).

(*) «Neamurile vor umbla în lumina ei şi împăraţii pământului îşi vor aduce slava şi cinstea lor în ea. In ea vor aduce slava şi cinstea Neamurilor. Nimic întinat nu va intra în ea» (Apoc. 21, 24-27).

Din toate aceste profunde convingeri creştine, s'ar putea deduce că Mişcarea lui Codreanu este o anexă a Bisericii Române, un fel de «Biserică Vie», în sânul Bisericii oficiale a României. Aceasta ar fi însă o eroare, fiindcă grijile lui Codreanu nu se acopereau fără rest cu acelea ale Bisericii Române, faţă de menirea căreia, el şi legionarii săi au dovedit o deosebită smerenie şi veneraţie. Căile însă au fost dintru început deosebite. În această privinţă Codreanu este foarte clar:

«Am fost întrebat dacă activitatea noastră de până acum se află pe linia Bisericii Creştine. Răspund:

Facem o mare deosebire între linia pe care mergem noi şi linia Bisericii Creştine. Linia Bisericii este cu mii de metri deasupra noastră. Ea atinge perfecţia şi sublimul. Nu putem coborî această linie pentru a explica faptele noastre. Noi prin acţiunea noastră, prin toate faptele şi gândurile noastre, *tindem* către această linie, ne ridicăm spre ea, atât ne permite greutatea păcatelor cărnii şi condamnarea la care am fost sortiţi prin păcatul originar» (21).

Şi Ion Moţa, scrie:

«Nu suntem creatori de lumină. Ea se află numai la Dumnezeu. Nu suntem făuritori ai mântuirii dorite, ci vrem să fim simple unelte ale acestei forţe salvatoare pe care n'o căutăm aşadar în altă parte decât în singurul loc unde se află: la Dumnezeu» (22).

Fireşte că el nu era mulţumit cu viaţa creştinească a poporului său:

«Ne creştinăm în formă, dar ne descreştinăm în conţinut... Creştinarea în suprafaţă pare că a preocupat mai mult lumea...

Caracteristica timpului nostru: Ne ocupăm cu lupta dintre noi şi alţi oameni, nu cu lupta dintre poruncile Duhului Sfânt şi poftele firii noastre pamânteşti! Ne preocupăm şi ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva diavolului şi păcatului» (23).

Răul pe care Codreanu îl condamnă este *formalismul* acelor «chrétiens à l'heure de la messe mais chrétiens oublieux des volontés divines dès que l'argent se montre à eux» (Emile Favier), formalism stigmatizat şi de Episcopii sfintei Biserici. Tot cu privire la acest *Formalism* care desbracă Religia de suflet şi de strălucirea ei, Mgr. Théa, Episcopul Lourdes—ului scrie de curând:

«On veut un christianisme facile. On l'appauvrit. On le dessèche.

On le déshonore! On le dégrade. Une religion formaliste et sans vigueur et sans résistance. Quand une branche ne tient à l'arbre que par l'écorce, au premier souffle d'un vent vigoureux, elle se détache et meurt. Ainsi en est-il de chretiens qui sont des pratiquants sans être des vivants» (24).

Dar nici Mgr. Théas și nici Codreanu, cari aduc creștinilor această critică aspră, nu conchid că învățătura lui Cristos să fi eșuat.

Legiunea lui Codreanu vrea sa clădeasca «din suflete tari și brațe vânjoase o Românie sănătoasă, puternică și ascultătoare de Dumnezeu».

Cu omul românesc, Codreanu, deasemenea, nu era mulțumit; el dorea renașterea acestuia, în sensul tradițiilor românești creștine, tradiții în care pașii Neamului sunt purtați de credința în Dumnezeu, de pietate față de sacrificiile înaintașilor și de nesecata grije pentru urmași. Această *Unitate* a Națiunii este o permanență vie în conștiința lui Codreanu:

«Când zicem Neamul Românesc, înțelegem toți Românii vii și morții, cari au trăit dela începutul istoriei pe acest pământ și cari vor mai trăi și în viitor. Așadar, Neamul, cuprinde:

1. Toți Românii aflători, în prezent, în viață.
2. Toate sufletele morților și mormintele strămoșilor.
3. Toți cei ce se vor naște Români.

Un popor ajunge la conștiința de sine, când ajunge la conștiința acestui *Întreg*, nu numai la acea a intereselor sale» (25).

Legiunea lui Codreanu vrea sa trezească la luptă toate energiile creiatoare ale Neamului:

«Refacerea României celei noui, nu o poate realiza decât Legionarul prin munca sa; nu spre a câștiga ceva, ci numai din dorința arzătoare de a avea o patrie sănătoasă» (26).

Și iarăsi:

«La noi în țară, după 15 ani de discursuri pe la răspântii, discursuri umflate dar sterile, de pe urma cărora nu au rămas decât ruine, sufletul nostru fuge de vorbe și caută *direcția faptei*» (27).

Și mai departe:

«Noi vrem să construim dela un pod rupt, până la o șosea și până la captarea unei căderi de apă și transformarea ei în forță motrice, dela construcția unei gospodării țărănești noui, până la acea a unui sat românesc, a unui oraș a unui Stat românesc nou...

Aceasta este chemarea istorică a generației noastre: pe ruinile de astăzi să clădim o țară nouă, o țară mândră» (28).

Statul acesta nou trebue să trăiască sub conceptul strămoșesc al OMENIEI, chintesanță a tuturor valorilor omenești —o notiune, un cuvânt ce în mici o limbă din lume n'are traducere— omenie, ce cuprinde: respectarea cuvântului dat, ospitalitate, bunătate, dreptate, generozitate, modestie, teamă de Dumnezeu, spirit de jertfă din dragoste pentru aproapele.

«Tot ce mintea noastră își poate imagina mai perfect și mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rassa noastră mai mândru, mai înalt, mai drept, mai puternic, mai înțelept, mai curat, mai muncitor și mai viteaz, iată ce trebue să ne dea școala și disciplina legionară. Un om în care să fie desvoltate până la maximum, toate posibilitățile de mărire omenească ce se află sădite de Dumnezeu în sângele Neamului nostru» (29).

Pentru împlinirea acestei misiuni ei erau hotărâți să moară, findcă: «Nu se poate ca sângele nostru a douazeci de tineri, să nu răscumpere păcatele Neamului acestuia. Nu se poate ca această jertfă a noastră să nu fie înțeleasă de Români, să nu le cutremure sufletul și conștiințele și să nu fie un punct de pornire, un punct de înviere al lumii românești...

Am trait, așadar, cu gândul și cu hotărârea morții. Aveam soluția sigură a biruinții, pentru orice imprejurări. Ea ne dădea liniște, ea ne dădea tărie. Ea ne va face să zâmbin în fața oricărui vrășmaș și a oricăror încercări de distrugere» (30).

Mișcarea lui Codreanu a pornit din Universități. S'a extins apoi la elevii de liceu, la țărani, la lucrători, la preoțimea tânără și la mânăstiri. Tuturor acestora Codreanu nu le oferea nimic, înafară de privilegiul de a se jertfi pentru patrie. El cerea dela ei totul. Și minunea se împlinise.

După un deceniu de muncă încordată și jertfe, școala spirituală lua dimensiuni atât de mari, încât toți cei ce erau pentru status quo și menținerea lui, fură cuprinși de mare neliniște. Căci Legiunea lui Codreanu era în mod inexorabil contra corupției:

«Socotsc că cea dintâi revoluție morală în viața publică sau privată, trebue să fie aceea de a nu se mai câștiga nimic din tragerea pe sfoară a altui om» (31).

«O minciună sunt toate programele noui și sistemele sociale fastuos etalate poporului, dacă în umbra lor rânjește același suflet de tâlhar, aceeași lipsă de conștiință întru îndeplinirea datoriei, același

duh de trădare faţă de tot ce-i românesc, acelaşi desfrâu, aceeaşi faptă de risipă şi de lux» (32).

Principiile Legiunii nu admit nici cea mai mică neglijenţă sau incorectitudine în administrarea bunurilor obşteşti. Un citat din cartea lui Codreanu «Pentru Legionari», ne redă foarte clar atitudinea sa cu privire la onestitate:

«Legionarul care îşi va însuşi bani ce nu-i aparţin, care va mânui în mod necinstit banii Legiunii sau ai oricărui om, va fi eliminat pentru totdeauna din Legiune, dela primul caz, orice situaţie ar ocupa în ea» (33).

În «Cărticică» stă scris:

În organizaţia aceasta, nu pot să crească decât numai oameni cinstiţi. O mică hoţie nu poate să ne lase indiferenţi, pentrucă în definitiv, aceasta nu este decât sămânţa *marilor hoţii* care desvoltându-se din cauza toleranţei noastre, ar putea răstigni din nou, prin jefuire, poporul român şi aceasă, ţară« (34).

Codreanu nu tolera în rândurile organizaţiei sale nici cea mai mică urmă de interes personal. El scrie pentru Legionari aceste rânduri testamentare:

«Deaceea, iubiţi camarazi, de acum şi până când va mai fi viaţă legionară, să ştiti că unde veţi vedea apărând, fie în sufletul vreunui luptător, fie în propriul vostru suflet, *rânjetul acestui interes personal*, acolo a încetat de a mai exista Legiunea» (35).

Dar cu şi mai mare neînduplecare păşeşte Codreanu în contra călcării cuvântului dat, în contra mişeliei şi a trădării:

«...Luptă şi nu fi niciodată mişel... decât să învingi prin infamie, mai bine să cazi luptând pe drumul onoarei» (36).

Sau:

«Toată inteligenţa, toată învăţătura, toate talentele, toată educaţia, nu ne vor servi la nimic, dacă vom fi mişei. Învăţaţi copiii voştri să nu întrebuinţeze mişelia, nici în contra prietenului şi nici în contra celui mai mare duşman al lor. Căci nu vor învinge: ci vor fi mai mult decât învinşi, vor fi striviţi. Nici în contra mişelului şi armelor lui mişeleşti să nu întrebuinţezi mişelia. Pentrucă de vor învinge, nu va fi decât un schimb de persoane. Mişelia va rămâne neschimbată. Mişelia învinsului va fi înlocuită cu a învingătorului. În esenţă aceeaşi mişelie va stăpâni peste lume» (37).

Despre conducătorii de popoare cari se gândesc numai la victorii prin împilarea altor naţiuni, Codreanu scrie următoarele:

«Răspunderea unui conducător este foarte mare.

El nu trebue să delecteze ochii armatelor sale cu biruinţi pământeşti, nepregătindu-le în acelaşi timp pentru lupta decisivă, din care sufletul fiecăruia se poate încununa cu biruinţa veşniciei sau cu înfrangerea veşnică» (38).

Cele mai elementare legi ale vieţii legionare erau:

a) Legea disciplinei, *b*) Legea muncii, *c*) Legea Tăcerii (oratoria faptei), *d*) Legea Onoarei, *e*) Rugăciunea ca element decisiv al biruinţii.

Codreanu a fost un geniu organizator. Niciodată viaţa publică românească n'a cunoscut o organizaţie atât de puternică, de disciplinată şi de serioasă. Şi aceasta, fără niciunul din mijloacele financiare sau de propagandă, care stăteau la dispoziţia guvernului şi partidelor politice, în mod nelimitat.

Dar prin ce mijloace a putut Codreanu să asigure succesul Şcoalei sale? El însuşi era complet sărac, iar dintre prietenii săi nici unul nu era mare industriaş ori bancher. Toţi marii industriaşi precum şi cei ce deţineau în mâna lor finanţele Ţării, toţi de origină etnică străină sau înstrăinaţi de neam, erau duşmanii de moarte ai Şcoalei lui şi nu cruţau nici cel mai infam mijloc spre a-l calomnia. Se înţelege dela sine că el —în nici un caz— n'ar fi acceptat sprijinul acestora. Nici la Radio, care de bine de rău era o instituţie a Statului, nu-i era slobod să se adreseze poporului prin cuvântări. Dealtfel el detesta metoda discursurilor. În «patria advocaţilor» România, se săturase toată lumea de-atâta vorbărie. Acelaşi lucru şi cu cărţile şi literatura de propagandă: organizaţia n'avea mijloacele necesare spre ale difuza în milioane de exemplare. Deasemenea el nu aprecia nici teatrul ca mijloc de propagandă.

Pentru succesul Şcoalei sale, Codreanu utiliza timpul liber al studenţilor, al elevilor de liceu şi al tineretului dela sate. Marşuri, cântece, şantiere de muncă şi contactul direct cu populaţia, erau armele lui. Despre semnificaţia marşurilor prin pădurile şi văile României el scrie:

«Vara anului 1929 am petrecut-o în două marşuri cu tinerii din frăţiile de cruce şi legionarii din Focşani şi Galaţi. Voiam să-i duc pe drumurile de-atâtea ori bătătorite de mine, să trăiesc cât mai mult cu ei, să-i studiez, să vadă şi ei frumuseţile acestei ţări.

De data aceasta, ca şi în toate marşurile pe cari le voiu face, voiu căuta să desvolt în tinerii legionari în primul rând *voinţa*. Prin marşuri lungi, încărcaţi de poveri, executate prin ploaie, vânt, căldură tropicală sau noroaie şi în cadenţă şi aliniere, cu ore întregi de inter-

dicție a vorbirii. *Prin obligația de a fi severi cu ei înșiși*, în toate privințele, începând dela ținută și gesturi, prin creiarea de obstacole pe cari ei erau obligați a le învinge, escaladând stânci, trecând ape, urmăream să fac din ei *oameni de voință*, cari să privească drept și să se comporte cu bărbăție față de orice greutate. Deaceea nu permiteam nicio dată ocolirea unui obstacol, ci numai depășirea lui.

In locul omului slab și învins, care se apleacă mereu la toate bătăile de vânt, om care covârșește, ca număr, în politică, precum în celelalte ocupații, trebue să creiem neamului acestuia un *învingător*. Neaplecat și neînduplecat.

Prin instrucție întrunită, voiu căuta, în al doilea rând, să desvolt conștiința de corp, de unitate. Un duh al unității. Am observat că instrucția întrunită are o mare influență asupra intelectului și psihicului unui om, punându-i în ordine și în cadență mintea desordonată și simțirea anarhică.

Prin aplicarea de pedepse, voiu căuta să desvolt în sfârșit, *simțul realității*. Curajul de a-și asuma fiecare răspunderea faptelor sale. Pentrucă nimic nu e mai desgustător decât omul care minte și fuge de răspundere» (39).

Un aspect extraordinar de inedit avea pe acea vreme în România chemarea tieneretului la munca voluntară, firește fără recompensă bănească.

Codreanu utiliza o bună parte din timpul liber al adepților săi pentru opere sociale, constructive: reapararea unui pod, construcția unui dig sau a unei șosele, săparea unei fântâni, reparația unei școli sau a unei biserici, ajutor la strângerea recoltei, etc.

Cu cât aceste fapte atât de lăudabile, într'o țară în care guvernele erau societăți de exploatare, câștigau admirația și recunoștința populației, cu atât mai înverșunate erau șicanele și persecuțiile autorităților. Un exemplu strigător la cer în această acțiune de sabotare și împiedecare a muncii sociale constructive a tineretului, este cazul dela Vișani. Acolo inundațiile distrugeau recoltele agricole țărănești an de an, autoritățile de Stat sau județ nu se gândeau să intervină, iar locuitorii satului erau prea săraci, prea puțini și cu totul lipsiți de mijloace, pentru o lucrare de indiguire așa de mare. Codreanu se hotărî să le vină în ajutor.

Din scrisoarea adresată de Codreanu, șefului guvernului de-atunci, se poate vedea tragedia tineretului Țării lor, care prin acte de barbarie și brutalitate din partea autorităților de Stat, nu numai că se vedea împiedecat dela o asemenea operă socială, dar mai era și

maltratat în mod oribil și umilit. Extragem din această scrisoare următoarele:

«Domnule Prim Ministru,

Domnia Voastră Vă amintiți, desigur, că acum două luni, când am venit să vă întreb cu ce-am greșit noi pentruca să merităm prigoana care abia începea, mi-ați spus:

«Pentruce nu începeți ceva constructiv?»

«Domnule Prim Ministru —V'am răspuns eu— am luat hotărîrea să fac un dig pe malul Buzăului. Aveți ceva de obiectat?»

«Nu. Foarte bine. Foarte frumos».

«Am introdus petiția cu o lună de zile înainte la Ministerul Lucrărilor Publice, am vorbit cu cei mai distinși ingineri cunoscători în materie și la 10 Julie trebuia să începem lucrul.

Nu era numai o recreație tinerească; era chemarea tinereții noastre în slujba marilor nevoi de faptă sănătoasă. Era o educație a 1.000 de tineri în direcția constructivă. Era un îndem pentru alte zeci de mii de tineri. Era o școală pentru marile masse populare care stau ani întregi cu podurile rupte, cu drumurile stricate, asteptând să vină statul să le facă, atunci când numai într'o singură zi, munca lor comună le-ar putea repara. Era un îndemn pentru toată țara și un îndreptar pentru cei ce-și pot imagina că o Românie puternică ar putea ieși din mila altora, și nu din munca noastră a tuturora...

In ziua de Luni, 10 Julie, au sosit la Vișani 200 de tineri, în majoritate studenți.

Acolo, în loc de brațe deschise pentru bunele lor intenții, s'au pomenit cu prefectul județului, procurorul, colonelul de jandarmi Ignat, generalul Cepleanu, Locot. de jandarmi Fotea, mai multe sute de jandarmi cu armele întinse, o companie de infanterie cu mitralierele în poziție de tragere și cu somațiunea de a părăsi imediat localitatea, pe un ton de insultătoare agresivitate, cu nimic justificată. În fața acestei situații și a tuturor amenințărilor, cei 200 de tineri s'au culcat la pământ, în noroiul de două palme, în cea mai umilă poziție și au început să cânte: «Cu noi este Dumnezeu».

Jandarmii au primit atunci ordin sa sară asupra lor. Mai multe sute! I-au călcat în picioare, strivindu-le piepturile și capetele cu bocancii, tinerii îndurând într'o tăcere de martiri, tot acest calvar, fără nici o împotrivire...

La urmă, s'au adus frânghii și toți cei două sute au fost legați cu mâinile la spate în mod barbar și ținuți în această situație, în ploaie, o jumătate de zi...

Unii au fost scoşi leşinaţi din camerele de chin sau din pivniţile în care erau aruncaţi şi bătuţi cu râncile...

Domnule Prim Ministru,

Vă atrag atenţiunea în modul cel mai cuviincios, că noi, care cunoaştem istoria şi ştim jertfele făcute de fiecare popor atunci când dorea să-şi răscumpere o soartă mai bună, noi tineretul de azi al României, nu refuzăm această jertfă.

Dar, iarăşi Vă atrag atenţiunea, că eu am făcut acestor tineri *Şcoala sentimentului demnităţii omeneşti, scoala onoarei.*

Primim moartea, dar umilinţa nu» (40).

Ţinuta Legionarilor şi a elevilor de liceu era în aceste împrejurări, exemplară. Prin seriozitate, cumpătare, sârguinţă, multă pricepere şi fiind foarte săritori, dar mai ales prin căldura dragostei lor faţă de toată lumea, ei cuceriseră inima întregii Ţări. Deaceea cu drept scrie Codreanu:

«In sate, când cântam sau vorbeam oamenilor, simţeam că pătrund în acele adâncuri sufleteşti nedefinite, acolo unde politicienii, cu programele lor de împrumut nu putuseră să pogoare».

«Aici, în aceste adâncuri, am înfipt eu rădăcinile Mişcării Legionare. Ele nu vor mai putea fi scoase de nimeni» (41).

Dar chiar şi în comerţ s'au afirmat Legionarii lui Codreanu. Vechii profitori ai vieţii politice româneşti, spre a ataca Mişcarea Legionară, i-au reproşat, între altele, «misticismul» ei şi absenţa elementelor practice din această Şcoală. Ar fi mai bine, spuneau ei, dacă Legionarii ar lua comerţul din mâna străinilor.

La o asemena provocare Codreanu se declară gata şi pentru această acţiune. Neavând însă mijloacele necesare pe care în niciun caz n'ar fi vrut să le solicite dela Stat, dela politicieni sau dela bancheri. el face apel la personalităţi de mare prestigiu, care desigur se aflau în afara vieţii politice româneşti cu moravurile ei decadente; astfel, în foarte scurt timp îi stăteau la dispoziţie sume mult mai mari decât avea nevoie.

Aşa luă fiinţă «Comerţul Legionar», cu magazine de consum în diferite oraşe. Deviza era: «Numai marfă de cea mai bună calitate». Şi pentrucă idealismul Legionarilor cu sârguinţa şi munca lor neobosită, dar mai ales desinteresată, excludea pe toţi intermediarii, producătorii realizau preţuri foarte bune, iar marele public consumator, putea acum să, cumpere mărfuri de excelentă calitate, pe preţuri necrezut de ieftine. Pentru Legiune o întreprindere de primul ordin.

Codreanu avu curajul să conceapă ceva şi mai original. In frumoasa staţiune climaterică Predeal, din munţii Carpaţi, el deschise un restaurant, în care nu exista o listă de preţuri. Pe un afiş la intrare sta scris: «Fiecare plăteşte după posibilităţile sale băneşti şi după inima sa; cel bogat mai mult, cel modest mai puţin, iar săracul, nimic. Însă, săracul ce vine, mănâncă, bea şi se duce, să se întrebe, dece nu poate el să-şi plătească mâncarea? Nu cumva este el însuşi vinovat de sărăcia lui? Codreanu nu dorea să încurajeze pe această cale, lenea. Specialiştii în materie i-au profeţit o bancrută sigură, totuşi, peste toate aşteptările, tocmai fiindcă o ideie atât de originală se încadra perfect în etica legionară, rezultatele restaurantului dela Predeal au fost mai mult decât mulţumitoare.

Acest succes imens însă irita peste măsură guvernul Ţării, care, pedeoparte instigat de străinii venali, acaparatori ai tuturor resurselor naţionale, iar pedealtăparte, constatând că Mişcarea lui Codreanu cucerind admiraţia întregii naţii, devine un adversar invincibil, dădu ordin, şi peste noapte, toate întreprinderile comerciale legionare fură închise iar averea lor confiscată...

În urma acestui nemaipomenit act de abuz de putere despotică, Codreanu adresează politicienilor o scrisoare deschisă în stilul lui ferm şi plin de duh şi adevăr:

«Voi mişeilor, voi ne-aţi cerut sa vă arătăm destoinicia noastră în materie de comerţ şi acum când v'am făcut dovada, tot voi ne interziceţi acţiunea noastră plină de succes! Când aţi fost voi sinceri?»

În asemenea condiţiuni de permanente lovituri, hărţueli şi încordare, era firesc ca din această şcoală spartană să iasă elemente cari prin tăria lor de caracter, erau pregătite să se sacrifice pentru Ţară şi Cristos.

Sigur că procesul sufletesc şi lupta interioară a tineretului, n'au fost uşoare, ele sfârşiră însă prin biruinţa de sine. Din însemnările unui tânăr care a trecut prin toate aceste încercări şi discipline riguroase, putem vedea fenomenul de transformare şi evoluţie parcursă de el, dela intrarea sa în «Mişcarea Legionară».

«Mă leapăd pe zi ce trece de câte ceva, căci tare multe au mai fost. N'am bănuit niciodată imensa povară de inutil pe care o purtăm pe spate. E totuşi pentru prima dată când sarcina descărcată nu produce imediată senzaţie de uşurare, ci mai degrabă una de suferinţă. Să fie aderenţa inutilului de fondul nostru esenţial, atât de organică? Aşi despera dacă n'aşi simţi eliberarea curând şi din plin!

«Mi-aştept acum ziua cea mare! Ziua omului din mine, pe care l-am înghesuit în fundul cavernei de carton a fostei mele existen-

6

ţe, atât amar de ani. Mi-e teamă tot atât de mult de ea, câtă spaimă ar trebui să încerce omul în stare de perfectă conştiinţă la gândul unei a doua renaşteri. Şi totuşi o aştept cu siguranţa că o voiu birui încăodată».

Cred că nu mai este necesar să amintesc aci, că acest tânăr Legionar, a căzut ca un erou în uriaşa încleştare pentru apărarea Sfintei Biserici a lui Cristos.

Încoronarea tuturor rezultatelor Şcoalei lui Codreanu, culminează astfel în sacrificiul dela Majadahonda, în războiul civil din Spania.

Locţiitorul lui Codreanu la conducerea Legiunii, mâna lui dreaptă, Dr. Ion I. Moţa, împreună cu o grupă de Legionari, se hotarîră să se prezinte ca luptători voluntari pe frontul din Spania, unde ei ca ortodocşi, să apere altarele creştine ale Spaniei Catolice. Din această grupă făceau parte: Dr. Ion I. Moţa, Dr. Vasile Marin, Inginerul Gheorghe Clime, Prinţul Alexandru Cantacuzino, Preotul Ion Dumitrescu, Expertul-Econ. Bănică Dobre, şi advocatul Nicolae Totu, toţi ofiţeri de rezervă ai armatei române. Conducerea o avea eroul dela Jiu, din Războiul de Întregire al României, Generalul Prinţ Gheorghe Cantacuzino-Grănicerul. Cu excepţia bătrânului General, toţi ceilalţi luptară în Spania ca soldaţi, deşi —cum amintirăm— toţi erau ofiţeri.

În Januarie 1937, cad în luptele crâncene dela Majadahonda, în faţa Madridului, Dr. Ion I. Moţa şi Dr. Vasile Marin.

Inăltimea şi curăţenia sufletească a acestor eroi întru Cristos, o putem vedea din scrisoarea lui Ion I. Moţa adresată părinţilor, pentru eventualitatea căderii sale pe front:

> «Iubiţi şi prea mult încercaţii mei parinţi şi dragi surori, Dumnezeu a vrut să fie aşa.
>
> Durerea e mare, imensă, o ştiu. Şi mă cutremur de îngrijorare la gândul că aţi avea prea puţină putere s'o suportaţi. Dar iubiţii mei părinţi, căutaţi să vedeţi alături de durerea voastră, toată frumuseţea faptei noastre: *Se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Cristos! Se clătina aşezarea creştină a lumii!* Puteam noi să stăm nepăsători? *Nu e o mare binefacere sufletească pentru viaţa viitoare să fi căzut în apărarea lui Cristos?*
>
> Eu aşa am înţeles datoria vieţii mele! Am iubit pe Cristos şi am mers *fericit* la moarte pentru El! De ce să vă chinuiţi prea mult, când eu am sufletul mântuit, în împărăţia lui Dumnezeu?» (43).

Deasemenea, în însemnările sale cu prilejul Sfintelor Sărbători ale Naşterii Domnului, el scrie:

«Astăzi la Naşterea Domnului, nu ne este îngăduit să avem numai bucurie în casele noastre, ci şi grije pentru a păstra marele dar pe care ni l-a făcut Dumnezeu prin trimiterea fiului său printre noi. Fiara roşie va fi biruită, fără îndoială, până la sfârşit. Căci Biserica întemeiată de Domnul Cristos nu va putea fi doborîtă «nici de porţile iadului». Dar, iată că totuşi, în ţările unde comunismul diavolesc a biruit, Biserica a fost doborîtă. Nu pentru veşnicie, dar totuşi a fost doborîtă pentru veacul de azi, iar în locul ei s'a înstăpânit puterea diavolească a necredinţei, a stricăciunii, cu suferinţele şi moartea sufletească şi trupească a oamenilor de azi. Noi credem în învierea Bisericii atât în Rusia cât şi în Spania comunistă. Dar această înviere cât şi mântuirea Ţării noastre de pacostea stăpânirii lui Anticrist, atârnă de vrednicia noastră» (44).

Şi însfârşit, răvaşul său, pentru Anul Nou 1937:

«Nu poate fi pentru un om, o cinste mai mare, o chemare mai plină de rod sufletesc, decât aceea de a fi apărător al lui Cristos şi prin Cristos, al Neamului tău creştin» (45).

Aşa erau Legionarii cari trecuseră prin Şcoala lui Codreanu, căruia îi fusese dat să îmbrace sufletele acestor luptători în haină de nuntă.

Şcoala spirituală a lui Codreanu, prin rezultatele ei, trebuia să ducă la creiarea unui organism politic. Aceasta se deduce din cuvintele unui tânăr scriitor înălţat din rândurile acestei Şcoli:

«Legiunea este marea comunitate din care fac parte astăzi, toţi Legionarii, din care vor face parte mâine, toţi Românii. Legiunea tinde să se confunde cu întreaga comunitate românească. Şi mâine, când va ajunge astfel, Legiunea nu va fi decât expresia sub formă de oaste a întregii suflări româneşti» (46).

Dar Codreanu este şi mai explicit:

«Celor ce mă întreabă când vom începe acţiunea politică pentru guvernare, le răspund: «Atunci când şefii de regiuni şi judeţe îmi vor raporta că în organizaţiile lor nu mai există nici un om incorect» (48).

Şi mai departe, iarăşi:

«Mişcarea Legionară» nu poate birui decât odată cu desăvârşirea unui proces interior, de conştiinţă a Naţiunii Române. Când acest proces va cuprinde pe majoritatea Românilor, şi se va desăvârşi, biruinţa va veni atunci automat» (48).

Cu privire la politica externă, poziţia «Mişcării Legionare» era clar fixată de Codreanu:

«Apropierea de Rusia Sovietică este un gest de trădare, pe care poporul românesc îl face faţă de Dumnezeu şi faţă de ordinea morală a acestei lumi şi faţă de popoarele care stau în slujba acestei ordini, în războiul cu puterile nimicitoare ale răului» (49).

Iar în politica internă, cum este uşor de presupus, *Legiunea Arhanghelul Mihail*, trebuia să realizeze *Dreptatea Socială* şi anume în sensul învăţăturii creştine, aşa precum Constantin Papanace, unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai Şcoalei lui Codreanu, nu de mult scria: Democraţia Legionară este rezultatul *Demofiliei ei*: «Mobilul luptei noastre pentru Dreptate Socială —spune Papanace— *nu va fi ura contra celor ce posedă avere, ci dragostea pentru cei ce nu posedă nimic.* Poziţia noastră faţă de problema socială în România este aşadar una creştină şi nu satanică. Iar acţiunea noastră pentru o «Recreştinare în Adâncime» —cum spune Corneliu Codreanu— se va extinde pe toate tărâmurile vieţii publice şi private româneşti. Pentrucă cea mai mare parte a răului care face ravagii şi bântue astăzi în lume, provine din cauza predominaţiei materialiste» (50).

Corneliu Codreanu se ridică în contra tuturor nedreptăţilor şi umilinţelor. Astfel el anunţă tragerea la răspundere şi pedepsirea jefuitorilor ţării:

«Nu este om, care sa aibă ochi şi care să nu vadă că Ţara noastră bogată a ajuns o ruină. Ruină gospodaria ţăranului, ruină satul (o mână de oameni necăjiţi care se vaită), ruină comuna, ruină câmpurile părăginite care nu mai aduc nimic bietului plugar, ruină bugetul statului, ruină ţara.

Pe deasupra acestor ruine întinse cât ţine pământul românesc, pe deasupra milioanelor de gospodării cari se distrug, deasupra milioanelor de suflete sărace cari plâng, se înalţă batjocoritor palatul tâlharesc al jefuitorilor de ţară... Neamul acesta va trebui să-şi pedepsească măcar odată la o mie de ani, pe cei ce i-au călcat legile în picioare, l-au împilat şi l-au trădat» (51).

Această severitate a lui Codreanu ne aminteşe cuvintele politicei de Stat ale Sfânului Augustin: «*Dacă în State n'ar mai exista dreptate, apoi ce-ar fi ele altceva deca bande de hoţi organizate?*» (Civitas Dei, IV, 4-6).

Patronul Legiunii era Arhanghelul Mihail, cel care poartă sabia răzbunătoare...

La panica şi groaza jefuitorilor noştri, se mai adăoga şi aceea a monarhului de pe-atunci, regele Carol II. Viaţa desfrânată a acestuia şi caracterul lui detracat, nu l-au putut face pe Codreanu să-şi părăsească linişteа. În cartea sa «Pentru Legionari» apărută în 1936, Codreanu se limită din acest punct de vedere numai la câteva consideraţii generale asupra Monarhiei şi monarhului:

«Un monarh nu face ce vrea. Un monarh e mic, atunci când face ce vrea şi e mare, atunci când face ce trebue. Există o linie a vieţii Neamului: un monarh e mare şi bun, atunci când se menţine pe această linie a vieţii Neamului...» (52).

Însă jafurile nemaipomenite, scandaloasele afaceri pe care oamenii corupţi din clica regelui, le săvârşeau precipitară evenimentele, sfârşind prin inexorabililul conflict dintre Codreanu cu Legiunea lui şi rege.

Codreanu avea de partea sa Dreptatea şi Autoritate Morală, regele, organele de siguranţă ale statului, întreg aparatul poliţienesc şi jandarmeria, precum şi toţi străinii şi politicienii venali, duşmani de moarte ai Legiunii şi Dreptăţii.

In anul 1937 trebuiau să aibă loc alegeri parlamentare. Şi pentrucă violarea voinţei poporului prin actele samavolnice şi abuzurile de putere ale guvernului să ia odată sfârşit, marele democrat Iului Maniu, şeful partidului Naţional-Ţărănesc, încheiă cu Codreanu un pact electoral. Rezultatul acestui act de loialitate politică, fu pentru guvernul numit de Carol şi Magda Wolf, o adevărată înfrângere.

Spre a ieşi din această mare dificultate, regele intervine prin lovitura de stat: dizolvă toate partidele politice, introduce dictatura iar pentru înşelarea poporului şi salvarea aparenţelor democratice, numeşte pe patriarhul Miron Cristea preşedinte al consiliului de Miniştri.

Viaţa lui Codreanu era de-acum în primejdie. Desigur, el s'ar fi putut salva la vreme părăsind ţara. Dar conştiinţa înaltei sale chemări, îl împiedecă dela orice măsură de siguranţă. Ca şi Apostolul Pavel, şi el putea sa spună acum:

«M'am luptat lupta cea bună... am păzit credinţa (2 Tim. 4, 7).

În Aprilie 1938, la rugămintea fierbinte a valorosului lui camarad Ilie Gârneaţă, făcută în numele Seniorilor Legiunii, de a se

pune în siguranță, Codreanu răspunde: «În numele și pentru dragostea în Cristos, eu trebue să-mi caut calea mântuirii mele prin jertfa cea mare. «*Mișcarea Legionară trebue să-și rostească cel mai mare discurs al ei înaintea Nației și a lui Dumnezeu: ea trebue să pășească pe drumul martiriului creștin. Sacrificiul nostru să aducă Țării pace și mărire. În niciun caz ea nu trebue împinsă într'un războiu. In acel moment am fi imediat atacați și ocupați de Rusia bolșevică*» (53).

In noaptea de 29 spre 30 Noembrie 1938, Codreanu, deținut în lanțuri, fu ucis mișelește din ordinul regelui Carol II, gâdele Țării.

După doi ani, în toamna anului 1940, dupăce poporul român izgonise din țară pe regele scelerat și ucigaș, se spăla o mare rușine: sentința dată de o instanță militară —din ordinul lui Carol II— prin care Corneliu Zelea Codreanu fusese condamnat la 10 ani muncă silnică, era anulată. Numai cu acest prilej a putut însfârșit afla nația românească, împrejurările tragice și modul mișelesc în care Codreanu fusese ucis...

Așa se sfârși viața unuia din cei mai mari bărbați pe care i-a dat nația română creștină.

Crescut în credința'n Dumnezeu și în disciplina celui mai bun Liceu Militar al Țării, patriotismul lui înfocat era animat de universalismul învățăturii creștine. Era dăruit cu un mare simț pentru Real. Nu confunda niciodata Realul cu Concretul.

Profunda seriozitate ce-l însuflețea, îi dădea, cu toată tinerețea sa, înțelepciunea bătrânului.

Codreanu a fost cel mai mare Pedagog pe care l-a cunoscut România modernă.

El era omul care știa să descopere energiile, să le armonizeze și să le stimuleze, dar mai ales să arate în mod clar, calea pe care nația românească trebue să meargă.

Cuvintele lui grave, pătrundeau în adevăr până în adâncurile cele mai ascunse ale sufletului compatrioților săi. Cât de multă dreptate avea el când scria în cartea sa:

> «In aceste adâncuri am pus eu piatra de temelie a Mișcării Legionare. Din aceste adâncuri sufletești nici o putere din lume, nu o va mai putea scoate».

Și la sfârșitul cărții:

«Dacă acești 14 ani ai tinereții noastre n'au fost prea plini de plăceri și bucurii, o mare mulțumire îmi luminează acum conștiința: O «Românie Legionară» și-a înfipt, ca un copac, rădăcinile în carnea

inimii noastre. Ea crește din dureri și din jertfă, și ochii noștri plini de nesaț, o privesc înflorind. Aceasta răsplătește din belșug, nu numai micile noastre jertfe, dar orice chin omenesc, fie el, cât de îngrozitor» (54).

GEORGE RACOVEANU

(Traducere din limba germană de Vasile Comănescu)

BIBLIOGRAFIE

(1) Corneliu Zeleae Codreanu, *Pentru Legionari*, București 1936, p. 9.
(2) *Ibídem*, p. 19.
(3) *Ibídem*, p. 35.
(4) *Ibídem*, p. 37.
(5) *Ibídem*, p. 261.
(6) Ion I. Moța, *Cranii de Lemn*, București 1937, p. 17.
(7) *Pentru Legionari*, p. 286.
(8) *Ibídem*, p. 285.
(10) *Ibidem*, p. 267.
(10) *Cărticica Sefului de Cuib*, București 1933, punct. 54.
(11) *Scrisoare către un preot*, 22 Octombrie 1935.
(12) *Însemnări dela Jilava*, București, 1938, p. 56.
(13) *Ibidem*, p. 50.
(14) *Ibidem*, p. 50.
(15) *Pentru Legionari*, p. 278.
(16) *Ibidem*, p. 246.
(17) *Ibídem*, p. 300-301.
(18) *Ibídem*, p. 397-398.
(20) M. Y. Congar, O. P., *Chrétiens desunis. Principes d'un «Oecumenisme» catholique*, Paris, 1937, p. 138-139.
(21) *Scrisoare către un preot*, 25 Noembrie 1936.
(22) *Cranii de Lemn*, p. 16.
(23) *Însemnări*, p. 59.
(24) *Communisme et Christianisme*, Mantes, 1952, p. 22
(25) *Pentru Legionari*, p. 396.
(26) *Cărt. Șef. Cuib*, pct. 53.
(27) *Pentru Legionari*, p. 432.
(28) *Ibidem*, p. 432.
(29) *Ibidem*, p. 276.
(30) *Ibidem*, p. 284-285.
(31) *Ibidem*, p. 244.
(32) *Cărt. Șef. Cuib.*, pct. 87.
(33) *Ibidem*, pct. 51.
(34) *Ibidem*, pct. 51.
(35) *Pentru Legionari*, p. 299.
(36) *Cărt. Șef. Cuib*, pct. 3.
(37) *Pentru Legionari*, p. 280-281.

(38) *Însemnări*, p. 59.
(39) *Pentru Legionari*, p. 328.
(40) *Ibidem*, p. 424-27.
(41) *Ibidem*, p. 334.
(42) Vasile Marin, *Crez de Generație*, București, 1937, p. 179.
(43) *Testament*, București, 1937.
(44) *La Nașterea Domnului*, ibid. Libertatea, București, 1936.
(45) *Pentru anul 1937*, ibid. 1937.
(46) Victor P. Gârcineanu, *Din Lumea Legionară*, București, 1937, p. 8.
(47) *Circulări*, 12 Noembrie 1936.
(48) *Ibidem*, 26 Febr. 1937.
(49) *Ibidem*, 30 Mai 1936.
(50) *Democrație Social-Creștină*, Roma, 1958, p. 107.
(51) *Cărt. Șef. Cuib*, pct. 88.
(52) *Pentru Legionari*, p. 399.
(53) Ilie Gâneața, *Amintiri*.
(54) *Pentru Legionari*, p. 430.

CAPITOLUL II

CORNELIU CODREANU: OMUL

UN OM DIN ALTĂ PLĂMADĂ: CORNELIU CODREANU

Între oamenii cari au însemnat ceva în viaţa neamului sunt unii a căror fiinţă poate fi uşor, deplin şi definitiv prinsă într'o bună cuvântare la înmormântare. Rostul lor încetează în ceasul morţii şi viitorul nu le mai poartă nici un interes.

Pentru alţii e nevoie să treacă totuşi câţiva ani pentruca imaginea provizorie de obiceiu înfrumuseţată în timpul vieţii să capete trăsăturile definitive. Acestia mai păstrează şi după moarte o oarecare influenţă în viaţa Neamului, uneori prin ideile lor, dar mai des datorită legendei întreţinute de prietenii lor politici, cari n'au însemnat şi nu înseamnă ceva decât în funcţie de cel dispărut. Cei mai mulţi dintre ei se topesc totuşi repede în focul istoriei aşa cum se topeşte ceara de faţa jarului. Imaginea lor devine tot mai difuză, tot mai searbădă, pe măsură ce dispar trăsăturile cari le fuseseră gratuit atribuite.

Cine mai ştie azi de oameni ca Stătescu, ca Palade, ca Lahovari sau ca atâţia alţii din secolul trecut? Şi ce se va mai şti peste cinzeci de ani de Take Ionescu, de Titulescu sau de Vintilă Brătianu, cari au umplut paginele gazetelor vremii lor?

Numai câţiva, puţini, foarte puţini oameni, nu numai că supravieţuiesc dar şi cresc tot mai mult cu vremea, ajungând să îndru-

meze viața neamului lor, ba uneori și pe aceea a unei bune părți din omenire, la zeci și chiar la sute de ani după moarte. San Francesco d'Assisi e azi mai viu decât în ceasul morții. Beethoven trăește încă în orice om de muzică. Aristotel a murit abia în veacul trecut.

Coborând de pe culmile omenirei la cele românești, vedem că acei cari într'adevăr trăesc după moarte nu au strălucit numai prin inteligența lor, prin cultura lor sau prin abilitatea lor politică. Uneori le-au avut și pe acestea dar calitatea lor principală a fost o tainică putere de întruchipare a năzuințelor permanente sau cel puțin de lungă durată ale neamului. Așa au fost de un veac încoace Avram Iancu, Cuza Vodă, Kogălniceanu și —poate!— Ionel Brătianu. Așa a fost, mai presus de toți, Eminescu. Dar cine ar fi îndrăznit să afirme la moartea bietului gazetăraș nebun că va fi socotit de Istorie ca cel mai mare român al vremii? Cine ar fi crezut că urmașii nici nu vor mai ști numele miniștrilor de pe atunci, dar că și azi va rămâne îndrumătoare, vie, gândirea politică a lui Eminescu?

Avram Iancu, Kogălniceanu, Cuza Vodă, Eminescu, n'au căpătat însă nici până azi trăsăturile lor definitive în Istorie. Nu puteau să le capete, pentrucă fie cu știință fie fără să o știm, fie voit fie în ciuda vrerei noastre, noi continuăm să trăim din bogăția gândirei și mai ales din belșugul sufletelor lor, umblăm pe drumurile deschise de ei, suntem prelungirea lor, ducându-le mai departe viața dincolo de pragul mormântului.

In timpul vieței lor pământești, mărimea lor însuși i-a împiedecat pe contemporani să-i vadă întregi. Cu cât au fost mai mari, cu atât e nevoie de o mai largă perspectivă istorică pentru a-i cunoaște, a-i înțelege și a-i zugrăvi.

Mai e și greutatea diferenței de esență dintre ei și noi. (Blaga îl simțea pe Avram Iancu «pajură făcută om».) Ași îndrăzni să spun că Dumnezeu i-a plămădit din alt aluat sufletesc, i-a făcut mai aproape de asemănarea lui, a pus în ei ceva mai mult decât în ceilalți oameni, așa cum pune în sfinții lui. De aceea ne lipsește nouă oamenilor de rând, măsura cu care să-i putem măsura. Ați putut vreodată *înțelege* sfinții? Ii putem simți uneori, dar niciodată explica.

Așa e și cu oamenii aceștia peste măsură de mari. Ei ne înțeleg pe toți la un loc și ne cunosc pe fiecare în parte mai bine decât ne cunoaștem noi înșine, dar rămân carte închisă pentru contemporani.

Pentrucă aceștia le-au văzut fața și le-au auzit glasul, i-au privit mâncând și strănutând, și-au închipuit că sunt întru totul asemenea lor, asemenea nouă. Infățișarea lor de fiecare zi a oprit să se vadă că în adâncuri ei erau altfel decât alți oameni.

Iată de ce, la douăzeci de ani dela moarte, lui Corneliu Codreanu nu i se poate încă însemna pentru vecie chipul, așa cum nu se poate face portretul «definitiv» al unui copil sau al unui tânăr.

Codreanu e încă în plină devenire. Ași îndrăzni să spun că abia de acum înainte va ajunge la maturitate, va începe să conducă într'adevăr neamul.

Desigur, viața politică a României între cele două războaie a fost în mare parte în funcție de acțiunea lui, dar toată această agitație avea un caracter minor, era prea măruntă pentru personalitatea lui. Cât a trăit a fost într'una încâlcit în plasa evenimentelor zilnice care l-au împiedecat să-și manifeste limpede pentru toți adevărata lui ființă.

Deabia după moarte, abia acum, începe să se arate Codreanu cel adevărat. Nu prin vorbe, nu prin scrieri, ci prin fapte. Dacă neamul românesc trece cu cinste greaua încercare a prigoanei comuniste, aceasta i se datorește în mare parte lui Codreanu, care nu numai că a pregătit tineretul țării pentru asemenea vremi, dar care continuă azi să ajute și să conducă neamul în unul din ceasurile cele mai grele ale istoriei românilor.

Am avut prilejul să-l văd pe Codreanu de multe ori și în felurite împrejurări. In momente dramatice sau în ceasuri senine, bătut de gânduri sau luând hotărâri. L-am văzut glumind și l-am văzut poruncind. Vorbind cu țărani și cu muncitori, cu oameni politici sau cu oameni de cultură. Cu români și cu străini. Un an de zile, cât a apărut «Buna Vestire», l-am văzut aproape în fiecare zi.

Dar tot nu îndrăznesc să spun că l-am cunoscut într'adevăr. Ce-am putut vedea au fost mai ales unele înfățișări ale personalității lui vizibile, trecătoare, neesențiale. Rar mi-a fost dat să întrevăd câte o scânteie din adâncuri.

De aceia tot ce pot face astăzi e să adun doar câteva pietre, noi, necunoscute, pentru temelia monumentului lui. Câteva fapte și gânduri care ași vrea să fie înfățișate întocmai așa cum au fost deși sunt trecute prin sufletul unui om care l-a iubit și l-a respectat.

Am întâlnit în viață pe câțiva din capii revoluțiilor naționale din prima jumătate a veacului: Hitler, Pavelici, Mussert, Degrelle, Doriot... Am cunoscut oameni politici, savanți, mari oameni de afaceri, oameni ai Bisericei, artiști și scriitori de multe neamuri. Numai în fața lui Codreanu am simțit că *s'a născut* mare.

Toți căutau să se arate și mai mult decât erau. Toți jucau teatru într'un fel sau într'altul, chiar față de ei înși. Căutau să se impună și prin înfățișare, prin ținută, prin tonul convorbirei.

Codreanu impunea fără să vrea, de multe ori în ciuda cadrului sau felului în care se prezenta. E singurul om căruia i-am recunoscut instinctiv, din adâncul sufletului, nu cu mintea, dreptul de a-mi comanda. Singurul om pe care l-am simțit făcut din altă plămadă decât a celorlalți oameni.

Și totuși era de o modestie de necrezut. Avea un simț înăscut al ierarhiei. Deși nu se intimida în fața nimănui, era deosebit de respectuos cu oamenii mai bătrâni sau cu cei care socotea că au adus servicii Țării: învățați, oameni politici pe cari îi prețuia, militari, diplomați. Era mai ales respectuos față de preoți.

N'avea nici un fel de complex de inferioritate față de străini. Pe numeroșii gazetari străini cari veneau să-l vază nu căuta să-i cucerească, ba chiar uneori îi primea în condiții pe care le socoteau nepotrivite legionarii cari îi însoțeau. Rezultatul era totuși că până și cei preveniți împotriva lui, cum au fost Gayda și Tharaud, erau impresionați de personalitatea lui.

Accepta și chiar provoca critica prietenilor, deși nu ținea seama decât rareori de ea. Aprecia faptul că-i spuneam de multe ori lucruri neplăcute, că-i aduceam vești rele sau îi atrăgeam atenția asupra ce mi se părea mie o greșeală.

Asculta și sfaturile altora, dar tot într'un chip al lui deosebit. Așa, de pildă, atunci când consulta uneori «gradele, funcțiunile și cuibul Axa din București», adunare ne prevăzută în organizarea legionară dar care concentra o bună parte din capetele politice ale Legiunii, nu accepta părerea majorității sau pe acea a unor personalități fruntașe, ci dădea o soluție nouă, neașteptată. Analizând atent, puteai găsi totuși în ea influența, positivă sau negativă, a părerilor exprimate în adunare.

In toate avea darul să elimine ne-esențialul și să pună în lumină aspecte neașteptate, dar hotărâtoare.

Nu căuta însă niciodată să-și impună o părere, numai pentrucă era a lui. Era gata să și-o schimbe atâta vreme cât nu o transformase încă într'o hotărâre. Dar când lua o hotărâre, când pornea o acțiune, o ducea cu dârzenie până la capăt. Se ferea însă de poziții doctrinale, în gol.

E știut că a refuzat totdeauna să lege viitorul Mișcării Legionare de un program politic precis. O amintire poate lumina mai bine, cred, poziția lui Codreanu în această privință.

Imi spunea odată vorbind despre corporatism:

«Mihail Manoilescu ar vrea să adopt corporatismul ca un punct de program al Legiunii. S'ar putea să aibă dreptate, s'ar putea să ajungem odată acolo. Dar nu știu încă dacă e și va fi multă vreme cea mai bună politică pentru țara noastră.

«Legiunea e în devenire. Eu am pus niște ouă la clocit. Au început să iasă puii, dar deocamdată sunt toți cu puf galben. Vor fi albi? Vor fi negri? Vor fi pestriți? Nu pot să știu. Să așteptăm, să-i vedem cum arată atunci când le vor crește penele.»

Tinuta lui Codreanu nu era însă de fapt pasivă niciodată. Din tinerii cari creșteau subt ochii lui, pe cari *îi* creștea, Codreanu a știut să scoată de multe ori oameni noi.

Prețuia caracterul mai mult decât inteligența, înțelepciunea mai mult decât știința. Dar era fericit când le întâlnea reunite într'un singur om și se străduia să le desvolte în fiecare.

«Omul nou» legionar a existat într'adevăr, dar în primul rând datorită reflectărei personalității lui Codreanu în sufletele celor ce-l urmau.

După moartea lui însă, puțini au fost acei a căror nouă ființă sufletească era deajuns de bine întemeiată încât să nu se mai afle în primejdie. Mulți, chiar dintre cei mai apropiați de el, s'au reîntors la vechea lor structură sufletească, au rămas iarăși niște oameni oarecari, au încetat să mai fie «oameni noi» de îndată ce sursa lor de lumină, Codreanu, a încetat să lucreze asupra lor. Au fost buni sau răi, lași sau eroici, generoși sau meschini, așa cum fuseseră înainte, fără să rămână urmă uneori din personalitatea pe care le-o împrumutase Codreanu. Ba chiar unii, prin reacție, au fost mai răi, mai lași, mai mișei decât înainte.

Aceasta explică în mare parte nenorocirile Mișcării Legionare din ultimii douăzeci de ani. Unor fruntași, dintre acei cari nu existau decât în funcție de Codreanu, li s'au atribuit calități proprii și li s'au cerut daruri de conducători și de oameni excepționali, daruri pe care nu le aveau, deși de obiceiu credeau că le au. Lip-

siți de sprijinul lui Codreanu, mulți legionari s'au prăbușit. Dar și mai mulți au rămas în picioare.

Dar, cât a trăit, ce minunat descoperitor de calități sufletești ascunse a fost Codreanu!

Știa, ca nimeni altul, să pătrundă în cele mai ascunse adâncuri ale sufletului oamenilor. In inima și în mintea fiecăruia găsea comori de nimeni bănuite, le scotea la iveală și le făcea să domine personalitatea celui astfel înoit, făcându-l capabil de fapte de care nici nu s'ar fi visat a fi în stare.

In sufletul de războinic barbar al lui Nicolae Totu, a știut să descopere gingășia unui scriitor și abilitatea unui om politic.

In diplomatul salonard care fusese Alecu Cantacuzino, a deșteptat vitejia strămoșilor războinici și căldura camaraderiei cu toți românii.

In intelectualul rafinat și sceptic care era Mihail Polihroniade, a trezit fibra eroismului și l-a făcut să trăiască frumusețea primejdiei, deși n'o iubea.

In medicul și juristul ardelean Dr. Ion Banea, a scos la iveală o energie politică și un spirit de organizare pe care nimeni nu le-ar fi bănuit.

In magistratul bucureștean blazat Alexandru Tell, a descoperit gânditorul politic ce se pregătea să reprezinte cu cinste a treia generație de oameni de stat.

Se pot da mii de asemenea exemple.

Ciudat e faptul că acțiunea lui pare a fi fost mai durabilă, după moarte, în oamenii pe cari i-a văzut mai puțin, sau chiar în legionarii pe cari nu i-a văzut niciodată, decât în colaboratorii lui direcți. Poate pentrucă pe cei mulți i-a educat, dăruindu-le astfel o parte din personalitatea lui, pecând pe cei din jur i-a dominat și i-a condus, împrumutându-le doar o parte din calitățile lui.

Ascendentul lui era atât de puternic încât strivea pe colaboratorii imediați, dacă nu aveau un caracter deajuns de precis și de tare, așa cum îl aveau cei mai buni: Mota, Corneliu Georgescu, Belgea...

Codreanu avea de altfel puterea să facă să conlucreze—și cu folos!—oamenii cei mai deosebiți între ei. Sub conducerea lui el adunase, dându-le un rost și o țintă comună, oameni cari păreau făcuți să lupte pe direcții divergente, dacă nu chiar în câmpuri adverse.

Metodele de educație ale lui Codreanu și controlul rezultatelor lor erau deasemeni altele decât cele obișnuite.

Iată o amintire caracteristică din acest domeniu:

In 1937 Mihail Polihroniade era șeful organizației legionare din București și redactorul-șef al «Bunei Vestiri». Intr'o zi vine foarte amărât să-mi spună că i-a comunicat Codreanu că l-a suspendat din funcția de șef al Capitalei și că nici la ziar nu mai are voie să lucreze. Va pleca imediat la Predeal, așteptând acolo noi ordine. Pedeapsa urma să rămână secretă, având voie să o comunice numai la două persoane: mie, ca să pot lua măsurile necesare la ziar și celui ce urma să-i țină locul și eventual să-i urmeze la conducerea Capitalei, mi se pare Constant.

Nu i se comunicase motivul pedepsei și, oricât ne străduiam amândoi, nu-l puteam găsi. Polihroniade nu s'a plâns, n'a protestat, n'a invocat nevinovăția lui, ci a executat ordinul.

Peste o săptămână Codreanu îl chema la București.

—Știi de ce te-am pedepsit?

—Nu.

—Nici eu, pentrucă nici n'a fost o pedeapsă ci numai o încercare. Am vrut să văd cum reacționezi la o nedreptate, atunci când ea vine de la șeful Legiunii. Te felicit pentru comportare. Tot numai cei doi au voie să fie informați și de asta.

Rămânând veșnic acelaș, Codreanu știa totuși să fie muncitor cu muncitorii, plugar cu țăranii, domn cu domnii, principe cu principii.

Era deosebit de bun, de înțelegător în fond, dar asta nu-l împiedeca să fie aspru cu cei greșiți, furtună față de răi și ticăloși. Și-a arătat de multe ori în vorbe și în scris scârba față de mișelie și mișei. Dar mai ales îl urmărea problema trădării și a trădătorilor. Spunea odată că dacă ar veni în România un regim care să împlinească toate năzuințele lui naționale, politice sociale... îi rămâne totuși o misiune pe care numai el și Legiunea o poate împlini cum trebuie: pedepsirea trădătorilor și a politicienilor vânzători de neam. Presimțea parcă vremurile pe care le-am trăit și le trăim!

Știa să prindă înaintea altora, cari puteau părea mai cunoscători și mai pregătiți, consecințele îndepărtate ale unui act politic. Iată un exemplu:

In noaptea alegerilor din Decembrie 1937, organizasem un serviciu de transmitere și de organizare a rezultatelor, care a permis

Legiunii să aibă totalurile pe ţară cam cu o oră înaintea Ministerului de Interne. Pe măsură ce erau cunoscute, rezultatele se proiectau în curtea sediului legionar.

Când în cursul nopţii totalurile au arătat limpede că guvernul Tătărăscu nu va atinge cele 40 % din voturi necesare pentru dobândirea primei majoritare şi deci urmează să-şi dea dimisia, toţi eram fericiţi de această izbândă legionară. Dar când i-am prezentat cifrele, Codreanu s'a încruntat şi i-au apărut pe frunte cutele adânci care erau la el semn de mare supărare. Succesul era prea mare, reacţiunea Regelui Carol risca să fie extremă, aşa cum a şi fost. In locul unei guvernări slabe, cu un parlament în care ar fi dominat legionarii, venea imediat lupta pe viaţă şi pe moarte.

A dat ordin să nu fie publicate aceste cifre şi s'a arătat gata să lase să-i fie furate de guvern o sută de mii de voturi, sau câte avea nevoie pentru a se salva. Era însă prea târziu. In April s'a văzut limpede câtă dreptate avusese Codreanu să nu se bucure de rezultatul prea bun al alegerilor. Se spulberase decorul provizoriu al guvernului Goga şi prigoana cea mare începuse.

Unul din cele mai curioase aspecte ale personalităţii lui Codreanu era extraordinara lui putere de pătrundere în miezul unor probleme care poate nu-l preocupaseră până atunci. El nu citise mult, nu avea o cultură de om de bibliotecă, dar ştia enorm de mult şi înţelegea repede şi bine, ce i se spunea. Avea şi darul să folosească în aşa fel ştiinţa altora încât o îmbogăţea parcă.

Imi aduc aminte de o discuţie asupra visului unei noi capitale a României în care întrebările pe care le punea tehnicienilor luminau problema cum nu ştiuseră ei să o facă.

Niciodată însă nu mi-am dat mai bine seama de ştiinţa înnăscută a lui Codreanu, ca într'o întâlnire a lui cu Sextil Puşcariu şi cu Lucian Blaga în casa mea.

Au stat să discute o după amiază întreagă cele mai gingaşe probleme ale fiinţei, culturei şi spiritualităţii româneşti.

Cu cât înainta discuţia nivelul se ridica, nuanţele erau tot subtile, argumentele tot mai ascuţite. De la o vreme eu n'am mai îndrăznit să mă amestec. Curând a tăcut şi Puşcariu. Codreanu şi cu Blaga se urcau tot mai sus cu fiecare frază, cu fiecare întrebare, pe o spirală de gândire ce părea de fiecare dată că a atins culmea. Dar ei nu se opreau.

Ca să-i urmăreşti, ţi se cerea o încordare totală, deşi gândirea amândurora era de o claritate cu care nu eram deprins la Blaga şi de o precizie în formulare rară la amândoi. De fapt nici nu mai era o discuţie, ci o întregire reciprocă, sprijinindu-se parcă unul pe celălalt ca să urce tot mai sus. Doar în muzică am mai întâlnit această neîncetată depăşire a ceea ce pare că nu mai poate fi depăşit.

Şi Puşcariu şi Blaga socoteau această după amiază ca una din cele mai frumoase din viaţa lor. Puşcariu, metodic, a redactat amănunţit cuprinsul convorbirilor în notele lui zilnice, azi desigur pierdute. Blaga, deşi îl mai întâlnise pe Codreanu, părea că atunci l-a descoperit.

In cursul acestei convorbiri a formulat Codreanu, mai clar poate decât totdeauna concepţia lui despre mântuirea neamurilor, care explică în mare parte întreaga lui ţinută sufletească şi mai ales caracterul creştinismului lui.

Codreanu era un om profund religios. Nu numai în adâncul sufletului, dar şi în viaţa de toate zilele. Ducea o viaţă de o extremă sobrietate şi de o nediscutată moralitate. Cred că n'a lăsat să treacă niciodată o zi fără să facă lungi rugăciuni. Păzea cu severitate posturile. Multă vreme a postit negru în fiecare Vineri. Avea un mare respect pentru preoţi, chiar atunci când prin purtarea lor ca oameni nu-l meritau. Orice hotărâre importantă o cernea printr'un triplu criteriu: foloseşte Legiunii? e spre binele Neamului? e plăcută lui Dumnezeu?

Sinceritatea şi puterea credinţei lui sunt mai presus de orice îndoială: «Insemnările dela Jilava» sunt un imn creştin. Cum se împacă aceasta cu unele din faptele sale?

Cheia înţelegerei ţinutei interioare şi a acţiunilor lui Codreanu —care sunt sau par a fi, în unele momente culminante, în dezacord cu poruncile creştine—ne-o dă concepţia lui despre neamuri şi rostul lor. Pentru el neamul nu e un conglomerat de indivizi, ci o creaţie a lui Dumnezeu, cu viaţă proprie, cu rostul lui pe lume aşezat de Dumnezeu, cu sufletul lui propriu, de care însă *noi* suntem răspunzători.

Ţelul final al neamului nu este viaţa, ci învierea în numele lui Hristos. Creaţia, cultura, lupta, nu-s decât mijloace de a apropia neamul de acestă înviere. «Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toţi morţii şi cu toţi regii şi împăraţii lor, având fiecare neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu»

scria în «Pentru Legionari». Această judecată de apoi a neamurilor impune fiecărei naţiuni să-şi verifice fiecare acţiune prin criteriile creştine.

Scopul final al vieţii lui Codreanu nu era mântuirea lui proprie, ci mântuirea neamului lui. «Doamne! Ne luăm asupra noastră toate păcatele neamului acestuia. Primeşte-ne suferinţa de acum. Fă ca din această suferinţă să rodească o zi mai bună pentru el» scria din închisoarea Văcăreşti în 1923. «Sunt gata să fierb zece mii de ani într'un cazan cu smoală, ca să ajut neamului românesc să facă un pas pe calea mântuirei lui», spunea lui Blaga în 1937.

Creştinul acesta înfocat, sever cu el însuşi până la ascetism, era gata să-şi jertfească nu numai trupul, dar să-şi pună în primejdie însăşi mântuirea sufletului, luptând pentru învierea neamului său. Aşa se explică faptul că în sufletul lui şi a urmaşilor lui s'a putut împăca uneori călcarea poruncii a cincea cu cea mai adâncă religiozitate. Ca în sufletul unor soldaţi aleşi, în războiu.

Cine are o credinţă trebuie să fie gata să-i jertfească tot ce are mai scump. Viaţa şi mai mult decât viaţa. Viaţa lui şi viaţa celor dragi. Viaţa de aici şi viaţa viitoare.

Ştiu foarte bine aceasta românii cari de cinsprezece ani luptă şi mor în toate colţurile ţării.

Când în colibele din munţi, în care zăpada pătrunde prin încheieturi, se strecoară şi desnădejdea, când luptătorii, nu mai ştiu dacă suferinţa lor are un rost, dacă jertfa lor nu-i pierdută fără folos, aud uneori un glas care le dă noi puteri:

—«Din petrecerile şi din traiul tihnit al fiilor săi, un neam n'a câştigat niciodată nimic. Din suferinţă totdeauna a ieşit ceva bun pentru el.»

Atunci înţeleg că jertfa lor nu-i fără folos, că pot şi ei spune senin duşmanilor:

—«Nu-mi pasă dacă voiu vedea sau nu ziua biruinţii, dar sunt sigur că jertfa mea va aduce prăbuşirea voastră.»

Coliba se umple de lumină, fumul îndoielii se risipeşte, sufletele se limpezesc. Acei cari luptă nu se mai simt singuri:

—«Căpitanul e cu noi!»

GRIGORE MANOILESCU
(«Carpaţii», 1958

CĂPITANUL*

PRIMELE tresăriri de viaţă legionară încep în primăvara anului 1919, când adunaţi într'o după amiază în pădurea Dobrina, care stă de strajă în înălţimile din jurul Huşului, un grup de vreo douăzeci de elevi de liceu, din cursul superior-a 6-a, a 7-a, a 8-a-sunt convocaţi de Corneliu Zelea Codreanu şi el de vârsta lor-pentru a discuta, deşi viata lor abia înmugurea, ce vor face dacă vin bolşevicii peste noi. Părerea lui Corneliu Zelea Codreanu, asupra căreia au căzut şi ceilalţi de acord, era aceasta: dacă armata bolşevică va trece Nistrul şi apoi Prutul, ajungând să încalce locurile noastre, ei să nu se supună, ci să se retragă cu toţii în pădure înarmaţi. Aci să organizeze un centru de acţiune şi de rezistenţă românească, şi prin lovituri date cu măiestrie să sdruncine inamicul, să menţie o stare de spirit de neaplecare şi să întreţină o scânteie de nădejde în mijlocul massei româneşti din sate şi oraşe. Au depus cu toţii un jurământ în mijlocul pădurii seculare. Era această pădure un colţ al acelui vestit codru al Tigheciului, pe cărările căruia în decursul istoriei Moldovei, mulţi duşmani îşi găsiseră moartea; (Pentru Legionari, pagina 9).

Din acea primăvară cu gânduri frumoase şi tinereşti în mijlocul mugurilor şi a verdelui celui mai curat, ia naştere mişcarea

legionară. Iar dacă multe s'au schimbat căci numai ce e mort nu se schimbă ceeace a rămas constant de atunci și până azi, este un patriotism, împins până la sfidarea oricărei proporţii. Şi azi ca atunci, pentru duşmanii acestui Neam, douăzeci contra zeci de milioane, păstrăm credinţa biruinţii.

Cel puţin atunci au fost 20 de copii cu astfel de gânduri;

Ce era în jurul lor o știe toată lumea, și mărturisește orice om în țara aceasta.

În debandada politicianistă și în desmățul neînfrânat al demagogiei 20 de copii curaţi gândeau la soarta ţării lor. Gând curat, plutind pe valurile neiertătoare ale necinstei. Orice încercare cât de mică pentru mai bine, era frânată.

Necinstea era pretutindeni stăpânitoare.

Necinste în gând, necinste în faptă, necinste în cuvântul dat: adică lipsa de caracter; necinste în mânuirea avuției Țarii, necinste în dragostea neţărmurită pe care trebuie să o ai pentru neamul tăn, necinste în viața de familie, necinste fată de copiii tăi și ai altora, când ridicai pe ai tăi prin tine și nu-i învățai să se ridice prin ei. Necinste peste tot. Gândul din primăvara anului 1919, a celor câțiva copii, fusese legat printr'un jurământ în mijlocul pădurii seculare.

Este cinstit să păstrezi un jurământ.

Nu pentrucă e jurământ, ci pentrucă înlăuntrul lui este închis un cuvânt dat. Când te respecţi pe tine, respecţi prin tine și pe Dumnezeul tău.

De sigur, că numai cine nu vrea să vadă întinsul nesfârşit dintre cinste și necinste, poate să se mire în fața încleştării neiertătoare care se anunţa atunci.

Armele erau inegale.

Timpul trecea și zi de zi se alătura tânăr cu tânăr. Se căutau oameni. Pentru selecţie se făceau toate sforțările posibile. Se puneau piedici, se provocau încercări, se făureau ispite.

Din această grijă, de a nu chema la lupta care începea decât oameni cinstiţi, naște preocuparea de căpetenie de mai târziu: grija de oameni. De oameni cinstiţi, sau cum spunea în mod obişnuit, de oameni noui.

Această mișcare către cinste nu trebuie privită ca o mișcare sectară, în care nu e socotit bun decât ce este în ea, disprețuind tot ce este în afară de ea. Mai întâi, mișcarea legionară, după

chiar numele ei de, «mișcare» reprezintă o tendință. O tendință către din ce în ce mai bine. Cine crede că fiind legionar încadrat este un om perfect, acela nu este legionar, pentrucă este necinstit. Om perfect nu există. Există numai om care se trudește să fie din ce în ce mai bun. Apoi, până în primăvara anului 1919, chiar cei douăzeci de copii erau în afara mișcării, care încă nu exista. Şi de atunci și până astăzi fiecare nou intrat vine cu trecutul lui din afară. Așa ceeace e materialul de care te folosești, nu poate fi dispreţuit. Se va spune: cunosc pe cutare legionar care a zis sau a făcut altfel. Răspund: a greșit. Prin aceasta se schimbă întru câtva ideea fundamentală însă a acestei mișcări?

Fundamentul mișcării stă în greșelile membrilor, sau în ideea de bază cinstea, către care încearcă din răsputeri și se frământă zilnic fiecare legionar să o poată ajunge.

«...piatra unghiulară dela care pornește Legiunea este Omul, nu programul politic. Reforma omului nu reforma programelor politice... Poporul român, în aceste zile ale lui, nu are nevoie de un mare om politic, așa cum greșit se crede, ci de un mare educator și conducător, care să biruiască puterile răului și să sdrobească tagma celor răi. (Pentru Legionari, pagina 286).

Pentru aceasta ce trebuie să facă acel mare educator si conducator?

»...el va trebui sa biruiască întâiu răul din EL și DIN AI LUI. (Pentru Legionari, pagina 286).

Așa că este drept să se spună, pentrucă a spus-o Corneliu Zelea Codreanu, un legionar nu este un om perfect, ci un om care muncește din răsputeri să fie mai bun. Un legionar când recunoaște că el nu este perfect, nu poate dispreţui imperfecţiunile altora.

Dar atât pentru el cât și pentru oricine, cere drept condiție esenţială de existență a acestui Neam o luptă continuă către cinste.

»Din această școală legionară va trebui să iasă un om nou, cu calități de erou. Un uriaș în mijlocul istoriei noastre, care să lupte și să biruiască împotriva tuturor dușmanilor Patriei, lupta sa și biruința sa trebuind să se prelungească și dincolo asupra inamicilor nevăzuţi, asupra puterilor răului. Tot ce-și poate imagina mintea noastră mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rassa noastră, mai mândru, mai înalt mai drept, mai puternic, mai înțelept, mai curat, mai muncitor și mai viteaz, iată ce trebuie să ne dea

școala legionară. Un om în care să fie desvoltate, până la maximum, toate posibilitățile de mărire omenească ce se află sădite de Dumnezeu în sângele neamului nostru. (Pentru Legionari, pagina 286).

În sângele Neamului nostru nu în sângele altui Neam.

Această țintă către care tindem, anume: cinstea, să fii un om cinstit, şi această luptă continuă, a concretizat-o Corneliu Zelea Condreanu, atunci când a fost întrebat dacă activitatea Mişcării până în 1936 (anul în care a dat răspunsul), se află pe linia Bisericii creştine: «...Facem o mare deosebire între linia pe care mergem noi și linia Bisericii creştine. Linia Bisericii creştine este cu mii de metri deasupra noastră. Ea atinge perfecția și sublimul. Nu putem coborî această linie pentru a explica faptele noastre. Noi, prin acțiunea noastră, prin toate faptele și gândurile noastre tindem către această linie, ne ridicăm spre ea, atât cât ne permite greutatea păcatelor cărnii și condamnarea la care am fost sortiți prin păcatul originar. Rămâne de văzut cât am putut, prin sforțările noastre pământești, a ne înalța către această linie. (Pentru Legionari, pag. 393, 394).

Aceasta este linia Mişcării: tindem atât cât ne permite greutatea păcatelor prin sforțările noastre pământești, a ne înalța către linia perfecției și sublimului.

«Pentru Mișcarea legionară, țelul final al Neamului este viata Dacă este viața, atunci nu interesează mijloacele pe care neamurile le întrebuinţează spre a și-o asigura. Toate sunt bune, chiar și cele mai rele. Se pune deci problema, după ce se conduc naţiunile în raport cu alte națiuni? După animalul din ele? După tigrul din ele? După legea peștilor din mare sau a fiarelor din pădure? Țelul final nu este viața. Ci ÎNVIEREA... Acest MOMENT FINAL, învierea din morți, este țelul cel mai înalt și mai sublim către care se poate înălța un neam». (Pentru Legionari, pagina 397, 398).

Nu există mișcare asemănătoare în lume, pentrucă niciuna din ele nu-și împletește credința cu Biserica creştină, așa cum face Mişcarea Legionară, și pentrucă dacă prin mișcările lor proprii, celelalte neamuri își reclamă dreptul la viață, Mișcarea Legionară deschide viața și pune ca țel final al Neamuluni învierea.

Învierea din morți.

Morții îi dăm noi. I-am dat, și încă dacă neamul acesta mai cere, îi mai trebuie, noi îi mai putem oferi.

Şi cine își închipuie că aceste vorbe sunt spuse cu ură sau trufie greşeşte.

Corneliu Zelea Codreanu, a semnat cu sângele său paginile 397 și 398 din «Pentru Legionari». A suferit cu cuvântul «liniște» pe buze. A murit cu cuvântul «liniște» pe buze.

Înviere fără moarte nu se poate.

Nicio clipită hotărârea lui nu s' a clintit. A murit el în fruntea alor lui aleși de providență, pentru Învierea Neamului. Și, râdă toți cei care se gândesc la viață, pe mormântul unui neam.

Dar nu orice moarte duce la învierea neamului. Mureau din neamul acesta atâția bolnavi de artritism sau gută din cauza îmbuibării, sau în accidente din cauza exceselor și vieții ușuratice. Prin aceştia un neam nu învie. Și mai ales pentru neamul nostru care nu putea să învie din cauza necinstei adunate fără să-și dea seama, picătură cu picatură, în suflet.

Necinstea este foarte puternică.

Într-o noapte, plecând spre Braşov pentru un proces, am fost poftit de Căpitan, să străbat drumul, în mașina pusă la dispoziție de Legionari, cu el. Se ducea la Predeal, să se reculeagă, în odaia fără de covor cu un pat de fier și două scaune de lemn, unde intrai prin cooperativa și restaurantul legionar de acolo.

Data precis nu mi-o reamintesc, dar nu era departe de ziua arestării lui.

Stătea în stânga.

L-am întrebat: cum vezi biruința legionară, Căpitane?

S-a uitat lung pe geam și mi-a răspuns: «ŞTIU CĂ VOM BIRUI; CĂ NEAMUL ACESTA VA TRĂI O VIAȚĂ NOUĂ. MIJLOCUL DEȘI NU POT SĂ-L FORMULEZ ÎL SIMT ÎN TOT CEEACE FAC».

Mintea mi-a fugit atunci, la ziua în care se dispusese închiderea Sediului. Eram cu camaradul Mișu Orleanu în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu, când a intrat pe neașteptate, însoțit de d. inginer Clime-să fi fost ora 9 jumătate seara-fericit, avea o mulțumire ca niciodată. N-a mai așteptat salutul nostru și a izbucnit: «Măi băieți, rămân în țară, nu mă lasă să plec în străinătate».

În acea noapte, în mașină, ne-am reamintit scena și m-am în-

grozit: Mijlocul învierri neamului îl simțea în tot ce face. Țelul acestui neam îl vedea în înviere, adică în viața nouă.

Viața nouă nu poate fi decât dacă va isgoni din inimi necinstea; trebuia pus ceva mai puternic. Dacă va provoca remușcarea?

Da! Nimic mai puternic pentru sufletul omenesc decât remușcarea.

Și atunci, de asta se bucura atâta că va rămâne în țară?

În ziua în care fiecare inimă de român va intra în remușcare că s'a făcut ceva nedrept cu el și cu ai lui căzuți, în acea zi se poate vorbi de învierea acestui neam.

Corneliu Zelea Codreanu a spus: LINIȘTE SOCIALĂ.

Acest cuvânt a fost singurul pe care Corneliu Zelea Codreanu l-a rostit tot timpul și pentru toate întrebările ce i se făceau în închisorile Jilavei, Doftanei, Râmnicului Sărat chiar.

La Râmnicul Sărat i s'a adus la cunoștiință: omorul. A răspuns: LINIȘTE.

Prin vorbă, faptă, suferință și jertfă, simțea că și-a împlinit chemarea. Nu mai avea nimic de spus în lumea aceasta, decât cuvântul care să cuprindă întreaga misiune a vieții sale. VIATA LUI poate fi numită: O BĂTĂLIE CRÂCENĂ ȘI CONTINUĂ PENTRU LINIȘTE...

HORIA H. COSMOVICI

CĂPITANUL*

DRUMUL pe care l-au străbătut falangele de tineri, în cântecele aducătoare de nădejdi și biruință, nu ar fi fost atât de drept și de conform cu cele mai sfinte năzuințe românești, dacă nu ar fi apărut din sânul acestei generații —ca o stâncă'n mijlocul valurilor— omul chemat să stea în fruntea ei ca deschizător de drumuri: Căpitanul.

Din sufletul cald și mare al acestui conducător au ieșit ca niște porunci principiile și normele vieții celei noui. Lucrând pe planul istoriei viitoare și dela o înălțime neînțeleasă de cei care trăiau bătrânească, trăitoare pentru burtă, petrecere și democrație. Dar l-a înțeles generația tânără. Asemenea unui uriaș constructor el a cimentat credința în sufletele tinere, entuziasmându-le, îmbărbătându-le și animându-le, impunându-se prin însușirile sale deosebite. S'a făcut impus pentrucă îl impuneau persoana și faptele sale legendare. Nimeni n'a fost mai hulit ca el. Nimeni n'a fost mai prigonit. Toată viața lui a fost o continuă luptă și un lanț nesfârșit de primejdii. Istoria politică a României nu cunoaște în tot trecutul ei încă un caz asemănător. Calomniile cele mai ordinare, provocările și toată gama de josnicie a trădătorilor și lichelelor naționale, au căutat să-l nimicească, fără să-l poată atinge sau um-

(*) Din «Poziția României», 1940.

bri pe acest uriaş al generaţiei noastre, ca însăşi foarte mare, în seria generaţiilor româneşti. În acest om ne regăsim noi toţi. Toată generaţia tânără de astăzi. Si în el vedem pe cel ce va prohodi nesuferita situaţie de acum, spre marea fericire a unui neam scăpat dela sufocare şi o moarte sigură. Noi credem în el, şi suntem siguri că nu va înşela speranţele celor mulţi şi obidiţi, fără pâine, şi fără dreptate. Tot mai mult se profilează duhul nou, care îşi găseşte isvorul în sufletul lui curat, pe orizontul zilei de mâine. Zi, care va fi în primul rând a lui; a noastră; a României de mâine, al cărei Căpitan este el:

Corneliu Codreanu.
Căpitanul!

Este o piatră de hotar; o graniţă. Sabie întinsă între două lumi.

Una veche, pe care o înfruntă cu bărbăţie distrugând-o; alta nouă, pe care o crează, îi dă viaţă, o chiamă la lumină.

Căpitanul!

Gând. Hotărâre. Acţiune. Vitejie. Viată.

Pe el îl iubim. Pe el îl ascultăm. Lui îi stăm la ordine. El este nădejdea noastră de azi şi a României de mâine. Prin el suntem tari. Prin el suntem temuţi. Prin el vom birui. Generaţia noastră adunându-şi toată credinţa ei, strigă:

Traiască Căpitanul!

CĂPITANUL CREATOR **

În capitolele cari urmează, ne vom strădui să scoatem în evidenţă unele însuşiri esenţiale ale personalităţii Căpitanului. În această ordine însemnăm pe cea mai de seamă şi anume:

Constructivismul şi puterea lui de creaţie.

Constructivismul pe terenul material şi creaţiunea în domeniul spiritual.

Căpitanul este un mare creator.

Este un izvor de creaţiune, un veşnic îndemn spre fapte, un animator şi mai ales un emulator.

Nelucrarea şi negativismul îl fac să sufere, îl distrug sufleteşte, îl omoară. E un activist în mers.

Cu toate acestea, acuza cea mare care i s'a adus atât Căpitanului cât şi generaţiei lui, din partea tuturora, a constat tocmai în a se spune că este o generaţie negativă, o generaţie de distrugere, iar el un negativist. Cât de neadevărată este această acuzare o vor arăta faptele de azi şi timpul viitor. Din iniţiativa şi îndemnul lui s'a creat enorm de mult, în toate domeniile.

În cel material de exemplu, prin desvoltarea deosebită, a voluntariatului muncii, prin nenumăratele tabere, al căror rezultat stă mărturie în căminele, şcolile, bisericile, spitalele, troiţele, podurile, fântânile, şoselele şi alte lucrări realizate, este o adevărată revoluţie care s'a făcut. Însuşirea caracteristică a strămoşilor noştri Romani, *Construcţia*, după o adormire de secole, se trezeşte în noi cu aceeaşi putere cu care i-a stăpânit pe ei.

Sub semnul acestei reînvieri a puterii de muncă şi construcţie, noi prevedem viitorul frumos în care această minunată ţară va fi un vast şantier de lucru în care nimic să nu fie neîntrebuinţat.

Iată cum vede Căpitanul problema construcţiei şi cum o prezintă: «Niciodată nu s'a pus problema luminii mai mult decât în clipa în care omul şi-a pierdul vederea. Tot astfel în lume problema *construcţiei* se pune mai puternic în clipa în care omenirea are conştiinţa clară că totul în jurul ei se ruinează. Când toate se îndreaptă încet către paragină, sufletul omenesc se îndeaptă în sens contrar, porneşte la contra-atac, care se manifestă prin setea formidabilă de *a clădi din temelie, de a înălţa prin muncă, de a construi*. În Europa nu s'a pus niciodată această problemă a construcţiei ca astăzi când epoca răsboiului ne-a lăsat o ruină şi când epoca de după război ne lasă mai multe ruine, în fiecare zi câte o ruină.

La noi în ţară, după 15 ani de discursuri pe la răspântii, discursuri umflate dar sterile, depe urma cărora n'au rămas decât ruine, sufletul nostru fuge de vorbe şi caută direcţia *faptei*. Voim şi noi să construim, dela un pod rupt, până la o şosea şi până la captarea unei căderi de apă şi transformarea ei în forţe motrice, dela construcţia unei *gospodării ţărăneşti noui, până la aceea a unui sat românesc nou, a unui oraş, a unui Stat românesc nou.* Aceasta este chemerea istorică a generaţiei noastre: pe ruinele de astăzi să

clădim o ţară nouă, o ţară mândră. România cea nouă nu poate ieşi, nici din jocul cărţilor din cluburi, nici din cafenele, nici din cabareturi şi nici din călcâiele roase pe străzile oraşelos în plimbări şi desfătări ale diferiţilor don-juani. *Ea va ieşi din eroismul muncii*».

Eroismul acesta revărsat a devenit o lege legionară. Un principiu de cunoaştere pentru un legionar «care trebuie să fie un om de fapte în primul rând. Prin fapta lui, prin munca lui, el va clădi, din temelii, România cea nouă». Tot viitorul de aur al ţării, Căpitanul îl vede realizabil numai prin munca tuturor şi prin fapte. «O palmă de pământ să nu rămână nelucrată între Nistru şi Tisa. Primăvara cu preoţii în frunte, cu ofiţeri, cu profesori universitari, cu copii de şcoală şi cu bătrâni, să ieşim, cu elan noi, popor de plugari, la încurajarea muncii pe câmpiile de unde trebue să iasă salvarea patriei noastre, mărirea şi gloria ei.»

Constructivismul legionar, pornit din marile îndemnuri ale Căpitanului, pune tot mai multă stăpânire pe neamul românesc. Sub vraja muncii se încheagă tot mai temeinic sufletul naţional. În binefacerile ei se scaldă şi intelectualul mânat în a aprecia cum se cuvine sforţarea plugarului şi acesta se mângâie cu camaraderia cinstită a omului de carte. Un ideal comun se plămădeşte, o înfrăţire se produce. În trecere trebue să amintim, când scriem despre această renaştere într'o muncă românească a generaţiei de azi, că nu se găseşte în ea nicio umbră de imitaţie, cum în mod perfid insinuează atâţia duşmani cutremuraţi de zorii cei noui.

Virtutea muncii şi revirimentul ei în România, pleacă din sufletul sbuciumat, în găsirea unui nou drum de viaţă, al lui Corneliu Codreanu.

* * *

Opera Căpitanului cea mare, creaţiunea de căpetenie care va trăi să vorbească viitorului, este *Legiunea cu noul tipar al sufletului legionar*.

Legiunea ca bază de manifestare spirituală, ca sistem de gândire şi disciplină. Tot duhul acestei creaţiuni, împreună cu viaţa şi desvoltarea ei, din sufletul lui porneşte, şi tot în el îşi găseşte condiţiile de existenţă.

Căpitanul este Legiunea:

Dar ce este Legiunea? Legiunea nu este ceeace mulţi, judecând superficial, au putut crede: *o mişcare politică. Ea este mai presus de orice, o mişcare spirituală care acţionează asupra sufletului, şi mai ales asupra sufletului.*

În situaţia de azi oricine neglijează sufletul, lucrează în zadar şi munca lui va fi sterilă.

Căpitanul a spus: «Mişcarea Legionară are caracterul unei mari şcoli spirituale. Ea tinde să aprindă credinţe nebănuite, ea tinde să transforme, să revoluţioneze sufletul românesc. Sufletul este punctul cardinal asupra căruia trebue să se lucreze în momentul de faţă. Sufletul individului şi sufletul mulţimii.»

Sufletul neamului românesc trebue chemat la o viaţă nouă. Maestrul artist creator al vieţii celei noui, al sufletului nou a fost şi este el, Căpitanul. Clipă de clipă a educat şi a transformat prin toate mijloacele. Cu vorba, cu fapta şi prin exemplul vieţii lui, făcând din legionari oameni noui, cu alt mod de a vedea, *eroi ai credinţei lor*, apostoli ai acestei noui religii. Toţi poartă pecetea personalităţii Căpitanului; i-a transformat. Pe cei slabi i-a făcut curajoşi. Pe cei şovăelnici încrezători. Desorientaţilor le-a arătat calea cea bună. Pe cei cu visuri deşarte i-a readus la realitatea românească. Ambiţioşilor le-a pus frâna, iar celor cu dorinţi de parvenire le-a închis calea. Celor buni le-a mărit elanul şi tuturora le-a făcut câte o infuzie de viaţă nouă, legându-i laolaltă prin camaraderia legionară, cimentul prin ajutorul căruia se pregăteşte betonul armat al sufletului biruitor. În direcţiunea educaţiei şi a transformării sufleteşti, atâta cât a înfăptuit Căpitanul până acum îl situează în rândul marilor *reformatori*.

* * *

Momentul în care apare Legiunea este important. În nenorocirea care a urmat lui 8 Mai 1927 pentru mişcarea naţională, din mijlocul ruinelor se ridică salvatoare această organizaţie. Primul strigăt al iniţiatorului acestei organizaţii, adresându-se oamenilor curaţi la suflet şi tineri la inimă a fost acesta: «*E ceasul vostru: veniţi!*» Si au venit puţini de tot. Vreo 10-12 copii, reprezentând cea mai fidelă imagine a sărăciei, cu vreo trei patru inşi mai bătrâni de ani. Cu ei trebuia să înceapă Căpitanul creaţiunea lui cea mare. Iată în ce cuvinte arată primele încercări:

... «Am luat contact cu cei ce înclinau spre a deveni legionari. Pe unii din ei i-am pus să execute mici însărcinări, în special la

văruitul și aranjatul camerelor noastre din cămin. Toți însă erau obligați ca să facă de gardă, câte trei ore la Icoana Sf. Arhanghel Mihail. Aceasta ca o dovadă a *credinții* noastre în puterea infinită a lui Dumnezeu și a neclintirii noastre de lângă Dânsul, în ceasurile cele mai grele prin care trecea mișcarea națională. Am dorit ca Legiunea să se formeze pe bază creștină fățișă, pentru a brava necredința lumii și pentru a pregăti pe acești tineri la *rezistență* în lunile de ură și de răutate care urmau să vină peste dânșii și peste noi. Încât atunci, când prin înființarea Legiunii i-am expus la ura lumii, le-am dat imediat și antidotul necesar, credința în Dumnezeu. Acesta a fost primul caracter al Legiunii. Al doilea a fost *caracterul ostășesc*, al disciplinei, curajului, sacrificiului, încrederii în puterile sale. Era o admirabilă împletire: Icoana reprezenta credința, și garda din jurul ei care se făcea zi și noapte, spiritul ostășesc. Din aceste două caractere a isvorât Legiunea.»

Pentru lumea pretențioasă de azi, atâta nu era deajuns. Aceste două caractere ale organizației puteau fi bune doar pentru copiii naivi, entuziasmați de atitudinea unui «nebun». Ca să conduci o țară însă, îți trebuie oameni capacitați, cu multe titluri universitare, tobă de teorii seci, dar savante, apoi programe amănunțite, editate în broșuri luxoase, doctrine clar expuse de doctrinari bătrâni și încă atâtea altele. Și Legiunea care nu voia numai să conducă, ci să creeze un suflet nou, cu o țară nouă, se mulțumea cu credință și vitejie. Ei da! Mărturisim sus și tare că Legiunea Căpitanului s'a născut fără doctrină, fără oameni mari și fără program. În locul acestora a pus ceva mai bun: mult suflet cinstit și credincios. «O miniciună sunt toate programele noui și sistemele sociale fastuos etalate poporului, dacă în umbra lor rânjeste acelaș suflet de tâlhar, aceeași lipsă de conștiință pentru îndeplinirea datoriei, acelaș duh de trădare față de tot ce-i românesc, acelaș desfrâu, aceeași faptă de risipă și lux.» Realitatea și viața nu pot fi încadrate în programe. Pe urmă programul în sine n'are nicio valoare. Valoare are numai credința și trăirea ei, în legatură cu programul. «Dacă omul de program sau de doctrină își slujește cu oarecare interes programul, legionarii sunt oamenii unei mari credințe, pentru care oricând sunt gata să se jertfească.»

În ce privește călăuzirea legionarilor și atitudinea Legiunii în fața diferitelor probleme, cari s'au pus în față, *Căpitanul a prins vremea de mână și a mers în rând cu ea.*

Acestei perfecte înțelegeri a cerințelor momentului, a descifrării realităților și a spiritualui său de pătrundere și previziune, se datoresc atâtea inițiative, măsuri și atitudini pe care le-a avut cel dintâi el, fiind totdeauna aspru criticat, pentru ca după aceea să fie copiat și urmat.

* * *

Această mare școală spirituală a avut totuși și are la bază mai multe principii, pe care se desvoltă și s'a desvoltat organic edificiul cel nou. Aceste principii sunt: *Credința, Munca, Ordinea, Disciplina, și Ierarhia.*

Având ca puncte de bază și manifestare aceste principii, prin infiltrarea și înțelegerea lor se creia lumea cea nouă. Dela individ la colectiv. Căci nu se poate purifica sufletul colectiv și viața publică de otrăvurile care o stăpânesc astăzi, cum este democrația lașe, anonimă și distrugătoare precum și spiritul politicianist cu toate derivatele lui, lipsa de răspundere, hoția, trândăvia, jaful, și trădarea intereselor generale naționale, în favorul celor personale, decât pornind dela transformarea individului. Cu indivizii al căror suflet este curat se poate creia o altă atmosferă publică. Și aceasta nu se poate îndeplini decât prin ajutorul principiilor amintite, luate ca bază spirituală de plecare. Câteva cuvinte despre ele.

CREDINȚA și MUNCA

«În locul necredinței și ateismului masonic, care tinde să înstăpânească domnia iudaismului, Legiunea vine cu credința în Dumnezeu, ca cea dintâi și cea mai puternică idee de bază. Tot ceeace s'a clădit durabil, numai în puterea credinței s'a făcut. Nimic nu dăinuiește fără cimentul credinței, iar celui ce crede toate îi sunt cu putință. *Generația noastră trebuie să se ferească de prea mult criticism și să-și umple sufletul cu credință căci aceasta o va mântui.*

Vremurile noastre sunt vremuri de răscruce. Viața colectivă nu se manifestă normal, continuu și tenace, ci este sguduită și plină de frământări în căutarea echilibrului, în găsirea făgașului potrivit tendințelor și plenitudinilor pe care timpul le pretinde acestei vieți. Acest desechilibru, pe care îl simțim și îl trăim cu toții, își are originea în îndepărtarea omului dela misiunea lui. A omului și a generațiilor. Când un neam ajunge prin generația care îi deți-

ne, în acel moment istoric, destinul lui—tradiția trecutului și aspi-
rațiile de viitor...să nu mai fie străbătut de fiorul unei mari cre-
dințe înviorătoare, care să-și lase pecetea ei distinctă în istorie și
a abdicat dela înțelegerea organică a muncii și a creațiunilor prin
muncă, el nu mai poate trăi decât în frământare, haos și desechi-
libru. Acesta este aspectul pe care îl prezintă viața românească
dela războiu încoace. Tol felul de crize au sguduit organismul
nostru social, mergând din dezastru în dezastru, începând cu pus-
tiitoarea criză sufletească, generatoare a tuturor celorlalte prăbu-
șiri cunoscute și trăite. În acest imens haos de multă vreme s'a
aprins o candelă cu lumină nouă. La început mică și firavă, dar
apoi tot mai cuprinzătoare, mai strălucitoare. *Este lumina credin-
ței legionare în frunte cu Căpitanul, creatorul acestei credințe.*

În răscrucea vremurilor, această credință începe a fi deschi-
zătoare de drum nou și în căldura ei liniștitoare începe să se orga-
nizeze o viață nouă a cărei primă manifestare puternică, este *res-
pectul muncii și cultul ei.* Oamenii trec repede și generațiile la
fel. In urma lor rămân însă înfăptuirile. Acestea stau mărturie în
fața urmașilor, încadrate în patrimoniul național, servind în acelaș
timp ca exemple și îndemnuri. Apelul pe care istoria, speriată în
fața haosului în care se înfățișează lumea românească, l-a adresat
copiilor celor adormiți în mormântul ei, n'a rămas glas în pustiu.
L-a înțeles Căpitanul și generația tânără. Peste ruinele de astăzi
și la încrucișările drumului, s'a ridicat mândră cu acest cult al
muncii. Pentru că legionarii chemărilor românești știu prea bine că:

«România cea nouă nu poate ieși decât din eroismul muncii.»

ORDINEA

Desordinei materiale și sufletești să-i opunem o r d i n e a d e s ă v â r ș i t ă. Ordinea în gând, în fapte, în administrație, în viață. Fără această operă ordonată țara noastră se destramă ca o țesătură proastă. «Munca aceasta, mare azi când călim sufletele și ne întindem în largul țării, apropiind ora victoriei, mare mâine când va trebui să clădim și să refacem țara aceasta a lenii, a politicei și a ignoranței, este călăuzită de principiul fără de care ar da greș: *ordinea*».

DISCIPLINA ȘI IERARHIA

Libertăților democratice prost înțelese, absurde și împotriva firii, Legiunea le opune două principii sănătoase: *disciplina și ierarhia.* Nu există una fără cealaltă. Fără disciplină nu poate exista societate bine organizată și prosperă. Ambițiunile și pulsațiile de natură egoistă ale individului trebuie să se plece în fața marelui interes colectiv. Disciplina legionară nu este cazonă, prusacă, și aspră, ci educativă și voluntară. Este o disciplină trăită. Ea isvorăște din sufletul fiecăruia ca o înaltă înțelegere a vremilor și a valorii principiului în sine. Principiul disciplinei este cel mai criticat de lumea democratică, egalitară și individualistă. Împotriva acestei atitudini Căpitanul a venit cu spiritul creator al disciplinei. În locul lipsei de autoritate se cere disciplină și comandă. Disciplina cere i e r a r h i e, comandă și șef. Aceasta presupune răspundere și pedeapsă. Legiunea respinge ca nedemnă și împotriva firei egalitatea trâmbițată de către democrație. Nu există egalitate naturală. Oamenii sunt diferiți. Ierarhia cere selecțiune. Selecțiune însă bazată pe valoare și pe calități. Selecțiunea celor care se impun prin forțele și capacitatea lor. Iată normele vieții celei noui.

Iată Legiunea.

În fruntea Legiunii este creatorul ei, Căpitanul. El și-a închinat întreaga viață acestei mari creațiuni. Cum își îngrijește un artist opera să nu o strice cineva, așa este de atent Căpitanul cu Legiunea lui. Trei ani a ținut pe puținii înțelegători ai sufletului său departe de lumea cealaltă, pregătindu-i mereu ca să fie destul de rezistenți în lupta ce trebuia s'o poarte. Să nu-i copleșască spiritul dela care i-a smuls și care trebuia învins. Iar după aceea, când a ieșit pe baricade, câte griji pentru Legiunea lovită cu violență din toate părțile, pentru a fi distrusă în fașe.

În vâltoarea acestor primejdii de fiecare moment, cu o veghe de adevărat Căpitan, stând la postul de comandă și cârmă, de multe ori a ocolit milimetric Scyla și Carybdele care stăteau în fața corăbiei legionare.

Azi, când așternem aceste rânduri, călăuzește barca sufletului legionar prin cea mai învolburată strâmtoare, pe unde încă nimeni dintre oamenii care se pretind la noi, conducători, n'a trecut vreodată. Acum nu se poate naviga cu pavilionul ridicat, ci fără lumină și cu steagul acoperit, făcând diferite manevre, una mai dibace ca

alta, ferindu-se din calea marilor vapoare pentru a nu fi nimicit, tinzând să ajungă la liman. Trecând peste primejdia apei, a strâmtorilor și a vigilenței dușmanului, dela frâna de comandă este obligat să supravegheze cu atenție echipajul, în sânul căruia s'au strecurat doi dușmani teribili. Cel mai primejdios este germenul șoaptei ticăloase pe care agenții străini caută să-l însămânțeze printre soldații celui ce stă nemișcat la cârmă, și al doilea este fructul acestei seminţe, d i n t e l e t r ă d ă r i i, care a încolţit într'un suflet mișel și plin de ambiţiuni vanitoase. Un moment trebuie să părăsească cârma. Dar numai o secundă necesară asvârlirii peste bord a balastului. Totul intră iarăși în suprema atențiune. Peste toate obstacolele și suferinţele ce pândesc încă corabia aceasta, în depărtare se vede o lumină din ce în ce mai strălucitoare și plină de nădejdi. E sabia de foc a Arhanghelului Mihail, patronul Legiunii care ne conduce în luptă și ne arată drumul biruinţii.

CĂPITANUL ȘI FELUL DE ACȚIUNE

Căpitanul nu lucrează desordonat niciodată. El iubește ordinea și situaţia clară.

Pătrunde extraordinar de repede miezul oricărei probleme și tot așa de pătrunzător este în sesizarea părţilor slabe, sau bune. Aceste însușiri organice ale Căpitanului, au făcut din el, un mare tactician.

Este un judecător desăvârșit al situaţiunilor, în decursul desfășurării unei acţiuni de orice fel.

Acei cari au lucrat sub comanda Căpitanului, au avut posibilitatea de a pătrunde minunatul său simț tactic, de splendidă orientare și de conducere. Cu adversarul în față aceste calități se potenţează. În fața dificultăților și a dușmanului, Căpitanul este mai în largul său, decât atunci când este nevoit să actioneze «în timp de pace».

Militar în structura și concepţiile sale a introdus în viața politică defectuoasă, falsă și plină de labirinte diplomatice, linia dreaptă de atitudine militară, prin ajutorul căreia a tăiat de atâtea ori, până acum, încurcatele iţe ale politicei românești.

«În toată Europa este un curent pentru introducerea virtuţilor ostășești în viața publică a țărilor.

În locul vorbăriei și a discursurilor lungi, lumea vrea frază scurtă, clară, și precisă, ca aceea a ostașului.

În locul desbinării și a certurilor, noi punem camaraderia frumoasă a ostașului și *unitatea* perfectă, ca a unei trupe, a națiunii întregi.»

Este un mare animator. Cu Căpitanul și lângă el, te simţi așa cum spune poetul «cu şapte vieţi», gata de a înfrunta orice primejdie, și mai ales cu nesfârșită încredere în biruință. Cel din urmă slăbănog, lângă Căpitanul, și prin influența lui, devine un viteaz.

Secretul tuturor acţiunilor reușite ale Căpitanului constă tocmai în această *putere magică de influență eroică, asupra soldaților săi.*

O chestiune, care intră în preocupările Căpitanului este studiată și pusă la punct până în cele mai mici amănunte. Nimic nu-i scapă, nimic nu neglijează, nicio posibilitate nu rămâne necontrolată. Hotărârea, odată luată, cedează locul *încrederii.* Încredere în reușita acelei acțiuni trecând peste toate piedicile ce s'ar pune deacurmezișul. Este o încredere *pasională, cuceritoare, epidemică.*

* * *

Curiozitatea felului de acţionare a Căpitanului, nu o formează cele scrise mai sus, ci *acțiunea prin intuiție, prin inspirație.* Marele dar al Căpitanului.

Atitudinile din clipele hotărâtoare ale vieții lui și marile orientări date organizației, nu le-a săvârșit în urma unei logice și meticuloase construcţii mintale, pornind dela premise date, ci totdeauna la îndemnul instinctului personal, al intuiției, chiar dacă contrazicea atunci toate regulele raţiunei și ale dreptei judecăți.

Acest spirit de intuiție până acum nu a dat greș niciodată. Sediul acestui spirit nu stă în creer, adică în rațional, ci în inimă, adică în puterea sentimentului. Creerul, frânt de judecată, poate greși, pe când inima, care merge pe culmea pasiunilor și a înălțimilor sentimentale, care dau orizont mare și larg, nu greşește.

«De altfel inspirația și intuiția genială—amândouă în afara raționalului—nu numai în artă, ci chiar în științele exacte, stau la temelia tuturor marilor propășiri și prefaceri. Cu atât mai mult în domeniul economic și social-politic.

Intelectualitatea, oricât de superioară și rafinată ar fi, e inca-

pabilă să găsească prin raţionament, calea cea mai justă spre mai nou şi mai bine. De aceea în orice domeniu, drumurile noui le-au găsit şi le-au deschis *numai marii inspiraţi.* Şi nu pe cale de raţionament.

Incontestabil că, de nenumărate ori —post factum— inspiratul poate demonstra raţional valabilitatea oricărei mari inovaţii create inspirativ. În ştiinţă în special, marile genii inovatoare, din diverse motive şi mai ales dintr'un soi de cochetărie intelectuală, au căutat să camufleze inspirativul, prezentându-l ca rezultat al raţionamentului logic curent. Dar istoria bine documentată şi biografia marilor deschizători de drumuri, ne arată caracterul de inspiraţie hiper sau ultra raţională dela temelia tuturor realizărilor epocale.

Istoria pătimirii geniilor şi marilor inovatori în orice domenii, incapacitatea unor generaţii de a pricepe ceeace apare, azi, evident chiar unui licean mai inteligent, stau mărturie pentru generalitatea acestei inferiorităţi a gândirii raţionale. Nu odată elita intelectualilor, nu odată docte academii s'au comportat, în faţa marilor descoperiri în diferite domenii, ca şi cum ar fi fost compuse din cretini.

Intelectualitatea noastră—vorbesc de cea care-şi merită numele—se găseşte faţă de adevărul nostru într'o postură de a cărei ciudăţenie ne-am putea mira că nu-şi dă seama.

De fiecare dată, la fiecare acţiune sau adevăr exprimat de Căpitanul a reacţionat contestându-i valabilitatea, neînţelegând-o, părându-i absurdă sau ridiculă, sfârşind, în toate cazurile prin a constata cu surprindere că evenimentele i-au dat lui dreptate, şi nu raţionamentului lor. Elita intelectualităţii noastre calificate a căzut cu brio şi aproape în totalitatea ei la acest examen de înţelegere şi pătrundere a realităţilor social politice.» (Prof. Dan Radulescu: Marile revizuiri care se impun. Revista mea 1936).

Un conducător însă, nu este un om într'adevăr excepţional, dacă are numai acest dar al naturii. El trebuie să recepteze cu sufletul lui, încă ceva: m o m e n t u l traducerii în f a p t e, încadrarea în fapte a inspiraţiunilor avute. Căci altfel, fie că este un grăbit, fie că rămâne un întârziat—ceeace din punct de vedere al genialităţii personale şi a reuşitei acţiunii intreprinse—este acelaş lucru, adică nimic.

Există o lege a m o m e n t e l o r. Mai precis: o anumită fixare a lor în timp. Nu poţi face o r i c e, o r i c u m şi o r i c â n d, fără ca acţiunea pe care o încerci să nu producă o desarmonie şi să nu cadă în ridicol, dacă nu cumva îţi ridică în contra ta, toate adversităţile mediului, forţat în manifestarea lui.

După cum într'un cor, dacă nu se ştie intrarea sau ieşirea unei voci, totul devine deplasat şi strident tot astfel se întâmplă şi in viaţă, care nu-i decât o vastă scenă, pe care, cu toţii jucăm şi cântăm, intrăm şi ieşim.

Unora, le este rezervat câte un rol mare. Totul depinde de felul cum înţeleg să se achite de această însărcinare.

Când actorii înţeleg şi pricep indicaţiunea m o m e n t u l u i l o r, termină bine devenind eroi, când nu, rămân doar biete jucării, sau nebuni.

În această privinţă, Căpitanul posedă marea însuşire, de a simţi când *trebuie să intre în scenă, ce mişcare să facă şi când trebuie să se retragă.*

Legile naturii îşi găsesc o tălmăcire perfectă în sufletul lui. Îşi face intrarea în mijlocul mediului totdeauna la timpul cel mai potrivit, încât niciodată nu strică armonia şi mersul firesc.

Aceasta este calitatea priceperii momentelor. Ea nu se câştigă decât printr'un singur fel: înzestrarea naturală. Din cărţi nu se poate învăţa şi nici nu este legată de vreo calitate omenească, cum ar fi: inteligenţa, cultura, sau cuminţenia.

Ajutat de însuşirile acestea, modul prin care lucrează şi influenţează pe semenii săi, a fost şi este *fapta.*

Unii, dintre aleşii neamurilor, s'au impus prin puterea captivantă a oratoriei lor. Alţii, şi-au atras valuri întregi de simpatii prin întrebuinţarea tacticei tăcerii.

A treia grupă prin strălucirea unor biruinţe de arme iar pe alţii i-a ridicat sus de tot diplomaţia sau teroarea.

Căpitanul s'a impus prin vitejia faptelor şi a atitudinilor sale.

Cultivă *oratoria faptelor.* Un discurs oricât ar fi el de frumos şi ori câtă lume l-ar asculta, rămâne tot vorbă goală, şi nu trăieşte. Pe când fapta este un permanent discurs. Ea nu se adresează numai celor cari o înfăptuiesc şi celor prezenţi. Străbătând anii şi chiar veacurile, în fiecare moment vorbeşte atât celor cari sunt, cât şi celor ce vor veni. Faraonii Egiptului au amuţit de mii de ani, dar faptele lor, câte nu ne vorbesc nouă, despre ei şi timpurile lor.

Mult mai mult, decât ar fi putut vorbi în întreaga lor viaţă.

Când s'a pus problema construirei unui dig pe malul Buzăului, la Vişani, ca să fie stavilă împotriva apelor, Căpitanul adresându-se

legionarilor săi, zicea printre altele: «Acest dig va purta peste veacuri faima legionară.»

Dacă îl transpunem pe Căpitan în fruntea Legiunii ca șef al ei, și vom căuta cum acționează în această calitate, ceeace frapează din primul moment, pe un cercetător al evoluției acestei înjghebări, sunt așa numitele «bătălii» cari atrag în jurul lor forța Legiunii întregi, constatând ceeace Căpitanul a numit «muncă pe țară».

Ce sunt bătăliile? Ce este munca pe țară? *O bătălie în sistemul legionar este o sforțare comună și unită a întregei Legiuni, în vederea atingerii unui scop precis*, pentru a cărui realizare se efectuează munca pe țară, ca să poată duce la rezultatul dorit. Câteva cuvinte despre această muncă pe țară.

Iată ce spune Căpitanul: «Era ceva nou în mișcare și răspunderea principiilor de organizare a Legiunii. Acest sistem are următoarele avantaje:

a) «Rezultat material mare, cu foarte puțină sforțare.

b) «Educația în spiritul de unire al legionarilor îndreptându-se toți în acelaș timp către atingerea aceluiaș țel.

c) «Întărirea ordinei și a disciplinei, fiecare muncind ordonat și după un plan bine stabilit de mai înainte.

d) *«Crearea conducătorilor de mâine ai mișcărei.»*

Munca pe țară, în cadrul Legiunii, în ultimul timp a luat o formă nouă, *a muncii pe țară, pentru țară.*

Taberile de muncă, în finala lor năzuință, tind să aprindă dragostea de muncă a neamului întreg, în vederea creerii instituțiunilor și operelor de interes abștesc, pentru el. Aceasta se face prin voluntariatul actual al muncii legionare.

Taberile de muncă sunt și ele o bătălie, numai, în războiul mare pe care îl duce Legiunea. Prima bătălie cu care a ieșit pe teren organizația legionară a constat în asigurarea numărului de abonați necesari; pentru a putea trăi revista «Pământul Strămoșesc», după cum am văzut.

A doua a fost «bătălia vitezii» pentru cumpărarea unei camionete, necesară deplasărilor de propagandă.

Au urmat celelalte bătălii,una după alta: cărămidăria dela Ungheni, grădinăria, organizarea, încercarea marșului din Basarabia, tipografia, Neamț, Tutova, Casa-Verde ș a., terminându-se cu «bătălia prigoanei».

Cu ocazia primei bătălii, Căpitanul a scris:

«Fie ca la a 50-a bătălie, neamul acesta să scape de stăpânirea inimei negre a iudei și de nedreptate».

Legionarii de sub comanda Căpitanului, așteaptă această bătălie.

CUM SCRIE CĂPITANUL

Căpitanul nu este un obișnuit al scrisului. În viața lui plină de luptă a stat mai mult cu mâna pe sabie, decât pe condei. A lăsat această îndeletnicire pe seama altora. Aceasta nu înseamnează că este lipsit de însușirile cari se cer unui bun mânuitor al condeiului. Dimpotrivă, articolele pe care le-a scris în timpul vieții de student, răspândite prin ziarele naționaliste ale timpului, apoi redactarea revistei «Pământul Strămoșesc», broșurica «Scrisori studențești din închisoare», «Cărticica Șefului de Cuib» și mai ales «Petru Legionari» ne arată cu prisosință aceste calități.

Caracteristica scrisului său este claritatea. Modul de a-și așterne gândul pe hârtie este limpede, fără ascunzișuri și fără întortocheli. Fraza lui nu este o frază savantă, plină de cuvinte al căror înțeles trebuie căutat prin dicționarul cuvintelor radicale. Ea este simplă, însă vie și plină de nerv. Verbul o stăpânește. În afară de aceasta în tot ceeace a scris Căpitanul nu găsești nimic rece datorit combinațiilor mintale, sofisticărie. *Scrisul lui, e sufletul lui.*

Când scrie despre Moldova, pe care o iubește nespus de mult, felul de exprimare devine duios și plin de sentimentalism: ... «pentrucă noi Moldovenii am rămas cei mai săraci și cei mai bătuți de soartă dintre toți Românii... La noi au dispărut cântecele de veselie și mândrul, albul nostru port a dispărut. Bătuta voinicească flăcăii noștri nu mai știu să o joace, doar cântec prelung de doină răsună depe dealuri în nopțile cu lună. Atâta ne-a mai rămas nouă Moldovenilor. (C. Codreanu: Scrisori Studențești din închisoare, scrise în 1923).

Din acest scris se desprinde ca o văpaie dragostea pentru pământul nostru în suferință. «O, pământ al strămoșilor! de mila ta noi plângem. Vorbește; noi te-am mai ascultat odată și ți-am jurat credință: ori te vom scoate din robie, ori vom muri în luptă».

Adresându-se celor mici, le arată, că, prima și cea mai înaltă datorie a lor «este, să iubiți cu foc, copii, pământul acesta. Într'însul dorm și vor dormi mereu toate amintirile voastre; sărutați cu drag

țărâna lui, călcați încet, încet, încetișor pe dânsa. Dedesubt sunt oase scumpe și sânge mult. Fiecare os, fiecare picătură de sânge vor spune inimii voastre povestea unui neam de eroi». (C. Codreanu: Scrisori studențești din închisoare scrise în 1923.)

Și apoi nădejdile pe care le depozitează în copii și tinerime: «Convingerea noastră este, că ei sunt cei meniți de sus, spre a făuri acea Românie, liberă, fericită și românească. Nu cei învechiți în rele, cei mâncați de patimi, și nici cei orbiți de strălucirea aurului jidovesc, vor putea mântui această Românie. Nu! Pentru că Dumnezeu niciodată n'a încredințat o menire sfântă, unor oameni care n'au avut nimic sfânt.»

Sufletul Căpitanului este cuprins de trei mari pasiuni. Intâia și cea mai puternică este iubirea de Patrie. Înțelegerea suferințelor și a sbuciumului ei precum și chemarea pe care o face pământul în care «dorm toate amintirile, toată slava noastră, și dela care-așteptăm să ne vină și mântuirea».

Dragostea de codru este o altă pasiune care răbufnește din tot ce a scris Căpitanul. Iubește codrul într'un mod tainic și superior. Frăția proverbială a românului cu pădurea, în sufletul lui își găsește multă înțelegere ... «În tăcerea nopăilor de închisoare, visând la România pe care ne-au cântat-o mamele la capătâiu și de care ne-am legat atâtea nădejdi și atâtea doruri sfinte, adesea ne întoarcem cu fața îndărăt spre codrii pe cari i-am părăsit. Spre țara strămoșilor.» (C. Codreanu, Scrisori studențești din închisoare).

Și țara strămoșească pentru Căpitan este muntele, a treia lui pasiune. Cum iubesc vulturii stâncile, așa iubește Căpitanul muntele. Aici îi place să-și odihnească sufletul și ochii, străpungând cu privirea lui depărtările. În înălțime se simte bine, respiră cu ardoare aerul rece și curat al pădurii, care îi dă viață și putere. Îi place linia dreaptă a stâncilor, sălbăticia locurilor și desimea brazilor.

* * *

Scrisul Căpitanului se schimbă însă, când e vorba de acțiune, de luptă. El îmbracă altă haină. Devine serios, grav, metalic, ca o goarnă. Totul vibrează atunci. Fraza este dinamică și răscolitoare. Simți cum se îngrămădește în ea furtuna și este gata să isbucnească. E partea eroică a sufletului. În această postură adresându-se camarazilor le arată situația în care se găsesc. «Generația noastră a ajuns la grea răspundere. Ori o apucăm la deal, ori la vale. La

deal, pe calea energiei, a bărbăției, a cinstei și a credinței nețărmurite într'un ideal, și într'un Dumnezeu, către un soare de aur al Românilor: la vale, pe calea moliciunii, a decăderii morale și a pieirii noastre ca neam. Ori clădim o Românie Nouă, ori ne prăbușim.» Și natural este pornit pe calea luptei, de unde spune celor cari îl urmează: «Nu voi putea crede că ați fost înfrânți, decât în fața mormintelor voastre, sau văzându-vă în lanțuri în temnița Galatei.»

Când obrăsnicia dușmanului este prea mare, când provocarea lui este prea neînchipuită, când tăcerea ar însemna lașitate, atunci scrisul lui prinde nota revoltei și a demnității. Așa îl vedem în împrejurări ca acestea: «Cu inima străpunsă de durere și legitimă revoltă, am cetit, pe zidurile Iașilor nesocotita și obrasnica anunțare: Apariția unui ziar cu numele «Moldova» având ca proprietar și director pe Gh. Spina, adică jidănașul comunist, advocat Schreiber...

«Ascultă jidane, tu să vorbești în numele acestei Moldove? Nici măcar să îndrăsnești a pronunța acest nume scump și sfânt, necum a ți-l face titlu de gazetă pentru ca să știi, că pe noi Moldovenii, care ți-am răbdat ție și neamului tău, toate obrăzniciile, ne vei găsi de data aceasta transformați într'o stâncă de fier.

Fii ai lui Ștefan cel Mare și Sfânt, copii ai Moldovei, cuprindă brațul vostru, energie cerească de trăsnet, în clipa în care cele din urmă amintiri ale voastre sunt călcate în picioare de venetici și de vampiri.» (Manifest, Iași 1930).

Iar presei înstrăinate, care înveninează zi cu zi sufletul acestui neam, acelei prese care vorbește în numele nostru fără să aibă ceva comun cu noi, afară de limba pe care ne-a furat-o, îi vorbește astfel: «Poate voiți ca prin insultele neîncetate cu care răniți sufletele românești să mă vedeți într'o bună zi în fruntea sfinților răsculați din Maramureș! Să știți, că în clipa aceea v'a sunat ceasul și v'a sunat și scândura.» (Manifest, Buc., 1930).

Și chemarea lui către români: «În clipa când dușmanii ne copleșesc și politicienii ne vând, Români, strigați cu înfrigurare, ca pe potecile munților în ceasurile de furtună: *Patria! Patria! Patria!*»

* * *

Așa scrie Căpitanul!
Limpede, curgător și energic, ca un râu de munte.

Cu duioșie, față de amintirile noastre și înțelegere pentru suferințele pământului strămoșesc.

Cu seriozitate, despre misiunea generației noastre.

Sobru și imperativ, când se adresează luptătorilor.

Viforos, când apără onoarea Neamului și a Patriei.

CĂPITANUL ȘI CÂNTECELE LEGIONARE

«Așezările lumii vechi se dărâmă. În locul lor apar, singuratice luminișuri în turburări și prefaceri, așezările lumii noui. Și fiecare așteaptă, înfrigurat, să se ridice cineva de undeva și să lămurească profilul lumii ce se ivește. Organismul nostru național trece prin criza prefacerii pentru lumea nouă, trăind totodată legea împlinirii sale.» (Liviu Rusu: Omul rumân în lumină de cântec, Însemnari Sociologice).

Lumea aceasta nouă care astăzi se conturează tot mai bine și se profilează în zarea unui viitor destul de apropiat, răbufnește prin mediul lumii vechi, în acorduri de cântec. Această «naștere în cântec» a lumii noui legionare arată toată frumusețea și curățenia ei sufletească, fiind conformă și cu întreaga fire românească.

Pentrucă românul își duce viața «sub semnul muzicii». «Nu este eveniment fără întovărășire de cântec. Peste capetele vieții plutește cântecul de leagăn și de îngropare. Înlăuntrul ei se desfășoară, ca într'o priveliște, colinda, cântecul de stea, doina, cântecul de lume, jocul, cântecul bătrân și alături, ca o strajă, muzica bisericii creștine».

În al doilea rând pentrucă muzica permite o scrutare a adâncurilor sufletului, o răscolire a sentimentelor, o captivare a lor și o înfrățire. Sub vraja cântecului dispare orice grije și legătură pământească; sufletele se contopesc într'o trăire divină.

Legiunea fiind o mișcare spirituală mare și răscolitoare, cu acțiune directă asupra sufletului, era firesc ca cea dintâi manifestare care exteriorizează această credință să-și găsească glas prin cântec.

Cântecul este doar vorba sufletului. Prin mijlocirea lui sufletele se îmbrățișează. Adresându-se sentimentului și pornind din sentiment, cântecul înalță, dă avânt și creiază anumite dispozitiuni. El este firul nevăzut pe care se ridică omul dela pământ spre zările înalte ale seninului, ale vieții sufletești, spre Dumnezeu.

Mărturisirile de credință, oricare a fost esența originii lor, mai mult decât prin orice alt mijloc s'au răspândit și au trăit prin cântec. Acțiunile mari omenești întotdeauna și-au găsit eternizarea prin cântec. Eroii și faptele lor tot prin ajutorul cântecelor trăiesc. Bucuriile și durerile tot prin ele le trăim cu toții.

* * *

Credința legionară a dat naștere cântecelor legionare. Lumea nouă pe care o pregătea Căpitanul s'a arătat mai întâi sub haina cântecului.

«În adevăr din primul minut, în Iunie 1927, pe când eram numai câțiva tineri disprețuiți de toată lumea, am cântat: «Sculați Români, la luptă bate ora...»

A fost cel dintâiu cântec în care ne adresam întregului popor român, din mijlocul Iașului cotropit, înstrăinat.

Depunerea primului legământ, la câteva luni mai târziu, l-am făcut în mijlocul sunetului aceluiaș marș. Printre cântecele pecarele iubeam mai mult erau: «Să sune iarăși goarna», «Voinicilor înaintând», ș. a. După un an, la 1928, când spiritul legionar adunase în jurul lui o mulțime de tineri, având os și sânge de legionar, au început să apară cântece noui.» Izvorând din însăși viața legionară, ele purtau pe aripa lor noua credință în care își găseau întreg suportul. «Aceste coruri, marșuri și poezii, sunt frânturi din sufletul nostru legionar și ne aparțin prin urmare nouă și numai nouă. Ele sunt expresia felului nostru de a gândi și de a simți, și s'au născut din clocotul sângelui nostru... Ne revendicăm cu încăpățînare și ne așezăm cu hotărâre în fața acelora cari, având o gândire și simțire contra gândirii și simțirii legionare, încearcă să ni le fure, încearcă să le prezinte publicului ca fiind ale lor, încearcă să se împopoțoneze.» Avem dealtfel mulțumirea de a vedea că imitațiunile, neavând nicio bază de credință, se pierd și dispar, cum se vestejesc florile pe care încercăm a le sădi în alt teren decât acela care le este propriu. Ele nu rezistă.

În măsura în care această credință legionară se cristaliza și lua o formă mai desăvârșită, în aceeași măsură și cântecele au evoluat. Pornind dela încercările timide ale începutului și până la cântecele cele mai noui, adevărate capodopere de crez legionar, de esență muzicală superioară și rezistând oricărei critici literare, este un drum destul de lung, ale cărui rezultate se văd în sutele

de cântece legionare ce s'au născut pretutindenea. «Fiecare regiune își are cântecele ei, care se cântă în toată țara. Și dacă a ajuns în Munții Apuseni sau în alt colț de țară, de multe ori nu se mai știe dacă stihuitorul este Radu Gyr sau un umil dascăl din munții Bucovinei.» (Liviu Russu: Ce este cântecul legionar). S'au ivit cântăreți mulți, țărani, studenți, meseriași și titrați, al căror suflet a prins esențialul credinții celei noui și l-au așternut în cântec. «Astăzi cântecele noastre răsună prin toate satele, prevestind parcă apropierea Invierii ce va să vie.»

Subiectul acestor cântece este Căpitanul și opera lui: Legiunea. Aproape nu există cântec legionar, care să nu preamărească Legiunea și Căpitanul. Această încadrare în cântec nu are nimic forțat, nimic dictat, nimic care să nu fie firesc. Totul reiese dintr'o adâncă înțelegere a vieții legionare. Pe cel ce a creiat Legiunea și pe Ea însăși o cântă legionarii.

Toată istoria închegării noastre se găsește în cântec. Dela sfioșii pași ai începutului, până la acumularea marilor accente de revoltă ale prigoanei, totul este cântat. În hore vesele și săltărețe ca și în duioase cântece de închisoare. În strigătul pământului țării care geme și'n cântece de Nicadori. Slăvind munca din care legionarii și-au făcut un crez și vitejia pe care ei o iubesc ca pe o mireasă. În chemările pe care le-au făcut către românii «din munți și văi» și îndatoririle pe cari toți le avem de a ne apăra munții noștri cei frumoși. În îndemnurile din fața primejdiilor, cum e acesta:

Legionare, nu te teme
Că prea tânăr vei pieri,
Căci tu mori pentru-a te naște,
Și te naști pentru-a muri.

Și din atitudinile din fața morții:

Cu zâmbetul pe buze
Moartea'n față o privim,
Căci suntem echipa morții,
Ori învingem ori murim.

Pentru cei căzuți în lupte Legiunea are Imnul ei, impresionant până la lacrimi, al cărui final este de o duioșie unică:

Bate vântul peste ape,
Trece timpul greu;
Noi mereu te plângem frate,
Iar tu dormi mereu...

Pe deasupra tuturor stă însă Căpitanul și Legiunea. Omul și opera. Cântecele legionare în sinteza lor se opresc la acel vers minunat dintr'o poezie a noastră care se închee așa:

Tu Codrene ești nădejdea
Ce ne-a dat-o Cel din cer.
Tu ne spulberi desnădejdea,
Tu și Garda ta de Fier.

și apoi:

Să traiască Legiunea
Și al nostru Căpitan!

Căpitanul și Legiunea stau mai presus de viața comună, sunt inspiratorii, sunt în mod indirect creatorii acestor cântece frumoase și cuceritoare, la căldura cărora se va încălzi odată *întregul suflet românesc.*

«Cântecele legionare inaugurează o epocă nouă a României, de curaj, de realizare istorică. Țara întreagă începe să răsune de cântece legionare. Vara în tabere, în marșuri prin munți și sate, călătorul le poate înregistra ca un netăgăduit semn de renaștere a neamului, ca o pregătire de luptă. *Cântecul legionar ține trează în conștiința tineretului acestei țări imaginea de peste timpuri a Căpitanului.*»

«*Pentru viitor cântecul legionar va păstra, încrustat în legendă, chipul Căpitanului.*» (Liviu Russu: Ce este cântecul legionar).

* * *

Ca o complectare a acestui capitol publicăm două poezii, ale lui A. G. Delafântânele și Viorica Lăzărescu, amândoi poeți tineri dela Iași, închinate Căpitanului, pentru a arăta cum este văzut de ei:

HAIDUCESC*

Dlui. Corneliu Codreanu

S'a deşteptat în mine dorul iară,
De-a hoinări ca'n vremuri prin păduri,
Cu ochii aţintiţi spre munţii suri,
Cântând din frunză'n fiecare seară.

Hai, murgule, să ne pornim prin ţară,
Netemători ca voinicii panduri,
Ca doi haiduci cu prăzile'n coburi,
Prin luncile pustii cu frunza rară.

Acelaş dor s'a deşteptat în mine,
Să rătăcesc pe câmpurile pline
Cu flori de sânziană şi cicoare.

Să uit amarul vieţii care doare,
Să chiui şi să strig moldoveneşte,
Cântând ca'n vremea veche, haiduceşte.

A. C. Delâfântânele

ÎNCHINARE*

Viorica Lăzărescu Lui Corneliu Z. Codreanu
Cu ocazia zilei de 10 Dec.

Un gând umil s'a ridicat spre tine,
Sfios, ca ciocârliile spre soare,
Căci tu ne-aduci credinţă în mai bine
Şi vorba ta i-o sfântă sărbătoare.

În tine se'ntrupează năzuinţa
Pe care, toţi eroii o purtară:
Să cânte'n largul zării, biruinţa
Învingători şi liberi, ori, să moară.

În tine-şi văd bătrânii tot avântul
Ce-l trâmbiţau cu drag în larga zare:
Prin tine se răsbună tot pământul
Şi înfloreşte România-Mare.

Umilu-mi gând s'a ridicat spre tine,
Să-ţi dea prinosul dragostei de frate,
Căci tu ne-aduci credinţă în mai bine
Şi'n tine, ni's nădejdile'ntrupate.

O minunată încadrare a Căpitanului în cântec ne face deasemenea şi subtilul poet şi scriitor Radu Gyr.

În admirabilele lui cântece figura Căpitanului apare legată de natură şi de sufletul legionarilor lui, aşa precum ne arată şi aceste două strofe pe cari le reproducem:

Ci vin şi la noi, Căpitane,
Flăcăii ţi-s codrii de brazi,
Şi-s gata să'nfrunte prigoane
Şi drag li-e mormântul viteaz.

Sub flamura verde a Gărzii de Fier
Şi tot legionarul în visu-i de cer
E-o trudă de mâini şi ciocane
Te poartă încrustat, Căpitane.

ÎNCHISORILE CĂPITANULUI

În cuprinsul lucrării am arătat diferitele închisori în care şi-a petrecut timpul Căpitanul, încununându-şi acţiunea întreprinsă cu pecetea jertfei personale.

Le reunim în acet capitol final, ca o încoronare a sbuciumului şi a frământarilor, pe care viaţa omului, ce am căutat să-l prezentăm, o poartă.

Zilele acestea trăite după gratii, numai în tovărăşia gândului, sunt garanţia şi cartea de vizită cea mai strălucită, pentru încrederea în timpul de mâine; a timpului de înfăptuire a celor cugetate şi meditate în atâtea nopţi lungi de chinuri şi nesomn, trăind numai pentru focul idealului contopit cu sufletul lui.

Căpitanul, spre deosebire de alți oameni politici nu a trăit în exterior, ci a coborât în interiorul său. Trăirea aceasta lăuntrică i-a ajutat în a descoperi defectele fundamentale ale sufletului românesc de azi.

Opera lui a tins să îndrepte aceste carenţe de suflet și de aceea *refacerea sufletului colectiv românesc a rămas pârghia principală de preocupare a lui.*

El a întemeiat o c r e d i n ț ă n o u ă. Credinţa trăirii în duh românesc.

Clădirea măreață a României Legionare stă sprijinită pe această credinţă şi pe spiritul legionar, care din închisori s'a născut și în ele s'a întărit.

Căpitanul la baza operii lui a pus piatra *jertfei și a credinței.*

Prima arestare, 29 Martie 1923 până la 6 Aprilie, la Închisoarea «Poarta Verde» Iași. Apoi 9 Oct. 1923-30 Martie 1924, Văcărești. 25 Oct. 1924-25 Mai 1925, Galata, Focșani, Severin, Două zile 1926 la Focșani. 17 zile luna Aprilie 1928, Galata. 26 Iulie 1930-30 Aug. 1930, Văcărești. 12 Ianuarie-1 Aprilie 1932, Văcărești. În timpul din urmă nevoința de a se ascunde din 8 Decemvrie 1933-14 Martie 1934, când s'a predat, stând la Consiliul de Răsboiu până la 5 Aprilie acelaș an.

Poarta Verde, Văcărești, Galata, Focșani, Severin. Iar Focșani, Galata, Văcărești, iar Văcărești și Consiliul de Răsboiu.

Tot atâtea distincțiuni pe pieptul Căpitanului.

Ion Banea.

(*) Din «Rânduri către generația noastră», 1936.
(**) Din «Căpitanul», II, 1936.

RÂNDURI DE CREȘTET*

Autorul acestei broșuri, căruia Ardealul legionar de mâime îi va datora mult, crede folositor să-mi ceară câteva rânduri pentru a le pune în creștetul acestor pagini ale sale. Pagini menite să întărească descălecatul legionar în Ardeal.

Dar armata aceasta de fier care vine astăzi, dinspre răsărit, din țara Moldovei, voind parcă să întoarcă țării apusene binefacerile și altoiul descălecatului prin care s'a înălțat ea în vremurile ei de pruncie, —această oaste legionară e atât de bine, nu zugrăvită, ci mărturisită în aceste pagini de spovedanie ale comandantului— legionar Ion Banea încât eu găsesc de ajuns să vorbesc aici despre un lucru mai mărunt, întrucât e mai personal.

Valul de viață legionară cuprinde tot mai mult Ardealul. Tot mai mult, românimea apuseană se rânduește sub comanda Căpitanului. Marile înnoiri ale popoarelor au fost totdeauna înfăptuite prin căpitănia conducătoare a unui om providențial. Nu e locul să stăruim aici în a arăta pentru ce; fără mâna de cârmă a unui asemenea mare conducător, eforturile și misiunile diverselor generații menite să răsbătă prin vremuri grele, n'au putut niciodată să fie împlinite, să se înalțe pe culmea victoriei.

Cel care vă vorbește aici? o mare mândrie și mulțumire: încă de acum 12 ani a mărturisit și a arătat cu hotărâre, în disprețul și neîncrederea multora, pe omul sortit să ne fie Căpitan, pe omul fără de care generația noastră e incapabilă de a-și împlini misiunea: *Corneliu Codreanu*. Atunci, în *1923-24, n'am fost crezut, am rupt multe prietenii* pentru crezul meu și m'am înstrăinat in bună măsură de Cluj și de Ardeal. Dar eram încredințat că am văzut bine, că am sfătuit bine și că viitorul îmi va da dreptate.

Azi prezentul îmi dă dreptate (nu fac din aceasta un temeiu de orgoliu personal. Dar mă bucură trezirea Ardealului la marea și tradiționala lui datorie de ostaș al marilor bătălii naționale. Absența Ardealului dela luptele și victoria legionară, ar fi fost o întunecare a virtuților românești ale acestui colț de țară).

De aceea eu fericesc acel conflict, acea despărțire din vremurile studențești, căci bucuria regăsirii de acum ne este cu atât mai mare cu cât azi nu purtăm sarcina nici unui compromis, a nici unei greșeli.

Ba aducem chiar, pentru bunul nume al Ardealului, un mănunchi întreg de încercați legionari ardeleni slujitori ai Căpitanului din primele ceasuri de viață legionară. Mai aducem chiar și acea onoare unică de a ști că tot un ardelean e cel mai vechiu legionar, acela în mâinile căruia însuși Căpitanul a depus legământul său față de Legiune.

Toate acestea amintite le împrospătăm aici fără niei un gând de satisfacție vanitoasă. De asemenea fără nici un fel de spirit regionalist, de orgoliu local. Ci le reamintim ca o dovadă a sănătății trunchiului românesc din oricare parte a țării, le reamintim ca un temeiu de bune nădejdi în vitalitatea neamului nostru care nu-și greșește atât de ușor calea.

Apropiata biruință legionară va fi începutul marei ascensiuni și străluciri a poporului românesc în lume.

Pentru cucerirea acestei biruinți, să ne ridicăm cu toții gata de moarte, în duhul lui Horia, al lui Iancu și al Căpitanului.

18 Septembrie 1935

* * *

Bucureşti, 22 Noembrie 1936

Dragă Corneliu,

Rugămintea mea —în singura mea îngrijorare pe care o am: copiii și Iridenta— e doar aceasta una:

Nu lăsați «Libertatea» să moară.

Sunt sigur că, deocamdată cel puțin... tata (plus mici colaborări) vor putea face față *redacției*. Cât despre *administrație* ea va continua pe linia trasată, așa cum e azi...

Iridenta să nu se mute din casa «Mica», nici din București.

Venitul foii îi ajunge pentru trai. Iar cum D-l Gigurtu îi va face sigur o chirie redusă (i-am scris), nu va putea locui în altă parte mai ieftin. Nici nu vreau apoi să-i mai aduc, în plus, și durerea de a trebui să-și desfacă casa. Abia și-a înfiripat-o și s'o risipească. *In nici un caz* nu doresc să se instaleze la Huși, de unde nu va putea, de altfel, să conducă administrația căci n'are echipa de băieți de aici, învățați de mine, *nici la Orăștie.*

Deci, *totul să rămână pe loc* și să continue ca și înainte de plecarea mea...

Cu concursul tău, și lăsând «Libertății» sectorul operei ziaristice pe care o împlinea până acum în Legiune, —foaia e asigurată și familia mea are din ce trăi. Te rog deci *ajută «Libertății» să trăiască.*

E de dorit ca, cu timpul, să fie crescut un element bun ca redactor. Va fi salariat, va face carieră aici...

Mor, Corneliu, cu tot elanul și toată fericirea, pentru Hristos și Legiune. Nu cer nici răsplată, nici nimic, ci doar biruința. Si vă rog să aveți inimă pentru copiii mei.

Cu Iridenta te rog să fii îngăduitor și iertător. Stiu că nu veți putea înțelege totdeauna. Dar nu încerca, inutil, s'o schimbi în felul vederilor tale. Nu spun să nu te interesezi de o blândă supraveghere și îndrumare a lor. Dar în conflictele care știu că se vor ivi, fii tu cel îngăduitor. Gândește-te la durerea și la pierderea lor, la nervii ruinați ai Iridentei, și la tot ce nu se poate schimba aricât te-ai necăji. Ea încolo, e econoamă, cinstită, trăiește numai pentru copii, e devotată...

După aceste lucruri personale, iată, deoarece e vorba de despărțire, îți urez ocrotirea lui Dumnezeu și biruință cât mai apropiată. *Sunt fericit, și mor bucuros cu această mulțumire, că am*

avut putința de a simți chemarea ta, de a te înțelege și de a te servi. Căci tu ești Căpitanu! Ți-am și greșit, și ce știi și ce nu știi. Iartă-mă. N'am greșit însă niciodată nimic celei mai sincere fidelități legionare și fidelității față de tine, Căpitanul. N'am făcut destul pentru Legiune în ultimii ani, dar am crezut și cred în tine și față de această credință n'am păcătuit vreodată nici în cea mai ascunsă cută a sufletului meu (chiar dacă uneori mai criticam câte ceva, cu bună credință, ca de pildă lipsa ta de atașament față de forme și contabilități, cari aduc adesea mari neajunsuri de fond).

Si să faci, măi Corneliu, din țara noastră, o țară frumoasă ca un soare, și puternică și ascultătoare de Dumnezeu!

Trăiască Legiunea!

ION I. MOTA

(*) Prefață la «Rânduri către generația noastră» de I. Banea, 1936.)
(**) (Din «Testamentul lui Moța.)

CRUCILE DE PE MUNTELE PIETROSU

PE la finele lunii Mai 1934 ne găseam în tabăra de pe Rarău cam optzeci de legionari, la clădirea «Casei de odihnă pentru bolnavi».

Lucram sub conducerea Căpitanului, după un plan stabilit de el, care ne împărțise în echipe pentru șantier, pentru bârne, pentru piatră, etc.

In mod obișnuit, de Sâmbătă după orele douăsprezece, uneori și mai degrabă, până Luni dimineață eram liberi. Fiecare individual își vedea de curățenie, se retrăgea pentru meditație, lua parte la slujbele dela Schit, își complecta educația pe urma învățămintelor și istorisirilor din pauzele în cursul lucrului; iar spre seară apăream toți le ședință comună.

Intr'o astfel de după-amianză ni s'a spus ca a doua zi în zori să ne adunăm în ograda Schitului Rarău, rămânând pe loc acei desemnați cu serviciile curente, după rânduiala taberei.

Astfel în dimineața din ziua următoare, Duminecă, ne-am deșteptat la glasul prelung al unui corn, ce s'a repetat de câteva ori în unde cu ecouri multiple între acele trei înălțimi din preajma Schitului, îmbrăcate din talpă până'n creștet în verdele bradului serafic. In mai puțin de 15 minute stam în fața Căpitanului. Era

tocmai timpul când noaptea se găsea pe picior de plecare și ziua era gata să-și facă intrarea.

Fără nici o vorbă, plecăm după el și, trecând de poartă, luăm pas de fugă spre satul Chiril. Ajunși în vale, continuăm încetinel și respirăm adânc. Simțeam cum toată răcoarea munților se lăsase ca o binecuvântare peste noi. De pe pârâul Chiril ceața se ridică în pale uriașe. Din depărtări începe să ne mângâe câteva raze, săgeți de aur, ale soarelui înfundat după creste de munți.

Suntem la malul Bistriței. E rece. Valurile de apă bulbucesc, când mai zgomotos, când mai domol, alungându-se unele pe altele într'o goană neregulată.

Apucăm la stânga spre satul Crucea.

Despre ce avea să fie în dimineața aceasta, știau numai câțiva. Un meșter lemnar din sat ne-a fost lucrat în cursul săptămânii nouă cruci destinate să cinstească memoria celor căzuți în prigoana din 1933-1934. Una dintre ele, de aceeași formă, era mai mare, mai grea, întru amintirea lui Sterie Ciumeti; celelalte toate la fel.

De Sâmbătă seara au fost trecute peste apă și ne așteptau la poalele muntelui Pietrosu, în vârful căruia aveam să le așezăm ca să dăinuiscă acolo, în singurătatea misterioasă a naturii, semn de pătimire creștină.

La locul vadului întâlnim pe cei doi țărani din Crucea, cari fuseseră tocmiți din vreme, să ne fie călăuză spre culme. Bistrița venise mare peste noapte, și era lată; noi mulți și o singură luntre, lucrată destul de primitiv din trunchiul unui brad voinic.

Căpitanul judecând situația, a socotit că pierdem mult timp ca să trecem pe rând, câte trei sau chiar cinci odată; apoi e mare nesiguranță, și primejdie. Atunci ne-a sfătuit să ne luăm de mâini și să formăm un lanț; el se așează în cap, avându-l la dreapta pe studentul Alexandru Morariu, iar Radu Mironovici face încheierea, ultima verigă. Imbrăcați cum ne găseam și prinși voinicește unul de altul intrăm în apă cu fața spre valuri și bâjbâind fundul cu picioarele, ieșim teferi pe malul drept după câteva minute bune. Cei doi țărani au trecut cu luntrea, pe care a înapoiat-o la locul ei un al treilea, care se întâmplase să fie pe acolo.

În bătaia soarelui ce se ridica dintre vârfuri de munți, ne-am stors hainele și ne-am ușurat bocancii de apă, cât s'a putut, odihnindu-ne apoi un pic pe pajiștea verde dintre râu și munte.

După acest scurt popas, ajungem să luăm crucile în spate și muntele Pietrosu în piept.

Cei peste șasezeci de legionari, urmând călăuzele, se înșiruie într'o tăcere desăvârșită pe singura cărare cu foarte puține ocolișuri ce urcă în pripor chiar de jos.

Crucile le ducem cu schimbul; cea mare o mișcăm încet, câte doi sau trei, după putere. Inlocuitorii sar la datorie din sfert în sfert de oră; și chiar mai degrabă, unde este nevoie.

Soarele începe să ardă cu toată puterea. Brazii ce ne acopăr pe ici și colo cu umbra lor încep să se rărească, și după un timp rămân în urmă. Nici o adiere de vânt. Piatra pe care călcăm e fierbinte. Căldura ne stoarce broboane de sudori. Inaintarea e tot mai anevoioasă. În fața noastră numai tufe și arbuști; iar din loc în loc dăm peste câte un brad izolat trântit la pământ, care a rezistat cândva cu fălnicie multor furtuni în rariștea de pe coastă. Pe cale izvoare nu sunt; decât unul aproape de vârf, sărac și neîngrijit.

După trecere de vreme grea am ajuns la el. Poposim între acei câțiva copăcei slăbănogi, răsăriți dintre pietrele ce le servesc mai mult de razim decât de hrană. Din apa izvorului abia avem cu ce să ne umezim gurile arse de căldură și de oboseală. Imprăștiați cum ne-am pomenit, căutăm o palmă de umbră și ne întindem pe povârnișul muntelui cu fața în sus și, la propunerea Căpitanului, cu capul la vale, ca să se odihnească picioarele ce mai aveau mult de străbătut.

După o jumătate de oră suntem din nou în mișcare. Cărarea devine din ce în ce mai nevăzută până dispare cu totul. Panta s'a priporit deabinelea și vârful Pietrosului ne amăgește că este peaproape. Inspre el apucăm fiecare pe unde se poate, prin sihlă și ierbărie până la brâu sau peste covorul de mușchi, în care scapi picioarele până la genunchi, depășind cu anevoie bolovanii colțuroși, unul câte unul.

Pe această distanță dela izvor în sus, Căpitanul ia în spate crucea mare; Radu Mironovici, Nicoleta Nicolescu și alți câțiva crucile mici. Cei mulți înaintează cu desaga gândurilor. Fiecare pas e un efort.

Din întâmplare sunt în urma Căpitanului, la câțiva pași. Pot să-l privesc din apropiere, uitându-mă și în jos pe unde să-mi sprijin picioarele. Era obosit cum eram toți. Mișcându-ne în sus, uităm de măreția cadrului. Se făcea că și noi dispăruserăm cu to-

tul, rămânând el singur, omul cu crucea în spate ce-o poartă pe a Neamului întreg.

O priveliște unică în viață, care te cutremură, te luminează, te transformă.

Dela un timp, la unul din popasurile dese și scurte, cineva se apropie și-i cere pardesiul ca să-i mai ușureze mersul, dar el continuă fără cel mai mic gest cu capul aplecat în jos și îndreptat spre stânga. Tăcerea e complectă.

Figura lui de bronz, chipul supraumam învăluit în fiorii trăirilor adânci mi-a rămas întipărit ca o icoană de legendă. Părul umed de sudoare i-a căzut în desordine peste fruntea înrourată. Albastrul cerului din ochi s'a innourat. Fața suptă de-o mare durere, mai arsă sub dogoarea soarelui din acea dimineață, era numai apă. Trupul întreg i s'a încovoiat sub povara din spate și de mersul greu pe povârniș.

Căpitanul urca spre vârf cu gândurile și suferința lui, cu tot trecutul brăzdat de-o voință de fier, cu întreg viitorul din față, descifrând poate în sinea sa când ura nepotolită a dușmanilor, când dragostea în creștere a Neamului. Urca în aceste momente el singur, sub privirile care-l întovărășeau discret din toate părțile în liniștea maiestuasă de acolo.

Ce semn a stat în preajmă, gândind să ia această inițiativă, dincolo de închinare în fața morților? Ce viziune i-a fulgerat mintea, acea minte așezată, echilibrată, genială? A fost drum de lumină sau întunerec de noapte?

Au fost necazurile îngrămădite din prigoanele de ieri? S'a ivit grija pentru ce va urma de acum înainte? A văzut un moment zorile biruinței? A intuit o clipă urgia dușmană deslănțuită cu furie nebună? Și-a dat seama că ar putea să înfrunte și procedeie de justiție mascată? A simțit tăria durerilor din teroarea ce avea să fie drămuită cu cinism de brute și inconștienți prin închisorile Jilavei, Doftanei, Râmnicului?...

In anii lui puțini n'a încetat să predice, să facă bine, să ne pilduiască cu blândețe și seninătate; să ne învețe cum se apără o credință, odată răsărită din sămânța bună a sămănătorului; să ne arate cum se proiectează forța ei; să ne îndemne la perseverare pe drumul către biruință, ce nu oricui îi este dat s'o vadă; pentrucă nimeni nu s'a născut ca să trăiască un număr nu știu cât de ani,

cum spune Ion I. Moța sau «neputând învinge în viață fiind, vom învinge murind», anticipează Căpitanul...

Suntem sus, mantia azurie și curată a eternității, pe tăpșanul cu pietre desfăcute de vremea de milenii din stâncile ce vor fi format vârful uriaș al Pietrosului. Perspectiva, minune de frumoasă, se pierde la depărtări într'o ceață albită de fierbințeala soarelui. Răcoarea dela înălțime și undele plăcute ale unui vânt pribeag ne usucă fețele îmbrobonate și ne svântează trupurile umede.

După așezarea crucilor urmează un program scurt, ce se termină, într'o atmosferă de emoție generală, cu imnul legionarilor căzuți.

Așa s'a împlinit în acea zi un act măreț, pornit din gândul pentru frumos, pe calea grea a adevărului, spre împlinirea binelui.

Poate, ca manifestare, ca formă, să pară un fapt divers, dar pe traiectoria vieții Căpitanului, a Mișcării Legionare, a tragediei de azi a Neamului românesc, această zi, a crucilor purtate din satul Crucea de pe Bistrița până în vârf de munte, este de-o profundă semnificație prin tot ce s'a întâmplat.

* * *

Acele nouă cruci înfipte cu nădejde între pietrele din vârful Pietrosului, pe unde foarte rar calcă picior de om, le-am găsit sfărmate încă în acea toamnă. Din informații dela ciobani și țărani, lucrători la pădure, jandarmii stăpânirii au trecut pe acolo cu ordin să le dărâme; și le-au dărâmat.

Ion Herghelegiu, avocat și șeful partidului «Totul pentru Țară» din județul Neamț, a lucrat altele într'un atelier din Piatra, mai mari, mai solide, mai frumoase. Le-a transportat și le-a urcat cu sania cu patru boi pe alt versant al muntelui. Sus au muncit două zile o echipă de legionari prieteni și țărani din vecinătate. Le-au îngropat adânc între pietre și le-au rezemat cu toată grija, ca să inspire respect chiar și omului fără Dumnezeu. Dar acesta n'a avut inimă nici de data aceasta. A trimis iarăși jandarmii ca să le taie; și le-au tăiat; cum au procedat și prin alte regiuni cu troițele dela margine de drum; sau acea lucrată în lemn de stejar, un monument de artă dela Mănăstirea Putna, așezată, din precauție ca să nu fie batjocorită, în grădina particulară a unui țăran, pe drum spre Mormântul lui Ștefan cel Mare; cum au distrus crucea din Grădina Publică dela Cernăuți, lucrată în piatră

şi ridicată în amintirea studentului Gheorghe Gligor de intelectualii, studenţii şi muncitorii cernăunţeni prin râvna neobosită a profesorului Constantin Ţopa.

* * *

Faptul din acea Duminecă de Mai 1934 ne apropie în mod imperativ de data când s'a petrecut moartea năprasnică, ce curând va împlini un pătrar de veac. Gândul se încumetă să facă legătura între lumina de atunci şi noaptea cu ceaţă, în care s'a prelins sângele morţii pentru viaţa cea fără de sfârşit; şi precum ea ne-a zguduit pe noi, va înfiora şi generaţiile viitoare cât timp va fi să lucească steaua învăţăturii legionare.

Dacă nedreaptă a fost prigoana contra Căpitanului, începând din anul 1919; dacă satanică a fost înscenarea cu arestarea şi cu acele două condamnări fără nici o bază juridică din primăvara anului 1938; apoi oribilă este plăsmuirea de către forţele oculte a planului de a-i curma firul vieţii într'un mod atât de crud şi hoţesc. Însăşi organele oficiale ale Statului au fost poruncite cu execuţia bestială, din ordinul guvernului asasin, în înţelegere, cu aprobarea şi sub protecţia acelui tiran şi om stricat, care a fost din nenorocire rege al României.

PE CĂILE ÎNTUNECOASE DE ASTĂZI

«Bate vântul peste ape,
Trece timpul greu...
Noi mereu te plângem»... Căpitane,
Iar tu, viu mereu în inima şi gândurile noastre,
ne îndrumezi, ca şi altădată, oră de oră, pe căile întunecoase
de astăzi, ca să nu ne rătăcim, să nu ne pierdem..

Cu lacrimile noastre vărsate din acel ceas, când ni s'a comunicat fărădelegea săvârşită asupra trupului tău frumos, ne strecurăm prin lume nu cu slăbiciune, nici cu resemnare ci cu hotărârea dintâi şi cu focul credinţei deapururi.

Infruntăm la nesfârşit atacurile din toate părţile ale mişeilor date contra fundamentului spiritual al Neamului, ce l-ai întărit şi înălţat prin lupta ta de erou şi moartea ta de martir.

Lucrarea ce-şi are pornirea în pădurea Dobrina din codrul Tigheciului, continuată pe tot cuprinsul ţării pentru setea de dreptate, n'a avut nicidecum caracterul de revoluţie în sensul răsturnării ordinei în stat, precum ţi-au calificat-o duşmanii; pentrucă de la nimeni şi de nicăieri nu ne-am însuşit vreo technică revoluţionară; pentrucă tu, Căpitane, ai urmărit numai acea «mare înnoire sufletească», acea «măreaţă revoluţie spirituală a poporului întreg».

Ne-ai învăţat că «biruinţa pe care noi o aşteptăm este atât de mare, atât de luminoasă, încât niciodată nu vom admite ca ea să fie înlocuită cu o biruinţă ieftină şi trecătoare născută din complot sau lovitură de stat; pentrucă Mişcarea Legionară nu poate birui decât odată cu desăvârşirea unui proces de conştiinţă a Naţiunei române».

«Când acest proces va cuprinde pe majoritatea Românilor şi se va desăvârşi, biruinţa va veni atunci automat, fără comploturi şi fără lovituri de stat.»

Plecând dela această statornicire a unui principiu de fond, ne-ai îndemnat întotdeauna la linişte, la respectul legilor, la purtare amabilă cu autorităţile, precum a spus şi Isus Christos, «să dăm Cezarului ce este al Cezarului şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu».

Iar, «dacă am fi noi sau familiile noastre bruscaţi sau maltrataţi cu calm şi seninătate să spunem: «Doamne, pentru biruinţa Legiunii învredniceşte-ne şi pe noi de orice suferinţă şi de o moarte ca a lui Moţa şi Marin».

Ne-ai fost, Căpitane, pildă şi îndrumător, ne-ai fost prieten şi învăţător, ne-ai apreciat lucrările şi ne-ai dojenit greşelile. Ai fost nădejdea Neamului Românesc.

Dar tâlharilor nu le-ai fost pe plac; au văzut ce mare piedică le stai în calea hoţiilor, a necinstei şi a nelegiurii lor. Atunci s'au aşezat la pândă. Ascunşi de lume au ţinut sfaturi prin subterane şi alcovuri, au ţesut intrigi, au lansat calomnii; în cele din urmă au hotărît să te prindă. Slugile lor te-au urmărit; ele te-au prins şi te-au predat legat chiar înspre săptămâna patimilor. De aci înainte ei vin cu falsificări şi cu aţâţarea spiritelor; începe teroarea; se face judecarea unui simulacru de proces; te condamnă fără nici un temei, fie el cât de neînsemnat. Pentru toţi legionarii se deschid porţile lagărelor. In inima acestora şi în inima celor fără număr nelegionari s'a strecurat din momentul întemniţării

tale grija că nu le vei mai scăpa din mâini, că te vor ascunde ca pe o pradă de mare preț sub toate lacătele orânduite, că te vor ține chezășie, te vor umili, te vor tortura...

Cu cât trecea timpul aceste presupuneri ni se întăreau și amintirea acelei zile, cu patru ani în urmă, când ai purtat crucea spre vârful Pietrosului, revenea tot mai mult. De aceea toată strădania noastră, a celor din lagărele dela Dragomirna, Bistrița, Miercurea Ciucului și Vaslui a fost să te cruțăm, să te apărăm în mod indirect prin comportamentul nostru, să nu provocăm, să suferim și aminte să ne fie Moța și Marin.

Nu cunoșteam atunci consemnul de liniște dat de tine, Căpitane. Dar instinctul pentru situația creată de tâlhari și sentimentul răspunderii ne povățuiau să nu le dăm prilej de răzbunare, să n'aibă nici un motiv pentru moartea ce ți-o pregăteau în taină. Sau... Cine știe?... Gândul ne purta în iluzia că și tâlharului celui mai crunt ar putea să-i vie pe neașteptate, o clipă, luciditatea, momentul rațiunei normale, privind albul de crin al nevinovăției.

Dacă în general ne-am menținut în ordine cu toate provocările ticluite de temniceri la poruncă de sus, s'au făcut și greșeli în lagăre, dar mai ales în afară. Le mărturisim și ne căim.

In ceasurile de plâns și rugăciune te implorăm, Căpitane, să nu-ți întorci fața dela noi ci privește-ne starea în care ne găsim: împrăștiați pe toată fața pământului sau în Țară scrâșnind sub cnutul ucigător al dușmanului, pus în slujba cotropitorului.

Vezi-ne felul cum umblăm și duhul în care trăim.

Privește și ne judecă cu acea obiectivitate, care ți-a întovărășit lumina credinței în drumul vieții.

Caută dacă suntem pe linia ce ai trasat-o, când ne-ai lăsat și cuvânt, că nici dușmanului să nu-i facem vreo nedeptate.

Judecă-ne cu dragostea aceea, ce însemnează, cum ai spus, «pace în suflete, în societate, în lume».

Ai suferit prigoane, ai purtat crucea, ai îndurat martiriu, ne ești Căpitan. Condamnă sau absolvă, căci noi nu putem fi încă judecători în propria noastră cauză.

13 Septembrie 1962.

VASILE IASINSCHI

...Deși format sufletește încă din sânul familiei pe apropierea de Biserică și credință în Dumnezeu, apoi în școală pregătit pentru misiunea de preot, totuși am avut oarecare greutate când a trebuit să înțeleg Mișcarea Legionară, ca pe o organizație născută sub ochiul și grija cerului.

La început, și acest început trebue să recunosc că a durat mult, fiind deja vechiu legionar, am înțeles Legiunea ca pe o organizație politică, care își propune cu mai multă hotărîre, cu altă metodă și sistem de lucru, să fie mai bună, mai cinstită și mai eficace decât celelalte organizații politice, cari, la rândul lor, pretindeau și ele că luptă și se sacrifică pentru țară și binele poporului român.

Socoteam Mișcarea Legionară o organizație a noastră, cu care facem ce putem și ce vrem, care învinge sau se prăbușește prin noi și piere, mai mult sau mai puțin, odată cu noi.

«In câmpul politic trebue să se decidă soarta luptei noastre», spunea Căpitanul; și m'a furat terenul.

Mi-a părut rău de această târzie înțelegere; m'am mângâiat însă, când am văzut că și altă lume, cu mai multe posibilități de pricepere decât ale mele, a înțeles cu oarecare greutate această taină legionară.

In acelaş timp, m'am ingrijorat văzând că, chiar dacă ai înţeles taina legionară, eşti mereu ameninţat, să te indepărtezi de adevăr, să te rătăceşti, să te pierzi sufleteşte, ca legionar. «Dela Icoană şi altar am pornit apoi am rătăcit, scrie Ion Moţa în primul număr din «Pământul Strămoşesc», am rătăcit o bucată de vreme purtaţi de valurile omeneşti şi n'am ajuns la nici un mal, cu toată curăţenia impulsurilor noastre»...

Greşala mea cea mare era de a nu fi înţeles, de a nu fi dat atenţia şi locul cuvenit Stântului Arhanghel Mihail în Legiune.

Ştiam tot ce poate şti un teolog creştin despre sfântul Arhanghel Mihail. Il cinsteam cu dragoste şi temere în Biserică. In Legiune însă, socoteam că i-am luat numele şi l-am dat organizaţiei noastre, ca pe oricare alt nume şi atâta tot. Aveam un nume.

Cunoşteam fără îndoială, vederile Căpitanului pe care le-a scris mai târziu in cartea «Pentru Legionari»: Iată-ne cu graniţele Mişcării noastre fixate. Cu un capăt înfipt in pământul ţărei şi cu altul in cer: Arhanghelul Mihail şi Pământul Strămoşesc».

Citisem la fel scrisul lui Moţa, unde vorbea despre sfântul Arhanghel şi Icoana sa: «Nu mai lucrăm noi, ci ea (Icoana, Arhanghelul care este neînvins). Pentru noi nu există infrângere şi desarmare, căci forţa ale cărei unelte vrem să fim, e etern invincibilă».

Iar Căpitanul ne scria acelaş lucru in diferitele sale Circulări: «Din înălţimea cerului sfânt Arhanghelul Mihail ne ocroteşte, ne conduce şi ne face invingători» (8 Nov. 1930).

In altă parte: «Cu cât vom fi mai loviţi cu atât vom sta mai strâns sub scutul Arhanghelului.»

Cu altă ocazie: «Mâine 8 Noembrie (1934) fiind ziua sfântului Arhanghel Mihail vom intra în sărbătoare şi rugăciune încă din această seară, ora 6... ne vom aduce aminte... şi de ziua aceea care va fi intr'o bună zi de mâine, când tot ce este suflare vie in această ţară românească va sărbători pe sfântul Arhanghel Mihail Biruitorul, *în faţa duşmanilor lui, de astăzi,* uluiţi şi sdrobiţi de măreţia Biruinţei lui.»

Aşa dar, duşmanii, care păreau a fi numai ai noştri, erau şi duşmanii Arhanghelului, deaceea şi biruinţa nu urma să fie a noastră, ci a sfântului Arhanghel Mihail Biruitorul şi a noastră, a legionarilor, morţi şi vii!

Nu ştiu dacă vor fi fost mulţi legionari sau dacă mai sunt mulţi şi acum, care să facă greşala de inţelegere pe care am făcut-o eu

faţă de sf. Arhanghel Mihail; ştiu însă, că mie mi-a fost dat, să primesc o lecţie, pe viu, din partea Căpitanului.

Era în 1934, Legionarii ieşiţi de prin închisori stăteau încă sub apăsarea actului de guvernământ liberal din Decembrie 1933; pe lângă disolvarea Gărzii de fier şi a celeilalte organizaţii legionare legate de Garda de fer, se interzicea tuturor foştilor membri ai organizaţiilor legionare dizolvate orice activitate politică. Dacă unul dintre foştii membri ai Gărzii de fer s'ar fi înscris in orice organizaţie politică, fie chiar în partidul liberal, acea organizaţie era ameninţată cu dizolvarea.

In acelaş timp, toate organizaţiile politice adversare Mişcării Legionare au trecut la o intensă acţiune de captare a tineretului, organizând tineretul aparte, in partid: tineretul liberal, tineretul n. ţărănist, averescan, georgist, lăncieri şi aşa mai departe. Ba, au început să apară şi îmbrăcaţi în diferite cămăşi colorate, să meargă în marş, socotind că acestea au atras tineretul în Garda de fier.

Pierdem tineretul îmi ziceam eu îngrijorat: alunecă, pleacă, se perverteşte, se slăbănogeşte!

In nenumărate rânduri în discuţii lungi cu bătrânul nostru Hristache Solomon şi cu alţii, dintre ai noştri, schimbam fel de fel de păreri şi soluţii în legătură cu situaţia în care ne găseam şi cu grija de a nu pierde cel puţin tineretul cât îl aveam.

Intr'una din zile, primesc prin poştă statutul asociaţiei «Sfântul Gheorghe» patronată de către sfântul Sinod al Bisericei Ortodoxe Române. Il iau, îl citesc şi deodată parcă văd lumină înaintea ochilor: Asociaţia sfântului Gheorghe se ocupa de tineret. Impărţit pe vârste aşa cum era în Legiune; iar programului de lucru nu-i lipseau decât foarte eputine lucruri caracteristice Mişcării Legionare. Aceeaşi grije de formarea şi educaţia creştină şi românească a tineretului şi aproape aceleaşi mijloace. Conducerea o putea avea preotul, învăţătorul, iar în lipsa acestora, orice român, creştin mai răsărit din Asociaţie.

Merg la bătrânul Hristache Solomon şi-i dau să citească statutul amintit mai sus, împărtăşindu-i în acelaş timp gândul meu: să îndemnăm tineretul legionar să intre în Asociaţia sfântului Gheorghe. Pe unde nu-i organizată să începem s'o organizăm noi. Preoţi şi învăţători legionari erau destui. La fel, oameni mai răsăriţi, iscusiţi şi destoinici, în fiecare sat, destui! După ce va înceta prigoana liberală, ieşim cu totii din Asociaţia stântului Gheor-

ghe ne reîntoarcem și lucrăm iarăși în cadrul Legiunei Arhanghelului Mihail.

Bătrânul Hristache Solomon, ceilalți bătrâni și tineri legionari, cu câți ne mai puteam întâlni pentru consfătuiri, au găsit ideia foarte bună. Așa de bună, că ar trebui, ne zicem noi, să nu ne mulțumim cu aplicarea ei numai în județul nostru, si să fie întinsă pe țară. Hristache Solomon propune să plec fără întârziere la București și să-i spun Căpitanului gândul nostru.

A doua zi, pornesc la drum. In tren întâlnesc doi foști colegi de Facultate, preoți și ei acum, mergeau cu diferite treburi la București. Vorbim de una de alta și în cele din urmă aduc vorba despre Legiune și necazurile noastre cu liberalii. Prietenii mei se descoperă și ei, ca începători în ale Legiunii și arată și unul și altul dorința de-a vedea și a cunoaște pe Căpitan. Nu-l văzuseră până atunci. Ii invit să meargă cu mine la sediul din Gutemberg. Ajungem.

Căpitanul ne primește în biroul său de lucru, prietenos ca de obiceiu. Dupăce termină de vorbit cu prietenii mei, începe cu mine: ce se mai petrece pe la Focșani, ce face cutare și cutare, începând cu «Dl. Hristache».

Răspund repede, repede fiindcă păcatul meu mă îndeamnă, să încep de față cu prietenii mei, să-i spun Căpitanului pentru ce am venit să-l văd. Mă gândeam: vor vedea acum și prietenii mei, proaspeți legionari, cum, fostul lor coleg într'un ceas greu al Legiunii, a găsit o posibilitate ca Legiunea să nu se înăbușe până la ieșirea de sub apăsarea prigoanei liberale.

Căpitanul cu vădit interes ne invită, să ne așezăm. Se așează și el la masa lui de lucru, iar eu cu statutul Asociației sfântului Gheorghe în mână, mă așez în dreapta Căpitanului și încep să-i spun pe încetul și bine pregătit tot planul cu care venisem la București.

Căpitanul foarte atent ia statutul după ce am terminat de spus ce avusesem de spus, îl răsfoiește, se oprește pe alocurea și citește. Apoi, adăogă rar, rar de tot și apăsat: Eh! Da! Da! Bine! Da, toți trebue să ne gândim, să găsim o ieșire din situația asta. Suntem într'un mare întunerec. Mai rău decât într'o noapte furtunoasă rătăciți printr'o pădure seculară.

Da! trebue să găsim o ieșire. Atențiune însă, continuă Căpitanul cu vocea mai ridicată, să nu ne rătăcim părându-ni-se că am găsit ieșirea la lumină, că am găsit drumul cel bun!

Căpitanul reîncepe răsfoirea statutului. Trag cu ochiul la prietenii mei. Le râdea fața de bucurie. Colegul lor găsise ceva, o mică potecă pe care Legiunea putea să înainteze.

Nu știam, reîncepe Căpitanul, că există o asemenea Asociație. E bună. Chiar foarte bună! Anume am răsfoit statutul, ca să-mi dau seama cât e de serioasă. E bună!

Pentru cazul nostru însă, eu aș pune câteva întrebări, ca să mă lămurești și pe mine mai bine, Dta Părinte, fiind în materie:

Există în împărăția lui Dumnezcu sfinții aceștia, pe care ne învață Biserica, să-i cinstim?

După aceea, există o ierarhie a sfinților? Care este mai mare în ordinea sfințeniei și a puterei, sfântul Arhanghel Mihail sau sfântul Gheorghe?

Am simțit cum urcă sângele și-mi vâjâe în urchi. Am înțeles bine, bine de tot pe unde greșisem.

Sfântul Arhanghel Mihail, e mai mare decât toți sfinții, Căpitane, răspund eu, vine îndată ca sfințenie și putere după sfânta Treime. El, ca și ceilalți sfinți Arhangheli și îngeri sunt fără păcat, pe câtă vreme omul, oricât de sfânt ar fi, are totuși în ființa lui urme de păcat.

Eh!... Foarte bine!... începu Căpitanul. In acest caz Părinte, dacă noi am merge la sfântul Gheorghe, va veni sfântul Arhanghel Mihail și-i va spune cam așa: uite, îi vezi pe ăștia, care au venit la tine sfinte Gheorghe? Aceștia sunt legionari. S'au speriat de puterea partidului liberal. Ei cred că liberalii sunt mai tari decât mine, deaceea încearcă să-i ocolească venind la tine. Când vor observa liberalii că legionarri se ascund în Asociația ta, vor lua măsuri și împotriva Asociației tale, cum au luat împotriva Legiunei mele.

Legionarii, desigur, te vor părăsi și pe tine. Vor căuta un alt sfânt, pe sfântul Dimitrie spre exemplu, și după sfântul Dimitrie alt sfânt și tot așa mai departe, până vor termina cu sființii din calendar.

In plus, ei nu vin cu gândul să rămână la tine, ceea ce n'ar fi deloc rău, ci ei se gândesc, ca de îndată ce partidul liberal va obosi cu măsurile lui împotriva mea, să iasă cu toții din Asociația ta, să te părăsească și să revină la mine.

Eh! sfinte Gheorghe, îți spun eu, să nu le ajuți! Lasă-i la puterile lor! Și-ți promit și eu, că-i las pe mâna liberalilor de

îndată ce vor da această probă de necredinţă în puterea lui Dumnezeu.

Eu, în această vreme, aveam impresia că se învârteşte pământul cu mine.

Dacă aş fi fost numai eu cu Căpitanul, nu m'aş fi simţit aşa de rău, ca acum în prezenţa celor doi preoţi şi mă întrebam: ce vor fi gândind ei faţă de această greşală făcută de mine?

Căpitanul continua cu convingerile sale: «noi n'avem pe sfântul Arhanghel Mihail ca un simplu patron, aşa cum au cismarii, birjarii, negustorii şi alte feluri de breslaşi; un steag, o icoană şi o zi de sărbătoare când se mănâncă şi se bea mai bine în cinstea sfântului, a patronului. Câte odată se şi mai bat sau se şi tae, tot de ziua patronului, adică în cinstea patronului».

«La noi?

»La noi, Arhanghelul e viu! viu! Mai viu şi mai tare decât toate forţele răului din lume!»

Parcă aud şi acum vocea şi vorba sacadată a Căpitanului: «Arhanghelul ne conduce! El ne apără, cu el luptăm şi cu el vom învinge! Dar ca să ne ajute, trebue să credem în Dumnezeu şi puterea Arhanghelului Său, să ne rugăm şi să ne mişcăm ca sub ochiul viu al sfântului Arhanghel Mihail. Cu duşmanii noştri să avem răbdare, veţi vedea ce va face Arhanghelul cu ei!»

In legătură cu tineretul?

«Da, în adevăr e ameninţat cu alunecarea în apele otrăvite ale partidelor politice; totuşi, cine va înţelege lupta noastră, de ori unde va fi, va veni sub sabia Arhanghelului, când se va putea!

Cu liberalii? Veţi vedea ce va face Arhanghelul cu ei, fiindcă atunci când nu mai putem noi să facem nimic, atunci lucrează sfântul Arhanghel Mihail. Când mintea noastră cu toate sforţările, nu mai găseşte nici o cale, nici o ieşire, ci stăm ca legaţi la stâlp, atunci lucrează Arhanghelul. Noi, desigur, nu ne culcăm şi zicem: lasă că lucrează Arhenghelul pentru noi, ci am dori să lucrăm, dar nu putem; ci stăm mereu gata să lucrăm şi să mergem înainte de îndată ce cărările ni se limpezesc în faţă. Dar chiar când se pare că nu mai putem fase nimic, şi atunci mai putem face ceva şi încă ceva foarte de folos luptei noastre; ceva de la care nici o forţă din lume nu ne poate opri; post şi rugăciune!»

Căpitanul a mai spus şi altele, a mai răsfoit statutul Asociaţiei Sfântul Gheorghe recomandând, că cine vrea să lucreze în această Asociaţie face bine, dar să rămână şi să lucreze şi după

ce Legiunea va ieşi de sub măsurile partidului liberal; mai mult n'am mai reţinut şi n'am reţinut nici cum am ieşit pe poarta sediului.

M'am trezit, într'un târziu pe Bulevardul Elisabeta când cei doi colegi cari mă însoţeau încă, oprindu-se pe loc şi cuprinşi şi ei de aceeaşi stare sufletească ca a mea, începură să-mi vorbească: Mă, frate, şi noi eram câstigaţi de părerea ta, că e foarte bună. Ce noroc am avut, că eram gata să mai adăogăm şi noi câte ceva întru susţinerea propunerilor tale. Şi lucrurile erau aşa de simple de înţeles mai cu seamă pentru noi preoţii, adause unul dintre prietenii mei!

Acasă, când am povestit discuţia cu Căpitanul, bătrânul nostru Hristache Solomon a ascultat tot timpul cu capul plecat şi prins între palme. S'a sculat după aceeia şi a propus să postim trei zile post negru. Trei miercuri, deoarece Vinerile se postea de regulă de către toţi legionarii.

Cu Căpitanul m'am mai văzut după aceea şi am vorbit în nenumărate rânduri, a venit şi pe la mine în casă, niciodată însă, nu mi-a mai amintit de cazul cu sfântul Gheorghe şi Sfântul Arhanghel Mihail.

Aveam impresia că a uitat!

A trecut timpul. Legionarii s'au mişcat şi ei cum au putut în cadrul puţinelor posibilităţi legale câte mai rămăseseră nesuprimate de către guvernul liberal.

In cele din urmă au venit alegerile din 1937. După alegeri merg pe la Bucuresti. Intâlnesc pe Căpitan în curtea sediului din Gutemberg. Şi aşa prin curtea sediului, după câteva întrebări asupra felului cum s'au desfăşurat alegerile pe la noi, îmi spune:

«Eh! ai văzut ce-a făcut Arhanghelul cu partidul liberal? Aveai teamă că ne prăpădim!»

«Iată falnicul partid liberal cu toată armata lui de agenţi electorali şi de bătăuşi, cu toată tehnica lui în furtul urnelor şi măsluirea rezultalelor, cu tot aparatul de stat, în mare majoritate liberal, ce-i stă la dispoziţie de aproape 70 de ani, cu toate băncile lui, cu toţi bancherii străini şi cu toate puterile întunericului ce-i stau în spate, cu tot furtul de voturi ce l-a făcut şi cu toate silniciile întrebuinţate, iată-l la pământ!

Pentru prima dată în istoria poporului român se petrece aşa ceva; partidul care-şi face alegerile cade la alegeri.

Şi noi, noi săraci şi loviţi din toate părţile ne-am permis să

ne măsurăm cu liberalii și să mai luăm și pe alții sub ocrotirea piepturilor noastre.

Dacă forței liberale i-am fi opus numai forța noastră, fără ajutorul Arhanghelului, am fi fost noi la pământ și nu liberalii!

Deaceea Biruința este a noastră a tuturor, în primul rând însă, este Biruința Arhanghelului.»

Foarte mulți dintre noi s'ar putea să greșească acum, întrebându-se: Bine, e drept că adversarii Legiunii, sub toate formele în care s'au prezentat, rând pe rând, au fost lichidați, unde este însă, Biruința Arhanghelului și a noastră în momentul de față?

Mai întâi trebuie să constatăm, că toate dușmăniile din trecut sunt definitiv lichidate; bine înțeles, mai mult printr'o apropiere și înfrățire românească, decât printr'o nimicire materială, radicală: printr'o împingere a vechilor noștri adversari în tranșee, cot la cot, cu noi!

Apoi, că salvarea dela pieire a unui neam nu se poate face fără asentimentul și contribuția lui. In plus acest lucru nu se face dela o zi la alta, ci cum spunea Ion Moța că, «un neam bolnav nu moare, ca omul în 2-3 ani, ci în secole», la fel și ridicarea lui din mormânt nu se face în trei zile, sau în trei ani!

După aceia, lupta împotriva răului e continuă. Biruința deplină și perpetuă nu se realizează în lumea aceasta, pe pământ. Viața este o continuă luptă, un continuu războiu. «In lumea plantelor, spune Căpitanul, în natură, în păduri și pe câmpii, acolo unde oamenii se duc să guste pacea, nu este în realitate decât o luptă surdă și necruțătoare pentru viață!»

Mai departe, fiindcă este vorba de biruința Neamului și nu de biruința noastră, nu trebuie să legăm ziua marei Biruinți, de zilele noastre, ci numai de lupta și de sacrificiul nostru.

«Avem credința, spune Ion Moța, că, de astă dată mergem drept la țintă și biruința este asigurată. Neamul va fi servit, mântuit, deoarece nu înțelegem să ne mai depărtam nici o clipă dela Icoană și dela porunca ei... Pentru noi nu există înfrângere și desarmare, căci forța ale cărei unelte vrem noi să fim e etern invincibilă.»

Iar Căpitanul scrie și mai lămurit despre această biruință peste veac: «mâine, pe deasupra tuturor suferințelor, a loviturilor, a amenințărilor și chiar a morții vom învinge.

Și ne vom întâlni cu atâta drag, povestindu-ne calvarul, toți cei cari ne-am împărtășit cu voia lui Dumnezeu din el.

Ne vom minuna de măreția Biruinței și vom râde scârbiți de lașitatea și nimicnicia celor ce ne prigonesc și ne lovesc astăzi.

Dealungul luptelor și în mijlocul tuturor loviturilor rămân mereu cu aceiași nestrămutată credință, că vom învia, biruind în numele Mântuitorului Isus Christos și al Neamului Românesc» (27 Mai 1935).

Deaceia legionarii n'au dreptul să se îndoiască de biruință, la fel cu toată lumea cealaltă, ce se scufundă în desnădejde, în panică și desorientare!

Legionarilor nu le este îngăduit să meargă bâjbâind prin lume, când știu bine că se află sub conducere cerească, când știu bine, că murind închid ochii sub aripa protectoare a Arhanghelului Mihail!

PREOT VASILE BOLDEANU
(«Pământul Strămoșesc», 1952.)

13 SEPTEMBRIE

INTR'UNA din ultimele zile ale veacului care apunea, la 13 Septembrie 1899, în cumpăna dintre veacul care se stingea și veacul care se ridica spre vieață, s'a născut undeva în Iași lumină nouă, Căpitan, nu numai veacului cu care răsărea împreună, ci șirurilor de veacuri viitoare, CORNELIU CODREANU.

Bătrâna capitală a Moldovei n'a observat la început minunea care se petrecea între zidurile sale, nu fiindcă vârsta i-ar fi slăbit vederea, ci fiindcă târgul de pe malul Bahluiului a încetat de mult să mai fie ce a fost odată: Iași. Se ridicau ele, nu-i vorbă, ca și mai demult, patruzeci de turle de biserici, pe chinga dealurilor ieșene, dar clopotele din turle răsunau a pustiu în vremuri de sărbătoare. Pornind dela piciorul «Copoului» spre «Păcurari», sau în jos spre «Lăpușneanu», de aici urcând spre «Sărărie», sau trecând dealul spre «Tătăraș», oriunde-ți întorceai privirea, străini și iar străini. «Trei Ierarhii» lui Vasile Lupu, buchet uriaș de flori încremenite în piatră, își zăvorîseră de mult porțile, ocrotind pe cât îi era cu putință domneasca odihnă a ctitorilor din racle. Și era mare nevoe de zăvorîre a porților, deoarece bâjbâia primprejur furnicarul jidovimii proaspăt aciuiate. Cimitirele mai puțin păzite și-au pierdut, pe ici pe colo, crucile de marmoră și multe lespezi măestrit dăltuite au fost ridicate

depe mormintele mitropoliților și vornicilor vechiului Iași, și folosite drept material de zidărie pe seama havrelor jidovești, care se ridicau proaspete, dar hâde, peste osemintele pângărite de veneciti. In piața «Unirii», doar statuia lui Cuza Vodă, stingherită și ea, cum era, între mulțimea de firme jidovești, de mai amintea prin prezența ei de un trecut odinioară românesc. Ferită de lumea cea nouă și cufundată în paragină și uitare, stă molcomă într'un fund de grădină, în hudița Ticăului, «Bojdeuca» lui Creangă. Pe dealul Copoului Cogălniceanu, de bronz, și-a întors de mult fața dela Academia care pe nedrept se mai numea «Mihăileană», deoarece sălășluiau din ce în ce mai mulți studenți străini între zidurile ei. Ceva mai la deal, în grădina Copoului, «Teiul lui Eminescu» zăvora, cu ajutorul ramurilor sale posomorît coborîte, cât putea mai deplin, sanctuarul tulpinei sub care a visat de atâtea ori pe vremuri poetul. Si aici, ca și pretutindeni în lung și în latul orașului înstrăinat viermuia «omida» coborîtă din «Boian» și «Vatra Dornii», peste Iașul, inimă a Moldovei.

Si ca inima sa era toată Moldova și ca Moldova era țara toată, în acea toamnă de sfârșit de veac. Părea o toamnă de sfârșit de lume, de sfârșit de lume românească. Străini în orașe, străini în satele românești. Străini cu sutele și sutele de mii, cum n'au fost nici în timpul celor mai cumplite viscole ale trecutului românesc. Străini în casă, străini în moșia românească. Si, ce era mai rău decât toate, parcă și sufletul românesc se înstrăina. Se răvășau într'însul comorile de energie și virtute românească, se deschideau tot mai adânc în el, începând din păturile lui de sus, guri de prăpăstii negre, gata să adâncească ființă și neam și morminte și tot.

Veacul al XIX-lea care apunea, sgâlțâise din țâțâni, de cum a mijit ochii, toate așezările lumii. Născut din vălvătaia unei revoluții care n'a cunoscut decât duhul dărâmării, a căutat să înlocuiască autoritatea, principiul indispensabil organizării oricărui stat, cu hărmălaia iresponsabilă a plebei, dragostea de țară, și neam, cu ideea unei false fraternități universale, false fiindcă se referea la ceva general, ireal, iar în concret nega familia, cuibul în care fraternitatea se naște și crește organic, nega neamul în cadrul căruia se înfrățesc familiile. Acelaș veac a mai asmuțit însfârșit massele împotriva lui Dumnezeu, cinstirii căruia au încercat să substitue adularea materiei și a unei prezumtive, dar jalnice, rațiuni românești.

In locul desvoltării organice în cadrele fixate de istorie și puterile lor de vieață, neamurile, cuprinse de duhul distrugerii împrăștiată

în lume de focul revoluției plebei pariziene, au dărâmat în ele cu sgomot și cu voluptate, zăgazul sângelui, pentruca să cadă în curând vlăguite de puteri în mreaja păianjenului care stătea la pândă, păianjen cu chipul lui Juda.

Suflul otrăvitor al veacului al XIX-lea nu atinsese o vreme pământul românesc. Isbiți mereu de vitregiile istoriei, Românii au rămas sufletește în veacul lui Stefan cel Mare sau al lui Mihai, veacuri la care și-au adăpat tăria și Horia și Tudor și Iancu și Vodă Cuza. O vreme ocupat cu Apusul, veacul prăvălitor de suflet ne-a trecut cu vederea. Cu atât mai aprig s'a repezit asupra noastră când și-a adus aminte de noi, în ultimele lui decenii. Mai puțin timp decât o generație de om, a fost suficient pentruca să dărâme din suflete tot ce au creat și conservat șirul de secole. Mai puțin timp decât o generație a fost suficient pentruca să facă din Iașul Voevodal de până atunci un cuib de ploșnițe străine. Si ce s'a petrecut cu Iașul, s'a întâmplat cu Tara toată.

13 Septembrie 1899, în toamna Iașului cufundat în melancolia sfârșitului de veac și în desnădejdea sfârșitului său de istorie, cine ar fi putut bănui că începe să mijească, printre ruinele proaspete ale trecutului, muguri de primăvară înnoitoare, duh de veac nou, energie de trăsnet, menit a cutremura din străfunduri neamul ce se credea sortit pieirii, și a-l ridica spree viață, spre demnitate, spre glorie? In Iașul amintirilor mărețe ale trecutului românesc, în Iașul cutropit de jidovime și de moarte, a licărit în prag de veac nou scânteie nouă, scânteie care avea să crească și alimentată de jalea Iașului muribund — să ajungă cândva foc, vâlvătae, Căpitan. Căpitan care se mistue pe sine pentru a-și salva Iașul, Moldova și Neamul. Căpitan care-și transforma pieptul în torță vie pentruca să lumineze cu ea cărarea de mântuire a neamului. Sens nou jertfei creștine. Sens nou istoriei românești.

Când a aflat că a fost dăruit de Dumnezeu cu primul său născut, tânărul, pe atunci, Ion Zelea Codreanu, coborît de prin ținuturile Sucevei de unde a fost silit să plece din cauza urgiei străine, s'a rugat lui Dumnezeu, să-i dea putere și lui și fiului său, să poată lupta pentru desrobirea Bucovinei lui dragi, dar și a bietei Moldove, robită și ea din ce în ce străinului. Calendarul zilei de 13 Septembrie cinstea pe *Corneliu Sutașul*. Semn bun —se gândea tatăl— fiul meu s'a născut în ziua cinstită de numele unui soldat roman. A unicului soldat cu numele trecut în calendar. A unui soldat și viteaz și temător de Dumenezu. Așa cum trebue românul să fie — și în semn de mulțumire

pentru semnul ceresc, și-a botezat copilul cu numele Corneliu, numele sutașului din calendarul zilei.

Semnul părea să aibă un sens și mai adânc. Capitolul 10 din Faptele Apostolilor, ne arată că sutașul Cornelius era căpitanul unei centurii italice cu garnizoana în Cezaria. Deși păgân și necunoscător al credinței creștine, Dumnezeu a socotit pe Cornelius vrednic de mântuire din cauza inimei curate pe care o avea. A poruncit deci acestuia prin gura unui înger să trimită soli în orașul Joppe la Simon, supranumit Petru, care-l va mântui. Trimișii lui Cornelius au aflat într'adevăr în Joppe pe Apostolul Petru, căruia i-au istorisit cele auzite de Cornelius din gura îngerilor. Călăuzit de acești soli, Petru s'a dus la Cezaria, unde a intrat în casa sutașului roman. Indată s'a convins că acesta este vrednic de a primi botezul Domnului. De botezat nu îndrăsnea să-l boteze. Comunitatea creștină de pe atunci nu se emancipase încă de prescripțiunile legii lui Moise. Apostolii și ucenicii lor, crescuți în spiritul Vechiului Testament, nu înțelegeau încă deplin sensul nouei căi trasate de jertfa Mântuitorului, și se considerau mai departe ca o sectă mozaică, sectă care se deosebește de ceilalți mozaici prin faptul că crede în Mesia Cristos, crucificat pe Golgota și înviat din morți de unde ceilalți mozaici, negând pe Cristos, așteptau pe un alt Mesia. Incolo toate prescripțiunile legii lui. Moise erau valabile și pentru hebreii creștini, ca și pentru ceilalți hebrei. Hebreul creștin socotea, ca și cel necreștin, că numai hebreul e om deplin, că nehebreul este o ființă inferioară, impură, de care hebreul trebue să se ferească, deoarece orice atingere a acestuia este păcat. Legați în particularismul iudeocentrist al legii lui Moise primii creștini continuau să creadă, chiar după jertfa Fiului lui Dumnezeu pe cruce, că Dumnezeu a făcut lumea numai pe seama Iudeilor și că numai Iudeii sunt vrednici de mântuire.

Pe când se ruga Petru lui Dumnezeu în casa lui Cornelius pentru a obține lumină în Această împrejurare în care vedea că voința divină, manifestată prin spusele îngerului, este în contradicție cu litera legii lui Moise, văzu semnul Duhului Sfânt coborîndu-se deasupra lui Cornelius. Aceasta era o dovadă deplină că Dumnezeu nu a rezervat putința mântuirii numai pe seama iudeilor, ci o lasă deschisă tuturor oamenilor cu inimă curată. Petru nu a mai șovăit să boteze pe sutașul roman și Cornelius deveni întâiul creștin neiudeu și nelegat de legea lui Moise.

Prin botezul lui Cornelius s'au deschis orizonturi cu totul noui Bisericii creștine. Din acest moment a început propovăduirea Cuvân-

tului lui Dumnezeu între toate neamurile pământului. Cu botezul acestui prim nehebreu, creștinismul a rupt zăgazul hebraismului, zăgaz în care prima comunitate creștină, dominată încă de exclusivismul legii lui Moise, a ferecat cuvântul Mântuitorului.

Prin pogorîrea Duhului Sfânt deasupra centurionului nehebreu Cornelius, Dumnezeu a dat sens nou creștinismului, sfărâmându-i carapacea asfixiantă a iudaismului și dirijându-l spre lumea romană, spre lumea deschisă a tuturor neamurilor pământului. Prin acceptarea la botez a lui Cornelius s'a dat posibilitate și strămoșilor noștri, care locuiau pe aceste plaiuri, de a se încreștina, și deci s'a deschis drum pe seama Romanilor, spre a se mântui.

Tânărul tată avea deci dece să se bucure în ziua de 13 Septembrie 1899. Intâiul său născut a apărut în lume sub semn bun. Sub semnul întâiului *soldat* creștin. Totodată, a întâiului creștin nehebreu.

Cornelius, Căpitanul centurionului italic din Cezaria, a fost sorocit de Dumnezeu pentru credința sa ca să determine smulgerea creștinismului din zăgazul hebraic în care se sufoca și să pregătească drum de mântuire omenirii.

Un alt Cornelius, de mai târziu, devenit Căpitanul neamului românesc, a fost sorocit de Dumnezeu să-și smulgă neamul din lanțurile robiei jidovești, în care trăgea să moară, pentruce reînnoit, purificat prin etica legionarismului, să poată relua urcușul creștinismului.

In răsărit de zodie de veac, în toropeala Iașului gata de moarte, nu se năștea numai în ziua de 13 Septembrie un om, ci renăștea un neam, în fulger de ochi ageri, în piept voinic, în braț vânjos, braț care rotește cu spor sabie purificatoare de arhanghel.

CORNELIU GEORGESCU

(«Berkenbruck», 1941.)

13 SEPTEMBRIE

...ÎN Iașul patriarhal, locul de unde au pornit toate avânturile spre azur ale românismului, în ziua de 13 Septembrie 1899 s'a născut cel ce trebuia să pună temelie nouă neamului nostru. Acolo s'a născut și acolo și-a lămurit chemarea. Azi când ne închinăm memoriei sale, constatăm că umbra Căpitanului capătă din ce în ce proporții uriașe și tot mai mult se lămurește, în cugetele tuturora, că apariția lui Corneliu Codreanu este o apariție providențială.

Este darul pe care Dumnezeu l-a făcut neamului nostru care prin suferințele lui și prin rugăciunile înălțate zi și noapte din micile și umilele lăcașuri de închinăciune și din sufletele miilor și miilor de umilinți, și-a căpătat drept de izbăvire.

Creștinii ortodoxi serbează la 13 Septembrie patronul Sutașului Corneliu și nu-i o simplă întâmplare nașterea în aceeași zi a celui ce trebuia să creieze și să însuflețească oastea de mântuire - Legiunea.

Nu e o întâmplare că această oaste legionară și-a ales ca patron în cer pe Arhanghelul Mihail, cel care execută poruncile Cerului și care conduce la biruință ajutând popoarele care binemerită dela Dumnezeu.

Deasemenea nu e o simplă coincidență cifra 13. Această cifră

apare des în viața Căpitanului și e legată atât de ființa sa cât și de activitatea sa.

Că a fost un om excepțional nu mai contestă astăzi nici cei mai înverșunați dușmani, dar noi credem că a fost și predestinat.

Predestinarea sa se poate ușor descifra urmărindu-i viața așa de scurtă și totuși așa de plină de rod.

In ultimii 20 de ani Căpitanul a fost prezent pretutindeni unde pulsa un pic de viață românească; de cele mai multe ori era însă animatorul acelor pulsații. Viața publică din ultimii 20 ani s'a desfășurat având ca principală preocupare persoana și activitatea Căpitanului.

Nu moștenise un nume răsunător și totuși la auzul numelui său, bătrâni sau tineri, femei sau copii, se cutremurau, ochii li se umezeau și o bucurie le strălucea pe față.

Cei ce aveau fericirea să-l vadă și să-l audă nu-l mai uitau.

Intelectuali tineri sau bătrâni, erau mișcați profund în prezența sa. Suflete curate și idealiste se luau la întrecere care să se apropie mai mult de Căpitan.

Ce îi făcea pe toți aceștia să-l urmeze, când știau că singurul lucru pe care-l pot câștiga cu siguranță era suferința, prigoana și închisoarea, și moartea poate, moarte chinuită, grea.

Si de ce-l urmau tocmai pe el!

Nu erau în țara aceasta atâția talentați vorbitori și scriitori și atâția oameni politici care-și făuriseră grupări cu programe studiate și complect documentate?

Si totuși pe omul acela cu chip de Arhanghel, bun și blând cu privirea când senină ca o zi de vară sau aspră ca și crivățul iernii, care cu prezența și cu vorba sa desarma pe cei răi și făcea pe mișei să se îngrozească, pe omul acesta care știa să mângâie pe cei necăjiți și să lumineze întunericul celor desndăjduiți, îl cântau poeții, tineri și bătrâni îl iubeau și-l urmau.

Gândul lui: rege
Vorba lui: lege
Vrerea-i platoșe de neînfrânt
Pasul lui cutremur de pământ.

Să numim apariția Căpitanului predestinație, s'o numim soartă, sau ori cum am vrea, un lucru e sigur, ea vine în unul din momentele cele mai critice din viața neamului românesc. Apare tocmai la timp ca să oprească mersul grabnic spre prăbușire.

In locul deprimării și preocupărilor materialiste într'o societate care a rupt orice legătură cu trecutul și care n'avea alt ideal decât traiul comod și destrăbălarea, Căpitanul reușește să înnoade firul trecutului glorios și să sădească în inimi nădejdi de mai bine și avânturi de vulturi ce năzuesc spre albastrul cerului. *In locul materialismului întronează spiritualitatea. In locul egoismului sălbatec, spiritul de jertfă. In locul omului «politic», omul nou, legionarul. De aceea apariția sa este hotarul dintre două lumi. Căpitanul este început de veac nou pentru noi românii.*

Când apele se vor liniști și timpul va da perspectiva adevărată evenimentelor, istoria nepărtinitoare va înregistra ca cel mai important eveniment din viața neamului românesc, apariția Căpitanului, cu viața, învățătura și realizările sale.

In decursul veacurilor, noi românii, am avut Voevezi viteji cari cu sabia și înțelepciunea lor ne-au scris dreptul la viață pe pământul nostru. (Epoca de glorie și eroism a lui Stefan cel Mare a fost hrana sufletească a tuturor generațiilor de până acum.)

Am avut inspirați și poeți creatori de limbă, oameni politici străluciți. A avut nația românească mlădiți a căror dragoste de neam și glie era fără margini, eroi ce s'au jertfit fericiți, apărând moștenirea strămoșească. Căpitanul, însă, omul acela predestinat, a căutat, a găsit și a arătat linia destinului românesc: linie pe care neamul se poate realiza și trebuie să se realizeze ca să-și îndeplinească misiunea sa în lume. A crezut în neamul său și l-a iubit ca nimeni altul. S'a străduit să-l așeze pe linia destinului și a murit sfințind cu sângele său învățătura sa.

Invățătura sa —porunci pentru noi— porunci scrise cu litere de foc și sânge.

> «De acum încolo de un singur glas va trebui să ascultați, tainic și nepătruns ca Dumnezeu, chemarea Patriei. Acest glas să-l audă suflarea voastră. Lui să vă supuneți într'un singur suflet»:

Căpitanul nu ne-a lăsat o doctrină, ne-a lăsat o credință. Mănunchiul de legi cristalizat în învățătura sa este cel mai perfect mijloc pentru realizarea colectivităților naționale. In el se află adevărata spiritualitate nouă, care poate să asigure pacea și liniștea sufletească a popoarelor și să stimuleze forțele creiatoare întru realizarea misiunii lor în lume.

Cheia de boltă a acestei spiritualităţi este dragostea. Temelia ei este credinţa în Dumnezeu, iar disciplina mijlocul de înfăptuire.

Spiritualitatea legionară n'are nimic din duritatea şi asprimea imperialismelor ori sub ce nume s'ar camufla ele; ea tinde să pună naţia în faţa misiunii sale şi să-i îndrumeze paşii pe drumul destinului făcând-o să se realizeze încălzită de dragoste şi luminată de credinţă în Dumnezeu.

Căpitanul zice:

«Individul în cadrul şi în slujba neamului său. Neamul în cadrul şi în slujba lui Dumnezeu şi a legilor dumnezeirii.»

Vorbind de mişcarea pe care o creia, Căpitanul zice:

«O şcoală legionară poate să dea Tării acesteia un mare tip de Român. Poate să iasă din ea ceva mare, cum n'a mai fost, care să frângă în două întreaga noastră istorie şi să pună temeliile începutului unei alte istorii româneşti, la care acest popor are dreptul, datorită suferinţelor şi răbdării lui milenare ,precum şi curăţeniei şi nobleţei sale sufleteşti, căci este poate singurul popor din lume, care în toată istoria sa n'a cunoscut păcatul robirii, încălcării sau nedreptăţirii altor popoare.»

Vorbind despre învierea neamului, Căpitanul o profetizează:

«Această mare înviere a naţiunii române este posibil să vină? Urmează. O simţim cu toţii. După lunga noapte de veacuri, azi, între aceleaşi granițe ,poporul român aşteaptă răsăritul soarelui, aşteaptă ceasul învierii lui ca neam.»

Un mare tip de român, aşa defineşte Căpitanul omul nou pe care trebuie să-l dea şcoala legionară Om care s'a biruit pe el, s'a desbrăcat de grijile şi bucuriile omeneşti şi s'a dăruit total naţiei. Pe acest om nou îl visa Căpitanul când scria:

«In acest om nou, vor trebui să învieze toate virtuţile sufletului omenesc. Toate calităţile rasei noastre... Tot ce-şi poate imagina mintea noastră mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rasa noastră mai mândru, mai înalt, mai drept,

mai puternic, mai înţelept, mai curat, mai muncitor şi mai viteaz.»

«Un om în care să fie desvoltate până la maximum, toate posibilităţile de mărire omenească ce se află sădite de Dumnezeu în sângele neamului nostru.»

Această transformare sufletească a celor ce trebuiau să fie crainicii şi înfăptuitorii lumii noi, a visat-o, a dorit-o şi a relizat-o Căpitanul. De acolo din cer, de unde ne străjueşte acum, Căpitanul poate să fie mulţumit: pe tot cuprinsul ţării cresc azi ca brazii şi stejarii în pădure, legionarii. Nu-i înspăimântă lupta, nu-i descurajează piedicile supraomeneşti ce le stau în cale.

«In cer, în morminte, în grele închisori şi în razboi la marginea pământului, pretutindeni legionarul stă de strajă.»

Azi când cele două lumi, în cruntă încleştare se războiesc, când unii din camarazii noştri cad sub gloanţele duşmane peste hotarele Tării, ca să pecetluească cu sângele lor victoria de mâine a lumii noui, alţii cad în ţară sub gloanţele fraţilor puşi în slujba lumii vechi.

Noi, departe de Tară, pribegi şi îndureraţi. O tragedie mai mare nu se poate.

Si totuşi, e ultima încercare; în curând se vor prăbuşi şi cele din urmă întărituri ale lumii vechi. Cu ajutorul lui Dumnezeu şi ocrotiţi de sufletul mare al Căpitanului vom sărbători ziua mântuirii.

Predestinat a fost Căpitanul, predestinată învăţătura sa, iar opera sa, Legiunea, este predestinată să biruie.

Ca o trâmbiţă din Cer sună azi spusele Căpitanului:

«Veţi birui, pentrucă în voi trăieşte neamul nostru. Veţi birui, pentrucă neamul nostru, trădat de toţi, trăieşte numai în nădejdea de biruinţă a credinţei legionare. Tot norocul viitorului acestui neam e angajat în lupta noastră. In momentul acesta neamul nostru trăeşte cu noi, luptă cu noi, biruește prin noi.»

(Berkenbruck, 1941.)

CĂTRE CAMARAZI

Datorită genialității Căpitanului și elementelor superioare care s'au grupat în jurul Său, Legiunea a reușit să creeze o ideologie salvatoare și roditoare nu numai pentru neamul nostru și nu numai pentru epoca prezentă. La temeliile ei, sfințindu-i adevărurile propovăduite, se află corpurile celor ce-au creat-o precum și sângele a mii de martiri. Ea nu poate dispărea fără să lase cele mai salutare urme în plămada sufletească a generațiilor ce vor veni. Spiritualitatea care a însuflețit și însuflețește pe cei ce s'au încadrat ei face din Mișcarea Legionară cea mai de seamă manifestare politico-socială a secolului nostru. Cei care, înfruntând prigoane, închisori și pribegia de astăzi, nu și-au clintit credința în adevărurile luptei începută de Legiune au satisfacția să vadă că lumea întreagă se orientează obligatoriu pe calea Căpitanului, dacă vrea să se salveze de la un dezastru definitiv.

Sub impresia acestor constatări și în pragul unui nou sfert de veac care, cu ajutorul Cerului, ne va aduce salvarea, socot de datoria mea, iubiți camarazi, sa vă înfățișez câteva gânduri.

I

Intâi vă rog să constatați cu toții că după moartea Căpitanului am greșit și ați greșit față de El și față de Mișcarea Legionară. Să începem cu această spovedaine și cu promisiunea de a duce, odată cu noul sfert de veac, o viață total conformă cu principiile revoluției creștinești-sociale ale Mișcării noastre. E o datorie față de jertfele celor ce nu mai sunt printre noi și față de Neamul care așteaptă mult dela noi.

Durerea morții Căpitanului ne va urmări până la mormânt pe toți cei ce L-am cunoscut și liniște nici acolo nu vom putea avea dacă nu-i vom fi continuat învățăturile.

Cu trecerea timpului personalitatea Sa uriașă crește și capătă proporții de legendă. E greu să credem că Neamul Românesc va mai rodi în acest secol sbuciumat un alt gigant de talia Lui. Mergând mai departe chiar, cred că foarte greu această lume materialistă, dominată de tehnica modernă ucigătoare de suflet, va mai produce un exemplar asemănător ca perfecție morală și de o clarviziune așa de perfectă a realităților social-politice.

Omul modern își face o glorie din a stăpâni technica, dar technica a pus stăpânire pe el, anulându-i personalitatea și reducându-l la un robot în slujba mașinei de el creiată. Ne prosternăm în fața dezagregărilor atomice și uităm de ființa noastră spirituală, de rostul vieții morale și de perfecționarea ei. In acțiuni, oculte ca organizație, dar vădite ca rezultate, paralele cu dezagregarea atomului, se urmărește dezagregarea divinității din om. Artele plastice, muzica, literatura, presa sunt indrumate pe căi care duc la moartea noastră spirituală, ca indivizi mai întâi, mai apoi și ca neam. Ora douăzeci și cinci, icoana înfiorătoare a epocei noastre!

Dacă oamenii politici și conducătorii destinelor societății nu se depășesc, transformându-se interior și modelându-se la flacăra principiilor morale creștine, devin mai întâi megalomani, apoi tiranii cei mai crunți ai semenilor lor și sfârșesc în chip de bestie a secolului, produs apocaliptic ca Stalin și ca prezumtivii săi urmași.

Căpitanul ajunge la concluzia:

> «1) Că nu suntem creștini; suntem departe de a fi creștini; Cât de departe! 2) Că ne creștinăm în formă, dar că ne descreștinăm în conținut. 3) Că omenirea a suferit acest proces de descreștinare dealungul veacurilor până la noi, cu mici svâcniri spre adâncuri!... Creștinarea în suprafață pare a preocupat mai mult lumea. Caracteristica timpului nostru: ne ocupăm cu lupta dintre noi și alți oameni, nu cu lupta dintre poruncile Duhului Sfânt și poftele firii pământești; ne preocupă și ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva diavolului și păcatului; toți oamenii mari ai lumii de ieri și de azi: Napoleon, Musolini, Hitler, etc., sunt preocupați mai mult de aceste biruințe; Mișcarea Legionară face excepție, ocupându-se dar insuficient, și de biruința creștină în om, în vederea mântuirii lui; răspunderea unui conducător este foarte mare»...
>
> *(Insemnările dela Jilava,* 1938, ed. Rostock, 1942, pág. 22.)

Acestei incomplecte transformări interioare și lipsei de trăire profund creștinească se datorează, în mare parte, tragedia Mișcării noastre. Preocuparea politică comună, technica acestei politici pe care și unii dintre noi au început să o socotească știință pură, adică «amorală» —zic ei— i-au determinat pe câțiva dintre noi să se

îndepărteze complect dela principiile de bază ale Mişcării. Imprejurările anormale din ultimul deceniu, lipsa de contact, lipsa de unitate provocată de ambiţii şi orgoliu personal, au provocat în sânul Mişcării adevărate erezii.

II

Impotriva acestei urîcioase «spume» care a întinat puritatea Mişcării Legionare se cuvine să începem o luptă de purificare, ca după aceea să purcedem la unificarea noastră. Unitatea este primordiala condiţie de viabilitate a mişcării naţionale. Trecutul, ca şi împrejurările actuale, totul pledează pentru unire.

1. Pledează în primul rând principiile de bază ale Legiunii.

2. Ne obligă la unire jertfele celor morţi, care sunt ai noştri ai tuturora! Pe morţi nu-i putem împărţi în tabere! Iar ceilalţi morţi ai Neamului, care în decursul atâtor secole de frământare istorică au apărat şi sfinţit cu sângele lor pământul Patriei, nu ne îndeamnă oare şi ei ca, astăzi, când mormintele le sunt pângărite şi Ţara în robie, să ne unim, pentru ca, uniţi, să-i răzbunăm şi să isgonim pe vrăjmaşi!?

3. Trecutul nostru legionar, luminat de bucurii şi de suferinţe comune, cum am putea să-l fragmentăm? Cum am putea noi uita lagărele şi temniţele, unde ne-am măcinat tinereţea cot la cot, inimă lângă inimă, cu camarazii de care vitregia timpurilor şi mai ales greşalele noastre ale tuturora ne-au făcut să trăim separaţi atâţia ani! Ba chiar şi în duşmanie între fraţi! Al cui blestem îl ispăşim?

Nu vă mustră conştiinţa când în memoria noastră vin clipele înălţătoare pe care le-aţi petrecut în cântece şi voe bună, în sfânta armonie frăţească, la Casa Verde, la Râpa Galbenă, Arnota, Rarău, Dealul Negru, Carmen-Sylva? Când fără să vreţi vă apar în visele voastre chipurile prieteneşti, vioae şi senine, ale atâtor dintre cei ce astăzi dorm presăraţi pe tot întinsul Patriei, ori prin stepele Rusiei, nu simţiţi că aceste figuri vin să vă mustre pentru ura ce începe să încolţească în sufletele voastre faţă de camaradul care până mai ieri a fost mai mult decât un frate?

Cum puteţi fi liniştiţi, o clipă măcar, când la fiecare sărbătoare sau comemorare legionară vă năpădesc amintirile şi nostalgiile?

Astăzi când trebue *să iertăm şi celor mai inverşunaţi duşmani*

de altădată, ca să putem realiza ceva pozitiv pentru Neam, nu sunteţi oare în stare să vă daţi mâna, fără niciun resentiment, frate cu frate? Nu simţiţi de dincolo de moarte poruncile Căpitanului? Nu vă arde privirea blândă a lui Moţa şi a întregei Legiuni de eroi şi de martiri?

4. Imperativul momentului este *unire* şi iar *unire*. Suntem grupul cel mai numeros de Români emigraţi. Am constitui o forţă reală, şi poate decisivă, în orice măsură care ar fi de luat în favoarea salvării Neamului. Suntem cei mai activi în toate domeniile manifestărilor româneşti de peste graniţă. Realizările noastre ar fi înzecit şi însutit mai mari, dacă am fi organizaţi şi uniţi, dacă nu ne-am mai pierde energia în lucruri negative şi în certuri.

III

Sunt cunoscute împrejurările în care noi cei din grupul iniţial de şase, împreună cu Căpitanul şi cu Moţa, am hotărît să punem mâna pe armă şi în entuziasmul tinereţii am stat gata să ne jertfim, sacrificând viaţa noastră odată cu a celor pe care îi socoteam vinovaţi de trădarea intereselor româneşti. Dumnezeu a vrut ca lucrurile să aibă alt curs şi alt sfârşit decât acel plănuit de noi şi să ne reîntoarcem în mijlocul vieţii, îndrumând lupta generaţiei noastre pe alt făgaş. Ne-am supus vrerii divine de a ne schimba calea. Şi între zidurile închisorii, la treptele altarului, sub scutul noului nostru protector, am hotărât să ne închinăm viaţa acţiunii de făurire a unui om nou, realizabil mai întâi în noi înşine, ca să putem apoi ajuta şi pe alţii în această strădanie şi să realizam acea organizaţie de educaţie, de rennoire şi de luptă care este Legiunea Arhanghelul Mihail.

Atunci am hotărît ca arma noastră să fie dragostea. De aceea scrie Căpitanul:

> «Dragostea este cheia păcii pe care Mântuitorul a aruncat-o tuturor neamurilor din lume. Până la sfarşit, ele se vor convinge, după ce vor fi rătăcit, cercetat şi încercat totul, că în afară de dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletele oamenilor, ca o sinteză a tuturor însuşirilor omeneşti şi trimiţându-ne-o prin însuşi Mântuitorul Isus Hristos, care

a pus-o deasupra tuturor virtuţilor, nu există nimic care să ne poată da linişte şi pace.

Toate celelalte îşi au rădăcina în dragoste: şi credinţa şi munca şi ordinea şi disciplina.

Ce minunat şi ce înţelept vorbeşte Apostolul Pavel:

«Chiar dacă aş vorbi în limbi omeneşti şi îngereşti şi dragoste nu am, sunt o aramă sunătoare sau un chimval zăngănitor. Si chiar dacă aş avea darul proorocirei şi aş cunoaste toate tainele şi toată ştiinta, chiar dacă aş avea toată credinţa aşa încât să mut şi munţii, dacă dragoste nu am, nimic nu sunt.

Şi chiar dacă aş împărţi toată averea pentru hrana săracilor, chiar dacă mi-aş da trupul să fie ars şi n'aş avea dragoste, nu-mi foloseşte la nimic.

Dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate, dragostea nu pizmueşte, dragostea nu se laudă, nu se umflă de mândrie.

Nu se poartă necuviincios, *nu caută folosul său*, nu se mânie, nu se gândeşte la rău.

Nu se bucură de nelegiuiri, ci se bucură de adevăr.

Acopere totul, crede totul, nădăjduieşte totul, sufere totul.

Dragostea nu va pieri niciodată.

Prorocirile se vor sfârşi, limbile vor înceta, cunoştinţa va lua sfârşit» (*Corintieni* I, 13, 1-8).

De aici poneşte mişcarea noastră. Nu ştiu cum să vă îndemn mai mult ca să cultivaţi dragostea şi cei ce comandaţi şi cei ce staţi sub comandă. Ea va da posibilităţi nebănuite şi nesfârşite de rezolvare a tuturor problemelor grele care vi se vor ivi. Acolo unde nu este dragoste, nu este viaţă legionară. Priviţi un moment această viaţă legionară şi înţelegeţi ce ne leagă pe noi, pe toţi, unul de altul, pe cei mari şi pe cei mici, pe cei săraci şi pe cei bogaţi, pe cei bătrâni şi pe cei tineri»...

(*Pentru Legionari*, Editura «Totul pentru Ţară», Buc., 1936, págs. 300-301.)

... ...

Pe această cale a dezarmării prin dragoste a mers totdeauna Căpitanul. Tot scrisul lui, toate circulările trimise organizaţiilor

legionare, ridică dragostea şi nonviolenţa la rangul de principală armă de luptă legionară.

In cea mai cruntă prigonire îndreptată împotriva noastră, când forţele răului clocoteau ca într'un cazan al Satanei şi pregăteau chiar uciderea Căpitanului, acesta scria:

«Voi care ne acuzaţi de violenţă, după ce aţi întrebuinţat contra noastră cele mai mari violenţe, împingându-ne la disperare şi păcat, voi, cărora, dacă cineva v'ar fi dat numai o palmă, aţi fi reacţionat la fel ca mine, fără ca să mai fi trecut prin chinurile fizice şi umilinţele prin care am trecut noi, voi necinstiţilor sufleteşte, vă vom dovedi acum, că nu vom reacţiona în nici un fel la toate provocările voastre.

Nu să ne închideţi comerţul nostru, să ne înăbuşiţi avântul, ci să ne bateţi la tălpi, să ne trimiteţi în Insula Serpilor, să ne ucideţi cu pietre, să ne spânzuraţi cu tălpile în sus şi să ni le bateţi în cue, să ne supuneţi la cele mai mari umilinţi...

Nu veţi întâmpina nici Dvs., Domnule profesor Iorga şi nici ceilalţi toţi care v'aţi asumat răspunderea unei sângeroase şi nedrepte opresiuni, nu numai nici o violenţă, ci nici măcar o opunere»...

(C. Z. Codreanu: Circulări, 26 Martie 1938, Bucureşti.)

Iar în altă parte:

«Noi nu voim să întrebuinţăm forţa.

Nu voim să întrebuinţăm violenţă...

Prin existenţa însăşi a concepţiei noastre, noi suntem contra acestui sistem. Ea însemnează o atitudine de bruscare, de natură exterioară, pe când noi aşteptăm biruinţa noastră dela desăvârşirea în sufletul naţiunii a unui proces de perfecţiune omenească.

Nu vom întrebuinţa aceste mijloace, pentrucă tineretul de astăzi are prea adânc înfiptă conştiinţa misiunii sale istorice şi a răspunderii sale pentru a face acte necugetate»...

(C. Z. Codreanu: Circulări, 21 Februarie 1938, Bucureşti.)

Dragostea trebuia să-i însoţească pe legionari în toate împrejurările. Când îi trimetea în propagandă electorală, Căpitanul le recomanda:

«Nu mai întunecaţi sufletele oamenilor, ci mergeţi cu voe bună, vorbiţi-le numai de bine, de nădejdi, de biruinţă, împărtăşindu-le bucurie şi lumină».—«Pe legionarul care începe să vorbească de rău pe alţii, să cleveteascǎ, îl voiu scoate din luptă.»

Nu sunt simple vorbe, mai ales la un om care vorbia aşa de puţin, cum era Căpitanul. El a ţinut să le dea putere de lege, după care să ne conducem, şi le-a sfinţit prin jertfa sa personală.

El a iubit cu adevărat. Şi vorbele lui adevăr au fost, pentrucă au pornit din profunda sa dragoste de Neam. De aceea învăţăturile lui, esenţă de dragoste nemuritoare, vor trăi şi vor birui.

IV

Căpitanul a iubit nu numai Neamul, ci şi Pământul Ţării ca nimeni altul. In iubirea lui se reflecta nesfârşită dragostea de glie a ţăranilor noştri care îngenunche şi sărută brazda pe care o vor săpa. Cine l-a văzut la 8 Noembrie 1927 amestecând ţarâna adunată din numeroasele locuri istorice, sfinţite cu sângele eroilor care le-au apărat, ţărâna care trebuia să umple săcuşoarele-talisman ale fiecărui legionar, acela nu-şi va putea niciodată şterge din minte chipul Căpitanului luminat de dragoste şi evlavie, transfigurat prin contactul cu pământul strămoşesc.

L-am văzut apoi la Casa Verde. Săpam împreună cu el temeliile mauzoleului unde trebuiu să fie adăpostite corpurile lui Moţa şi Marin şi unde arhitectul Iotu rezervase loc şi pentru Căpitan.

—E bine, spunea Căpitanul, ca Moţa să aibă un mausoleu demn de eroica lui jertfă. Chiar şi o biserică peste trupul lui de sfânt! Dar nu este ceva mai bine pentru corpul nostru decât să odihnească direct în pământ, de care să nu fie despărţit prin nimic, nici prin sicriu chiar, nici prin cărămidă, sau ciment. Să-l învălue ţărâna moale şi afânată a pământului! Să-l cuprindă în braţele lui şi să-l contopească!

Am rămas profund impresionat auzindu-l punându-şi astfel de probleme. Tâlcul profetic al vorbelor lui l-am înţeles la vreo doi ani şi jumătate după aceea. Pentru ziua de 26 Noembrie 1940 convocasem la ora 6 dimineaţa gradele legionare la Jilava. De cu seară se ridicase blocul de ciment de zece tone care acoperise mormântul comun. Zăceau acolo, aruncaţi unul peste altul, Căpitanul, Nicadorii şi Decemvirii. Hotărîsem, din pietate pentru corpurile lor sfinte, ca numai noi, cu mâinile noastre, şi fără niciun alt instrument, să desfacem ţarâna care-i acoperea. Scormonisem mai mult de un metru şi jumătate şi corpurile lor nu apăreau. Continuând lucrul am întâlnit la oarecare timp o mână care începuse să-şi piardă degetele. Primul descoperit a fost Belimace. La o margine a gropii, împletit cu ceilalţi, şi acoperit aproape numai cu pământ l-am întâlnit şi pe Căpitan. Pământul îi îmbrăţişase şi faţa şi pieptul unde ţinea săcuşorul talisman împreună cu cruciuliţa şi cu o iconiţă a Sfântului Anton.

Nu-l despărţise de mângâerea prietenoasă a pământului nici sicriu, nici cărămidă şi nici cimentul. Ca un frate bun şi primitor, cum spunea el, îl învăluise pământul cu ţărâna lui şi se contopise cu el.

Era ţărâna pământului strămosesc pe care îl iubise el atâta şi pentru care n'a vrut să părăsească Ţara. Chemarea ei a fost mai puternică decât toate îndemnurile prietenilor.

Această ţărână sfinţită, acum când scriem aceste rânduri, o avem pe masa noastră de lucru, păstrată ca cel mai scump talisman al pribegiei şi al vieţii. Ea a fost conservată până în 1948 într'o casetă de fier a unui prieten italian dela Roma. Fusese trimisă cuibului Dacia, după deshumarea Căpitanului în 1940.

In faţa acestui talisman implorăm Cerul ca să ne ajute ca din paginile «Pământului Strămoşesc» spiritul Căpitanului să radieze iarăşi talazuri de neţărmurită dragoste, care să topească toată ura, toată vrajba şi tot răul care ne-a despărţit până acuma.

Din nou *uniţi* să ne putem libera Neamul şi Pământul Strămoşesc.

(«Pământul Strămoşesc», 1952. S-2. An. 1. Nr. 1.)

(Din articolul «Către Camarazi».)

ILIE GÂRNEAŢĂ

CAPITOLUL III

DIMENSIUNILE DOCTRINEI LEGIONARE

CE ESTE MIȘCAREA LEGIONARĂ

Mișcarea legionară nu este o mișcare politică ci o revoluție spirituală: o mișcare care a transformat viața românească nu în manifestările ei, ci în esența ei.

Firește că există o manifestare politică a mișcării legionare. Și o manisfestare culturală. Și una socială. Și alta morală. Dar fiecare din acestea și toate la un loc nu sunt decât oglindiri pe planuri variate a unei puteri mai înalte ca toate aceste manifestări, depășindu-le pe toate și, mai ales, fecundându-le pe toate: puterea spirituală. Legionarismul aici își are valoarea lui unică: în aceea că a isbutit să pună în mișcare realitatea centrală a vieții: *spiritul*.

Mișcarea legionară este înainte de toate o revoluție spirituală, una din acele prefaceri lăuntrice și totale ale sufletului omenesc, care nu se petrec în istorie decât la răscrucile vremii, la deschiderile de *epocă*.

Nu un partid politic se ridică prin mișcarea legionară ci o lume nouă se naște, în întregime și organic: *lumea legionară*.

PE CE SE SPRIJINĂ MIŞCAREA LEGIONARĂ

Fireşte că o mişcare cu temelii sufleteşti atât de adânci şi cu orizonturi atât de vaste nu se poate realiza oricând şi oricum în istorie. Şi nici de către oricine...

O mişcare sufletească cu adâncimea şi în acelaş timp cu orizonturile legionarismului este un fenomen de suflet omenesc, pe care istoria nu-l realizează decât atunci când Dumnezeu orânduește o rodnică *potrivire*. Toate schimbările mari în lume s'au petrecut numai atunci când s'au putut alătura cei doi factori decizivi de istorie:

1) năzuinţele adânci ale sufletului colectiv şi
2) o personalitate creatoare care să le fecundeze.

O lume nouă nu se naşte decât atunci când toate năzuinţele sufletului colectiv—oarbe şi haotice de felul lor—sunt fecundate, adică scoase din starea de permanentă latenţă, delimitate din virtual, trecute în actual şi în concret, prin puterea de fixare a unui creator de geniu. Care, prin aceasta e genial: — că e *omul reprezentativ*. In jurul axei care e personalitatea sa, toate elementele nebuloase vin şi se aşează după afinităţi şi valenţe, după o mare lege de armonie şi din *haos* se încheagă o *lume*.

Lumea legionară se încheagă, azi, determinată de aceiaş mare lege cosmică. Lumea legionară se realizează azi din năzuinţele adânci şi permanente ale neamului nostru, care se cristalizează, însfârşit, în jurul celei mai reprezentative personalităţi pe care Dumnezeu a hărăzit-o istoriei româneşti.

1. *Năzuinţele sufletului colectiv al neamului.*

Suntem un neam de oameni nobili.

Fiindcă suntem singurul neam care păstrăm aici, în această parte a Europei, tradiţiile pământului şi ale cerului de deasupra noastră.

Fiindcă suntem singuri stăpâni din vremuri imemoriale pe pământurile acestea peste care toate neamurile, dar absolut toate neamurile care ne înconjoară, au venit mult mai târziu. Oaspeţi pe pământurile acestea sunt şi Ungurii şi Bulgarii şi Sârbii şi Ruşii şi Polonii şi Slovacii.

Ş totuşi suntem un neam cu soartă tragică.

Căci neamul românesc nu a putut realiza, până azi, o istorie luminoasă. Istoria noastră are numai frânturi de glorie: Mircea, Ştefan, Mihai, Horia, Mărăşti, Mărăşeşti.

Dar toată istoria noastră — modestă şi chinuită în înşirarea ei, *glorioasă în toate momentele ei de isbucnire* — demonstrează din plin *posibilităţile* neamului nostru. *Sufletul colectiv românesc a fost întotdeauna — dar absolut întotdeauna — un suflet care a răspuns total la toate marile chemări.* Ce minunată ridicare de suflet românesc înseamnă domnia lui Ştefan, a lui Mihai, înălţarea lui Horia, a lui Tudor, momentul Cuza-Vodă, momentul sufletesc al Ligii Culturale, momentul 1916.

Ce mare ridicare de suflet românesc înseamnă fanatica mişcare populară în jurul figurii generalului Averescu. Şi mişcarea naţionalistă dela 1922. Şi imensa, oarba popularitate a partidului naţional-ţărănesc în 1928. E semnificativă isbucnirea aceasta de suflet colectiv, orb dar neobosit, repetată aşa de stăruitor, cu toate decepţiile, dela răsboi încoace. Lucrul acesta dovedeşte în chip isbitor, împotriva mentalităţii imbecile stăpânitoare azi, că neamul acesta nu e deloc un neam sceptic, nici individualist, nici obosit. Ci e un neam a cărui năzuinţă socială, al cărui idealism şi a cărui putere de credinţă, — deci de creaţie — sunt nelimitate. Care neam ar mai fi fost în stare de efortul acesta de idealism gratuit şi nesfârşit? Intrebaţi-vă, numai, dacă poporul italian ar fi fost în stare să repete fenomenul minunat de aderenţă colectivă în jurul altui om, dacă Mussolini i-ar fi înşelat pe Italieni în aşteptările lor.

Dece atunci mari posibilităţi sufleteşti nu s'au realizat efectiv într'o istorie glorioasă?

Pentrucă până azi soarta ne-a ţinut mereu într'o dramatică nepotrivire. Dela răsboi încoace, nu mai avem oameni. Iar până la răsboiu, când mai erau oameni, nu era vremea lor. Căci oricât de mare va fi fost personalitatea lui Ştefan (sau oricât de *mai* mare ar fi putut fi personalitatea d-lui Iorga...), o mişcare sufletească românească de proporţiile, de adâncimea şi orizonturile legionarismului nu s'ar fi putut realiza, pentrucă atunci sufletul românesc nu avea conştiinţa înaltă a *tuturor* posibilităţilor sale. Neexistând înglobarea efectivă istorică a sufletului românesc, — aşa cum s'a făcut ea prin unire —, nu s'ar fi putut realiza circulaţia totală de valori sufleteşti şi închegarea ultimă a sufletului colectiv românesc care să ducă la tensiunea legionară, Fenomenul legionar nu era

posibil până la răsboi, pentrucă sufletul românesc nu avea la îndemână conştiinţa *globală* a puterilor sale. Iar dela răsboi încoace legionarismul nu s'a putut realiza pentrucă, deşi sufletul colectiv românesc a ajuns la maximul tensiunei, în toate momentele decizive au lipsit oamenii excepţionali cari să canalizeze cu geniul lor această tensiune.

Dar dacă fenomenul legionar până azi nu era posibil, azi e fatal.

Astăzi, pentru prima dată în istoria românească, Dumnezeu a hărăzit potrivirea rodnică a acestor două puteri: sufletul colectiv românesc ajuns însfârşit la conştiinţa *totală* a valorilor sale, şi prezenţa simultană a unui conducător excepţional.

2. *Prezenţa în istorie a Căpitanului.*

Acest conducător excepţional este Căpitanul. Lumea legionară se naşte din virtualităţile sufletului românesc prin prezenţa polarizatoare a Căpitanului.

Personalitatea acestui om e reprezentativ românească prin aceea că e singurul om politic care crede în Dumnezeu. Nu numai că *el* crede. Dar crede că *politica e supusă şi ea lui Dumnezeu.* Prin aceasta e pe linia românească a lui Ştefan cel Mare.

Personalitatea acestui om e unică prin bogăţia fără sfârşit a tuturor insuşirilor lui. Pus în faţa *oricărei* situaţii de viaţă, omul acesta a putut întotdeauna şi va putea întotdeauna să facă faţă. Pentrucă are la îndemână *toate* însuşirile sufletului omenesc.

Omul acesta e un cerebral şi un sentimental în acelaş timp, e *raţional* şi *mistic*, e *bun* şi *aspru*, *blând* şi *neiertător*, *voluntar* şi *domol*, *mândru* şi *modest*, *tenace* fără să fie rigid, *idealist* fără să fie utopic, *vizionar* al marilor latenţe româneşti, cu o înaltă *energie spirituală*, pe cât de rezistentă *energie fizică*, *pedagog* şi *comandant*, *răbdător stăpânit*, *chibzuit*, deşi tumultos în structura temperamentului său, *viteaz*, şi, mai cu seamă, *moral* în cel mai greu înţeles al cuvântului, adică deslegat de imperative personale — ori predestinat înaltelor dominări colective.

Ceea ce e singular, după cum se vede, în construcţia sufletească a acestui om, e că în el sălăşluesc valabil nu numai cele mai numeroase calităţi sufleteşti, ci cele mai depărtate. Inalta lui putere de proiecţie a spiritului şi în acelaşi timp, excepţionala lui putere de organizare materială, — surprinzătorul său «bun simţ», — formează un contrast de o fertilitate aproape nemai întâlnită. Oamenii care se bucură de înălţime spirituală sunt, de obicei, complect dezorientaţi în viaţa concretă. Iar «organizatorii» nu sunt niciodată *obsedaţi de imperative spirituale.*

Şi iată, omul acesta e valabil pentru toate planurile vieţii. Omul acesta are cea mai armonioasă îmbinare a intelectului cu voinţa şi sentimentul, fiind prin asta omul cel mai întreg şi mai sănătos al contemporaneităţii, expresia cea mai plenară a omeniei noastre româneşti. Cerebralismul său e un cerebralism care merge până la luciditate, la iluminare, voinţa e o voinţă de oţel şi afectivitatea sa e uriaşă, o afectivitate care proectează asupra tuturor fiinţelor din jur marea sa radiaţie interioară. E ceva unic — ca în

pasiunea Sfântului Francisc din Assisi — în uriaşa putere de iubire a acestui om pentru ceilalţi oameni, pentru celelalte făpturi ale lui Dumnezeu, pentru animale şi gâzele colorate ale câmpurilor şi pentru flori şi pentru păsările lui Dumnezeu... şi pentru copii... o uriaşă putere de iubire, o nesfârşită bunătate.

Aici, desigur, e însuşirea esenţială care îl face un predestinat. Nimic nu s'a făcut niciodată în lume, fără iubire. Nu putem iubi, — nu putem crea. E un adevăr care depăşeşte biologia. Porneşte din divinitate, dela Isus. Cine poate închina o mare, nesfârşită iubire acestui neam românesc, acela îl va fecunda.

Căci numai cine poate astfel iubi neamul — neamul acesta aşa cum este el, socotit păcătos, ros de grele moşteniri istorice şi păcate atavice — numai cine îl poate iubi total şi poate total să i se jertfească, numai acela va putea desmorţi latenţele vieţii etnice, aducând la suprafaţă un cu totul alt suflet românesc decât ne-am obişnuit să-l vedem. E aici un tainic proces de fecundare, un complicat joc de deslănţuiri lăuntrice pe care numai afectivitatea îl realizează în ascunsul suflet omenesc.

Fenomenul potitic *) românesc, adică o mare înflorire de năzuinţi vitale, va fi posibil numai atunci când neamul acesta obijduit va simţi, va simţi însfârşit asupra lui, tradusă până în faptele mici concrete, o mare iubire care planează deasupra-i, care îi va da însfârşit sentimentul că are pentruce trăi, că nu mai sunt zadarnice sforţările, că e înţeles, ajutat, ridicat.

Creaţia politică românească va fi posibilă abia atunci când în locul monstruoasei *abstracţii* a statului român actual, se va realiza, dela Căpitan până la ultimul român, *sentimentul* marii comuniuni româneşti.

Şi atunci se va deschide marea epocă românească...

Un astfel de om cum e Căpitanul, prin complexitatea însuşirilor de care dispune, poate pătrunde toată diversitatea vieţii şi se aşează în *inima* lucrurilor. De acolo este un punct de observaţie şi o perspectivă asupra vieţii, care îţi îngădue să o vezi simultan în totalitatea ei. Rezolvările de viaţă care pornesc din acel punct de observaţie centrală asupra ei, sunt rezolvări definitive. Omul care stă în inima lucrurilor nu greşeşte niciodată. Faptele lui pot să apară greşeli — imense, monstruoase — bieţilor oameni de duzină, cari rezolvă viaţa la suprafaţă, cu perspectivele lor mediocre

şi momentane. E deajuns, însă, să se deschidă perspectiva, pe care oamenilor obişnuiţi le-o deschide timpul, pentruca toţi să-i recunoască dreptatea.

Verificarea obiectivă a celor spuse până aici, a marilor lui însuşiri, a puterii lui creatoare, a organicităţii faptelor sale, stă în observaţia isbitoare că, de vre-o şase ani încoace, deşi omul acesta n'are nici o calitate oficială în ţară, politica oficială a ţării româneşti a început să se învârtă cu toate evenimentele ei importante ca simple reflexe în jurul faptelor sale.

Pentrucă numai faptele sale sunt organice colectivităţii româneşti.

Numai faptele sale sunt esenţiale destinului românesc.

PATRU NOUI COMUNITĂŢI ROMÂNEŞTI:

Cuibul, tabăra, temniţa, legiunea.

Pentru revoluţionarea făpturii noastre româneşti pentru realizarea în fiecare din noi, a unor noui valori de viaţă sufletească, Căpitanul întrebuinţează ca mijloace tehnice de educaţie: cuibul, tabăra, temniţa, care toate trei sunt trepte de introducere pentru înglobarea noastră definitivă în cea de a patra comunitate, care le depăşeşte pe toate: Legiunea. Legiunea e marea comunitate spirituală din care facem parte, azi, toţi legionarii, din care vor face parte, mâne, toţi Românii. Legiunea tinde să se confunde cu întreaga comunitate românească. Şi mâne, când va ajunge astfel, Legiunea nu va fi decât expresia sub formă de oaste a întregei suflări româneşti.

a) Cuibul este cea mai mică înjghebare de comunitate legionară prin cercul ei restrâns, dar cea mai importantă prin efectele adânci pe care le are asupra membrilor săi. In cuib se pun bazele educaţiei legionare.

In organizarea şi'n activitatea cuibului se arată dintr'odată deosebirile care diferenţiază lumea legionară de lumea democratică şi anarhică de azi.

Iată ce este cuibul: «Un grup de oameni sub comanda unui »singur om. Cuibul n'are comitet. El are numai un şef care co»mandă, un corespondent care poartă corespondenţa, un casier care »strânge cotizaţiile, şi un curier care face legătura cu alte cuiburi »sau cu şeful judeţului. Toţi aceştia, ca nişte fraţi adevăraţi as»cultă de camaradul lor care îndeplineşte funcţiunea de şef de cuib» *).

Efectele vieţii în cuib sunt hotărîtoare.

Constrâns în mod statornic la o activitate de încadrare, admirabilă prin continuitatea ei şi prin influenţa ei asupra amănuntelor de viaţă, fiecare membru al cuibului, care are cât de puţină râvnă şi cât de puţină mândrie, termină prin a deveni un adevărat legionar. Inrâurirea vieţii de cuib se arată în două direcţii hotărîtoare: 1) în modificarea componenţei morale interioare, 2) în reeducarea spiritului social-creativ (spiritul de iniţiativă). Cu aceste

(*) Cărticia şefului decuib.

două obiective: educaţia şi transformarea sufletească a fiecărui membru al său, înăuntru, şi îndeplinirea iniţiativelor de interes obştesc, în afară, activitatea cuiburilor legionare a isbutit să *schimbe* viaţa românească, pretutindeni unde ele au prins şi s'au închegat. Din Românii pe cari îi ştim: obosiţi, democraţi, decoloraţi, trândavi, hoţi, comozi, puşi pe plăceri, fără idealuri, strâmbi şi neputincioşi, într'un cuvânt din nişte oameni fără axă — fără vlagă, educaţia legionară a isbutit să realizeze în câţiva ani, *minunea: oameni de credinţă — oameni de faptă.*

b) Tabăra realizează aceleaşi binefăcătoare înrâuriri asupra sufletului românesc, ca şi cuibul. Numai că le realizează pe proporţii mai mari. Efortul sufletesc e mai adânc, opera realizată e mai mare, legionarii sunt mai mulţi. Tabăra, prin proporţiile ei, e locul şi singura modalitate de anticipare a marei vieţi legionare de mâne. Tabăra e o proecţie în mic a României Legionare.

In tabără, efortul sufletesc şi trupesc fiind *continuu* şi *greu*, o tabără bine realizată este o mare bătălie câştigată de legionari, împotriva duşmăniei, neîncrederei şi prostiei oamenilor de azi.

c) Temniţa este a treia comunitate de închegare a sufletului legionar: cea mai importantă. Spiritualitatea profund creştină care însufleţeşte viaţa legionară aici îşi are verificarea cea mai luminoasă: în acceptarea temniţei şi a suferinţii. Desigur, pentru idealul lor curat, adevăraţii legionari suferă în viaţa lor de toate zilele — viaţă de aşteptare, de neisprăvite privaţiuni, de hulă, de ironie. Suferă în viaţa de tabără, care e viaţă de efort şi constrângere. Dar suferinţa în înţeles extrem de *încercare*, suferinţa în înţeles de *pătimire*, de abia dela închisoare înainte se arată. Numai cine poate înfrunta temniţa şi toate grozăviile care în ţara asta fără stăpân sunt legate indisolubil de dânsa, cine poate înfrunta temniţa cu toate corolarele ei de pătimire fatale: bătaia, schingiuirea, teroarea, *moartea*, numai *cine poate înfrunta temniţa în sens nicadoric* şi rămâne neclintit privind iluminat spre cerul lumii legionare care se ridică, numai acela e legionar adevărat.

Dela temniţă înainte începe adevărata verificare legionară: *pătimirea* şi *jertfa*.

Cuvintele Căpitanului: «Cine renunţă la mormânt, renunţă la »Inviere. Pentrucă, condiţia Invierii stă în acceptarea prealabilă,

»nesovăitoare, senină, a durerilor și apăsării mormântului» — sunt inspirate deadreptul din pilda lui Isus și conțin în ele adevărul veșnic, pe care vor trebui să-l realizeze oamenii, azi ca și ieri ca și'n vecii vecilor, oridecâteori vor voi să se depășească pe ei, să înceapă o viață nouă, de mântuire, sau măcar de creație. Căci acest adevăr etern nu e valabil numai în ordinea transcendentă a mântuirii, ci și în ordinea lumească a creației. Neamul nostru îl mărturisește așa de frumos în legenda Meșterului Manole. Nu există creație decât dela depășirea propriei noastre ființe.

d) Deasupra tuturor acestor trepte de comunitate nouă de suflet românesc, e cea care le depășește pe toate și care e scopul tuturor celorlalte: *Legiunea.*

Infăptuirea desăvârșită a Legiunii — *comunitatea organică a întregului românism* — e visul, mărturisirea și destinul istoric al generației noastre.

UN OM NOU — UN OM ADEVĂRAT

Nu există psihologie definitivă, psihologie împietrită. Sufletul este domeniul prin excelență al *spontaneității, al autodeterminării.*

Amintim acest mare adevăr ignorat, pentru toți scepticii, proștii, negativiștii și nepăsătorii sau disperații tineri sau bătrâni, care ne tot vorbesc de «incapacitatea românească de a crea istorie», de «iremediabila mediocritate a sufletului românesc». Toată literatura noastră de interpretare socială ne-a umplut capul dela războiu încoace, cu expunerea, documentarea, observația pe anumite cazuri și situații și generalizarea acestei afirmații, care s'a impus acum ca indiscutabilă și ca eternă: *iremediabila mediocritate a sufletului românesc.* Această convingere care a ajuns să-și pue pecetea pe toată atmosfera socială românească atât de resemnată și de vlăguită azi, este extrasă, de fapt, mai mult dintr'o singură regiune semnificativă a românismului: *Bucureștii* și dintr'o foarte foarte mărginită perspectivă în timp: *ultimii optsprezece ani.*

Ei bine, afirmăm cu toată credința că neamul românesc are toate latențele întregi pentru a da în scurtă vreme la iveală, în văzul, înțelegerea și recunoașterea tuturor, un suflet colectiv glorios, în locul celui mediocru și obosit de azi. Care nu e de cât o manifestare aparentă și o modalitate trecătoare istorică, a valorii eterne românești.

Legiunea a isbutit, chiar numai până azi, să structureze un cu totul alt tip de Român, decât cel de până acum.

S'a spus până acum că Românul e un om resemnat, întotdeauna supus să primească evenimentele, niciodată în stare să reacționeze în fața lor. Ei bine, s'a văzut în tragedia din 1933 și în 1936, cu Stelescu, câtă valoare mai are povestea asta cu resemnarea și cu pasivitatea și cam în ce măsură sunt în stare să reacționeze acești noui Români, cari sunt legionarii.

S'a vorbit până acum de firea individualistă a Românului, de incapacitatea *organică* a neamului nostru de a crea fenomenul colectiv, de a realiza acea disciplină și acel idealism social, de care sunt în stare, bunăoară, Nemții. Ei bine, Legiunea a demonstrat numai în câțiva ani de zile, marile *posibilități* de structurare colectivă a sufletului românesc, prin viața de tabără în special, prin toate caracterele manifestării legionare în general.

S'au îngrozit toți oamenii conștienți de lașitatea și de apleca-

rea spre compromis a Românului de azi. Legiunea le-a arătat un Român demn — un român neflexibil —, mai mult: un român eroic, gata să moară pentru credința lui.

Au vorbit imbecilii de sceptismul *organic* al firii românești, de structura sa *rațională* prin excelență, de incapacitatea lui religioasă. (Nu știu ce deștept scotea concluziile acestea din faptul că... suntem singurul popor european care n'am dat mucenici creștini!) Ei bine, Legiunea nu numai că a modelat un tip de Român credincios: legionarul, dar temelia însăși pe care s'a ridicat Legiunea în marile ei perspective, esența însăși a mișcării legionare, e *religia*. Spiritul legionar a realizat acest fenomen unic în lume: *singura mișcare politică structurată religios.*

O fi paradoxal fenomenul acesta pentru înțelegerea amputată a oamenilor de azi. Dar e o realitate, care, cel mult, poate să surprindă de-acum pe acei cari credeau că România e, de sus până jos, țara raționalismului... universitar.

Cum se explică realizarea acestor noui reliefuri românești, realizarea acestui *om nou?*

Realizarea unui *om nou* constitue unul din obiectivele mari ale mișcării legionare. Tehnica de realizare a acestui om e foarte simplă, cum sunt foarte simple toate lucrurile în Legiune. Voind să realizeze un om nou, Căpitanul nu vrea să realizeze un om nou în înțelesul de *inedit*, adică un om cum *n'a mai fost* niciodată. Nebunia aceasta demiurgică, a trufiei omenești care vrea să realizeze în lume numai lucruri *noui*, dincolo de ceeace a lăsat Dumnezeu, această nebunie de megalomani și caraghioși reformatori, a putut s'o aibe veacul acesta de raționalism individualist care se va termina în curând și împotriva căruia, apariția Legiunii e cea mai decisivă reacțiune. Nebunia aceasta demiurgică în voința de a crea o lume *inedit nouă* și oameni *inedit noui*, a putut s'o aibă revoluția franceză sau sora ei bună revoluția rusească. Legiunea voind să realizeze un om nou, nu face decât atât: deschide iar toate isvoarele vieții, pentru ca omul să devie din nou un om întreg. Năzuind să realizeze un om nou, Căpitanul nu vrea decât să realizeze pe omul *adevărat*. Căci omul care circulă azi, omul reprezentativ al veacului actual, nu e un om adevărat. E un sinistru degenerat, e o ființă amputată — în aceiaș măsură în care e un hipertrofiat al propriei lui trufii omenești — e un sburător cu mari aripi frânte, e un olog megaloman. Aceasta e imaginea, făcută

din contraste lipite, a chinuitului om care e omul acestui veac raționalist, individualist și ateu.

Două sunt axele mari ale condiției noastre omenești: 1) orizontal — integrarea noastră între ceilalți oameni. 2) vertical — supunerea noastră lui Dumnezeu. Omul modern a ieșit dintre aceste axe: fapta lui nu se mai sprijină nici pe sufletul celorlalți oameni și nici nu se mai supune ultimei legi ierarhice, adică lui Dumnezeu. De aici tot *tragismul* vieții moderne. Viața omului modern e ca o păpădie între vânturi: rămasă fără axe, marele ei regizor e întâmplarea și fatalul său blestem — rătăcirea.

Omul adevărat e omul capabil să-și depășească propria lui singurătate omul care se supune lui Dumnezeu și îi recunoaște pe ceilalți oameni.

Omul adevărat nu este tipul acesta intelectualist, chinuit și sterp, de care e plină cultura și istoria modernă a Apusului (și a cărui imitație strălucită s'a realizat în toată pătura superioară dela noi) și nici, prin contrast, omul voluntar și orb, animalic, pe care l-a realizat, prin reacțiune, revoluția rusească. Ci omul adevărat este omul *întreg*, cu toate compartimentele sufletului valabile, omul pe care tratalul de psihologie îl numește *omul pasional*. In omul acesta nu predomină intelectul sterp, nici voința oarbă și animalică, ci toate cele trei mari puteri ale sufletului sunt în armonie: intelectul, afectul, voința. Și toate stau sub radiația celei mai înalte dintre toate: afectul — puterea de *iubire*.

Această înaltă și nesfârșită putere omenească — iubirea — îi face pe oameni adevărați. Legionarii sunt învățați să se iubească și să trăiască afectiv.

Iubirea e drumul — singurul — care duce către ceilalți oameni și e calea — singură — care ne duce în sus spre Dumnezeu.

Supunându-se lui Dumnezeu și alipindu-se comunității firești din care face parte, omul e deabia atunci un om adevărat, pentrucă abia atunci își recunoaște *adevărata poziție omenescă în lume.*

Iată ce înseamnă realizarea omului nou românesc, care e legionarul și iată cum se explică marile lui reliefuri, marea lui putere de creație, surprinzătoare în lumea românească de azi, individualistă, sceptică și obosită. Depășindu-și singurătatea, omul simte în mod concret puterile celorlalte suflete omenești, cu care luptă alăturea și între care se face o comunicație atât de densă, încât revărsarea puterilor sufletești devine câteodată o realitate mai palpabilă decât curgerea apelor.

Şi depăşindu-şi singurătatea, omul simte încă pogorând în biata lui fiinţă mărginită, puterile nesfârşite ale lui Dumnezeu de deasupra lui.

Aici e tot secretul puterilor legionare. Depăşindu-şi singurătatea, integrat în viaţa colectivă a cuibului, a taberei, a temniţei, înglobat în marea viaţă a Legiunii, legionarul simte în mod concret descătuşarea isvoarelor nesfârşite ale vieţii celei mari, care n'are nici epuizare, nici sfârşit.

Fireşte că eşti capabil de mari tensiuni şi mari dominări, când ajungi astfel, aici. Nu e puţin lucru a avea sentimentl veşniciei în tine. A simţi că nu vei muri niciodată. A avea convingerea că fapta ta creşte într'o armonie mare, a lui Dumnezeu, a lumii.

MESIANISM ROMÂNESC

Spre deosebire de massa mare a Românilor, legionarii trăesc cu conştiinţa unei înalte nobleţi româneşti.

Atitudinea aceasta de nobleţă românească rezultă, desigur, din convingerea indiscutabilei valori morale pe care a reprezentat-o întotdeauna, prin structura lui, sufletul neamului românesc. Dar rezultă, mai ales, din convingerea că azi, neamul românesc, valorificând la maximum această structură morală, se ridică, prin Legiune, la o înălţime spirituală neîntrecută.

Prin realizarea mişcării legionare, a structurei ei, a marilor ei axe spirituale, a supremei ei înălţări spre Dumnezeu, sufletul românesc desvălue puteri sufleteşti nebănuit de adânci şi de complexe şi îşi fixează o poziţie în momentul de azi al Europei, care e *însăşi poziţia de axă* în jurul căreia urmează să se întoarcă mişcarea istoriei de azi înainte. Când am spus că mişcarea legionară este o revoluţie spirituală, una din acele prefaceri lăuntrice şi totale ale sufletului omenesc, care nu se petrec în istorie decât la deschiderile de epocă, ne-am gândit nu numai la efectele integrale pe care legionarismul le are înăuntru, asupra schimbărilor sufletului românesc, *ci la perspectivele istorice pe care le are în afară, în faţa celorlalte neamuri pentru o nouă aşezare sufletească a epocei de istorie ce urmează.*

E prea vastă această chestiune de filosofie a istoriei, ca s'o putem expune aici în dimensiunile ei întregi.

De aceea o lăsăm pentru cuprinsul unei broşuri următoare. Şi ne vom mărgini deocamdată s'o schiţăm:

Prin legionarism neamul românesc a realizat acest fenomen unic în istoria modernă a Europei: *o mişcare politică structurată religios.* Şi nu religios vag, ci deadreptul creştin. Singura mişcare politică, care îşi are temeliile în teologia creştină. Aici stă unicitatea inegalabilă a mişcării legionare. Fascismul, hitlerismul, comunismul, azi, — ca şi întotdeauna marile mişcări colective — au luat *coloratură* religioasă, e drept. Dar acesta e un fenomen foarte banal în psihologia mulţimilor. Şi nu înseamnă valoare înaltă de viaţă. Oridecâteori sentimentele care conduc o colectivitate iau o intensitate mare în întinderea lor, ele tind să capete o notă religioasă. Dar aceasta este numai o formă şi nu fondul religios al mişcării, fiindcă acest misticism, această quasi-religiozitate se rezolvă de cele mai multe ori în obiective omeneşti, nu transcendente. Religiozitate adevărată există numai acolo unde există un obiect al ei transcendent, unde există la capătul ei, Dumnezeu. Unde nu există Dumnezeu, ci un obiectiv omenesc, nu este religie ci cel mult misticism. Care misticism, în sine, n'are nici o valoare superioară. Misticismul în el însuşi poate să fie un fenomen sufletesc cu totul inferior.

Toate marile mişcări colective moderne sunt mistice. *Niciuna nu e spirituală.* Fascismul are mistica statului — patria luată ca realitate materială —, hitlerismul, mistica rasei — sângele ca valoare biologică —, comunismul, mistica goală a colectivului — colectivitatea ca valoare în sine. Structural, nu e deosebire între fascism, hitlerism, comunism. Toate trei sunt mişcări mistice cu obiective omeneşti. Abia legionarismul realizează pentru prima dată in istoria modernă, o mişcare colectivă *spirituală*, pentrucă numai legionarismul se înalţă până la Dumnezeu.

Legionarismul este în primul rând *credinţă în Dumnezeu*, în sensul cel mai pur, în sensul tradiţiei noastre creştine.

Ei bine faptul acesta e hotărîtor pentru poziţia românească în perspectivele istoriei care se deschid. Pentrucă pe acest drum, al căutării colective a lui Dumnezeu, vor trebui să vie după noi toate neamurile. Aici se svârcolesc toate neamurile să ajungă, dar nu pot încă să ajungă. Spuneam altădată că lumea se întoarce, fără voia ei aparentă, împinsă de năzuinţe organice, din nou spre Dumnezeu. Spuneam că acesta e un mare proces sufletesc al cărui mers e fatal în istorie.

Ei bine, pe drumul acesta al reîntoarceiri oamenilor către Dumnezeu, neamurile ne vor găsi pe noi ca *învăţători*.

Iată, dar, înălţimea unică a ceasului românesc de azi.

Se vor întreba mulţi (şi s'au întrebat până acum), cu multă ironie, ce efecte *imediate*, ce importanţă *politică* are în momentul de aci această atitudine mistică și spirituală, acest *mesianism* legionar.

Pentru cei cari tot repetă de atâţia ani, prin mari ziare naţionaliste şi prin declaraţiile solemne ale marilor oratori politici, prostia enormă că neamul acesta nu doreşte decât să fie lăsat să trăiască liniştit între graniţele tratatelor de pace, pentru toţi politicienii şi ideologii, cari au tot afirmat că neamul românesc n'are veleităţi şi că e un neam modest şi de treabă şi cuminte, care nu vrea decât să fie lăsat în plata Domnului, ca să-şi trăiască viaţa lui modestă, aşteptându-şi moartea lui anonimă, pentru toţi cei cari au spus —începând dela simpla hâlbâială politicianistă sau gazetărească şi terminând prin afirmaţia cu pretenţie *culturală*— că neamul românesc *nu e* un neam mesianic prin chiar firea lui, le vom răspunde foarte simplu:

Mesianismul românesc există. Dincolo de toate discuţiile şi interpretările istorice ori psiho-etnice, mesianul acesta este o *realitate*, este *starea de conştiinţă* a întregului tineret legionar. Şi deci e inutil să mai argumentăm. Tineretul legionar *trăeşte* în starea de conştiinţă a unei supreme valori spirituale româneşti şi de aici în conştiinţa destinului mesianic al neamului nostru.

Cum să nu ia coloratură mesianică, tensiunea de suflet a unei mişcări colective, a cărei finalitate ultimă stă în aceste cuvinte:

«Ţelul final al neamurilor este viaţa?

»Dacă este viaţa, atunci nu interesează mijloacele pe care nea»murile le întrebuinţează spre a şi-o asigura. Toate sunt bune, chiar »şi cele mai rele.

»Ţelul final nu este viaţa. Ci *Invierea*. Invierea neamurilor înaintea tronului lui Dumnezeu» *).

Daţi-vă seama, domnilor români nemesianici, ce înălţime uluitoare de suflet e aici, ce puteri adânci se încordează lăuntric şi nevăzut, ca să ajungă la expresia acestor cuvinte.

Ei bine, domnilor, înălţimea aceasta de suflet n'o mai găsim nicăieri împrejurul nostru şi niciodată în cursul mileniului care a

(*) «Pentru legionari», C. Codreanu.

trecut. Asemenea cuvinte nu s'au mai spus în istorie, de două mii de ani. Dela Cristos nimeni n'a mai pus atât de înalt şi de definitiv accentul vieţii în *transcendent*. Nimeni n'a mai urmat învăţătura lui pentru a înălţa colectivitatea la aceste orizonturi nesfârşite. (Nu ne gândim la oamenii politici. Dar măcar la vreun gânditor în sociologie — afară de sfinţii creştini gânditori pe linia lui Isus — care să fi afirmat atât de extrem şi de integral eficienţa ideei de mântuire în istorie, aplicarea creştinismului ca normă socială *integrală*).

Cum să nu ia coloratură mesianică mişcarea legionară pe care o frământă astfel de puteri sufleteşti? Şi cum să nu se proecteze un mesianism românesc, dela astfel de înălţimi şi din conştiinţa unei poziţii spirituale aşa de unice în manifestarea de suflet a popoarelor europene?

Aa! vă mai întrebaţi ce importanţă *politică* poate avea acest *mesianism* legionar?

Iată:

Sunt două probleme esenţiale ale politicei româneşti dela răsboi încoace:

1. Separatismul *politic* al românilor din provinciile alipite —acel regionalism care e, dela răsboi încoace, spaima, acoperită sau mărturisită, a tuturor momentelor dificile ale politicii româneşti şi,

2. Tendinţele centrifuge ale minoritarilor cari năzuesc spre alte idealuri naţionale decât cel românesc.

Acestea sunt problemele vitale ale statului românesc, căci în ele stau însăşi condiţiile de *existenţă politică* ale acestui stat. Şi acestor două probleme vitale, *politica* românească nu le-a putut da până azi *nici o soluţie*. Pentrucă, aici e paradoxul: soluţia acestor două probleme politice nu e o soluţie politică. Ci una spirituală. Unificarea politică a sufletului românesc şi problema minoritarilor sunt probleme de *spiritualitate*.

Soluţia lor este în spiritualitatea şi în mesianismul legionar.

Prima problemă a şi fost rezolvată de spiritul legionar. Generaţia tânără de legionari din Ardeal nu ştie ce înseamnează regionalism. Cine cunoaşte bine Ardealul ştie că generaţia tânără a Ardealului trăeşte cu o singură obsesie: misiunea legionară a *neamului* românesc.

Iar a doua problemă: problema minoritarilor, se va rezolva numai atunci când mesianismul legionar adică această înaltă stare

de conştiinţă românească va cuprinde întreaga massă a neamului nostru. Şi o va fecunda, creând acea stare de încordare a puterilor de creaţie care e întotdeauna în legătură cu euforia, cu starea de mândrie a unei colectivităţi. Atunci îşi vor de seama şi minoritarii că trăesc în ţara unui neam nobil. *A singurului neam care s'a ridicat cu tot sufletul său în sus, spre Dumnezeu, într'un moment istoric în care toate celelalte neamuri îl căutau orbeşte şi nu puteau încă să-şi mărturisească căutarea lui.*

Atunci vor *simţi* toţi străinii că în sufletul acestui neam sunt energii şi înălţimi spirituale unice. De care vor avea şi ei nevoe pentru sufletul lor propriu. Şi spre care vor năzui, ca să-şi întărească bietul lor suflet omenesc.

Aşa e, veşnic, sufletul omenesc: are nevoe de înălţimi.

Problema minoritarilor se va rezolva atunci prin respectul şi iubirea care se vor naşte în ei pentru valorile neamului românesc.

Dar până la această răsturnare de poziţii spirituale, nu se poate face nimic. Ce putem face cu un neam ca Saşii, cari au o aşa de înaltă conştiinţă a valorii lor culturale, a valorii exclusive germanice? Ce putem face cu stăpânirea materială românească în Basarabia, atâta vreme cât asupra sufletului ei mai stărue şi va mai stărui misterioasa atracţie a mesianismului rusesc?

Impotriva mesianismului rusesc şi a oricărei alte atitudini de mândrie etnică minoritară nu putem opune decât o singură putere: *mesianism românesc.*

VICTOR P. GÂRCINEANU
1937

LA ICOANĂ (*)

DELA icoană şi altar am pornit, apoi am rătăcit o bucată de vreme purtaţi de valurile omeneşti şi n'am ajuns la nici un mal, cu toată curăţenia impulsurilor noastre (rămasă interioară, nu impusă valului care ne purta)... Acum, cu sufletul greu, răsleţiţi, sfârtecaţi, ne strângem la adăpost, la singura căldură şi alinare, tărie şi reconfortare a noastră, readucătoare de puteri, la picioarele lui Isus, în pragul orbitoarei străluciri a cerului-la Icoană...

Noi nu facem, şi n'am făcut o singură zi în viaţa noastră, politică... Noi avem o religie, noi suntem robii unei credinţe. In focul ei ne consumăn şi în întregime stăpâniţi de ea, o slujim până la ultima putere. Pentru noi nu există înfrângere şi desarmare, căci forţa, ale cărei unelte vrem noi să fim, e etern invincibilă.

Nu putem discuta deocamdată în amănunte cauzele prăbuşirii sistemului de până acum. Să fie spus doar atât, în aceste clipe de zămislire nouă, să fie spus clar şi hotărît, spre a imprima caracterele noului sistem născând: lumină din lumină!

Intunericul patimilor nu va putea niciodată cristaliza un focar de lumină salvatoare. Iar ceeace căutăm şi dorim noi din toată fiinţa noastră, e lumina, e înstăpânirea din nou a vieţii aşa

cum a voit-o Dumnezeu: viață de adevăr, dreptate, virtute. In aceasta consistă mântuirea, cu scăparea de Jidani și de toate plăgile ucigătoare care ne mistue: *readucerea rodului* în via dumnezeiască azi bolnavă și stearpă, în națiunea noastră (măcar în ea) căzută în ghiarele satanice stârpitoare ale sufletului și aducătoare de pieire. Această *nouă fecundare a sufletului pierdut al unei națiuni,* nu se poate face decât prin cea mai pură esență de lumină, de virtute.

De pregătirea și cultivarea acestei esențe am căutat noi a ne îngriji încă de mult, de când prevedeam ceasul deziluziei amare. (Vom dovedi la timp că ea nu poate fi creiată, păstrată, cultivată și apoi întrebuințată la operația de regenerare, decât în mediul ei creator. Ea nu poate fi găsită și captată decât la izvorul ei: la picioarele Mântuitorului, sub iubitoarea oblăduire a lui Dumnezeu. Vrem viață, scântee mântuitoare, vrem cale isbăvitoare... *«Eu sunt calea, adevărul și viața»*, e sentința neclintită a lui Isus. Deci la El, la Dumnezeu, la harul său am alergat; pentru a primi scânteea vieții pe care s'o redăm neamului nostru condamnat. La El am alergat, dar piedici și rătăciri ni s'au ridicat în cale, și acțiunea noastră a tânjit. Vrem să trecem peste piedici. Am și trecut... A fost o zi dureroasă pentru noi ziua aceea de lepădare și îndepărtare a piedicilor, căci ne erau crescute în suflet, ba chiar le iubeam. Dar am învins durerea, am ridicat fruntea și am călcat asupra lor. Acum, în pustiu, suntem iarăși liberi, în fața viitorului. Cadrele pe care ni le alcătuim de astă dată, trebue să cuprindă, și vor cuprinde, numai crezul, dorința și acțiunea salvatoare, ferite de tot ce e umbră și întuneric.

Vrem să construim deci (și, cu ajutorul lui Dumnezeu vom construi) o celulă de strălucitoare lumină care va acționa, adică va lumina și deci va mântui. Nu suntem creatori de lumină. Ea se află numai la Dumnezeu. Nu suntem făuritori ai mântuirei dorite, ci vrem să fim simple unelte ale acestei forțe salvatoare pe care n'o căutăm așadar în altă parte decât în singurul loc unde se află: la Dumnezeu.

Deci: la Iconă!

Această căsuță e, natural, un sistem. El există, de-acum si, orice sistem viu e mişcat de o forță. In sistemul societăților omenești, forța nu se captează decât prin organizare. Așadar sistemul nostru trebue să aibe o organizație, și o are. Organizația însă, nu se poate naște și desvolta sănătos, fără rânduială, erarhie și mai ales fără un Conducător.

De aceea organizația noastră are un șef, neales de nimeni, ci consimțit de cei, cari atrași de o forță tainică, au venit să constituie, sub conducerea unui șef, celulele ordonate și disciplinate ale organizației. Acest șef al nostru este Corneliu Zelea Codreanu.

Sistemul nostru, această căsuță cu rânduiala și conducerea ei, strâns unit în jurul stâlpului credinței în Dumnezeu (singurul ei stâlp de sprijin) își începe în fața lumii, munca, strădania, de care ne e legată singura nădejde de mântuire.

Avem credința că, de astă dată, mergem drept la țintă și biruința este asigurată. Neamul va fi servit, mântuit, deoarece nu înțelegem să ne mai depărtăm nici o clipă dela Icoană și dela porunca ei. Nu mai lucrăm deci noi, ci ea, care este ne-învinsă.

Celor destul de tari la suflet, pentru a ne înțelege, a ne aproba și însoți de pe acum, le trimitem chemarea noastră: la Icoană!

Ceilalți, cei mulți, vor veni mai târziu, dar vor veni sigur.

(«Pământul strămoșesc», 1-8-1927.)

MĂSURA CREȘTINĂTĂȚII NOASTRE

Stăm iarăși în preajma Crăciunului.

Ne-am apropiat noi oare sufletește de el?

Asemenea măsurători de distanțe sufletești nu ne pot fi indiferente, dacă avem o cât de mică credință în Dumnezeu şi în adevărul că rosturile și bucuriile vieții nu pot fi temeinic împlinite decât în măsura apropierii de Dumnezeu, în măsura în care procesul de asimilare cerească a făcut ceva spor înlăuntrul ființei noastre omenești.

Să ne întrebăm, cum bogatul din Evanghelie întreabă pe Mântuitorul: ce trebue să fi făcut noi pentru a putea zice azi că de Crăciunul acesta ne-am apropiat nu numai prin epuizarea foilor calendarului din acest an și prin isprăvile gastronomice de care ne pregătim, ci și printr'o orânduire nouă a sufletului, a adevăratei noastre vieți?

Iar răspunsul nu poate fi numai un interogatoriu asupra for-

melor și legilor respectate, un examen tehnic asupra conformării la ceeace e mai mult exteriorul doctrinei creștine: ai furat, ai nedreptățit, ai respectat poruncile în ceeace au ele oarecum formal, normativ, de reglementare a raporturilor cu semenii? Ci vom fi întrebați dacă a fost ceva viu sufletește în noi, vom fi întrebați ce disoluții sufletești adânci s'au întâmplat în noi și ce reconstrucții interioare pe un alt plan, de jertfă și de prefacere vie. Cineva care ar cerceta apropierea noastră sufletească de Mântuitorul, ne-ar coborî în acele adâncuri de rană vie în care a fost coborît bogatul căruia Mântuitorul îi cerea o totală disoluție a structurii lui lăuntrice, vânzarea tuturor bogățiilor, arătându-i că simpla conformare oarecum contractuală față de porunci, simpla atitudine aparent corectă dar lipsită de prefacerea vie interioară, nu poate apropia pe om de cer și de mântuire.

Viu, sufletește viu, ce s'a elaborat în viața noastră interioară? Ce biruințe asupra poverilor omenești am repurtat noi, spre a putea să ne simțim astăzi mai apropiți de Mântuitorul care se naște?

Nu știu ce vor zice teologii, despre a căror știință n'am multă cunoștință, dar măsura învierii noastre interioare, măsura creștinătății noastre vii, eu o văd mai ales în măsura jertfei pentru binele altora; a unei jertfe personale, liber, cu dragoste și cu elan consimțite, fără gând la respectarea formală a nu știu căror reglemente bilaterale dintre noi și Dumnezeu.

Jertfa aceea care e deslănțuită în noi din *dragoste*, dintr'o dragoste pentru altceva decât ființa noastră, jertfa aceea care ne inundă pustiindu-ne așezarea omenească a vieții dar ne încălzește tot odată cu satisfacții pe care nu le poate cuprinde graiul omenesc, această jertfă e faptul care smulge depe ființa noastră carapecea nesimțirii față de cele dumnezeești, și transformându-ne în rană vie, («de soare și sânge», cum ar zice Radu Gyr), ne pune în directă comunitate cu Dumnezeirea care pătrunde năvalnic și deadreptul în sufletul nostru. Și devenim astfel vii sufletește, mai vii, mai creștini.

Jertfa este astfel măsura creștinătății noastre.

Cine a jertfit ceva în acest fel, înțelege și vede mai bine pe Mântuitorul care se naște, și se bucură mai mult, căci simte o apropiere, o comunitate între o părticică a structurii lui și Dumnezeul cel viu care coboară printre noi.

Sunt oare mai aproape de taina Crăciunului cei care o viață întreagă au respectat doar granițele poruncilor, vrând nevrând, fără a se fi luminat însă în adâncul lor prin puterea vie a dragostei care duce la jertfă?

Nu! Dacă ochiul nostru ar putea înțelege zările cerești în mijlocul cărora se va coborî în curând Mântuitorul pe pământul românesc, el ar vedea, alături de Mântuitorul și de sfinții Bisericii, toate sufletele de viteji care s'au jertfit bucuros și conștienți pentru a ajuta pe aproapele lor: n'ar lipsi nici Horia, nici Tudor, nici Avram Iancu, nici Brâncoveanu, nici mulțimea celor care s'au jertfit cu adevărat, din toată comoara sufletului lor. Căci în ei mai mult decât în alții creștinătatea a fost vie, ei mai mult decât alții s'au integrat în comunitatea Bisericii creștine, formându-i trupul viu, împlinit.

Tineretul de astăzi, luptător și el pentru binele neamului românesc și al rândurilor viitoare de oameni, tineretul acesta care-și strică orînduirile personale ale vieții egoiste pentru a-și asculta volbura vie din suflet care-l îndeamnă la luptă și la jertfă pentru neam și creștinătate, -acest tineret are dreptul să se bucure de sărbătorile apropiate ale Nașterii: el s'a apropiat de ele și sufletește.

Iar cei care dăscălesc acest tineret și-l mustră tocmai pentru ceeace e viu în sufletul lui, cei care, oricine ar fi, îl insultă afirmând că nici o operă de educație și de înălțare morală nu s'a înfăptuit în tineretul românesc de după răsboi și că deci trebue organizată acum educația lui oficială și cu anasâna, aceștia toti să cerceteze, acum în preajma Nașterii sfinte și să constate că nu înțeleg nimic din adevăratele bucurii ale Crăciunului. Și văzându-și mortăciunea din suflet, să se dea la o parte din calea tineretului de jertfă, dacă nu pot săl înțeleagă, să-l prețuiască și să se bucure cu el.

(«Cuvântul Studențesc», 1-1-1936.)

ESENȚIALUL

Un Congres General Studențesc trebue să fie nu numai ocaziunea de afirmare a studențimii în raport cu adversarii idealurilor sale, ori prilejul de a fixa încă odată aceste idealuri, dar el

trebue să constitue şi o verificare interioară sufletească, o examinare a capacităţii lăuntrice a studentului luptător, o preocupare a studenţimii de propria ei structură interioară, revizuind şi îndrumând această structură spirituală în aşa fel, încât ea să corespundă cerinţelor luptei şi să asigure victoria idealurilor studenţeşti.

Este inutil să se indice idealuri care să nu fie însoţite de elaborarea mijloacelor prin care aceste idealuri vor fi atinse. Iar esenţialul în acest domeniu al realizărilor este un element interior sufletesc al luptătorului, un element care a caracterizat mişcarea naţională, studenţească dela 1922-23 şi care trebue păstrat şi cultivat înainte de orice: *confundarea vieţii personale a studentului cu idealul său.* Acest salt din egoismul individual oricât de justificat, pentru a trece în focul dureros a unei lupte din care să fie hotărât a nu ieşi viu fără a fi biruitor, acesta e elementul esenţial fără de care nu poate exista o împlinire a idealurilor studenţeşti. Totala aservire a interesului personal interesului colectiv, hotărârea de a-ţi da pieptul tău sdrobit pentru a sluji la temelia biruinţei pe care o visezi, numai din această transfigurare sufletească poate ţâşni victoria ta student român!

Când vei spune cumpliţilor tăi duşmani: Nu-mi pasă dacă mă veţi sdrobi sau nu-mi pasă dacă voi vedea sau nu ziua biruinţii, dar sunt sigur că jertfa mea va aduce prăbuşirea voastră şi când porneşti şi te menţii până la capăt cu această hotărâre senină, nu încape nici o îndoială că porţi în tine o forţă pe care nici o tehnică represivă nu o poate birui.

Spiritul de jertfă este esenţialul!

Avem cu toţii la dispoziţie cea mai formidabilă dinamită, cel mai irezistibil instrument de luptă, mai puternic decât tancurile şi mitralierele: *este propria noastră cenuşe!* Nici o putere din lume nu va putea evita prăbuşirea atunci când se menţine pe cenuşa unor luptători viteji, căzuţi pentru Dreptate şi Dumnezeu.

Camarazi! Trecutul tuturor luptele româneşti şi al luptelor studenţeşti ne învaţă să mânuim această teribilă armă: propria noastră jertfă!

Coborâţi în adâncul vostru sufletesc şi întrebaţi-vă dacă vă mulţumeşte sau nu o simplă recitare de idealuri menite a fi veşnic în frunte. Iar dacă veţi simţi că demnitatea voastră de om şi de Român nu mai îngăduie ruşinea tuturor resemnărilor atunci

împăcaţi-vă (pe încetul şi definitiv, iar nu numai în clipa unui entuziasm trecător), cu gândul că viaţa voastră personală cade cu totul pe al doilea plan, şi treceţi dincoace, pe marele drum dureros al jertfei pentru binele altora pentru binele neamului, pentru slujirea lui Dumnezeu.

Astfel, dacă veţi condiţiona lupta de faptul de a nu vă stingheri interesele personale oricât de îndreptăţite, atunci toate moţiunile voastre frumoase, toate congresele voastre înfierbântate nu vor aduce nici o biruinţă, ci vor rămâne în istorie doar pentru a caracteriza laşitatea unei generaţii nevrednice de înaintaşii ei şi menite blestemului urmaşilor.

(«Cuvântul Studenţesc», 17-4-1935.)

LEGIUNEA SI L. A. N. C.

Unificarea mişcării naţionale —adică în primul rând a Legiunii şi a L. A. N. C.— este o puternică dorinţă a tuturor celor care îşi dau seama că singura nădejde pentru asigurarea viitorului României este în această mişcare naţională. Căci o împărţire a forţelor desorientează, d e m o r a l i z e a z ă şi îngreuiază biruinţa. De aceea este evident că această dorinţă de unificare e şi a noastră a celor din Legiune. Dorim o singură mişcare naţională.

Dar spre a ajunge să avem această unificare mai curând (prin fuziunea celor două organizaţii) căci, mai târziu, tot vom ajunge la o singură mişcare, chiar fără fuziune- trebue să pornim dela adevăr, dela ceeace e realitate indiscutabilă. Dacă vom putea ajunge la o unificare în înţeles de o sinteză a acestor realităţi din care să rezulte o amplificare o forţelor realmente vrednice de încrederea ţării, atunci unificarea trebue făcută. Dacă însă, tolerându-se premise false (indiferent de natura lor calomnioasă) s'ar realiza o unificare prin care să se ucidă ceeace e forţa vitală a acestei mişcări, atunci unificarea ar fi o crimă contra neamului.

Noi cei din Legiune n'am otrăvit cu nimic, nici odată, terenul unei eventuale înţelegeri cu L. A. N. C., n'am falsificat nici un jalon al poziţiei noastre faţă de ea, n'am calomniat-o nici n'am minţit lumea prezentându-i L. A. N. C., într'o lumină falsă. Am recunoscut totdeauna, şi o facem şi acum, înalta competinţă ştiinţa economică-politică, acceptându-i concluziile ştiinţifice pri-

vitoare la problema jidănească, această parte esențială a marei probleme naționale românești. Dar în ceeace privește realizarea politică a acestor imperative naționale, noi am adus un aport original, un ritm nou de luptă. Am adus o concepție nouă asupra metodei acestei lupte și asupra reorganizării Statului național, nu numai prin rezolvarea problemei jidănești, dar și prin creiarea unui spirit nou, metodă și spirit care au fost concepute și sunt azi realizate de către Corneliu Zelea-Codreanu, avându-și germenul și începutul încolțirii lor în mișcarea națională studențească dela 1922-1924 (vom reveni cu detalii mai jos).

In timp ce noi păstrăm această probitate în poziția și acțiunea noastră față de Dl. A. C. Cuza și L. A. N. C., nu ne-am bucurat, nici până azi, din partea Dsale și a membrilor L. A. N. C. de un alt tratament decât acela al copleșirii noastre cu toate calomniile, al negării ridicole a oricărei existențe politice a noastre și al defăimării Căpitanului nostru.

Nu vrem să adâncim prăpastia, să sporim otrava. De ani de zile tolerăm această neomenie, spre a nu desăvârși ireparabilul săvârșit de către această parte. Dar ne dăm seama că răbdarea noastră nu are rost deoarece fără a lămuri lucrurile, fără a înlătura de pe teren aceste odioase obstacole, ori ce unificare e cu neputință. Deci trebue să ne lămurim, iar lumea nepărtinitoare să știe de partea cui e dreptatea.

Vom porni dela analiza celor mai noui mostre ale atitudinii cu care răspund cuziștii la demna ţinută păstrată de legionari față de Dl Cuza și L. A. N. C. Nu le citām pentru a răspunde detaliului lor —ridicol când nu odios— ci pentru că ele ne vor servi la reconstituirea întregei tragedii a conflictului dintre profesorul Cuza și noi, urmând apoi a trage concluziile privitoare la raporturile viitoare dintre Legiune și L. A. N. C. și la posibilitățile unei utile unificări a mișcării naționale.

Oficiosul cuzist «Apărarea Națională» din 17 Septembrie 1933 publică în pagina I-a următoarele despre Legiune și Căpitanul ei, sub semnătura Dlui Mucichescu Tunari:

«Stăpânul Legiunii este Căpitanul, cel care a furat fărâmiturile ce-au căzut dela masa profesorului A. C. Cuza, pentruca apoi să se transforme în «șef» și să trăiască fără o profesiune practică, *deci în mod suspect*».

Vorbind apoi despre pretinsa temă a noastră de a fuziona

cu L. A. N. C., oficiosul Dlui Cuza spune: «Această temă a oficiosului gardist denotă convingerea intimă pe care «legionarii» de pae o au despre ei, adică își dau seama că la primul contact pe care donchișoții goi pe dinăuntru l'ar avea cu un organism viguros, ar dispărea fără urmă. De ce le este teamă însă nu vor scăpa».

Luând apoi în bătae de joc înălțătoarea muncă a ridicării, la Bucureștii Noi, a casei legionarilor, —muncă în care se rezumă esența noii lupte naționale propovăduite și împlinite de către Legiune: jertfa pentru crearea României noi, jertfă impetuoasă, plină de credință, de voie bună și descătușare din egoismul omenesc, —fruntașul cuzist spune: «Dl. Nichifor Crainic, extaziat de isprava unor pierde— vară ce s'au adunat la marginea Bucureștiului pentru a «construi» demagogie, scrie printre altele că ridicarea căminului dela Râpa Galbenă Iași se datorește Dlui Corneliu Codreanu». Protestând contra acestei afirmații a Dlui Profesor Crainic, autorul cuzist declară că acest cămin dela Iași se datorește nu lui Corneliu Zelea Codreanu, ci în rândul întâi inginerului Bejan care a donat terenul, apoi «studenților și elevilor de liceu care au muncit cu brațele și printre care poate fi citat —ca orișicare altul— și Dl. Corneliu Codreanu!

Ca ori și care altul...

Dle Mucichescu te rog-spre a-mi da putință să fac o experiență utilă pentru mine, privește în ochii mei, dta care ai fost, câtva timp, alături de mine pe şantierul dela Iași, și deci știm ambii a cui a fost concepția și inițiativa Căminului. Dta deasemeni știi cine a organizat din închisoare (unde era închis pentrucă spălase onoarea studenţimii de rușinea Manciu) campania de construcție. Dacă, din cauza închisorii dela 1925, el a lipsit câtva timp de la munca efectivă Dta mai știi totuși cine realizase, în vara 1924, la Ungheni, cea mai grea etapă: fabricarea sutelor de mii de cărămizi. Stiindu-le așadar toate acestea, privește-mă în ochi și mai repetă odată cinstitele-ți cuvinte: «ca ori și care altul».

Iți aud răspunsul stăruind:

«*Ca ori și care altul*»...

«*Trăește fără o profesiune practică, deci în mod suspect*» (deși e deputat)...

«*Pierde-vară ce s'au adunat la marginea Bucureștiului pentru a construi demagogie*»...

«Legionari donchişoţi, goi pe dinăuntru».
«Oameni fără morală»...

«OAMENI FĂRĂ MORALĂ»

Aceste ofense ni le aruncă ziarul oficios al dlui Cuza nouă celor din Legiune şi Căpitanului nostru care e întruchiparea jertfei şi a vieţii corecte.

Nici «Adevărul» sau «Lupta» nu scriu astfel despre noi.

Pe deasupra mizeriei acestor infamii care se repetă în orice vorbă a lor despre noi şi care nu merită să fie luate în cercetare spre a li se răspunde, —se pune problema: De ce a ajuns aici mişcarea naţională? Descifrând cauzele putem întrevedea ce eşire trebue să aducă viitorul în acest impas care desparte două generaţii.

De ce a ajuns mişcarea naţională la această despărţire, coborâtă până la atâta josnicie? Atâta jertfă desinteresată din partea marilor masse naţionaliste —jertfă de energie, de bani, de sbucium sufletesc de viaţă chiar —nu merită să— fie mai bine chivernisită şi mai rodnic cheltuită de căpeteniile —adorate— ale acestei mişcări naţionale?

Intrebări pe deplin justificate.

Situaţii de justificat.

Deci să ne deschidem sufletul.

Origina despărţirii e veche şi de ordin sufletesc.

Noi —vorbesc de studenţimea dela 1923-24, ale cărei căpetenii erau cei din actuala Legiune, în anii de grea luptă naţională din Universităţi— noi am adus în lupta antisemită studenţească un alt suflet decât cel pus de d. Cuza în lupta de decenii a partidului său naţionalist de până atunci. Noi am adus DUHUL MARILOR RUPTURI DE LUMEA VECHE înfrăţită cu străinul duşman. Noi am adus pornirea eroică, IN SPIRIT DE TOTALA JERTFA PERSONALA, contra acestei lumi vechi şi înstrăinate, combătută de Dl. Cuza până atunci numai cu mănuşa genialei sale dialectice ştiinţifice, numai cu biciuşca democraţiei parlamentare, fără crearea nici unui ciocan de foc care să sfarme din creştet catapeteasma satanică a templului Judeo-masonic clădit pe pieptul sdrobit al acestui neam prea blând.

Braţele noastre au svâcnit, au doborât atunci când nevoile luptei o cereau, când reacţiunea violentă era ultima eşire dintr'o înfrângere definitivă şi desonorantă. Dar mai importantă şi caracteristică a fost svâcnirea noastră sufletească, sfărâmarea, în noi, a unei întregi vieţi pregătite pentru normala tihnă şi rânduire personală, spre a o înlocui cu o viaţă destinată numai luptei pentru neam, gata oricând de moarte.

Acest duh al marei, definitivei şi neîmpăcatei rupturi —ruptură de înstrăinata generaţie veche şi ruptură de o viaţă personală orientată, chiar şi numai parţial, de interesul personal, îndoita ruptură indispensabilă unei lupte eroice de totală primenire a unei vieţi obşteşti— a fost aportul nostru sufletesc original în această mişcare naţională, la începuturile ei de acum 10 ani. Nici unul dintre noi n'a mai păstrat, în întregime neatins, acest duh nemicşorat prin loviturile vieţii (supremul eroism e eroismul de durată!). Nici unul afară de Corneliu Zelea Codreanu! Căci el l-a avut înaintea tuturora şi el îl renaşte astăzi în întregul tineret legionar al României.

Acest duh nou de totală jertfă pentru neam şi impetuozitate (observând însă, bine'nţeles, o gradaţie în aceste mijloace în sensul de a nu recurge la mijloacele extreme decât după completă epuizare a celorlalte), a fost prima noastră depărtare de profesorul Cuza. Nu am voit noi să ne depărtăm, nu ne-am depărtat noi, nici d-sa nu s'a depărtat de noi, dar două structuri sufleteşti deosebite (gândiţi-vă chiar numai la vârstă) se găseau depărtate, cu toată identitatea obiectivelor luptei.

Dar această depărtare de noi n'a avut-o numai Dl Cuza, au avut-o aproape toţi «bătrânii» noştri naţionalişti, au avut-o părinţii noştri, familiile noastre, a avut-o toată lumea... afară de noi mai îndrăciţi şi mai dispreţuitori ai vieţii egoiste.

«Complotul studenţesc» din toamna 1923, prima manifestare a «marei noastre rupturi» de lumea veche, înstrăinată, ne-a aşezat astfel la o mare depărtare de profesorii şi părinţii noştri naţionalişti -atât de adânc şi de mult iubiti. Nu-l înţelegeau pentrucă le lipsea ceva din sufletul nostru: le lipsea tocmai acest duh «al marilor rupturi» care era esenţa sufletească a luptei noastre. Unul dintre aceşti foarte vrednici profesori universitari şi îndrumători ai naţionalis-

mului nostru (altcineva decât Dl. Cuza) a declarat chiar că «până când judele instructor nu va găsi neîntemeiată acuzaţia de complot, nu mai pot sta de vorbă cu aceşte tineri». E departe de noi gândul de a păstra supărare acestui distins şi bun Român, dar fraza aceasta caracterizează întreaga generaţie a dlui Cuza care nu pricepe volbura acestui «must care fierbe» în sufletul nostru. Căci doar, dacă era vorba să luptăm contra Jidanilor, trebuia —ziceau dânşii— să luptăm «cu înţelepciune», să luminăm massele, iar când vor fi fost luminate şi ne vor vota, urma să avem majorităţi parlamentare, rezolvând problema jidovească fără focuri de pistol şi jertfe inutile, ci printr'un simplu joc de bile în urnele parlamentare (în aşteptarea cărui joc prefectul Manciu, deocamdată ne sfărâma, din ordinul guvernului, în beciurile poliţiei, fără ca logica luptei cuziste să fi avut vreo putere de a ne apăra).

Nu cred că va nega cineva această situaţie de acum 10 ani, care concretizează două lumi deosebite în germen: lumea reformei naţionale de metodă căldicică pe cale democratico-parlamentară, incapabilă de a face faţă volniciilor guvernamentale şi incapabilă de a sgudui adâncurile sufleteşti ale neamului spre a-l ridica la lupta decisivă, -şi lumea eroică a revoluţiei spirituale şi morale a naţiunii luptătoare, pornite pe calea fără întoarcere care n'are decât două ieşiri: moartea sau victoria.

Marile procese studenţeşti următoare «complotului» n'au făcut decât să accentueze această disonanţă între spirite de formaţiune deosebită. E adevărat că Dl. Prof. Cuza şi alţi reprezentanţi ai generaţiei vechi —cu formula: «nu aprob, nu desaprob, ci constat»— au venit, cu multă părintească solicitudine, să ne apere în aceste procese la care în adâncul sufletului nostru, noi nici nu mai doream, cu orice chip achitarea; ne ajungea că ne vedem porniţi fără întoarcere împotriva temeliilor antinaţionale, binişor dislocate în spiritul public şi aşteptăm, cu conştiinţa mulţumită, un viitor personal de care nu ne sinchiseam prea mult. Si le vom fi totdeauna recunoscători că au contribuit a ne reda libertăţii şi luptei. Dar această părintească asistenţă şi apărare nu înfăţişa o inimă şi totală înţelegere şi aprobare a spiritului nostru de luptă «nebunească»...

... ...

Un alt element venit să complice şi mai mult problema: Lupta studenţească lua sfârşit prin 1925 —în forma ei intensă— şi generaţia tânără îşi dădu seama că nu poate continua lupta naţională universitară decât în cadrul unei mişcări politice naţionaliste de ansamblu, având ca scop cucerirea puterii în Stat. Din acest moment deosebirea mentalităţii de luptă dintre noi, reprezentaţi prin Corneliu Zelea Codreanu care sintetiza acest spirit nou de luptă şi dintre vechile cadre ale L. A. N. C., avea ocazii tot mai dese de manifestare.

Disciplina quasimilitară pe care o cerea Corneliu Zelea Codreanu (care era însărcinat cu organizarea L. A. N. C.) drept chiag al organizaţiilor şi chezăşie a biruinţii, era sistematic refuzată cu inevitabile şarje de umor, din partea bătrânului nostru profesor. Corneliu Codreanu a trebuit să cedeze, nu fără amărăciuni respectuos exprimate şi care începeau totuşi să învenineze raporturile dintre dânsul şi profesorul preşedinte Cuza.

Iar spre a nu uita nici de Căminul dela Iaşi şi de vorbele dlui Mucichescu: «ca ori şi care altul» —e locul să ilustrăm încă odată deosebirea dintre aceste două mentalităţi, arătând că ideea lui Cornelui Codreanu de a ridica un mare Cămin cultural naţionalist făcut nu din fonduri ci din energia creatoare şi din spiritul nou de muncă şi jertfă al tinerei generaţii— această ideie a fost la început, obiectul de glume şi de condamnări din partea chiar şi a Dlui Cuza, ca şi din partea aproape a tuturor celorlalţi, care socoteau asemenea acţiuni ca fiind fără rost ba chiar deadreptul anormale.

După primele succese dela cărămidăria din Ungheni, s'au schimbat însă cu toţii la faţă şi au contribuit (nu vom drămui examinând cât de mult) la ridicarea Căminului. Dar bunăvoinţa era tardivă, ea vădea greutatea de adaptare a vechii generaţii la spiritul nostru nou pe care nu-l înţelegea şi de care nu se lăsa târâtă decât atunci când nu mai era altceva de făcut.

Aşadar spiritul de luptă al L. A. N. C. lipsit de vigoarea biruitoare a duhului de totală jertfă şi pornire împotriva lumii vechi, —acest anemic spirit de luptă unit cu persistenţă L. A. N. C. în a apăra democraţia şi parlamentarismul pe care noi tinerii le osândeam cerând o organizare asemănătoare fascismului,-erau veşnice cauze de fricţiuni şi deosebiri de vederi între aceste două generaţii naţionaliste. Fapte la care se adăuga şi o binecunoscută stângăcie şi lipsă de simţ practic chiar şi în organizarea democra-

tică a L. A. N. C., lucru care deasemeni nu ne putea lăsa nepăsători.

Intrigile care il arătau pe Căpitanul nostru râvnitor la șefia Dlui Cuza, nu întârziară să apară, spre a falsifica înțelesul acestor ciocniri de mentalități.

Dar se pune întrebarea: avea sau nu dreptate Corneliu Zelea Codreanu în acest conflict?

Superioritatea punctului de vedere a lui Corneliu Zelea Codreanu —cu organizarea disciplinată, autoritară, antidemocratică a mișcării naționale— e de netăgăduit. Nu numai pilda mișcărilor asemănătoare din străinătate îndreptățește această concepție de luptă (veche, la noi, de 10 ani).

Dar chiar evoluția mișcării naționale românești dă dreptate lui Corneliu Codreanu. Ce ar fi într'adevăr mișcarea națională fără aportul elementului de renaștere morală și spirituală a luptătorului și apoi a poporului întreg-prin «spiritul legionar» element evidențiat și creiat de concepția legionară a luptei naționale? Răspunsul e limpede: ar fi o simplă frământare intelectuală —seacă de jertfă, de rodnicie sufletească și, prin ele, de biruință innoitoare— adică ar fi ceeace a fost în totdeauna mișcarea antisemită a Dlui Cuza: o desfășurare de argumente logice adresate minților noastre, fără a însoți însă această operă de propagandă intelectuală —foarte convingătoare— de corolarul sufletesc al acestor concluzii logice: de hotărârea caldă de a ne desface de ori-ce interese personale și de a porni la luptă în spirit de jertfă nelimitată, redeșteptând virtuțile eroice, hotărâți să murim ori să biruim.

Deviza legionară, învățată dela Seneca: «Cine știe să moară, nu va fi rob niciodată», e singura forță propulsivă care poate duce la biruință o luptă îndreptată împotriva unor dușmănii atât de crunte. La o biruință care vine ca o răsplată a jertfei și a credinței în atotputernicia adevărului slujit cu asemenea duh de jertfă, după pilda Mântuitorului.

Această deviză, acest spirit, această învățătură dată nouă de Invierea Mântuitorului și de biruința lui prin jertfă —nu le-a avut niciodată cuzismul și în ori-ce caz nu le-a înfăptuit niciodată.

In ultimii ani e drept că această întreagă concepție legionară a luptei disciplinate și hotărâte la orice, e în parte copiată de către cuziști.

Cine nu-și aduce aminte de articolele foilor cuziste de acum 2-3 ani, în care, vorbindu-se despre uniforma noastră legionară, eram arătați ca «o ceată de paiațe»? Cine a uitat ironiile cuziste la adresa cântecelor noastre prin care respiră duhul legionar de luptă pornită să sdrobească orice zăgaz, —pentruca apoi azi aceiași cuziști să și-le însușească (adesea chiar melodiile și textul nostru, puțin schimbat), deși ridiculizate în ajun, și să îmbrace și ei uniforma noastră de «paiațe»? Dar această întârziată trezire a cuziștilor la metodele, concepțiile și spriritul legionar, nu pornește dintr'un fond sufletesc original. Ci e o goană după forme de luptă dovedite eficace, care nu sunt însă emanate spontan de sufletele lor rămase în fond străine și neînțelegătoare față de acest duh al nostru. Dar în orice caz această acceptare, din partea cuziștilor, a formelor exterioare de luptă legionară (fondul rămânând tot cel vechi: democrație, parlamentarism, lipsă de spirit de totală jertfă în luptă, lipsă de spirit legionar creator: dovadă felul cum vorbesc cuziștii despre munca dela Bucureștii-Noi), această schimbare a formelor cuziste în sens legionar, este o nouă dovadă că concepția noastră de luptă, rămasă neclintită pe aceeași linie dela 1922 încoace, este cea bună.

Deci Corneliu Codreanu a avut dreptate când cerea Dlui Cuza s'o adopte, iar Dl. Cuza a greșit când s'a opus acestui spirit pricinuind despărțirea dintre dsa și noi.

Aceste conflicte de idei apărute în anii 1924-25, în care nouă nu ni se poate așadar găsi vre-o vină, s'ar fi putut așa de ușor aplana printr'o recunoaștere, din partea bătrânilor naționaliști (care urmau dealtfel să păstreze șefia) a temeiniciei noului spirit de luptă tineresc, «legionar», creiat de Corneliu Codreanu (și atât de mult râvnita azi de L. A. N. C.). Dar această recunoaștere nu s'a produs. Spre a evita agravarea lucrurilor, Corneliu Zelea Codreanu și subsemnatul am părăsit Iașul, în toamna anului 1925,

plecând în Franţa, unde ne-am desăvârşit studiile universitare (deşi Căpitanul era avocat încă din 1922). Am lăsat L. A. N. C. să se conducă după vechile obiceiuri, fără o a mai stingheri cu «încurcăturile» spiritului nostru «complotist» şi «legionar».

Pe când ne aflam în Franta în 1927, a intervenit neînchipuita greşală a Dlui Cuza care, învinuindu-si pe cei mai vechi şi buni luptători de a se fi vândut Jidanilor (fapt astăzi dovedit ca neadevărat), a produs spargerea Ligii în două, eliminând 7 din cei 10 deputaţi ai săi, spre uimirea ţării întregi. Spre a se evita să se rupă şi tineretul în două («statutari» si «nestatutari») —si socotind că spiritul nou al acestui tineret luptător a fost îndeajuns de nesocotit şi prigonit de către generaţia bătrână care se dovedea incapabilă de o acţiune unitară, disciplinată şi ordonată, acţiune strict necesară unei biruinţe— noi cei din actuala Legiune, foştii «complotişti» dela Văcăreşti, Galata, Severin, Focşani, am hotărât să nu urmăm nici una din cele două frânturi ale L. A. N. C. şi ne-am constituit în organizaţia nouă de astăzi.

Ce am «furat» noi prin aceasta dela masa profesorului Cuza? Dreptul de a duce o luptă pentru neam, mai eroică şi într'un spirit de jertfă totală, pe care nu-l deţinem nici dela Dl Cuza nici dela altcineva decât dela renaşterea noastră morală călită în focul marilor ani de luptă studenţească? Antisemitismul? Dar legătura spirituală faţă de cugetarea unui om de ştiinţă, implică oare o interdicţie de a lupta, în direcţia acelei cugetări, cu arme noui pe căi mai eroice? Nici Dl Cuza nici Legiunea nu au un drept exclusiv asupra luptei naţionale româneşti. Oricine e în stare să facă mai mult şi mai bine decât noi, e nu numai liber, dar e dator s'o facă.

Pentruce atunci calomniile din «Apărarea Naţională» faţă de Donchişoţii care au sângerat la Vişani, au degerat dar au biruit în lupta dela Tutova (chiar şi contra L. A. N. C., deşi «nu există politiceşte»), au fost sdrobiţi fiziceşte dar au fost sfărâmaţi pe toate căile patriei, pentru dragostea lor de neam, pentru visul celeilalte Românii pe care şi profesorul Cuza ne-a învăţat s'o dorim?

Pentruce infamia cu «traiul din fonduri suspecte» al Căpitanului nostru, care e pildă de totală abnegaţie şi descătuşare din egoismul personal, pildă de care nici un membru al L. A. N. C., şi nici chiar al Legiunii, n'a putut-o imita pe deplin?

Cum îşi pot permite oamenii cari ar avea un suflet românesc deplin şi sănătos, să calomnieze pe conducătorul nostru şi să uite că şeful lor efectiv, profesorul George Cuza, are trecutul pe care îl are? Căci nici noi nici ţara nu putem uita niciodată, aşa cum uită cuziştii, că în vreme ce Corneliu Codreanu luptă cu arma în mână şi cu viaţa aruncată în focul luptelor pentru a da rodnicie şi înplinire cugetării profesorului A. C. Cuza —Dl. Cuza— fiul nu numai că nu vibra sufleteşte deloc alături de tinerimea închisorilor, nu numai că era complect absent din luptele şi dela jertfele şi suferinţele noastre, dar *era în tabăra duşmană*, alături de Pangal şi Socor, membru în lojile francmasonice, adică acolo unde se uneltea şi se unelteşte contra mişcării naţionale, contra lui Dumnezeu, a Naţiunii şi a Regelui! Nici o scuză nu există pentru aceasta eroare! Nu este îngăduit ca fiul profesorului Cuza să fi fost «nelămurit» asupra masoneriei până prin anii 1928-1929, când apare subit în mişcarea naţională pentru a pretinde să fie element de infailibilă îndrumare a românismului şi moştenitor prezumtiv (pe bază de succesiune legală conform Codului Civil) al proprietăţii mişcării naţionale româneşti. Cine nu ştia în anii următori mişcării naţionale, ce este masoneria? Profesorul Paulescu îşi publicase de mult marile sale studii asupra masoneriei, totuşi tânărul profesor Cuza nu se lămurise nici până în anii 1926-28 şi s'a făcut francmason. Această «nelămurire» a sa nu-l poate în nici un caz îndreptăţi să atace astăzi, în acest fel, pe Căpitanul nostru şi Legiunea, adică exact aşa cum a învăţat şi a auzit de nenumărate ori vorbindu-se în loja lui masonică despre mişcarea naţională, despre Legiunea şi studenţimea luptătoare: «pierde-vară», «donchişoţi», «fonduri suspecte», etc.

Pentruce sunt «pierde-vară» legionarii veniţi pe jos dela Reşiţa, Sibiu, Brăila ori din Basarabia, până la Bucureşti, spre a munci nu atât la betonul şi cărămida unei case legionare, cât la construcţia sufletească a României de mâine? Mistria pe care o ţin ei în mână e o ruşine, dar mistria şi şorţul ridicol de mason pe care profesorul George Cuza abia

le-a lepădat (dacă le-a lepădat) acestea nu fac rușine unei mișcări naționale?

Această purtare publică a L. A. N. C. faţă de Legiune nu e, așadar, altceva decât o nouă dovadă că L. A. N. C. (cu toată imitarea formelor noastre exterioare de luptă legionară) continuă să fie străină de spiritul legionar care s'a dovedit a fi duhul viitorului şi esența aducătoare de biruință.

Si atunci, câtă vreme această prăpastie sufletească dăinueşte —nu datorită nouă— ce ar fi unificarea mișcării naționale decât o îngropare a spiritului legionar, o otrăvire a lui, o scufundare pentru totdeauna a zorilor unei alte Românii, eroice, drepte, cinstite? Căci o organizație care vorbește despre noi în felul arătat, nu e nici eroică, nici dreaptă, nici cinstită, iar a ne confunda cu ea însemnează a ne însuși coloritul ei, ceeace ne repugnă și ne este cu neputință.

Așadar, pentru a se ajunge la o utilă unificare cu L. A. N. C., ar fi trebuit mai întâi să se respecte din partea acesteia —cum nu se face astăzi şi nu mai credem că e cu putința nici în viitor— ceeace e adevăr (şi supremă calitate) în mișcarea Legiunii: duhul totalei rupturi de lumea veche, adică spiritul legionar revoluţionar (de aridă, așadar ordonată revoluție); spiritul de disciplină şi de jertfă eroică pentru neam: înnoirea totală nu numai a structurii etnice a Statului dar și a organizării sale politice, cât și înnoirea spiritului poporului românesc în sens eroic şi moral; în rezumat, o unire ar fi pretins părăsirea, din partea L. A. N. C., a falselor căi democratico-parlamentariste (precizăm de altfel că L. A. N. C. ne va imita cât de curând dinnou, lepădându-se de democrație și intitulându-se și ea «revoluționară»).

Dar respectarea acestor direcţii caracteristice ale Legiunii nu este posibilă fără respectarea Căpitanului nostru care a creiat acest complex de năzuinți și de viață nouă legionară şi care e chezășia împlinirii lor.

Sunteți liberi să ne aruncați în față învinuirea mincinoasă după care toată acțiunea Legiunii nu e datorită decât unei pretinse vanități de șef a Căpitanului nostru. «Vanitatea» sa nu e nimic altceva decât conștiința operei concepute și creiate de el și o sănătoasă ambiție de a realiza pe deplin

această concepție mântuitoare de neam. Noi aplaudăm această ambiție și o vrem tot mai puternică; vrem s'o vedem trecând în noi toți și în țara întreagă!

Incheem:

După ce am văzut așadar, timp de mai bine de 10 ani, în raporturile noastre cu L. A. N. C., numai ne-înțelegere a spiritului nostru legionar, numai defăimare și rea credinţă, suntem departe de a mai face astăzi imprudenţe.

De aceea faţă de insultele din «Apărarea Națională», pe care le privim nu în nemernicia literei lor ci în înțelesul de fixare a unei atitudini faţă de problema unificării mișcării naționale singura problemă care merită această amplă discuțiune, —noi nu mai avem decât un răspuns:

Cu acești oameni care domină azi în L. A. N. C., plini de nedreptate, de ură și de invidioasă neputinţă, —noi nu mai avem nici o comunitate sufletească. A crede într'o revenire a lor la sentimente de dreptate şi de cinste, este o naivitate. Iar a accepta compromisuri nesincere, ar însemna să dărâmăm noi înșine tot ce am clădit până astăzi.

Lepădând orice nădejde de rodnică și onorabilă unificare cu L. A. N. C., legionarii, în frunte cu Căpitanul lor bine încadrați spritualicește, fără nici o șovăire, pată sau compromis în trecutul lor, își continuă înaintarea victorioasă spre ziua cea mare de înviere românească prin jertfa legionară.

ION I. MOŢA

Post scriptum.

In ultimul număr al «Apărării Naționale» cităm următoarele noi grosolănii aruncate Căpitanului, sub pseudonimul «Ordessus» (în care recunoaștem condeiul Dlui A. C. Cuza însuși): Căpitanul e făcut pe rând: «dobitoc», «zăltat de Dumnezeu», «prost», «trufaş», «viţel tânjind de-o boală ascunsă», iar marea noutate e descoperirea făcută de autor asupra originii Căpitanului care n'ar fi decât o: «vită toantă-a dracului, de obârșie leșească».

Când răutatea senilă a ajuns până la asemenea murdării, nu mai e nimeni îndreptățit să ne vorbească despre obligațiuni de filiațiune spirituală cari ne-ar impune oarecari rezerve chiar și în reacțiunea noastră împotriva nedreptăților și «părinteștilor» neomenii cuziste. Desigur că nu vom răspunde cu aceeași măsură înjositoare. Dar vrem să se știe că ne simțim desfăcuți de orice legătură sufletească cu acești oameni, așa cum are dreptul ori-ce fiu să se simtă față de niște *PĂRINȚI DENATURAȚI!*

(«Axa», 1-10-1933.)

CE ESTE POLITICA NAȚIONALISTĂ

Atributul și l-au însușit mai toate organizațiile politice. Ce reprezintă și cât repreezintă naționalismul acesta? Care este deosebirea între naționalismul autentic și naționalismul partidelor?

Naționalismul are o notă de agresivitate și de singularizare. El este o politică de afirmație a nației respective.

Este o politică de ofensivă și de afirmare.

Rosturile lui trebue concretizate într'un stat național, care să nu fie la dispoziția cetățenilor. Ci să fie un stat de prestigiu, cu misiune istorică, culturală, civilizatoare.

Naționalismul este o nouă etică și o altă ierarhie de valori. El promovează spiritul național înaintea celui cetățenesc, condiționează de primatul național toate celelalte rosturi statale.

Prin *mistica națională* se crează un om desfăcut de abjectul materialism al epocii, se desghioacă omul de aderențele epocii actuale, și se face școala permanențelor eroice. El formează omul virtuților cardinale: erou, preot ascet, corect, ostaș. Naționalismul concepe societatea ca pe o mare armată, cu o ierarhie spirituală și o conducere adecuată. Naționalistul este un ostaș în slujba unei credințe. Acțiunile lui sunt subordonate interesului patriei. El se comportă ca și cum ar face-o într'un războI pe care îl poartă națiunea lui. Esențialul este spiritul de jertfă.

Intolerant ca toate marile dogme. Lipsei de toleranță a cato-

licismului i se datorește crearea unui sistem universal, precum toleranței dovedită de biserica creștină i se datorește pulverizarea în secte. Intoleranței naționale a Franței și Angliei în epoca lor de formație, i se datorește crearea unor state cu nume istoric.

Naționalismul nostru are un conținut social. Nu împarte pe profitori în Români și neromâni. Nu-i tolerează pe cei dintâi ca și pe cei de-al doilea. Uneori este chiar mai de temut adversar al celor dintâi, cari, subjugați intereselor lor și deservind interesele patriei, comit un act de înaltă trădare.

Armata națională este ca un ordin religios. Naționalismul nostru va desființa politica interesului personal. Termenul de «a ajunge» va dispare Nimeni nu ajunge, ci toți se jertfesc. Jertfă când comanzi, jertfă când te supui. Desvoltarea virtuților cardinale în om, acesta e rostul și ființa naționalismului nostru.

Concretizarea naționalismului nostru se face sub simbolul unui stat, creat pe alte baze. Făr'a fi un sistem dialectic, ca marxismul și democrația, prin cultivarea însușirilor supreme ale omului naționalismul poate fi și este un sistem social în măsura în care este o școală educativă de înalt idealism.

Conducerea centralizată. Onoarea de a conduce, și simțul responsabilității, singura răsplată pentru munca depusă. Se poate chiar spune că conducerea statului să o deție oamenii care nu au nimic. Elita nu este o elită înnobilată, ci este o elită de puri. Restul societății se poate complace în practica vechilor instituții, conducătorii nu. Din ei trebue să dispară instinctul de acaparare și dorința de a se bucura de bunurile pământești. Un stat nu se poate întemeia pe etica îmbuibaților. Cel care posedă, de bună voie va trebui să cedeze tot ce are pentru a se ocupa de treburile publice. Nimeni nu-l chiamă acolo, dar odată instalat, el trebue să înțeleagă chemarea misiunii sale.

Politica românească, ca și Economia Politică, se așează pe anumite linii în termenii legii lui Besham:

Pe aceeași piață, dacă circulă în acelaș timp două feluri de monetă, moneta cea rea isgonește și înlocuește, moneta cea bună». E cazul laturii naționaliste în politica românească de azi.

Intr'adevăr. In vreme ce curentul politic autentic naționalist, isvorît din străfundurile acestei vieți românești și vijelios pornit s'o reînnoiască și s'o tâlmăcească, în manifestări trainice, curmând odată pentru totdeauna sistemul neputincioaselor dibueli, se găsește strivit de cisma oficială a conducătorilor pseudo-statului actual, în vreme ce legiunile arhanghelismului misionar sunt ținute la carantină de către nevolnicii vremelnicei puteri, iar roada muncii lor trudnice, țesută din elan și jertfă, tăgăduită și meșteșugit ascunsă ochilor cari ar vroi să privească, în vreme ce apele adânci și limpezi ale misticei naționaliste sunt stăvilite, în scopul de a fi abătute către alte limanuri sau prefirate să se piardă în mâlul mlaștinei de toate zilele, peste toată vieața publică a țării, ca într'un imens bâlciu, fâlfâesc stindardele «naționaliste» și fiece baracă cu pretenții de partid se simte indatorată să dea reprezentație «națională» la umbra tricolorului trivializat. Sub oblăduirea acelorași cari lovesc crâncen în legionarii naționalismului, se agită și se întreține o activitate «naționalistă», a cărei cea mai dintâi însușire este larma și al cărei ultim scop rămâne diversiunea. Diversiune cultivată cu osebită grije din interior și meșteșugit regisată și exploatată din afară. Acesta este dar tabloul politic al țării românești în momentul de față: deoparte lupta fără cruțare pentru îngenuncherea și stâlcirea acțiunii naționaliste, pe dealtă parte, sub ocrotirea autorităților statale, desvoltarea și promovarea curentelor pretinse naționaliste care, sub firma chenăruită cu tricolor, ascund interesele de tarabă ale unor alcătuiri cari au monopolizat abuziv puterea, au periferizat cultul interesului general și au măcinat la moara iudeo-masoneriei crezul românismului integral.

De totdeauna, pentru marea gloată anonimă ca și pentru toți cei cari n'au adâncit niciodată realitățile vieții noastre publice, s'a făcut politică «naționalistă» în țara românească. De totdeauna au existat legi «naționaliste», presă «naționalistă», instituții «patriotice», și mai cu deosebire partide politice ale căror titulaturi începeau sau sfârșeau, aproape fără excepție, cu termenul «național».

Dela începuturile acestui pretins stat românesc, căruia noi i-am tăgăduit totdeauna existența firească, și până la generația mișcărilor studențești, care pune piatră de hotar între lumea de eri și cea de mâine, cu excepția miracolului Eminescu și a unei pleiade de publiciști, urmași ai liniei trasată incandescent de geniul lui profetic printre cari, în frunte se așează marele Aurel C. Popovici, vieața publică a țării a fost regisată de naționalismul pe care eu l-ași denumi naționalismul carageal esc. Naționalismul teoretizat de «Voacea Patriotului Naționale», redactat de junele Rică

Ventureanu, pentru educația politică a mulțimii, ai cărei autentici reprezentanți sunt Nae Ipingescu și Jupân Dumitrache, Titirică Inimă-Rea, realizat pe teren economic în societatea enciclopedică cooperativă «Aurora Economică Română» a lui Cațavencu și difuzat în toate straturile sociale de partidul «X... național», al cărui reprezentant la guvern este Fănică Tipătescu și al cărui «ales» în adunarea populară este... «onorabilul, stemabilul, Agamiță Dandanache, cu familie dela patuzsopt în toate Camerele»...

In afară de politica misionară a generației studențești de după răsboiu, arhanghelismul legionar încadrat în făgașurile genialei viziuni a lui Eminescu, marele critic al falsei așezări statale de azi și uriașul deschizător de drumuri, prin care generația noastră se leagă, sărind peste secole, cu faptele de granit românesc ale lui Stefan cel Mare, în afară de politica aceasta legionară, transformată prin jertfa slujitorilor ei tineri și ne-înfricați în crez și misiune, vieața noastră publică de după război continuă cu aceiași vehemență, uneori mai dârz chiar, ofensiva nationalismului caragealesc. Cu o singură deosebire: naivitatea lui Jupân Dumitrache este înlocuită cu rea credință de către elucubrațiile junelui Rică, transformată de publicistul «naționalist» in dogmă de șantaj și trafic de influentă, in partidul conului Zaharia Trahanache, o vastă asociație de exploatare a avuțiilor publice și școala de înaltă imoralitate, aservind intereselor particulare marile interese de neam și acoperind cu pavăza tricoloră a «naționalismului» toate faptele câte contrazic desvoltarea firească, autentică, românească, a acestui neam.

Prin jocul unui calcul care n'a dat niciodată greș, asociațiile de exploatare a avutului obștesc, care sunt partidele, au înțeles dela începuturile așa zisei noastre vieți de stat să-și fățuiască activitatea cu poleiala naționalistă. Create sub impulsul marilor curente și reforme ale Apusului sguduit de catastrofa socială și morală care a fost marea revoluție dela 1789, partidele politice românești, rezultate ale împerecherii dintre masonerie și democrația străină de realitățile noastre, au fost nevoite, sub presiunea unor curente de care nu puteau să nu se ție seama, să accepte să se transforme în organizațiuni parțial «naționale». Si era firesc aceasta, într'o țară care n'a cunoscut nici feudalism, nici burghezism, care n'a cunoscut comunismul dela 48 și nici influența nefastă a marilor capitaluri, ci care, pe tot trecutul ei, dela cronicari, prin marii dascăli cărturari și până la Mihail Eminescu, a cunoscut o singură realitate: naționalitatea.

In numele acestei naționalități, valoare permanentă în rezolvarea equației românești în cadrul european sau mondial, s'a mișcat totul în țara aceasta. Constrânse deci au fost, la rândul lor, și partidele să se înjghebeze și să țină seama, vom vedea că numai aparent, de considerentul primatului național. Așa, partidul pașoptist, mason, democrat și universalist al lui Ion Brătianu și C. A. Rosetti, partidul liberal, (roșu), s'a tranformat forțat de împrejurări în partid național-liberal, și tot astfel cincizeci de ani mai târziu, sub porunca aceleiași realități, partidul internațional, narodnicist, marxist, democrat și iudaizat al țărănismului, a devenit partidul «național-țărănesc». Dar a confunda forma cu conținutul nu este o însușire a noastră. Dacă pentru vechea generație, veșnic păcălită, termenii s'au suprapus, pentru generația care a luat cunoștință de ea însăși și de misiunea sa în zorile anului 1922, lucrurile sunt complect schimbate. De aci se va ivi, cu un moment mai devreme, sfârșitul atâtor formații hibride, de a căror nocivă activitate în primul rând statul și națiunea română au avut de suferit.

Ce reprezintă «naționalismul» partidelor? Un atribut formal: atât și nimic altceva. Răspunsul la problema pusă de noi îl vom trage dintr'o serie de întrebări. Iată-le:

Cu cât au contribuit partidele «naționale» la crearea unui stat *național* românesc? Care este sensul de vieață națională în care au indrumat spiritul și viața acestei țări? Cât au contribuit la tâlmăcirea potențialelor materiale, spirituale și morale ale țării în valori real-naționale?

NAȚIUNEA ÎMPOTRIVA STATULUI DE IMPORT

Semnele au apărut și lichidarea nu mai poate întârzia. Acțiunea cu răscolitor ecou în mase, condusă eroic de frontul mișcării naționale revoluționare, curentele cu caracter naționalist din ce în ce mai accentuat cari agită și frământă corpurile profesionale constituite, valul de entuziasm care a cucerit elitele reale și tinerețea românească în totalitatea ei pentru cauza revoluției naționale, toate acestea la un loc nu alcătuiesc decât un singur ade-

văr, acela că naţiunea cu toată componenţa ei, dincolo de interesele respective ale breslelor şi pe deasupra mobilelor individuale, a declarat răsboiu statului actual, statul de import.

Panica şi deruta cari au cuprins sindicatele de exploatare ale naţiei, am numit partidele democratice, stau mărturie nesdruncinată că evenimentul acesta, căruia nici o combinaţie şi nici un obstacol nu-i puteau împiedica apariţia, pentrucă el se găsea înscris în planul tragic al fatalităţii, s'a produs.

Să constatăm realitatea şi să înregistrăm efectele: Naţiunea română de totdeauna a declarat răsboi statului de niciodată. Pentrucă, să fim bine înţeleşi; dintru început, la întrebarea legitimă dacă nu există cumva un stat românesc, nu vom şovăi să răspundem neted: nu! Există o aparenţă de stat, cel actual, statul ficţiunii democrate, dar acesta nu aparţine naţiunii, ci unor coterii cari nu au măcar meritul de a-l fi creat. Ceva mai mult, nici n'a fiinţat vreodată un stat românesc.

Un stat se naşte exact în momentul în care naţiunea respectivă, luând cunoştinţă de forţa ei, în conformitate cu aspiraţiile şi posibilitaţile sale autentice, reale, este coaptă de evenimente pentru a se integra sub forma juridică numită stat. Ori, statul naţional românesc trebue creat abia acum, când naţiunea s'a închegat într'o unitate perfectă, organică şi indestructibilă şi prin manifestarile sale de viaţă cele noi e capabilă să-şi dea dinlăuntrul şi pe deasupra ei, un stat firesc şi autentic.

Ca naţiune existăm de mult,-dela primele înjghebări voevodale. Naţiunea aceasta, de structură, agrar-pastorală, s'a perpetuat dealungul veacurilor într'o organizaţie primitivă, necreatoare de instituţii proprii, ocrotită şi păstrată de cele mai multe ori, fără consimţământul ei, de către interesele respective, politice ori economice, ale statelor limitrofe, care ele, erau într'adevăr state. Pentrucă, a existat un stat turcesc, un stat ungar, un stat polon şi mai ales un stat moscovit, dar niciodată un stat românesc.

Ortodoximul, care a luat sub aripa lui de cloşcă şi puiul orfan al naţiunii române, prin esenţa lui însuşi legat şi întemeiat pe o anumită idee de universalitate spirituală, era impropriu creării unui Stat. Dar, era în măsură, precum a şi dovedit-o, să păstreze fiinţa unei naţiuni şi a păstrat-o temeinic, după cum se poate verifica istoric, elementele naţional şi ortodox împletindu-se în mod egal întru crearea fenomenului românesc. Atât numai.

Statul de import, statul de azi, ni l-au inventat interesele economice şi politice ale puterilor europene —vezi pacea dela Adrianopol— cu sprijinul plătit ori sincer al «cărvunarilor» romantici şi simieşti dela 1821, al bonjuriştilor paşoptiti, aiuriţi de bombastica frazei revoluţionare şi mai ales cu nelimitatul concurs al generaţiei conducătoare din preajma răsboiului de independenţă. Si astfel s'a îmtâmplat că Statul acesta, prematur şi pernicios, n'a fost niciodată expresia reală a naţiunii româneşti celei adevărate, pentru simplul fapt că această naţiune nu era în măsură să-şi creeze un stat decât la definitiva ei închegare, eveniment care trebue să se producă abia acum, în timpurile noastre, concluzie firească a procesului de desvoltare, accelerat de răsboiul pentru unitatea naţională.

Statul-invenţie a rămas pe mai departe statul lor, al străinilor protectori-germani până la răsboiul cel mare, francezi după aceea şi al instrumentelor din mâna acelor străini, politicienii români dela C. A. Rosetti, mason şi semidoct inspirat până la democratul tincturat cu ezuitism de o anumită extracţie blăjană, Iuliu Maniu.

Impotriva acestui stat, fără aderenţe organice cu naţiunea, artificial şi parazitar, european, parlamentar şi liberal, creat de internaţionala plutomasonică a sec. XIX, se ridică azi ca un singur val naţiunea întreagă, naţiunea celor care muncesc şi produc, naţiunea una singură şi nu o clasă anumită. Pentrucă având condiţii speciale de desvoltare, în procesul său de realizare, în ciuda acelora cari maimuţăresc marxismul în Romania, naţiunea Romanească n'a cunoscut desvoltarea înlăuntrul ei a claselor cu interese antagonice.

Impotriva statului intreţinut şi cultivat prin zelul tuturor partidelor, aşa numite de guvernământ, reprezentate sau nu în Parlament-cazanul satanic din care se pompează vieaţă în vine Statului de import, -dela liberali la naţional-ţărănişti, clici cointeresate şi strâns legate pe deasupra deosebirilor aparente, se ridică azi naţiunea, prin toate categoriile active dinlăuntrul ei şi reclamă cu tărie un stat nou, un stat real, al ei şi numai al ei. Inlăuntrul căruia să nu aibă cuvânt nici dragomanii puterilor cari ne «ocrotesc» şi ne «asistă», nici antreprenorii demagogiei electorale, vajnici cruciaţi ai sufragiului universal alcoolul metilic abundent distribuit pentru îndobitocirea şi paralizarea maselor.

Inițiativa creării noului Stat pe care îl pretinde astăzi națiunea, nu poate fi și nu trebue lăsată străzii. Masele nu participă la mișcările de instaurare a unei noi ordine prin inițiativa lor, ci prin adeziunea lor conștientă. Rostul maselor este cu totul altul decât dinamic, în curentele cu caracter de transformări fundamentale. In cazul nostru, inițiativa trebue să aparțină elitei generației noastre, a celor puțini și aleși, dârzi și uniți. Minoritatea selectă, disciplinată, devine instrumentul de realizare concretă a tuturor aspirațiilor nutrite de mase în mod vag și confuz. Deaceea, în cadrul generației noastre, toată străduința în lupta pe care am angajat-o a stat în perfecționarea crescândă a minorității care și-a înțeles chemarea.

Așezată la răspântia istorică a destinelor noastre românești, generației noi îi revine misiunea cea mare de a da națiunii unificate statul pe care îl merită și pentru a cărui formulare, vieața publică este continuu agitată dela războiu încoace. Aici se găsește sensul tuturor frământărilor colectivității românești de atâția ani, convulsiuni pe cari reprezentanții statului de import le decretează comod, dinlăuntrul cabinetelor capitonate, drept acte de anarhie.

Istoria este mărturie vie că ori de câte ori masele sunt agitate, anarhie nu e jos niciodată și nicăeri. Anarhia este sus, totdeauna. Deaceea, revoluția populară, capacitată și condusă de minoritatea conștientă a celor puri și intransigenți, devine legitimă și în ordinea firească a lucrurilor-un comandament al istoriei!-atunci când intervine pentru extirparea anarhiei de sus. Si tocmai acțiunea de apărare a așa-zisei ordine în stat, de către coteria anarhică și uzurpatoare, apare ca un act de insurecție care trebue sancționat neîntârziat de către națiune.

Generația noastră, strânsă în jurul acelora cari au înscris cu sângele lor pe drapelul de luptă, faptă și jertfă, neprecupețindu-și tributul, își merită existența și misiunea istorică. Ea a înțeles că atâta valoare i se poate presupune cuiva, câtă înălțime atinge idealul pe care îl militează. Cât mai neîntârziat ea își va transforma crezul în faptă. Cu siguranța deplină a izbândei, înapoia ei stând gata să dea iureș națiunea întreagă.

(«Axa», 5-II-1933.)

CREZ DE GENERAȚIE: IDEOLOGIA FAPTEI

«Soyez durs, mes frères»! (NIETZSCHE.)

S'ar părea că trăim un sfârșit de veac. Sunt semne.

Încheieturile lumii vechi trosnesc de pretutindeni. Oamenii lumii care se duce au ochii rătăciți: dezorientarea le trece pe dinainte vedenii jucăușe ca'n apa morților. Din străfundurile vieții naționale, acolo de unde se fierbe plămada rosturilor viitoare, pornește către suprafață clocot surd purtător de amenințare. Se pregătesc marile primeniri. Cari, în ciuda oricui, nu vor întârzia să se arate, pentrucă oricât ar dori-o din răsputeri oamenii lumii vechi, colectivitățile nu se sinucid și nici nu se permanentizează în stări letargice.

Națiunile cunosc crise, ca și indivizii izolați, dar nu sucombă; lent, prin evoluție și brusc, prin revoluție, le depășesc singure. Renașterea prin revoluție nu mai poate spăimânta pe nimeni: popoarele fără revoluții se elimină prin ele însile din istoria lumii, așa după cum indivizii care nu încearcă în viața lor crize spirituale profunde, se îngroapă dela sine în lutul cenușiu al anonimatului.

Generația în mâinile căreia se află frânele colectivității naționale, trage să moară; nu de bătrânețea împlinirii misiunii sale, ci din neputință, fizică și morală. Ea moare prin ea însuși: moare din lipsă de respirație, din incapacitate de înțelegere a vremurilor și din paralizarea voinței creatoare.

Deposedarea ei din comandă, trebue să se opereze cât mai grabnic. Vremurile cer oameni tari și generația înaintașe nu-i poate da. Vremurile cer oameni întregi, cu patima jertfei, imbibați de crez, forjați din oțelul temerității: generație de crez și faptă, dinamică; cer oameni cari nu dibuiesc în preajma marilor hotărîri, ci realizează direct și din plin; cari nu bâiguiesc idealuri străine de sufletul nației acesteia și nici nu militează proecte potrivnice intereselor ei. Si, pe oamenii aceștia, nu-i poate da decât generația noastră.

Pretutideni, acolo unde ea s'a așezat în slujba revoluției, conducerea destinelor societății se află în mâinile viguroase ale generației noastre. Pretutindeni, puntea de comandă și locurile de responsabilitate sunt ocupate de garda privilegiată a tinereții, de

aristocraţii autorităţii etice, de casta acelor cari au înţeles la vreme că, fără spiritul de jertfă îndrăsneaţă al unei elite conştiente, lumea ar fi fost de mult un muzeu perfect catalogat, o uzină de roboţi sau o morgă imensă.

Generaţia tânără din toate ţările cari şi-au dat reformele cele mari, a înţeles momentul istoric al chemării sale; cu încredere nedestrămată de îndoială a realizat direct şi din plin, cu riscul vieţii însăşi. «Vivere pericolosamente» este formula dinamică a tinereţii, turnată în cea mai lapidară concretizare a virilităţii creatoare.

Generaţia noastră nu constituie o zestre politică în mâinile nimănui. A luat demult cunoştinţă de ea insăşi şi a înţeles că nu poate servi drept capital de exploatat. Ea este o entitate fizică şi morală, cu patrimoniul său propriu de idei şi sentimente. Oamenii generaţiei noastre nu apar numai ca lichidatorii unui trecut: demiurgii lumii noi poartă intr'o mână târnăcopul şi'n cealaltă mistria de zidire a unei alte vieţi.

Principiul nietzscheian al existenţei a prins să fecundeze spiritul generaţiei noastre româneşti căutându-şi în planul general al vremii formula de activism, a găsit-o nu în economie cum au crezut ambuscaţii crizei, nici în spiritualism cultural, cum predică defetiştii interesaţi la menţinerea actualei aşezări, ci în politic, prin lupta care a început pentru realizarea Statului autentic, deparazitat de formele democraţiei putrefiate şi pentru integrarea naţiunii nediferenţiate, în cadrul statului celui nou, a statului etic.

Naţiunea nu mai poate tolera să fie girată la infinit de coteriile partidelor politice existente, vase diverse cu acelaş conţinut şi comanda statului trebue luată din mâini debile articulate pe trupuri astmatice.

Noi credem în valoarea etică a forţei. Statului zis de drept, care permite joc liber egoismului interesat al individului sporadic, noi îi opunem Statul etic, clădit pe legalitatea moralităţii, înlăuntrul căruia nu-şi găsesc armonizări şi justificări decât aspiraţiile şi interesele colectivităţii naţionale. Inlăturăm cu dispreţ stârvul statului demo-liberal, pentruca să proclamăm în locul lui nu un stat ocrotitor al intereselor de clanuri, ci un Stat fecundat de principiul autorităţii morale, înlăuntrul căruia să se realizeze maxima desvoltare a naţiunii întregi.

In lupta aceasta dârză nu-şi găsesc locul nici filantropia socială, nici tinctura mieroasă a naţionalismului ieftin şi nici toleranţa sentimentală; ci intransigenţa desăvârşită, încrederea nesdruncinată în virtuţile cele dintâi ale omului, duritatea de stâncă a războinicilor.

In lupta noastră vom desfiinţa zeflemeaua lichelei publice şi scepticismul invalizilor intelectuali. Amatorii de diversiune în vieaţa publică să se retragă în vizuini şi cât mai degrabă. Inlături cu ideologia caragealescă a teoreticienilor din bâlciul public autohton, care profesând acrobaţie democrată ori comunism salonard, caută să modifice, dar să nu schimbe nimic, decât pe ici pe colo, şi anume pe la părţile esenţiale.

Tara românească are nevoe în vremurile acestea de oameni tragici şi sintetici. De aceea să ia aminte rachiticii intelectuali strânşi în ţarcurile democraţiei comunizante: nu cu zeama roză a conferinţelor peltice ori cu pana muiată în cerneala de boz a indiferenţei se pregătesc marile transformări. Ci acestea, se realizează alături şi pe deasupra lor prin acţiunea dârză, conştientă, organizată şi disciplinată a acelora cari sunt apologeţii unei singure ideologii: Fapta.

VASILE MARIN

(«Axa», 22-I-1933.)

«ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE»

Din «SOCIOLOGIA ȘI ARTA GUVERNĂRII»

(articole politice)

(PROBLEMA SOCIALĂ)

Știința socială cercetează diferitele feluri de organizare a societăților omenești, structura și evoluția lor. Dar ea nu poate demonstra că una sau alta dintre aceste forme de organizare este mai bună, mai «perfectă».

Pentru a le putea ierarhiza după valoarea lor, noi trebue să alegem un criteriu, o masură de valoare. Geometria nu ne demonstrează că un triunghiu echilateral e mai perfect decât un triunghiu oarecare. Dar în architectură de pildă putem stabili foarte bine o ierarhie a triunghiurilor după perfecțiunea lor.

Dacă schimbăm criteriul, ierarhia valorilor ia și ea altă înfățișare. Când doi oameni discută asupra valorii unui lucru, ei ar trebui să se înțeleagă mai întâi asupra criteriului judecăților de valoare. Dacă criteriul lor e deosebit, ei ar trebui să încerce a stabili un criteriu comun. Dacă nu se ajunge la acest rezultat, discuția e inutilă și stearpă. În orice caz, niciunul din ei nu poate susținea că criteriul ales de el este singurul posibil afirmând că adevarul lui ar fi demonstrat de știință. Unul zice: portocala e mai bună decât mărul, fiindcă e mai zămoasă, și adaogă: ceeace e dovedit de știință; iar

celălalt va răspunde: mărul e mai bun decât portocala fiindcă e mai ieftin — ceeace stiința economică o poate demonstra.

Argumentul «științific» nu va putea hotărî aici o ierarhie obiectivă, rațională, între portocale și mere. Totuși pentru a determina pe cineva să consume mai degrabă mere decât portocale, noi vom aduce și argumente «științifice», arătând că merele, au o influență mai bună asupra stomacului (mai ales asupra stomacului celui de convins), apoi că prin consumul merelor se încurajază un ram de producție națională, etc. Noi vom apela deci la interesele interlocutorului, la sentimentele și la dorințele sale. Iar invocarea științei servește pentru a-l împinge mai lesne într'o anumită direcție, de a opri deci intervenția altor sentimente care ar impiedica alegerea în sensul dorit de noi.

Argumentul «științific» servește deci și pentru a ascunde intenția noastră și interesul nostru. Un negustor de portocale ar aduce alte argumente științifice decât un producator de mere. Cel dintâi e liberschimbist, al doilea protecționist.

În realitate știinta economică nu demonstrează că liberschimbismul e oricând preferabil protecționismului. Ci ea poate arăta doar ce efecte au cele două sisteme asupra unei societăți. Dorind efectele liberschimbismului, vom lupta pentru izbânda sa, dorind pe cele ale protecționismului, vom face politică economică protecționistă. Ori pentru a determina pe alții să lupte alături de noi pentru protecționism, noi vom susținea: Știința economică a dovedit ca protecționismul e cel mai bun sistem. Și vom avea succes cu atât mai mult, cu cât cei cărora ne adresăm nu cunosc știința economică, dar au mare respect de știință și sunt dispuși să creada fără a cerceta.

Mai ales dacă pretinsele adevăruri științifice se acordă cu dorințele și interesele lor.

Asa s'a răspândit socialismul.

Lupta de clasă e un fapt izvorât din antagonismul natural între bogați și săraci. Alt fapt este iarăși că în orice societate există oameni care vreau să guverneze și nu pot ajunge la guvernare decât apelând la mulțime. Dacă săracii sunt într'o societate foarte numeroși (proletarii industriali în unele țări), e natural ca demagogii ambițioși să cheme proletariatul în luptă împotriva capitaliștilor cari dețin puterea. Ei zic: vom face o societate în care săracii, după exproprierea celor bogați, vor deveni stăpâni. Și vor adăoga: știința economică a dovedit (vezi «Capitalul» lui Marx) că Statul socialist trebue înfăptuit, fiindcă e cel mai bun Stat.

Şi nu numai cel mai bun, dar şi cel mai civilizat, cel mai puternic, cel mai bogat, etc. Argumentul ştiinţific îi dă deci proletarului convingerea că cel bogat poate fi ucis, desbrăcat, bătut, deoarece, cum spune teoria marxistă, religia, morala, dreptul, etc., nu sunt decât ficţiuni «burgheze», menite să zădărnicească evoluţia « n a t u r a l ă » spre statul socialist.

Dar biata ştiinţă economică nu ştie nimic de acest adevăr.

Ea cercetează fenomenele economice cum s'au desfăşurat şi cum se desfăşoară în diferitele societăţi, deci în condiţii concrete de loc şi timp.

În cercetările ei, ea poate porni dela ipoteza determinismului economic, alegând factorul economic ca variabilă independentă şi stabilind cum variază celelalte fenomene sociale în funcţie de sistemul economic.

Formularea dogmatică a determinismului economic a dat naştere unei filozofii a istoriei întemeiată pe «concepţia materialistă a istoriei», care însă e tot atât de mult sau tot atât de puţin adevărată ca şi o concepţie idealistă sau spiritualistă a istoriei.

... Astfel începu sa dospească în Europa spiritul revoluţiei, pregătirea dezastrului, nu numai a burgheziei creştine ci a civilizaţiei şi culturii umane...

... Socialismul marxist adopta ca principiu de temelie u r a şi ca obiectiv e x t e r m i n a r e a f i z i c ă a e l i t e i s o c i a l e c r e ş t i n e .

(PROBLEMA ADMINISTRATIVĂ)

...Mişcarea naţionalistă năzuieşte deci de a restabili solidaritatea clasei conducătoare şi de a exclude, prin asta, amestecul străinilor.

Deslegarea practică a acestei probleme nu este aşa de simplă cum s'ar părea. Am arătat în câteva studii diferite aspecte ale ei precum şi mijloacele prin care s'ar putea încerca deslegarea ei. Ni s'a părut, şi credem a nu greşi, că organizaţia legionară este pe calea cea bună de a înfăptui regenerarea elitei noastre politice fără mari sguduiri şi evitându-se mişcări revoluţionare. Legionarii nu vreau să răstoarne elita actuală, nici nu vreau să răstoarne guverne pentru ca, la rândul lor, să fie răsturnaţi de la guverne, ci ei vreau să asigure ţării o conducere politică naţională stabilă şi scutită de frământări demagogice. Mijloacele întrebuinţate pentru atingerea acestui scop sunt de diferite feluri: participarea la viaţa politică în temeiul constituţiei, educaţia cetăţenească în taberele de muncă, rezistenţa activă împotriva demagogiei şi a comunismului.

Conducătorul Legiunii, d-l Corneliu Codreanu, a înţeles dela început că un conducător trebue să fie în primul rând un o r g a n i z a t o r ş i u n e d u c a t o r . Problema ce şi-a propus spre deslegare a fost deci formarea l e g i o n a r u l u i , a Românului nou, a Românului de e l i t ă ...

...Cu drept cuvânt, Căpitanul a văzut aci, în formarea o m u l u i n o u , cheia problemei. Intuiţia lui l-a condus în mod logic la concepţia lui Platon şi Aristotel. Dar pornind dela realităţile noastre şi angajat de timpuriu în lupta politică practică, el a ajuns să găsească în condiţiuni concrete date cea mai potrivită cale de a rezolva problema fără să se lase amăgit de teorii sterpe şi fără să se lase abătut din calea sa de empirişti rutinari şi sceptici.

Educaţia legionară cuprinde toate stările şi clasele sociale ale naţiunii româneşti. Scopul este de a forma o elită unitară şi solidară ca ideologie şi concepţie, dar bine structurată, şi ierarhizată după diferitele funcţiuni sociale. Astfel în orice stare, clasă, funcţiune sau profesiune s'ar găsi, legionarul va prezenta omul de elită înăuntrul acelor categorii sociale.

Evident însă că pentru organizaţia politică şi pentru oprirea destrămării şi decăderii elitei politice important este ca legionarii să pătrundă cât mai mult în elita politică şi să-şi păstreze aci neştirbit caracterul de legionar, adică să fie incoruptibili şi pavăză neclintită împotriva masoneriei şi a comunismului iudaic. Legionarul intrat în slujba statului trebue să fie şi să rămână f u n c ţ i o n a r a l S t a t u l u i n a ţ i o n a l r o m â n. Fie că e jandarm, primar, magistrat, preot, învăţător, pretor, ministru, fie că ocupă cea mai inferioară sau cea mai superioară treaptă în ierarhia elitei politice — el trebue să fie însufleţit de spiritul de jertfă pentru Statul naţional român, el trebue să-şi împlinească fără şovăire datoria şi trebue să înţeleagă ce este datoria sa...

... Se va obiecta că în toate partidele sunt oameni cinstiţi şi buni Români şi că Legiunea «n'a monopolizat cinstea şi naţionalismul».

Fără îndoială că şi în partidul lui Marius şi în cel al lui Sulla

15

erau oameni cinstiţi şi buni Romani, n'am putea totuşi afirma că Statul roman era bine servit prin aceşti oameni cinstiţi din cele două tabere. Şi cu drept cuvânt se pune întrebarea, dacă după prăbuşirea autorităţii Senatului şi izbucnirea razboaelor civile până la întemeierea şi organizarea imperiului prin Augustus a existat un Stat roman. Şi prin ce a renăscut Statul roman?

Eminescu în scrierile sale politice a descoperit cu intuiţie genială, de unde pornesc toate forţele care ameninţă unitatea Statului român. În «Ideea Statului monarhic» şi în alte articole, Eminescu arată că «Statul trebue pus la adăpost de înverşunate lupte de partid», «la adăpost de patimile şi asprimea intereselor momentane şi trecătoare». In articolul «Ilustraţii administrative» Eminescu descrie starea de plâns a administraţiei româneşti, desorganizarea instituţiilor Statului prin politica partidelor. «A administra? Dar întrebatu-s'a vreunul din geniile universale ale liberalismului ce va să zică a administra? Ce va să zică a privi bună starea populaţiei, ca pe un lucru încredinţat înţelepciunii şi vegherii tale? Excepţie făcând de ţara noastră, administratorul pretutindeni e un adevărat părinte al populaţiei rurale. El are să judece, când scade populaţia, dece scade; când dă îndărăt producţia, dece dă; când e un drum de făcut, pe unde să-l faci; când e o şcoală de înfiinţat, unde s'o aşeze mai cu folos... Pentru sarcine de subprefect se cere atâta ştiinţă, atâta dezinteresare, atâta patriotism, pe cât le poate avea numai un om cu multă şi temeinică cultură... Dar, fiindcă la aproape toate posturile din ţară poate aspira oricare cenuşar,de aceea fiecine care a'nvăţat două buchi, lasă plugul, cotul şi calapodul în ştirea lui Dumnezeu şi râvneşte a se face roată la carul Statului».

... Observând organizarea servicilor publice în Statul nostru ne vom încredinţa lesne că regimul partidelor politice cu demagogia şi corupţia lor a ucis şi ideea de Stat şi Statul. Acesta nu poate renaşte decât iarăşi numai prin organizarea servicilor publice prin crearea unei aristocraţii de funcţionari.

Birocraţia anarhică, lipsită de patriotism, amestecată cu străini neasimilaţi şi cu Români înstrăinaţi, trebue purificată, redusă la număr, iar modul de pregătire şi recrutare a funcţionarilor (în toate serviciile şi toate instituţiile publice) trebue stabilit în conformitate cu interesele Statului naţional român.

Problema deci nu se pune în felul că am acuza pe toţi funcţionarii noştri de necinste şi corupţie, sau pe toţi membrii partidelor po-

litice. Ci constatăm că niciun mijloc nu există în situaţia actuală de a împiedica intrarea de elemente necinstite şi corupte în serviciile publice şi niciun mijloc pentru a le elimina. Dimpotrivă ni se pare lămurit şi verificat prin experienţă şi istorie că regimul actual, democratic, demagogic şi parlamentar, înlesneşte nu numai intrarea de elemente corupte şi nepregătite în serviciile publice, ci chiar le apără şi protegueşte, întrucât în primul rând aceşti oameni sunt cel mai puternic sprijin al partidelor. Ei reprezintă şi susţin partidele împotriva Statului, şi sunt stâlpii democraţiei demagogice, ei sunt devotaţi şefilor de partide, ei fac alegerile, mijlocesc afacerile, canalizează banii publici în buzunarele politicienilor şi ale lor proprii...

... De aci se explică atacurile tuturor partidelor împotriva Legiunii şi tendinţa lor de a împiedica intrarea legionarilor şi a concepţiei legionare în funcţionărimea românească...

...În această învălmăşeală şi luptă între partide, Legiunea îşi croieşte drum drept fără cotituri şi compromisuri. Ea înaintează încet dar sigur, pe front larg, scoţând duşmanul din toate poziţiile ocupate.

Acţiunea Legiunii deci nu e îndreptată spre un singur obiectiv, care ar fi de pildă dobândirea puterii prin mijloace demagogice, ci ea merge în adâncime, transformând bazele organizaţiei noastre politice. Crearea unei aristocraţii de funcţionari ai Statului şi infiltrarea lor în serviciile publice ni se pare, după cele spuse mai înainte, o acţiune menită nu numai să susţie lupta pentru dobândirea puterii dar să şi asigure înfăptuirea unui Stat naţional deasupra şi, când va fi necesar, împotriva partidelor politice.

Legiunea năzueşte deci a înlocui birocraţia politicianistă printr'o funcţionărime a Statului.

(PROBLEMA POLITICEI ROMÂNEŞTI)

... guvernele dearândul şi-au dat cea mai mare osteneală să slăbească curentul naţionalist. Căci există o singură mişcare naţionalistă, cea începută la 1922 sub conducerea lui Corneliu Codreanu.

Au existat şi există partide antisemite (Naţional-creştin), partide naţionale «constituţionale» (Naţional-liberal, Naţional-ţărănesc), dar numai un singur partid naţionalist: «Totul pentru Ţară»...

... În acest partid s'au concentrat toate forţele de apărare împotriva comunismului, împotriva democraţiei demagogice care deschide

drumul desmățului comunist. Acest partid are un program bine definit, crearea Statului național românesc. Forma de guvernământ: monarhia. Politica: întemeiată pe morala și religia creștină. Respingerea hotărâtă a principiului luptei de clasă în domeniul economic. Definirea precisă a «puterilor» politice nu numai în teorie dar și în practică. Stârpirea din rădăcină a politicianismului demagogic corupt și corupător și întronarea principiului meritului personal și al pregătirii morale și tehnice pentru funcțiuni politice. Mijloace de acțiune puse în practică: educația în tabere de muncă, formarea unei elite politice ascetice.

În acțiunea politică s'a adoptat fără rezerve și cu sinceritate desăvârșită principiul respectării absolute a legilor existente. Orice reformă trebue înfăptuită în temeiul legii și cu mijloace legale.

Principiile morale, religioase, juridice stau la temelia acestei mișcări.

Ele se contopesc în ideea Statului național românesc, care pentru acțiunea practică, reprezintă idealul acestei mișcări de regenerare.

Nu avem deci în fața noastră un obicinuit program de partid politic pentru agitarea maselor în vederea campaniilor electorale, ci o răscolire a sufletelor pentru redobândirea virtuților cetățenești, pentru închegarea unui organism politic puternic. O revoluție spirituală.

Pregătire temeinică pentru lupta ce s'a deslănțuit între noi și dușmanii noștri.

Și atunci: dece organele Statului nostru, guvernele țării românești au năzuit să oprească și să suprime cu toate mijloacele, legale dar și ilegale, această mișcare? Din ce motive: anularea listelor «Grupării Corneliu Zelea Codreanu» în preziua alegerilor din 1933, desființarea Gărzii de Fier, arestările în massă, împușcarea fără judecată a atâtor tineri, etc.? Din ce motive: cenzura și starea de asediu aplicate cu rigoare împotriva partidului «Totul pentru Țară», suprimarea ziarelor și revistelor naționaliste, noui arestări de țărani și studenți?

Mărturisim ca nu cunoaștem aceste motive din declarații lămurite ale guvernului, așa cum ar trebui să fie într'un Stat «democratic».

Politica externă sau cea internă a impus și impune aceste măsuri? Se poate ca aliații noștri să nu îngădue ca Statul român să devină Stat național? Se poate ca un guvern român să vadă într'o

mișcare naționalistă disciplinată și respectuoasă față de legile și instituțiile publice o primejdie pentru ordinea internă?

Răspunsuri limpezi la aceste întrebări din partea celor ce le-ar putea da lipsesc. Ministrul afacerilor străine tace, cel de Interne tace, ceilalți miniștri și semi-miniștri vorbesc câteodată dar nu spun nimic.

Dar circulă svonuri. Unele reviste și ziare scriu că politica țării, externă și internă, e condusă sau influențată de lojile masonice, de puteri oculte...

... Regim parlamentar? Democrație? Constituție?

Dar cine mai vorbește de aceste lucruri: Morală, religie, drept?

Subiecte pentru manuale de școală, fără înțeles pentru viața politică unde se răsfață intriga, viclenia, minciuna, lichelismul, reclama și toate viciile imaginabile.

O societate în plină descompunere, roasă de scepticism și egoism feroce, coaptă să cadă pradă barbarilor de afară și dinăuntru.

Și iată explicația: acești barbari s'au pus deacurmezișul istoriei neamului românesc. Ei vreau sa oprească ascensiunea culturii românești, ei vreau să împiedice consolidarea Statului național românesc, ei vreau să distrugă tot ce-au clădit Voevozii și Regii noștri, să smulgă din suflete credința în Hristos, să frângă crucile de pe biserici, să dărâme zidurile mânăstirilor și să pângărească mormintele sfinte...

Traian Braileanu

Profesor de Sociologie
la Universitatea din Cernăuți

ECUMENICITATE NAŢIONALĂ

CORNELIU Zelea Codreanu pornind lupta sa de reintegrare a realităţii prezente româneşti în aspiraţiile ei seculare, începe prin a crea o stare de spirit pe linia istorică a jertfelor neamului nostru creştin, stare de spirit căreia el îi da numele de «ecumenicitate naţională».

Clădind pe ea, el iese din rândul zecilor de şefi politici români dispăruţi ale căror grupări au dispărut şi ele adotă cu ei. El creşte cu timpul tot mai mare şi Legiunea există de un sfert de veac dela moartea lui, şi fără el, fără Căpitan, şi în condiţie de ostracizare şi schingiuire continuă. Sunt legionari care n'au mai ieşit din închisoare din 1938.

Legiunea este; şi va fi şi fără legionari chiar. E ca o identificare, ca o ilustrare a românilor adevăraţi; pentrucă, vedem legionari rămaşi doar cu numele din ceeace au fost altădată. Şi nu vorbesc de acei schingiuiţi în închisori până la despersonalizare şi scoşi după aceea ca să servească de sperietoare de ciori pe ogorul comunismului, ca cei dela Glasul Patriei din Pankov. Vorbesc mai degrabă de cei din exil, pentrucă în exil Legiunea are cea mai puţină fiinţă.

În schimb vedem români care ieri erau împotriva Căpitanului

(unii poate pentrucă l-au cunoscut din spusele oficialităţii în slujba regelui călău care l-a omorât acuzându-l de trădare de ţară) şi care astăzi văd cum figura sa a crescut în sufletul neamului şi au văzut această creştere treptat cu fiecare an care îi împlinea spusele adăogând atâta măreţie figurii lui predestinate, câtă suferinţă se adăoga pe inima lor, pe inima ţării, care poate ieri nu l-a înţeles; aceşti români, duşmani de ieri, care astăzi vin şi ne întind mâna (şi nu sunt puţine cazuri; unii plâng de desbinarea noastră), dovedesc dimensiunile fenomenului legionar care capătă grandoare de convertire asemănătoare celei creştine a Sfântului Pavel sau Sfântului Augustin. Si nu este exagerat deloc, pentrucă şi duşmanii pot confirma: Corneliu Codreanu este astăzi măsura conştiinţei noastre româneşti şi creştine. Mărturisindu-l sau dezavuându-l, fiecare român, laic sau prelat, în funcţie de Corneliu Codreanu se fixează pe el însuşi, şi nu numai faţă de ţară ci şi de toată lumea occidentului. Codreanu judecă şi absolvă în conştiinţa noastră, el exemplul de jertfă marturisită în numele Mântuitorului. Desigur că toţi românii buni au jertfit luptând lupta lor. Unii au trecut chiar în legendă ca eroi depe front. Jertfa Căpitanului însă e altfel decât a lor. Arhanghelul l-a ales pentru o moarte deosebită. Ea e învăluită într'o aureolă; în duhul strămoşilor pe care el i-a cântat şi după el i-au cântat munţii şi văile Carpaţilor răsunând în acel ecou cutremurător al lui «Ştefan Vodă al Moldovei fost-a pe la noi prin munţi»... Acel ecou cutremurător care a smuls lacrimi mulţimilor este duhul «ecumenicităţii naţionale».

* * *

Dar să trecem aceasta pe plan speculativ.

Despre acest simţământ care dovedeşte prin lacrima mulţimilor apartenenţa insului la o realitate interioară a neamului, Codreanu spune:

«Mulţimile au câte odată contactul cu sufletul neamului. Un moment de viziune. Mulţimile văd neamul, cu morţii, cu tot trecutul lui. Îi simt toate clipele de mărire, ca şi acelea ale înfrângerii. Simt cum clocoteşte viitorul. Contactul acesta cu neamul întreg e plin de înfrigurare, de cutremur. Atunci mulţimile plâng.» (Pentru Legionari, p. 234, (260/51). Sau:

«Mişcarea naţională... este o formă nouă de conducere a statelor. Neîntâlnită până acum... ea are la bază o stare de spirit,

acea stare de înaltă conştiinţă naţională, care, mai devreme sau mai târziu, se întinde până la periferiile organismului naţional. Este o stare de lumină interioară. Aceea ce odinioară era zăcământ instinctiv al Neamului, în aceste momente se reflectează în conştiinţe creind o stare de unanimă iluminaţie, întâlnită numai în marile experienţe religioase. Această stare pe drept s'ar putea numi: o stare de e c u m e n i c i t a t e n a ţ i o n a l ă.» (P. L. 312/3).

Ecumenicitatea naţională, astfel numită, devine o denominare filozofică oarecum, şi inedită; Compusă din două concepte determinând două planuri diferite şi incompatibile în sensul strict al termenilor reprezentând două realităţi în disproporţie infinită: «naţional» şi «ecumenic»; naţionalul, concept sociologic, referindu-se la planul uman; ecumenicul, concept teologic, referindu-se la planul divin.

Le luăm pe fiecare în parte doar pentru a căuta corelaţia între ele.

Naţionalul.

S'ar spune azi ca naţionalismul să fi eşuat; că nu poate fi ideologie; sau chiar nici să nu se mai poată prezenta ca problemă, deci fiind în afară de sfera ştiinţei. Nu mai vorbesc de consideraţiile curente de «fanatism trecător» sau catalogarea la capitolul de mare actualitate «fascism» şi sancţionarea lui pur şi simplu, «crimă împotriva umanităţii». (Se ştie bine logica genială a acestor sentinţe: «fasciştii au eşuat; fasciştii au fost naţionalişti; deci naţionaliştii au eşuat». Sau în ceeace priveşte calificarea de crimă, la fel; acelaş raţionament demn de fruntea lombroziană de doi centimetri a faimosului «Genial» din mausoleele internaţionalismului.)

Abia că merită să ne mai ocupăm de falsul poziţiei internaţionaliste când nu-i concede realitate naţiunii (şi o invocă decât pentru ca să o combată) luând-o drept idee numai uneori, iar alteori doar o conjunctură istorică o alienaţie în limbajul marxist. Internaţionalismul ateu care consideră naţiunea ca o alienaţie a omului dela condiţia lui originară, nici măcar nu-i coerent cu sine însuşi pentrucă e absurd să iei în argumentarea doctrinei tale un element din negarea căruia e născută însăşi doctrina: negarea lui Dumnezeu; în clipa când se vorbeşte de condiţie originară, adică de principiul creaţiei, care implică o cauză primă şi dacă e cauză primă trebue să fie «una» şi «infinită». Ori «Unul» şi «Infinit» este doar Dumnezeu.

Internaţionalismul sub celelalte forme ale sale (chiar cel creştin), adică fără rădăcină în ateism, e deasemenea o poziţie falsă, când admiţând naţiunea ca principiu sau idee, nu-i conced realitate. Ori este eronat, pentrucă nu există idee sau principiu care să nu aibă realitate. Nu realitate ontologică, dar realitate gnoseologică. Este problema care se pune în Metafizică în ceeace priveşte negarea realităţii principiului de cauzalitate şi a ideei lui «a fi» (poziţia nominalistă, sau conceptualistă), când, din cauza aceasta, nici Metafizica nu mai este posibilă, deci filozofia transcendenţei, Teologia Naturală, care e baza, punctul de plecare al Teologiei Dogmatice.

Cu alte cuvinte, problema s'ar pune în felul acesta:

Dumnezeu fiind act pur şi infinit (şi asta o dovedeşte Filozofia tradiţională) în El se identifică esenţa şi existenţa şi este cauza primă (unică) a tot ceeace există. Este deci existenţa însăşi, cauza tuturor existenţelor, şi pentru aceasta ideea lui «a fi», şi principiul cauzalităţii au realitate, şi tot ceeace există are realitate prin faptul că Dumnezeu este realitatea care transcende toate celelalte realităţi, existenţa pură neputând fi cauza primă a ceeace nu are realitate, existenţă; realitate existenţială gnoseologică (a ideilor şi principiilor) şi realitate existenţială ontologică (a lucrurilor şi a fiinţelor).

Acuma, că naţiunea este o realitate aparţinând planului gnoseologic sau ontologic sau amândorora (ca o întrepătrundere), e o problemă care deja intră în ideologia naţionalismului, şi nu intră în tema noastră. Ceeace ne interesează pe noi: că naţiunea este o realitate cu fundament existenţial de cauzalitate în realitatea divină.

În felul acesta, cei care nu admit existenţa lui Dumnezeu nu pot vorbi de «condiţia originară» a naţiunii pentrucă nu admit cauza primă deci principiul creaţiei. Cei care admit existenţa lui Dumnezeu nu pot vorbi de naţiune doar ca o idee nominală, fără realitate ontologică şi gnoseologică, tocmai pentrucă Dumnezeu, cauză primă, realitate şi existenţă pură, nu poate creea ceva ceeace nu există. Iar cei care admit realitatea naţiunii dar ca pe un rău, le răspundem că «răul» în el însuşi nu există, ci este doar o privaţiune în particular a ceeace prin creaţie a fost hotărât să existe, o privaţiune deci care provoacă un dezechilibru în armonia «binelui»care este în primul rând «existenţa», pentrucă tot ceeace există e un bine prin însuşi faptul că există. Iar naţiunea e o fiinţă sau o manifestare existenţială. Această manifestare în particularul şi

conjuncturalul ei poate da naştere răului, însă naţiunea e un bine, o existenţă cu cauza în Dumnezeu.

Naţiunea deci chiar luată ca idee sau principiu, este o realitate în sine. Dar ea nu este o idee sau un principiu aşa cum este ideea de «bine», de «frumos», de «justiţie», etc., care au sens prin ele însele pentrucă se găsesc în mintea noatsră, care este de esenţă divină (fiind gândul în el însuşi o perfecţiune), adică cu realitate transcendentă, cu fundament în atributele divine. Naţiunea e o realitate în sine evidentă pe care o interceptăm ca pe orice lucru şi fiinţă din lume prin facultăţile minţii noastre care îşi au punctul de plecare din planul real prin evidenţa imediată şi operează în planul logic prin abstracţiune, judecată, etc., până la formulare de sistem care-i dă sensul; în cazul naţiunii el se chiamă ideologia naţionalismului.

Că se spune de naţionalism că «are o singură ideologie: inima», este adevărat, dar nu în sensul (unor emeriţi gânditori decoloraţi) că ar fi ceva doar de aspiraţie, de vis, ci din contră, tocmai, că e o realitate evidentă pe care o interceptăm prin percepţia vie şi totală a fiinţei noastre, adică o trăim cu inima. Realitatea naţiunii se dă în experienţa vieţii noastre, în fervoarea de patriotism din lume, în fenomenele de viaţă omenească insuflate de acel autohtonism şi tradiţionalism din orice parte a lumii, în acea avalanşă a destinului care antrenează într'un singur moment milioane de vieţi omeneşti pe acelaş vad, către aceeaşi viaţă şi moarte, atât în timp de pace cât şi în timp de răsboi. Este o dimensiune deci care ne constitue fiinţa şi ne determină modul de a fi al existenţei noastre.

Naţiunile sunt fenomene de viaţă şi cât este de legitimă poziţia naţionalistă faţă de cea internaţionalistă o dovedeşte înainte de toate istoria care este manifestarea vieţii popoarelor iar nu o ficţiune sterilă. Nu ficţiunea internaţionalistă a creat istoria lumii ci neamurile. Această ficţiune, care e doar o criză a umanităţii şi de care-s pline bibliotecile, cade întotdeauna când apare în istorie un fenomen de suflet omenesc sub flamura aspiraţiilor naţionale. Iar viitorul desigur aparţine acestor aspiraţii patriotice care reprezintă acea realitate vitală, naţiunea, pe care o trăim cu inima şi-i descoperim sensul prin ideologia sa, Naţionalismul.

Trecem la celălalt termen, «ecumenicitate».

E un concept teologic. Afectează divinitatea.

Se vede bine în ce înţeles e luat cuvântul «ecumenicitate». Este luat în «semnificaţia», şi nu în «significaţia» lui. E vorba de sensul pe care îl inspiră («expresia» din terminologia Esteticei), iar nu în semantica sau etimologia lui şi nici chiar în conceptual. Etimologia «ecumenicităţii» e greacă (vine dela «oikoumene» şi înseamnă «univers» în accepţiunea lui primară de (pământ) «locuit»). Semantica e complicată dela origină şi până acum.

Dela înţelesul «de peste tot» a evoluat până a ajunge la ceeace Biserica înţelege prin «ecumenicitate» şi până la vorbirea curentă când este întrebuinţat ca figură de stil.

Îl ia Codreanu în etimologia şi semantica lui, sau numai conceptual, ceeace înseamnă în limbajul Bisericii? Sau poate îl foloseşte ca estetică, într'o expresie frumoasă?

Nu îl ia în niciunul din aceste sensuri ci îi dă un înţeles de transcendenţă configurând în el însăşi divinitatea cu care se leagă, la care se referă când Biserica uzează de el. Şi deaceea spuneam că e un concept teologic. Această dimensiune a termenului se presimte şi în alte expresii care prin viziunea lor pare că scapă însăşi Teologiei. Spre exemplu, expresii ca acestea (din «Pentru Legionari»): «Ţelul final al neamului: Este viaţa? Dacă este viaţa, atunci nu interesează mijloacele pe care neamurile le întrebuinţează spre a şi-o asigura. Toate sunt bune, chiar şi cele mai rele. Se pune deci problema: După ce se conduc naţiunile în raport de alte naţiuni? După animalul din ele? După tigrul din ele? După legea peştilor din mare sau a fiareleor din pădure? Ţelul final al neamului nu este viaţa. Ci învierea. Învierea neamurilor în numele Mântuitorului Iisus Hristos. Creaţia, cultura, nu-i decât un mijloc, nu un scop, cum s'a crezut, pentru a obţine această înviere. Este rodul talantului, pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru, de care trebue să răspundem. Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toţi morţii şi cu toţi regii şi împăraţii lor. Având fiecare neam locul său înaintea Tronului lui Dumnezeu. Acest moment final, «învierea din morţi», este ţelul cel mai înalt şi mai sublim către care se poate înălţa un neam. Neamul este deci o entitate, care îşi prelungeşte viaţa şi dincolo de pământ. Neamurile sunt realităţi şi în lumea cealaltă, nu numai pe lumea aceasta.» (p. 397/8).

Acestea sunt afirmaţii atât de grave că îl aşează pe Corneliu Codreanu, dacă nu în conflict cu înţelegerea teologică strictă, desigur dincolo de această înţelegere. Şi, natural, fiind dincolo, s'ar

spune că ar fi nevoie de anumite rectificări din punct de vedere teologic. Noi însă le luăm așa cum sunt și nu ni le impunem ca «adevăruri de credință»; atâta doar, cu umilință vorbim de ele, că ne evocă în suflet o oarecare aureolă de gând vizionar, și le lăsăm vremurilor să le ducă cu viața noastră mai departe, fără nicio rectificare.

Care ar fi relația între Divinitate și Națiune?

Să zicem așa dupăcum se spune: că națiunea nu are nevoie de ideologie, de argumentare pentru a-i dovedi ființa (nu structura sau sensul), însă pentru motivul că este o realitate evidentă, dupăcum spuneam mai sus. Are nevoie de inima care să o simtă. Dar Divinitatea?; pentrucă ea nu este o realitate evidentă. Are nevoie de argumentare. Și argumentarea o face ultima din cele trei discipline care compun Metafizica și care e Teodiceea sau Teologia Naturală. Dar atunci, dece ne trebue credința, când avem la îndemână discursul, rațiunea? Încercăm să răspundem treptat.

Divinitatea, realitate ce nu-i evidentă, o descoperim prin realitatea evidentă având în mintea noastră realitatea gnoseologică a principiului cauzalității, punând acestei realități ontologice evidente o cauză primă, pentrucă nimic nu există decât printr'o cauză eficientă. Putem spune că națiunea nu-i direct creația lui Dumnezeu pentrucă Dumnezeu a făcut un om și nu un neam. Neamul ar fi o rezultantă istorică. Dar nu este un produs al omului ci al legilor pe care Dumnezeu le-a pus în om la creație. Ceeace înseamnă că neamul este și el creația lui Dumnezeu printr'o cauză intermediară, omul.

Națiunea este constituită deci realitate ca toate celelalte pe care le întâlnim în lume. Dar națiunea nu-i numai ca celelalte realități evidente ontologice, un lucru, o ființă. Ea este o conjunctură ontică adică un mobil convergent care circumscrie spre sine însuși o realitate impalpabilă, gnoseologică, o stare de conștiință, de spirit, care pornește însă din ontologic, din realitatea palpabilă a neamului. Iată deci o contextură de două planuri în sânul unei aceleiași realități și pentru delimitare în înțelegerea noastră este nevoie de explicație, de discurs. Ar trebui să spunem deci contrar la ceeace am spus mai înainte, că națiunea are nevoie de ideologie. Dar cum? Până la un punct; luată ca rezultantă istorică. Ca realitate în sine, nu are nevoie decât de inimă. Dar Dumnezeu? El e dovedit că există de către Teologia Naturală, de rațiune. Dar dacă există, cum există și cum guvernează lumea, neamul în cazul nostru? E vorba

deci de raportul între planul divin și uman; Problema Providenței. La această întrebare, rațiunea poate răspunde în parte: că Dumnezeu guvernează lumea, adică neamul. La întrebarea, cum guvernează, rațiunea nu poate răspunde, ci doar revelația divină; credința în ceeace ni s'a revelat. Ori credința nu este o facultate, ci o virtute, și o virtute care nu poate exista fără altă virtute mai mare pe care o numim dragoste. Si dragostea vine din inimă.

Iată deci că nici realitatea lui Dumnezeu și nici acea realitate creație a lui Dumnezeu, națiunea, nu sunt obiecte proprii exclusiv ale rațiunii sau exclusiv ale inimei, ci există o întrepătrundere de planuri care afectează ambele aceste realități și ambele instrumente ale sufletului omenesc cu care le interceptăm: Dumnezeu-Națiune, pe deoparte, ca realități, și inimă —rațiune, pe dealtă parte ca mijloace ale sufletului. Această întrepătrundere ar fi punctul de plecare pentru definirea acelui concept de «E C U M E N I C I T A T E NAȚIONALĂ», pe plan speculativ, deci intrarea lui ca problemă în Teologie și Sociologie.

* * *

Luând astfel separat fiecare element și schițându-le doar pentru delimitare și semnalare a problemei, revenim la ansamblul formulei «ecumenicitate națională».

Corneliu Codreanu a spus că ecumenicitate națională este acea stare de spirit în care mulțimile se regăsesc și plâng. Și fiind vorba de Legiune a zis «deacum nici eu nu o mai pot opri». Avea astfel conștiinta că Legiunea nu a fost creația lui, că îl depășea. El ar fi fost doar mijlocitorul; iar Legiunea, un moment de confluență de năzuinți între elită și neam, un aport de simțire al mulțimilor trezite de cuvântul lui la acea stare de spirit, de ecumenicitate națională căreia îi era el exponent.

Nu din întâmplare dă Corneliu Codreanu școlii spirituale prin care el aspira la acea reintegrare națională caracter de oaste cerească denumind-o Legiunea Arhanghelul Mihail și nu în zadar a murit el pentru Arhanghel; și a mișcat o întreagă lume românească pe drumul morții sale în această conștiință, iar oamenii erau fericiți că mor. Nu e o întâmplare că mii de creștini, adormiți poate în formă, să se descopere în ființa lor creștini, adică să se trezească în duh și să meargă la moarte voluntară cântând pe Arhanghelul Mihail, în sentimentul comuniunii cu sufletul nea-

mului şi pătrunşi de un profund imperativ etic căruia Codreanu primul îi era cel mai supus.

Iată dece există Legiunea şi dece va exista. Şi iată dece Legiunea nu este un partid politic ci o şcoală spirituală legată de un destin, o comunitate de destin românească. Comunitatea de destin şi ecumenicitatea naţională sunt complementare şi conceptele ce le compun se suprapun. E o corelaţie de concepte care atrage după ea planul religios şi istoric pe un fapt care se dă în realitate şi care, tacit, constitue un diferend de veacuri între Ortodoxie şi Catolicism pe tema însăşi a ecumenicităţii religioase, creştine, în funcţie de poziţia celor două biserici faţă de neamuri.

Concepţia legionară, dacă ne gândim bine, e plasată pe terenul acestui diferend şi poate menirea ei va fi să-l rezolve. Indiciul de transcendentală semnificaţie este însăşi dispariţia acestui diferend în sânul Legiunii între ortodocşi şi catolici. (Şi poate că nu e o întâmplace, ci Dumnezeu a vrut ca noi românii popor latin să fim ortodocşi şi din sânul nostru să nască Legiunea Archanghelului Mihail, ca să fim puntea de unire între Sfântul Scaun din Roma şi popoarele nelatine ale Ortodoxiei.)

Aceeaşi mare semnificaţie o are analogia între relaţia dintre termenii «ecumenicităţii-naţionale» şi relaţia care există în Dogma creştină, linie funcţională între două coordonate, Tradiţie-Revelaţie; şi din această relaţie naşte acel diferend dintre bisericile separate în legătură cu conţinulul tradiţiei. Ce-i tradiţia? E numai stilul? Sau e viaţa însăşi? Adică, în cazul nostru, neamurile creştine în toată fiinţa lor; pentrucă Biserica nu-i ceva pe deasupra ca o instanţă; ci fiinţa popoarelor care creşte din ea şi către ţelurile ei; iar înţelegerea dintre neamuri este, nu supunerea doar faţă de o instanţă supranaţională, ci însăşi viaţa lor, trăirea în legea Mântuitorului, Numai această trăire înseamnă Corpul Mistic al lui Cristos; această trăire este garanţia identificării de ideal între neamurile lumii.

Şi aceasta este ecumenicitate naţională.

Ecumenicitatea nu-i deci numai pentru «ECCLESIA» şi doar la Conciliile Ecumenice, ci e viaţa popoarelor în Cristos; fiecare popor după darul pe care i l-a lăsat Dumnezeu, adică, fiecare manifestându-se în stilul lui, care intră constitutiv în tradiţia Bisericii.

Această tradiţie structurată cu revelaţia ne dă dogma ce este viaţa Mântuitorului astfel împărţită pe sufletul popoarelor a căror

viaţă se structurează şi ea pe cele două coordonate, eternă şi istorică.

Sigur că există conflicte între popoare. Istoria e plină de ele. Asta nu înseamnă că naţionalismul e rău şi biserica trebue să se ţină în afara lui. Naţionalismul e rău atunci când se mişcă numai pe linia istorică, adică desprins de biserică; şi e bun când e fixat pe etern, când ascultă de legea lui Dumnezeu urmând ţelul învierii sale. Asta nu s'a petrecut în istorie ci doar în gândul Sfântului Augustin când pune temeliile cetăţii lui Dumnezeu pe pământ.

Corneliu Codreanu vine cu metoda pentru edificarea acestei cetăţi când dă naţionalismului ca fundament etica creştină. Şi aceasta nu doar dintr'un impuls ci dintr'un sens adânc al lucrurilor cu care vedea realitatea în practica celor mai mici detalii. (Spre exemplu, o mică distincţie pe care o face în selecţionarea elitelor între «funcţie» şi «grad». Funcţia o stabileşte în raport de capacitatea intelectuală şi pregătirea profesională. Gradul îl ia în raport de dotarea sufletească şi formaţia etică. Şi spune, funcţia dă onorul gradului dar ea rămâne cu răspunderea pe teren în organizaţie. Acest amănunt pe care l-a prins în mod intuitiv stabileşte valorarea oamenilor în mod strict ştiinţific corespunzând schemei însuşirilor intelectului omenesc teoretice şi practice (în ceeace priveşte «funcţia»), schemă păstrată încă dela Aristotel (Habitus-urile dianoetice); iar în ceeace priveşte «gradul» corespunde exact tabloului de virtuţi (teologale şi etice) rămas încă dela Patristică în Etica Scolastică creştină. Şi onorul pe care «funcţia» îl dă «gradului» nu-i altceva decât subordonarea planului intelectual celui etic. Iată doar un amănunt. Şi când era întrebat dece a stabilit acestea (pentrucă aceste amănunte, care păreau poate forme, au dat într'adevăr în fond rezultate neaşteptate), Codreanu răspundea simplu: «Aşa mi-a venit»).

Doctrina lui deasemenea, în problemele cele mai grave, reiese nu din construcţii grele de gând, ci din afirmaţii directe, entuziaste şi simple ca nişte confesiuni, dar de o soliditate arhitecturală.

Aşa, pe linia istoriei, orizontală, el ridică o verticală: Religia. Şi fixează astfel realitatea naţională pe transcendent. În funcţie de aceste două dimensiuni se mişcă realitatea existenţială, în cazul nostru, românească. Curba aceasta între istorie şi eternitate, între social şi religios, nu putea să fie decât o etică. Numai etica cuprinde cele două reversuri: metafizic şi existenţial. Nu există *etică* fără fundament metafizic, pentrucă numai transcendenţa *poate ga-*

ranta principiile etice. Şi în acelaş timp, etica transcende viaţa, fundamentând ea la rândul ei sociologia şi politica.

Astfel, naţiunea nu poate face ceeace doar îi ordonă condiţia istorică ci ceeace îi spune Dumnezeu. Deaceea Mişcarea lui Corneliu Codreanu este o etică creştină. El vine cu problema «omului nou», iar Legiunea nu-i decât specificul «omeniei» româneşti, chintesenţă de virtuţi creştine. Omul nou (din Sf. Scriptură), în viziunea Căpitanului nu renunţă niciodată la luptă şi rămâne credincios neamului tocmai că e fixat pe transcendent, pe permanenţă. Spiritualitatea creştină dă astfel naţionalismului vigoare, transfigurare, iar creştinismul iese din pasivitatea lui şi capătă un aer dinamic de combativitate. Fiind structurate Naţiunea şi Ecumenicitatea, insul nu se mai poate deslipi de neam şi se deschide prin transparenţa neamului către eternitate; el leagă neamul de biserică printr'o credinţă indestructibilă, prin acel nod invizibil ce leagă forma de conţinut.

Acesta e secretul, de care spuneam, că Legiunea există chiar dacă dispare perspectiva politică, iar Căpitanul rămâne, nu om politic, ci maestrul vieţii noastre pe veci, în numele Arhanghelului Mihail. De aici, salutul legionar «Trăiască Legiunea şi Căpitanul»; chiar dacă e mort.

Poate ne-a fost dat prin asta ca în ajunul invaziei materialismului ateu peste noi să ni se aprindă în inimi făclia spiritualităţii, făclia care să ne lumineze cu lumina eternă prin bezna în care am fost aruncaţi.

Deaceea atacurile bolşevismului fără patrie şi fără Dumnezeu nu mai contenesc împotriva Legiunii nici astăzi, deşi legionarii, ştim, sunt anihilaţi biologic, şi moral prin schingiuire şi drogare în centrele de reeducare din închisorile regimului comunist de ocupaţie din ţară.

Poate că aşa doar se ajută biserica lui Cristos cum a ajutat-o Corneliu Codreanu. El a dat metoda de a infuza neamurilor virtuţile creştine pentruca neamurile să nu se mai găsească desarmate în faţa Răului; pentruca neamurile să nu mai aibă biserica doar pe deasupra lor ca o instituţie, şi să cadă cu atâta uşurinţă în mâna Satanei.

Iată deci, semnalată problema «ecumenicităţii naţionale» ca dimensiune a doctrinei Căpitanului. O concluzie a acestor pagini ar fi revenirea la noi înşine, să aplicăm această formulă pe viu, în lumina istoriei, realităţii existenţiale, aceea care ne priveşte pe noi, cea românească.

Pe planul omenirii, noi credem că, sub o formă sau alta, mâine «ecumenicitatea naţională» va intra ca problemă nu numai în istoria gândirii omeneşti dar chiar în ordinea de zi a Conciliilor Ecumenice; pentrucă, nu Biserica singură, în sens de «Ecclesia», a suferit dealungul veacurilor şi suferă azi, ci neamurile în numele Bisericii. Iar martiriul neamurilor este puterea Sfântului Arhanghel Mihail, care nu-şi spune numai «Protectorul Bisericii» sau «Protectorul creştinilor şi îngerilor credincioşi», ci deasemenea «Ingerul Neamurilor pământului» şi al «Ierarhiilor Cerului», că acesta este aşezământul pe care Dumnezeu l-a voit creaturilor cele după chipul şi asemănarea Sa, pe pământ şi în cer.

«Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sâmburul luminii de viaţă dătător...,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă'ntreb în sine-mi;
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inimi? ...
Şi el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
Şi inima-mi împlut-au cu farmecele milei...,
Şi tot pe lâng'aceste cerşesc înc'un adaos:
Să'ngăduie intrarea-mi în veşnicul repaos!...
S'asculte orice gură ce-ar vrea ca să mă râdă,
Puteri să puie'n braţul ce-ar sta să mă ucidă...,
Când ura cea mai crudă mi s'ar părea amor.
Poate-oi uita durerea-mi şi voi putea să mor...
Şi-aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă,
Ce-o să asmuţă câinii, ca inima-mi s'o rumpă...,
Astfel numai, Părinte, eu pot să-Ţi mulţumesc
Că Tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc...
Să simt că de suflarea-Ţi suflarea mea se curmă
Şi'n stingerea eternă dispar fără de urmă!»

(Mihai Eminescu.)

Spunând «ecumenicitate naţională românească», înseamnă, pur şi simplu, configurarea fiinţei noastre interioare în lumina istoriei. Înseamnă jalonarea drumului milenar al neamului românesc, adică descrierea existenţei şi menirii noastre. Şi asta vom face în cele ce urmează. Dar înainte de toate, spre orientare, urcăm pe piscurile neamului şi din ele alegem unul; cel mai iubit de noi:

gândirea eminesciană. Depe acest pisc să facem un tur de orizont dela răsăritul soarelui spre asfinţit. Iată în depărtare zorii neamului românesc. Iată din negura vremilor aurora. Deschidem paginile poetului acolo; la Rugăciunea unui dac...

Mihail Eminescu ne descoperă sensul morţii regelui Decebal al Dacilor învins de împăratul Traian al Romanilor, când acel rege al dacilor («ad mortem paratissimi») îşi curmă viaţa la căderea Sarmisegetuzei; ne desleagă enigma sufletului românesc legată de destinul de atunci pe care îl trăim noi azi românii, fără ca să ne dăm seama de el şi-i descoperim frumuseţile în noi înşine; este realitatea fiinţei noastre căreia îi descoperim linia sublimă datorită măiestriei geniului. (Geniile prin visul şi imaginaţia lor, prin inspiraţie, înfrângând însăşi obstacolele pe care le pun cunoaşterii omeneşti legile raţiunii, săvârşesc un act de cunoaştere, ne descoperă realitatea.)

O realitate pe care o vedem clipă de clipă şi deaceea nu o vedem, aşa dupăcum ţăranul acela amestecat cu pulberea pământului pe care-l munceşte din greu, acel ţăran care priveşte linia dealurilor şi nu mai gândeşte că sunt frumoase trecând istovit de povară pe lângă ele. El, ţăranul, abia atunci contemplează această frumuseţe a naturii când un zugrav i-o arată pe pânza de care se minunează; abia atunci descoperă acea realitate estetică, doar prin intermediul artistului, aşa cum descoperim realitatea transcendentă prin intermediul misticilor; iar realitatea şi sensul vieţii şi morţii prin poeţi. Este ceeace simţim din poezia lui Eminescu pe care am reprodus-o cu niciun risc, deci, de a da problemei noastre alt caracter decât cel real pe care îl are.

Din înălţimea gândului eminescian, ne cunoaştem noi înşine ca români, cu tot sensul istoriei noastre din care ne adăpăm sufletul şi în care trăim şi înviem în numele lui Dumenezeu Creatorul.

Şi iată sensul şi itinerariul acestei istorii româneşti din acel moment de sublimă dăruire...

Când strămoşii ne-au dăruit datina lor, fremătau codrii Carpaţilor şi râurile însângerate duceau peste plaiuri în goană martiriul.

Ce aspră urgie încercuise ţara dacilor la vremea aceea! Ce soartă cumplită! Ardea Sarmisegetuza. Şi de atâtea flăcări zările se lărgeau către ţărmul pribegiei din urmă, către aurora ce se înălţa din nimbul funerar al unui neam biruit. Sub cetini, cu sufletul deschis către cer, Părintele Neamului străjuia libertatea din inima sa din care curse până'n fruntarii sângele desrobirii. Iată minunea

supremului legământ cu dăinuirea eternă, minunea libertății răscumparate prin jertfă, testamentul regelui Decebal.

În acel sânge fu zidită conștiința neamului românesc.

În țundră și în opinci, cu mâinile împietrite pe sapă și pe săcure, rămase țăranul român să poarte în istorie făclia acelei minuni. În ea era viața sa, era omenia-i isvorând din durerea ruinii sale. Prin această durere a cunoscut el pe Fiul lui Dumenezeu. Această durere a pus-o el temelie legii creștine pe care a apărat-o apărându-și sufletul, viața și pământul său strămoșesc. De câteori n'au fost încălcate hotarele sale! Câtă bejenie și cât sânge vărsat! La semnul Domnitorilor, un singur strigăt de frate la frate, un singur dangăt de clopot la cer. Cărările vremii toate au dus către munții fremătând de înfrigurarea atâtor inimi. Acolo era cripta trecutului, acolo leagănul viitorului. Două milenii de când păgânii nu-și mai contenesc năvala sălbatecă. Niciun deceniu de pace, niciun an de răgaz. La poarta invaziunilor noi am stat de strajă și n'am strigat în lume teama că ne vom pierde. Viața ne-a fost împăcarea cu suferința; libertatea, împăcarea cu jertfa. Că apare ca o enigmă pentru istoric istoria românească, e că poporul român n'a scris decât cu sânge pe paginile gliei străbune. Acolo-s înfrângerile și biruințele sale; înfrângeri care nu l-au sfărmat; biruințe care nu l-au împietrit. Înflorind lacrimi în ochii mamelor și fecioarelor la căpătâiul morții vitejilor, aceste înfrângeri și biruințe uneau pe fiii viitorului cu strămoșii. Ele erau solia neamului către cer, rodul sângelui vărsat pe câmpul de bătălie. Astfel nicicând făclia străveche nu s'a stins în inima noastră. Poporul român nerânduindu-și nici față de sine însuși vreo misiune în lume, s'a păstrat în tăcere prin năzuințele sale.

Aceste năzuințe l-au pus însă întotdeauna pe făgașul care ducea la împlinirea idealului omenirii întregi. Lupta lui pentru libertate a fost lupta contra păgânătății, contra stăpânirilor și ocultelor care au uneltit împotriva așezămintelor sufletului omenesc. Pericolele care au amenințat civilizația lumii creștine au fost aceleași care au urzit pierderea neamului românesc. Și orice triumf al lumii creștine a marcat întotdeauna pentru români prilej de împlinire și afirmare. La adăpostul sacrificiului românesc a inflorit secole dearândul cultura apusului. Ea a fost plătită cu sângele nostru, cu sângele acestui neam care a trăit în «umbra istoriei», «în calea tuturor răutăților».

Și toate aceste suferințe au fost ca să se împlinească un testament milenar.

În concret, care era acel testament?

Decebal pierduse: O Țară. O Lege. Un Dumnezeu.

Testamentul lui era recâștigarea în istorie a acestor trei idealuri. Și ca să le salveze, el s'a supus Spiritului Dumnezeu Unul Atotputernic în care credea după religia dacilor întemeiată de Zalmoxe.

El s'a supus acestui Spirit intrând în nemurire prin jertfă, săvârșind-o liber, în libertatea ascunzișurilor codrilor, acolo pe pământul străbun și după preceptele religiei lui, fiind urmat în acest gest de toți generalii, renunțând chiar la lupta pe care încă i-o deschideau căile Carpaților către dacii liberi; luptă care s'a continuat după el sub regi descendenți legitimi.

Primul ideal: Țara; adică, frontierele și neamul.

E un testament politico-social.

Al doilea ideal: Legea; sau stilul de viață, tradiția satului dac amenințat în ființa lui de colonistul roman. Este cultura nescrisă, analfabetă a dacilor (ei își cântau în versuri până și legile), acea cultură a omului simplu, preistorie a gândului omenesc, ce subsistă astăzi în folclorul genial al țăranului. Deci un testament cultural-national.

Iar al treilea ideal: Dumnezeu; transcendența Spiritului: credința în nemurire a dacilor, concepție în viziunea lumii dublată de toată acea etică ascetică orânduită de marii preoți din Cogeon. Așadar un testament etico-religios.

Acuma, sunt toate acestea o simplă metaforă ideologică, o evocare a unei figuri istorice care să imprime stării noastre afesctive anumite entuziasme? Posedă caracter de autenticitate spirituală religia dacilor? Răspundem: Dumnezeu Spirit Unul Atotputernic a fost și este, acelaș și'n vremi și'nainte de vremi.

Iar jertfa lui Decebal este o problemă de conștiință legată de realitatea sufletului omenesc pe care o confirmă și o iluminează Creștinismul. Mântuitorul a spus «nu ascultați pe mine ci pe Dumnezeu duhul care m'a trimis și care e în voi prin mine. Faceți ce vă spune El». Deci conștiinața. Si se poate chiar vorbi în cazul acesta, de un Vechi Testament nescris; se poate vorbi de conștiinta pe care a lăsat-o Dumnezeu dela începutul lumii omului și de care omul necrezător în Dumnezcu, în spirit, s'a îndepărtat prin însăși

adormirea acestei conştiinţe prin care Dumnezeu i-a lăsat testamentul vrerilor Sale.

Conştiinţa căreia se adresează Decebal fiind fixată deci pe transcendenţa Dumnezeului spirit, ea transcende şi guvernează implicit toate planurile de mai sus pe care o vedem că se manifestă: etico-religios, naţional-cultural şi politico-social.

Acesta este şi suportul conştiinţei naţionale şi «ecumenicităţii naţionale» (luată conştiinţa în sensul dat de Corneliu Codreanu, că transcende toate generaţiile).

Teoriile internaţionaliste atacă poziţia naţionalistă a imponderabilului conştiinţei naţionale şi este just din punctul lor de vedere raţional să ignori o asemenea realitate, dar este absurd să o tăgăduieşti, pentrucă invocând raţiunea, nu poţi tăgădui, adică măsura raţional, imponderabilul, ceeace nu se poate măsura, un element care se manifestă în realitatea vieţii cu evidenţa în fapt. E un semn că aceste teorii ce nasc odată cu raţionamentul vor trebui să moară odată cu el (în colbul bibliotecilor), ele fiind, dupăcum se vede, o desmoştenire a spiritului prin raţiune.

În ceeace ne priveşte, noi dovedim că s'a păstrat în fapt realitatea conştiinţei naţionale româneşti şi că aceasta în forme noui nu prezintă decât conţinutul acelui străvechi testament precreştin al jertfei. Aceleaşi idealuri. Natural că din punctul de vedere sociologic pur, aceste imponderabile de care vorbim se iau ca simple circumstanţe geopolitice şi sociale, determinând ca în orice parte a pământului un repertoriu de probleme tip (lupta dintre sat şi oraş, problema justiţiei sociale, etc.). Acea transcendenţă însă nu o adaogăm noi. Ea s'a dovedit în istorie şi s'a manifestat în conştiinţa tuturor generaţiilor româneşti, ca aspiraţii.

Au luptat pentru înfăptuirea lor Domnitorii încoronaţi, Crăişorii ţărani şi promotorii României Moderne.

Domnitorii: Mircea cel Bătrân. Ştefan cel Mare. Mihai Viteazul (sunt exemple).

Mircea cel Bătrân, domnitor neaoş, întruchipează acel ideal naţional al specificului şi independenţei spiritului românesc în luptă cu legea Islamului. Mircea e păzitorul Legii ancestrale, al patrimoniului strămoşesc. Îl intueşte Mihail Eminescu în scrisoarea III-a: «Şi deaceea tot ce mişcă'n ţara asta, râul, ramul, mi-e prieten numai mie iară ţie duşman este»...

Ştefan cel Mare, «Atleta Cristi» spune în 1475: «Ţara noastră e poarta Creştinătăţii pe care Dumnezeu a păzit-o până acum»... (G. Brătianu: originea şi formaţia unităţii române). E întruchiparea idealului religios.

Mihai Viteazul reprezintă idealul politic al restaurării Daciei. Fu încoronat în 1600 la Alba Iulia Domnitor al tuturor românilor.

Crăişorii: Horia face revoluţie social-poltică de unire a românilor iobagi împotriva grofilor unguri în Transilvania şi este ucis pe roată sub învinuirea de a se fi denumit Regele Daciei (au existat monede cu inscripţia Horia Rex Daciae»). Formula politică de restaurare a conducerii românesti în Ardeal se vede din cererile pentru dreptate ale căpitanului său Crişan: «Românii să nu mai fie iobagi şi niciun ungur să nu mai domnească în Transilvania» (Nic. Densuşianu: Revoluţia lui Horia..., 1884).

Tudor Vladimirescu, Domnul ţăran, exaltând ideea jertfei pentru refacerea morală a ţării face revoluţie împotriva fanarioţilor corupţi. Avea conştiinţa că răspunde la o chemare a neamului mărturisind: «De când m'am născut în cămaşa morţii m'am îmbrăcat»... «Ştiindu-mă norodul pe mine din alte vremi că sunt un adevărat fiu al patriei mele, cu silnice m'am luat de a le fi şi la această vreme chivernisitor pentru binele şi folosul tuturor»... «Stricătorii şi făcătorii de rău, bun lucru fac înaintea lui Dumnezeu? Că bun e Dumnezeu şi ca să ne asemănăm poruncilor Lui trebue să facem binele; iar acesta nu se face până nu va trece răul»... «Uniţi-vă cu toţi cei înfrăţiţi cu bunele cugetări ce între toţi se vor chibzui spre binele folosul, nebântuirea paşnicei şi liniştitei petreceri a patriei; voi fi silitor şi săvârşitor din parte-mi spre orice bună pornire»... «Ci de va fi Dumnezeu viu, va vedea şi va judeca» (C. D. Aricescu: «Acte justificative la istoria revoluţiei române de la 1821»).

Avram Iancu, Tribunul românilor din Ardeal, face revoluţie naţională de independenţă împotriva naţionaliştilor unguri pentru obţinerea drepturilor de liberă manifestare a naţiunii române în cadrul Imperiului Austro-Ungar. Fiind înşelat de Împăratul din Viena îi întoarce decoraţia spunând: «M'am luptat pentru Tron şi Naţiune. Guvernul să mijlocească acordarea drepturilor promise neamului românesc, atunci voi primi decoraţia. Altcum, nu. (I. St. Şuluţiu: Transilvania). Iară doctrinarul revoluţiei sale, Simion Bărnuţiu, vorbea mulţimilor: «Aşa este. Fără naţionalitate nu e libertate nici lumină nicăeri ci pretutindeni numai lanuri, întuneric şi amorţire... Prin ce vorbim astăzi cu părinţii noştri care au trăit

înainte de mii de ani: prin ce ne vor cunoaşte strănepoţii şi posteritatea peste mii de ani; naţionalitatea e îndemnul cel mai puternic spre lucrare pentru fericirea neamului omenesc... Naţionalitatea e libertatea noastră cea din urmă şi limanul scăpării noastre viitoare» (Filozofia politico-juridică a lui Simion Bărnuţiu: P. Pandrea, 1935).

Şi dacă toţi aceşti conducători ai neamului românesc nu au învins în istorie lupta lor a înscris cu sângele jertfei paginile înălţătoare ale conştiinţei româneşti.

Deasemenea şi promotorii României Moderne:

Nicolae Bălcescu, prezintă idealul Daciei politico-sociale, unite. Se stinge în exil de ftizie pe paginile istoriei sale despre Mihai Viteazul.

Mihail Eminescu luptă pentru o Dacie ideală, independentă a specificului naţional. Moare ucis în casa de nebuni unde l-au pus veneticii păturei superpuse împotriva căreia s'a ridicat.

Corneliu Zelea Codreanu porneşte revoluţia etică a omului nou şi a naţiunii înoite, în numele unei «ecumenicităţi naţionale» mărturisind în spirit creştin jertfa regelui Decebal. E martirizat prin mâna unui rege nelegiuit.

Nicolae Bălcescu spune: «unitatea naţională este chezăşuirea libertăţii lui (poporului), este trupul lui trebuincios ca sufletul să nu piară şi să amorţească ci din contră să poată creşte şi să se desvolte» (1850).

Şi îşi alege spre preamărire un nume: Mihai Viteazul.

E idealul poltico-social al Unirii. Problema socială a libertăţii poporului se rezolvă prin problema politică a unirii provinciilor româneşti.

Mihail Eminescu spune: «Şi cum vin pe drum de fier, Toate cântecele pier»... Şi îşi alege din istoria românească un mit: Mircea cel Bătrân. E idealul naţional-cultural, al legii şi stilului de viaţă specific românească. Face critica acerbă a orăşeanului propagatorul formelor culturii de împrumut întâlnindu-se în idei cu Bălcescu, acesta pornind de la apologia ţăranului; Bălcescu lupta împotriva tiranilor pentru ridicarea păturei ţărăneşti iar Eminescu împotriva formelor de împrumut culturale pentru înlăturarea păturii superpuse.

Iar pentrucă ţăranul era şi muntean şi ardelean şi moldovean Bălcescu condiţionează libertatea ţăranului de unirea provinciilor;

Eminescu vede că orăşanul este denaturat în specificul lui românesc de fanarioţi şi luptă împotriva străinilor şi înstrăinaţilor pentru independenţa spiritului românesc. Se vede bine diferenţa între cele doua idealuri şi generaţii; ideelul social-politic al generaţiei Unirii dela 1848, în Bălcescu, şi idealul naţional-cultural al generaţiei Independenţei dela 1877, în Eminescu.

Corneliu Zelea Codreanu spune: «Aici e Sarmisegetuza cu ţarâna regelui Decebal, cel nemuritor, pentrucă cine ştie să moară ca Decebal, nu moare niciodată.» Apoi: «Să primim cu seninătatea strămoşilor Thraci botezul morţii». Şi înfine: «Telul final al Neamului nu este viaţa. Ci Învierea în numele Mântuitorului Isus Cristos.»

Şi preamăreşte peŞtefan Vodă al Moldovei.

E idealul religios. De aci şi Etica omului nou, elită; reîntregit prin practica moralei creşntineşti. Este soluţia definitivă la problemele puse de Bălcescu şi Eminescu. Bălcescu se prezintă cu Fiinţa neamului. Eminescu cu Stilul. Codreanu cu Spiritualitatea. Adică, primul e idealul social realizat prin politică; al doilea, e idealul naţional realizat prin cultură; şi ultimul, e idealul religios realizat prin Etică. Sau: Ridicarea păturii ţărăneşti. Înlăturarea păturii superpuse. Instaurarea elitelor.

Iată cele trei aspiraţii ale idealului românesc în istorie. Este mersul firesc al idealului românesc înscris în conştiinta românească. Tot ce e în afară de această conştiinţă a căzut şi va cădea. Dovadă, ideologiile de împrumut, fie democratice sau dictatoriale, fasciste sau comuniste. Neamul le-a respins pentrucă el are revoluţia lui istorică al cărei mers l-a sesizat Bălcescu, când a scris «Mersul revoluţiei în istoria Românilor»; şi l-a lămurit Eminescu iar Codreanu l-a pus în mişcare. Să dai neamului românesc altă ideologie în afară de acest ideal al conştiinţei lui este ca şi cum i-ai tăia picioarele ca să-i pui cârjă. Doar cu ocupaţie străină şi teroare. Pentrucă istoria vie este manifestarea spiritului, şi spiritul nu se manifestă prin ideologii ci prin conştiinţele naţionale; altfel, n'ar mai guverna atunci Dumnezeu lumea ci raţiunea umană. Istoria nu-i o combinaţie raţională ci mersul neamurilor în vremi, adică un imponderabil, un destin. Cum să-i înlocueşti neamului românesc pe Bălcescu, pe Eminescu şi pe Codreanu, cu Marx, Lenin şi Stalin? Adică pe Crist cu Anticrist. Şi cum să-i reduci la o simplă dimensiune sociologică un ideal transcendent care îi deschide poarta în istorie? El se desprinde din evenimentul morţii lui Decebal. Este

un ideal nescris și necioplit în marmoră. El vine dela credința în nemurire a lui Zalmoxe prin conștiința regelui Decebal și ca o ultimă consecință a biruinței Spiritului, cea mai mare înaintea crucii Mântuitorului.

Această biruință a rămas până astăzi înscrisă pe columna sufletului românesc în taină, dupăcum în ochii lumii pe o columnă de marmoră a rămas înfrângerea lui Decebal. Iar Dumnezeu a hărăzit ca pe vârful acestei columne să sălășluiască piatra pe care s'a zidit biserica lui Cristos. Transcendentală simbolică a încoronării jertfei unui popor! E însăși biruința creștină. Și deaceea se spune că românul s'a născut creștin, că nu există data încreștinării lui. Deaceea spuneam că pe român înfrângerile nu l-au îngenunchiat iar biruințele nu l-au împietrit. Pentrucă, iată: Decebal și Traian; înfrângere și biruință; Dacoromania. A fost înfrânt duhul de către lege. Dar acea înfrângere fu o'nălțare, și acea biruință, o cădere; însăși pierderea numelui de «roman». Cuceritorilor li s'a cucerit până și numele printr'o paradoxală substituire; că Dacia, înverșunatul adversar al numelui universal de «roman», în individualitatea conștiinței sale, e singura țară din lume care mai păstrează numele de «roman». Nu este asta un simbol în fața conștiinței popoarelor? un simbol al biruintei în spirit, prin suferință și crucificare?

Și toate acestea vin dela jertfa lui Decebal al cărui testament este o poruncă ce sălășluiște în sufletul acestui greu încercat neam românesc, care dealungul veacurilor a trăit după cum spunea cronicarul «în calea tutoror răutăților».

Așa ne-au găsit și vremurile din urmă.

Când s'au arătat nourii furtunei, stam cu toții uimiți în fața miracolului urcând ca o lumină din negura vremii: România întregită în hotarele Daciei milenare. Țara mărturisea cuvântul strămoșilor împlinit.

Dar neamul încă nu era desrobit. Încă nu-i sunase ceasul suprem.

România Mare din secolul douăzeci se arătase ochilor noștri doar ca să ne reînvie în lumina amintirii vremurilor. Neamul avea în conștiința lui de împlinit un testament. Avea de dat o probă în fața istoriei. Avea de cucerit acel ideal al său cu care Dumnezeu i-a oțelit sufletul. Avea de mărturisit lumii acel ideal, care este al tuturor neamurilor, «țelul cel mai sublim către care poate să tindă un neam»: învierea în numele crucii Mântuitorului, cuvântul Arhanghelului Mihail.

Și pe cât acest ideal se'nălța din Carpați, pe atât furtuna se apropia din hotare. Lucifer își trimetea oștile către noi.

În clipa aceea neamul a presimțit prin fiii lui cei mai buni marea primejdie pe care trebuia s'o înfrunte. Ei îi prevestiră o nouă robire, și cea din urmă; ei vestiră robirea lumii întregi.

Acesta este semnalul de luptă al generației românești din 1922, al cărei promotor și purtător de cuvânt e Corneliu Zelea Codreanu, acum un sfert de veac asasinat mișelește de acel rege călău Carol II, Irod al vremurilor moderne.

În acele momente de cumplită urgie lăsată peste sufletul neamului românesc, el, Căpitanul acestui neam urgisit, când spune «să primim cu seninătatea strămoșilor Traci botezul morții», desigur frământa în vâltoarea inimii sale curate Rugăciunea unui dac:

«Și-aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă
Ce-o să asmuțe câinii și inima-mi s'o rumpă...»

Dumnezeu, pentru atâta jertfă și-a trimis îngerul Său la noi și puse cetina, sub care murise odinioară Decebal, pe pieptul martirilor noi, soli ai ruinii dela'nceput; ei se jertfiră precum strămoșii.

Începu apoi deslănțuirea prăpădului. Se împlineau spusele celor morți.

Dintr'o zare și alta a lumii venea Anticristul. Trupul României fu sfârtecat, dar sufletul, în năzuințele-i eterne se ținu neclintit...

Și se ține și azi neclintit în puterile-i tăinuite ca'n zidurile unei cetăți de duh; este credința în nemurire a dacilor. Ea este, pavăză pe piepturi creștine. Ea tresaltă astăzi în inimile sutelor de mii de români care se sting în temnițe; acolo, în România de sub pământ. Ea este prinosul străbunilor; temnițele sunt alături de cripte, sunt alături de desrobirea aceea în spirit; de icoana regelui Decebal pe care noi o trăim azi în sfințenia tainelor creștinești ca pe un talant rodind în pământul îndurerat al inimii noastre...

E poate prilej pentru înțelegerea acelei «E C U M E N I C I T Ă Ț I N A Ț I O N A L E», comuniune prin jertfă, în trupul lui Cristos, cu strămoșii.

Este idealul românesc în lumina istoriei, împărțit, ca într'un trio al facultăților sufletului omenesc, în trei aspirații: Unire, Independență și Reîntregire; pe trei planuri de manifestare și realizare, respectiv: Social-politic, Național-cultural și Etic-religios;

corespunzând a trei Domnitori încoronați: Mircea, Stefan, Mihai; a trei Crăişori ţărani: Horia, Tudor, Iancu; şi a trei generații ale României Moderne: 1848, 1877 şi 1918; întruchipate în trei mari figuri ale Românismului integral: întâi a fost Profetul: Nicolae Bălcescu; apoi Apostolul: Mihail Eminescu; şi cel din urmă: Corneliu Zelea Codreanu, Martirul.

1938, 29/30 Noembrie 1963.

Ion Ţolescu

PARTEA II

ASASINAREA UNUI CREZ

CAPITOLUL IV

IMPREJURĂRILE MORȚII LUI CORNELIU CODREANU

STATUL BURGHEZ ŞI REVOLUŢIA NATIONALĂ

TENTATIVA de asasinat organizată de guvernul Duca-Titulescu împotriva Gărzii de Fier în Decembrie 1933, a fost şi continuă să fie motivată şi teoretizată zilnic prin pana scrutătoare a blumenfelzilor şi mai ales prin declaraţiile stereotipe, inlasabil debitate de către un proaspăt subministru loquace şi arţăgos, trecut direct din pivniţele cu parfum de Cotnari ale Iaşilor, pe strapontina comodă a unui minister.

La toate întrunirile partizanilor săi, «îmbătaţi», de succesul venirii la putere, la Caracal ori la Mizil, la Sadagura sau Podul Iloaiei, numitul sub secretar de stat a expus, în numele partidului liberal, consideraţiunile cari au motivat prigoana, şi desfrâul ilegal deslănţuite împotriva organizaţiunii politice Garda de Fier. Intre altele, d-sa afirma invariabil că «partidul liberal reprezintă ultima rezervă a democraţiei şi a constituţionalismului parlamentar» şi în consecinţă «acest partid este hotărît să menţină cu *orice preţ* existenţa şi structura statului burghez actual».

Cinstit şi fără menajamente doctrinare trebue să recunoaştem că aceasta este problema politică a ceasului de faţă. Creator şi propietar al statului «burghez»-stat pe care naţiunea, ţara *reală*, nu l-a recunescut ca firesc niciodată-partidul liberal a deschis *lup-*

ta pe vieaţă şi pe moarte, împotriva unei organizaţiuni politice, ale cărei rosturi exclusive erau tocmai acelea de a desfiinţa actuala suprastructură etatică, artificială şi parazitară şi de a învesti naţiunea aceasta cu forma de stat pe care ea o tot reclamă cu insistenţă, şi, mai cu deosebire, dela războiul cel mare încoace.

Problema conturată astfel, nu este nouă pentru partidul liberal. Ea a mai fost pusă: întâia oară de către mişcarea politică a Maresalului Averescu în anii 1919-1921, a doua oară de către Partidul Naţional-Ţărănesc între 1926-1928; cu mult mai puţină gravitate însă şi cu totul alte mijloace de realizare. De data aceasta, prigoana ne mai întâlnită până acum şi violenţa de reacţiune a partidului care reprezintă interesele naţionale şi internaţionale ale câtorva, dovedesc că primejdia este reală şi de neevitat, iar lupta trebue angajată până la capăt şi *cu orice mijloace*. Pe panta acestei fatalităţi, odată pornit, partidul liberal alunecă vertiginos; şi la sfârşitul pantei nu poate fi decât prăpastia.

Să intrăm mai adânc în miezul lucrurilor şi obiectiv să căutăm a descifra, în lumina istoriei, realităţile pe care se angajază eterna luptă dintre statul proprietate a partidului liberal şi naţiune, reprezentată prin diverse organizaţiuni de luptă politică.

Intre anii 1919-21, Generalul Averescu, exponent al «psihologiei tranşeelor», ridicat de naţiunea armată la valoarea de simbol, capacitează aspiraţiile maselor populare demobilizate şi întemeind o formaţie originală de luptă politică încearcă pentru prima oară, în mod viguros, un atac de front împotriva partidului liberal, în calitatea acestuia de uzufructuar perpetuu al puterii de stat. Ofensiva Generalului victorios pe câmpul de bătaie, deşi sprijinită-fanatic de masele populare, însetate de dreptate, eşuiează lamentabil în reţelele de sârmă ghimpată ale intrigii politice; organismul politic creat în condiţiuni neegalate de Generalul Averescu, viciat congenital şi prin lipsa de calitate a multora din membrii conducători, alunecă în mrejele abil întinse de bătrânul corsar la remorca partidului liberal, masă de manevră în mâinile lui Constantinescu-Porcu, după ce din punct de vedere doctrinar se înecase în apele stagnante ale unui aşa zis «neoliberalism», graţie însuşirilor de pilot emerit ale d-lui Mihail Manoilescu.

Prima încercare a Naţiunii de a-şi croi Statul firesc, se împotmoleşte fără ieşire din lipsă de înţelegere a realităţilor şi a momentului istoric şi din neputinţa de creaţie a acelora în mâinile cărora ea îşi pusese, fără rezerve, destinele. Astfel fenomenul

averescan, concomitent pe plan internaţional fenomenului fascist, dispare în fraudă şi umilinţa, înghiţit pe nemestecate de caracatiţa liberalismului acaparant.

Naţiunea înşelată în credinţa ei, nu renunţă totuşi la lupta deschisă împotriva partidului liberal care, mai cutezător încă, nu încetează să afirme că existenţa statului se confundă cu propria sa existenţă. Ea continuă nedesamăgita luptă. Si noile speranţe le toarnă în ulciorul proaspăt al ţărănismului revoluţionar care, la rândul său, plămădit cam în acelaş timp cu mişcarea averescană, deschide vijelios lupta împotriva liberalismului de totdeauna.

Acest al doilea atac sfârşeste ca şi primul, deşi mult mai târziu, tot aşa de dezolant. De data aceasta, insuccesul acţiunii se datoreşte în aceeaşi măsură insuficienţei personale şi nesincerităţii conducătorilor, cât şi confuziei care stătea la baza acţiunii politice propriu zise.

Fenomenul ţărănist, a cărui desvoltare firească nu putea lua altă formă decât aceea pe care i-o imprimase Stambolischi ţărănismului bulgăresc, falimentează complet, după o luptă de zece ani pentru promovarea statului ţărănesc, iar falanga revoluţionarilor de odinioară se transformă într'o penibilă grupare pe grumazul căreia se aşează greiou jugul liberalismului din nou victorios.

Cauzele acestui mare eşec sunt multiple; le vom păstra numai pe cele cari provin din insuficienţa calitativă a conducătorilor, vom stărui asupra aluviunii naţional-ardelene în matca ţărănismului şi vom fixa confuzia doctrinară care a condus la desorientare.

Insuficienţa de pregătire şi de caracter a conducătorilor, a demonstrat-o cu suficienţă guvernarea naţional-ţărănistă, ale cărei practici şi metode s'au executat în ritmul celui mai ortodox liberalism. Galeria oamenilor politici naţional-ţărănişti nu constitue decât copia de proastă calitate a garniturii liberale.

Deformarea ţărănismului s'a mai produs şi prin intervenţia lotului naţional ardelean, pe urma fuziunii din 1926. Crescuţi în marginile civilizaţiei occidentale, «burghezizaţi» în căfanele Budapestei şi ale Vienei, corifeii naţional-ardeleni au crescut şi s'au desvoltat în mitul slujbelor la stat, al afacerilor rotunde care i-ar pune în rând cu «domnii» şi în cultul bugetului care asigură bursa, leafa şi pensia. Idealul de neatins în cadrul monarhiei austro-

ungare, a devenit o miraculoasă realitate înlăuntrul statului întregit. O nouă etică s'a format și o crâncenă luptă s'a pormit de oastea politicienilor «cu apetituri milenare» pentru cucerirea puterii de stat și inclusiv a bine cuvântatului buget.

Separați de liberali, cu cari aveau cele mai reale «afinități elective», pe o chestie de împărțeală, național-ardelenii susținuți de deviza «tot sau nimic» au fuzionat cu țărănismul revoluționar și prin aceasta însă și-au compromis o politică care, în alte condițiuni și cu alți oameni, ar fi putut deveni națională. Prima victorie a spiritului liberal asupra țărănismului a fost așa dar instalarea național-ardelenilor, bancari și afaceriști, în lagărul oștilor țărăniste.

Extracția personalităților conducătoare ale partidului țărănesc după 1926 provenea din surse diferite. Liberali: Lupu, Stere, Poporaniști naționali: Iorga et Co. Marxiști burghezi neînregimentați: Madgearu, Conservatori tachiști și altfel: Mironescu, Grigore Filipescu. Național-ardeleni, fracțiunea liberală a politicii ardelene: Maniu, Vaida, Popovici, Bocu, etc. Iar la origina acțiunii însăși, fals-revoluționari de temperament și haretiști prin pregătire: Mihalache et Co. Un adevărat turn babel politic, înlăuntrul căruia nu puteau exista nici coheziune sufletească, nici raporturi disciplinate, absolut necesare triumfului unei cauze politice.

Sub influența atâtor conducători, necoordonată și nesistematizată, doctrina național-țărănistă se îndepărta complet dela fireasca ideologie pe care trebue să se întemeieze noile realități statale. Internaționalist, democratic, bancar, marxist, cooperatist, capitalist, țăranismul opozițiónist pierde contactul cu sufletul și cerințele nației acesteia, pentrucă, odată instalat la guvern, să se aservească docil instituțiunilor și practicelor liberale și să se transforme subit din adversar implacabil al liberalismului, în cel mai vajnic și fidel recunoscător aliat. Prin intrigă și tentație, prin oameni devotați și instituțiuni confecționate pro cauza, odată mai mult partidul liberal a prins în capcană și a pus căpăstrul unei forțe politice care îndrăsnise să-i tăgăduiască documentele de eternă hipotecă asupra Statului romănesc. Partidul național-țărănesc s'a transformat prin guvernare în partidul național-liberal Nr. 2.

Suspinul de ușurare scos din liberalism n'a durat prea mult.

De multă vreme încă, imediat după războiu, se închega latent dar temeinic, o mișcare cu caracter mult mai amplu, ale cărei rădăcini se găseau înfipte în străfundul fondului național. Fără salturi, dibuindu-și ideologia, se preciza pe îndelete mișcarea națională care, după succesive avataruri, ajunge să se definească și să se realizeze concret în anul 1927, în formațiunea politică «Legiunea Arhanghelul Mihail» de sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Prigonită din fașă, asemenea creștinismului primitiv, mișcarea națională revoluționară crește și se întărește prin persecuții și prigoane. Adversară declarată a lumii iudeo-masono-liberale, mișcarea legionară e lovită și încercată cu desființarea în două rânduri: pentru întâia oară de guvernul țărănist, tutelat de străinătatea bancară și de presa ovreiască; a doua oară decretul de dizolvare pornește din templele masonice cari aranjaseră combinația de guvernământ Argetioanu-Iorga.

Aceste repetate desființări rămân doar pe hârtie, fiindcă aidoma păsării minunate, mișcarea legionară renaște mai viguros din cenușa formelor de desființare. Replicile țării cad biciuitoare pe capetele fără obraz ale guvernanților: după prima dizolvare, națiunea trimite în parlament pe Corneliu Zelea Codreanu, ales la Neamț împotriva tuturor partidelor coalizate, și pe Ion Zelea Codreanu, ales la Tutova în aceleași condițiuni; după secunda dizolvare, Garda de Fier numără în Camera din 1932, cinci deputați.

Liberalismul se înspăimântă de proporțiile și anvergura acestei mișcări care, pe zi ce trece, capacitează forțele cele noi ale națiunii și se integrează cu atât mai vârtos aspirațiilor autentice ale lotului național. Răsunetul crescând în mase al Garzii de Fier, se transformă într'un chinuitor coșmar pentru beneficiarii de totdeauna ai unei puteri uzurpate.

Si astfel, în anul de grație 1933, liberalismul în acord perfect cu național-țărănismul, spăimântat și decis să-și apere cu orice preț interesele; revendică puterea cu concursul interesat al străinătății și al lojilor internaționale și în tam-tam-ul bătut febril de presa ovreiască, pornește la desființarea adversarului său cel mai de temut și cel mai hotărât.

Ceeace voia Garda de Fier, știe toată lumea; ea luptă pentru promovarea Statului național totalitar, epurat de străinismul tuturor scursorilor galițiene și deparazitat de pleava care, sub firma demo-liberală, transformase un stat întreg într'o societate anonimă pentru exploatarea pe vecie a națiunii.

In lupta deschisă cu înverșunare, condusă atât de neloial de

campionii libertăţilor constituţionale, cari şi-au aservit autoritatea de stat abuziv şi ilegal, liberalismul îşi apără propriile lui poziţii şi interese; mişcarea legionară reprezintă aspiraţiile şi posibilităţile de realizare ale unei naţiuni întregi. Aşadar război deschis între o categorie cu interese personale precis delimitate, care înţelege să facă din stat instrumentul de realizare al acestor interese, şi o organizaţie care, prin forţele de care dispune şi prin ideologia pe care o reprezintă, apare ca veritabilul şi unicul organism de luptă al naţiunii.

Astfel precizate poziţiile liberalismului uzurpator de autoritate în faţa forţelor naţionale susţinute de idealismul pur al iubirii de neam, balanţa victoriei, oricare ar fi condiţiunile luptei nu se va putea apleca decât într'o singură parte: a naţiunii.

Povestea nu se mai poate repeta. Pentrucă, dacă pe câmpul de bătălie al mişcării averescane n'a rămas decât legenda antrepozitelor incendiate şi a alegerilor pătate de fraudă, iar peste frontul ofensivei naţional-ţărăniste nu mai rătăceşte acum decât fantoma unei revoluţii de carton născută moartă la Alba-Iulia, pe tot întisul ţării, de pe urma prigoanei deslănţuită de autoritatea liberalizantă împotriva Gărzii de Fier, rămân chinuri, închisori şi morţi. Si mişcarea legionară nu îşi poate trăda morţii, fără ca prin aceasta însăşi să nu-şi trădeze propria sa cauză. Aci stă garanţia victoriei sale.

(«Axa» 23-XII-1933.)

PATRIARHUL ROMÂNIEI ÎMPOTRIVA BISERICII

luna Octombrie 23
anul 1935

Patriarhia Româna, Sfântul Sinod
Bucureşti 6, str. Antim *Nr. 29*

Nr. 1429

Prea Sfinţite,

In sedinţa Sfântului Sinod dela 4 Octombrie anul curent, D-l Ministru al Cultelor a arătat că este informat prin unele Eparhii, că organizaţii denumite «Tabere de Muncă» îşi oferă serviciile în mod gratuit pentru zidiri şi reparări de Biserici, şosele, etc. Ori,

aceste tabere de muncă nu sunt altceva decât fosta «Gardă de Fier» ale cărei idei politice fiind socotite de guvern ca periculoase ordinei în Stat a fost dizolvată. Acum, sub forma muncii gratuite, nu urmăresc altceva decât captivarea maselor populare pentru ideile gardiste. Si dându-li-se posibilitatea de a lucra în mod gratuit, li se dă o încurajare pentru propaganda lor. De aceea e rugat Sf. Sinod să ia cuvenite măsuri, ca pe viitor să nu li se mai acorde acestor organizaţiuni posibilitatea aceasta.

Primiţi, Vă rugăm Prea Sfinţite, ale noastre întru Hristos îmbrăţişări.

Preşedinte Patriarh, (ss) Miron

Director, (ss) Tit.

Am citit şi am răscitit cu smerită atenţiune Inalt Prea Sfinţite ordinele de mai sus şi nu mă dumiresc nici acum ce m'a uluit mai mult: grozăvenia celor cuprinse în textele care sfârşesc cu ale Voastre întru Hristis îmbrăţişări sau lipsa de tact de care, pentru întâia oară în apostolica Voastră carieră, aţi dat dovadă!

Vă cunoşteam de mult Inalt Prea Sfinţite înclinările profunde către o lume care este alta decât a Bisericii, Vă urmărisem lumeasca bucurie prin care Sfinţita Voastră faţă a întâmpinat strălucitele dar tot atât de pieritoarele onoruri pământeşti; Vă simţisem cu mai cucernice aplecări către dregătoriile lumii acesteia de păcătoşi decât către fapte şi monacale sârguiri; şi Vă ştiam silitor slujitor al pământeştilor puteri cărora, nu de puţine ori le-aţi sacrificat interesele turmei pe care, harul Domnului a încredinţat-o Sfintei Voastre paze; dar Vă mai bănuiam şiret ca vulpoiul dacă nu şi înţelept ca şarpele încât lucrurile acestea nu răbufneau niciodată afară, în lumea mare a dreptcredincioşilor cari întruchipează în fiinţa Voastră virtuţile cele mai dintâiu ale ortodoxismului.

Pentru noi însă, cei câţi mai gândim şi mai simţim româneşte şi ortodox în ţara aceasta, faţa lucrurilor este de mult alta. Ne aducem aminte cu toţii, cei câţi credem în mântuirea prin cruce, câtă durere ne-a încercat când am constatat, pentru întâia oară în mod public, capitularea Puterii Spirituale în Faţa brutalităţii autorităţii lumeşti; a fost cu prilejul încercării făcută de studenţimea română creştină de a depune o cruce pe mormântul Eroului Necunoscut.

Nu ne-au durut atunci atât de mult nici insuccesul momentan al acţiunii, nici loviturile care au curs ploaie asupra unui cucernic preot, nici rănile studenţilor cu carnea sfârtecată de baionete şi cau-

ciucuri, nu ne-au durut toate acestea cât ne-a sdrobit sufleteşte dezertarea în acel moment capital pentru istoria noastră, a Prea Sfinţitului nostru conducător: «Crucea se va depune şi Eu mă voi aşeza în fruntea voastră chiar dacă ar fi să merg sub gloanţe de mitralieră» a cuvântat cu glas de foc dăruita Voastră gură... Procesiunea s'a pus în marş, crucea era purtată la locul ei în frunte, pe umăr de preot curat şi smerit, înconjurat de tineri cu suflet de arhangheli, mitralierele au deschis foc şi trupuri tinere au muşcat pământul, dar Sfinţita Voastră Faţă nu se găsea acolo... Ea circula prin somptuoasele apartamente ale palatului patriarhal şi nu mai putea auzi ţăcănitul mitralierelor din pricina conversaţiilor la telefon cu diferite persoane «oficiale» după a căror recomandaţiuni Inalt Sfinţia Voastră a consemţit să se resemneze...

Toate acestea dospeau adânc în fundul sufletelor noastre şi din urzeala lor torceam firul durerii ori de câte ori gândurile ni se întorceau cutremurate către locul de unde se înnoadă şi se desfac destinele Bisericii noastre. Dar ele rămâneau în noi, nu isbucneau înafară pentrucă nici când avem dreptate noi nu îndrăsnim să aruncăm măcar o umbră peste prestigiul atât de greu de apărat al conducătorilor Bisericii. Dar iată că această tăinuită complicitate a tăcerii pe care ne-o impusesem a fost crud denunţată de către una din părţi şi anume tocmai de Inalt Prea Sfinţia Voastră.

La injoncţiunea aceleiaşi puteri lumeşti, reprezentată prin glasul unui ministru al actriţelor, uitând întâmplarea dela 24 Ianuarie 1933, printr'o adresă a Sf. Sinod, Patriarhul României trece agresiv la atac şi de data aceasta în mod oficial, prin scris, aruncă anatema asupra tineretului cel mai nobil al acestei ţări, acelaş tineret care acum trei ani, la Parcul Carol, stropise cu sângele lui crucea Mântuitorului. Lucrurile nu mai pot rămâne tăinuite ca odinioară şi devreme ce suntem provocaţi, vom păşi în plină lumină şi vom insista pe toate căile să ne lămurim. O facem noi aci şi au făcut-o alţii aiurea în dorinţa de a reabilita cu un moment mai devreme prestigiul unei biserici părăsite şi întinate prin acte ca acesta de chiar conducătorii ei supremi.

De cincisprezece ani încoace tineretul acestei ţări caută drumul mântuirii. Prin graţia divină a inspiraţiei, conducătorul lui l-a găsit: e drumul mântuirii prin credinţa nelimitată în Dumnezeu, prin credinţa în virtuţile cardinale ale neamului, prin credinţă în puterea sfântă a muncii. Din sărăcia mijloacelor lui, prin jertfa lui de tinereţe şi de viaţă, tineretul acesta care crede în misiunea lui mântuitoare pentru neam cum crede în Dumnezeu, a frământat pe tot întinsul ţării lutul strămoşesc şi cu braţele lui a modelat temeliile unei vieţi noi româneşti. In lupta aceasta aprigă pe care a încins- o împotriva conducerii temporale de azi, pe câmpul său de activitate s'au deschis multe porţi de închisoare şi s'au săpat multe proaspete morminte. Dar fapta tineretului a învins mai strălucitoare tocmai pentru că a fost mai crâncen prigonită.

Drumuri, fântâni, podeţe, troiţe au răsărit pe urmele noilor demiurgi ai creaţiei româneşti. Si biserici, mai ales biserici. In stâncă dură de granit au făcut tinerii drum la Mânăstirea Arnota şi reînnoită a fost biserica de acolo prin streşinele căreia răzbea ploaia înăuntru; iar mormântul ctitorului Matei Basarab Voevod şi-a recăpătat pacea pe care i-o turburau ciorile aciuiate acolo să-i murdărească sfintele şi înfloritele sale lespezi. La Cotiugenii Mari, la Buga s'au înălţat din fapta năsdrăvană a tinerilor biserici albe şi mândre, straje de pază pentru strămoşeasca credinţă. In tot locul păstorii ortodoxi respectivi Vartolomeu sau Visarion, Gurie ori Nicodem n'au găsit cuvinte de cinstire pentru munca şi virtuţile creatoare ale acestor tineri; s'au realizat lucruri atât de mărețe încât chiar duşmanii neamului nu şi-au putut stăvili admiraţia. Si iată acum minune! Diavolească minune, cum intervine Patriarhul însuşi şi puternicul Sinod pentru a opri prin ucaz pe tineri de a mai ridica biserici!

Să revenim la textul care a imprimat o pată dureroasă în istoria bisericii române şi să-i analizăm temeiurile. Pentru motivul că taberile de muncă nu sunt altceva decât activităţi ale fostei Gărzi de Fier, dizolvată pentru «idei socotite de guvern (nu de biserică) ca periculoase ordinei în Stat», conducerea supremă a Bisericii ordonă chiriarhilor respectivi să nu se mai permită acestor tabere de a ridica biserici.

Să presupunem că tinerii aceştia nebuni de dragostea pentru neam şi credinţă, ar fi comis acte care ar fi periclitat ordinea în Stat, deşi ideea «ordinei de Stat» este supusă variabilităţii şi nu interesează cu nimic Biserica, aceasta fiind aşezată, odată pentru totdeauna, pe valori eterne.

Intrucât aceste acte le-ar interzice tinerilor de a ridica cu mâinile lor, altare Domnului?

Cum Inalt Prea Sfinte, dacă un păcătos fur de rând sau tâlhar de drumul mare ar veni pocăit înaintea Sfinţiei Tale şi ţi-ar cere răscumpărarea păcatelor săvârşite, să-i îngădui a ridica o *biseri-*

că, I. P. S. Ta l-ai da pe ușă afară? Dar așa s'au ridicat mulțime de locașuri divine pe tot întinsul țării românești: Boieri și negustori plini de păcate, domni desfrânați și asupritori, care au tâlhărit poporul, atunci când au simțit apropierea îngerului morții au făcut danii și au ridicat biserici pentru spălarea păcatelor și în aceste biserici, cu cinste și la Sfintele Taine îi pomenesc pe ctitori, preoți și chiar I. P. S. Ta în zilele când spleenul Te alungă din somptuoasele apartamente în biserică.

Atunci, dacă acestora le-a fost iertat s'o facă, ce se împotrivește ca tinerilor cu suflete de heruvimi să li se îngăduie acelaș lucru? Ordinele Guvernului? Dar de când în materia aceasta Puterea Spirituală este la ordinele puterii temporale? Sau faptul, după cum o motivați că «sub forma muncii gratuite, nu urmăresc altceva decât captivarea maselor populare pentru ideile gardiste?»

Cum I. P. Sfinte, că ne stă mintea în loc, biserica ridicată de tinerii aceștia nu slujește Domnului ca toate celelalte biserici? Nu poartă crucea lui Christos? Nu sună clopotele pentru chemarea credincioșilor și nu oficiază divina slujbă ca și toate celelalte? Slujesc ele altor culturi? Cari sunt preocupările I. P. S. Tale în această privință? Au este undeva vreun lucru spurcat? Sau vă temeți «de propaganda lor»? Pentru ce I. P. Sfinte?

Dar propaganda aceasta sună să-ți iubești neamul și țara mai mult decât pe tine însuți; propaganda lor propovăduiește viață curată, evanghelică, în cadrele sfintei noastre ortodoxii; propaganda lor stă sub semnul crucii lui Christos și pentru slăvirea acestei cruci tineretul acestei țări a fost de atâtea ori răstignit. La această crucificare voiește să contribue acum și Biserica prin cei mai inalți ai ei conducători?

Dar propaganda lor, «demagogia aceasta sfântă» cum o numea gloriosul General Cantacuzino-Grănicerul, tinde să salveze biserica ortodoxă din păcatul indiferenței și s'o învigoreze din slăbiciunea care a cuprin-o sub asaltul sectelor de tot felul. Propaganda aceasta gratuită, cruciada aceasta de jertfă, care nu-i place ministrului politician de al cărui ordin preferi să asculți I. P. S. Ta în loc să asculți porunca Domnului și rugămintea poporului care este alături de tineri, caută să smulgă biserica din ghiarele masoneriei care lucrează să o distrugă, luptă să redea clerului splendoarea și independența de odinioară și mai ales, propaganda aceasta ridică dig de netrecut împotriva comunismului, care fără existența

ei, ar fi înecat de mult neam, țară și biserică, în valul roșu de sânge al mitului moscovit.

Stie I. P. S. Ta, se informează în puținele momente libere cât îi mai rămân de pe urma îndelungatelor contacte cu lumea dinafară, ce s'a petrecut în țările al căror tineret a avut alte idealuri și alte preocupări decât tabară de muncă gratuită? Auzit-ați și citit-ați despre grozăveniile câte s'au întâmplat în Spania, și peste tot locul în care tineretul nu și-a găsit o axă spirituală națională și a părăsit drumul dreptei credințe, cum catedralele sunt ruguri vii, mânăstirile s'au transformat în cabarete, cucernicele călugărițe sunt prostituate de canalia străzii iar cuvioșii membri ai clerului servesc de hrană ciorilor prin copacii drumurilor?

Nu mai departe decât peste Nistru, unde odinioară stăpânea pravoslavnica biserică rusă, își amintește I. P. S. Ta, cum preoții au fost răstigniți în odăjdii, bisericile transformate în grajduri și crucea Domnului făcută scrum și pulbere?

Si toate acestea s'au întâmplat acolo și se vor mai repeta aiurea, numai pentru faptul că tineretul în loc să muncească în «tabere gratuite», «cu scop de a propaga ideile dizolvatei» etc., etc..., a învățat în universități dela profesori masoni și democrați și înafară dela conducători și clerici rasputinizați, să considere religia ca un opiu al poporului, să tăgăduiască existența lui Dumnezeu și să nu cultive dragostea de neam și țară, adică exact acelaș lucru pe care îl doresc autoritățile masone de azi, atunci când dau ordine și Inalt Prea Sfinția Ta le execuți, ca tineretul să fie oprit de a mai ridica biserici Domnului.

Ai păcătuit greu, foarte greu I. P. Sfinte. Ai păcătuit față de Dumnezeu, ai păcătuit față de neam și ai păcătuit față de biserica pe care, harul dumnezeesc, te-a destinat în aceste momente hotărâtoare, s'o conduci. Te-ai înhămat la poruncile oamenilor cu putere de o clipă și ai călcat poruncile Domnului; ai apucat pe căile lumii părăsind potecile A Tot Puternicului, Ca orice bun creștin, și I. P. S. Ta ești cel dintâiu creștin în țara aceasta, trebue să Te pocăești și s'o faci cât mai neîntârziat, în zilele acestea ale Postului Mare, să nu te prindă în păcat marea Săptămână a Patimilor și Invierea Domnului.

Noi, tineretul acestei țări, Iți oferim creștinește, fără ură și fără patimă, prilejul. Iata-l:

Să lepezi pentru-o săptămână cele mătăsoase veștminte cari îmbracă trupul I. P. S. Tale și să vii într'o tabără de muncă de-a

noastră: să îmbraci aspra haină călugărească ţesută din păr de cămilă, să mănânci dela cazan fiertură ca pustnicii, şi să odihneşti alături de noi pe pământul crud ca anahoreţii; să frământi cu mâinile şi cu sudoarea runtii Tale 10.000 de cărămizi iar pe ministrul care a dat ordinul blestemat să-l pui în fiecare seară să-ţi care apă cu găleata, pentru a-Ti spăla picioarele pline de tină. Numai astfel Inalt Prea Sfinte, Domnul din Ceruri şi adânca noastră credinţă ortodoxă Te va fi eliberat din osânda în care Te-a aruncat erezia pe care ai făptuit-o, prin ordinul semnat propriu de Sfinţita Ta mână.

(Articol cenzurat din «Vestitorii» în 1936.)

VASILE MARIN

PLEDOARIA

IN PROCESUL LUI CORNELIU ZELEA CODREANU, MAI 1938

DOMNULE Preşedinte, Onorat Tribunal,

După pledoariile confraţilor mei, latura juridică a procesului mi se pare definitiv lămurită. Nu voi mai insista deci asupra ei.

Ceeace însă socot necesar, este să analizez de aproape latura lui politică, căci cu toate că în rechizitoriul onoratului Domn Procuror General acest aspect al procesului e trecut complect în umbră, totuşi sunt convins că numai caracterul politic al speţei de faţă a fost faptul determinant al urmăririi penale.

Corneliu Zelea Codreanu se prezintă astăzi în faţa Dv. pentru cele mai abjecte crime din codul nostru penal: încercare de rebeliune, tentativă de răscoală, revoluţie, trădare; iată faptele uluitoare de care trebue să răspundă Domnia sa astăzi în Pretoriul acestei Instanţe, iată învinuirile ce i se aduc.

Să vedem deci—după analiza juridică a procesului făcută atât de strălucit de confraţii mei—dacă acţiunea din ultimul timp a Dlui Corneliu Zelea Codreanu poate lăsa pentru un om cu bun simţ, obiectiv şi cinstit, cel puţin impresia că aceste învinuiri ar putea avea un fundament cât de şubred. Ştim cu toţii că politica Gărzii de Fier este o politică de dreapta, având oroarea comunismului şi a desmăţului social. Corneliu Zelea Codreanu din fra-

geda sa copilărie a fost crescut în mediul în care disciplina şi simţul ierarhiei stăteau la baza educaţiei cetăţeneşti. Elev la Mănăstirea Dealului, liceul model înfiinţat de neînfricatul patrio Nicu Filipescu, Corneliu Zelea Codreanu şi-a format spiritul în atmosfera înălţătoare a exaltării permanente a jertfei de sine. N'a apucat însă să stea multă vreme la poalele munţilor respirând aerul tare de acolo, ci războiul încă de copil l'a aruncat în vâltoarea vieţii. Depoziţiile martorilor ce s'au perindat prin faţa Dv. coroborate cu însăşi declaraţiile acuzatului, vi l'au arătat preocupat în acele timpuri tragice numai de soarta Ţării lui. A întovărăşit pe tatăl său pe front ca cercetaş luând parte la războiul acesta în prima lui fază, şi nu s'a despărţit decât în clipa când tatăl său l'a pus în faţa răspunderilor sale ca fiu mai mare—singurul bărbat pe care familia sa îl avea pentru a o sprijini. Iată primele trăsături ale caracterului lui Corneliu Zelea Codreanu.

Cele ce urmează: lupta ca student al Universităţii din Iaşi contra propagandei destrămătoare comuniste predicată în acele timpuri tulburi chiar de pe înălţimea catedrei profesorale, mişcările de stradă pentru a birui toropeala opiniei publice, înălţarea drapelului tricolor în locul celui roşu sunt consecinţele fireşti ale unei convingeri patriotice adânc înfipte în sufletul acestui om.

Aţi ascultat martorii ajunşi la cele mai înalte trepte ale ierarhiei sociale, făcându-vă în mod cu totul obiectiv fizionomia morală a acuzatului în lupta sa dârză pentru a-şi realiza convingerile pornite dintr'o adâncă credinţă.

Dar trecând peste această perioadă, să revenim acum la acţiunea sa politică din ultimul timp şi s'o analizăm trăgând din ea concluziile ce se impun.

Cum am mai spus şi la început, acţiunea tineretului intrat în cadrele Mişcării Legionare e inspirată de doctrina naţionalistă, doctrină ce pune accentul mai mult pe sentimentul naţional lăsând în umbră preocupările sociale, ce împing la sfâşieri şi lupte intestine.

N'avem decât să privim la spectacolul anarhiei spaniole ca să ne dăm perfect de bine seama unde duce intransigenţa doctrinară atunci când nu se ţine nici o socoteală de necesitatea supremă de a salvguarda unitate sufletească a unei naţiuni.

Ei bine, cu toate exemplele, nu numai din Spania dar şi din alte ţări din Apus cu o civilizaţie superioară nouă unde rivalitatea

dintre dreapta şi stânga a alunecat pe terenul duşmăniei personale, a urei fratricide, Corneliu Zelea Codreanu a ştiut să menţină Mişcarea sa de dreapta numai în cadrul unităţii sufleşti a neamului românesc.

El, deşi sub steagul regenerării naţionale, s'a ferit de a porni lupta în contra propriilor lui fraţi, căci şi-a dat seama prea bine că atât aşteaptă duşmanul din afară şi dinlăuntru pentru a ne da lovitura de moarte. Nu spun eu aceasta; o declară însuşi acuzatul în declaraţiile sale publice făcute într'o vreme când nimănui nu-i putea trece prin cap că va avea să apară vreodată în faţa Tribunalului militar.

Dar ceva mai mult: aduceţi-vă aminte în ce condiţii s'au făcut alegeri parţiale acum doi ani. Cete înarmate cutreerau satele, unele susţineau o tabără, altele pe cealaltă. La Mehedinţi în special a fost un fel de repetiţie în mic a tacticei războiului civil. Ei bine, la aceste jocuri premergătoare anarhiei, Corneliu Zelea Codreanu n'a luat parte. Iar atunci când la 20 Decembrie 1937 partidul Totul pentru Ţară», a pus şi el liste de candidaţi, cea dintâi grijă a lui Corneliu Zelea Codreanu a fost să împiedice destrămarea Ţării încheind cunoscutul pact de neagresiune cu partidul naţional-ţărănesc şi altele deşi ştia prea bine că va fi expus atacurilor politice. Totuşi din patriotism adevărat, Corneliu Zelea Codreanu a ferit România de zguduiri ce-i puteau primejdui unitatea.

Dacă acest om ar fi urmărit revoluţia şi rebeliunea, nimic nu era mai uşor decât lăsând ura să clocotească, să profite dând apoi lovitura catilinară.

Corneliu Zelea Codreanu n'a fost însă un rebel, n'a fost un agitator, urmărind ascensiunea sa politică prin orice mijloace; el a fost călăuzit de interesele supreme româneşti cari reclamau ordine, disciplină şi armonie sufletească. Pactul încheiat la sfârşitul anului 1937 dovedeşte nu numai maturitate politică, curaj civic dar şi un superior sentiment de răspundere personală.

Să trecem mai departe. Domnul Octavian Goga este chemat la Guvern. Noi alegeri se anunţă. Campania electorală se prezintă de astă dată sub aspecte şi mai întunecate. In Moldova, în Basarabia, în Bucovina patimile fierb. Un vânt de nebunie pare a se fi abătut asupra Ţării noastre. In Judeţul Ilfov un grup de tineri legionari din Partitul «Totul pentru Ţară» ducându-se cu o camionetă în propagandă se întoarce cu doi morţi. Care este reacţiunea

imediată a lui Corneliu Zelea Codreanu? Sete de răzbunare? Nu, dar un sentiment de adâncă îngrijoarare românească.

Domnul General Antonescu chemat ca martor v'a expus conversaţia avută cu Corneliu Zelea Codreanu imediat după înregistrarea faptului. Ce a făcut acuzatul de azi pentru a împinge Tara pe povârnişul fatal pe care se angajase? Nu numai că nu a făcut nimic pentru a accentua anarhia, dar a avut singurul gest capabil de a o înfrâna: s'a retras din propaganda electorală.

Iar atunci când a luat contact direct cu Preşedintele Consiliului de atunci, Octavian Goga—după declaraţiile unuia din intimii săi colaboratori, Alexandru Hodoş, fost Secretar la Preşidenţie, la obiecţiunile grave ridicate de regretatul patriot, că acţiunea naţională poate fi definitiv compromisă în cazul când lupta dintre cele două tabere de dreapta naţională ar continua, Corneliu Zelea Codreanu într'un gest spontan a oferit Domnului Octavian Goga retragerea sa din alegeri. Care e partidul capabil de o asemenea jertfă în interesul liniştei publice şi pentru biruinţa credinţei lui?

Ei bine, am relevat această atitudine a lui Corneliu Zelea Codreanu din ultimul timp pentru a demonstra că ea este în absolută contradicţie cu rechizitoriul şi cu acuzaţiile ce i se aduc, căci e departe de a fi pregătit o atmosferă favorabilă rebeliunii şi războiului social, a avut din contra darul de a linişti spiritele şi de a feri România de sfâşieri.

Din acest punct de vedere pot să o spun cu toată convingerea: Corneliu Zelea Codreanu prin atitudinea sa recentă a binemeritat de la Patrie.

Dar, Domnule Preşedinte şi Onorat Tribunal, însăşi educaţia legionarilor vădea o orientare cu totul nouă în viaţa publică românească. Ceeace caracterizează acţiunea tineretului strâns în jurul lui Corneliu Zelea Codreanu e dispreţul satisfacţiilor materiale. De aceea nu vedem în propaganda electorală ce-o întreprindeau nici o răscolire de revendicări, nici o făgăduială mincinoasă, nici o aţâţare a sărăciei maselor. De aceea acuzaţia ce se aduce lui Corneliu Zelea Codreanu că ar fi urmărit o revoluţie socială o socotim vădit nedreaptă.

Ceeace a avut darul să răscolească duşmănii ireductibile acuzatului care stă în faţa Domniilor Voastre e faptul că ceeace caracterizează viaţa obişnută a partidelor îi este cu totul străin.

Pornind dela ideia că România nu va juca în lume rolul la care aspiră decât în clipa când vom reuşi să ne înălţăm la o concepţie superioară a vieţii, Mişcarea legionară a reuşit să smulgă din cloaca materialismului vulgar, manifestându-se prin opere de interes obştesc, ridicări de diguri, construcţii de biserici, etc. Legionarii au dovedit că au ajuns la un alt plan de viaţă, străin arivi̦ştilor şi şperţarilor ce au invadat politica românească. Iată ceeace nu se poate ierta acuzatului de astăzi. A forma astfel de oameni e o primejdioasă răzvrătire.

Dar punctul culminant l'a atins prin jertfa eroică a lui Moţa şi Marin. Prin dispreţul morţii manifestat într'o cauză ce nu atingea direct interesele româneşti, aceşti martiri creştini au dovedit lumii întregi că virtuţile româneşti nu au fost încă înăbuşite. Căci din orice punct de vedere ar fi privită jartfa lor, ea este un act de eroism care cinsteşte şi înalţă Neamul Românesc.

Domnule Preşedinte, Onorat Tribunal, ceremonia ce a marcat funerariile lui Moţa şi Marin la Bucureşti dovedeşte că acţiunea Gărzii de Fier începuse a intra în adâncimea sufletelor. Nu sunt decât un observator imparţial. Ceeace am constatat eu, alţii de bună credinţă, sunt convins că au constatat la rândul lor.

Dar actul martirilor dela Majadahonda nu a avut numai repercursiuni hotărâtoare asupra mentalităţii publice; el a deschis ochii fără îndoială în primul rând aceluia ce poartă răspunderea directă a politicii Gărzii de Fer, lui Corneliu Zelea Codreanu.

Sunt convins că acţiunea atât de cuminte din ultimile luni manifestată prin acorduri electorale şi mai pe urmă hotărârea de a se retrage din alegeri a fost determinată de spectacolul înfiorător al tragediei spaniole pe care supravieţuitorii români le au adus şi le au transmis celor de acasă.

Fără îndoială că un om care reuşeşte să sădească în suflete o neţărmurită credinţă şi mai ales puterea de a te jertfi ei, nu poate fi privit cu nepăsare.

Mişcarea Legionară se poate cu drept cuvânt mândri cu aceşti eroi. Iată ceeace înspăimântă pe toţi profitorii politicii româneşti, pe toţi cei ce se târăsc ca râmele gunoaielor. Iată crima de care Corneliu Zelea Codreanu e chemat să răspundă astăzi în faţa Domniilor Voastre.

Dacă acest om era împins de o ambiţie nestăpânită, ar fi îmbrăţişat intransigenţa ideologiilor străine; dacă ros de setea de

putere ar fi dat drumul patimilor politice; dacă într'un cuvânt ar fi pus foc Țării, fără îndoială că nu am fi fost astăzi aici. Faptul că n'a servit de instrument unor forțe străine vieții românești, în clipa în care a socotit că liniștea Țării e primejduită, faptul că s'a manifestat mai mult pe terenul național decât pe acel strict politic, i-au creat dușmăniile înverșunate, ce l'au adus aici în acest Pretoriu.

Domnule Președinte și Onorat Tribunal, s'a făcut o largă publicitate răspunsului la interogator a lui Corneliu Zelea Codreanu, după ce rechizitoriul Domnului Prim Procuror General pusese la curent opinia publică cu faptele ce i se impută. Acei ce au organizat această publicitate, au socotit'o ca o supremă abilitate. Lovitura însă nu numai că a dat greș, dar a avut cu totul alt efect. Căci nu numai juriștii și-au putut da seama din citirea interogatoriului acuzatului, că nimic din ce i se pune în sarcină nu stă în picioare, dar opinia publică, Țara întreagă s'a convins astăzi că acest proces nu e decât o odioasă înscenare.

Iată rezultatul la care s'a ajuns. Și după ce această convingere unanimă ați format'o tuturor, se poate oare să ieșim din aceste desbateri cu un verdict de condamnare?

Domnule Președinte, Onorat Tribunal, n'am venit la acest proces să fac o manifestație politică. Nu sunt legionar. Am făcut o altă politică decât aceea a Gărzii de Fer. Dacă sunt totuși aici, prezența mea Vă rog să v'o explicați numai prin adânca îngrijorare a unui patriot român despre viitorul Țării sale.

Gândiți-vă Domnilor Judecători Militari, că acuzatul a jucat un rol determinant în ce privește orientarea Tineretului român din Universități. Intr'un timp când în alte țări elanul generației noi se manifestă mai mult pe tărâmul luptei sociale, când aspirațiile de egalitate și ura privilegiilor sociale călăuzeau pe studenți împingându-i în câmpul teoriilor comuniste, Corneliu Zelea Codreanu a fluturat la noi numai culorile românești. Fiu de profesor exilat voluntar din Bucovina el nu reprezintă decât burghezia de mijloc, rezervorul mărirei, al bunului simț, al echilibrului social. Că în această încleștare de înălțare a curs sânge de o parte și de alta, nimeni nu o neagă. Firul călăuzitor al acuzatului de astăzi e însă neîndoelnic desprins din cea mai curată iubire a Neamului și Țării Românești. Iată constatarea pe care orice om obiectiv ar trebui s'o proclame fără reticență. Si acum, Domnule Președinte și Onorat Tribunal, gândiți-vă ce s'ar întâmpla cu această generație nouă, crescută în sentimentul ideii naționale în cazul când Corneliu Zelea Codreanu ar păși mâine sub bolta rece a ocnei. Căci ați venit aici să judecați nu atât faptele acuzatului, ci mai mult acțiunea sa întreprinsă în mijlocul tineretului.

Revolta le va răscoli sufletele în fața unei ispășiri atât de nedrepte și va determina nu numai un val de desnădejde, dar și de dispreț al ordinei instituite, ce va împinge generația nouă tocmai pe povârnișul de unde o sentință condamnatoare pare a vrea s'o smulgă. Vă vorbesc cinstit, din inimă, ca un om deplin conștient de importanța cuvântului rostit în aceste clipe. Nu creați, Domnilor Judecători Militari, ireparabilul. Dați-vă seama că dacă România mare a fost realizată prin cucerirea granițelor istorice, ea nu este încă deplin consolidată.

Multe dușmănii ne pândesc nu numai din afară dar și dinlăuntru. Datoria noastră de români este de a veghea permanent, ca sufletul Nației noastre să nu fie ros de cancerul revoltei sterile.

Sentința Domniilor Voastre poate să determine multe. Reflectați deci adânc asupra consecințelor ei. Trăim în cea mai primejdioasă epocă a istoriei universale.

Concepțiile referitoare la viața statelor, la dreptul individual, la libertățile publice, se ciocnesc violent în arenă.

Prin poziția pe care o ocupăm în Europa, noi suntem un fel de piatră de hotar al ideologiilor rivale. Țară de bun simț și de toleranță, să ne ferim a intra în vâltoarea luptelor intestine. Si mai ales să nu creem între autoritatea de stat și cetățean un raport de forța.

Domnule Președinte și Onorat Tribunal, dar problema ce o pune acest proces conștiințelor Dv. mai prezintă un aspect pe care am datoria a-l înfățișa. Mișcarea Garda de Fer reprezintă cum v'am spus o acțiune tânără, o acțiune a cărei judecată obiectivă numai cei ce vor veni după noi vor avea s'o pronunțe.

Dar încă de azi ea poate fi considerată ca o reacțiune firească contra străinismului parazitar și a inerției românești.

Din acest punct de vedere ea merită toată atenția și tot sprijinul adevăraților patrioți.

Nu săpați o prăpastie între generațiile ce se succed. România este produsul muncii neîntrerupte și a jertfelor continui a celor ce ne au precedat. Dacă în decursul istoriei noastre am putut în-

frunta primejdiile şi să biruim soarta vitregă, aceasta nu se datoreşte decât solidarităţii depline a bătrânilor cu tinerii în faţa problemei de viaţă a Românismului. Nu rupeţi firul tradiţiei naţionale, nu ostracizaţi din arena poltică prin sentinţa ce veţi da generaţia venită imediat după înfăptuirea năzuinţelor noastre seculare.

Corneliu Zelea Codreanu nu reprezintă în faţa Domniilor Voastre numai persoana lui, ci aspiraţiile înăbuşite ale celor ce vor avea mâine răspunderea destinului nostru istoric. Rândurile naţionaliştilor se răresc. Gândiţi-vă la ce ne poate rezerva viitorul.

Deaceia cer în interesul salvării unităţii sufleteşti a Ţării şi a apărării viitorului nostru ca neam, achitarea în unanimitate a lui Corneliu Zelea Codreanu.

C. HENŢESCU

MEMORIILE DELA JILAVA ŞI DOFTANA DIN 1938

Marţi 19 Aprile.

E ora 9 seara. Condus de un căpitan de jandarmi şi de un plutonier, cobor scările dela Consiliul de Război.

Afară duba. De câte ori văd acest instrument, mi se înăcreşte sufletul.

Se deschide uşa şi urc. Inăuntru întuneric. Desprind umbrele a patru soldaţi. «Incărcaţi armele», aud comanda plutonierului. Plecăm. Trecem prin străzi luminate. La un moment dat îmi dau seama că mă aflu pe podul dela Izvor, în dreptul casei D-lui General, unde, până acum câteva zile, fusese sediul nostru. Şi va mai fi, cu ajutorul lui Dumnezeu.

O apucăm la stânga şi apoi dealungul, pe Cheiul Dâmboviţei. Mă duce la Văcăreşti îmi zic. Şi trec străzile una după alta.

La un moment dat simt că am ieşit afară din Bucureşti. Nu mai aud sgomote de trăsuri, maşini şi tramvae şi nu mai văd lumini, prin crăpăturile dela ferestruică.

Maşina fuge pe şosea, în necunoscut.

Intr'un târziu este oprită de un cordon de sentinele. «Stai! Cine-i?» «Dă-i drumul, că-i poliţia». Apoi de un altul. Insfârşit oprim. Cobor la Jilava în faţa cancelariei. Aici e un fort din linia

de centură a Bucureştilor, făcut pe vremea regelui Carol I, după războiul dela 1877. Acum e închisoare militară.

Aici s'au chinuit Moţa, Marin, Ciumeti, Dl. General şi sute dintre ai noştri, la 1933—1934.

Intrăm în cancelarie. Peste câtva timp soseşte maiorul comandant al închisorii şi doi ofiţeri din compania de gardă.

Primesc instrucţiuni la telefon.

Căpitanul şi plutonierul de jandarmi pleacă, luându-şi cu părere de rău rămas bun dela mine. Două suflete alese, care fac excepţie în corpul acesta al jandarmilor.

Maiorul îmi cere cravata. Apoi banii, 1000 lei, mi se face percheziţie prin buzunare. Oribil. Dar aşa e regulamentul. Plec cu locotenentul Mastacan, încadrat de patru sentinele cu baioneta la armă.

Sunt obosit.

Intrăm în fort. Acolo pătrundem pe nişte ganguri întortochiate şi lungi, pline de întuneric. Mă isbeşte un miros rece şi umed de mucegaiu.

Sunt introdus apoi într'un fel de boltă, lungă de vreo 6 m. şi lată de vreo 4 m.

Deoparte şi de alta nişte scânduri, aşezate pe capre de lemn, formează două paturi mari, comune. O fereastră cu gratii de fier dă într'un perete al fortului, aşezat la vreo 10 m. Deasupra acestei bolţi sunt vreo patru metri de pământ. Pereţii exteriori au o grosime de 1,50 m. Jos asfalt.

Dacă afară aş vedea un om care numai o jumătate de oră ar dori să doarmă într'o asemenea boltă, l-aş opri şi i-aşi spune: «Nu încerca, te nenoroceşti».

Plutonierul mi-aduce o rogojină şi două pături groase. Le aşează pe scânduri. Sub cap nimic.

Locotenentul vede că este ceva lipsit de cea mai elementară omenie. Se simte jenat şi se scuză că aşa e regimul. Mă întreabă dacă n'am o bască pentru cap, că o să-mi fie frig. De unde să am?

Imi spune câteva vorbe bune şi pleacă, încuind uşa cu lacăt. De jos, de sus, din pereţii groşi, de pretutindeni săgeţi reci de umezeală îmi străpung trupul. Pare că aceşti pereţi străini, în care nu recunoşti nimic de al tău şi nu vezi pe nimeni dintre ai tăi, duşmănoşi, abia aşteaptă o viaţă de om, pe care s'o mistuie, trimiţându-şi miile de săgeţi, ca nişte adevărate raze ale morţii, pe trupul bietului condamnat.

Sf. Paşti, 1938, 24 Aprilie.

Imi intră umezeala în oase.

Respir aerul de pivniţă. Imi simt plămânul străpuns de ace, de gloanţe.

Mă întind pe patul de scânduri. Mă dor oasele. Stau câte cinci minute pe o parte, câte cinci minute pe cealaltă.

Mă întorc pe stânga. Aud cum îmi bate inima. Sau picură picătura de sânge din ea?

Se scurge viaţa din istovitul trup.

O ţară! Cum îţi răsplăteşti tu pe fiii tăi!

Am adormit şi visez pe Mamaia şi pe Elvira Gârneaţă. Elvira mi-a dat să beau dintr'o cană mare cu apă. Mamaia mi-a spus: «Tare greu o ducem. M'am mutat aici». (Era într'un sat la mahalaua Huşului, dinspre Prut.)

Eu i-am spus: «Mă duc până sus pe deal, cu Nicoleta şi Horodniceanu şi când mă voiu întoarce, o să-ţi las ceva bani, să nu ai nicio grije».

Am plecat. Era noapte. O lună plină, strălucitoare, lumina pământul.

Mi-e teamă să nu i se întâmple ceva.

Rămasă iar singură. Un ginere mort în Spania, o fată rămasă cu doi copii orfani de tată. Eu în închisoare. Alţi patru copii şi ei în închisoare sau gata de a fi prinşi. In urma unuia dintre ei au rămas patru copii fără nicio bucată de pâine.

Tată-meu plecat de acasă la Bucureşti, pentru a-şi lua pensia de sărbători, nu se mai întoarce. E arestat şi dus într'un loc necunoscut.

Nimeni nu ştie de soarta lui.

Acasă de Paşte, ne aşteaptă mama pe toţi, să facem sărbătorile cu ea. Sunt aşa de puţine bucuriile unei mame bătrâne, arar numai adunându-şi puii la un loc.

La noi, de Paşti, e pustiu. Nimeni din cei aşteptaţi. Nu-i niciun suflet lângă mama. Străinii toţi o ocolesc şi de teamă nu-i mai intră în casă.

Bate o inimă stingheră şi ne caută pe toţi prin închisori, aleargă după fiecare prin celulele noastre să ne găsească. Să ne mângâie, să ne sărute amărâtele trupuri.

Dar unde, când nimeni nu-ţi spune nimic şi nu primeşti nicio veste.

O, mamă, care plângi singură în colțul tău de acasă și pe care nimeni nu te vede, să știi că și noi plângem pentru tine, în această zi de paști, fiecare prin celulele noastre.

Ieri, Sâmbătă, am rugat să mi se trimită un bărbier, ca să-mi radă barba, crescută sburlit de o săptămână, pe obrazul înghețat. A venit frizerul închisorii, un biet țigan condamnat. M'a ras și m'am spălat pe ochi pentru prima oară în această săptămână.

Aștept învierea Domnului.

Să cer o lumânare plutonierului. Aici n'are de unde să cumpere, dar poate va fi având vreuna în plus acasă la el.

Cei doi ofițeri, locotenentul Mastacan și lt... au venit și ei să-și facă serviciul înainte de închidere. Mai ales că în camera unde sunt adus de ieri nu arde becul.

Ce nenorocire! Imi trece prin minte că e un semn rău. Pentru prima oară în viață voiu face învierea fără lumină. Pe întuneric. Singur.

Dar ofițerii și plutonierul... după mai multe încercări au aprins lumina.

Mi-au adus și o mică lumânărică de ceară, pe care mi-au dat-o cu deosebită bunăvoință.

Ei, în puținele minute de vizită reglamentară, de două sau trei ori pe zi, nu vorbesc cu mine. Nici ei n'au ce să-mi spuie, nici eu nu-i întreb nimic. Singurele lor cuvinte sunt: «Aveți nevoie de ceva?» La care eu răspund întotdeauna: «Nu».

Dar simt în ochii lor că ei înțeleg toată tragedia mea sufletească. Iși dau seama de importanța culpei mele și de răspunderea conducerii unei mișcări de peste un milion de suflete, în care se joacă soarta unei națiuni, ca și de durerile care-mi străpung inima pentru cei de acasă și pentru fiecare din sutele și chiar miile de legionari, care în clipa aceasta primesc aceleași aspre chinuri.

Inţeleg și situația de umilință în care sunt aruncat. Căci, privațiunea de libertate e una, iar ceeace e cu mine aici e umilire, e degradare până la maximum a ființei umane.

Ceeace nu înțeleg sunt poate uneltirile și toate diavoleștile planuri care se pun la cale pentru nimicirea mea și a Mișcării mele.

Se caută cu orice preț ceva, pentru a se smulge o condamnare mare. Ori redeschiderea, în vreo formă a procesului Duca, ori amestecul meu în procesul Stelescu, ori declararea drept anarhică și teroristă a Mișcării de până acum și încercarea de condamnare pe această temă. O condamnare se obține ușor prin ordin.

Totuși opinia publică va putea discerne în conștiința ei nevinovăția noastră.

Și jertfa noastră va crește până la cer, iar Dumnezeu, supremul Judecător, ne va auzi și pe noi.

Mi-e sufletul încărcat de nedreptăți.

M'am întins din nou pe patul acesta de scânduri. Aștept ora 11 noaptea, când lumea începe să plece la biserici. Mă învelesc cu paltonul. Nu pot să stau pe spate, căci mă doare, dar nu știu ce, nu pot desluși: șira spinării sau rinichii?

Prin crăpăturile scândurii, prin rogojină și pătură, vine un curent rece depe cimentul de jos, care trece și prin haine și se oprește prin coastele slăbite.

Mă întorc pe dreapta și îmi strâng genunchii la gură. Mă dor șoldurile. Imi face impresia că a copt, că e puroiu. Nu pot sta pe o parte decât cinci minute. Pe cealaltă mă doare la fel.

Ma gândesc la fata mamei (Cătălina), cum doarme ea cu degețelele în gură și visează la Moș Crăciun, care-i aduce jucării.

De sărbătorile Crăciunului dormeam în pat cu ea. Deodată o aud răcnind prin somn. O trezesc: «Ce-i mamă, ce s'a întâmplat?» «Moș Crăciun a căzut depe casă cu un sac de jucării». Un înger nevinovat care nu știe de toate durerile noastre. Implinește abia 4 ani.

O fi 11. Mă scol, mă spăl, mă îmbrac cu paltonul. Mă așez pe marginea patului și mă uit la pustietatea din jurul meu.

Sunt singur.

Mi-aduc aminte: am mai sărbătorit de două ori Paștile în închisoare. In 1925 la Focșani și 1929 la Galata.

Niciodată însă nu am fost așa de trist, cu atâta durere în mine și copleșit de atâtea gânduri.

Iau cărticica de rugăciuni și încep a citi. Mă rog lui Dumnezeu pentru toți. Pentru soția mea, atât de împovărată și îndurerată, pentru mama mea, pe care iar vor fi călcat-o și bruscat-o comisarii din Huși, pentru tatăl meu, care cine știe prin ce celulă zace, în această noapte, pentru frații mei deasemenea.

Apoi pentru ostașii legionari, bătrâni sau tineri, acești eroi și martiri a credinței legionare, ridicați dela casele lor și duși cine știe prin ce închisori.

Câtă jale și câte lacrimi n'or fi acum în sute de familii românești.

Mă rog apoi pentru toţi cei morţi. Bunici şi rude, cum şi prieteni care m'au iubit şi ajutat în viaţă.

Ii văd pe rând pe toţi. Iată pe domnul Hristache... şi la urmă îmi apare Ciumeti, cu grupul de legionari martiri căzuţi pe vremea lui.

In fruntea lor, mare, îi văd chipul ca într'un tablou... bătrân de o jumătate de mie de ani, cu plete lungi şi cu coroana pe cap: Ştefan, Domnul Moldovei.

Mă rog pentru el. El mi-a ajutat în atâtea lupte.

Iată-l şi pe Generalul nostru, eroul acesta legendar, cu seria lui de martiri legionari, cu cei căzuţi în ultimele lupte.

Iată-l lângă General, în cămaşe verde şi încins, pe Marin, eroul de pe câmpiile spaniole.

Moţa, frate drag Moţa, mi se rupe inima când te privesc. Am pornit amândoi, eram aproape copii, acum 15 ani în această luptă. Te văd ager şi netemător. Infruntând adversităţile. Sfredelind cu ochii de oţel inima duşmanilor.

Te văd mai târziu copleşit de greutăţi şi sărăcie, într'o Ţara în care pentru Ion Moţa nu se găsea pâine. Pentru această sărmană de pâine în România nu era deajuns numai capul tău mare, îţi mai trebuia şi o inimă de trădător.

Te văd muncind cu disperare. Te văd obţinând succese strălucite la examene, în presă, la bară, la catedră.

Te văd târît în închisoare. Umilit şi plin de amărăciune. Iţi văd umerii încovoiaţi şi sufletul îndoliat de atâtea atacuri mişeleşti. Te văd tremurând şi plângând pentru mine.

Te văd plecând la moarte. Să faci acestui Neam dovada supremă. Să ne eliberezi pe noi prin moartea ta. Să ne deschizi cu pieptul tău sfârtecat, cu picioarele tale rupte, drumul biruinţei unei generaţii.

Şi uită-te acum la noi, dragă Moţa. Eu stau aruncat ca un câine aici... pe aceste scânduri. Mă dor oasele şi îmi tremură genunchii de frig.

Ai noştri toţi, toată floarea acestei Românii, zace culcată cine ştie prin ce temniţi.

Doamne, mă rog în noaptea aceasta de Inviere, primeşte-mi jertfa.

Ia-mi viaţa. Căci Ţie, o Ţară! nu-ţi trebuiesc puterile noastre, Tu vrei moartea noastră.

O fi trecut de 12. Poate şi de 1.

N'am mai auzit clopotele sunând Invierea.

Aprind lumânarea şi zic: «Christos a Inviat!»

Lumea prin sate şi oraşe se întoarce acasă cu lumânările aprinse. Ai noştri toţi, familiile noastre, plâng în noaptea aceasta.

Am desfăcut o cutie de sardele şi am mâncat una din ele.

De Luni seara n'am mai mâncat nimic.

Am băut o jumătate cană de apă.

Ghemuit deasupra rogojinei, adorm...

Miercuri, 27 Aprilie.

Au trecut şi cele trei zile de Paşti.

La mine n'a venit nimeni dintre cunoscuţi, desigur n'au căpătat permisiunea de a mă vizita, sau poate vor fi fiind şi ei arestaţi pe undeva.

Greu trece timpul când eşti singur. In această boltă nu intră om decât de trei ori pe zi, câte un minut: dimineaţa la deschidere, la ora 12, când îmi aduce mâncarea dela cazan, şi seara.

Soarele nu pătrunde înăuntru decât câteva minute la ora 5 după masă, şi atunci numai printr'un colţ al ferestrei.

Timpul mi-l petrec stând ghemuit pe marginea patului şi scriind din când în când, pe hârtie de împachetat, aceste rânduri.

Aici nu există nici masă nici scaum. Un vârf de creionaş, rătăcit prin buzunare, e pe sfârşite. Abia îl pot ţine între degete. Restul de timp stau întins sub pătură.

Dar umezeala aceasta trece şi prin pătură şi prin haine. De o săptămână de când stau aici nu m'am desbrăcat niciodată şi n'am fost scos afară la soare, măcar o jumătate de oră, să mă încălzesc.

Ieri a fost maiorul Dr. Holban. Un om admirabil. Acelaşi care i-a avut în grije pe ai noştri şi la 1933. Ii cunoaşte pe toţi.

Deşi nu voiesc să mă plâng nimănui şi nici să fac vreo cerere, i-am spus că simt dureri jos, la şira spinării şi în umeri. Mi-a spus râzând prieteneşte: «Aceasta se cheamă închisorită şi nu se tratează cu nimic».

Astă noapte l-am visat pe Moţa, care mi-a spus: «Mi-au dat drumul, le-a fost şi lor ruşine. Acum plec la Craiova». A ieşit, s'a suit într'un taxi şi a plecat.

Apoi l-am visat pe dl. General. Era îmbrăcat cu camaşa verde cu care plecase în Spania. Venise la mine cu tată-meu, Colonel Zăvoianu şi Gârneaţă. Râdea cu hohote că mă găsise desbrăcat.

Mă gândesc mereu unde or fi ceilalţi? Or fi dat familiile lor de

ei? Or fi împrăştiaţi pe la diferitele închisori din ţară? Sau concentraţi într'un lagăr? Pe cine întrebi, nimeni nu-ţi dă nicio informaţie.

In ziare nici măcar nu s'a publicat arestarea lor. Nimic. Atâta doar se ştie că în noaptea în care m'au ridicat pe mine i-au ridicat şi pe ei dela casele lor, i-au dus la Liceul Mihai Viteazul, unde au fost ţinuţi o zi. Apoi urcaţi în automobile şi duşi în direcţie necunoscută. Pintre ei se află: tatăl meu, Colonel Zăvoianu, Polihroniade, Simulescu, Vasile Cristescu, Radu Budişteanu, Vergatti, Alexandru Cantacuzino, Cotigă şi patru preoţi: părintele prof. univ. Cristescu, părintele prof. Duminică Ionescu, părintele Georgescu-Edineţi şi părintele Andrei Mihăilescu, care n'are altă vină decât aceea că e parohul bisericei de care aparţine sediul nostru. El nu e înrolat în Mişcarea legionară, după cum nu-i nici părintele Georgescu-Edineţi decât parohul bisericii studenţeşti.

Bănuiesc că numărul lor, al celor luaţi din Bucureşti, trece de 100, profesori, avocaţi, doctori, ingineri: floarea intelectualităţii româneşti.

Nimeni dintre ei nu are nicio vină. Sunt ridicaţi fără mandate de arestare, în afară de lege, pe deasupra legii, în contra oricăror principii de omenie.

Atât de mult au fost călcate bietele case de legionari, încât pentru a restabili dreptatea în viitoarea Românie legionară, numele de legionar trebuie să devină sacru. Nicio forţă publică să nu-i poată pătrunde în casă.

In caz de delict, numai şeful său ierarhic va putea să pătrundă în casă sau să dispună arestarea lui.

Este un drept indiscutabil la reparaţie, pe care-l merită purtătorii acestui nume atât de hulit, încălcat şi nedreptăţit astăzi.

Vineri, 29 Aprilie.

O! Doamne, că lungă-i ziua.

Duminică, 1 Maiu.

Ieri, prima dată am fost scos afară din pivniţa aceasta. Mi se împleticeau picioarele.

Intre patru soldaţi, cu baionetele la armă, am fost dus până sus la cancelarie. Acolo mă aştepta căpitanul procuror Atanasiu. M'a apucat groaza. Căci nu mai am nicio încredere în justiţie.

Justiţia care judecă după «ordin» şi nu după conştiinţă, nu există.

Mi-a luat un interogatoriu lung. Dela 6 seara până la 2 noaptea.

Alături se auzeau dintr'o cameră glasuri de copii şi viaţă de familie.

Imi făcea impresia că eu nu o să mai apuc niciodată aceste zile. Şi glasurile acelea de copii îmi aduceau aminte de Cătălina, «fata mamii». Păreau că erau un fel de adio pe care lumea îl trimitea unuia, care nu se va mai întoarce în ea.

Şi căpitanul mă întreba mereu. Intrebările sale se refereau la următoarele puncte:

Partidul «Totul Pentru Ţară» e fosta gardă de fier dizolvată? Jurămintele legionarilor. Semnificaţia cuvântului «Căpitan». Judecătorul legionar nu se suprapune judecătorului Statului?

Ordinele secrete ale Ministerului, cu campania electorală sau cu măsurile contra organizaţiei mele.

Ce scop avea corpul foştilor militari? Corpul Moţa-Marin?

Apologia crimei, prin distincţiunea cu grad şi crucea albă a băieţilor închişi.

Asociaţia secretă. Asociaţia «Prietenii legionarilor».

Şi pe această linie cazul Duca. Dacă nu cumva am dat eu ordin pentru «asasinarea lui». Deci, o tendinţă de redeschidere a acestui proces, din care eu am ieşit achitat cu unanimitate, ca cea mai bună dovadă a nevinovăţiei noastre, a mea, a domnului General şi a celorlalţi camarazi.

Senatul Legiunii, regulamentul făcut de Dl. General, care ar da organizaţiei un caracter para-militar.

Dar aici nu e vorba de nici un proces în care să te judece omeneşte, ci de o prigoană lipsită de dreptate, de legalitate şi de omenie: în care numai Dumnezeu mai poate interveni cu puterile lui.

La 2 noaptea mă întorc, între aceleaşi baionete, la locul de odihnă.

Şi o să-mi fie dor de «fata mamii». Pe drum, la întoarcere, iar mă gândeam că nu voiu mai ieşi de aici. M'a cuprins un dor de fetiţă. Şi mergând printre sentinele, îngânam mereu: «şi o să-mi fie dor de «fata mamii». Şi o să-mi fie dor de «fata mamii».

Mi se strânge inima de durere.

Astăzi, Luni 2 Maiu, a venit din nou. Şi interogarea s'a terminat.

Joi, 5 Maiu.

Sunt tot aici, în această tristă celulă.

Stau singur, ceas după ceas, şi zi după zi.

Nu văd chip de om, decât atunci când mi se aduce mâncarea.

De acasă nu a mai venit nimeni, căci nu s'a mai permis.

Am auzit că într'o altă lature, mai rău decât mine, stă bietul Horia, fratele meu. Mâine are procesul. Dumnezeu să-i ajute. Mă rog pentru el. Nu face parte din Mişcarea noastră şi nici nu ştiu din ce motive este arestat.

Pe la 4, a venit plutonierul cu încarcerarea şi m'a trecut în scriptele închisorii, în calitate de condamnat la 6 luni, anunţându-mă că mă eliberez la 15 Octombrie.

Ce bine ar fi, dacă n'ar fi uneltirile care mi se pun la cale acum, dar cred că Dumnezeu le va împrăştia, cu lumina lui biruitoare.

Tot astăzi, Joi 5 Maiu, am avut prima bucurie, sau a doua, căci prima a fost când mi s'a adus geamantanul în primele zile.

Mi-a adus de acasă un pacheţel de şuncă, peşte prăjit, două săculeţe cu brânză «Lica» şi două pâini albe, proaspete.

Deasemeni căciula, o bondiţă cu mâneci, două perechi ciorapi de lână şi nişte papuci de casă. M'am bucurat: un semn dela ai mei.

N'am putut să-i văd, dar semnul îmi încălzeşte inima.

Cojocul mă va scăpa şi de frig.

Până acum, de 15 zile, cred nă n'am mâncat mai mult decât o pâine în tot acest timp. Am dormit îmbrăcat. N'am fost scos afară nici măcar 5 minute pe zi. M'au umplut purecii şi păduchii şi mă pişcă toată noaptea.

Duminică, 8 Maiu.

Ieri seară a venit magistratul instructor, Maior Dan Pascu şi mi-a adus la cunoştinţă că am fost trimis în judecată pentru «trădare». Am rămas un moment uluit. Apoi mi-a explicat că este vorba de deţinerea şi publicarea de acte secrete, care interesează Siguranţa Statului şi care se încadrează în articolul 191 CP sub titlul «Trădare».

Mi-a luat un interogatoriu asupra celor şase ordine, date de prefecţi sau comandanţi de legiune de jandarmi către subalterni,

toate referindu-se la şicane politice — electorale — îndreptate împotriva organizaţiei Statului român.

Unul din ordine este al prefectului de Prahova, adresat directorilor de fabrici, jidani de pe Valea Prahovei, cerându-li-se să dea afară pe muncitorii legionari. Altul al generalului Bengliu, interesând corpul de jandarmi, pe care mi l-a adus cineva din cercurile naţional-ţărăniste dela Corso sau Athene Palace.

M'am întors din nou în celula mea, cu inima străpunsă de săgeţi.

Eu, şeful Mişcării naţionaliste-legionare, să fiu judecat pentru trădare.

N'am mai mâncat nimic. Am adormit târziu de tot, pe patul meu de scânduri şi m'am svârcolit toată noaptea. Dimineaţa m'am trezit strigând în somn: «Auzi, dragă Moţa, voiu fi judecat pentru trădare!»

Doamne, Doamne, lungă e ziua.

Ceasuri întregi şi zile întregi nu schimb o vorbă cu nimeni.

Ce-or fi făcând soţia mea şi fata? Am auzit că sunt închise şi reţinute la Casa Verde. Nu pot să-mi imaginez dece. Poate ca să nu vină la mine.

Dar bietul tatăl meu în ce lagăr o fi? Va fi ajuns cineva până la el să-i ducă ceva de ale mâncării, de învelit? Nu ştiu nimic.

Dar biata mama, cum o fi ducând şi această nouă povară? Căci casa noastră liniştită, ascunsă sub caişii înfloriţi, dela 1922 încoace e numai câmp de percheziţii în miez de noapte şi de jale. Să alergi de atâtea ori, din odaie în odaie şi să nu vezi pe nimeni din ai tăi, să nu ştii de soarta lor, să-ţi spună inima de mamă că ei se află în cele mai grele suferinţi, să-ţi fie viaţa numai un plâns şi un oftat.

O văd cum îşi pune amândouă mâinile pe faţă şi plânge. Şi simt cum i se frânge inima.

Doamne, Doamne, atâtea dureri în casa noastră. De atâţia ani.

Luni, 9 Maiu.

Astăzi a venit din nou maiorul Dan Pascu. Iar am fost dus între baionete, până sus la cancelarie.

Când am ieşit afară şi am dat de soare, de aer şi de căldură, am simţit o mângâiere. Părea că, printre baionetele care mă duceau, mă binecuvânta cerul.

Maiorul mi-a spus că instrucţia s'a terminat. Să-mi aleg apără-

torii. Cine să mă apere? Când toți avocații noștri sunt arestați, știu cine va primi să mă apere? A rămas să mă gândesc până Joi. Mi-a spus că s'a publicat în ziare rechizitoriul căpitanului Atanasiu. Ce vor fi spus băieții, toți ai mei, când vor fi citit? Cum trebuie să fi plâns mama și biata soția mea! Trimis în judecată pentru trădare...

M'am întors înapoi, în această boltă plină de răceală și stau pe gânduri. N'am cu cine să mă sfătuiesc.

Nenorocitele de ordine jandarmerești și polițienești cu caracter politic, ating ele ideia Siguranței Statului? Se încadrează în acele articole grozave 190, 191 CP, care pedepsesc dela 5—25 ani muncă silnică? Stau și mă frământ singur.

Am să cer o hârtie, am să fac o cerere comandantului închisorii spre a permite soției mele să vină pentru a-mi putea pregăti apărarea. Dar cum să vină, dacă e sechestrată acasă? S'o fi sbătând și ea. S'o fi frământând singură cu biata «fata mamii». De nicăieri nicio speranță. Un singur sprinjin: Dumnezeu și Maica Domnului.

Marți, 10 Maiu.

De când stau aici, în situația aceasta grea n'am supărat pe nimeni, cu niciun fel de cerere. Astăzi am înaintat următoarea cerere domnului comandant al închisorii:

Domnule Comandant,

«Subsemnatul Corneliu Zelea Codreanu, în calitate de deținut, vă rog respectuos să binevoiți a înainta cererea mea autorităților militare în drept, spre a fi rezolvată.

Terminându-se instrucția și deschizându-mi-se acțiune publică pe baza art. 191 CP, cer să se permită soției mele a mă vizita, fiindu-mi urgent necesar, pentru pregătirea procesului meu, angajarea avocaților etc., proces ce urmează a se judeca după procedura rapidă.

Acțiunea deschisă în contra mea comportă discuțiuni doctrinare și cercetări de jurisprudență, care nu se pot face într'un timp scurt.

Deaceea cer, pentru necesitățile apărării mele, să permiteți urgent soției mele să vină la mine.

Tot deodată vă rog a permite să se expedieze alăturata telegramă adresată soției mele.

Primiți vă rog, asigurarea respectului meu».

Marți, 10 Maiu 1938.

Corneliu Zelea Codreanu.

Vineri, 13 Maiu.

Ieri a fost din nou maiorul Dan Pascu. Trebuia făcută ultima formalitate pentru terminarea instrucției.

Dar, spre surprinderea mea mi s'a deschis acțiune publică pentru două delicte:

I. Că am înarmat pe cetățenii țării, căutând să provoc războiu civil.

II. Că m'am pus în legătură cu un Stat străin, pentru a provoca revoluția socială în România.

Bineînțeles, că nici una din aceste acuzații nu conține nici cel mai mic adevăr.

Ce grozav e să te sbați sub acuzații nedrepte!

Dumnezeu le vede pe toate.

E vorba ca Luni să se facă ultima formalitate a instrucției și să mi se fixeze un termen.

Aștept acum Duminica. Poate o veni cineva din ai mei la mine.

Am auzit că fratele meu Horia a fost condamnat la o lună închisoare și e ținut tot la secret, într'o situație cu mult mai rea decât a mea. Că e foarte slăbit. Mi se rupe inima de durere pentru el. Mă rog lui Dumnezeu să-i ajute și lui.

Aseară am avut un musafir. Când a venit să-mi aducă mâncarea, s'a strecurat printre picioarele plutonierului un câine. După ce m'a închis la loc, el a ieșit de sub pat.

A mâncat cu mine. I-am dat din ce am avut și s'a săturat.

Am mai vorbit cu el și s'a culcat jos pe ciment. M'am întins și eu pe rogojina mea. I-am făcut semn să se urce sus. S'a urcat și s'a culcat lângă mine, după ce m'a lins pe mână. O fi vr'un semn de noroc pentru mine.

A stat cuminte. Simțeam alături răsuflarea unei ființe.

Pela miezul nopții a voit să iasă afară. L-am ridicat la geam și printre gratii a plecat.

Duminică, 15 Maiu.

A trecut și Duminica și la mine tot n'a venit nimeni.

La prânz mi-a adus de acasă niște borș cald de pasăre într'un termos, friptură și pâine albă. Mi le-or fi adus biata mama și soția mea. Ce-or fi pe sufletul și pe capul lor.

Am gustat câteva linguri din borșul cald, dar slăbiciunea trupului și durerile din suflet nu-mi permit să mănânc. Așa că se usucă

ceas cu ceas carnea pe mine. Crește însă în inima mea credința în Dumnezeu. Mă rog în fiecare zi Maicii Domnului și Sf. Anton de Padova, prin ale căror minuni am scăpat la 1934.

In aceste vremuri de urgie sunt singura mea mângâiere.

Luni, 16 Maiu.

Astăzi dimineața a venit mairorul Dan Pascu și în sfârșit s'a terminat calvarul acestei instrucții.

In fiecare clipă mă aștept ca cine știe ce acte false să mi se mai introducă și ce acuzări să mi se mai arunce pe umerii mei slăbiți.

Mi-a spus că zilele acestea vor da voie mamei și soției mele să vină, pentru a-mi putea pregăti apărarea.

Mă gândesc: oare ce vor zice când mă vor vedea așa de slab? Cum vor plânge?

Și vor înțelege chinurile fizice și mai ales morale la care am fost supus?

Apoi m'au lăsat să stau o oră pe afară. E așa de cald afară... M'am plimbat câteva minute, dar soarele mi-a muiat toate mădularele și n'am mai putut să stau în picioare.

M'am așezat pe o rogojină și mi-am făcut rugăciunea, după care m'am întins și am stat așa până când ora a trecut.

Acum sunt din nou înăuntru. Ce frig e aici și câtă umezeală.

Tare mă simt slăbit.

Acum e seară. Mult îmi mai pare de azi dimineață. N'am cu cine să schimb o vorbă.

O vrăbioară și-a făcut cuibul în pervazul ferestrei. Vine și ea să se culce. Ii dau totdeauna fărămituri.

Aștept să vină cu mâncarea. Dar nici cu ei nu pot vorbi.

Vin totdeauna locotenentul de serviciu și plutonierul. N'au voie să vorbească cu mine. Dar se poartă atât ei, cât și comandantul închisorii, cu o delicatețe care pentru mine este o mângâiere. Ostașul, săracul, această făptură superioară, care-și face datoria corect, executând cu strictețe ordinele primite, dar în ochii căruia nu vezi nicio pornire și nicio răutate. Eleganță sufletească. Școala armatei române.

Ce frumoasă e!

Marți, 17 Maiu.

Azi, pe la ora 10, a intrat locotenentul și mi-a spus: «Mergem sus, ți-a venit familia».

M'am încălțat repede și am plecat, de data aceasta numai între două sentinele, căutând să-mi întăresc mai bine picioarele slăbite și gândindu-mă cum să fac ca să apar mai tare.

Când am ajuns sus, mi-a ieșit în prag «fata mamii». Am luat-o în brațe și am sărutat-o pe față și pe ochi, strângând-o lângă inima mea.

Inăuntru era mama și cu soția mea. M'au îmbrățișat amândouă și au început să plângă. Mama, săraca, avea mâinile reci.

15 minute au trecut ca o secundă.

Le-am întrebat de tatăl meu.

E închis în lagărul dela Miercurea Ciucului. N'a putut să-l vadă nimeni.

Ceilalți frați sunt liberi, afară de Horia, condamnat la o lună închisoare.

Au trecut cele 15 minute.

Nici nu știu ce am vorbit. Mi-a arătat Lizeta Gheorghiu lista de martori și avocați. Mi-au spus că mâine mă vor duce la Consiliu.

M'am despărțit cu inima sfâșiată.

Mă doare durerea lor.

Vineri, 27 Maiu.

Acum o săptămână, dimineața la ora 4, am fost sculat și dus la Consiliul de Războiu, în vederea studierii dosarelor și a procesului. Acolo am stat mai omenește, într'o cameră cu pat.

Am luat contact cu avocații în fiecare zi.

Vineri, Sâmbătă și Duminică a trebuit să cercetăm 20 de dosare; ceva nemaipomenit.

In trei zile să-ți poți căuta contraprobe: cărți, ziare, desbateri parlamentare, foi străine. Să-ți aduni material de al tău, ordine, circulări, acte împrăștiate, cine știe pe unde. Și aceasta cu atât mai greu cu cât ai tăi, toți care au lucrat cu tine sunt arestați sau trimiși în lagăre, sau ascunși ca să nu fie prinși. Au alergat săracii băieți, tinerii avocați legionari, ca albinele în aceste trei zile.

Avocații mari au refuzat toți să mă apere, Radu Rosetti, Vasiliu-Cluj, Paul Iliescu, Mora, până și Nelu Ionescu. Petrache Po-

gonat, Ionel Teodoreanu, de teamă ca să nu fie duşi în lagăre. Teamă şi laşitate.

Deaceea toată admiraţia mea pentru avocaţii: Henţescu, Radovici, Ranetescu, Paul Iacobescu, Lizeta Gheorghiu, Caracaş, Horia Cosmovici, Zamfirescu, Colţescu-Cluj... şi pentru tot acest tineret eroic, care nu s'a plecat în faţa niciunei ameninţări, care a riscat, care a înfruntat furtuna.

Luni dimeneaţa s'a deschis prima şedinţă. Tribunalul militar era compus din Preşeditele Secţiei I, Colonel Dumitru şi patru ofiţeri de front.

S'a citit apelul martorilor; lipseau toţi cei din lagăre, adică oamenii cu care am lucrat eu, martorii de fapt. S'a cerut amânarea şi aducerea acestor martori.

Tribunalul a respins cererea apărării.

S'a citit ordonanţa definitivă.

Plină de patimă, de răutate şi neadevăruri. Afirmaţiuni gratuite, nedovedite cu nimic, lipsite de bună credinţă, de corectitudine şi de sentimentul onoarei.

După masă, dela ora 5 până la ora 12 noaptea, am vorbit eu, timp de 7 ore încontinuu, spulberând una după alta toate acuzaţiile ce mi se aduceau.

A doua zi a apărut în Universul, cuvânt cu cuvânt, tot ce am spus, în afară de şedinţa secretă şi de chestiunea cu depozitele de arme, pe care, de ruşine, cenzura le-a oprit.

Marţi, mi s'au pus întrebări de către Procuror, la care am răspuns punct cu punct. In rezumat, am fost dat în judecată pentru trădare, articolul 190, 191, deţinere şi publicare de acte secrete, interesând Siguranţa Statului, bazându-se pe 6 ordine poliţieneşti şi jandarmereşti, de natură electorală; pentru art. 209, legături cu o putere străină, pentru a primi instrucţiuni şi ajutoare, în scopul de a declanşa revoluţia socială în România (bazându-se pe o scrisoare falsă, care nu-mi aparţinea, pe care nu o văzusem niciodată în viaţă), pentru art. 210, înarmarea populaţiei, pentru declararea razboiului civil, bazându-se pe nimic.

In ultimul moment, adică cu 10 minute înainte de a se da cuvântul Procurorului, pintr'o adevărată minune dumnezeească, se descopere autorul scrisorii, pentru care eram acuzat eu. Un avocat, Marinescu din Râmnicul Vâlcea, citind scrisoarea, vede că este străbătută de două idei: 1. Ideia de «economie automată» şi «îmbogăţire mutuală», cuvinte, definiţii şi gânduri care nu mi-au aparţinut niciodată; 2. Ideia unei «alianţe economice».

Işi reaminteşte că a citit undeva aceste lucruri. Pleacă la Râmnicul-Vâlcea şi, în adevăr, găseşte cartea, dată de autor cu dedicaţie scrisă de mâna sa. Pe copertă se găsesc în subtitlu cuvintele: «Economie automată», iar înăuntru, în mai multe pagini, explică acest nou sistem economic.

Către sfârşitul căţii, în vreo 20 de pagini, pledează pentru cealaltă ideie: «alianţa economică», un credit internaţional, un «oficiu internaţional», etc. şi, ca ultim noroc al nostru, scrisul de mână, dedicaţia, este acelaşi scris, exact ca în scrisoarea de care sunt acuzat eu.

Avocaţii freamătă cu toţii în faţa acestei minuni şi cer Preşedintelui să fie chemat autorul ca martor, dl. Rădulescu-Thanir.

Preşedintele respinge cererea.

O parte din avocaţi se duc la acest domn. El recunoaşte că a scris o asemenea scrisoare. Vine până la poarta Tribunalului, dar este oprit de a intra. Ridic din nou chestiunea: «Domnule Preşedinte şi Onorat Tribunal, s'a descoperit definitiv autorul scrisorii pentru care sunt acuzat eu. E domnul Rădulescu Thanir, colaborator la Neamul Românesc; nu-l cunosc personal. Nu ştiu misterul prin care această scrisoare a ajuns la mine. El recunoaşte că e a lui, că a scris-o el. Chemaţi-l să dea explicaţii. Luaţi măsurile pe care le credeţi de cuviinţă».

Preşedintele respinge cerera.

Insfârşit pledează cei 7 avocaţi ai mei. Impecabil. E Joi noapte, ora 12, când Tribunalul se retrage în deliberare.

Pe mine mă duc în cameră şi după vreo jumătate de oră mă suie în dubă şi mă duc la Jilava.

Sunt liniştit şi cu conştiinţa împăcată. Ştiu că nu sunt vinovat cu nimic.

Niciuna din acuzaţiile care mi se aduceau n'a rămas în picioare.

Iată-mă din nou în celula mea. Mă culc.

Pe la 4 sunt sculat în zgomotul unor paşi şi de zăvoarele care se trag. Mă scol în picioare. Intră procurorul Maior Radu Ionescu, grefierul Tudor, comandantul închisorii şi ceilalţi ofiţeri de gardă.

Grefierul citeşte: «Tribunalul Militar a răspuns afirmativ la toate întrebările. Sunteţi condamnat la 10 ani muncă silnică».

Mai rămâne câteva minute şi se uită la mine. Maiorul face ochii mari şi dă din umeri. Pleacă toţi.

In fața marei nedreptăți care mă lovește, sunt liniștit, cu conștiința împăcată.

Deschid la întâmplare cărticica de rugăciuni a Sf. Anton. Se deschide la pag. 119. Citesc: «Fă ca să primesc cu liniște orice trimite Dumnezeu, pricepând că este voința Lui».

Duminică, 29 Maiu.

Mi-e dor de Carmen Sylva. De malul mării. Anul trecut, pe vremea aceasta, eram acolo și pregăteam cu Totu, deschiderea comerțului legionar.

Acum se adună din nou negustorii și viața începe. In tabăra noastră vor crește bălăriile și spinii și vor acoperi munca noastră. Unde anii trecuți era numai freamăt și viață, de sănătate, de bucurie, acum se întinde pustiul. Și totuși cred că imensa lume care vine acolo în fiecare vacanță își va aduce aminte de mine.

Când m'am întors dela proces, a doua zi, în cuibul vrabiei dela geam s'au născut puișori. Vrăbioara aleargă toată ziua și le aduce de mâncare. Mă uit la ea. Totdeauna vine cu ciocul plin. E atâta ciripit în micul lor cămin și atâta fericire..

Note dela proces.

Tot timpul am fost ținut într'o pază extrem de serioasă și cu totul neobișnuită. La ușă au stat permanent doi jandarmi în post, iar în cameră cu mine un plutonier. Deasemenea un plutonier a stat tot timpul în preajma mea.

Discuțiile cu apărătorii, pregătirea apărării, care totdeauna e secretă, le-am făcut în fața lor și a doi agenți de poliție.

Avocații, ca să poată pătrunde la mine, treceau, începând dela poartă, prin patru cordoane, făcându-li-se percheziție corporală. Sălile pline de agenți, care spionau pe apărători, pe martori și pe ofițeri.

Nu puteau vorbi doi oameni, că imediat sosea lângă ei un al treilea: agentul, spionul... O atmosferă încărcată, înăbușitoare, plutea între zidurile Consiliului și în afara lui.

Fiecare avocat sau martor se aștepta din moment în moment să fie ridicat, arestat, dus în lagăr.

Au fost ridicați de pe banca apărării avocați care, în acel moment, erau asimilați magistraților.

Avocații: Colonel Rădulescu și Vlasto.

Au mai fost arestați: Corneliu Georgescu, Stănicel și Popescu Buzău.

Avocaților din provincie, care s'au înscris telegrafic, li s'au făcut noaptea percheziții în casă și li s'a pus în vedere că, dacă vor părăsi orașul, vor fi arestați și trimiși în lagăr.

In fine, cu foarte multă greutate, au putut pătrunde la proces. In momentul în care a început apărarea, n'au mai fost admiși. Mesele erau goale de astădată.

In afară de cei șapte avocați hotărîți să vorbească, restul n'a mai putut intra.

In timp ce rechizitoriul Procurorului făcut de alții și numai citit de el, a fost tras imediat în ediții speciale, din ordin, sub amenințarea suspendării ziarelor și citit la radio în întregime, cuvântul apărării a fost ascultat de Consiliu într'o sală goală și nu s'a bucurat în presă decât de 3—4 rânduri.

Apărarea a fost impecabilă.

Horia Cosmovici, Hențescu, Radovici, Lizeta Gheorghiu, Iacobescu, Ranetescu, Caracaș, toată admirația mea pentru voi, iubiți prieteni. Și pentru toți ceilalți ce ați fost nedeslipiți de mine, ce ați muncit, ați alergat, v'ați sbătut și ați tremurat așteptând dreptatea.

La ultimul cuvânt am spus:

«Onorat Tribunal, aveți în mâinile dvs. nu viața mea, pe care o dau bucuros, ci onoarea întregei tinerimi a României. Cred în Justiția militară a Țării mele».

Tribunalul avea deci să răspundă la trei chestiuni:

I. Deținere și publicare de acte secrete, încadrat în art. 190—191.

Ori s'a dovedit până la evidență, că ordinele, cele 6, aveau un caracter politic. Erau simple ordine de urmărire, polițienești, a membrilor organizației mele. Că ele nu atingeau întru nimic «Siguranța Statului». Că asemenea ordine, au fost citite în Parlament, au fost publicate în ziare, că oamenii politici aveau asemenea ordine. Domnul Maniu, într'un singur an, a declarat, că a avut 16, pe care le-a publicat într'un memoriu.

In sfârșit, că art. 109—191 se află în capitolul «Crime contra siguranței exterioare a Statului» și că cuvântul «siguranța Statului» din art. 190 se referă la siguranța exterioară, că nu se pot încadra acele ordine în crima de «trădare».

II. Tribunalul avea să răspundă la o a doua chestiune:

Am luat legătura cu un Stat străin, pentru a primi ajutoare și

instrucţiuni în scopul de a declanşa revoluţia socială. Afirmaţie bazată pe o scrisoare falsă, care nu-mi aparţine.

Se descoperă autorul scrisorii. Sunt acuzaţii ofensatoare şi de rea credinţă (art. 209).

III. In sfârşit Tribunalul avea să răspundă la crima de înarmare a populaţiei, în scopul de a face războiu civil, lovitură de Stat etcétera (art. 210).

Ori, am dovedit cu principii, fapte, acte şi martori, că nici nu ne-a trecut prin gând vreodată să declanşem un războiu civil. Dar nu numai atât: nici măcar să facem o turburare cât de mică. Primejdia dela Răsărit pândindu-ne fiecare greşeală, fiecare pas.

Şi totuşi Tribunalul, fără a avea nicio dovadă, nici cea mai mică dovadă, a răspuns afirmativ la toate întrebările, condamnându-mă la 10 ani muncă silnică.

O mare nedreptate!

Primească Dumnezeu şi suferinţa mea, spre binele, spre înflorirea Neamului nostru.

Durere lângă durere, chin lângă chin, suferinţă lângă suferinţă, rană, pe trupuri şi în suflet, mormânt lângă mormânt, aşa vom învinge...

Vineri, 3 Iunie.

Continuarea notelor dela proces. Campania de ură.

Nu ştiu dacă a existat vreodată, în viaţa publică a României, un om care să fi fost atacat cu atâta înverşunare patimă şi rea credinţă de întreaga presă şi de toate cluburile iudeopoliticianiste, aşa cum am fost eu dela arestarea mea, în tot timpul instrucţiei, în scopul de a pregăti condamnarea, în faţa opiniei publice.

N'a fost nimeni, în tot trecutul politic românesc, asupra nimănui nu s'a concentrat atâta ură. Nimeni n'a fost lovit ca mine fără a avea posibilitatea să mă apăr, fără ca cineva să mă poată apăra.

«Buna Vestire» şi «Cuvântul» au fost lovite din primul ceas, suspendându-se apariţia lor.

Nae Ionescu e şi el în lagăr.

Celelalte atacă cu înverşunare, unele din tactică, altele din ordin.

Atacurile erau comunicate oficiale ale Ministerului de Interne.

Cine ar fi refuzat să le publice sau ar fi îndrăznit să le discute, necum să le contrazică, era suspendat.

S'au distins în atacuri pline de mişelie, Curentul, Neamul Românesc şi Capitala: Şeicaru, Iorga şi Titeanu.

CONDAMNAREA BISERICII

Nu ştiu dacă ar trebui să numesc astfel discursul către tineret al Patriarhului Miron Cristea, în care acesta condamna în cuvinte grele Mişcarea Legionară a tineretului. Biserica ortodoxă ia atitudine făţiş ostilă tinerimii româneşti.

Imi trece pe dinaintea ochilor condamnarea pe care Biserica catolică, prin episcopii ei, o arunca asupra Mişcarii Naţionale din Germania, cu unul sau doi ani înainte de biruinţa lui Adolf Hitler.

In orice caz, e dureros, e extrem de dureros!...

Să lupţi pentru Biserica Patriei tale, la marginea lumei creştine.

Focul care arde bisericile de alături, îşi întinde para până la noi.

Luptăm, jertfim, cădem, ne ţâşneşte sângele din piepturi, să ne apărăm bisericile... şi Biserica ne condamnă ca «periculoşi Neamului», ca «rătăciţi, ca străini de Neam».

Ce tragedie în sufletele noastre!

Un mic exemplu, pentru a prinde nuanţa acestei tragedii.

Un copil care nu şi-a văzut de mult pe tatăl său, se repede la el să-l îmbrăţişeze. Când copilul se apropie, tatăl îl priveşte rece şi-l loveşte cu palma peste gură, scoţându-i doi dinţi.

Nu vă puteţi imagina sdruncinul sufletesc, tragedia din sufletul copilului, în faţa acestei neaşteptate lovituri.

Desamăgirea, ruşinea, durerea fizică, răspunsul la cea mai curată dragoste, durerea morală, nu ştii care mai mult, dar toate la un loc strivesc o inimă de copil.

«Biserica părintească», «Biserica străbună» ne loveşte.

Patriarhul e şi Primministru, în numele căruia se fac toate, dela care ne vin în fiecare zi atâtea chinuri.

Doamne, Doamne, ce tragedie! Şi la ce chinuri ne pui sărmanul suflet.

Ce frământare în piepturile a zeci de mii de tineri, ţărani, muncitori, studenţi!

Sâmbătă, 4 Iunie.

Azi m'am uitat în oglindă și am văzut, pentru prima dată, peste zece fire de păr alb în barbă, albe ca zăpada. Deasemenea în cap.

Luni, 6 Iunie.

Din alte hrube aud în fiecare seară cântând:

«Cu noi este Dumnezeu,
Ințelegeți Neamuri și vă plecați».

Și apoi pe rând toate cântecele legionare. E plină închisoarea de legionari. Ei stau împreună, cred, în grupuri de câte 20 în fiecare încăpere. Ziua sunt liberi. Eu nu-i pot vedea.

Am auzit că sunt printre ei: Livezeanu, Țâlnaru, Gheorghiescu. Numărul lor trece de o sută. Sunt în proporții egale, studenți, muncitori și țărani. Aceștia din urmă, din județul Ilfov, dar mai ales din județul Vlașca. Inginerii dela Brașov. Atâta am putut afla, deoarece din nicio parte nimeni nu are voe să-mi comunice ceva sau să vorbească cu mine.

Acum mă scoate în fiecare dimineață și după masă, la început câte o oră, acum trece și peste o oră. M'am refăcut, mă simt mai bine, deși mă supără mereu o durere surdă în partea de jos a șirei spinării.

In fiecare Joi și Duminică îmi vin de acasă mama, soția, fata mamii și câte odată și avocații.

De mâncare am suficient și chiar prea mult.

Aștept aprobarea pentru o mașină de spirt, ca să-mi încălzesc ceva, să-mi fierb ouă, să-mi fac ceaiu.

Toată ziua stau singur și vorbesc pe rând cu cei ce au murit dintre noi. Ii văd cum erau vii și stau lângă mine. Merg alături prin cameră, stau pe scândurile acestea.

Cei mai mulți au trecut prin Jilava: Moța, Marin, Ciumeti, Dl. General, Dl. Hristache.

Totdeauna stau toți lângă mine, când mă rog, se roagă și ei.

Acum citesc evangheliile dela capăt și peste timpul lung, dincolo de 2000 de ani, îl văd pe Domnul nostru Iisus Christos, descris din Evanghelie, ca și cum ar fi la zece pași de mine, Ii văd îmbrăcămintea, Il văd cum pășește rar înaintea apostolilor, cum ridică brațul, cum vorbește cu ei, cum binecuvintează lumea. Il

văd cum a căzut jos și se roagă: «Doamne, fă să treacă paharul acesta dela mine, dacă este cu puntință».

Il văd cum L-au prins și cum Il duc legat spre Ana și Caiafa.

Ce trebuie să fi fost în sufletul lui atunci, în drumul acela?

Ce dureri, ce griji, ce amenințări copleșitoare Ii fulgerau pe dinainte!

Ce uriaș examen trebuia să dea!

Il văd cum Il bat, cum Il lovesc în față, la interogatoriul luat în noaptea aceea de către farisei și cărturari, mai marii zilelor de atunci.

Cum caută să-L încurce cu tot felul de întrebări și El tace și se uită la fiecare din jurul lui. Se uită în ochii lor, poate ve găsi vreun sprijin la vreunul din ei. In nenorocirile lui, omul se leagă de doi ochi prietenești. O privire caldă, prietenească, înțelegătoare, îi dă speranțe, puteri.

Nimic... pretutindeni ochi de fiară, plini de ură, de viclenie de pofta de a chinui.

Atunci Il văd cum scârbit, își lasă ochii în pământ...

Marți, 7 Iunie.

«Toți L-au osândit să fie pedepsit cu moartea» (Marcu 14-64)... «După ce au legat pe Isus, L-au dus și L-au dat în mâinile lui Pilat» (Marcu 15. 1.).

Și răsuna în inima Lui aceeași rugăciune din grădina Ghetsemani: «Doamne, dacă se poate, fă să treacă paharul acesta dela mine».

O nădejde I se aprinde în suflet: Poate Pilat îl va găsi nevinovat...

In adevăr, simte lupta dintre Pilat și farisei. La urmă, fariseii înving.

Incă o nădejde spulberată. Pe fața copleșită de durere, de oboseală, o nouă rază apare:

«Sunt Paștile. E obiceiul să se elibereze condamnatul la moarte».

«Pilat se va adresa poporului. Poporul e desigur cu mine și va cere eliberarea mea. I-am făcut bine. Am vindecat pe atâția... Nu se poate să nu fie, afară, în mulțime, măcar câțiva din acei vindecați de mine, căci toți au auzit că sunt prins. Desigur au venit. Mulțimea e cu mine».

Și-I trec pe dinaintea ochilor clipele de acum o săptămână, ale

intrării în Ierusalim. Toată mulţimea L-a primit cu crengi înflorite, îngenunchind înaintea lui.

«Cei mai mulţi din norod îşi aşterneau pe cale vestmintele, alţii tăiau ramuri de copaci şi le presărau pe cale».

«Iar mulţimile care mergeau înaintea lui Isus şi cele ce veneau în urmă strigau: Osana, fiul lui David!»

«Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului. Osana, întru cei de sus». (Matei, 21, 8—9.)

Dar cei ce se ţineau cu miile după mine, la predici!

Şi ochii I se luminau. Dacă Pilat se hotărăşte să ceară poporului eliberarea sa, e salvat!

Greutatea este să se hotărască Pilat la aceasta.

Infârşit Pilat se hotărăşte. Iese în balcon şi strigă poporului adunat: (Matei 27. 17) «Pe care voiţi să vi-l slobozesc? Pe Baraba sau pe Isus care se numeste Christos?»

Iisus aude dinăuntru întrebarea şi i se pare un veac minutul în care aşteaptă răspunsul.

Ioan 18.40: «Atunci toţi au strigat:

— «Nu pe el, ci pe Baraba». Şi Baraba este un tâlhar.

— «Dar ce să fac cu Iisus, ce se cheamă Christos, căci nu-i găsesc nicio vină?»

— «Să se răstignească! striga mulţimea». (Matei, 27, 22.)

— «Dar ce rău a făcut?»

— «Şi mai vârtos strigau, zicând: Să se răstignească». (Matei, 27, 23.)

Ei strigau în gura mare şi cereau de zor să fie răstignit. Şi strigătele lor şi ale preoţilor celor mai de seamă, au biruit.

Iisus aude şi I se întunecă privirile. Nu-I vine să creadă. Pare că şi judecata Il părăseşte.

E scos afară în brânci... Mulţimea strigă; dar el nu mai vede pe nimeni şi nu mai aude nimic... Acum El nu mai are puteri. Minuni nu mai face, căci în momentul în care a fost prins, Dumnezeu I-a ridicat puterile şi L-a lăsat om ca mine, ca noi toţi.

Pentruca să sufere ca om. Adică suferinţa lui să fie maximă; numai aşa va avea puterea răscumpărării, a răscupărării noianului de păcate de până atunci şi de atunci încoace, până la noi şi până la sfârşitul lumii.

Dacă ar fi rămas Dumnezeu, n'ar fi suferit. Neexistând suferinţa, cu ce s'ar fi răscumpărat păcatele lumii? Căci Mântuitorul pentru aceasta a fost trimis.

Deci, El a gândit, a suferit, a sperat până la ultimul moment, ca noi.

Pe el loviturile L-au durut ca şi pe noi oamenii. Oboseala L-a frânt ca şi pe noi. Toate ofensele, toate injuriile, toate nedreptăţile I-au străpuns inima ca şi nouă.

De sub ploaia acestor lovituri şi ofense, care curgeau asupra capului Său, neputincios în faţa lor, a oftat omeneşte, a oftat ca noi.

Iată cum Işi urcă crucea, Il văd cum cade sub greutatea ei: căci mădularele nostre omeneşti sunt slabe şi se încovoaie sub greutatea poverilor. Işi sterge fruntea de sudoare. In jurul Lui sunt numai fiare. Nimănui nu-i este milă. Nimeni nu plânge pentru el. Toţi râd. Iată o mică mângâiere; este cineva care îi crede durerile. Doi ochi L-au înţeles. O inimă care bate la fel cu a Lui, în ceasul durerii supreme.

«In urmă, după El, veneau două femei şi norod, care plângeau». (Luca 23, 33.)

«Când au ajuns la locul numit Căpăţâna, L-au răstignit acolo pe El şi pe făcătorii de rele, unul de-a dreapta şi altul de-a stânga».
El n'a fost un atlet ca să reziste, să se împotrivească, să se lupte până la doborîre.

Il văd slab, uscat şi blajin, Işi întinde mâna slabă şi sleită de puteri pe lemn, şi spune călăilor săi:

«Bateţi»... Vai! Sunt momente, care, fiecare, par un veac. Ei i-o apucă. Iată cuiul. Simte prima atingere a lui de mâna palidă. Oh! Prima lovitură. A doua. Işi simte braţul ţintuit pe cruce. Dureri grozave Ii străpung tot trupul. Ar răcni, dar n'are putere nici pentru aceasta. Geme!

La fel cu mâna cealaltă. I-o întinde, ca să I-o potrivească bine, căci El stă străpuns de durere şi-I tremură şi carnea şi oasele toate.

Acum prin fluerele picioarelor: iată cuiul. Se aud loviturile ciocanului, una după alta. Fiecare Il cutremură. Ii străpung creerii.

Intr'un târziu un glas pierdut: «Mi-e sete» (Ioan 19, 28)....
«Era cam la ceasul al şaselea. Şi s'a făcut întuneric peste tot.

Soarele s'a întunecat şi catapeteasma templului s'a rupt în două.

Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai părăsit? (Matei 15, 46).

Şi apoi: «Tată, în mâinile Tale îmi încredinţez Duhul» (Luca 23, 46).

Iar eu, în genunchi, la picioarele acestei cruci, depe care, din trupul de om a plecat la Dumnezeu sufletul Fiului Său, mă închin: «Tatăl nostru, carele ești în ceruri, sfințească-se numele Tău. Vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ; pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi și ne iartă nouă greșalele noastre, precum iertăm și noi greșiților noștri; și nu ne duce pe noi în ispită și ne mântuiește de cel rău Amin».

Și către sufletul care s'a ridicat, deasemenea:

«Adu-Ți aminte de toți ai mei. Primește-i sub scutul Tău. Iartă-i și odihnește-i. Dă-le putere celor vii și biruință asupra celor potrivnici, spre înflorirea României creștine, legionare și apropierea de Tine, Doamne al Neamului nostru românesc, întru nădejdea învierii Lui. Amin».

HRISTOS A ÎNVIAT

— «A înviat a treia zi din groapă. L-am văzut».

— «Nu cred», a zis Toma.

— Și a venit în mijlocul lor Iisus. L-a chemat pe Toma și i-a zis:

— Adu-ți degetul încoace și uită-te la mâinile Mele, și adu-ți mâna și pune-o în coasta Mea» (Ioan 20, 27).

— «Domnul meu și Dumnezeul meu» (Ioan 20, 28) a strigat Toma, după ce a cercetat mâinile Sale, coasta străpunsă și mâinile Mântuitorului.

A înviat Hristos, sădind peste toată lumea, până la sfârșitul vremii, speranța nădejdea, că niciodată nu vom pieri sub piatra nedreptăților, oricât de greu ar fi așezată peste firavele noastre trupuri.

VOM ÎNVIA, VOM BIRUI

A înviat Hristos, sădind nădejdea învierii din morți; că viața noastră nu se termină aici, la acești așa de trecători 60—70 ani; că se prelungește dincolo; că ne vom întâlni cu cei dragi ai noștri și nu ne vom mai despărți niciodată.

Că vom învia din morți în numele lui Hristos și numai prin Hristos, adică în afară de credința în Hristos nimeni nu va învia și nu va fi mântuit.

Joi, 9 Iunie.

In fiecare noapte visam. Niciodată n'am visat așa de mult ca acum. Astă-noapte am visat o luptă care se dădea la Predeal în trei sectoare: Unul la «pompă», altul pe panta orașului care urcă pe Fitifoi, deasupra cazărmii, al treilea era sub comanda mea, între vila Stelian Popescu și Hotel Palace, până spre linia ferată cu direcția gara. Nu se trăgeau focuri de armă. Lupta era corp la corp. Sectorul meu a dat inamicul peste cap fulgerător și l-a împins dincolo de gară, punându-l în debandadă. Celelalte două sectoare, cu oarecare greutăți au răsbit. La «pompă» am intervenit în ultimul moment cu ai mei. Inamicul era însă respins când am ajuns.

Am fost și pe Fitifoi și ochiam cu un tun, care semăna mai mult cu un aruncătir de bombe «Aasen». Dar n'am tras. Dintre cei ce erau cu mine, îmi reamintesc bine pe Bordeianu și Miluță Popovici; pe ceilalți i-am uitat.

Am adormit din nou.

In fața unei case, la o masă rotundă cu fața de masă albă, am visat că eram eu, tatăl meu și încă cineva; pe masă era o singură ceașcă, plină cu cafea neagră. In dreapta mea era o vale mare, la câtiva metri de noi, iar în față, deasupra noastră, drept în sus se ridica un deal mare, lutos și pietros...

La un moment dat au început să se surpe de sus bucăți mari și să cadă la vale. A căzut și un pom verde care era acolo. Apoi au început să cadă pe masa noastră. Ne-am ridicat și am fugit spre stânga.

Tatăl meu mi-a spus: «Bea-ți cafeaua». Eu m'am apropiat de masă, dar chiar atunci a căzut în mijlocul mesei, peste cafea, o bucată de pământ ce ardea. M'am retras și a început să cadă pământ amestecat cu cenușe și cu tăciuni... Femeile din casă au ieșit să-și strângă lucrurile, văzându-se în focul acesta.

Eu am văzut geamantanul tatălui meu și m'am repezit deasupra mormanului să-l iau. Când am ajuns acolo, o femeie se aplecase deasupra geamantanului și a acoperit-o așa pământul și cenușa care cădeau, încât i se vedeau numai picioarele. Era mama mea. Am scos-o și am ridicat-o pe umeri, iar cu stânga am apucat

geamantanul și l-am luat. Și coboram. S'a repezit tatăl meu să-mi ajute, strigând: «Săraca, săraca». M'am trezit.

Am adormit din nou. Am visat-o dormind în pat, pe soția mea și pe Nicoleta...

Ieșind pe stradă, i-am văzut pe Smărăndescu și Horodniceanu și-i întrebam: «unde este Nicoleta», căci se sculase și plecase dela noi și vream s'o văd. Am căutat-o într'un loc, dar nu era. Am căutat-o mult, și am găsit-o cu mama ei, într'o casă săracă. Și s'a făcut ziuă.

Vineri, 10 Iunie.

Astăzi dimineaţă a sburat primul pui de vrăbioară din cuibul dela geamul meu... Câtă emoţie, cât tremur pe el ... Primii pași și primul sbor în viață. Câtă grije, câtă bucurie pe mama lui! E plină bolta de chemările ei, de îndemnurile ei. Numai ciripit. Mergi cu bine dragul meu, în sfânta libertate.

De câteva zile pe aici, prin celulă, umblă o lăcustă verde. Când mă culc, se apropie de așternutul meu. Aseară voia să se așeze pe cap. Am încercat s'o alung. Ea s'a speriat, a făcut un salt și a dispărut. Azi dimineață am găsit-o turtită sub rogojină. Am ridicat-o și am îngrijit-o timp de o oră. I-am dat apă, peste care am pus praf de zahăr. A băut. S'a refăcut și a sburat afară.

Pe la ora 1 am fost chemat sus la cancelarie. O anchetă. Căpitanul Tăraneanu, dela Consiliul de Războiu, a venit să cerceteze dacă am trimis eu, din închisoare, un manifest prin care îndemnam oamenii mei la «răzbunare».

Era «apocrif» bineînţeles.

Am dat o declarație în acest sens. Cum vin pe capul meu tot felul de uneltiri?

Condamnat pentru o scrisoare care nu e mea. Acum vine alta. Cred însă că s'a convins și procurorul că e ceva neserios.

Astă noapte, spre dimineaţă, am visat că eram într'o sală plină de oameni. Așa de plină că nu mai puteam răsufla. S'au deschis geamurile. Incepea procesul meu în recurs... Iacobescu spunea că va vorbi două ore. M'am trezit.

Am adormit din nou. M'am visat călătorind într'un tren cu mama, soția, fata și Silvia. Trenul se apleca așa de tare spre prăpastie, încât credeam că se va răsturna. Atunci am sărit jos, căci mergea încet și am pus umărul. Ceilalți au făcut la fel... A deraiat depe linie, dar nu s'a dus în prăpastie.

Luni, 13 Iunie.

Toată noaptea n'am dormit. Cred că mă dor plămânii în partea de sus, în dreptul omoplaţilor. Simt în ambele părţi o durere slabă și o căldură permanentă. O să chem doctorul.

Greu o să urc muntele acesta...

După masă, au fost avocaţii la mine, căci la 15, Miercuri, este recursul meu la Casaţia Militară.

Ei cred că se va amâna cel puţin 15 zile, pentrucă așa e uzul. Se depun noi motive de casare și se dă un nou termen.

Am studiat cu ei motivele; sunt principale:

1. Nu mi s'au adus martorii de fapt, oamenii dela Ciuc, acei cu care am lucrat eu. Niciunul.

2. Am fost condamnat pentru o scrisoare care nu-mi aparţinea. S'a găsit autorul ei, care a dat o altă scrisoare, prin care afirma că e a lui și ca conţinut și ca scris. Deci s'a găsit autorul scrisorii.

3. Incadrarea greșită. Am fost încadrat la crima contra siguranţei exterioare a Statului, la trădare, aplicându-mi-se o pedeapsă uriașe. Ordinile nu interesează siguranța exterioară a Statului, căci nu sunt o primejdie venind dela o putere din afară, care să atingă:

a) Integritatea teritoriului.

b) Independenţa.

c) Suveranitatea.

4. Nu există măcar nicio dovadă, de vreun fel, că aș fi vrut să provoc războiu civil, se spune de depozite de muniţii, dar nu se arată niciunul. Unde e, ce conţine, la cine s'a găsit?

Sunt condamnat pe simple afirmaţii.

E ceva unic în analele proceselor, juridic și procedural.

Marţi, 14 Iunie.

Astăzi a fost Lizeta Gheorghiu. Ceilalţi studiază.

I-am incredinţat cu această ocazie un mic testament familiar, pe care l-am făcut azi aici în celulă la mine.

Pe mâine recursul.

Astăzi am terminat de citit «Epistolele sfântului Apostol Pavel». Am rămas profund impresionat. Mărturisesc că până acum citisem numai unele din ele și fără a le aprofunda suficient. Voiu scrie mai târziu, căci merită un întreg studiu.

Noaptea aceasta l-am visat pe Gârneață. Se plângea că a fost rău în tabără la Ciuc. Apoi l-am visat pe Tel. Era escortat. A fugit în casă la Ionică. La urmă l-am visat pe Alecu Cantacuzino. Am vorbit cu el într'o casă, dar nu știu unde.

Miercuri, 15 Iunie.

Când am terminat evangheliile am înțeles că stau aici în închisoare din voia lui Dumnezeu; că, deși n'am nicio vină sub latura juridică, El mă pedepsește pentru păcatele mele și-mi pune la încercare credința mea. M'am liniștit. A căzut liniștea asupra sbuciumului meu din suflet, cum se lasă seara liniștită la țară peste sbuciumul, svârcolirile și încordările lumii. Oameni, pasări, animale, copaci și ierburi, pământ muncit și tăiat de fiarele plugurilor, intră în repaos.

Căci tare am fost sbuciumat...

Mult a mai suferit sărmana carne de pe mine. Nu cred să fi îndurat vreodată mai mult ca acum.

«Credința» și «Dragostea» nu mi le-am pierdut, dar am simțit că la un moment dat mi s'a rupt firul nădejdei.

Chinuit fizicește ca un câine (sunt pline hainele de suferință, iată sunt acuși 60 de zile de când dorm îmbrăcat, pe scândura și pe rogojina aceasta. 60 de zile și 60 de nopți de când oasele mele sug, ca o sugătoare, umezeala care țâșnește din pereți și din pământ).

De 60 de zile nu schimb nicio vorbă cu nimeni, căci nimeni din cei de aici nu are voie să vorbească cu mine. Și atacat în același timp în ființa mea morală, acuzat de trădare, declarat străin, ca nefiind român nici după tată, nici după mamă, arătat ca dușman al Statului, copleșit de lovituri și legat cu mâinile la spate, adică neavând nicio posibilitate de apărare.

Cu inima strânsă la gândul suferinței, jignirilor, maltratărilor celorlalți ai mei, familie și camarazi. Am simțit că mi s'a rupt unul din cele trei fire nevăzute, care leagă pe creștin de Dumnezeu, nădejdea. Mi s'a făcut negru înaintea ochilor. Simțeam că mă înec.

Dar mi l-am legat la loc, luptând zi de zi. Cum? Citind cele patru Evanghelii. Când le-am terminat, am simțit că am din nou cele trei fire și că ele sunt bune: credința, nădejdea și dragostea.

Și acum terminând de citit scrisorile Sf. Apostol Pavel, am desprins din ele, dovezi hotărîtoare despre existența Invierii și

puterii Mântuitorului Iisus Christos. M'a impresionat: 1. Sinceritatea și curățenia sufletească a Sft. Apostol; 2. Viața integral creștină, fără pată; 3. Primejdiile și suferințele prin care a trecut pentru Domnul; 4. Seninătatea și chiar bucuria cu care primea aceste suferințe; 5. Tăria de a mai încuraja și pe alții, ca să nu se mai clatine în fața suferințelor și prigonirilor; 6. O dragoste sfântă de o înălțime zguduitoare pentru toți frații creștini sau copiii lui duhovnicești; 7. O râvnă neinvinsă și rar cunoscută printre apostolii unei credințe de a propovădui neîncetat pe Mântuitorul Iisus, la toate neamurile: 8. Marea știință și înțelepciune.

In fiecare scrisoare, aproape, începe:

«Eu întemnițatul, care mă găsesc în lanțuri pentru credința în Christos, Domnul nostru».

Apoi scrie lui Timotei: «Silește să vii la mine curând» (Timotei, 4,9). Ii era și lui dor să vadă pe cineva.

«Când oi veni, adu-mi mantaua».

Ii era frig și lui ca și mie.

Insfârșit, cu cât pătrundem mai mult în citirea scrisorilor, ajungem la concluzia:

1. Că nu suntem creștini, că suntem departe de a fi creștini. Cât de departe...

2. Că ne creștinăm în formă, dar că ne descreștinăm în conținut.

3. Că omenirea a suferit acest proces de descreștinare dealungul veacurilor până la noi, cu mici svâcniri spre adâncuri... Creștinarea în suprafață pare că a preocupat mai mult lumea.

4. Caracteristica timpului nostru:

Ne ocupăm cu lupta dintre noi și alți oameni, nu cu lupta dintre poruncile Duhului sfânt și poftele firei noastre pământești.

Ne preocupăm și ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva Diavolului și păcatului.

Toți oamenii mari ai lumii de ieri și de azi: Napoleon, Mussolini, Hitler, etc., sunt preocupați mai mult de aceste biruințe.

Mișcarea legionară face excepție, ocupându-se, dar insuficient, și de biruința creștină în om, în vederea mântuirii lui.

Insuficient!

Răspunderea unui conducător este foarte mare.

El nu trebuie să delecteze ochii armatelor sale cu biruinți pământești, nepregătindu-le în același timp pentru lupta decisivă,

din care sufletul fiecăruia se poate încununa cu biruința veșniciei sau cu înfrângerea veșnică.

5. Insfârșit, lipsa — cel puțin la noi — a unei elite preoțești, care să fi păstrat focul sacru al vechilor creștini. Lipsa unei școli de mare înălțime și mare moralitate creștină.

Vineri dimineața, 17 Iunie.

Miercuri pe la cinci a venit soția mea și cu mama ei. Mi-au spus că procesul meu în recurs nu s'a amânat cum era uzul, ci se judecă după masă la 5, continuând în ședința de noapte. Soția mea mi-a spus că au chemat-o la Legiunea de Jandarmi Băneasa, unde au ținut-o de dimineață până la ora 1 și jumătate, pentruca să-i spună că nu mai are voie să intre acasă, la Casa Verde, că Vineri să vină să-și împacheteze lucrurile, iar Duminică, cu căruțele, să le ducă unde va ști.

Era neagră la față de supărare. Să-ți scoți lucrurile din cuibul tău. Unde să le duci? Unde să stai? Eu în inchisoare, soția mea fără niciun scut, aruncată pe drumuri, cu fata de mână.

Câtă lipsă de omenie!... Câtă lipsă de bunăcuviință!

Stăm toți trei și ne gândim: unde? unde?

Dau și eu câteva adrese, de încercare. N'avem atâția bani ca să putem plăti o casă cu chirie...

I-am spus că, dacă mi se va respinge recursul, voiu fi dus de aici la Doftana.

Ea vrea să vină cu fata, să locuiască în satul de lângă inchisoare.

I-am spus că am lăsat la Lizeta Gheorghiu dispoziții testamentare și am început să le schițez în câteva cuvinte conținutul.

Ele plângeau, și soția mea și mama ei; fata are abia patru ani, nu înțelege nimic din toată tragedia acestor momente, când umbrele morții încep să bată peste gândurile unei familii.
După cele 15 minute reglementare, au plecat.

Acum e Vineri dimineața. Incă nu mi-a sosit răspunsul cu recursul.

Acasă la noi, la ora aceasta, soția mea împachetează și-și plânge toate nenorocirile.

Dar nu se poate. O să ne întoarcem înapoi.

Vineri seara, 17 Iunie.

Acum o jumătate de oră au venit avocații la mine și mi-au spus că s'a respins recursul meu la Casația Militară.

Erau cu toții triști și abătuți.

Am stat cu ei vreo 15 minute. I-am întrebat cum s'au desfășurat desbaterile. Mi-au spus în câteva cuvinte; ne-am despărit. M'am reîntors în celula mea, m'am așezat pe marginea patului meu de scânduri și m'am rugat lui Dumnezeu, spunând rugăciunea «Tatăl nostru, Doamne fie'n voia Ta».

Duminică, 19 Iunie.

Astănoapte, pela ora 12 și jumătate, pe când mă munceam să adorm, am auzit pași apropiindu-se de celula mea. Sgomot de lacăt și ușa s'a deschis.

Era locotenentul de serviciu și cu primul gardian. Au venit să mă anunțe că trebuie să plec la Doftana. M'am sculat, m'am îmbrăcat repede, mi-am strâns lucrurile în două geamantane și în pătură, mi-am făcut rugăciunea și am părăsit, cu gândul aruncat în necunoscut, această locuință a suferinței și chinurilor mele.

Rămâneți cu bine, sute de legionari, dragi camarazi care îndurați între aceste ziduri.

Inconjurat de patru sentinele, am ajuns la cancelarie. Aici mi s'a făcut o amănunțită percheziție corporală. Am fost căutat prin buzunare, pipăit cu atenție la guler mâneci, corp, picioare; apoi a trebuit să mă descalț și să fiu căutat în ghete.

Cu aceeași grije mi s'au cercetat și bagajele.

Am salutat pe Colonelul Brusescu, comandantul închisorii și pe ofițeri, care, în executarea serviciului lor, s'au purtat cu mine cu multă eleganță sufletească; un maior de jandarmi, un căpitan, același care m'a adus dela Predeal și apoi la Consiliul de Războiu, în ochii căruia am putut citi un sentiment de compătimire pentru toate nenorocirile care se abăteau peste mine, un sublocotenent, — fosta mea pază dela proces — deasemeni foarte delicat, un comisar de poliție, m'au luat în primire.

M'am urcat într'o mașină taxi, având în dreapta pe maior, pe scăunelul din față pe căpitan, iar lângă șofeur un sergent instructor.

In fața noastră, la 30 m. mergea o altă mașină cu poliție, iar în urmă un camion cu 30 de jandarmi...

Era ora două noaptea. Afară e frumos. Pe cer se proectează lumina Capitalei, de care ne apropiem.

Iată, pe drumul acesta am fost acum doi ani, în sat la profesorul Dobre, unul din bunii mei comandanți legionari. Aici am oprit odată mașina și am stat la masă. Și amintirile încep să se depene...

Intrăm în București. Cu cât ne apropiem de centru, cu atât îmi sunt cunoscute locurile.

Iată mașina trece pe șoseaua Ștefan cel Mare, la câțiva metri de restaurantul pe care l-am avut la Obor. Mă uit, zăresc clădirea posomorită, fără frumoasele firme legionare, care o împodobeau cu două luni în urmă. Urmăm drumul obișnuit pe care mă întorceam la Casa Verde.

Apoi în Piața Victoriei, o apucăm la dreapta, pe șoseaua Ploești.

Alte amintiri!... E drumul pe care mă duceam adesea cu mașina, condusă de credinciosul Ilarie, la Predeal, locul meu de recreație. Eram atunci cu soția, cu fata, cu legionarii. Acum sunt sub pază și mă duc condamnat 10 ani, spre Doftana.

Pe șosea ajungem din urmă un car cu fân, la care erau înjugați 6 perechi de boi frumoși. E semn bun. Ne apropiem de Ploești. E trecut de trei. Puterea nopții începe să scadă și la orizont se arată înaintând cele dintâi patrule ale luminei.

Din când în când vorbesc cu maiorul și descoperim că am făcut împreună școala militară de infanterie, acum 20 ani la Botoșani, el terminând cu vreo șase luni înaintea mea. Ne reamintim de timpurile acelea, de camarazi, de ofițeri.

Intrăm în Ploești. Străbatem străzile tăcute ale orașului. Lumea doarme. Ieșim spre Câmpina. De după dealuri năvălește lumina. Căpitanul din fața mea a ațipit. Eu mă gândesc la zile mai bune. Răbdare pe drumul suferinței.

Merg înainte cu gândul înfipt în nădejde. După o bucată de vreme, în stânga se deschide frumoasă și luminoasă, valea Prahovei. Apa curge liniștită, strecurându-se printre nisipuri. Coborîm pentru a trece podul și a urca spre primele case ale Câmpinei. Femei cu coșerci pline merg spre târgul Câmpinei.

Din centrul orășelului curat, apucăm la dreapta. După 2 km., în stânga și în dreapta noastră, se deschide plină de măreție, Valea Doftanei.

In fața noastră, pe un deal înalt, o cetate cu un aspect medieval.

E înconjurată numai cu verdeață. Inchisoarea Doftana, piatra condamnaților la muncă silnică, unde mergem.

E așa de frumos afară. O dimineață din acelea de rară frumușete, încărcată cu binecuvântarea lui Dumnezeu.

Răsare soarele printre copacii de pe deal și revarsă lumină aurie peste verdele din jur, peste apa din vale.

Am ajuns. Ofițerii și jandarmii s'au dat jos. Au anunțat pe directorul închisorii. Eu mai rămân în mașină. Funcționarii, sculați din somn, se adună unul câte unul.

Sunt condus în cancelarie. Director, subdirector, funcționari, nu cunosc pe nimeni. Funcționarii par oameni cumsecade. Directorul și subdirectorul distinși.

Aceleași formalități ale unei percheziții minuțioase, dela buzunare și până la ghete. Este atâta umilință în aceste percheziții reglementare.

O suport cu resemnare.

Mi se aduce la cunoștință că în închisoare nu este permisă culoarea verde. Mi se ia flanela verde, pe care o aveam pe mine și mi se permite să îmbrac una albă in schimb. Mi se iau deasemeni niște manșete de lână, tot verzi.

In sfârșit, sunt condus înăuntrul închisorii, cu infățișare foarte îngrijită. In fund zăresc o bisericuță. Dumnezeu e nelipsit pretutindeni.

Pe mâna stângă, pe un coridor, drept înainte, o cameră albă, de curând văruită, înaltă cu ferestruici, sus de tot, de nu poți vedea prin ele. Cam de cinci metri lungime și 2,50 m. lățime. Aceasta este noua mea celulă în care va trebui să stau.

In fund are un pat de fier, cu o saltea de paie, cu pernă, cu pătură. Pe jos e ciment și două rogojini. O măsuță de lemn și două scăunele.

Mi se pune în vedere că fiind condamnat definitiv la șase luni închisoare corecțională, voiu avea voie să ies toată ziua în curtea din fața celulei. După ce va trece prin Casație și condamnarea la 10 ani, mi se va aplica regimul de muncă silnică, care începe în primul an, închis toată ziua în celulă, cu o singură oră pe zi afară.

Acum mă poate vizita familia odată la două saptămâni, atunci odată la două luni. Am voie să scriu acasă odată pe săptămână, acum. Când va veni condamnarea definitivă, odată pe lună.

Greu!... Greu de tot!... Dar ne vom supune fără murmur.

M'am întins pe pat. Sunt obosit. Și mi-e frig. Parcă e tot așa de frig ca și la Jilava. Am adormit.

Mă trezesc într'un sgomot. Mă uit în jur. Un șoarece se suise pe masă și începuse să ronțăie dintr'un pacheţel cu mâncare. L-am alungat. Iar am ațipit; iar m'a trezit. Am stat așa până la ora 12, sburându-mi gândurile departe.

Mi s'a adus de mâncare, borș cu carne. Am mâncat carnea și câteva linguri de borș.

M'am plimbat prin curte. Am reintrat în celulă și am adormit până la 5. Am ieșit iar prin curte. Masa de seară a fost borș fără carne. N'am poftă de mâncare.

Pe la 7 a fost inspecția D-lui Gorănescu, subdirector general al închisorilor.

Seara, după închidere, a venit doctorul închisorii și m'a cercetat. O veste rea. M'a găsit cu plămânii la vârfuri și în partea de jos, la spate și în față, prinși.

Mi-a dat o rețetă. Injecții de calciu, o alifie cu care să mă ung și ceva pentru pofta de mâncare.

Sărmanii plămâni, nu mai pot de suferință.

După ce am fost atacat în ființa mea morală, după ce am fost cu barbarie tratat din punct de vedere fizic, acum vine peste mine un al treilea atac: mă atacă microbii.

DAR DUMNEZEU VEDE ȘI VA RĂSPLĂTI!

CORNELIU ZELEA CODREANU

O CRIMĂ ÎMPOTRIVA UMANITĂȚII

Astfel sue Căpitanul, cu sufletul greu de amărăciune, către ultima etapă a calvarului său. Și dacă toate minciunile și calomniile cu care îl împroașcă mai marii zilei, dacă toate mașinațiile infame care se urzesc în jurul lui, nu-l pot smulge din sufletul neamului său, un singur drum mai rămâne încă deschis persecutorilor: pe calea suprimării, calea pe care atâția alți tribuni au căzut plătind vina de a fi cerut puțină dreptate pentru o națiune întreagă.

Și Corneliu Codreanu iubise prea mult patria sa. Prea mult sângerase pentru suferința ei. Prea mult se cristalizase în jurul său conștiința neamului. Prea mult se opusese cu toate forțele sale la desintegrarea temeliilor naționale și creștine ale statului, ridicând o generație întreagă până pe culmile unei înalte spiritualități și trasând definitiv viitorului românesc calea luminoasă a destinului său.

Pentru această vină, vină enormă în concepția închircită a unei false democrații de tip balcanic, fu jurată pierderea sa. Aurul trădării nu va conteni și sufletele ademenite de el ornau în abundență fresca vieții politice de atunci.

În noaptea lui 29-30 Noembrie 1938, o pseudo-oficialitate fără Dumnezeu și fără lege, o pseudo-oficialitate străină de aspirațiile legitime ale poporului românesc, condusă de regele Carol al 2 lea și de metresa lui Elena Wolf (Lupescu), consuma ultimul act al marei infamii, al celei mai mari infamii poate, înscrisă în analele acestei funeste domnii.

Corneliu Zelea Codreanu, împreună cu alți treisprezece camarazi ai săi, figuri proeminente ale Mișcării Legionare, sunt asasinați.

Urcați într'o camionetă, sub pretextul de a-i transporta la Jilava, cei paisprezece legionari, cu cătușe la mâini și la picioare (așa după cum s'a putut reconstitui crima mai târziu), fac ultimul voiaj, către locul supliciului, pregătit de voința omenească. Și pe când sinistrul vehicul taie vertiginos umbrele nopții, sunt strangulați pela spate, cu funii, de către paisprezece jandarmi, călăi selecționați cu grijă pentru aceasta.

Însă aci, în mijlocul șoselei solitare, sub tenebroasa întindere a nopții, nu fu omorât doar un om. Se încearcă să se omoare un simbol de reînnoire națională, se încearcă să se ucidă speranța în zile mai bune pe care Căpitanul o aprinsese în sufletul românesc, se încearcă să se ucidă o națiune care intra victorioasă pe căminul răscumpărării.

Într'un colț pierdut al închisorii Jilava, un mormânt fără cruce, și neștiut de nimeni, păstra pe timp de doi ani închis în el, amestecată cu var și vitriol, pentru a i se șterge orice urmă, grozava mărturie a demenței unui rege. Însă nebunia este zadarnică. Martiriul sfânt cutremură din temelii ființa unei națiuni. Din turnul sanctuarului național, un clopot nevăzut va trimite hohot de doliu și tot poporul, împărtășit în durere, va murmura rugăciunea sa de credință la mormântul necunoscut, unde clipire tristă de candelă nu va veghia până după doi ani.

Faptul a fost stigmatizat de orice conştiinţă onestă. Multe energii până atunci latente se treziră şi astfel divorţul între patrie şi regele călău cu servii lui trădători fu definitiv. Peste bucuria neruşinată a favoritei palatului şi a conaţionalilor ei jidani, peste hohotele de satisfacţie ieşite din obscuritatea lojilor sinistre ale masoneriei, tineretul român, încununându-se din nou cu spinii morţii, face legământ să ducă mai departe flacăra vie a Căpitanului său, să o ducă spre culmile de glorie a adevărului românesc.

Doi ani va agoniza încă domnia carlistă. Sunt doi ani de satanică deslănţuire pentru a anihila Legiunea Arhanghelului Mihail, şi tot edificiul creat de Corneliu Zelea Codreanu. Închisorile se umplu din nou. Uciderile se comit acum în massă, semănând multe morminte fără cruci şi fără nume peste carnea însângerată a naţiunii. Corpuri torturate în subsolurile poliţiei sunt date hrană crematoriilor fumegânde. Mii de români din toate straturile sociale, transfiguraţi de marele sacrificiu al Căpitanului şi bând din pocalul martiriului, se vor alinia senini şi dispreţuitori de moarte, în faţa mitralierelor jandarmeriei. Şi când salvele omicide le pătrund carnea şi le sfarmă plămânii, cu ultima picătură a vieţii care se stinge, murmură ca o luminoasă profeţie pentru istorie, adevărul lor: «!Traiască Legiunea!»

Însă teroarea încetează brusc în noaptea de 3 şi 4 Septembrie 1940, când furia unui popor trădat se deslănţuie pe străzi. Carol, înspăimântat şi singur, abdică, fugind peste graniţă cu sinistra sa Esteră. Însă îl urmăreşte şi îl va urmări peste tot blestemul unei ţări desmembrate în toate frontierele sale, blestemul unei armate umilite prin abandonarea fără luptă a pământurilor româneşti, blestemul mamelor, soţiilor şi copiilor rămaşi orfani, blestemul miilor de asasinaţi anonimi ce şi-au înecat vieţile fără pată, vieţile purificate în mărinimos impuls către adevăr.

În urma lui, acoliţii săi vor primi pedeapsa pe care o merită pentru toate crimele lor mizerabile, aşa cum în Septembrie 1939 a primit-o Armand Călinescu, acel călău, ministru de Interne, din al cărui ordin direct a fost asasinat Căpitanul.

Astăzi România plăteşte alt tribut de sânge. Urmând linia martiriului istoric, alte cohorte de sfinţi, nenumărate cohorte de sfinţi se înscriu în paginile epopeii naţionale. În dealul Căpitanului, noui suferinţe şi torturi se oferă cerului, pentru purificarea unei naţii şi cimentarea patrimoniului său spiritual. Însă asupritorii de astăzi, ca şi cei de ieri, vor cădea. Fiindcă peste voinţele omeneşti se va face simţită Voinţa lui Dumnezeu.

Căpitanul a murit rostind prin moartea sa ultimul discurs pentru poporul său. Şi acest discurs va fi ascultat cu religiozitate peste veacurile româneşti...

> ...«Vor trimite să ne prindă şi să ne omoare. Vom fugi; ne vom ascunde; vom lupta; iar la urmă vom fi desigur răpuşi. Căci noi vom fi puţini, urmăriţi de batalioane şi de regimente româneşti. Atunci vom primi moartea. Sângele nostru al tuturor va curge. Acest moment va fi cel mai mare discurs al nostru, adresat Neamului Românesc, şi cel din urmă... Moartea noastră, în modul acesta, ar putea aduce acestui neam mai mult bine, decât toate sforţările zădărnicite ale vieţii noastre întregi... Neputând învinge în viaţă fiind, vom învinge murind. Am trăit aşa dar, cu gândul şi cu hotărârea morţii. Aveam soluţia sigură a biruinţei pentru orice împrejurări... Ea ne dădea linişte, ea ne dădea tărie. Ea ne va face să zâmbim în faţa oricărui şi a oricăror încercări de distrugere». (C. Z. C.)

(din «Diario de Jilava», 1952).

ASASINAREA CAPITANULUI

Se împlinește un pătrar de veac de când au fost asasinați mișelește Căpitanul, Nicadorii și Decemvirii. Această crimă executată de organele de stat poartă pecetea degenerescenței și decadenței contemporane.

Scelerat a fost regele Carol al II-lea, care a plănuit-o,
Infirm moral și fizic, a fost Călinescu care a executat-o,
Degenerate au fost «democrațiile» care au sugerat-o,
Blestemați au fost prelații care au acoperit-o,
Neloiali au fost «nazi-fasciștii» care au târguit-o,

... ...

Timorată a fost atitudinea acelora care «n'au aprobat-o».

Pentru toată această decadență umană se ispășește astăzi —ca o pedepsă cerească— amarnic. Stăpân pe mare parte din Europa și Asia, Anticrist tiranizează și amenință grav creștinătatea.

Pe fondul acesta sumbru se proectează tot mai uriașă figura morală a Căpitanului. Viziunile și previziunile lui, ca om de concepție și acțiune, au fost confirmate de evenimente. Lupta «între două lumi» apare astăzi clară pentru oricine

vrea să vadă. «Realiștii» înfumurați de altădată, dacă n'au fost striviți de tăvălugul bolșevic, stau buimăciți și neputincioși în fața cataclismului amenințător. Și dacă sunt de bună credință, trebue să recunoască, nu numai dreptatea Căpitanului, dar și drumul salvator pe toate planurile indicat de Mișcarea lui. O biruință temeinică împtriva lui Anticrist numai pe această cale poate veni: să se afirme deci, *primatul spiritului asupra materiei;* să se repudieze *amoralismul* în politică; să se facă din morala și dragostea creștină motorul principal pentru însuflețirea vieții publice și private. Prin ea să se facă sinteza «libertății» și «autorității», aducând ordine și pace în suflete, între oameni și între popoare.

Cu asemenea valențe superioare, credința legionară nu numai că ține pasul istoriei, dar poate constitui și un far de orientare în aceste zile întunecate.

Să o mărturisim deci cu tărie, oriunde ne-a aruncat destinul, pentru binele Mișcării, al Neamului și al întregei Creștinătăți.

1) *Declarația maiorului Dinulescu.*

«ÎNTR'O zi am fost chemat de către fostul Președinte de Consiliu, Călinescu. In cabinetul lui de lucru se găsea și Generalul Bengliu, comandantul Jandarmeriei. Călinescu mi-a declarat atunci că, pentru motive politice, Codreanu și 13 adepți ai lui trebuiau să fie uciși; aceasta ar fi fost și dorința Regelui. In ziua de 29 Noembrie 1938, la orele 10 seara, Codreanu și camarazii lui au fost scoși din închisoarea de la Râmnicul-Sărat, unde erau închiși și au foste puși într'un camion. Legionarii au fost puși în așa fel ca să poată vedea numai înainte, fiind în acelaș timp legați cu brațele la spate. Ei nu puteau face nici cea mai mică mișcare; erau chiar constrânși să stea continuu cu capul în sus.

Inapoia fiecăruia din ei stătea câte un jandarm. Eu m'am așezat lângă șofer. Se călătorea pe șoseaua dintre Ploești și București, când în zorii zilei de 30 Noembrie, după ce am dat semnalul fixat, cu lanterna—jandarmii au scos din buzunare o sfoară (frânghie), pe care au strâns-o în jurul gâtului

legionarului ce stătea în fața fiecăruia dintre ei. In felul acesta, Codreanu și cei 13 camarazi ai lui au fost sugrumați, în timp ce mașina își continua drumul în plină viteză. Puțin timp după aceea, am ajuns la București, de unde ne-am îndreptat către fortul de la Jilava, în interiorul căruia era săpată, deja de trei zile, o groapă mare. După ce camionul a intrat în Fort, asupra cadavrelor strangulaților s'a tras—în urma ordinului primit de la Prim-procurorul militar, Col. Zeciu—câte un foc de revolver sau de pușcă; apoi un medic militar constată moartea tuturor legionarilor transportați de noi. Cadavrele au fost aruncate în groapă. Eu imediat am declarat celor 14 jandarmi că ceeace făcuseră fusese dispus de către Curtea Marțială și că a fost o datorie patriotică importantă. S'a aruncat pământ în groapă; însă a doua zi cadavrele au fost desgropate și purtate într'o altă groapă. Asupra lor s'a vărsat multe sticle de acid sulfuric, apoi au fost acoperite cu pământ, iar deasupra s'a turnat o placă grea de ciment. Jandarmii, deși involuntar, au trebuit să iscălească actele de deces, în care se spunea că cei 14 legionari au fost împușcați pentrucă încercaseră să fugă de sub escortă. Fiecare jandarm a fost răsplătit cu 20.000 de lei...»

2) *Cinicul comunicat al autorităților statului.*

«In noaptea de 29-30 Noembrie cr. s'a făcut un transfer de condamnați de la închisoarea R.-Sărat la București-Jilava In dreptul pădurii ce corespunde km. 30 depe șoseaua Ploești-București, pe la orele 5, automobilele au fost atacate cu împușcături de necunoscuți care au dispărut și în acel moment, transferații profitând de faptul că transportul se făcea în automobile Brek tip jandarmi, deschise și pe timp de noapte cu ceață deasă, au sărit din mașini, îndreptându-se cu vădită intenție de a dispare în pădure. Jandarmii după somațiile legale, au făcut uz de armă.

Au fost împușcați: Corneliu Zelea Codreanu, condamnat la zece ani muncă silnică și șase ani interdicție. Constantinescu Nicolae, Caranica Ion, Belimace Doru, autorii asasina-

tului comis asupra lui I. G. Duca, condamnaţi la muncă silnică pe viaţă. Caratănase Ion, Bozântan Iosif, Curcă Ştefan. Pele Ion, State Gr. Ion, Atanasiu Ion, Bogdan Gravilă, Vlad Radu, autorii asasinatului comis asupra lui Mihail Stelescu, condamnaţi la muncă silnică pe viaţă. Georgescu Ştefan, Trandafir Ioan, condamnaţi la câte zece ani muncă silnică, pentru asasinat asupra lui Stelescu.

Atât parchetul militar al corpului II armată, pe teritoriul căruia s'a întâmplat cazul, cât şi parchetul civil, fiind înştiinţate, au venit la faţa locului şi au constatat în mod oficial moartea celor numiţi mai sus, de către medic, prin încheere de proces-verbal.

A autorizat inmormântarea cadavrelor, rămânând mai departe în cercetarea cazului.

Comandamentul militar, după propunerea parchetului şi pentru motive de ordine publică, a aprobat ca înmormântarea să se facă la subcentrul militar Jilava, fapt ce s'a executat în dimineaţa zilei de 30 Noembrie a. c. prin îngrijirea închisoarei militare Jilava.»

La o întrebare a Comandantului Legionar Părintele Ion Dumitrescu-Borşa pentruce în comunicatul oficial s'a spus pentru o pretinsă încercare de evadare şi o pretinsă împuşcare la al 20-lea Km., deşi omorul s'a făcut cel puţin la Km. 40, Dinulescu a declarat că aceasta a fost necesar pentrucă să fie competente autorităţile Judeţului Ilfov care trbuiau să facă expunerea în legătură cu anunţarea morţii. Certificatele de moarte se confecţionaseră la Jilava de către Colonelul de la Curtea militară Zeciu. Locotenent-Colonel Dumitru (cel care a prezidat Curtea Militară ce a condamnat pe Căpitan la 10 ani închisoare) şi de Primul Comsiar Regal, Colonel Pascu. Mai departe a declarat Dinulescu că avea mare grije ca să ajungă cu dubele la Bucureşti înainte de a se crăpa de ziuă, pentrucă pe drum a avut o pană de maşină... La întrebarea dacă corpul Căpitanului ar mai fi de recunoscut, Dinulescu a declarat cinic că corpul şi mai ales membrele vor putea fi recunoscute pentrucă numai Căpitanului i-a aşezat braţul drept sub cap, spre a se odihni mai bine... Şoferul dubei care a fost audiat aparte de Dinulescu, a descris cele întâmplate exact la fel. După aceasta Maiorul Dinulescu a primit 200.000 Lei drept recompensă pentru mârşava lui faptă.

Din aceste procedee criminale care, cu excepţia lui Iuliu Maniu şi a altor câtiva oameni politici de caracter, au fost agreate de polticienii români ce-şi zic democraţi, se poate vedea cât de diformată este noţiunea de democraţie la această respingătoare speţă de oameni.

3) *Cum s'a ajuns la crimă.*

Desigur spaţiul restrâns de care dispunem nu îngăduie tratarea detailată a acestei probleme. Deaceea în paginile ce urmează ne vom mărgini şi reproduce unele extrase din colecţia de documente secrete germane, amintită în «Orientări», Erding, care să lămurească perioada premergătoare crimei (călătoria lui Carol al II-lea la Londra, Paris şi Berchtesgaden).

Fără îndoială crima împotriva Căpitanului a fost clocită de mult de forţele întunericului. Incă din timpul studenţiei el a presimţit-o şi a prezis-o în repetate rânduri. S'a hotărît înfăptuirea ei imediat ce curentul legionar a început să devină irezistibil. Complotul Stelescu, încercarea de otrăvire denunţată de Cristian Leu, sau de asasinat denunţată de Generalul Sichitiu şi Emilian, etc., arată precis intenţiile criminale ale duşmanilor Mişcării.

Când toate acestea au eşuat, Carol, instigat de Lupeasca şi clica de afacerişti evrei interni şi externi, s'a hotărît să păşească direct la crimă prin organele de stat. Lovitura de stat din Februarie 1938 avea ca scop principal exterminarea Căpitanului şi a Mişcării sale. Călăul a fost ales în persoana lui Armand Călinescu.

Abia când aceste intenţii de represiune sângeroasă au apărut clare, «aliaţii fireşti» au agreat vizita lui Carol în capitalele lor. Această vizită trebuia să constitue în acelaş timp un *alibi* pentru Regele asasin întrucât se proectase ca faptul

să se întâmple în absenţa lui din Ţară. Singurul element necunoscut era reacţiunea naţional-socialistă. Şi vizita «discretă» a lui Carol la Hitler pare să fi avut—mai mult decât orice altă problemă—un caracter de *sondare*.

In legătură cu conversaţia Carol-Hitler referitor la Căpitan şi Mişcarea Legionară aflată în plină prigoană, au circulat două versiuni. Una redată de oameni informaţi ca Pamfil Şeicaru, care avea legături strânse la Palat: «In timpul conversaţiei—scrie Şeicaru—Regele Carol reproşează lui Hitler simpatia Guvernului German pentru Garda de Fier. Contestând, Hitler a făcut elogiul Mişcării şi şi-a exprimat stima sa faţă de valoarea politică a lui Corneliu Codreanu, arătându-şi surprinderea că Regele nu înţelege să se sprijine pe tineret, care reprezintă viitorul Ţării. Regele replică că nu admite ingerinţe în poltica internă românească şi amândoi s'au retranşat pe poziţiile lor». (Pax americana o pax sovietica.)

Cealaltă versiune s'a relevat cu ocazia judecării procesului intentat de comunişti Mareşalului Antonescu: «A venit vorba acolo scrie ziarul «Semnalul» din 7 Maiu 1946—despre «echilibrul poltic». Hitler aducea vorba pe ocolite de Codreanu şi Cuza şi în toiul discuţiei, Hitler spune că el nu cere nici o excepţie în jocul poltic intern al României, dar că are impresia că acel joc nu funcţionează normal. Precizează: —«nu cer nimic pentru aceste grupări decât libertate de acţiune. Asigură că nu le dă nici un sprijin. Nu voi interveni niciodată pentru ele..— Niciodată? —întreabă Carol—. «Vă dau cuvântul meu de onoare că niciodată!»

Din documentele germane secrete amintite rezultă însă o altă versiune. In documentul 254 No. 33/25556-561 «*Aufzeichnung des Reichsaussenministers. Unterredung des Führers mit dem Rumänischen König in Beisein des Reichsaussenministers*, Berchtesgaden, 24 Nov. 1938». (Nota ministrului de externe al Reichului. Convorbirea Führerului cu regele României în prezenţa ministrului de externe al Reichului), se pot citi următoarele:

«Din partea regelui României s'a menţionat, la sfârşitul conversaţiei, că anumite forţe în România încearcă să turbure bunele relaţii germano-române. Pentru aceasta ar fi răspunzator în primul rând şeful regional Conradi, care colaborează cu toate elementele pe care Regele nu le doreşte. El a rugat apoi pe Führer să-l destitue grabnic.

»Aceasta ar fi de dorit în interesul stabilirii relaţiilor germano-române.

»Führer-ul a dat ordin după aceea, ca să chem pe Conradi la Berlin.

»Conversaţia a durat aproape o oră şi jumătate şi a decurs în mod amical.»

La documentul 257 No. 2104/455847-852 din 1 Dec. 1938 este dată ca anexă convorbirea Carol-Göring: «*Vermek über die Unterredung des Herrn Generalfeldmarschall mit König Carol von Rumänien am Sonnabend, den 26 November 1938, von 14 Uhr 30 bis 16 Uhr in Leipzig (an der Ministerialdirektor Wohlthat teilnahm).*

Din acest document rezumat de Wohlthat extragem, referitor la Mişcarea Legionară, următoarele:

«Regele se plânse de activitatea d-lui Conradi în Bucureşti, care a căutat totdeauna legături cu adversarii săi. Aceste elemente nu sunt cetăţeni buni şi el trebue să se întoarcă împotriva lor.

»La întrebarea feldmareşalului despre şeful Garzii de fier, Codreanu, regele explică; Codreanu nu se mai află într'o mină, ci trăeşte sub pază într'un oraşel. El a încercat pe vremuri să-l atragă pe Codreanu în politică. A fost însă cu neputinţă, deoarece nu-i un cap cu judecată, ci şi-a clădit mişcarea pe o influenţă primitivă şi în parte mistică asupra maselor. El, regele, nu poate înţelege de unde această mişcare şi celelalte cercuri extremiste ar fi căpătat ajutoare. Pentru el e deasemenea

greu să facă deosebirea, ce este în Germnaia partid sau guvern.

»Feldmareşalul a replicat că nu este uşor pentru personalităţile competente ale politicii germane, să fie orientate asupra tuturor evenimentelor. El ar fi rugat pe rege să-i adreseze lui direct plângerile.»

Spre deosebire de conversaţia avută cu Hitler aci Carol face mai multe specificări. Din ambele aceste conversaţii cu conducătorii Naţional-socialişti n'ar rezulta însă—cel puţin în litera lor—confirmarea celor două versiuni amintite mai sus.

S'ar putea ca convorbirea cu Hitler, rezumată de von Ribbentrop să fi fost redată prea sumar, dat fiind înfumurarea acestui arogant conducător naţional-socialist de a considera prea neînsemnate preocupările pentru o «Mişcare naţionalistă». Oricum, în urma lor, Carol a plecat cu convingerea că «Marele Reich Naţional-Socialist» nu înţelege să se amestece in treburile interne româneşti. Aceasta era linia lor politică inspirată dealtfel de concepţia doctrinară formulată cu cinism de Rosenberg în sensul de a considera o piedică pentru expansiunea naţional-socialistă «orice mişcare naţionalistă».

Din documentele reproduse în «Orientări» rezultă clar că această orientare a fost punctul cardinal al Ministrului de Externe nazist. In completare reproducem Doc. 208 Nr. 3410/EO14077 care este o telegramă din 9 Iunie 1938 a Secretarului de Stat Weizsäcker către Ministrul Germaniei la Bucureşti, în care se precizează:

> Rămâne la aprecierea Dvs. ca la vreo ocazie ce vi se oferă să arătaţi serviciilor româneşti competente că nu am întreţinut cu Codreanu nici un fel de relaţii, cum de altfel nu rezultă nici din materialul prezentat la proces.
>
> »Afirmaţii contrarii le vom considera ca luate din vânt.»

Mai mult cu convingerea că naţional-socialiştii nu se vor amesteca în treburile interne româneşti, a plecat Carol spre

Ţară pentru a-şi pune în aplicare planul criminal. Iar pentru risipirea îndoelilor pe care le-a mai avut, a venit—cum vom vedea—alibiul cu «terorismul legionar».

Dupa consumarea crimei, Hitler a avut, aşa cum înregistrează diferiţi oameni politici cu care a venit în contact, eşiri violente împotriva lui Carol. In faţa lui Ciano «a repetat de două ori»—cum notează acesta în jurnalul său la 19 Sept. 1939—«că regele va plăti scump asasinarea lui Codreanu». Aceste ieşiri însă porneau mai mult din rănirea orgoliului personal, întrucât crima s'a produs imediat după întâlnirea avută cu el. Acest fapt, dacă nu era considerat ca o sfidare, întărea versiunea că el ar fi dat mână liberă lui Carol, cu asigurarea făcută că nu va interveni niciodată în afacerile interne româneşti. Linia politică oficială însă rămâne neschimbată. Va prima calculul material egoist. Cum scrie Fabricius secretarului de stat Woermann, la 3 Februarie 1939 (vezi Doc. 281, Nr. 1945/435605-606):

> «Intrucât în Orient relaţiile economice şi buna lor desvoltare depind întotdeauna de o atmosferă în general favorabilă, sperau ei (Francezii, Englezii şi Polonezii), că supărarea noastră din cauza cazului Codreanu se va eterniza.»

Speranţa lor însă s'a dovedit deşartă. In «*Aufzeichnung des Gesandten Clodius*» din 13 Decembrie 1938, după ce descrie oroarea şi desgustul ce l-a stârnit crima lui Carol, analizează intensificarea relaţiilor economice între România şi Germania, încheiând cu următoarea constatare:

> «Interesant este că acea încordare politică care se anunţa după omorîrea lui Codreanu, între Germania şi România, mai degrabă a folosit tratativelor decât a stricat, fiindcă guvernul român a avut, de bună seamă, mare grijă ca nu cumva să aibă diferende cu Germania şi pe tărâm economic»...
>
> (Doc. 264, Nr. 2104/455839-845.)

Intr'adevăr întreaga acţiune diplomatică a lui Carol al II-lea pentru îmbunarea Germaniei naziste se va duce pe două laturi:

1. Alibiul cu faptul că «Garda de Fier în lipsa Regelui din Ţară a reînceput lupta prin acte de teroare; din cauza aceasta statul a reacţionat» şi:

2. Concesii oneroase pentru Români şi cât mai avantajoase pentru Germani.

Pentru a vedea mai bine tertipurile acestei tactice politicianiste, redăm mai jos in extenso câteva documente diplomatice germane. In «Politischer Bericht». Doc. 275 No. 1945/435574-576, trimis la 19 Ianuarie 1939, Ministerului de Externe de către însărcinatul de afaceri la Bucureşti, Stelzer, se scriu următoarele:

«Ministrul de Externe m'a rugat astăzi să vin la el pentru a-mi face următoarea declaraţie:

»În anumite cercuri s'ar fi făcut la timpul lor afirmaţii care ar fi vrut să pună călătoria regelui în Germania în legătură cu măsurile luate la 30 Noembrie. Intrucât el, Gafencu, este de părere că aceste afirmaţii apasă şi astăzi încă asupra raporturilor germano-române, a vorbit cu regele în acest sens. Regele i-a răspuns la aceasta că el nu avea cunoştinţă de gravitatea situaţiei din România în timpul vizitei lui în Germania. Deaceea în conversaţiile lui cu Führerul şi cu Mareşalul Göring el nu a avut posibilitatea să discute măsurile care se arătau necesare să fie luate contra conducătorilor Gărzii de Fier. De abia după întoarcerea sa în România şi-a dat perfect seama de gravitatea situaţiei. Guvernul ar fi crezut că se găseşte în alternativa, sau să ia măsurile cele mai riguroase, sau sa fie însuşi măturat. El, regele, şi-a dat deci seama numai după întoarcerea sa de situaţia de nestăpânit din România şi potrivit ei a hotărît. Ministrul de Externe a adăugat că regele vroia mai întâi să-l însărcineze să facă această comunicare la Berlin prin ambasada de acolo. Gafencu a preferat totuşi

să-mi facă această declaraţie el însuşi ca Ministru de Externe. Părerea sa personală este că Führerul şi Cancelarul persistă în prejudecăţi faţă de România datorită evenimentelor din 30 Noembrie, care ar fi privite într'un «raport tragic» cu vizita regelui. El vrea în orice caz să contribue la clarificarea situaţiei. Declaraţia regelui este, pentru el, în afară de orice suspiciune. El însuşi, Gafencu, deşi naţional-ţărănist şi neapartinând guvernului, s'a pus totuşi la dispoziţie că să ajute la salvarea ţării. Impresia sa, pe care el a avut-o de curând la gurile Dunării, este că şi în popor există puternice curente care sunt lămurite asupra gravităţii situaţiei şi ar fi gata să servească Patriei. Aşa după cum este fals să se facă însuşi Führerul şi Cancelarul Reichului răspunzător de evenimentele dela 30 Noembrie, aşa cum fac unele cercuri iresponsabile, tot aşa de greşit este să se facă afirmaţia că Franţa, Anglia sau chiar Rusia au avut vre-un amestec în această chestiune. Francezii nu ar fi ştiut absolut nimic de aceste măsuri.

»Am avut impresia că declaraţiile Ministrului de Externe, care a vorbit insistent şi evident cu intenţia de a mă convinge de seriozitatea şi sinceritatea vorbelor sale, stau în legătură cu expunerea pe care mi-a făcut-o Dl. Comnen imediat înainte de plecarea sa la Roma. Pe când însa Dl. Petrescu-Comnen a prezentat mai mult ca personal punctul de vedere exprimat faţă de mine, Gafencu a avut însărcinarea expresă a regelui de a comunica aceasta guvernului Reichului oficial prin mine. *Stelzer*.»

Aceeaşi declaraţie repetă Gafencu şi Ministrului plenipotenţiar Fabricius, cum rezultă din raportul acestuia către Ministerul de Externe Doc. 280, Nd. 1945/435586-587 din 2 Februarie 1939:

«Ministrul de Externe Gafencu m'a rugat să vin la el imediat după sosirea mea şi înainte de plecarea sa la

Belgrad, şi mi-a repetat asigurarea dată deja însărcinatului de afaceri, că regele şi guvernul României doresc sincer să conlucreze cu Germania. I-am explicat, cum am facut deja faţă de înaintaşul său în serviciu, Comnen, dece evenimentele dela sfârşitul lui Noembrie, imediat după vizita regelui la Berghof, au trebuit să provoace o serioasă indispoziţie în Germania. El lăsa impresia că nu respinge interpretarea noastră, a contestat însă influenţa jidovească. Garda de fier a reluat, în absenţa regelui, lupta prin acte de teroare. Statul a reacţionat la aceasta. In lupta contra vechilor parlamentari ca şi contra naţional-ţărănistului Iuliu Maniu şi a liberalului Dinu Brătianu pe deoparte, şi contra Gărzii de Fier pe de alta, guvernul a rămas victorios. Din păcate a curs sânge, însă numai după ce Garda a început cu aceasta. Gafencu crede că guvernul rămâne stabil şi că Frontul naţional român se va putea desvolta ca forţă purtătoare a Statului. Că această desvoltare trebue să se facă într'o oarecare apropiere de naţional-socialism şi fascism este cunoscut. La întrebarea mea dacă jidani sau jidani botezaţi vor fi primiţi, Ministrul de Externe a declarat că aceasta este exclus. Cursul este antisemit. La observaţia mea că marii jidani ca Ausschnitt, Sapiro, Kaufmann şi în special D-na Lupescu mai joacă încă un rol, a negat *influenţa politică* a D-nei Lupescu; referitor la ceilalţi jidani, el vrea să vorbească cu regele ca să se distanţeze mai mult de ei.

»Gafencu a rugat să tragem o linie peste cele întâmplate, mai ales că în urma dispoziţiilor sale presa românească se poartă absolut corect faţă de Germania şi a întrebat dacă putem face propuneri pentru înbunătăţirea relaţiilor. I-am răspuns că încrederea este sdruncinată; dar dacă România duce o politică clară contra jidovimii internaţionale, înlătură jidanii din presă, încetează însfârşit să facă intrigi contra lui Konradi şi Schickert s'ar putea vedea cu aceasta un pas de apropiere din partea noastră. In orice caz iniţiativa ar trebui acum

să pornească din partea României şi să arate rezultate pozitive.

»Am discutat apoi în fond chestiunea Schickert în sensul ordinului din 21 Ianuarie P. 644. Mi-a promis să primească pe Schickert în audienţă. Ceeace cere dela el este o colaborare pozitivă în interesul unei înţelegeri.

»La sfârşit îmi comunică Gafencu că trimisul Djuvara va merge ca ambasador la Atena, că regele are intenţia să numească pe Radu Cruţescu (comp. raportul din 13 Ianuarie No. 186 (137) ca trimis la Berlin. Gafencu m'a rugat să sondez dacă este acceptat acolo, pentru ca între plecarea înaintaşului lui şi numirea sa să nu fie nicio întrerupere.

»Rog comunicare telefonică în această privinţă. Cruţescu îmi este foarte recomandat şi de George Brătianu; personal am o părere favorabilă despre el.

Fabricius.»

In treacăt remarcăm că, cu o săptămână înainte de facerea raportului, la 26 Ianuarie 1939, a fost împuşcat de poliţie —ca un câine—profesorul Vasile Cristescu, Vicepreşedinte al Partidului «Totul pentru Ţară». Dar Fabricius, care se dovedeşte atât de presant pentru încetarea intrigilor «contra unor persoane ca Conradi şi Schickert» nici măcar că aminteşte de acest asasinat odios făcut de organele de stat.

Elementul cel mai surprinzător al acestor documente îl constituie faptul că aceeaşi teză a lui Carol o pledează şi Gheorghe Brătianu, cum rezultă din «Aufzeichnung des Vortragenden Legationsrat Meinburg» (Pol. Abt.) Doc. 282. No. 169/82493-494:

«Dl. George Brătianu mi-a comunicat, cu ocazia vizitei sale de astăzi la mine, următoarele:

»El a sosit ieri dimineaţă aici şi în după masa aceleaşi zile chiar, a fost primit în audienţă de Mareşalul Göring. Această audienţă a fost pregătită de prietenul său Constantinescu. Mâine seară se va întoarce la Bucu-

rești și regretă că de data aceasta, din cauza puținului timp ce-i stă la dispoziție, trebue să renunțe la alte vizite, cu toată plăcerea cu care ar fi cerut o audiență și la Dl. Ministru de Externe.

»A venit la Berlin cu mare îngrijorare întrucât se temea că va găsi aici o indispoziție generală față de România. Din conversația cu Maresalul Göring însă, a câștigat impresia că indispoziția provocată de cunoscutele întâmplări nu se îndreaptă în general contra țării. Deaceea crede—și părerea asta a și exprimat-o—că acum a sosit timpul să se întreprindă ceva pentru îmbunătățirea relațiilor germano-române și că aceasta ar putea să se facă pe tărâmul economic. In convorbirea avută cu Dl. Mareșal Göring și în alta cu Dl. Director de Minister Wohlthat, a promis să constate acum la București, cât mai repede cu putință, dacă din partea Românilor există o dispoziție atât de mare pentru negocieri economice într'un cadru mai mare încât să se poată întreprinde asemenea negocieri cu perspectivă de reușită. In cazul că există condițiile preliminare pentru o reușită a conversațiilor—cum el speră—atunci, după părerea sa, ar fi bine dacă Dl. Director de Minister Wohlthat ar veni cât mai repede posibil la București. El va avea atunci grijă ca, după sosirea sa, imediat, Dl. Wohlthat să poată avea o convorbire cu regele și apoi să intre în legatură cu miniștrii de resort. Asupra rezultatului convorbirilor sale va înștiința imediat pe Dl. Mareșal și pe Dl. Director de Minister Wohlthat.

Dl. Brătianu a adus apoi vorba încă despre vizita regelui la Führer și despre evenimentele survenite imediat după înapoierea regelui. El a spus că i s'ar părea că aici nu suntem exact informați asupra celor întâmplate. Regele, în timpul șederii sale în Germania, nu ar fi fost informat de cele ce se petreceau în România în tmpul absenței sale, în special că Garda de Fier ar fi comis acte de teroare. La înapoierea sa i s'ar fi raportat, și desigur într'un fel care l-a impresionat peste măsură, încât apoi s'a ajuns la cunoscutele executări prin împușcare.

»Dl. Brătianu a vorbit apoi scurt despre remanierea de guvern din România făcută de curând. Este de părere că în chestiunile economice germano-române se va putea lucra bine cu ministrul acum competent în chestiunile economice.»

Semnat. Heinburg.

Nici Gheorghe Brătianu—considerat om corect—n'a schițat nici un semn de protest pentru asasinarea colegului și prietenului său Vasile Cristescu. După ce a invocat alibiul cu «teroarea legionară» pentru justificarea crimei comise de Carol, a vorbit de «Wirtschaftsfragen» și bunele lor perspective de prosperare!

Așa s'au comportat «prietenii național-socialiști». Așa s'au comportat politicienii români, dușmani sau «prieteni». Toți au târguit moartea Căpitanului spre a-și face «interesele» economice sau poltice. Și până la sfârșit și-au primit, într'un fel sau altul, răsplata meritată de scurtimea lor de vederi și micime sufletească.

... ...
... ...

4) *Justiția a reabilitat memoria Căpitanului.*

Sentința de condamnare a Tribunalului Militar al Corpului II Armată a fost declarată fără valoare.

Reproducem cu titlu de document sentința de revizuire a Procesului Căpitanului, nu pentru a arăta infamia comisă prin condamnarea «pentru trădare» împotriva lui—de nevinovăția sa fiind toată lumea convinsă—ci pentru a arăta reabilitarea justiției românești.

«In complectul Inaltei Curți de Casație, compus din: Prim Președinte, D. G. D. Lupu, D-nii Președinți de

secţiuni, Cihodaru, T. Macri, M. Mogoş şi Titu Magheru şi după rechizitorul D-lui Procuror General D. Coman Negoescu:

»După deliberare, Inalta Comisiune, în urma deciziunii, No. 1/940 a Comisiunei pentru revizuirea proceselor politice, făcând în cauză aplicaţiunea articolului 4 din Decretul-Lege No. 3326 din 1940 şi a articolului 508 procedură penală, declară fără valoare sentinţa Tribunalului Militar Secţia I-a a Corpului II Armată, prin care fusese condamnat Corneliu Z. Codreanu, reabilitează memoria defunctului şi ordonă publicarea deciziunii în Monitorul Oficial şi într'un ziar ce se va indica de D-na Elena Corneliu Z. Codreanu, soţia defunctului.»

PENTRU CE A FOST ASASINAT CĂPITANUL?

Căpitane, Căpitane,
Neamul plânge cu amar
Căpitane, Căpitane,
Ţara mi Te cheamă iar.

În aceste zile de sfâşietoare durere, când neamul românesc «din Pind şi până dincolo de Nistru» care luptă cu moartea, plânge şi-L chiamă pe Căpitan, ne întrebăm şi întrebăm pe prigonitorii noştri de ieri: *pentru ce a fost asasinat Căpitanul?!*

1.—El a fost acela care a desfăşurat de la început, în plin haos social, steagul rezistenţei antibolşevice «ridicând o barieră de conştiinţe care nu va permite ca acest virus al negaţiei să se încuibeze în sufletul românesc căci bolşevismul lucrează din *ură* împotriva celor care au, şi nu din *dragoste* pentru cei ce n'au» (Circ., p. 62).

2.—A afirmat cu tărie credinţa în Dumnezeu şi în primatul spiritului asupra materiei, într'un moment când egocentrismul cel mai feroce, ateismul cel mai destrăbălat şi materialismul cel mai grosolan, pustiau straturile noastre condu-

cătoare, cerând intrarea în ordinea naturală: «individul în cadrul şi serviciul naţiunii, naţiunea în cadrul şi serviciul lui Dumnezeu şi al legilor Sale (P. L. ,p. 326).

3.—A propăvăduit ca forţă propulsoare a societăţii, principiul dragostei creştine căci «în afară de dragoste pe care Dumnezeu a sămănat-o în sufletele oamenilor ca o sinteză a tuturor calităţilor umane prin însuşi Mântuitorul Isus Cristos pe care a pus-o deasupra tuturor virtuţilor, nu există nimic care să ne poată da linişte şi pace» (P. L., p. 246, Ed. It.).

4.—A preconizat toleranţa cea mai desăvârşită faţă de credinţa altora, îndemnând pe legionari numai să-şi mărturisească credinţa proprie fără să atace pe nimeni şi fără măcar să încerce «a sdruncina în credinţa lor pe cei înfipţi în credință cu toată curățenia inimei» (Circ. p. 246). El aşteptând biruinţa «de la desăvârşirea în sufletul naţiunii a unui proces de perfecțiune omenească» (Circ., p. 271).

5.—A cerut de la adepţii săi «viaţă aspră, severă, austeră pentrucă acesta este drumul înălţării, comodităţile, înbuibărea, luxurile, trivialitatea indică drumul decăderii naţiunilor» (Circ., p. 166), condiţionând ideia de elită «de ideia de jertfă, de sărăcie, de trăire aspră şi severă a vieţii» (Circ., p. 125).

6.—«În Ţara fugii de răspundere, sufocată de atâţia pişicheri şi paraziţi sociali, a făcut şcoala omului de caracter, omului de onoare, omului care nu minte niciodată, omului demn, corect, drept, voios, muncitor şi cu curajul răspunderii, întronând principiul că «nici o muncă nu e ruşinoasă» (Circ., p. 58), şi înlăturând de la recrutare cu desăvârşire în organizaţie: «pe omul haimana, fără căpătâiu, pe omul secătură, fără sănătate interioară, pe omul lăudăros, pe omul vorbăreţ, pe cel cu scăderi în materie de corectitudine bănească, pe cel care n'ar putea trăi în armonie deplină» (Circ., p. 120).

7.—A luptat pentru «înfrăţirea între toţi fiii neamului, a tuturor claselor sociale, cerând pentru lumea muncitoare care are *foame de pâne şi sete de dreptate* «dreptul de a se simţi stăpână peste ţară, deopotrivă cu ceilalţi români» (Circ.,

p. 185), repudiind instalarea unei clase «oligarhice şi tiranice pe spatele muncitorilor de toate categoriile pentru a-i jupui literalmente de piele, fluturând continuu în aer: Patria pe care nu o iubesc, Dumnezeu în care nu cred, Biserica în care nu intră niciodată şi Armata pe care o trimit în răsboiu cu mânile goale» (P. L.).

8.—A indicat linia loialităţii desăvârşite ca principiu de luptă de a merge numai pe căile onoarei, de a lupta, de a nu fi niciodată mişel, de a lăsa altora căile infamiei căci «decât să învingi printr'o infamie mai bine să cazi pe drumul onoarei» (C. S. C.).

9.—A crezut cu tărie în neegalata armă a jertfei, singura care poate rupe cercul vicios al vendetei şi în «superioritatea neperitoare a principiului Bisericei creştine că biruinţa veşnică şi adevărată este biruinţa născută din martiriu» (Circ., p. 110).

10.—A năzuit să scoată din şcoala legionară «omul nou care va şti să lupte şi să învingă duşmanii Patriei» adică «tot ce mintea noastră poate imagina mai frumos, spiritual vorbind, tot ce rasa noastră poate să dea mai mândru, mai înalt, mai drept, mai înţelept, mai curat, mai eroic, iată ceeace trebuie să creeze şcoala legionară» (P. L., p. 233, Ed. It.).

Asemenea gânduri şi sentimente înalte a propăvăduit Căpitanul. Şi lumea românească însetată de adevăr şi dreptate, a alergat cu entuziasm fără seamăn, spre aceste isvoare de viaţă nouă. Şi forţele întunericului s'au alarmat! Toţi cei fără Dumnezeu şi fără Patrie, fiii Satanei, cei mici la suflet şi slabi la gândire, paraziţii, veneticii, lumea interlopă a cafenelelor, cu un cuvânt toate «căzăturile morale» care vedeau în însănătoşirea morală a vieţii publice româneşti o primejdie pentru existenţa lor parazitară, s'au strâns şi i-au uneltit moartea. S'a format «coaliţia oamenilor cu păcate faţă de Neam pentru isbirea celor fără de păcate» (Circ., p. 130). Acesta a fost sensul adevărat al convulsiunilor interne din ultimele decenii, în România: lupta între *moralitate* şi *imoralitate*, *între lumină* şi *între întuneric*, *între Cristos* şi *Satana*. Incercarea acestei lumi corupte de a se prezenta drept apărătoare a

principiilor democratice este falsă pentrucă în România, cu furturile de urne cu schingiuirile şi omorurile electorale, n'a existat nici un moment viaţă democratică; iar dictatura carlistă la care a participat întreaga clasă conducătoare coruptă, a fost gata să pactizeze cu dictatura nazistă pentru a-şi continua stăpânirea tiranică asupra poporului român. Singurul mare democrat din ultimele decenii, Iuliu Maniu, mare prin ţinuta lui morală şi legalismul său desăvârşit, cu toată imensa lui popularitate, a fost ţinut de aceleaşi clici corupte decenii dearândul în opoziţie şi a primit «suliţile aceloraşi uneltitori». «Peste alte deosebiri —scria Căpitanul— noi credem că dl Maniu este un om corect şi de ţinută morală, într'o ţară care moare în fiecare zi din lipsă de ţinută morală şi de corectitudine interioară. Că pentru această ţinută în contra sa se unelteşte, după cum se unelteşte ceas cu ceas şi în contra tineretului» (Circ., p. 133).

Şi lupta împotriva acestor doi promotori ai moralei creştine în viaţa publică românească, a continuat abuziv, fără scrupule şi fără nici un fel de preocupare de primejdiile care pândeau Ţara la graniţe. Numai marele sentiment de răspundere al Căpitanului, a evitat convulsiuni interne care puteau fi fatale pentru însăşi existenţa Statului atunci. «Puterilor vrăjmaşe —scria Căpitanul— din afara hotarelor sau din lăuntru, care-şi închipue că legionarii le pot face jocul printr'un început de resmeriţă, le răspund că se înşeală» (Circ. din B Febr. 1938). «... Tineretul de astăzi, are prea adânc înfiptă conştiinţa misiunii sale istorice şi a răspunderii sale, pentru a face acte necugetate, care să transforme România într'o Spanie sângerândă» (Circ. din 21 Febr. 1938, p. 271). Şi pentru salvarea Ţării s'a pus pe linia martiriului. «Vom dovedi acum —scria El la 26 Martie 1938— că nu vom reacţiona în nici un fel la toate provocările voastre. Nu să ne închideţi comerţul nostru, să ne înăbuşiţi avântul, ci să ne bateţi la tălpi, să ne trimiteţi în insula Şerpilor, să ne ucideţi cu pietre, să ne spânzuraţi cu picioarele în sus şi să le bateţi în cuie, să ne supuneţi la cele mai mari umilinţi. Nu veţi întâmpina... toţi cei care v'aţi asumat răspunderea unei sân-

geroase şi nedrepte opresiuni, nu numai nici o violenţă, ci nici măcar o opunere» (Circ., p. 284).

Dar conştiinţa călăilor n'a tresărit nici la această totală abnegaţie pentru liniştea unei Ţări ameninţate. După ce i-au montat monstruase procese şi l-au chinuit prin beciurile Jilavei, Doftanei şi ale altor închisori, a fost ştrangulat.

Şi astfel prin martiriul său şi al celorlalţi legionari de elită, Căpitanul nu numai că a depăşit forţele răului coalizate, dar a imprimat legionarismului invincibilitatea şi nimbul de esenţă creştină, care vor înfrunta vitregia vremurilor şi a oamenilor «căci biruinţa veşnică şi adevărată este biruinţa născută din martiriu» (Circ., p. 110).

In poltica externă Căpitanul, animat de sentimente creştine, a avut previziuni liniare, clare şi precise, care nu vor întârzia să se verifice integral. «*Apropierea de Rusia*» El o considera o mare greşală. «Este un gest de trădare —scria El la 10 Maiu 1936— pe care poporul român îl face faţă de Dumnezeu şi faţă de ordinea morală a acestei lumi şi faţă de popoarele care stau în slujba acestei ordini, în răsboiul cu puterile nimicitoare ale răului... «*Dacă vor intra trupele ruseşti pe la noi şi vor eşi învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susţină, că ele vor pleca de la noi, înainte de a ne sataniza, adica bolşeviza?* Dacă însă vor eşi biruitoare armatele creştine, rezultatul va fi împărţirea noastră, desfiinţarea Statului român, ca plată pentru trădarea noastră...» (Circ., p. 79). «Faţă în faţă stau numai două lumi. Sub presiunea lor, în clipa răsboiului, toate combinaţiile diplomatice se vor nărui ca nişte castele de carton. Aceste două lumi sunt: *statele revoluţiilor naţionale* care luptă pentru apărarea Crucii şi a unei civilizaţii milenare şi *Bolşevismul* cu anexele sale, care luptă pentru nimicirea neamurilor şi pentru prăbuşirea civilizaţiei creştine. Aceştia din urmă, bolşevismul şi anexele sale, vor fi *nimiciţi de armatele Crucii şi ale ordinei naturale a lumii*» (Circ., p. 102).

Dar Statele revoluţiilor naţionale nu şi-au înţeles misiunea aşa cum o vedea Căpitanul şi cum era în firea lucrurilor. Prin

pactul de neagresiune încheiat cu Sovietele la 1939 ele chiar au renegat-o. Aceasta a dus la prăbuşirea *bazei lor morale* care le-a atras mai târziu şi prăbuşirea materială fiindca s'a pierdut orice încredere în sinceritatea principiilor etalate.

Aceeaşi eroare a apropierii de Rusia Bolşevică au făcut-o şi Puterile Occidentale. Astăzi toată lumea şi ele înşile ispăşesc această eroare care dacă nu se va repara —aşa cum se recunoaşte în Anglia, America, Franţa, Italia, etc.— va deveni catastrofală pentru civilizaţia creştină.

Dar pe lângă aceasta, previziunea largă a Căpitanului corespundea şi cu interesul *specific* românesc care cerea existenţa unei rezerve politice pentru politica externă. Cu spiritul de lealitate şi obiectivitate care îl caracterizează, Iuliu Maniu a relevat că «orientarea în politica externă a Mişcării Legionare s'a făcut de către Corneliu Codreanu din necesitate de a constitui o *rezervă pentru Ţară în eventualitatea că Puterile Axei ar eşi biruitoare*» (Vezi ziarul Alba Iulia, Sept. 1944).

Tragica situaţie a Poloniei, împărţită între nazişti şi bolşevici la 1939 şi acuma ocupată de Ruşi justifică această prevedere. Oricum, cât timp a trăit Căpitanul politica internă şi externă a Mişcării s'a orientat *numai după interesul românesc*. Acest lucru îl recunoaşte cu toată lealitatea Ministrul Angliei la Bucureşti în acea perioadă, când declară: «Je dirais seulement qu'à cette date (non pas en 1939) —adică după asasinarea Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor)— la Garde de Fer n'était pas dirigée par l'Allemagne et elle demeurait une formation pré-nazie...»

Aşa dar, ne întrebăm şi întrebăm pe asupritorii noştri de ieri: pentru ce a fost asasinat Căpitanul? Această întrebare o va repeta mereu istoria noastră naţională căci asasinarea Căpitanului a fost una din cele mai oribile crime săvârşite împotriva viitorului neamului nostru. Ea nu va putea fi niciodată uitată şi făptuitorii acestei crime vor rămâne pentru totdeauna stigmatizaţi atâta timp cât va subzista simţul moral în lume.

* * *

Am amintit aceste lucruri nu pentru a ne întuneca sufletele, în aceste zile întunecate când se cere unirea tuturor pentru biruirea răului care ne copleşeşte Ţara. Le-am amintit pentru a sublinia că principiile morale fixate de Căpitan sunt mai mult ca *oricând necesare*. Ele n'au fost deci de conjunctură. Căci omul corect, omul drept, omul loial şi de onoare, omul cinstit şi muncitor este necesar în toate regimurile.

Tenebrele satanice nu pot fi biruite decât de luminile veşnice ale Moralei Creştine. Cu aceste torţe ale adevărului moral în mână, vor păşi «armatele Crucii» pe care le-a prezis Căpitanul —pentru nimicirea tiraniei roşii. Numai cu ele putem ieşi cu adevărat biruitori. Şi numai dacă aceste torţe vor fi purtate de mâni curate, lumea setoasă de libertate şi de o viaţă demnă şi înobilată de morala creştină, va alerga spre ele. Căci dacă ar fi să revină iar aceleaşi clici tiranice de paraziţi sociali, de afacerişti, fără Dumnezeu şi fără scrupule morale, adică aceiaşi tagmă de jefuitori ai banului public care au huzurit pe spinarea oamenilor muncitori de toate categoriile şi care au chinuit pe Căpitan, pe Iuliu Maniu şi pe toţi aceia care au vrut ridicarea morală şi materială a poporului român, la ce folos ar fi jertfele ce s'ar face pentru alungarea actualilor tirani? Ce speranţe s'ar deschide pentru obiditul nostru neam?

Deaceea, pentru viitorul neamului românesc, mai mult ca oricând se impune în aceste clipe, când pomenim 25 ani de la marea jertfă a Căpitanului şi a celorlalţi martiri legionari să ne amintim jurământul legionar Moţa-Marin:

1.—«Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogă-»ţire materială.

2.—»Să trăim o viaţă aspră şi severă cu alungarea luxului şi »a îmbuibărilor

3.—»Să înlăturăm orice încercare a exploatării omului de »către om

4.—»Să jertfim permanent pentru Ţară

5.—»Să apărăm Mişcarea Legionară, cu toată puterea noas-»tră împotriva a tot ce ar putea să o ducă pe căi de

»compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot
»ce ar putea să-i scadă măcar înalta linie morală.»

In aceste momente grele, când neamul nostru de pretutindeni se luptă cu moartea, să evităm zarva unde clocotesc patimele, se țes intrigile și se destramă caracterele într'un spectacol dezolant. Să ne reculegem în noi și să ne pregăitm sufletește pentru ora decisivă care ne va scoate neamul din robie.

Camarade, din fundul temnițelor, din desișul codrilor, din îndepărtate exiluri unde te-au aruncat asupritorii de eri și de astăzi, adu-ți aminte că pentru asemenea momente de cumplite prigoane, Căpitanul recomanda postul și rugăciunea căci «nu este vrăjmaș care să lupte și să biruiască în contra postului și rugăciunei» (Circ., p. 267).

«Chiamă morții să se roage totdeauna alături de tine».
»Chiamă-L pe Căpitan. In singurătatea Ta roagă-te lui
»Dumnezeu, în numele morților noștri, pentru ca să ne
»ajute, să suferim toate loviturile, până la capătul sufe-
»rintelor și până la marea Înviere și biruință (Circ. p. 50)
»a neamului nostru.
»Din înălțimea cerului Sfântul Arhanghel Mihail ne
»ocrotește, ne conduce și ne face învingători» (Circ., p. 13).
Din înălțimea cerului Căpitanul ne îndeamnă la luptă.
El este și va fi veșnic cu noi!

CONSTANTIN PAPANACE

CAPITOLUL V

PE DRUMUL CĂPITANULUI

—jertfe legionare—

VIRGIL TEODORESCU

CRANII DE LEMN

CÂND am intrat, descoperiţi, în curtea căsuţei din dealul Hârşovei cu sufletul mai greu decât povara de ape pe care Dunărea, alături, o împingea greoaie printre ţărmurile pe unde a copilărit Virgil Teodorescu— am fost întâmpinaţi de o mână de copii cu obrajii dogoriţi de plâns, care ieşeau de prin ungherele curţii, de după un coteţ sau hambar, unde stătuseră ascunşi plângându-şi fratele mai mare. Ce piept lat avea fratele lor şi cât de bine îi stătea cămaşa verde! Cât de neînfricat părea, plin de ocrotitoare făgăduinţi pentru cei mititei! Iar acum, cu pieptul lui de vultan turtit între scândurile prea strâmte, cu cămaşa verde spartă, el stă întins pe masa de lemn a maică-sii, colo sus sub grinzile odăii scunde şi afumate. Ajunsese să fie student la drept, la şcolile mari din Bucureşti. Iiar acum de câteva ceasuri, primarii şi jandarmii stăpânirii îl aduseră ţeapăn, în miez de noapte şi în pripă, în casa părintească, si le mai cereau încă părinţilor şi fraţilor să nici nu-l plângă deabinelea, ci să-l îngroape de îndată, în zorii zilei, ca să nu apuce să vină să-l vadă fraţii lui de luptă din Bucareşti şi lumea din oraş.

Căci cine nu ştie că cea mai mare vrednicie a unui slujbaş al stăpânirii este să «expedieze», grabnic, «afacerile curente»? Bietul Virgil ajunsese o «afacere curentă» care trebuia grabnic «expediată», dela miezul nopţii şi până în zorii zilei, tocmai colo departe,

sub ţărâna gropii. Şi «expediată» ar fi fost, dacă s'ar fi găsit gropari nocturni, dacă preotul nu era plecat şi dacă nu era sortit camaradului Virgil să se odihnească în groapa săpată de legionari, în care să coboare într'o seară cu lună, cu cer înstelat, în unduirea duioasă a «Imnului legionarilor căzuţi», şi sub cuvântul de sabie al Căpitanului său.

... Era atât de bombată fruntea camaradului, acolo între flori şi lumânări aprinse... Niciodată nu i-o văzuse nimeni atât de bombată, ochii atât de căzuţi... Tot conţinutul de comoară care s'a frământat în acest craniu, părea că-şi împinge dorurile neîmplinite, puterile de luptă rămase necheltuite, tot focul şi elanul lăuntric —spre a răsbate la lumină, spre a-şi risipi sământa în cupele de rod ale patriei, spre a-şi desfăşura vigoarea biruind pentru Legiune, pentru Neam. Dar craniul de ceară oprea de-acum, încordat până la plesnire, sfărâmându-i toţi mugurii florilor de mâine.

Ce greutate mare aveau de dus legionarii pe umeri până la groapă... Un craniu atât de greu, o frunte atât de bombată...

Şi totuşi ce uşor e acest craniu pentru cei ce l-au culcat aici. Cât de simplu se rezolvă pentru dânşii totul. Câteva coale de hârtie înegrită prin cancelarii, procese verbale, autorizaţii de înmormântare, şi totul se face repede şi în bună regulă. Azi unul, mâine cu altul. Cu timpul, stăpânirea va câştiga chiar o foarte bună experienţă administrativă în această «materie» şi totul se va aranja şi mai uşor. Se va putea chiar înfiinţa un serviciu public administrativ pentru satisfacerea acestei noui funcţiuni sociale: eliminarea din societate, până sub ţărâna gropii, a acestor indezirabili ai lumii româneşti de astăzi, indezirabili care sunt totuşi elementele cele mai pure sufleteşte ale tineretului actual, cei mai patrioţi, fruntaşi în şcoli şi la examene, cei mai buni şi scumpi copii ai familiilor şi pe deasupra, întruparea masivă a visului Regelui Carol întâiul: caractere. Tinerii cari ştiau şi ştiu că pe calea aceasta îi aşteaptă toate jertfele, toate ofensele şi nici un folos personal, cari primesc însă cu bucurie această mucenicie pentru Neam şi Cruce.

Dar toate acestea sunt palavre anarhice pentru cel şi cei ce l-au ucis pe comandantul-legionar Teodorescu Virgil. Ei ne râd în nas *să mai poftiţi!* Veţi plăti la fel: încă unul, încă zece, încă o mie, oricâţi! Deoarece astfel cred dânşii că vor fi asigurate zile mai bune pentru acest neam. Un piept voinic, acoperit de camaşe verde, e pentru dânşii o cutie de carton care se aruncă «simplemente» la gunoiu, când încurcă lumea complicată a guvernanţilor de azi. Un cap de legionar frământat de grija viitorului românesc, se trimite pur şi simplu, cu hârtii în regulă şi în colet de scânduri oficiale, părinţilor spre grabnică soluţionare, cu nepăsarea pe care ţi-o dă siguranţa că te vei disculpa în faţa lumii cu o minciună (formula stereotipă «vroind să desarmeze»...). Aceste scumpe cranii, aceste frunţi bombate de clocotul unor furtuni nobile şi altruiste, devin astfel pentru oficialitatea noastră ceva de ordin lemnos, fără valoarea şi drepturile omenesti (să mai vorbim de drepturile româneşti?), ceva ce se poate lovi şi sfărma fără frica unei pedepse dumnezeeşti, fără consecinţele impuse de imanenta justiţie omenească... Simple cranii de lemn.

Dar şi fariseii spuneau la fel despre Mântuitorul răstignit: *să mai poftească!* Să poftească acum şi să facă ce a făcut, să se coboare depe cruce şi să se învie pe el însuşi! Apoi râdeau satisfăcuţi de isprava lor! Erau siguri că pe această cale l-au biruit pe Dumnezeu, că sistemul a fost bun: *să mai poftească el acum!* Nouă ni se spune azi tot aşa: *să mai poftiţi!* Cu toată infinita distanţă dintre jertfa lui Dumnezeu-Isus şi a noastră, bieţi oameni cari, prin păcatele omeneşti, isbutim însă a ne menţine într'o luptă pentru binele altora, mentalitatea celor cari ne spun: să mai poftiţi! este aceeaşi cu a Fariseilor ucigaşi ai lui Cristos: siguranţa că, prin violenţă şi prin desfiinţarea fizică a adversarului, va fi strivită ideea lui, lumea nouă şi mai bună pe care el o doreşte, pentru care el luptă şi moare.

Şi ar avea biruinţă adversarul nostru pe această, cale, dacă n'ar fi cu noi adevărul şi dreptatea românească, dacă noi am fi, cum ni se spune, distrugătorii unui viitor mai bun al acestui scump neam românesc.

Dar nu suntem.

De aceea autorii uciderii camaradului nostru, ca şi iniţiatorii sistemului «craniilor de lemn», vor purta o nesfârşită povară în faţa lui Dumnezeu, în faţa justiţiei viitoare şi în judecata istoriei româneşti. Iar tu mamă care, atunci când legionarii îţi scoteau pe braţe din casă pe cel mai mare şi mai scump copil, te tânguiai: «copilul maichii, uite de ce nuntă ai avut tu parte», să ştii că rostul acestei sfâşietoare nunţi e mai plăcut lui Domnezeu decât rodul de prunci cu care ţi-ar fi înseninat obositele bătrâneţi...

(«Axa», 1933, 7 Dec.)

ION I. MOŢA

CREDINCIOS PÂNĂ LA MOARTE: STERIE CIUMETTI

«DUMNEZEU l-a ales —scrie Căpitanul, de Sterie Ciumetti-pentru sufletul său bun și curat ca roua să fie, prin tragica sa moarte și chinuire, cel mai mare martir al mișcării legionare, al României legionare» (P. L., p. 362). La 29 Decembrie 1933. Sterie Ciumetti a fost pus în libertate de la închisoarea Jilava unde împreună cu Ion Moța, Vasile Marin și alți camarazi a fost închis cu ocazia disolvării Mișcării de la 10 Decembrie. După ce a văzut pe Căpitan, căruia i-a referit asupra celor îndurate împreună cu camarazii la închisoare, s'a dus acasă la fratele său. Era tare obosit după nopțile fără somn petrecute pe scândura goală în subteranele friguroase și mucigăite de umezeală ale Jilavei. Abia adormise când, din nou, casa a fost invadată de poliție. Fu ridicat în cămașe de noapte și dus. Nici lui și nici familiei consternate, care cu câteva ceasuri înainte îi sărbătorise eliberarea, nu s'a spus motivul arestării. Nimeni nu știa de tragedia întâmplată în acea seară pe peronul gării de la Sinaia.

De aci începe calvarul lui Ciumetti. I se cerea să spune unde se adăpostește Căpitanul. El nu știa ce se întâmplase

afară. Dar din insistențele depuse de polițiști a dedus că n'au gânduri curate. Și s'a zăvorit în tăcere absolută. Toată noaptea a fost schingiuit cu cele mai infernale unelte de tortură, pentru a-i smulge o vorbă asupra locului unde se găsește Căpitanul.

A gemut, dar n'a scos acea vorbă. Atunci a fost pus să aleagă între moartea pentru credință și viața fără credință. Și Ciumetti a ales «moartea legionară» ca «cea mai sfântă nuntă între nunți». S'a cununat cu ea, dar nu pe vârf de munte, într'un cadru mioritic «cu soarele și luna, ca să-i țină cununa». Ci pe marginea unor smârcuri înghețate de la periferia Capitalei, la sfârșitul unei nopți întunecate cu promoroacă și când pâcla se așterne ca un giulgiu peste natura moartă.

Mi-l închipui pe fratele Sterie în acea teribilă noapte. O mașină neagră îl duce la locul de supliciu. Este coborît. Comisarul Panova îi spune pentru ultima dată că viața stă în mâinile lui. Dacă spune, se salvează. Ce gânduri au trecut prin capul lui Sterie? Ce sentimente i-au inundat inima lui mare și generoasă? Toată viața i-a rulat vertiginos, în acele clipe înfricoșătoare, și apoi s'a oprit la refrenul unui cântesc haiducesc cântat prin munții săi dragi pe care nu-i va mai vedea: «Fiecare om s'a născut pentru a muri odată, onoarea și rușinea se perpetuiază până în eternitate». Furat de vraja acestui cântec, Sterie n'a mai auzit nici somațiile polițistului hain și nici detunăturile gloanțelor, care i-au ciuruit spatele. Corpul lui s'a prăbușit pe brânci pe smârcurile înghețate ale lacului de la Fundeni, pe când «sufletul său bun și curat ca roua» a sburat în sferele senine ale eroilor martiri.

Credincios până la moarte, aceasta simbolizează jertfa lui Sterie Ciumetti.

CONSTANTIN PAPANACE

MORȚII NOȘTRI

PAMANTUL reavăn de razele calde ale soarelui din această primăvară timpurie ne-a trimis în dar ghioceii albi ca spuma și violetele parfumate cu toată mireasma gliei și a cerului. Nu flori, ci suflete. Sufletele morților noștri contopite cu țărâna, care au învins încăodată materia și au răsbit până la noi cu moartea pre moarte călcând...

Din pustiul morții fizice, din sterpiciunea înghețată a iernii, ca și în primăvara trecută, ca în toate primăverile ce vor veni până la sfârșitul veacurilor, sufletele morților noștri înfloresc și ne zâmbesc parfumat, în cimitire sau pe coline, din câmpurile în cari au căzut fulgerați de gloanțele dușmanilor sau din pădurile prin care au fost purtați în lanțuri.

Ingemănați cu eternitatea, morții noștri din lumea lor de dincolo, ne ocrotesc și ne îndreaptă pașii. Ei au realizat acolo, în câmpiile Domnului, o altă legiune, și ca pe vremuri când erau ființe muritoare, sunt camarazi. Camarazi de luptă, camarazi în vieață, camarazi în moarte. Stau cot la cot, umăr la umăr *studentul* Sterie Ciumetti, *muncitorul* Niță Constantin, *țăranul* Bălăianu Nicolae.

Mormintele lor sunt pretutindeni; ele alcătuesc punctele cardinale pentru geografia spiritualitații românești. La căpătâiul lor, sub umbra crucii strămoșești, vin zilnic pelerinii legionari ca să reînnoiască legământul de jertfă și să se împrospăteze cu forțe noi de vieață.

Morților noștri le închinăm câteva clipe de reculegere în fiecare zi din vieața noastră, sub ocrotirea lor începem ședințele în cuiburile noastre; pe ei îi invocăm și sub scutul lor pornim la luptă. Ei sunt isvorul de vieață eternă pentru sufletele noastre, pentru minţile noastre, pentru faptele noastre.

Purtăm cu toții cămașa țesută din firele nevăzute ale jertfei lor. In taberele de muncă frământăm pământul în care s'au imprimat pașii lor și durăm cărămida zidirii unei vieți noi, din țărâna stropită cu sângele lor. Pe temelii fixate în eternitate prin sfintele lor oase, ridicăm în cântec, pentru un mileniu, cetate mândră și cuprinzătoare neamului românesc întreg.

VASILE MARIN

(«Cuvântul Argeșului» 20-III-1936.)

JERTFA LUI ION MOȚA ȘI VASILE MARIN ÎN LUMINA ISTORIEI

CAMARAZI de luptă și generație cu Ion Moța și Vasile Marin suntem pătrunși de măreția gestului lor de a porni să lupte în armata naționalistă a Spaniei.

S'au dus posedați de gândul jertfei pentru triumful Crucii și pentru apărarea civilizației latine.

Fapta lor este afirmarea celui mai înalt sentiment de eroism, căci poate fi oare ceva mai eroic decât ruperea de tot ce ai mai drag pe lume spre a împlini cu sângele tău biruința idealului căruia i-ai închinat viața?

Este mărturisirea, cu prețul ultimului sacrificiu, a unei profunde credințe în Dumnezeu, a spiritului nou ce se ridică răsvrătit împotriva unui întreg secol de materialism și lipsă de religie.

Suflete de granit, au înfrânt moartea prin moarte.

Suntem prea măcinați în mărnunțișurile zilnice ca să putem cuprinde, în toată amploarea, jertfa lui Ion Moța și Vasile Marin.

Mult mai târziu, după trecere de decenii, când vremurile de azi vor proecta în perspectiva istoriei, fapta lor va putea fi detașată în lumina strălucitoare a veșniciei.

Căci fapta lor este deschizătoare de drum nou în istoria neamului românesc.

Pornirea lor și a celorlalţi cinci camarazi să lupte în acel colț de Europă unde acum s'au pus în cumpăna sorții viața de mâine a omenerii —cu Dumnezeu sau cu Satana— însemnează ceva mai mult decât o participare simbolică a generatei noastre prin ei, cei mai aleși fii, la marea bătălie dintre Cavalerii Crucii și Ostașii Diavolului.

Insemnează fixarea noului orizont pentru generația României Mari, care respinge spiritul strâmt al înaintașilor, trasând singură, prin cea mai mare jertfă, sângele propriu, sensul misionaric al existenței ei.

In curgere de veacuri, noi am luptat pentru credința și pentru existența neamului; dar am luptat aici, pe pământul și în jurul hotarelor noastre amenințate.

E pentru prima dată în istorie, când Români aleși, având conștiința misionarică a luptei pentru Dumnezeu și civilizație, pornesc pe meleaguri îndepărtate se sfințească acolo, cu suprema jertfă, crezul lor.

Privită în perspectiva istoriei, fapta lor e plină de consecințe pentru destinul neamului românesc.

Națiunea franceză, odinioară în fruntea neamurilor lumii, a pășit pe planul istoriei universale, când cetele de cavaleri cruciați au părăsit plaiurile înverzite ale Franței ca să moară în nisipurile Siriei, cu ochii țintă către Ierusalimul Mântuirii.

Căzând cu privirea îndreptată către Dumnezeu, pe pământul Spaniei, patria Impăratului care ne-a zămislit ca neam, misionarii noștri au smuls lacătele ce ne țineau închisă poarta largă a istoriei universale.

Prin ei, neamul nostru se îndreaptă pe drumul mare și luminos ce duce către Dumnezeu.

VASILE CRISTESCU
1 Febr. 1937

Un Simbol: ION MOŢA

ION I. MOŢA se trage dintr'o familie aleasă, care în curs de câteva decenii a dat plasei Orăştie vrednici conducători. Mama sa născută Damian era de o exemplară modestie şi o bună creştină.

Tatăl lui, preot şi aprig luptător pentru cauza românilor din provinciile româneşti aflate sub stăpânire străină. Din faţa altarului cu predicile şi cuvântările sale iar în scris prin ziarul Libertatea, care apare încă dela începutul secolului nostru, arată că independenţa şi drepturile Românilor din Ardeal nu pot fi contestate şi că trecătoarea stăpânire ungurească nu se mai vrea tolerată de trupul masiv şi sănătos al Românilor ce locuesc între Tisa şi Carpaţi.

La isbucnirea primului răsboiu mondial, părintele Moţa a trebuit să se refugieze, luând drumul spre Bucureşti ca să scape de furia maghiară, care-i cerea capul, fiindcă simţea, gândea şi lupta pentru cauza naţională a neamului său subjugat.

In Ţara Mamă îşi continuă activitatea —ca şi din America— unde este trimis ca să arate şi acolo că ARDEALUL este românesc şi că noi nu stăpânim decât ceeace am moştenit dela strămoşii noştri încă de pe vremea când Europa nu ştia, dacă există undeva în lume un trib de unguri, care vor avea de gând să se năpustească asupra ei. După realizarea unităţii teritoriale părintele Moţa îşi reia activitatea ziaristică pentruca foaia Libertatea să fie în fruntea publicaţiilor periodice cari susţin, apără şi justifică mişcările şi manifestările naţionaliste ce se conturează tot mai clar pe orizontul românesc.

Acestea sunt antecedentele familiei care ne-a dat pe Iion I. Moţa; acesta este mediul în care se plămădea cel care urma să continue bătălia începută de înaintşii săi.

Ion I. Moţa s'a născut la 5 Julie 1902, în Orăştie unde-şi face şcoala primară. Primele clase de liceu le face la Sibiu, unde este coleg cu Corneliu Georgescu; şi, Corneliu Georgescu în «Pe drumul cu Arhangheli» arată cum se distingea Moţa printre ceilalţi elevi, cum era mereu serios, mereu preocupat şi frământat. Această seriozitate, frământare şi preocupare se dovedesc nu peste prea multă vreme în toate faptele sale. Bacalaureatul îl face la liceul Sfântul Sava din Bucureşti, în 1920.

In anul şcolar 1920/21 pleacă în Franţa unde înscris la Facultatea de Drept dela Sorbona, absolvă primul an cu distincţie. Din cauza greutăţilor materiale —şi poate fiindcă aşa a vrut destinul generaţiei noastre— a trebuit să se reintoarcă în ţară.

In toamna anului 1922 Ion I. Moţa se înscrie în anul doi al Facultăţi de Drept din Cluj.

Suntem deja în al patrulea an dela realizarea unităţii noastre teritoriale şi naţionale. Unitatea sufletească însă lăsa de dorit; ea era împiedicată de interesele meschine ale politicienilor zilei şi mai cu seamă de acei cari aruncau sămânţa roşie peste ogorul românesc.

Nimeni altul nu putea sesiza mai bine această primejdie decât tineretul adunat în jurul universităţilor, în fabrici sau la coarnele plugului, tineret care încerca să pună stavilă tendinţei de comunizare.

Căminele erau ocupate de protejaţi şi de străini, care ne speriau ca număr. Studenţii săraci erau sortiţi să stea în locuinţe nesănătoase pe la periferiile oraşului.

Din cauza mizeriei o studentă îşi curmă zilele într'o cameră din mansarda unui hotel. Tragicul sfârşit al colegei noastre a însemnat, spontan, ieşirea din pasivitate, a însemnat alarma de luptă, fiindcă toate încercările de a obţine satisfacerea doleanţelor noastre pe cale de bună înţelegere rămăseseră nebăgate în seamă de către autorităţile timpului.

Suntem în ziua de 2 Decembrie 1922. E ora cinei. Din sala de mese a Căminului Avram Iancu se aud voci în stradă. Unul câte unul părăsim sala de mese lăsând în urmă mâncarea servită. Cei din camere coborau în grabă treptele. Din fața căminului s'a pornit la prima manifestație în urma căreia au fost distruse câteva tipografii de ziare jidovești care împroșcau zilnic cu noroi în studențimea română («Keleti Uisag», «Elenzek»...) și vitrinele câtorva cafenele luxoase si prăvălii.

Inceputul se făcuse. Lumea românească și acei dintre studenți cari până acum stăteau nepăsători se trezesc din nepăsarea și amorțeala în care erau cultivați. Cu toții speram, că cele întâmplate vor fi trezit în autorități și profesorii noștri cel puțin interes pentru cauza universitară; credeam că oamenii politici vor lăsa să le cadă vălul de pe ochi, că mai există în autoritățile locale și centrale măcar o simțire părintească pentru o întreagă generație, și dacă nu, cel puțin pentru viitorul patriei. Prea puțini însă dintre dascălii noștri și oamenii responsabili ai zilei au întrezărit în întâmplarea dela 2 Decembrie 1922, că acesta este poate strigătul unei generații pentru ceeace avea să se întâmple în vara lui 1944.

Lupta trebuia continuată, deoarece nimeni nu voia să discute cu noi și să caute o cale justă pentru rezolvarea problemei studenților și aplanarea acelui diferend ce se ivise la facultatea de medicină între studenții creștini și jidani pe tema cadavrelor de disecție, că jidanii refuzau să facă disecție pe cadavrele coreligionarilor lor dar făceau disecție pe cadavre creștine.

Acestea-s împrejurările simple prin care 2-XII-1922 devine pe neașteptate ziua de naștere a mișcării naționale românești în Cluj.

Senatul universitar căuta pe autorul moral al întâmplărilor din seara de 2-XII-1922; trebuia ca pedapsa să cadă asupra cuiva; se cerea ca cineva să ispășească pentru cele întâmplate, ca apoi, interesații, să-și poată continua acțiunea lor de înmizerare a noastră, de injustiție, deci de comunizare.

Un nume flutura pe buzele tuturora, tineri și bătrâni, studenți și public, cu multă încredere, cu deosebit respect, cu mare admirație: Moța.

Moța fixa echipele de pază ca să nu se între la cursuri. Moța formula și susținea revendicările studențimii clujene; cu Moța discuta Senatul Universitar; de cuvântul lui Moța ascultau miile de studenți; el ne conducea, aveam deci un șef.

Deoarece Senatul Universitar refuza rezolvarea cererilor noastre, la 10-XII-1922, delegații centrelor studențești din toată țara se adună la București și formulează acele desiderate ale întregei studențimi, referitoare la reîncreștinarea cadrelor învățământului, armatei și justiției; s'a proclamat acolo greva generală studențească până la rezolvarea acelor cereri.

Ziua de 10-XII-1922 apoi în primul congres al conducătorilor și delegaților studențimii ținut la Iași—cu toate peripețiile lui—în zilele de 22/25 August 1923 este proclamată zi de sărbătoare și de comemorare a începutului unei lupte.

«Mă bucuram de toate hotărârile acestui congres... dar mai ales, pentrucă în grupul nostru câștigam un OM; pe Ion .. Moța...» scrie Căpitanul în «Pentru Legionari».

La conducerea centrului studențesc «Petru Maior» din Cluj obișnuit se alegeau acei cari erau în anii ultimi. Cum însă aceștia căutau să pună piedici luptei începute, pentruca să-și poată da ultimele examene, rând pe rând sunt răsturnați (Adam Popa și Alexa) dela conducere. In fața acestei stări de lucruri, deși Ion I. Moța era numai în anul doi și deși era abia de 22 ani, a fost proclamat, prin ovații, președinte al centrului studențesc «Petru Maior», în sala de gimnastică a universității căci celelalte săli s'a refuzat să ni să deschidă. Nu deci dela o tribună, ci urcat pe un butuc de lemn înconjurat de dragostea și repectul nostru nețărmurit, mulțumește Ion I. Moța celor prezenți îndicându-ne drumul de viitor. Cu toate că era încă prea tânăr, greutatea luptei abia începută și de el plănuită îi poruncea să-și însușească comanda, iar noi îl doream cu toții șef, el singur fiind în stare să continue și să intensifice ceeace începuse.

Când Senatul Universitar și-a dat seama de valoarea de luptător a tânărului președinte, când mai ales s'a convins că mai degrabă poate fi frânt decât încovoiat, l-a eliminat pe Ion I. Moța și pe alți patru din toate Universitățile. Domnii Profesori credeau că prin această eliminare lupta va înceta frământările studențesti se vor potoli, iar dumnealor își vor putea continua drumul pe cărarea roșie. Ei nu și-au dat seama că lupta începută devenise lupta Neamului, că Ion I. Moța o întruchipa.

Dupăce în Decembrie 1922 scoate ziarul «DACIA NOUA» în care arată dereptatea luptei începute și motivează justețea revendicărilor generației pe care o tălmăcea, în anul următor fondează «Acțiunea Românească» împreună cu: Cătuneanu, Ciortea, J. Hațieganu și alții, grupare politică, ce fuzionează apoi cu L. A. N. C.

In vara acestui an pe «Rarăul Căpitanului» stă de vorbă șeful cu primul său sfetnic, cu cel mai drag și cel mai prețuit camarad de luptă. Examinând situația politică și universitară Ion I. Moța spune: ... «Studenții nu mai pot rezista în toamnă și decât o capitulare rușinoasă, a noastră a tuturora, după un an de luptă, mai bine să-i îndemnăm să intre la cursuri, iar noi, cari i-am condus, să terminăm frumos mișcarea sacrificându-ne, dar făcând să cadă alături de noi toți acei pe cari ii vom găsi vinovați de trădarea intereselor românești. Să ne procurăm revolvere și să tragem în ei, dând un exemplu zguduitor care să rămână dealungul istoriei noastre românești. Ce se va alege după aceea de noi, vom muri sau vom rămâne toată viața în închisoare, nu mai interesează» (P. L. 175).

Căpitanul aprobă și se ajunge—din cauza trădării—ca la 8 Octombrie 1923 să fie arestați iar la 29 Martie 1924 începe procesul complotului care se termină cu achitarea tuturora, fiindcă soarta a făcut ca din punct de vedere juridic, trădarea să se facă înainte ca să fi fost hotărâte si puse in aplicare toate elementele constitutive a unui complot.

In închisoare fiind, Ion I. Moța își face rost de un revolver, care ii este trimis de către studentul Leonida Vlad, din Orăștie și când Vernichescu—într'o zi de vizite—se afla împreuna cu ceilalți în vorbitor, Ion I. Moța, il ia de braț și, sub motiv că vrea să-i spună ceva, il duce în camera vecină unde trage în el. In concepția de viață a lui Ion I. Moța, crescut în mediul și climatul arătat mai sus nu se putea ca un trădător să mai trăiască. Glonțul însă il rănește numai pe mișel, care este transportat la spital.

După judecarea procesului complotului, Ion I. Moța dimpreună cu Leonida Vlad rămân în prevenție până la judecarea procesului lor: «atentat de omucidere prin :împușcare», proces care se judecă la 26-IX-1924 și în care deasemenea a fost achitat. Punctul de vedere al lui Ion I. Moța a triumfat. Apărarea și afirmația lui: că trădarea trebue sancționată a fost însușită de către justiția vremii, cu toate că nu era scrisă în nici un text de lege, dar care era împrimată în sufletul nației românești; prin fapta lui Ion I. Moța se rupe de acel trecut în care luptătorii pentru neam au fost doborâți prin trădare (Horia, Tudor).

Ca semn de totală identificare și adeziune a studențimii clujene cu fapta de sancționare a trădării—încă pe când Ion I. Moța era la inchisoare—este ales președinte de onoare al Centrului Studențesc «Petru Maior» iar celelalte universități fac mari manifestații cu ocazia procesului.

Astfel creiază Moța prin exemplul dat, o lege nescrisă, după care s'au condus apoi Nicadorii și Decemvirii.

Intr'o zi frumoasă de toamnă târzie a anului 1924 Clujul se îmbracă în haină de sărbătoare. Aștepta sosirea celui mai drag fiu al său, al celui mai viteaz și mai dârz luptător dintre ostașii în devenire ai Căpitanului. După mai bine de un an de închisoare —ceeace era nespus de mult pe acea vreme—îmbrăcat în costumul lui alb de la Orăștie, purtat pe brațe de către studenți și-a făcut Ion I. Moța întrarea în capitala Ardealului tânăr legionar. Este singurul muritor căruia Clujul i-a pregătit o primire atât de triunfală, primire care a fost întrecută doar de ultima lui vizită la Cluj—13-II-1937—când din nou purtat pe umeri, acum însă de camarazi, venea să arate «Almei Mater» a Transilvaniei cum trebue să-și facă datoria și cum trebue să moară legionarul. Triumful lui insemna triumful Neamului, însemna triumful ideii naționale și creștine, ideea în care vor trebui să creadă și să crească generațiile viitoare.

Abia scăpat de acest proces și este arestat din nou ca presupus complice în cazul Manciu, pe care-l sancționase Căpitanul. Procesul Manciu se judecă între Septemvrie 1924-Mai 1925, în care deasemenea sunt cu toții achitați.

În toamna lui 1925, împreună cu Căpitanul, Ion I. Moța se duce în Franța ca să-și continue studiile, el fiind, cum am spus, eliminat din universitățile românești. În anul următor își ia licența în drept la Grenoble.

În Julie 1926 întră în școala de ofițeri de rezervă dela Ploești, ca să-și facă stagiul militar terminând cursul cu gradul de sublocotenent.

În primăvara lui 1927, văzând că Liga Apărării Naționale Creștine se rupsese în două scrie Căpitanului, care rămăsese la Grenoble unde voia să-și facă doctoratul, rugându-l să vină în țară. Constatându-se că ruptura din Ligă nu se mai poate reface, Văcăreștenii se retrag, urmați de toți acei cari recunoșteau în Căpitan pe Șeful generației 1922, pentruca la 24 Junie 1927 să se înființeze LEGIUNEA ARHANGHELULUI MIHAIL.

La 8-XI-1927 a avut loc solemnitatea depunerii primului legământ, a primilor legionari. Despre acel moment, în prefața cărții «Rânduri către generația noastră» (de Ion Banea), ne spune

Ion I. Moţa... «Mai aducem chiar şi acea onoare unică de a şti că tot un ardelean e cel mai vechiu legionar acela în mâinile căruia însuşi Căpitanul a depus legământul său faţă de Legiune.»

In toamna lui 1928 intră candidat de advocat în biroul advocaţial al Decanului de Sibiu. Făcea practica advocaţială pe lângă cel mai mare jurist al Ardealului: Dr. Lucian Borcea. La 1 Februarie 1929 se duce în oraşul său natal unde-şi deschide birou advocaţial propriu. In anul următor trece în capitala judeţului: Deva, iar mai târziu se mută la Bucureşti. Teza de doctorat «La securité juridique dans la Société des Nations» şi-o prezintă în 1932, facultăţii de drept din Grenoble. Comisia examinatoare a dispus ca teza să fie trimisă tuturor universităţilor din Franţa.

Temeinica lui pregătire juridică, verva lui convingătoare, obiectivitatea cu care desbătea procesele şi trata pe adversari l-au impus în foarte scurt timp în cercurile juridice.

În primavara lui 1935 convoacă la Bucureşti, în sala medicinîştilor, generaţia studenţilor 1922. Din aceasta făceau parte studenţii înscrişi la universitate în anul scolar 1922/23 plus membrii comitetelor centrelor studenţeşti din anii următori. Se urmărea, anume, o strângere a rândurilor fostelor serii de studenţi, formarea unui bloc cu directive politice şi de educaţie bine precizate. Moţa este ales preşedinte al «GENERAŢIA MISCARII STUDENŢEŞTI DELA 1922», adică este recunoscut şi confirmat în calitatea pe care practic o exercita încă de pe când era student. Un grup de câţiva inşi în frunte cu Dr. Dănulescu se retrag din adunare, când după lungi desbateri se conving că nu pot face nici un joc poltic şi când şi-au dat seama, că nu pot trece peste Ion I. Moţa.

Imi aduc aminte cum după fiecare şedinţă, retrăgându-ne în curtea sediului, Ion I. Moţa în poziţia de drepţi, raporta Căpitanului despre cele discutate şi hotărâte, aşteptând să primească noi îndrumări pentru discuţiile viitoare. La trei paşi în urma lui, ne simţeam mândri de a fi reprezentaţi de Ion I. Moţa iar Căpitanul asculta cu multă mulţumire interioară raportul primului lui soldat.

In acelaş an Moţa ia parte la congresul international dela Montreux, ca delagat al Mişcării Legionare şi ca doctrinar cunoscut. Titulescu, pe atunci ministru de externe, care se afla în sala congresului pune la cale arestarea lui Ion I. Moţa prin autorităţile locale respective. Descoperindu-se inscenarea, membrii congresului intervin şi Moţa este lăsat liber. Congresul înfierează atitudinea lui Titulescu, iar Ion I. Moţa refuză să-i mai întindă mâna. Propunerile lui la acest congres au fost primite cu entusiasm, de către participanţi.

In vara anului 1936 Ion I. Mota iniţiază bătălia financiară în vederea cumpărării unei maşini pentru Căpitan. In toate era Ion I. Moţa un exemplu. Amănuntul nu-i scăpa niciodată. Pe cât era de priceput şi vizionar în marile probleme, pe atât era de atent în probleme de amănunt şi de formă. Intr'o discuţie spunea: «omul şi mai cu seamă legionarul trebue să fie corect în vorbă, faptă, gândire şi trăire apoi îngrijit fiziceşte şi ca prezentare exterioară, căci aceste amănunte—toate la un loc—formează întregul şi legionarul trebue să fie un om întreg. Lipsind unul din aceste amănunte întregul îşi pierde calitatea». In testamentul ce ne-a lăsat accentuează asupra importanţei ce trebue să se dea amănuntului şi formei.

În acelaş an mută ziarul Libertatea dela Orăştie la Bucureşti. Voia să facă din această foaie un organ de luptă, educaţie şi informaţii, după stilul lui.

În prima lui tinereţe—1923—traduce din franţuzeşte «Protocoalele înţelepţilor Sionului». Incepând lupta, cu toate că era în permanenţă pe teren, în clipele de repaos Ion I. Moţa îşi aşternea pe hârtie gândurile şi frământările sale lăuntrice: ca să răspundă la un atac, să lămurească o problemă, ca să fixeze un principiu de viaţă sau de luptă, ca să lovească pe cei ce trebuiau loviţi, ca să deschidă noi şi noi drumuri pentru viitoarele generaţii de luptători ce îşi găseau rostul, de-acum, în rândurile oştirilor Căpitanului, al căror număr se îngroşea mereu cu fiecare zi. Toate articolele sale—scrise între anii 1922/1936—sunt strânse în volumul «Cranii de Lemn» (Sibiu 1935).

Aşa Ion I. Moţa cu sabia într'o mână şi pana în alta îşi deschidea drumul, căştiga bătăliile şi înrfângea adversarii. O idee încolţită în mintea lui înţeleaptă o realiza fie cu pana fie cu spada, după cum dictau împrejurările. Şi el a căştigat toate bătăliile iniţiate sau cari i-au fost ordonate. Pentru ce? Iiată însăşi vorbele lui: «Mor Corneliu pentru Hristos şi Legiune. Nu cer nici răsplată, nici nimic ci doar biruinţa... (Test. 9.)

Astfel, cu gândul jertfei în suflet, într'o zi Ion I. Moţa s'a prezenztat Căpitanului, raportează despre planul încolţit în mintea lui şi cere aprobarea de a pleca să lupte în Spania... «Aprob o lună pentru lupta ta pe front...» îi spune Căpitanul. Dar dacă situaţia locală va reclama o prelungire?... putem sta mai mult?...

întreabă Ion I. Moţa. Despre orice zi în plus mi se va cere aprobarea»... îi răspunde Căpitanul, după o clipă de gândire.

Doi vizionari, doi Feţi Frumoşi stau faţă în faţă; se priveau în toată măreţia lor; două inimi băteau în acelaş ritm, ascultând glasurile şi îndemnurile din istorie venite şi numai de ei auzite; pentrucă ei erau făuritori de viaţă nouă pentru un neam întreg, neam pentru a cărui ridicare şi mărire nu cunoşteau nici un obstacol.

Şi a plecat apoi Ion I. Moţa ca să-şi desăvârşească opera pământească; a plecat ca să ia parte la lupta dintre cele două lumi care se măsurau în peninsula Iberică, la lupta creştinilor contra anticriştilor, la lupta neamurilor împotriva comunismului. «Eu nu puteam sta nepăsător când se trăgea cu mitraliera în faţa lui Hristos» scrie Ion I. Moţa depe câmpul de luptă. Şi când spune «eu» vorbea în numele Gărzii de Fier, vorbea în numele **neamului românesc.**

După cum exemplu ne-a fost în toate comportările sale şi de această dată ne dă cel mai cutremurator exemplu, ca să ne arate cât de pregătiţi trebue să fim noi pentru lupta, la care nu peste mult, întreaga ţară românească şi întreaga lume creştină va fi chemată să ia parte.

Şi a purtat Ion I. Moţa cu mândrie drapelul românesc cu care îşi încinsese trupul lui de arhanghel; a plecat ca să revină; nu ca să mai vorbească ci ca să arate neamului său şi lumii întregi de cum ştie şi de cum trebue să moară un legionar din Garda Căpitanului; să ne dovedească prin trupul lui de-acum rece, până la ce jertfă trebue să ne ridicam noi.

Numai aşa şi nu altfel putea să-şi încheie viaţa pământească fiul Sarmiseghetuzei, fiul Orăştiei. Pe câmpul de luptă i-a fost hărăzit lui Ion I. Moţa să moară, căci, o luptă i-a fost întreaga lui viaţă, care abia atinsese 35 de ani.

Cu drept cuvânt ne putea scrie... «Nu este important ca să trăeşti un anumit număr de ani, ci important este cum îi trăeşti...». Scriindu-ne această cugetare din drumul lui spre moarte, el a înţeles să ne şi dovedească şi ne-a dovedit-o din plin, căci, gândul lui era egal cu vorba şi egal cu faptele sale.

Destinul din nou i-a hărăzit ca în moarte să fie însoţit de un frate mai tânar, dar de un cararad aşa cum înţelegea el pe legionar şi Dumnezeu i-a dat pe Vasile Marin. Cu siguranţă că Ion I. Moţa a fost fericit să-l aibă pe Vasile Marin ca însoţitor—şi în viaţa

de dincolo—după cum mereu împreună au fost din clipa pornirii spre locul desăvârşirii lor.

Pe Vasile Marin numai cine l-a văzut îşi poate de seama de mulţumirea sufletească pe care o simţea, după ce i se aprobase plecarea. Era ca iluminat de o puternică trăire lăuntrică pentrucă l-a ales şi l-a învrednicit Căpitanul cu o misiune atât de măreaţă:

— de a lupta alături de Ion I. Moţa;
— pentru biruinţa crucii; şi
— învierea Neamului românesc.

Şi s'a achitat de această însărcinare alături de camaradul său care era pentru el un simbol.

Simbol ne sunt de-acum amândoi.

Simbol va rămâne pentru noi deapururi Mayadahonda pe al carei câmp de luptă MOŢA şi MARIN mor îmbrăţişaţi în taina jertfei într'o zi de Miercuri, 13 Ianuarie 1937 între ceasurile 4-6.

Sunt ceasurile în cari răstignit pe cruce îşi da duhul FIUL OMULUI.

Dr. Ion Fleseriu

PRIN MOŢA NOI AM AJUNS LA INIMA CĂPITANULUI

Ce însemnase trecerea lui Ion I. Moţa prin lumea românească—în pătura-i subţire—ne-o mărturiseşte unul din generaţia dela «25»:

«Trebue s'o recunoaştem real prin Moţa noi am ajuns la inima Căpitanului, la încrederea desăvârşită în el. Moţa a fost puntea între intelectualismul nostru livresc, sec şi indiferent, şi acest isvor de spiritualitate românească şi creştină, de sens, credinţă şi hotărâre. Pentru cei mai mulţi dintre noi întrarea în legiune a însemnat finalul unei exasperante crize psihologice, şi meritul acestei tămăduiri revine, întreg, lui Moţa.»

Un altul, cutremurat pentru câteva clipe, mărturiseşte, şi el, următoarele: «Cred în biruinţa Legiunii, deoarece cred în Neamul meu».

In rândurile de mai la vale, vom încerca să mărturisim ceeace însemnase Moţa pentru noi, cei mulţi, din lumea asta mare a făpturilor lui Dumnezeu. Mărturisirea, dealtfel, ni-i foarte simplă; Moţa ne-a vestit pe Christos. Lăsându-ne, prin viaţa lui, să ghicim cam cum ar trebui să fie trăită viaţa în UNIRE CU DÂNSUL.

Pe ce căi tainice se va fi întâlnind Moţa cu Cristos noi nu ştim şi nici nu e numaidecât de lipsă pe toate să le ştim. Am aflat,

doar, dintr'un răvaş scris în fugă, pe pat de armă de pe câmpul de bătaie, următoarele: «EU AŞA AM ÎNŢELES DATORIA VIEŢII MELE. AM IUBIT PE CHRISTOS ŞI AM MERS FERICIT LA MOARTE PENTRU EL».

Şi-i mai cunoaştem câteva rânduri, desprinse din teza lui de doctorat: «Pentru realizarea unei păci durabile, şi-a unei strânse uniuni frăţeşti, o vastă operă de iniţiativă moralizatoare trebue pornită cu concursul religiei creştine. Spiritul dela Geneva trebue să înţeleagă că nu se va putea realiza nimic temeinic dacă nu se va veni mai întâiu şi se va îngenunchia umil în altarul Bisericii lui Christos şi dacă nu se va porni, de-acolo, cu chipul Lui în inima.»

CU CHIPUL LUI IN INIMĂ. Acest chip al lui Christos îşi făgăduise Moţa să ni-l sculpteze şi'n inima noastră, a celor cari ne-a fost dată fericirea să venim după dânsul. Căci pe vremea'n care Teza lui era citită în toate Universitatile din Franţa, întors de-acum în Ţară şi închis în Fortul 13 dela Jilava, Moţa ne trimise nouă celor mai mici, de pe băncile liceului, următoarea scrisoare:

«Pregătiţi-vă cu un ceas mai de vreme. Oricât de fragezi, oricât de tineri, începeţi şcoala caracterului. Cu cât sufletul, ca şi trupul, e mai fraged, se modelează mai uşor, şi veţi fi mâine mai folositori şi Neamului şi societăţii şi vouă. Toată pregătirea voastră se bazează, însă, pe iubire. Iubiţi biserica lui Christos, iubiţi-vă Neamul. Numai această iubire sublimă poate fi religia voastră. Persistaţi în atingerea unui maxim de iubire.

Numai cu această pregătire veţi putea mâine păşi cu frunţile senine, ÎN LUPTA VIEŢII SOCIALE. Numai cu această pregătire veţi înfrunta primejdiile luptei şi România tare va fi aureola sufletelor voastre.»

Acest gând de-a ciopli Chipul lui Christos în inima tineretului din liceu îl muncise încă demult, căci iată cum scrie tuturor părinţilor, după ce ieşise dela Văcăreşti, înainte de-a fi plecat la doctorat:

«... venim, acum, să vă rugăm, ca pe baza încrederii de care ne-am bucura la Dv., să permiteţi ca fiul Domniei Voastre să răspundă la apelul ce i l-am adresat, de-a lua parte la munca Căminului nostru.

Ii vom învăţa să respecte munca,
spiritul de sacrificiu pentru o nobilă datorie superioară,
tăria şi neinduplecarea în urmărirea unui ideal.

Ii vom învăța să iubească fierbinte pe Dumnezeu, Neamul și Regele.
Ii vom învăța să fie disciplinați,
curați la suflet,
și pregătiți pentru asprimile vieții de mâine.
le vom spune ce înseamnează onoarea de a te înșirui în oastea mântuitoare de Neam»...

Pe vremea aceea, să tot fi împlinit vreo 22 de primăveri. Mai avea treisprezece ani de trăit.

... Eu așa am înțeles datoria vieții mele...

Stim, cu toții, de câtă trecere se mai bucură dragostea pentru Christos chiar și printre noi, slujitorii aceluiaș crez, pentru care se sacrificase Moța. Și cât preț mai punem pe dragostea de Neam. Cât și pe vechea camaraderie, atât de încercată între zidurile libertații din Apus. In ințelelepciunea la care ne-a săltat pribegia, știm, de-acum, cât mai sunt de «actuale» credințele din trecut, cu tot elanul și frumusețea care ne-a înfrumusețat tinerețea.

Și totuși.

E vrednică de cinste mărturisirea aceea. Si nu ne poate lăsa nepăsători. Măcar așa, din an în an, nu ne poate lăsa nepăsători. Să-i respectăm, dară, mărturisirea, chiar dacă nu face parte din generația dela 25/26. Căci el nu trecuse pe furiș prin lumea noastră. Și nu s'a lăsat dus pe firul ei. Moța torsese, el, firul istoriei, când ne-a răsucit de mici copii, spre lumină.

... Răscumpărați cu preț greu de Christos si răsuciți, din nou, prin viața lui Moța, înspre adevăratul nostru Țel—al adorării Domnului—noi, Frații de Cruce de pe vremuri, am înțeles că ne-a fost dat doar ca să trecem prin lume, iar nu ca, înstăriți în ea, să începem să pricepem. Dar am mai aflat că trecerea prin lume trebue că-și are un rost. Că'n definitiv, mântuirea depinde de chipul în care ne-am trăit viața, cu exigențele și responsabilitătile ei. Fiindune și nouă dat, așa cum ne-a fost dat, să împlinim în veac, ceeace mai lipsește Corpului Mistic al lui Christos.

In inima istoriei, așa dupăcum ni se pare nouă—se țin legate și destinul oamenilor și acel al neamurilor. Și tot în ea se împlinește, cu rânduială, chiar și'n desordinile ei—lucrarea lui Dumnezeu. Legionarul a fost îmbiat de Moța ca să-și pună și el umărul în lucrarea asta a lui Dumnezeu. Crezând că disponobilitatea lui totală față de voia Domnului, nu poate fi incompatibilă cu dăruirea—și ea totală—aproapelui năpăstuit.

Și oricât de paradoxal ar putea să pară lucrul ăsta celor obișnuiți să taie viața pe felii și să despice'n om diverse tipuri de conștiințe—politică, religioasă, morală și mai știu eu câte, lăsând și harului pojghița ce i se cuvine—legionarul și-a dat seama că-i disponibil lui Dumnezeu pe măsură ce se dăruie cu trup și suflet (iar nu doar cu cugetul) aproapelui năcăjit, și că, jertfindu-se pentru acesta din urmă, nu știu cum se face, dar parcă i se lărgesc și posibilitățile disponibilității lui. In viața legionară, aceste două iubiri fac UNA.

Cei șireți vor aștepta pe la cotituri de drumuri, ca să poată condamna un anumit soiu de altruism. Alții, mai inițiați, vor ghici, la rându-le, o înclinare spre misticism. Mulțimile, la necaz, își vor fi zis că ăsta ar trebui să fie realismul creștin; al creșterii vieții omenești în har.

Legionarul, obișnuit să se aplece de mic copil asupra Sfintei Scripturi așa precum l-a îndemnat Moța, vede Voia Domnului la lucru în istorie. Și-și zice că voia asta îi dă un sens; sculptându-i și profilul.

Trăind în DUHUL MARILOR RUPTURI—starea de viață, așadară, iar nu doar accident—legionarului îi este îngăduit să pipăie gândul Domnului în desfășurarea lui din veac. Și-și zice, în timp ce alții nici nu se întreabă, că și Neamul, ca să fie adevărat Neam, trebue să-și aleagă ca ultim Țel: Invierea. Invierea în fața lui Christos. Și-a cerut-o pentru neamul lui, pătimind pentru dânsul.

Inainte ca Neamul nostru să pătimească astăzi pentruca și celelalte neamuri din jur să poată, la rându-le, să se numească și să devină cu adevărat neamuri; în slujba adevăratului Țel.

Când se uită'n Vinerea Mare pe dealul Căpăținei, legionarul înțelege că PĂTIMIREA îsi are noima ei; așa, trăindu-și simplu credința. Și luptând.

Pătimirea legionară'n sânul Neamului Românesc, și Pătimirea Neamului nostru în sânul «istoriilor majore» a celorlalte neamuri, ar putea fi înțeleasă, cu vremea, și de către cei cărora înțelegerea le vine după desfășurarea și petrecerea lucrurilor, când și realiștilor noștri li se va îngădui perspectiva. Ar putea fi înțeleasă pătimirea asta că ține de «splendoarea și bogăția istorică» a celor înfiați; scoși fiind din sclavie.

Este vorba de INVIEREA Domnului și sclavia Satanei. Oricât de neactuală ni se pare, astăzi, închipuirea. Și afirmarea.

Teologii spun: «Dumnezeu e la treabă'n veac. Se descoperă prin

istorie. Ba, mai mult, se insereazā'n ea, dând, astfel, istoriei o consacrare religioasă. Fapt care ne silește s'o luăm în serios. Realitățile istorice au, deci, o profunzime; trebuesc înțelese spiritual. Iar realitățile spirituale, în schimb, trebuesc înțelese istoric.»

Moța își spusese și el că veacul în care îi fuse lui dat de trăit prea este ispitit să păgânizeze istoria. Iși dase, însă, seama că Duhul Sfânt sufla și El în pânzele ei; dupăcum sufla și Satana, ca Prinț al lumii, cum i s'a dat să fie. Mai ales când, găsindu-și culcuș, în inimile noastre, este stăpân pe suflete.

Iată însă că din stăpânirea asta fuse clintit. Prin Patima Domnului. La care participăm și noi, prin pătimirea noastră. De bună voie și din buna voie a adversarilor noștri, care ne-au desprins atâția camarazi dragi, într'un chip năprasnic. Prin rafale de mitralieră. Cu muzica militară alături. ÎN MARȘ.

Va veni o vreme în care multe biserici frumoase vor răsări pe întinsul Țării Românesti, unde slujitorii altarelor vor citi, cu inima deschisă, rugăciuni. In ambele strane.

Deocamdată, e vremea mormintelor. Trebue că-și vor fi având și ele rostul lor. S'ar putea chiar, ca desprinderile astea din veac, din drag pentru Christos, să însemneze și o valorizare a firii. Cine știe?!

Cine știe dacă n'o fi și asta un mijloc de comuniune a Sfintei Treimi, cu făpturile Ei. Oricum ar fi, de când Ingerul Domnului a rostogolit piatra cea mare de pe MORMÂNT, nouă ne-a fost dat să înțelegem pe unde trebue trecut, ca să dăm în INVIERE.

In iinvierea asta a morților, nu cred numai; CI O AȘTEPT. Așa dupăcum o mărturisim, cu toții, dealtfel, după deschiderea ușilor Impărătești: Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie.

Atunci, îl simt pe Moța PREZENT. In INIMA lui Christos, așa cum ne visase și pe noi, când ne-a sfătuit, așa cum ne-a sfătuit, pe când eram copii; si am ajuns prin el la inima Căpitanului, ca să întelegem, menirea misionar-profetică a neamului.

IONUȚ JIVAN

VASILE MARIN*

ESTE adevărat că, începând din toamna lui 1933, Vasile Marin a fost redactor la «Cuvântul», și cu toate întreruperile forțate ale diverselor lui treceri prin pușcăriile țării sau ale suspendării ziarului, el a făcut efectiv parte din redacția noastră până la sfârşitul zilelor lui.

Dar nu calitatea mea de «patron» îndreptățește prezența mea aci, cu însărcinarea de a scrie câteva rânduri de prefață.

Eu nu am fost niciodată patronul nimănui, ci numai tovarășul, egal întru toate —egal și cu cei mai bătrâni și cu cei mai tineri— a celor cu cari gândeam la fel.

Cu atât mai puţin puteam fi deci «patronul» lui Vasile Marin care aparținea cu toată ființa lui unei mișcări totalitare. Probă că e așa, e faptul că, deși simpatiile dintre el și noi erau mai vechi, de pe vremea când cu toții stăteam pe meterezele — azi știrbe, vai!— ale revoluției țărănești, el nu s'a îndreptat totuși spre noi decât în momentul în care, sub presiunea anacronismului grotesc al reînscăunării liberale, act greu de urmări tragice, nelichidate încă decât în parte, «Cuvântul» —forțat să-și exprime doctrina nu în considerțiuni de filosofia istoriei (cum a făcuse până atunci), ci în formule de luptă—, s'a apropiat fatal de Mișcarea Legionară.

Aşa fiind, a încerca să aşezăm pe Vasile Marin într'o altă grupare decât cea către care s'a crezut dator cu jertfa vieţii lui, ar însemna să facem violenţa adevărului. Cu atât mai mult, cu cât la urma-urmelor, nu el a venit în spre noi, ci mai degrabă noi ne-am apropiat de el în drumul nostru spre militanţii revoluţiei naţionale.

De unde urmează că prezenţa numelui meu în josul acestor pagini aci, e mai degrabă prilej de mărturisire de credinţă pentru mine, decât jalon de încadrare, ca să zic aşa, topografică pentru Vasile Marin.

...Când l-am cunoscut eu prin 1928-29, Vasile Marin trebăluia prin birourile consiliului de miniştri. Fusese, în perioada eroică a naţional —ţărănismului, secretar —ca advocat— al unei maimărimi oarecare şi îşi făcea acum ucenicia în tehnica conducerii politice. Păstrez de atunci amintirea unui tânăr isteţ, vioiu, pe care o ironie afectuoasă îl făcea să se mişte nestingherit dar respectuos în somntuozitatea lipsită de frumuseţe dar nu şi de stil de viaţă a palatului Cantacuzino, ajuns peşedinţie de consiliu în zodia unor oameni cari în generalitatea lor nu aveau nici un simţ pentru ceeace înainte de răsboiu fusese aci în Bucureşti, o trai—nică şi fecundă ierarhie boierească.

Depărtarea mea de regimul vremii, devenită necesară în urma jalnicelor desamăgiri urmate după instalarea iute «înţelepţitului» revoluţionarism, m'a făcut să pierd legătura şi cu acest tânăr de un vecinic neastâmpăr critic, unul din puţinele personagii cari se detaşau bine conturat pe fundalul cenuşiu al confuziunii naţional-ţărăniste. Iiar când l-am regăsit, după vreo trei ani, stătea în rândurile mişcării legionare. Ceea ce înseamnează că făcuse drum lung.

Nu pot spune că era un alt om,-şi totuşi nu mai era acelaş. Evident, el păstrase acelaş ascuţit simţ al ridicolului, din care porneau pe vremuri săgeţile duhului său vecinic treaz. Dar aceea ce pe vremuri era ironie, scut în dosul căruia se ascundea discret şi un fel de nesiguranţă personală, era acum voie bună, veselie sănătoasă care petrecea prieteneşte pe seamna altora în acelaş fel în care petrecea pe seama lui. A fi însă tu însuţi ţintă a atacurilor veseliei tale, fără ca asta să te ducă la neîncredere în tine şi la sterilitate, asta e netăgăduită dovadă de echilibru. Şi ăsta era acum legionarul Vasile Marin: un om crescut în adâncime şi în siguranţă personală aşa ancorat cum se găsea în mişcarea revoluţiei naţionale a lui Corneliu Codreanu.

Fenomenul trecerii dintr'o tabară în alta e foarte frequent în viaţa noastră publică. E de reţinut însă, că a aminti cuiva că a fost înainte într'un lagăr echivalează cu cel puţin o indelicateţă. Căci părăsirea unei formaţiuni politice în beneficiul alteia se face la noi pentru pricini aşa de puţin obiective, încât un plecat înseamnează totdeauna un transfug.

Vasile Marin este unul din rarele exemplare care nu numai că întâmpină senin amintirea vechilor lui avataruri, dar le şi pomenea singur; cu un fel de înduioşare şi îngăduinţă pentru bietul tânăr de atunci, care greşise de sigur, dar nu greşise din apetitul procopselii sau ambiţiilor personale, ci din lipsa de experienţă a vârstei şi din prea mare nevoe de a se dărui binelui public. Era în el o mare linişte şi o mare lumină; liniştea înotătorului care, venind de departe, simte din nou pământul tare sub picioare; lumina celui care a găsit poarta înspre grădina sufletului. Căci în viaţa noastră publică plină de transfugi, *Vasile Marin găsise în el putinţa* CONVERTIRII şi tăria de a înfrunta prejudecăţile şi bănuielile, mărturisind-o. O bucurie lăuntrică, mare cât o mântuire, căreia atâţi oameni de treabă i se refuză din timiditate sau orgoliu.

In mişcarea legionară —atât cât pot eu şti şi înţelege lucrurile privindu-le din afara ei— Vasile Marin îşi găsise repede funcţiunea pe care —peste disciplina legionară, comună şi obligatorie pentru toţi— fiecare trebue să o îndeplinească după darurile şi posibilităţile cu care Dumnezeu a înzestrat, deosebitor, pe toţi oamenii. Căci în presa şi publicistica mişcării, atâta cât au îngăduit-o grija sau lipsa grijei de viitor a celor ce stau la răsbouil destinelor noastre astăzi condeiul lui Vasile Marin s'a impus fără întârziere pintre cele dintâi înfăţişetoare de doctrină.

Vom spune nu spre demeritul, ci spre cinstea lui de legionar care a trecut prin ceea ce biserica noastră numeşte tăierea voii şi lepădarea de sine, că Vasile Marin nu a lucrat în doctrină în sens creator. Nimeni dintre teoreticienii naţionalismului totalitar nu crează doctrină. Doctrina se crează prin fapta de fiecare zi a Legiunii, aşa cum se desprinde ea din hotărîrile celui aşezat de Dumnezeu în locul în care se porunceşte. Dar calităţile lui de claritate şi de precisiune, făcuseră din el o autoritate a doctrinei

legionare, dacă în Legiune poate exista, într'un fel oarecare, și o altfel de autoritate decât cea care, prin delegație, pornește dela cel care comandă.

Articolele și fragmentele ce urmează în paginile volumului de față stau mărturie pentru darurile lui de teoretician. O mare ascuțime și mlădiere dialectică, o impresionantă putere de sinteză, un simț special pentru proprietatea termenilor; un dar de a formula, echilibrând nu numai sensul dar fraza; o căldură pasionată pornind dintr'un ritm interior pe care disciplina nu-l diminuiază în intensitate, ci din potrivă îl întărește, purtându-l pe drumuri sigure,-și peste toate un ochiu deschis pentru momentele esențiale ale realității, singurul instrument care poate preface evenimentul în teorie. Așa stă în fața noastră gândirea lui Vasile Marin, câtă a trecut pe hârtie până la vârsta de treizeci și trei de ani. Nu poezie sistematizată prin morișca unei dialectice care tot umblă să-și mănânce propria ei coadă; ci formularea cât mai prețioasă a unor realități trăite direct, până la contopirea în ele; contopire în așa măsură, încât orice gest pe care îl faci nu mai e formulare sau expresiune, ci pur și simplu *mărturie*.

Mărturie care uneori se poate înfățișa ca o carte, iar alteori ca...o plecare pe front, în Spania.

Vasile Marin a căzut sub zidurile Madridutui, alături, cot la cot cu Ion Moța în fața aceluiași dușman. Dar a căzut altfel decât Ion Moța. Nu mai bine, nu mai puțin bine; ci: altfel.

Ion Moța s'a dus să moară. Coborîse adânc în el încredințarea că mântuirea neamului nostru are nevoe de jertfa patetică a ființei lui trupești; și a plecat într'o transfigurată hotărîre; nu ca să lupte; nu ca să învingă luptând; ci pentru ca, cu moartea lui, să calce moartea noastră. Dacă Moța s'ar fi întors nevătămat din războiu bucuria omenească a noastră, a celor cari l-am cunoscut ar fi stat alături de îndoiala lui Moța, care se va fi gândit că, pentru păcatele cuiva, Dumnezeu i-a refuzat jertfa. Oricât de groaznic ar fi omenește gândul acesta, eu sunt astăzi încredințat că pentru mântuirea nației noastre, Dumnezeu trebuia să accepte jertfa lui Moța, așa după cum, pentru mântuirea neamului omenesc, a acceptat jertfa mielului.

Vasile Marin se putea însă să nu moară. El s'a dus acolo ca să stea în fața dușmanului credințelor lui, ca să lupte cu el. Să-l învingă? Da, dacă se poate. Dar victoria asta nu era necesară. Ne-

cesară în fapta lui Marin era numai prezența lui acolo, prezența în care moartea era un risc, dar nu o necesitate. De sigur, când a plecat dintre ai lui, lepădarea de sine era atât de desăvârșită, încât el se gândea tot așa de puțin la întoarcere cât și la moarte; viața lui, sau moartea lui nu-l mai priveau pe el personal; de îndată ce principalul nu era moartea lui sau scăparea dela moarte,-ci depunerea unei mărturii pentru credința lui, *cu orice preț*. Noi știm însă că mărturia lui ar fi fost tot așa de deplină și de rodnică, dacă el ni se întorcea neatins; după cum deplină și rodnică e mărturia tovarășilor lui cari s'au întors.

Când deci a hotărît moartea lui Vasile Marin, Dumnezeu a voit să ne certe.

De aceea durerea noastră este întunecată.

17 Februarie, 1937.

NAE IONESCU

(Prefata la «Crez de Generație», de V. Marin.)

«Generația noastră» se cheamă numai aceea, care întrupează un ideal nou în viața națiunei, ori scoate măcar la lumină o ideie vitală însemnată, pe care o generație slăbănoagă («interimară») o lasă să cadă în umbră.»

Pe Moța l-am văzut o singură dată, în primăvara anului trecut, când S. S. Patriarhul chemase la sfat o seamă de oameni cu grija de sufletul neamului. Totuși, mi-au rămas în minte și chipul, și cuvintele tânărului. Vorbea răspicat, spunând numai ce trebue. Se vedea bine că vorbește din suflet, nu ca să se asculte vorbind...

Am simțit atunci deplin ce sunt și cum sunt oamenii reprezentativi din generația nouă. Si am plecat cu mari speranțe, iar nădejdea a sporit și mai mult, când am văzut pe oamenii cei noi, adunând în munții dela Predeal oasele ostașilor morți pentru ștergerea hotarului și zidindu-le mormânt veșnic din piatra cărată pe brațele lor. Aceeași impresie de sănătoasă înnoire am căpătat-o mai târziu, când am văzut la malul Mării altă ceată de tineri, trăind în sfânta disciplină a muncii de bunăvoie — la fel cu schimnicii care își petrec zilele în post, rugăciune și osteneală pentru păcatele altora.

Acum, Moța și Marin au căzut, luptând departe de hotarele țării.

Cu ce gând?

L-au mărturisit chiar ei în cea din urmă scrisoare:

«Nu este adevărat... că, rămași aci, puteam fi mai de folos. și eu, și toți cari au luat acest drum — luptei de acasă. Biruința morală, pe care o vom câștiga în Spania (cu orice jertfe), va fi mai mare pentru lupta națională, decât tot ce am mai putea face în restul vieții noastre — ba și dincolo de ea... Acesta e adevărul.»

Așa dar, «biruința morală»! Cu acest cuget au plecat, știind bine că nu se vor mai întoarce decât cu mâinile pe piept.

Evident, o lume nouă s'a ivit pe pământul țării noastre. Românii adevărați înțeleg de ce e vorba... Totuși, să ne fie iertat, ca suprem omagiu față de inimoșii tineri, să reamintim câteva împrejurări spre a înlesni o prețuire mai exactă a faptei lor.

* * *

Mai întâi, o constatare neplăcută: După răsboi, cuvântul «generație» ne împuiase urechile... Ajunsese tot așa de silnic la auz, ca și nerodul «culturalizare», autentic, dinamic, proaspăt, mistic... Si alte vorbe terfelite de multă și proastă întrebuințare. Toți nechemații porniseră pe «culturalizare», erau «proaspeți», «dinamici», «autentici», și «mistici»... de ți-era groază să-i vezi, necum să-i auzi ori să le mai citești și scrisul. Nepunticioși dar ambițioși, snobii intelectuali vânturau zilnic formule importate din bazarul cosmopolit, dându-se drept lume nouă în literatură, în artă, în politică... peste tot.

Realitatea e însă alta. Generațiile unui neam nu se despart după actul de naștere sau calendar și nici după etichetele împrumutate de aiurea. O generație nu este în adevăr nouă, de cât atunci când întrupează un ideal nou în viața națiunii; ori scoate măcar la lumină o idee vitală, pe care o generație slăbănoagă o lăsase să cadă în umbră. Iar în privința aceasta, ne putem da seama îndată că irozii mai sus amintiți departe de a fi o generație nouă, în sensul istoric al cuvântului, nu erau de cât trista continuare a generației care îi precedase, pregătindu-i să primească tot felul de mode internaționale.

In adevăr, se ivise încă din secolul trecut în viaţa poporului nostru o grea desbinare.

De o parte, stau neatinşi oamenii vechi ai pământului, adică ţăranii — preţuitorii drepţi ai tarinei şi ai tradiţiei. Ei formau adevărata aristocraţie a neamului şi o formează încă şi azi. In munţii Maramureşului trăesc şi acum urmaşii lui Dragoş, Bogdan, Bale..., păstrând sub grinzile lor afumate diplome de o vechime seculară. Aceeaşi sigură aristocraţie o aflăm la «boerii» din Tara Făgăraşului, în Haţeg, la Moţi, la Codreni, Vrânceni... Si peste tot, omul de sute şi sute de ani nu s'a depărtat de ţărâna lui, cum nu se depărtează ghinda de trunchiul stejarului.

De altă parte—dar tot aproape de nobilimea cea mare a ţăranilor—mai rămăseseră şi câţiva boeri de neam (nu corcitură) legaţi şi aceia cu tot sufletul de tradiţiile ţării.

In faţa lor însă, şi împotriva lor, se ridica tot mai semeaţă «o pătură suprapusă», cum a botezat-o Eminescu, adică un element dubios şi ca sânge şi ca suflet, compus din străini şi înstrăinaţi. Fiind pământul nostru «in calea răutăţilor» (vorba unui bătrân cronicar), câţi venetici nuse pripăşiseră pintre noi! Neavând nici o «moştenire» de păstrat, veneticul e totdeauna gata pe schimbări: este democrat, progresist, liberal, revoluţionar... după cum bate vântul. Vorba cunoscută: «ce-am avut şi ce-am pierdut».

Iată dece boierii cu bun simţ se uitau la ţărănime, ca la un zid de apărare. Alde Alecu Forăscu a şi spus-o pe şleau în Divanul Ad-hoc: Mai bine lângă un ţăran c'un car de minte, de cât alături de un «bonjourist» cu o mână de învăţătură şi înstrăinat de neam. Dreaptă, foarte dreptă îngrijorare din partea bătrânilor, fiindcă tocmai atunci începuse a se înteţi năvala străinilor, adică Marea Invazie Evreiască, iar alături de veneticii tot mai numeroşi creştea şi numărul «înstrăinaţilor», adică a importatorilor de forme şi formule nouă, adunate pe bulevardele Parisului, la Bal-Mabil şi în alte capiste ale spoelii internaţionale. Doamne, ce grije pe Rosetache să întemeieze «o religie fără dumnezeu»! (De-ar şti Lunaciarski şi cei dela Komintern... cum s'ar mai bucura). Ce republică la Ploeşti!... Ce înnoiri cu duiumul (unele pe faţă, altele clandestin)!

Şi asta, în această cumplită desbinare ne-a apucat 1878.

Noroc că oamenii vechi erau încă mulţi şi întregi. Ei şi-au făcut deplin datoria năvălind de patru ori la asalt, în aceeaşi zi, peste aceleaşi parapete sămănate cu trupurile camarazilor morţi...

Dar, în dosul lor, străinii şi «înstrăinaţii» benchetuiau acasă cu «mironosiţele» de care pomeneşte Eminescu şi făceau afaceri «patriotice», pe când soldatul n'avea ce mânca şi cu ce se îmbrăca, iar ghiulelele plesneau în gura tunului. —Aşa se înţelege pentruce sufletul genialului poet s'a cutremurat de scârbă. Inchinătorul de toate zilele la chipul lui Stefan Vodă şi al lui Mircea la Rovine. n'a găsit un singur vers pentru acea epocă de dureroasă rătăcire. (Noroc de ţărănime şi de câţiva boieri vrednici, care au ţinut sus steagul ţării... şi au biruit!)

* * *

Dar, după isbânda dela 1878, a urmat o desbinare şi mai adâncă între pătura suprapusă şi adevăratul popor românesc. In loc să ne purificăm şi să pregătim zi cu zi «Ofensiva Naţională» pentru întregirea hotarelor, a venit ghiftuirea şi destrăbălarea. Lozinca cluburilor a fost: îmbogăţiţi-vă. Partidul a luat locul ţării. Imbuibaţii n'au băgat de seamă măcar atât că, la fiecare zece ani, isbucnea câte o răscoală ţărănească. Si astfel la 1907, ne-am trezit cu pârjolul cel mare, iar prevăzătorilor cârmuitori nu le-a mai rămas altă cale, decât să tragă cu tunul asupra satelor!...

In adevăr, păcătoasă privelişte! Un stat, ale cărui hotare erau încă neîntregite, să fie cârmuit de o pătură din ce în ce mai înstrăinată de neam, dar gata de alianţă cu veneticii pentru secătuirea pădurilor, istovirea petrolului, cointeresare bancară, industrială.... îndopându-se zilnic cu idei şi formule cosmopolite. (Atât de mare ajunsese orbirea încât nişte bieţi ameţiţi de nihilism şi narodism rusesc—un fel de bolşevici înainte de bolşevism—ajunseseră isvor de inspiraţie politică pentru cei dela cârma ţării!)

Aşa se explică dece pătura politică din ajunnul răsboiului mondial făcea la noi impresia unei gloate fără busolă, — un fel de generaţie «interimară», menită să ţină doar umbră pământului, până va veni alt rând de oameni, mai conştienţi de interesele statului.

* * *

Insă păcatul nu te păsuişte. Pe neaşteptate a isbucnit răsboiul, iar slăbiciunile au ieşit repede la iveală. Timp de doi ani, până la intrarea în luptă, cluburile partidelor au devenit un viespar de întrigi şi un ticălos târg de conştiinţe. Pe unii îi ameţeau banii

agentilor de corupţie, pe alţii îi înnebuniseră patima personală sau de partid. Câte uri individuale nu s'au îmbrăcat atunci în mantia patriotismului! Anume corifei ai vieţii politice şi-au schimbat de azi pe mâine atitudinile în chestia externă, numai pentrucă adversarii lor ocupaseră poziţii, unde nu mai încăpeau şi ei!

Astfel, răsboiul a început fără pregătire, cu ruşinea dela Turtucaia şi a ajuns la rana mortală a păcii dela Iaşi, iscălită la Buftea. N'am avut parte să lipsească măcar «mironosiştele» din dosul frontului şi camuflarea la părţile sedentare a patrioţilor cu afaceri. Obrazele subţiri nu s'au sfiit să-şi arate civismul, luând comanda pompierilor şi a brutăriilor...

Noroc—din cer până în pământ noroc—că mai rămăseseră încă neatinse două isbânzi morale:

Inimosul avânt al trecerii peste Carpaţi (cea mai înaltă manifestare de solidaritate naţională, dela arderea Sarmisegutuzei şi până azi);

şi admirabila epopee dela Mărăşeşti, cu strălucitele episoade dela Jiu, Robăneşti, Bălării, Topra-Isar, Mărăşti şi Cireşoaia.

Dar ce enorm contrast! Deoparte păcatul şi păcătoşii, iar de altă parte biata gloată ascultătoare şi îndrăgostită de ţărâna ei, jertfindu-se sub comanda ofiţerilor eroi, care trăgeau de-avalma cu soldaţii, până la ultima bandă de cartuşe şi murind cu capul pe mitralieră.

Aici a fost tot norocul şi toată speranţa de reînviere. De aici a ieşit şi a doua trecere peste munţi şi intrarea în Buda-Pesta.

* * *

Dar, îndată după pace, molima luptelor de partid a isbucnit cu o furie şi mai mare. Un imens val de străini s'a revărsat asupra ţării, iar numărul vânduţilor şi înstrăinaţilor a crescut an cu an, zi cu zi, ceas cu ceas... mulţumită consiliilor de administraţie de tot felul şi a democraţiei de toate culorile. Niciodată, elementele internaţionale (făţiş sau clandestin) n'au avut sub talpa lor mai deplin poporul românesc. In afacerea Skoda, lucrul s'a dat pe faţă: un venetic a îndrăsnit să arunce ca pe o petecă murdară, santinela aşezată cu arma la baionetă lângă sipetele cu acte suspecte.

Dar n'a fost destul nici atâta. A venit o dovadă şi mai grozavă: când oştirea ţării stătea neîmbrăcată şi fără armament, iar funcţionarii statului nu primeau leafa cu lunile, s'a găsit un guvern românesc (?), care să dăruiască miliarde băncii falimentare a unui evreu...

Atât de departe a ajuns după răsboiu desbinarea între poporul românesc şi înstrăinaţii care îl cârmuiau.

* * *

Din fericire Eminescu nu murise; cei buni ai neamului nu pieriseră toţi.

Din ţara lui Horia, din Oltenia lui Tudor, din marea Moldovă a lui Stefan Vodă... şi de peste tot, tineretul rămas neîntinat s'a trezit ca dintr'un somn de moarte.

Revelaţia cea mare pentru sufletul celor lipiţi de ţărâna acestei ţări a fost regăsirea doctrinei aceluia care a adunat cel dintâi congres pan-românesc la Putna:

Câştigul cel mai mare... experienţa profundă şi uimitoare, petrecută cu noi e aceasta: am găsit cheia deslegării noastre din întunerecul nedumeririlor; ea stă în pilda luptătorilor noştri de altă dată.

(Congresul Studenţesc, Sibiu, Dec. 1931.)

Privind spre toţi cei mai buni de la Bălcescu şi până la Eminescu, drumul mântuirii fusese găsit. Tineretul şi-a dat seama că fatala desbinare, pe care ne-a adus-o secolul al 19-lea şi invazia străinilor, trebue înlăturată. România trebue să fie de aici înainte a Românilor şi numai a Românilor (dar a Românilor adevăraţi, nu a celor cari au minţit, vânzându-se pe sub ascuns duşmanilor).

Citind şi recitind dureroasele pagini ale lui Eminescu despre elementele parazitare (mai noi şi mai vechi) tinerii au găsit pe adevăratul lor educator.

Căci după ce poţi cunoaşte pe un pedagog al naţiunii? şi care e datoria lui cea dintâi?

E aceasta: Să descopere centrul sistemului sufletesc al generaţiei pe care o îndrumează (soarele acestui sistem), adică ideea cardinală pentru care trebue să trăeşti, iar, dacă e nevoie, să şi mori pentru ea. Ideea e aceasta:

Să mântuim neamul românesc de sub apăsarea străinilor şi înstrăinaţilor.

Regresiunea teritorială în tot lungul hotarelor, regresiunea demografică (în ce privește natalitatea, sănătatea și omogenitatea etnică) și grozava regresiune economică sunt acum fapte pozitive pentru conștiința tuturor celor cari au ochi să vadă și urechi să audă.

Tinerii de azi (nu e vorba de cei amorțiți cu stupefiante fizice și intelectuale), tinerii adevărați își dau seama că poporul nostru nu e un copac atins de bătrânețe, pe cale să i se usuce câteva ramuri, ci e atins de o adâncă răceală chiar la rădăcină. Viermii care îi rod măduva trebuesc așa dar scoși repede și aruncați... Nu mai e timp de amânare.

Deaceea, generația de azi este nu numai nouă, dar și decisivă. O așteaptă sau o mare onoare, sau un blestem veșnic, dacă n'ar birui.

* * *

Așa au cugetat cei doi tineri eroi și soții lor, care au mers să lupte pe pământ străin, dar pentru o idee fundamentală în viața propriului lor neam. Prin rănile și moartea lor, ei au voit să dea semnalul unei supreme încordări din partea tuturor celor care mai cred în viitorul României.

Acesta a fost înțelesul adânc al faptei lor eroice.

* * *

Stiu că generația veștedă de ieri, precum și pseudo-tineretul cu ideologie de bazar, nu pot pătrunde adevărata lui semnificare. Ca să-l lămurim însă deplin, vom aminti ceva asemănător din viața unei națiuni cu o superlativă etică personală. Inainte de isbucnirea răsboiului dintre Ruși și Japonezi, un ofițer, urmaș al vechilor Samurai, după ce a studiat foarte de aproape împrejurările din extremul Orient, a ajuns la concluzia că lupta dintre Moscoviți și Japonia nu mai poate fi înlăturată. Ca un om de arme, ofițerul, după ce a arătat tot ce trebue făcut pentru asigurarea biruinței, a scris un fel de testament, pe care l-a înaintat Suveranului său, și ca semn al convingerii, s'a sinucis — pentruca să asigure o exactă cântărire a mărturisirii sale.

Ceva asemănător au făcut și cei doi tineri, care s'au jertfit departe de pământul țării lor. Murind de bună voie, ei au spus răspicat:

Deschideți ochii la amestecul străinilor care vor strivi tot ce e românesc în România, după cum strivesc tot ce e spaniol în Spania.

Luați seama: după întregirea hotarelor, e timpul să întregim și neamul, adunând pe toți Românii adevărați într'un singur mănunchiu și sub o singură cârmuire românească și monarhică. Inlăturați cât mai iute vinovata și neghioaba tactică a partidelor împănate cu străinii care ne-au invadat țara și vor acum să încătușeze întreg poporul român, după cum au încătușat și paralizat pe atâți conducători politici, ademeniți cu blidul de linte al consiliilor de administrație...

Moța și Marin, prin jertfirea lor de bună voie au dat semnalul unificării sufletești a tuturor românilor, care se mai simt Români.

Cu sângele lor românesc, ei au voit să vindece rana înveninată a desbinărilor din trecut.

Aceasta este semnificația istorică a morții lor.

* * *

Fi-vor ei ascultați?

Vom vedea, —Un lucru însă este sigur: că cu cei doi eroi care au înfruntat moartea și cu soții lor de credință, o generație nouă s'a ivit în cuprinsul hotarelor României.

Prin urmașii cinstitului Eminescu, o epocă nouă începe în conștiința poporului romînesc.

Generația interimară a încetat.

Tineri eroi, care ați mers cu fruntea sus în fața morții, chipul vostru se înalță acum ca un steag în mijlocul bătăliei.

Monumentul sub care veți dormi va fi cel mai frumos și cel mai cinstit dintre toate, în ziua când România va fi a Românilor și numai a Românilor.

Numele vostru are chiar de pe acum strălucirea unui monument.

SIMION MEHEDINȚI

(«Cuvântul Studențesc», 1937, Nr. 1-4.)

Evoluţia acestei organizaţii «Legiunea Arhangehelul Mihail», ascensiunea ei, structurarea şi întregirea ei prin elemente educate în aspra disciplină legionară, luptele care s'au dat pentru a doborî piedecile toate aceste sunt descrise în Cartea Căpitanului: Pentru Legionari.

Din această carte se desprinde lămurit cum Mişcarea legionară a regăsit, prin intuiţia conducătorului, drumul istoriei neamului românesc, iar cartea însăş a apărut la un loc de popas în acest drum, de unde se deschide priveliştea spre o Românie scăldată în lumina nouei spiritualităţi, aşezată pe temelii trainice, organizată după principiile eterne ale vieţii neamurilor care îşi croesc din putere proprie destinul lor istoric în desăvârşit acord cu istoria omenirii.

Veriga ce leagă Mişcarea Legionară de ritmul istoriei civilizaţiei europene a fost pusă prin plecarea în Spania a celor opt legionari.

Acolo în Spania, a izbucnit din nou războiul între armatele care apără Creştinismul, temelia civilizaţiei europene, şi armata lui Antichrist, armata celor ce L-au răstignit pe Hristos şi cari, în ura lor neîmpăcată împotriva Crucii, încearcă a îneca naţiunile creştine în foc şi sânge.

Spania unde s'a născut împăratul Traian şi Dacia pe care a creat-o Traian, sunt cele două cetăţi cari formează punctele de sprijin pentru apărarea civilizaţiei europene.

În aceste ţări s'au dat din vechime cele mai înverşunate lupte cu popoarele care încearcă să distrugă ceeace Roma şi Biserica creştină clădiseră cu atâtea jertfe.

Ultimii barbari pătrunşi în Europa şi cari n'au fost asimilaţi de cultura latină şi creştină încearcă, după cucerirea Rusiei, să-şi creeze în Spania şi Dacia baze de operaţie pentru cotropirea Europei întregi. Înfăptuirea ţintei lor ar însemna întoarcerea naţiunilor europene la barbarie şi primitivism, ar însemna rătăcirea lor din calea istoriei...

TRAIAN BRĂILEANU

(Din Sociologia şi Arta guvernării)
1937

MOŢA-MARIN

Moartea acestor doi fii ai României, în luptă contra comunismului care pentru un moment reuşise să pună stăpânire pe conducerea statului spaniol nu este o simplă întâmplare. Ea a fost dictată de acele forţe superioare ale diviniatăţii supreme, cari în permanenţă luptă cu forţele răului caută să conducă naţiunile pe linia destinelor lor către nobleţa spirituală şi desăvârşirea sufletului prin creştinism.

Aceşti doi români, împreună cu ceilalţi camarazi ai lor, sub conducerea generalului Cantacuzino, nu au fost trimişi nici de guvernul român, nici de conducerea miscarii legionare, organizaţie prin excelenţă naţionalistă şi creştină şi din care făcea parte acest grup. Ei s'au ales singuri din îndemnul inimii lor şi a convingerii că datoria de creştini le cerea să se ducă în Spania şi să lupte în contra comunismului devastator de biserici şi distrugător al libertăţilor şi al drepturilor omului. Nu împinşi de vre-un spirit de aventură a plecat acest grup spre Spania, ci numai şi numai din dorinţa fierbinte de a lupta pentru crucea lui Chiristos.

În scrisoarea adresată din Bucureşti de Ion Moţa, părinţilor lui, înainte de plecare spune: «Se clătina aşezarea creştină a lumii. Puteam noi să stăm nepăsători? Gândiţi-vă la ce-au avut de îndurat şi alţi părinţi, ca Moscardo, care a stat la telefon la împuşcarea fiului lui.

Şi totuşi nu a desnădăjuit, ci a luptat şi a trăit, pentru a-şi împlini datoria.

Eu aşa am înţeles datoria vieţii mele. Am iubit pe Christos şi am mers fericit la moarte pentru El».

Iar în altă scrisoare adresată lui Corneliu Codreanu scrie: «Mor, Corneliu cu tot elanul şi toată fericirea pentru Christos şi legiune».

Din aceste cuvinte de o cutremurătoare emoţie, apare convingerea lui Moţa că el va muri, şi această moarte pentru credinţă, o primea cu fericire, pentru că revolta lui sufletească provocată de crimele odioase ale comuniştilor din Spania, atinsese sublimul.

Poporul român, în cea mai mare parte, este adânc credincios şi de sigur că din sânul lui s'ar fi putut găsi şi alţii cari să se alăture acestui grup, dar ei s'au ales singuri şi numai ei, pentru că acesta era destinul lor, destin care apare luminos pentru cei aleşi, în epocile de mari transformări...

Vestea morţii celor doi luptători a provocat o zguduire şi o deşteptare la realitate peste tot pământul românesc. Când cele două sicrie au intrat pe teritoriul ţării, în fiecare gară unde trenul mortuar se oprea, o mare mulţime de oameni din împrejurimi le-au salutat în smerenie şi în tăcere...

Când apoi îndreptându-se spre cimitir, cele două care mortuare au defilat prin Bucureşti, urmate de câteva zeci de mii de legionari în grupuri compacte şi disciplinate, marea mulţime a populaţiei din capitală şi din multe alte părţi, în număr de sute de mii, în aşteptare pe trotuarele străzilor pe unde trecea cortegiul funerar, a prezentat ultimul omagiu celor doi eroi, într'o tăcere absolută şi cu capetele plecate. Multă lume, la trecerea cortegiului s'a aşexat în genunchi şi mulţi au fost aceia cari la apropierea carelor mortuare au isbucnit în lacrimi, ca şi cum ar fi fost copiii lor. Ce dovadă mai evidentă putea fi, că grupul general Cantacuzino a reprezentat nu numai mişcarea legionară, dar tot poporul român, decât această grandioasă şi spontană manifestare a populaţiei ţării?

Se părea că tot poporul şi-a dat seama instinctiv că cei doi eroi —Moţa şi Marin—căzuţi în Spania pentru sfânta cruce şi pentru libertate, erau predecesorii atâtor alte sute de mii de luptători români, cari în anii răsboiului contra Rusiei au căzut pentru cruce şi pentru libertarte, în luptă cu aceeaşi fiară apocaliptică, fiara roşie a comunismului rusesc.

Adevărata semnificaţie şi măreţie a gestului lor a apărut mai târ-

ziu, când după acești ani de răsboiu fără cruțare, întreg poporul român—cu toate imensele sacrificii făcute—a căzut pradă lăcomiei și tiraniei rusești.

Dela Prut și până la Volga, în Bucovina, în Basarabia, pe întinsele câmpii ale Ukrainei, în Crimeia, în Caucaz, în Cotul Donului și la Stalingrad, peste tot au fost semănate trupuri de ostași români, căzuți cu glorie în lupta pentru credință și libertate. Si aceștia au urmat calea trasată de Moța și Marin cu șase ani mai înainte, în acelaș spirit de abnegație și dragoste nelimitată pentru neam și țară.

De aceea, în fața acestei cruci, comemorând sublimul sacrificiu al celor doi eroi, comemorăm în acelas timp pe toți acei luptători, cari în mod eroic au făcut acelaș sacrificiu suprem al vieții, în luptă cu acelaș inamic și pentru aceleași idealuri.

Smulgându-se din frământările vietii pământești, ei au intrat în acele sfere înalte unde sufletele lor se confundă cu infinitul.

Dumnezeu să-i aibă pe toți în marea și sfânta lui pază.

GENERAL PLATON CHIRNOAGĂ

(Din Cuvânt rostit la Majadahonda în ziua de 13 Ianuarie 1965)

NICADORII ȘI DECEMVIRII (*)

29-30 NOEMBRIE 1938

STÂND așa atent spre poarta interioară a inchisorii și spre coridorul de jos, din fața mea dela parter, comandantul închisorii însoțit de un ofițer de jandarmi necunoscut până acum trec dela cancelarie prin coridor spre celula din fund. In urma lor la câtiva pași, doi soldați fără arme se tin după ei. Pentru prima dată în această închisoare se petrec astfel de lucruri, mișcări ce se fac cu ocazia plecarilor din Jilava a seriilor de camarazi spre închisorile din Ardeal sau spre Chișinău.

Din sufletul meu mai mult o simțire decât o pricepere a lucrurilor mă făcea să-mi pun fel și fel de întrebări, cărora le evitam răspunsul, datorită neobișnuitei întristări sub influența căreia îmi apărea mai pronunțat «*negrul*» înaintea ochilor. Deaceea mă

(*) *Paginile următoare alcătuesc un fragment din volumul intitulat provizoriu «IN PADUREA CU FIARE SALBATICE». Autorul acestei carți, av. LAURIAN ȚALNARU, comandant ajutor, distins de Căpitan incă din 1933 la «Casa-Verde», este unul dintre cei doi supraviețuitori dela Râmnicul Sărat ai masacrelor organizate de oameni a căror democrație era cam tot atât de «progresistă» ca și a acelora care țin astăzi în robie. Nația românească și care folosesc aceleași metode, cu acelaș scop: exterminarea floarei românismului.*

Scrise după notele luate atunci, când autorul trăia cutremurat momentele despărțirii de cei mai viteji comandanți ai CĂPITANULUI, ele constitue un document autentic al tragediei legionare.

şi trudeam să fiu cât mai cu băgare de seamă la toate mişcările jandarmilor.

In acest scop adun puterile şi-mi strâng mâinile de gratii, apăs pieptul pe zidul rece, ca să pot sta neclintit cu faţa între fiare. Sgomotul din lăuntrul sălii deşi creşte mereu nu mă tulbură şi nici nu mă atrage. Rămân concentrat cu toată fiinţa din mine revărsată prin lumina ochilor peste acest punct *unde şi apar după o jumătate de ceas cei doi ofiţeri escortând pe Căpitanul.*

Mă uit la El bine...

Il văd cum merge cu pasul său mare, legionar. Trece plin de viaţă, par'că grăbit pe coridor privind drept înainte. Căpitanul.

O singură dată mi s'a părut atât de mare în viaţa mea ca acum, atunci când în 1934 după procesul dela Consiliul de război apare în mijlocul legionarilor la Giuleşti, atât numai că atunci făptura lui era îmbrăcată cu costumul naţional iar acum în hainele vărgate peste care luase cojocul alb adus de soţia sa în Jilava. Pe cap căciula neagră ţuguiată ca întotdeauna. Pe mâna dreaptă avea o pătură roşiatică. Ofiţerii abia se şineau de el. La 3 sau 4 m. soldaţii duceau 2 geamantane. Ploaia încetase puţin. Eram spălat bine pe faţă iar haina mi se îngreunase de apă. Nu simţeam frigul. Din contră călduri mă copleşeau iar fruntea caldă o apăs tot mai tare pe fierul de sus. Inima bate mai intens şi cu un suspin pornit din toate fibrele sufletului strig mult mai mult în mine:

Il duce şi pe Căpitanul!?...

O slăbiciune fizică îmi copleşeşte trupul. Mâinile sorbite de puteri le desprind de pe zăbrele şi rămân numai cu fruntea fierbinte pe fierul rece. Nu ştiam ce să fac. Priveam în jos mai mult pierdut. Ceva îmi deschide toate simţurile. Un grup de jandarmi cu noul sistem de pistoale automate la umăr, trece repede spre fundul coridorului de unde venise Căpitanul. Erau mulţi, peste 20. Unul din ei mai la urmă ducea ceva lucruri albe în braţe. N'am putut distinge ce anume. Mai târziu mi-am dat seama că erau frânghii.

O tăcere coborîtă în urma lor închide câteva momente timpul. Nu se mai întorc plutonierii. Au rămas undeva ascunşi.

Dar dela fereastră în mijlocul celulei, mă trântesc cu puterile în uşă şi sub presiunea unei forţe nebănuite strig fără să-mi dau seama:

—«Domnule Inginer, Domnule Inginer».

Nimeni nu mă auzea. Parcă repetatele mele chemări se pierdeau într'un pustiu... Nu mă las, insistent, mai mult printr'un sbierat, bătând şi cu pumnii în uşă pronunţ numele Domnului Inginer Clime. Din celula vecină se alarmează Livezeanu. Prin gaura din colţul peretelui, îi spun de plecarea Căpitanului, încât de acum amândoi ne trudeam să comunicăm celor din sala mare noutatea. Spre norocul nostru aude sentinela din colţul sălii de sus. Venind la celula mea, îl rog să-i comunice Dlui Inginer că am să-i spun un lucru. Jandarmul de data asta un sulflet bun, duce dorinţa mea Dlui Gheorghe Apostolescu, închis în prima celulă de sus spre dreapta. De strigat însă nu m'am oprit până ce nu s'au auzit de jos vocea Dlui Clime tăind gălăgia ca o sabie:

—«Ce s'a întâmplat, măi băeţi?!

—«L-au dus pe Căpitanul!» îi răspund eu.

Se face linişte. Câteva elipe nu mişcă nimeni. Apoi clănţănitul zăvoarelor începe să sune. Din câteva sărituri pe scări în sus, Niki ajunge la celula mea. O secundă mai târziu, vine şi domnul Ing. Clime. Amândoi, pe nerăsuflate, mă întreabă energic:

—De unde ştii?

—Am văzut eu!

—Pe unde?

—Pe fereastra celulei, l-au dus câteva minute înainte, pe coridor, la cancelarie.

—Sigur, măi? întrebă Niki răstit.

—Da! Era c'o pătură roşie pe mână...

—A! Este al patrusprezecelea, care pleacă—, rosteşte domnul Inginer.

Doru venise ceva mai târziu. A înţeles repede de ce este vorba. Cad tustrei pe gânduri, fără să se mişte din faţa celulei mele. Îi deranjez eu cu întrebarea:

—Credeţi că va fi mai rău, dacă pleacă şi Căpitanul?

—Vor redeschide procesele Duca... Stelescu, implicând şi pe Căpitanul, explică Doru.

—Nu, va fi mai rău, mult mai rău! Aştia vor să termine peste noapte cu noi, răspunde Niki mai nervos...

Au plecat... Se aud paşi coborînd pe scări. In sala mare, cei liberi se strâng în jurul lor. Doreau să afle cât mai multe amănunte... Ideea morţii se cobora în mintea fiecăruia şi, mai ales, în ochii tuturor plutea îngrijorarea: ÎL OMOARĂ PE CĂPITANUL!

Presimţirea s'a transmis fulgerător dela om la om. Dumnezeu a voit ca să fiu printre puţinii legionari în viaţă, cu sfântul noroc

de a fi trăit cu ei, înainte de plecarea pe drumul etern și luminat, de dincolo de pământ.

O! Cât de mari au fost în fața morții și câtă dragoste și încredere au trimis prin mine camarazilor rămași în viață, în momentul suprem, când Neamul a cerut totala lor jertfă!...

Ascultam atent cu urechea la ușă gălăgia de pe sală. Nu desprindeam nimic clar. Aud niște pași pe sălița din fund. Mă uit: Doru se apropie de vizetă. Fixându-și ochii în ai mei, rostește cu vocea lui de bariton:

—Ce rău îmi pare că n'am stat cu Dta mai mult de vorbă!

—Ce facem noi, acum! întreb eu.

—Voi să mergeți înainte, pe drumul legionar! Să nu-ți pară atât de greu momentul acesta... Fii tare!... Numai așa va învinge Legiunea. A cunoscut neamul nostru clipe mai grele în istorie... Să ai credință în Dumnezeu!

Face un pas înapoi, ia poziția de drepți, duce mâna dreaptă la inimă, o ridică sus și salută corect:

—Te las cu bine! Trăiască Legiunea și Căpitanul!

Ceeace-mi spusese el era atât de natural și simplu, încât am crezut în venirea nenorocirii. Deaceea strângerile de mâini, îmbrățișerile camaraderești și ultimile dorinți ale celor ce pleacă dau timpului scurt un pret nemaipomenit. Se petrec trăiri ce nu le credeam, trăiri ce nu le așteptam, sau nici măcar nu le visasem, se nasc trăirile de ultimul adio!...

Fani Georgescu. Când a văzut că este vorba de plecare la moarte, primul între Decemviri, care urcă scările la mine, a fost Fani Georgescu. Suferise mult, încât nici nu-l mai recunoșteai de slab. Din Jilava, trupul său a strâns frigul în oase, reumatismul. Aiudul cu mâncarea insuficientă și de tot prea proastă i-a dat un început de cancer la stomac. Râmnicul Sărat îi căptușise mușchii cu o furunculoză dureroasă și nici cu plămânii nu stătea prea bine. Totuși, printr'o voință de oțel, se trudea să-și alunge durerile fizice, cântând cu vocea lui frumoasă de tenor, din fundul celulei, de câte ori enervarea făcea unora viața insuportabilă. In chestiunile mari ce se iviră își dovedise modestia, înclinând să accepte părerile lui Caratanase. Era autorul salutului «Trăiască Viața», opus celuilalt: «Trăiască Moartea»!

Acum, rezemat de ușă, îmi spune:

—Plec la moarte, să mă vezi și tu! Comunică «Federației» când poți, ca să nu dea înapoi. Prin lupte să ducă steagul Legiunii până la victorie! Am pe mama și pe sora mea. Ajutați-le voi, cum știți, camaraderește.

Neputând saluta din cauza mâinii umflate de reumatism, mi-a atins palma spunând: «Trăiască Legiunea și Căpitanul»! A dorit să-mi îmbrățișeze trupul, dar încheieturile anchilozate nu l-au ajutat. După ce i-am atins obrajii de ai mei, s'a dus încet spre Livezeanu, la celula vecină. Am rămas cu ochii după dânsul cu ochii prin vizetă, muncindu-mi mintea: când și cum voiu avea posibilitatea să transmit studenților legionari constănțeni «Federației» testamentul camaradului lor Georgescu, lăsat în clipa plecării la moarte. Avea toată încrederea în solidaritatea lor.

Caranica. Când mă frământam cu gândurile trezite de Fani, zâmbetul senin al Nicadorului Caranica radiază în fața ușii. Se uită pe vizetă, îmi prinde amândouă mâinile în ale lui și zice:

—«Nu-ți pot lăsa, dragul meu, decât îndemn la luptă! Dar fii atent, să nu te rătăcești. Viața este plină de ispite. Iți spun din experiența mea. Ani după ani am rătăcit prin sferele multor teorii false. Nu mai credeam în Dumnezeu. Am pierdut timpul ca să ajung tot la Evanghelie... De plecarea noastră nu te întrista. De cinci ani o aștept. Sunt sigur că nu este zădarnică; va da roade bogate neamului românesc... Sunt mulțumit că au rămas afară mulți legionari, cum mi-ați spus voi. Biruința se apropie!... Veți fi puși la mari încercări până atunci. Ca să le treci cu ușurință, roagă-te lui Dumnezeu! Este singurul isvor dătător de putere... Să trăiești, camarade, Domnul să-ți ajute în ceasurile grele!»

Când vorbea, privirea mi-o plimbam când pe fața lui luminată, când pe rana dosului palmei stângi, născută c'o zi înainte în argumentarea convingerilor sale față de Totu. Din cuvintele rostite reeșia marea grije ce-mi poartă, nepăsându-i de ceeace-l aștepta. Așa îi era alcătuită structura sufletului: spre un altruism în toate manifestările vieții. Chiar cu jandarmii, care mereu aveau ieșiri brutale, el se purta fin, încât până la urmă i-a topit cu puterea mare de dragoste și de generozitate. In anii lungi de închisoare își câștigase o vastă cultură. Nimeni din grup nu-l eclipsa. Scrisese volume întregi, tratând probleme din domeniul Moralei, referindu-se la cauzele intrării sale în pușcărie.

Atanasiu. Peste îmbărbătările lăsate de Caranica, Atanasiu îmi aduce starea de veselie în care se afla. Ca întotdeauna, zeflemisind orice, intră grăbit în celulă, având la vestonul vărgat, de-asupra inimii, o batistă albă, prinsă în buzunăraşul improvizat nu de mult. Râzând, îşi trece mâna dreaptă peste batista mult ieşită afară şi-mi spune:

—«A venit şi timpul ca să facem nunta! Tu mai rămâi... Amână-ţi nunta! Ce crezi, îmi stă bine? Vesteşte părinţilor mei, cât de frumos am plecat!

Mi-a strâns frăţeşte mâna, m'a salutat legionăreşte şi s'a dus cu graba cu care venise, acest suflet vesel şi deschis, născut pe malul Oltului. Incepe apoi să cânte—trecând spre celula lui Livezeanu—, din Sfânta Tinereţe Legionară:

Moartea, numai moartea legionară
Ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunţi!
Pentru Sfânta Cruce, pentru Ţară,
Infrângem codri şi supunem munţi...

Sub influenţa cântecului auzit, mi-au sburat şi mie gândurile spre casa bătrânului învăţător Atanasiu din judetul Olt, unde văzusem sbuciumul mamei sale, care-şi frângea inima de dorul singurului copil dăruit de Dumnezeu.

Lui Ştefan Curcă îi dădusem bocancii mei, când am aflat de lista celor care pleacă. Avea doar nişte sandale uşoare. Auzind despre moarte, a venit să-mi înapoieze bocancii. Nu i-am primit.

—«Bine! Trebue să meargă «frontul» uniform echipat şi la moarte, spune el.. Un camarad din cuibul «Trăiască Moartea» te salută cu:

Trăiască Legiunea şi Căpitanul!».

Iosif Bozântan îmi acorda multă atenţie camaraderească, de când ne-am cunoscut în 1934. Spunea adeseori: Suntem legionari ardeleni şi avem aceeaşi religie greco-catolică! De câte ori avea prilejul, mă ispitea până peste răbdări despre luptele legionare avute după arestarea sa. Nu era exclusivist în păreri. Cu sufletul său mare, însă, acorda uşor oamenilor bună-credinţă. Interpreta fenomenul legionar, ţinând seamă şi de evenimentele politice ale zilei.

—Inaintea tuturora este Ţara! repeta el mereu în discuţiile avute.

Când a intrat în celulă, părea bine dispus. In fond, o preocupare internă i se exterioriza prin trăsăturile feţii. După ce lăsă tuturor camarazilor liberi salutul său, mult transfigurat, încheie:

—Fiţi tari şi credincioşi Legiunii! Ţara se află în mare pericol. Nu lăsaţi Ardealul în robia Ungurilor!... Simt că această problemă va avea o deslegare tragică. Depuneţi toate sforţările, de va fi aşa, ca să-l aduceţi voi, legionarii, Ardealul înapoi!... Parcă văd umbra mamei alungată dela mormântul meu. Nu lăsaţi în sufletul ei această durere... Ea este bătrână, dă-i mângâierea necesară. Explică-i rostul jertfei mele, pentru binele Patriei!... Iţi las chipul Sfântului Anton făcătorul de minuni! Roagă-te lui!

Mă salută şi pleacă. După ce iese din calulă, revine la vizetă şi-şi mai exprimă odată arzătoarea dorinţă:

—Luptaţi din toate puterile, să nu cadă Ardealul în mâinile Ungurilor.

Cu această preocupare a plecat un suflet bihorean la moarte.

Păstrez şi astăzi iconiţa Sfântului Anton. De câte ori mă uit la ea, am înfăţişarea lui Bozântan prezentă; dorinţa lui îmi bate la inimă: «Nu lăsaţi Ardealul».

Ion Caratanase. Am primit apoi vizita lui Ion Caratanase, omul pe care l-am cunoscut mai bine în Mişcare. Dela cărămidăria din Giuleşti, i-am luat purtarea ca exemplu. De aici şi până la intrarea lui în puşcărie, n'am lipsit dela bătăliile pe care le-a condus. Prin toate trăsăturile fiinţei sale era un model de comandant legionar. Modest, harnic, calm, viteaz şi înţelept, era dotat cu cel mai pronunţat simţ al măsurii. Vorbea şi întotdeauna arăta problemele în esenţa lor. Nepripit în momentele critice, după o matură chibzuinţă găsea soluţiile de minune. Bun camarad; nu l-am auzit în viaţa mea bârfind. In măsura posibilităţilor mele de apreciere, pot spune: «Nea Gogu» era un tot armonic, păstrând nota cumpătată în orice societate se afla. Când a intrat în celulă, parcă mi-au sburat toate grijile. Cu calmul său recunoscut, îmi spune:

—Să-mi iau şi dela tine adio! Cum te simţi? şi-şi duce mâna dreaptă după gâtul meu ca un părinte.

Intr'adevăr Caratanase a fost educatorul meu legionar. Gândind adânc la cele ce urmează, continuă:

—Greu este că merge şi Căpitanul cu noi! Păcat! El trebuia

să trăiască! Vor fi frământări mari pe afară!... In Mişcare tot aşa, în care te sfătuesc să nu te prea amesteci. Să-ţi vezi de drumul tău, drept, cum ai învăţat şi lasă, se vor limpezi apele!... Mama este destul de tare! Totuşi, încurajaţi-o ca pe orice mamă! Transmite Constănţenilor că vreau să fie tari. Ştiu că sunt aproape toţi pe afară. Să nu se lase prinşi, ca să-şi poată face datoria. Am încredere în ei. Sunt «leii» necesari momentului! Vor face ispravă bună! Ai nevoie de ceva lucruri? îmi pune întrebarea.

Ii răspund că nu.

—Fratele meu, Vasilică, să poarte şi pe viitor grija familiei. Sora mea, Lenuţa să-şi termine cu bine şcoala!... Să nu uiţi nimic din ce ţi-am spus», au fost ultimele lui cuvinte, după care mă îmbrăţişează şi pleacă.

Şi-a luat drumul în jos, tăcut, spre celelalte celule.

Radu Vlad. După aerul de îngrijorare lăsat de Caratanase, trece pe la mine Radu Vlad, un fiu al Buzăului, dotat c'o sănătate excepţională. El se număra printre puţinii care nu vedea schimbarea climatului «josnic» şi «imoral» din jurul regului Carol II prin tărăgăneli sau târgueli slugarnice. In locul tatonărilor prudente pentru combaterea microbului periculos din Palat, susţinea nota tare. Deaceea era cel mai entuziasmat de cele ce comiteau camarazii pe afară.

In celulă a stat puţin şi mi-a vorbit scurt şi hortărît:

—Noi murim! Vă rămâne marea datorie: să ne răsbunaţi! Fiţi necruţători cu «bestiile» şi «camarila», cari terfelesc onoarea Ţării! Terminaţi cu ei! Trăiască Legiunea şi Căpitanul!

Mi-a dat mâna şi s'a dus rece. Intre Decemviri, dacă nu mă înşel, era cel mai tânăr. Intrase în Mişcare prin anul 1935.

Ion State Grigore. Era muncitor, născut în Vălenii de Munte, jud. Prahova. Ne-am cunoscut la Giuleşti în 1934, apoi, vara întreagă din acel an frământam amândoi pământul pentru cărămidărie... Mai târziu, în vara lui 1935, arestaţi împreună dela cărămidărie—in comuna Regele Ferdinand, jud. Râmnicul Sărat, făceam cărămidărie pentru o biserică—suntem purtaţi trei săptămâni din post în post, pe jos, legaţi în lanţuri de mâini şi de picioare... Din aceste toate încercări comune, pătrunde profund sfânta camaraderie în sufletele noastre... Acum, în seara asta, intră luminat de mulţumire în celulă, că poate să-şi destăinuiască sufletul.

—In fine, pentru ultima oară ne vedem pe pământ, măi Ţelinarule!

Imi spunea aşa, imitând pe Dinu, copilul său.

—Te-ai ţinut mereu pe urma mea, din Giuleşti pe la Jilava, de aici la Râmnicul Sărat, Buzău, Ploeşti, Carmen-Sylva, ca să ne vedem după atâţia ani, tot la Râmnicul Sărat. Acum ne despărţim. Dacă în Iulie 1936 nu erai în manevra dela Lipova mergeam astă seară amândoi. Caratanase s'a trudit să te aducă, dar n'a reuşit la timp. De altfel este şi mai bine ca tu să trăeşti. Cine ştie, însă, până la urmă, cum sfârşeşti şi tu... Totuşi, te rog un lucru: să-i spui lui Anton că numele cuibului «Iancu Jianu» să rămână aşa cum l-am numit eu! Ce rătăcire l-a făcut să schimbe numele... în Ion State Grigore! Ce sunt eu? Ce-am jertfit pentru Ţară? ca să-mi poarte în cuib numele?... mai bine şi-ar vedea de datorie, ca să ajungă cuibul «Iancu Jianu» exemplu de credinţă şi disciplină în corpul Muncitoresc Legionar... Mai emoţionat îmi dă din suflet ultima lui taină:

—Pentru soţia mea, repet ce ţi-am spus şi altădată: i-am fost toată viaţa credincios! Să ştie şi ea asta, am conştiinţa împăcată. Avem un copil, pe Dinu; tu îl ştii! Creşte aşa cum am vrut eu... Să-i dai viaţă legionară!... Ştii tu, în casa mea, deasupra la icoană, am aşezat baioneta fratelui meu, mai mare, căzut pe front ca voluntar. Ia-o şi-l învaţă cum s'o mânuiască! Strânge-i bine mâna pe ea, ca să crescă numai în iubire de NEAM. Copilul meu să fie legionar! Atât te rog!

Imi sărută obrajii şi fruntea, mă scutură bine de umeri şi dispăru îmbrăcat în hainele vărgate, având pe cap basca mică de ocnaş. Nu l-am mai văzut, pe acest camarad şofer, ridicat ca o furtună din lumea prea dispreţuită a muncitorilor. Pornise de unul singur în 1934, iar după doi ani de muncă, aduse în Legiune sute de şoferi, transformându-i completamente.

Pe cât de mişcaţi sau obsedaţi de o ideie sau alta erau unii, pe atât de indiferent şi sustras dela toate mi s'a părut

Ion Trandafir. Nu-l interesa ce se petrece în jurul său. A venit la vizetă, m'a salutat în mod obişnuit, legionăreşte, şi-a plecat calm, parcă pentru o despărţire temporară. Dealtfel, prezenţa lui în închisoare nici nu se simţea. La discuţii nu-l puteai antrena uşor, decât în chestiuni alese din domeniul ştiinţei pozitive sau tehnice. Când întâmplător îi revenea curtea vestică pentru plimbare, se urca

pe «etuvă», doar, doar vine un accelerat cu noul model de locomotivă «Malaxa». Numai spre acest câmp dovedea interes și pasiune.

Clipa părăsirii acestei vieți, a primit-o ca un fapt divers. Niciun semn de regret, nicio adiere de dor, de ură sau de răsbunare! Absolut indiferent.

Indată după despărțirea lui Trandafir, aud glasul plutonierului Eftimie; i-a chemat pe toți la celule. Folosind puținele clipe rămase libere, trec ultimii pe la mine: *Pele* și *Bogdan*. Inainte de ora unsprezece, promiseseră că-mi vor face vizită mai târziu.

Intre timp se naște presimțirea morții. Din acest moment am stat de vorbă numai cu Dl Banea și Dl căpitan Șiancu; în special cu primul. Așa se explică de ce, după anunțul plutonierului, abia reușesc să-mi strângă mâna. In afară de salut, n'au lăsat niciun cuvânt prin mine.

N-a mai rămas nimeni liber. Toți așteptam intrarea șefului închisorii. Plutonierul a trecut pe sus și mi-a închis celula cu lacăt.

Cam în jurul orei două, șeful închisorii însoțit de căpitanul Roșianu și un ofiter necunoscut, au venit în sala mare. Căpitanul Iliescu comunică ordinul:

Cei ce pleacă își vor lăsa bagajele în celulele respective. Nu se poate lua din îmbrăcămintea particulară nimic, afară de palton și căciulă. Peste cinci minute, plecarea! Așezați-vă lucrurile conform ordinului!

De jos, vocea lui Niki se aude punând tăios întrebarea:

—Era vorba să ne luăm bagajele cu noi?

—Mâine seară veți avea bagajele în Jilava!

—Precis? întrebă Niki neîncrezător.

—Ce Dumnezeu, aveți toată încrederea confirmă ofițerul de jandarmi.

Cele cinci minute s'au scurs repede ca și cum n'ar fi fost... Acelaș ofițer anunța ca cei strigați să vină la ușa dela intrarea principală, în ordinea chemării:

NICOLAE CONSTANTINESCU!: Prezent!—IANCU CARANICA!: Prezent!—DUMITRU BELIMACE!: Prezent!—CARATANASE ION!: Prezent!—BOZANTAN IOSIF!: Prezent!—STEFAN CURCA!: Prezent!—ION ATANASIU!: Prezent!—PELE ION!: Prezent!—BOGDAN: Prezent!—ION STATE GRIGORE!: Prezent!—TRANDAFIR ION!: Prezent!—STEFAN GEORGESCU!: Prezent!—RADU VLAD!: Prezent!

S'a făcut liniște! Emoțiile îmi clătinau corpul de nu-mi aflam locul... Auzisem totul, fără să văd nimic...

După ce s'a făcut apelul, o voce ne mai auzită până acum le-a ordonat:

—Ieșiți afară!

Trec, apoi, repede la fereastra mea, ca să-i mai văd odată în curtea mică, din față...

Când au ajuns toți în coridorul mic, din fața cancelariei, plutonierii ascunși în fundul gangului dinspre celula CAPITANULUI i-au încadrat cu mai multe cordoane. Vedeam bine mutrele acestor monștri cum stăteau fără nicio vorbă cu pistoalele automate așejate cu cureaua pe mână!... Unul dintre ei, cu brațul încărcat de frânghii albe, trece în primul rând al cordonului, în partea stângă. Frânghiile erau lungi cam de doi metri și de grosimea celor obișnuite pentru uscatul rufelor.

Intre camarazi observ o mică neliniște. Dintr'odată se despart cordoanele în două. Bozântan trece repede printre ei, fuge până înlăuntrul închisorii și strigă cât poate:

—Domnule Inginer, așa este, pleacă și CAPITANUL! L-am văzut, stă singur!

N'a putut termina toată fraza, căci doi plutonieri, îmbrâncindu-l pe ușă afară, au umplut sala cu înjurături de toate cele sfinte...

Inainte de plecarea lor, Domnul Clime vrea să ia contact cu CAPITANUL. N'a reușit. Atunci s'a înțeles cu Bozântan, ca să-și facă uitat paltonul. Nici această încercare n'a reușit.

Intrat, Bozântan, iarăși în grup, cordoanele din spate și-au luat forma inițială.

Mai departe, observasem toate mișcările prin fereastră; vorbe, însă, n'am putut prinde cu urechia niciuna. Cu ușurință putui să urmăresc, cum din grupul camarazilor unul câte unul era dus.

Primul a fost luat Niki. In urma lui plecară doi gradați din cordon, după ce primeau câte două frânghii din legătura aflată în brațele subofițerului.

Nu s'au mai întors...

La un mic interval de timp îl iau pe Caranica, apoi pe Doru... Si așa, fiecare camarad părăsește grupul, urmărit fiind de subofițerii respectivi, cari se aprovizionau, mai întâi, cu frânghiile prevăzute.

Mă uitam la ceas şi număram minutele. Până la trei fără un sfert a durat rărirea şirurilor din cordon. Atunci a fost legat cu frânghii Trandafir, ultimul din FRONTUL DE ONOARE AL CAPITANULUI...

De vorbit nu vorbea nimeni în sală. Din când în când, numai Domnul Clime repeta întrebarea:

—N'au plecat încă, măi băeţi?

—Nu, Domnule Inginer! răspundeam sau eu sau Livezeanu.

Dela postul meu de observaţie nu mă mişcam însă. Fereastra mea avea cel mai deschis orizont. Deaceea nu trebuia să-mi scape nimic.

Deodată bâzâitul motoarelor străpunge liniştea până la mine. Apoi, din ce în ce mai mare, acceleraţia creşte, se aude mai bine spre colţul corpului de gardă. Mi-am îndreptat privirea spre porţiunea străzii, în direcţia oraşului, ca să cuprind sub ochi şi faza finală. Apare prima dubă, arată greu împovărată, de se legăna în hopurile mari, pline cu apă de ploaie. La cel mult 30 de metri apare a doua. Se clătina şi ea pe strada hopuroasă, împroşcând apa murdară peste sârma ghimpată... Mai la urmă o maşină mică, de lux, se ţinea de ele, dar nu le-am mai văzut... dispărură prin neîntrerupta ploaie... Strada a rămas din nou pustie. Populaţia oraşului dormea nestingherită, în toiul nopţii, iar înrăiţii câini ai curţilor vecine şi-au amuţit lătratul enervat de altădată... Radierea reflectoarelor aprinse în curte şi pe ziduri se ostenea cu alungarea întunericului greu, îmbibat cu duhul necurat al urzitoarelor, protejate de orele mici în care se mişcau strigoii.

Noapte, frig, ploaie şi un vânt subţire dela nord au împrietenit plecarea *Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor* spre drumul fără de întoarcere... Dar din vârfurile celor cinci turle sbierau feciorii de români din adâncul piepturilor, mai aprins ca orişicând:

—Postul... numărul unu... Biiineee!

—Postul numărul doi... Biiineee!

—...

—Postul... numărul cinci... şi mai... Biiineee!!!

Mă dau jos dela fereastră şi trecând la uşă anunţ tuturora:

Au plecat cu două dube pe drumul către oraş!

—Bine, DUMNEZEU să le ajute! răspunde Domnul Comandant al Bunei Vestiri Gheorghe CLIME!

LAURIAN ŢÂLNARU

MASACRELE DIN NOAPTEA DE 21/22 SEPT. 1939

SE împlineşte un pătrar de veac dela mascrarea elitei legionare. *Dictatura carlisto-politicianistă, asistată de generali şi prelaţi netrebnici, a masacrat sute de legionari de elită în lagărele de concentrare şi pe tot cuprinsut Ţării. Din fiecare judeţ poliţia carlistă a ridicat câte 3-7 legionari cu totul nevinovaţi şi i-au ucis fără nici un fel de judecată. Corpurile lor mutilate au fost aruncate apoi pe la răspântie de drumuri sau expuse în pieţele publice spre a îngrozi lumea. Spectacolul a fost de un sadism fără seamăn. Dar nici unul din aşa zişii «apărători ai drepturilor omului» n'a ridicat cuvânt de protest. Nici atunci şi nici în anii ce au urmat. Presa «democrată», inspirată de aceleaşi forţe ale întunericului care au urzit crima, a învăluit oribilele fapte în conspiraţia tăcerii. Mai mult: un exponent al acestei lumi, W. Churchill, cel care ne-a sacrificat Ţara, Bolşevicilor, are cinismul să laude pe sceleratul Carol al II-lea ca pe un «om în toată puterea cuvântului!» («Un homme dans toute l'acception du terme». Journal Politique 1936-1939, p. 289).*

In lumina acestor fapte apare clar cât de respingătoare este ipocrizia acestei speţe de «umanitarişti» sau «democraţi». Amoralismul lor este tot atât de crud ca şi cel bolşevic. Şi aceste afinităţi de structură îi atrage spre «coexistenţă». Camarazii noştri au căzut victima conspiraţei celor fără morală şi fără Dumnezeu. Primejdia a tot crescut de atunci. Şi astăzi, întreaga aşezare creştină a lumii este ameninţată să fie surpată. Toţi oamenii care doresc să fie cu adevărat *liberi, trebue să ia seama. Pomenind pe camarazii noştri la un pătrar de veac dela martirajul lor, îi preamărim ca eroi, ai adevăratei libertăţi —ai libertăţii creştine— şi ne închinăm cu smerenie în faţa martiriului lor.* Eternă să le fie amintirea! *Redăm din jurnalul martorilor oculari:*

Cum au fost martirizați legionarii de la Râmnicul Sărat

În după masa zilei de 21 Septembrie 1939, un plutonier de jandarmi, care comanda gărzile dela închisoarea R.-Sărat, le șoptise celor închiși vestea despre omorîrea lui Armand Călinescu. Erau siguri că desnodământul fatal se apropie. Li se spusese de multe ori că cea mai mică agitație afară îi va costa viața. Vor fi împușcați: Sima Simulescu vede pentru prima dată colțul din spatele închisorii, unde el de mult prezicea că vor fi împușcați și în care scop aranjase brazda de flori în forma de mormânt. Noaptea începe extrem de agitată. Chiar în seara acelei zile se dublează gărzile și mai ales cu soldați necunoscuți. Ba mai mult, toți devin extrem de gravi, chiar și plutonierii care mai înainte schimbau câte o vorbă cu ei. Celulele așezate pe culoarele înguste și igrasioase se pregătesc de ceva groaznic. N'a dormit nimeni toată noaptea. Cel mai mic sgomot îi făcea să tresară. Abia în spre ziuă când ațipise câte unul se aud ropote de bocanci, zurnuit de chei și apoi se opresc la celula inginerului Clime. Un sergent descuie sgomotos celula și un sublocotenent de jandarmi, nou venit, citește de pe sală: «Inginerul Gh. Clime să iasă afară». In timp ce inginerul Clime, cu privirea lui semeață și ochii de vultur încadrați de sprâncenele-i stufoase, își ducea cu demnitate trupul îmbrăcat în haine vărgate, sublocotenentul îi arunca o privire de fiară nemiloasă. Toți se frământau neliniștiți de ce-i vor face. La vreo jumătate de oră s'au auzit vaete înfundate. Era glasul lui Clime, desfigurat de chinuri că abia mai puteai să-l recunoști. După altă jumătate de oră, care a trecut greu ca un an, în care timp vaetele străbăteau tot mai stinse, s'a auzit o rafală de mitralieră și apoi, la câteva minute, două golanțe înăbușite care au încheiat calvarul. Toate aceste împușcături au fost trase în spatele închisorii, chiar în colțul prevăzut de Simulescu. La vreo săptămână a explicat un plutonier că pe Clime l-au chinuit groaznic, i-au străpuns mâinile cu baioneta, au tăiat din el bucăți de carne și i-au sfărmat apoi capul cu patul armei, el îndurând totul ca un mucenic fără să protesteze. Din când în când câte un vaet îi scăpa fără voia lui, dar se reculegea inmediat. Văzând că nu-i pot smulge nici prin chinuri vreo declarație, l-au scos afară. Aici Clime, în luptă cu moartea, s'a sprijinit de sârmele ghimpate, să nu se prăbușească. A ridicat ochii în sus la Dumnezeu și a strigat: «Doamne, Doamne, facă-se voia Ta»! In acest timp sublocotenentul care manevra mitraliera, congestionat la față, a început să tragă. Când Clime s'a prăbușit la pământ, a răsuflat și bestia: «Na, să-ți arăt eu ție, să mai strigi Doamne, Doamne»!

Acest martiragiu a impresionat atât de mult pe plutonier, încât povestea cele de mai sus cu un fel de fior sfânt.

Din nou s'au auzit pași pe scări, din nou chei și s'au oprit la Bănică Dobre și iar vocea sublocotenentului: «Sa iasă individul Bănică Dobre»! Ceeace s'a și executat. Omul cât bradul, care în hainele vărgate părea și mai lug'eroul din Spania și-a urmat călăul fără murmur. De data aceasta mitraliera și cele două gloanțe înăbușite, cu care se asigurau călăii de distrugerea celui proscris, a urmat mai repede. Rând pe rând au fost scoși: ing. Aurel Serafim, Nicolae Totu, Gh. Istrati, Al Cantacuzino, Sima Simulescu, av. Cristian Tel, Gh. Furdui. av. Mihail Polihroniade, dr. Craja și Gh. Apostolescu. Și din nou mitraliera și-a început țăcănitul de moarte. Ultimul, Gh. Apostolescu, ca prin minune n'a fost atins de gloanțe și a stat nemișcat până dimineața pe pavajul din curte. Când au venit asasinii, a început a striga după ajutor. Un șir de detunături și ultimul supraviețuitor al închisorii își încheia viața. Se luminase de ziuă. Închisoarea cu cadavre înțepenite în bălți de sânge a fost expusă oprobului public. Se aud glasuri de femei plângând și câte un țipăt de copil, dar care sunt fulgerate de strigătele răgușite ale jandarmilor, de înjurăturile și insultele aduse «ticăloșilor ce au trădat țara».

Transportul fantomă... (Masacrele din lagărul Vaslui)

Dimineața, apel. Prin cele două curți ale lagărului, încătușate de câte opt rânduri de sârmă ghimpată și puternică pază jandarmerească, cea dinspre șoseaua ce duce la Iași, care nu cuprinde decât aleea din față lată de patru metri și cea din spate, puțin mai mare, dar accidentată și improprie pentru plimbat, băieții, îmbrăcați sărăcăcios, sorb cu nesaț aerul răcoros al dimineții, bucurându-se de soarele care reușise să se ridice deasupra unei trâmbe de nori negri ce obloneau răsăritul. Mulți cu galenți de lemn în picioare, băști pe cap și fețele înrămate de bărbi mari discutau în grupuri, spunând glume sau tălmăcind vise.

La ora 9 seara se dă stingerea. Lumina electrică, primitiv instalată, se închide dela contor, îngropând întreg lagărul într'un întuneric de mormânt. Încet, încet, cei închiși adorm. Mulți visează. Visele sunt singura lor evadare și singurul lor contact ca lumea celor

liberi. Deaceea unii zâmbesc, alţii rostesc fraze neînţelese... Câţiva sunt neliniştiţi, au coşmaruri. Firi mai sensibile sunt munciţi de dihănii monstruoase ce umplu văzduhul şi se coboară asupra lagărului cu ghiare înspăimântătoare.

În dormitorul 15, Valeriu Cârdu se trezeşte la ora 3 noaptea, tot numai o apă şi gâfâind din greu. A avut un vis teribil. Simte nevoia ca să vorbească cu cineva, spre a-şi linişti spaima. Constată că nu e singurul care s'a trezit în dormitor. Turburat, anunţă pe ceilalţi că se va întâmpla o mare nenorocire, fiindcă a avut un vis groaznic. Liniştit de camarazii lui şi obosit de şarpele colos care voia să-l înghită, aţipeşte din nou.

Afară luna strălucea puternic pe bolta înstelată. Cu tot farmecul şi căldura plăcută a nopţii, ceva prevestitor de rele devenea tot mai apăsător. Se aud tropăituri de paşi grei, zăngănit de arme, iar, din cân în când, comenzi scurte, care, deşi trebuiau să fie tainice, se aud totuşi destul de bine prin tonul apăsat şi răstit cu care sunt pronunţate.

«Plutonul I înconjoară aripa stângă a clădirii. Plutonul II continuă învăluirea şi ţine contactul strâns cu întâiul. Compania a treia învăluie aripa dreaptă. Compania a patra, pe frontul din faţă»!

Comandantul probabil că orânduește acum trupa în spate, căci comenzile se aud tot mai încet, dar prin aceasta tot mai fioroase. La câţiva metri de sârma ghimpată, soldaţii sunt îngrămădiţi unul lângă altul, având aspectul unor îngrădiri vii. Pe sub copaci se văd clar mitralierele instalate, iar pe dealul dinspre Apus două sau trei tunuri. O agitaţie extraordinară. Spre ziuă, clădirea era luminată din toate părţile cu reflectoare puternice, la lumina cărora se vedeau sute de baionete, una lângă alta, dispuse împrejurul lagărului. În jurul mitralierelor, soldaţii se aşezaseră în poziţie de tragere. După ce ochii au început să se obişnuiască cu lumina sălbatică a reflectoarelor, puteai remarca căştile de oţel, hainele şi feţele soldaţilor din regimentul de infanterie Vaslui. Stănilă, care dormea în odăiţa din capătul dormitorului 16, este cel dintâi trezit de nişte sgomote suspecte. Se ridică şi priveşte pe geam. Este cea mai apropiată fereastră de comandamentul militar. Vede lumina în toate încăperile comandamentului şi o mare animaţie. Dinspre gardul dela drum, poate prinde şi el câteva comenzi scurte: «Grupa întâia treci lângă gard. Grupa a două ascultă comanda la mine» !Alarmat de toate aceste pregătiri suspecte,

Stănilă deschide uşa dela odaia lui, ce serveşte de frizerie şi unde doarme singur şi iesi pe scena din capătul dormitorului 16. Jos în dormitor deasemenea un sgomot suspect, şi la lumina ce se reflectă de afară pe pereţi, putu să vadă un militar care căuta pe peretele de lângă uşă întrerupătorul electric.

«Ce, nu se aprinde? întrebă sublocotenentul.

«Nu, replică Stanilă, fiindcă e întrerupt curentul dela contor».

«Unde doarme studentul Mircea Teohari»? întrebă din nou sublocotenentul.

«Aici, lângfă scenă», răspunse Stanilă şi îi arătă în jos, la picioarele lui, patul lui Mircea Teohari.

Sublocotenentul îl scutură de mână, de piept şi îi zise foarte turburat.

«Sculaţi-vă şi vă faceti repede bagajul, că mergeţi la Ciuc»!

Vestea păru suspectă. E pentru prima dată când jandarmii spun unde te duc. Grăbit apoi, trecu la alte dormitoare şi din fiecare deşteptă după lista pe care o avea în mână, pe doi, trei spunându-le-acelaş lucru. Era ora trei şi jumătate, când veni rândul să-l scoale pe Valeriu Cârdu. Peste aproape o oră toţi erau gata de plecare şi aşteptau la poarta strâmtă de ieşire prin sârme.

Erau 32. Toţi aceştia cele mai preţioase flori ale lagărului. Nici unul dintre noi care-i cunoşteam, nu am fi putut alege mai bine. Inainte de plecare, fiecare îşi făcuse în genunchi rugăciunea sa către Dumnezeu si acum erau senini la faţă şi veseli. Unii dintre cei rămaşi au vrut să-i încurajeze că nu poate să fie nimic rău şi că într'adevăr vor fi duşi la Ciuc, aşa cum a anunţat sublocotenentul. Valeriu Cârdu însă a făcut un semn cu mâna şi cu capul, ca şi cum totul s'a sfârşit, zicând:

«Acesta e transportul fantomă».

În acest timp au fost ridicate şi santinelele dela dormitorul 1 şi astfel băeţii au putut să ia contact cu căpitanul de rezervă Ungureanu, care era izolat cu alţi 18 băeţi aduşi din Bucureşti şi care aflaseră de pedepsirea lui Armand Călinescu. Spre întărirea celor spuse, le arată şi o bucată de ziar pe care cu mare greutate a reuşit să o strecoare în lagăr. Bujin Nicolae a mai avut vreme ca să strige de pe geam, în dialectul macedo-român, celor care plecau, vestea. Plecarea lor nu mai era o enigmă. Se aşteptau că va urma ceva groaznic şi discutau cu înfrigurare prin dormitoare, ascunzând scrisorile pe care cei plecaţi le-au lăsat pentru părinţii, soţiile şi copiii lor. I-a trezit din această frământare muzica militară

din Vaslui, care a început sa cânte puternic un marș cu bătae de tobă la fiecare tact. La scurt timp, rafale de mitralieră, care au durat vreo zece minute, a răsunat puternic dealungul văilor, îngrozind pe cei dinlăuntru. Au urmat, mai apoi două împușcături scurte, perechi, perechi, de 32 de ori. Simțeam cum glonțul se înăbușă aproape și intră în plin.

«S'au săvârșit mucenicii noștri», a adăugat într'un târziu, căpitanul în rezervă Ungureanu, ca trezit din altă lume, în timp ce toți ceilalți căzuseră în genunchi lângă paturile lor, înăbușindu-și suspinele, unii plângând cu hohote. A durat situația aceasta ceasuri întregi. In zilele următoare nici nu se simțea că mai este cineva în lagăr. Toți erau niște umbre.

Chira Aurel, care se urcase în pod, să poată urmări evenimentele, istorisește cutremurat cum a văzut că i-au legat pe toți unul de altul și i-au scos fără bagaje în marginea râpei din dreapta lagărului și acolo sublocotenentul de jandarmi Cinghiță, care i-a și sculat din somn, a dat drumul mitralierei instalată dinainte acolo și așa s'au prăbușit unul câte unul.

In cursul zilei, se vedeau din podul lagărului cârduri de copii, aduși cu sila, străjeri și jidani ce veneau să vadă pe cei uciși. Mulți copilași au plâns și au leșinat în fața acestui spectacol barbar și înspăimântător. Nu știu ce cap de pedagog scelerat s'a gândit să facă educație în aburii calzi de sânge, tinerelor vlăstare.

Între mulțimea care se înghesuia tot mai numeroasă în spatele cordonului de jandarmi, aceleași rânjete demonice, ca și la moartea Mântuitorului, se bucurau de sângele mucenicilor noștri. Erau jidanii care abundă în Vaslui ca și în toate orașele moldovene. Legionarii împușcați erau umflați la față, plini de sânge închegat la un loc cu țărâna în care căzuseră, unii cu ochii scoși, alții cu gura sfărâmată sau cu fața sdrențuită în dezordine, unii la picioarele altora. După două zile, au fost aruncați într'o groapă comună în cimitirul de animale din Vaslui.

Carnajul dela Ciuc.

Noaptea aceasta fusese extrem de sbuciumată. Mai toți avuseseră visuri îngrozitoare. Nicoară Iordache, cu chipul lui bun și vorba blajină și plină de modestie, liniști pe cei din dormitorul său cu o glumă și încheie cu obișnuita sa încurajare: «O să fie bine...»

Pela ora două și jumatate unul din curte strigă: «O mașină»! Câțiva de prin dormitoarele dela etaj o urmăresc pe șoseaua dintre Ciuc și Odorhei, pentru a vedea jos în vale, dacă apucă spre lagăr sau o ține înainte spre Odorhei.

«Vine, vine la lagăr»! vestiră observatorii de sus.

Câteva grupuri de băeți de prin curtea de răsărit și din jurul basinului de apă, așezat pe a treia terasă, se apropie spre corpul de gardă sau populează aleea din fața opusă a lagărului, pe unde duce și drumul dela corpul de gardă la comandamentul militar, printr'o admirabilă plantație de brazi pe coasta de dincolo de sârmele ghimpate. Au fost maiorul dela Legiunea de Jandarmi din Ciuc, însoțit de un alt ofițer de jandarmi, ce au trecut foarte turburați, aruncând priviri dușmănoase băeților . La vreo jumătate de oră a fost chemat la comandament av. Pavelescu Gh.

În acest timp, un plutonier a șoptit unuia dintre băeți vestea pedepsirii lui Armand Călinescu, care s'a răspândit apoi ca fulgerul prin tot lagărul. Bănuiala, pe care de mult o aveau că vor fi împușcați, începuse să devină o certitudine. Lui Pavelescu i se pusese în vedere să se pregătească, căci în seara aceea trebuia să meargă la București. Pavelescu a refuzat să iasă, dorind să împărtășească aceeași soartă cu cararazii săi. Îndată apoi li s'au dublat gărzile si ofițerul în mod grav, a făcut inspecție pe la toate posturile, dând anumite ordine și consemne, sentinelelor.

La ora două noaptea când unii ațipiseră, se aud desfăcându-se zăvoarele dela ușa principală dela intrarea de jos, zornăit de chei, pași grei tropăind pe coridoare, bătăi puternice prin ușile dormitoarelor, însoțite de următoarea sinistră poruncă:

«Sculați, Domnilor, c'au intrat Ungurii în Ardeal și trebue imediat să evacuați lăgărul acesta și să mergeți o parte la lagărul din Vaslui și altă parte la lagărul din Bacău»!

Această cobitoare poruncă a fost apoi brutal și rapid servită și la etaje. Ea a căzut ca trăsnetul. Nimeni însă n'a crezut în această înscenare, ci dimpotrivă toți și-au întărit și mai mult convingerea ce o aveau de mai înainte și anume că ceasul suprem s'a apropiat. La lumina lămpilor cu petrol pe care le-au aprins în grabă, au putut identifica figura unui sublocotenent nou venit așezat în fruntea unui grup de plutonieri, sergenți și soldați. După ce fiecare și-a făcut câte o rugăciune, au coborît în grăbă cu bagajele în curte. De după sârme, de jur împrejurul lagărului, sclipeau baionetele soldaților, ca o limbă de pădure metalică și vie, ce făceau și mai fioroase cleștele sârmelor ghimpate.

După ce s'au coborât toți în curte, sublocotenentul a repetat pentru ultima oară ceeace spusese la fiecare dormitor, adăogând ca încheiere:

«Cei care mergeți la Vaslui, veți pleca imediat acum cu mine, iar ceilalți, ce mergeți la Bacău, vă veți urca înapoi în dormitoare și veți aștepta până mai târziu, când pleacă și lotul Dvs.»

După aceea, tremurând de turburare, a citit lista de 44 de băeți în frunte cu Stegărescu, ce urma să facă parte din primul lot.

Sub o foarte puternică pază jandarmerească, au scos astfel dintre sârme, tot ce a avut lagărul mai bun, cele mai alese virtuți românești, pe care Țara poate nu le va mai avea multă vreme.

Cei rămași au fost urcați înapoi în dormitoare și ușile ferecate din nou și păzite de jandarmi. Totuși au putut vedea dela ferestre, cum toți cei scoși afară au fost opriți în fața comandamentului și legați câte doi unul de altul. După aceea a fost încins tot grupul cu niște funii lungi. Când totul a fost gata, au fost coborâți între jandarmi, pe drumul în spirală ce se lasă prin tufiș spre șoseaua Odorhei-Ciuc. La vreo sută cincizeci de metri, pe nesimțite jandarmii au tot rămas în urmă și când au ieșit într'un luminiș, din dosul unei tufe din dreapta o mitralieră a început sa verse foc într'o rafală inspăimântătoare, căreia îi răspundeau ecouri prelungi de pe toate văile. Câteva vaete înăbușite și grupul a început să se culce la pământ. Unii în luptă cu moartea, sbătându-se se ridicau iar dela pământ, dar iarăși îi culca mitraliera ucigătoare. Se înălțau apoi alții și astfel la scurte intervale, mitraliera s'a oprit și iarăși a început de vreo zece ori, în timp de opt sau zece minute, cât a durat îngrozitorul masacru.

Un plutonier a povestit în urmă că Nicoară Iordache, după prima salvă, s'a ridicat împreună cu cei ce erau legați cu el și a salutat moartea cu cuvintele: «Trăiască România Legionară! Trăiască victoria legionară»! N'a apucat bine să termine ultimele cuvinte, căci o rafală i-a străpuns inima, omorându-l fulgerător. Din tot grupul n'a mai rămas decât o grămadă de trupuri în agonie, încleștate, unii peste alții, brăzdate doar de râulețe de sânge. Câte unul mai mișcă automat mâna sau piciorul, sau în supremă durere, se mai sbătea încă mușcând cu dinții din țărână. După aceea călăii, scrâșnind din dinți cu cele mai spurcate înjurături, i-au deslegat aruncându-i prin noroiu. În urmă s'au mai auzit de patruzecișipatru de ori câte două gloanțe de armă înăbușite și apoi iar tăcere.

În lagăr, durere și așteptare înfrigurată. Erau în mijlocul a două carnaje: unul care se consumase și altul care le fusese anunțat și trebuia să vină din clipă în clipă. A durat tensiunea asta maximă până la ziuă.

A doua zi lumea din împrejurimi a fost adusă de autorități la locul îngrozitorului supliciu.

Peste două zile legionarii împușcați au fost aruncați într'o groapă comună în cimitirul unui sat din apropiere, numit Toplița, douăzeci la un cap, douăzeci la altul și patru deasupra, cum s'a întâmplat și cu ceilalți legionari împușcați în tot cuprinsul Țării.

Mucenicia legionarilor din Spitalul Brașov.

În marginea orașului Brașov, la poalele muntelui Tâmpa, se înalță trist și monoton cuptorul suferințelor -spitalul-o clădire înaltă dispusă în sistem vagon, care răspândește în jurul ei un miros greu de acid fenic.

La etajul întâi, într'o odae sărăcăcioasă în capătul clădirii dinspre fabrica de postav Scherg, se topesc în grele suferințe legionarii bolnavi din închisoarea dela Râmnicul Sărat și din lagărele Vaslui și Ciuc. Chipuri palide, îngălbenite și supte de boală și trupuri sub cearșafurile pătate de tinctură de iod, par mai curând niște fantome. În locul unor mâini iubitoare atât de scumpe bolnavilor, care să le aline durerile, sclipesc fioroase baionetele sentinelelor ce isbesc bocancii grei pe dușumele și care îi țin în părăsire, desnădejde, lipsă și teroare. Numai groaznicele chinuri și autoritățile pot ajunge până la ei.

Într'un colț tușește sec și își aruncă afară plămânii roși în temniță, Căpitanul Șiancu. Din când în când îl năpădesc lacrimile. Cu mare greutate i se permisese cu câteva zile înainte să fie vizitat de un delegat al Moților, care îi destăinuise viața extrem de grea pe care o duc Moții roși de mizerie și boală și îi ceruse să lupte din răsputeri ca să scape de moarte și pușcărie, fiindcă el le este singura speranță a lor. Când istorisea despre procesul Moților cu jidanul Tischler, se însuflețea, se îmbujora la față și te făcea să trăești toată drama acestui neam chinuit.

În tot salonul stăruia un aer greu și o atmosferă de plictiseală și enervare pe care ți-o da boala, complice cu riguroasa pază jandarmerească.

Într'o odae dispusă pe coridorul ce se întinde paralel cu salo-

nul de mai sus, zace de zece luni Pihu Grigore, adus din lagărul dela Ciuc grav bolnav de o boală ce-l rodea de mai mult timp, pentru care se internase încă pe când era liber, în spitalul Filantropia. Agenţii l-au ridicat, însă, într'o seară, în halatul spitalului şi l-au trântit în beciul poliţiei, iar de aici l-au transportat la Ciuc de unde, în stare foarte gravă, l-au dus apoi la spitalul din Braşov. Este îmbrăcat în acelaş halat cu dungi roşii, cu care a fost adus şi la Ciuc, dar aşa de slăbit, încât este de nerecunoscut.

Pela ora două şi jumătate au fost pe neaşteptate inspectaţi de maiorul de jandarmi din Brasov. Era congestionat la faţă. Se vedea că ascunde în suflet o mare grozăvie. A cercetat grăbit uşile dela salonul legionarilor, abia articulând un «bună ziua» celor dinăuntru şi, spre mirarea tuturor, a triplat gărzile, care şi aşa erau de prisos la uşa unor oameni atât de mult istoviţi de boale. Un sfert de oră mai târziu se putea vedea clar din salon un tricolor mare îndoliat ce a fost arborat deasupra fabricei Scherg. Peste încă un sfert de oră au putut afla dela un soldat şi cauza acestor chinuitoare surprize: Armand Călinescu, cel mai mare călău al neamului românesc, fusese pedepsit de legionari. Feţele lor ofilite au devenit roşii, iar trupurile lor înviate din boală. Ştiau sigur că desnodământul fatal se apropie. Vor fi omorîţi. Au început să se angajeze între ei tot felul de comentarii,, sărind dela una la alta, sau întrerupând brusc firul discuţiilor. Orele treceau greu. Noaptea s'a coborît teribilă, aducând cu ea nu numai obişnuita înăsprire a suferinţelor, dar mai ales marea necunoscută. Deşi unii erau toropiţi de boală, nimeni nu putuse adormi, ascultând paşii enervaţi ai sentinelelor.

Spre ziuă, o larmă ciudată: tropăituri pe scări, porunci scurte şi răstite au răsunat în salon, iar după câteva minute, uşa a fost isbită, puternic în lături şi astfel şi-au făcut apariţia un colonel, un maior şi un căpitan, însoţiţi de câţiva plutonieri. Toţi erau jandarmi. În timp ce ochii tuturora s'au oprit asupra colonelului, care era în frunte, acesta, după o clipă de ezitare, a rostit brutal următoarea poruncă din înalt ordin:

«Vă îmbrăcaţi imediat toţi, că mergeţi în alt spital; afară de domnii inginer Virgil Ionescu, avocat Budişteanu şi doctor Milcoveanu».

Avocatul Cotigă a cerut colonelului să-i spună destinaţia unde vor fi transportaţi. Colonelul a început să bâlbâie un răspuns plin

de înţeles. Cotigă înţelegând deplin mucenicia lor a explodat cu ultima energie:

«N'aş fi crezut, Domnule colonel, că ar fi posibil vreodată ca un militar român să tragă în fraţi români de acelaş sânge şi mai ales în cei mai sinceri şi mai curaţi luptători ai neamului. Vă va condamna naţia, findcă Dv. o sfârtecaţi şi o ucideţi. Această mişelie îngroapă neamul într'o nouă robie. Ne dăm bucuroşi cenuşa noastră şi nu pentru noi avem durere, ci pentru faptul că Dv. sfâşiaţi harta României Mari»!

Pe faţa colonelului se putea citi neîncrederea totală, pornire pătimaşe şi ipocrizie, ce-l determina la următoarea milogeală: «Ce să fac, Domnilor, am şi eu ordin, nu sunt vinovat cu nimic», însoţită de o strâmbătură a feţii şi o ridicare din umeri.

Funda, care şi el se pregătise de plecare, căci la început toţi au fost anunţaţi că pleacă, a scăpat de moarte numai datorită faptului că dactilografa dela Inspectoratul de Jandarmi îi scrisese greşit numele: Burda în loc de Funda. Cu mare greutate a obţinut apoi dela colonel permisiunea să îmbrăţişeze pe Pihu înainte de plecare, care l-a primit cu următoarele cuvinte:

«Măi Fundaş ne ucid călăii. Nu-i nimica, măi! De când aşteptam eu moartea, să mă odihnesc în împărăţia lui Dumnezeu, alături de Căpitän»!

După o ultimă îmbrăţişare,, n'au mai rămas în salon decât cei trei şi Funda, care plângea cu hohote înăbuşite în pernă şi căruia nu-i răspundea decât acustica salonului, ce părea acum pustiu. Fiindcă mai niciunul dintre cei ridicaţi nu putea merge pe picioare, au fost duşi de jandarmi. Tabloul era într'adevăr groaznic să vezi nişte trupuri topite, coborâte pe scări şi apoi urcate între zeci de baionete într'o maşină jandarmerească, plină de noroi, ce avea să facă lugubrul transport. Dacă este cea mai mare nedreptate şi unică în istorie să împuşti oameni fără nici o condamnare, apoi este cea mai mare neomenie să împuşti bolnavi din spitale.

După ce, cu greu, a putut fi aşezat Pihu pe o bancă, un pluton de pandarmi condus de un ofiţer au înlănţuit pe cei din maşină. Sdruncinăturile maşinei condusă sălbatic pe drumuri proaste de ţară provocau gemete şi vaete în maşină. Aproape de Râşnov, inginerul Ionică n'a mai putut răbda:

«Unde ne mai duceţi, domnilor? Terminaţi odată cu noi, nu ne mai chinuţi atâta»!

Ofiţerul dădu o poruncă scurtă şi maşina se opri în mijlocul

unui câmp, la o margine de pădure. Cerul senin ca sticla adusese martori toate stelele ce priveau lăcrămând la oribilul spectacol. Răcoarea dimineții pătrundea nemiloasă trupurile slăbite ale băeților care dârdâiau de frig. Căpitanul Șiancu abia își mai tragea sufletul în spasmele tusei. Încercuiți de jandarmi au fost duși apoi în câmp, legați de mâini unul de altul și plutonul care se și așezase în poziție de tragere, la o distanță anumită, astepta doar ordinul. Cele câteva clipe care mai urmară au fost groaznice. Călăii își adulmecau neputincioasa pradă, ce abia se mai putea ține pe picioare.

«Arma la ochi și trageți» ¡ Au răsunat puternic văile de o salvă înspăimântătoare. Trupurile lor slăbite, s'au prăvălit.

Nimeni n'a putut observa în semi-întunericul nopții și în larma aceasta că Herghelegiu, a reușit să se deslege și să se refugieze în pădurea de alături. Abia după o jumătate de oră, când jandarmii au voit să încarce trupurile celor morți în mașină și să-i ducă în Brașov spre a-i expune publicului, și-au dat seama că unul lipsea. I-a cuprins groaza și au început să se învinuiască unul pe altul, pornind imediat poteri prin pădure. Herghelegiu era căutat cu o vigelență extraordinară, ca și cum tot răul ar fi stat în faptul că el mai trăește încă. Seara a fost dat și la radio un anunț cu rugămintea insistentă că oricine știe de el, să-l denunțe imediat poliției, asigurându-se solemn că denunțătorul prin aceasta va face cea mai mare faptă națională, pentru care va avea, pe lângă răsplata națiunii, și o frumoasă recompensă. Încolțit de jandarmi, Herghelegiu nu putuse de fapt să se salveze, ci doar să se urce într'un copac. Când a fost observat nici nu l-au mai coborât, ci l-au împușcat de jos ca pe orice vânat. Tot în ziua aceea a fost dus și el lângă camarazii lui, ce erau expuși în centrul orașului Brasov sub aceeași firmă osânditoare, spre bucuria jidanilor și a tuturor dușmanilor țării.

Preot Șt. PALAGHIȚĂ
(din colecția «Buletinul Informativ» al legionarilor refugiați la Berlin, 1940)

MITI DUMITRESCU

(Răsbunătorul morții Căpitanului)

Pe Miti Dumitrescu l'am cunoscut pentru prima dată în Martie 1939, în refugiul dela Berlin. Venise cu câteva săptămâni în urma noastră.

Pe drumul refugiului îl mânase înfrigurata întrebare «dacă trăește Căpitanul». În acea perioadă de timp svonul că trăește Căpitanul tindea să devină o certitudine pentru cei mai mulți. Sentimentul legionarilor ca și al întregei suflări românești care nu puteau concepe «moartea Căpitanului» era din ce în ce mai cinic alimentat de Siguranță cu fel de fel de svonuri. Se urmărea diluarea revoltei și potolirea setei de răsbunare prin lansarea și întreținerea acestei iluzii. Nu curiozitatea l-a indemnat pe Miti Dumitrescu să caute lămurirea acestei întrebări. Ci alt ceva: Năprasnica hotărâre care se învolburase în pieptul lui în dimineața acelei triste zile de Noembrie, când s'a anunțat oficial și cinic asasinarea Căpitanului, era suspendată acum de întrebarea «dacă El trăește». Așa dar rostul lămuririi lui era adânc!

Din prima clipă cum l-am cunoscut m'a sondat în această

chestiune. Credea că eu aş fi printre aceia puţini care ar cunoaşte adevărul. Apoi mi-a spus că are misiunea de la Nicoleta să afle adevărul şi să se întoarcă în Ţară. Simt şi astăzi privirile lui înfrigurate ţâşnite din ochii săi mari şi frumoşi cari reflectau în adâncuri vălvătaia unei mari tensiuni sufleteşti.

Deşi nu-l cunoşteam şi nici n'auzisem despre el — Miti Dumitrescu era de curând încadrat în Mişcare — mi-a inspirat deplină încredere. I-am impărtăşit gândul întreg şi poziţia care ni-o fixasem în această chestiune şi care în esenţă era următoarea: Căpitanul nu trăeşte. Siguranţa, după lovitura de şoc, dată prin comunicatul oficial, manevrează acum în sensul de a destrăma în svonuri contradictorii şi în confuzie orice atitudine fermă a Mişcării Legionare. Trebue să întoarcem această manevră. In general pentru marile masse legionare, întărirea credinţei că trăeşte Căpitanul nu numai că nu strică dar este chiar necesară pentru greaua perioadă de tranziţie în care ne găsim. Insăşi conducerea Mişcării trebuie să simuleze că este derutată şi că se leagănă în această *iluzie*. Însă întreaga acţiune va trebui să şi-o bazeze pe faptul precis: «Căpitanul a fost asasinat».

In timpul când îi făceam această expunere faţa lui Miti se schimba alternativ în modul cel mai impresionant. La gândul că nu trăeşte Căpitanul faţa lui se întuneca adânc şi totuşi parcă la lămurirea acestui gând i se ilumina ca o noapte de furtună brăzdată de fulgere. Apoi s'a comprimat sub muşchii care pe îndelete începeau să se destindă spre înseninare. Părea că revolta învolburată năprasnic din ziua morţii Căpitanului şi zăgăzuită luni dearândul de chinuitoarea incertitudine, se prăvălea acum peste zăgazul rupt în albia implacabilei sale hotărâri iniţiale. Acum putea fi senin pentrucă şi drumul pe care îşi propusese să meargă era clar.

Aşa a fost tot timpul cât a mai stat printre noi: luminos, senin, înalt, distins, corect şi elegant la gând, la vorbă, la gest şi la faptă. Când îl vedeai îţi aduceai aminte de omul nou, de eroul pe care îl dorea şi aştepta Căpitanul. «Un uriaş în mijlocul istoriei noastre care să lupte şi să biruiască împotriva tuturor duşmanilor Patriei... Tot ce-şi poate imagina mintea noastră mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rasa noastră mai mândru, mai înalt, mai drept, mai puternic, mai înţelept, mai curat, mai muncitor şi mai viteaz». Parcă aceste rânduri ale Căpitanului au fost croite pe talia lui Miti, căci nu pot fi altele care să-l oglindească mai complect.

Intr'o zi de Iunie veni la mine în cameră. Mi-a spus că şi-a fixat ziua plecării. Vroia să-mi încredinţeze un pacheţel în care se găseau lucrurile lui cele mai dragi: scrisori şi fotografii de acasă şi corespondenţa avută cu camarazii săi din Ţară. Înainte de a mi-o preda s'a uitat dus cu gândul la o fotografie: era a surorei sale care ţinea în braţe un copilaş. Era emoţionat ca în momentul ultimei despărţiri-căci se vede şi-a pus în gând ca întors în Ţară să nu mai meargă pe la ei — dar îşi stăpânea cu multă discreţie emoţia.

Inainte de plecare ne-am plimbat singuri pe aleea cu mesteacăni dela Amalienhof. Rar s'ar putea vedea atâta măreţie şi seninătate în preajma unei hotărâri care îl ducea spre jertfa totală. La despărţire mi-a strâns emoţionat mâna, s'a uitat adânc în ochii mei şi mi-a spus: «Aveţi grijă ca Mişcarea să nu se rătăcească de pe linia Căpitanului»... A plecat. Parcă îl văd şi astăzi păşind măsurat şi elegant pe aleea cu mesteascăni înverziţi unde la mângăerea soarelui, păsările, florile şi întreaga făptură ridica imn *vieţei pământeşti*! Când a ajuns la cotitură s'a întors, a ridicat braţul şi a salutat. Dar mie mi s'a părut mai mult a fâlfâit de aripi cu care un arhanghel venit să pedepsească îşi lua sborul spre seninătatea Dacilor nemuritori.

Jertfa lui Miti Dumitrescu şi a camarazilor săi are adânci semnificaţii. Mai toţi prahoveni (doar Ovidiu Isaia era originar din Macedonia), au erupt din stratul ţărănesc al poporului român rămas nealterat. Pe acest fond «dacic» educaţia şi ideia de jertfă a Căpitanului a rodit mai mult. Aci era în elementul său. Trecerea prin şcoli înalte bântuite de filosofia materialismului iudaic unde totuşi s'au distins — nu i-a alterat in esenţa lor. Dimpotrivă le-a biciuit şi mai mult setea după învăţătura Căpitanului care avea ca

apoteoză *înfruntarea morții*. Miti Dumitrescu ca și prietenul său drag, Nae Dumitrescu, mort în explozia din strada Căpitan Oarcă, despre care adesea îmi vorbea cu atâta emoție, făcea parte din pleiada aceia de intelectuali tineri cari au găsit în Mișcarea Legionară un sens în viață mai potrivit esenței lor rasiale și pe care nu-l puteau găsi în altă parte. Făcea parte din marea armată a «Dacilor nemuritori» cari trăesc în neamul românesc formând nesecatul isvor al Mișcării și cari indiferent dacă sunt încadrați sau nu, tot ai Căpitanului sunt. Ceeace a îngrozit mai mult lumea veche la pedepsirea lui Armand Călinescu a fost tocmai faptul că mai toți acei cari se jertfeau cu atâta voluptate și în special Miti, nu figurau în «fișele» dela poliție. Ce rost mai aveau atunci închisorile, lagărele de concentrare și toate «fișele» poliției din moment ce fulgerarea putea veni din orice parte?

Lupta lua adevăratul ei sens. Mișcarea Legionară nu mai era o mână de exaltați «care putea» fi nimicită prin strângerea și nimicirea lor. Era însăși esența nației. Dar mai mult: Până la Miti, eroismul legionar al «Nicadorilor», al «Decemvirilor» și al tuturor camarazilor căzuți, deși de aceeași esență, totuși nu putea fi apreciat și încercat în toată adâncimea lui. Trăia Căpitanul în care se oglindea fiecare dintre aceia cari mergeau să se jertfească și care constituia o chezășie că jertfa lor va rodi, iar Căpitanul, «va face o Țară frumoasă ca soarele sfânt de pe cer». Călăii noștri au crezut chiar că voluptatea de jertfă este determinată exclusiv de acest lucru și au fost siguri că după dispariția Căpitanului se va stinge și flacăra eroismului legionar. Intr'o discuție pe care a avut-o Armand Călinescu cu G-l Sichitiu acesta i-a spus că dacă va dispărea Codreanu va dispărea și Mișcarea Legionară. (Circ. Nr. 145.)

Faptul că nu s'a produs vreo reacțiune imediat după moartea Căpitanului le-a'ntărit această convingere. Luni dearândul și-a plimbat Armand Călinescu din în ce mai sfidător grimasa lui satanică peste o întreagă lume cernită de durere mută. Pentru mulți cari începeau să se clatine și să se scufunde în «mlaştina desnădejdii», părea totul sfârșit!

In munții de suferință și jertfă legionară, Miti Dumitrescu va rămâne un pisc, lângă Căpitan și alături de ceilalți mari eroi ai Legiunei. Prin ei va respira neamul românesc în Istorie.

«Ei strălucesc în Istorie ca niște chipuri de aur care, fiind pe înălțimi, sunt bătute în amurg de lumina soarelui, în timp ce peste întinderile cele de jos, fie ele cât de mari și cât de numeroase se așterne întunericul uitării și al morții».

CONSTATIN PAPANACE

Berkenbrüch 21 Sept. 1941

CAPITOLUL VI

ACTUALITATEA LUI CORNELIU CODREANU

ASASINAREA UNUI CREZ

O crimă împotriva umanităţii

CORNELIU Zelea Codreanu, acest îndrumător de suflete, maestrul vieţii noastre, al unei generaţii întregi, a fost asasinat la 29/30 Noembrie 1938 în Ţara Românească, pe pământul strămoşilor lui, pe care el i-a cântat şi ei prin cântecul lui ne-au binecuvântat sufletele noastre. A fost asasinat sub învinuirea infamă de «trădător de ţară», el care şi-a consumat viaţa pentru binele României, pentru ca să-i deschidă porţile viitorului către o soartă mai bună şi să-i asigure în faţa tronului lui Dumnezeu un loc după măsura sufletului său neprihănit.

Legile ţării au fost schimbate peste noapte pentru ca să i se găsească vină şi să i se poată înscena procesul acela mişelnic, cu şedinţe secrete, ascuns de ochii nefericitei noastre naţiuni căzută pe mâni ucigaşe de venetici; acel proces cu uşile'nchise, care rămâne pururi deschis în sufletul nostru, în faţa umanităţii.

A existat acum un sfert de veac o crimă împotriva umanităţii, împotriva lui Dumnezeu: a fost asasinat un om care purta în suflet idealul lumii, un sfânt pe care românii îl pomenesc în rugăciunile lor.

Cine este autorul acelei oribile crime?

Noi îl arătăm astăzi omenirii denunţându-l acelor instanţe create în actualitate de însuşi el, criminalul, perfid arbitru al păcii,

mentorul de totdeauna al ideilor «umanitariste». Speculând pe paradoxe și polarități doctrinare el își rezolvă țelurile promovându-și interesul din adversitățile dintre ideologii și popoare, urzind în tihnă pânza înstăpânirii sale întinsă peste lume ca un păianjen apocaliptic.

Noi nu deschidem problema antisemită nici astăzi și n'am deschis-o nici ieri. Corneliu Codreanu, învinuit ieri de antisemitism, el n'a fost antisemit. El a reprezentat doar un fenomen de viață românească, soluția salvatoare pentru un neam amenințat în ființa, în pământul și viața lui, de avalanșa colonizatoare a unui neam străin care venea să-l cucerească.

Și dacă Codreanu a pus ieri în țara românească problema iudaismului, a pus-o ca un îndrumător pe linia de viață creștină. Pentru el antisemitismul nu se punea pe plan rasial, biologic, ci pe plan etic, spiritual. El niciodată nu s'a gândit la distrugerea poporului evreesc, ci la refacerea poporului românesc; la refacerea lui morală; la refacerea omului prin crearea unui mediu sănătos. Acest om, dacă era român, era prin aspirații, iar nu prin sânge. Au existat în Legiune turci (instructori legionari), și unguri, și chiar evrei (creștini, însă; dintre ei un exemplu, Dinu Paul, a primit moartea pentru Legiune). Ca soluție practică în problema evreiască (pentrucă constituiau 10 % din populația țării), Codreanu, putem spune, era prosionist, prin formula sa care stă scrisă în «Cărticica Șefului de Cuib»: «Românii, în România, iar pentru evrei, Palestina.» A anticipat, oarecum, înființarea statului lui Israel (dupăcum a anticipat multe lucruri pe care astăzi le vedem cu ochii și le simțim urmările pe carnea și pe sângele nostru. Ieri îl socoteau din altă lume, pentrucă nu l-au crezut; astăzi, e actual, că vorbesc toți cu limbajul lui de ieri. Până când și alianța franco-germană a fost prevăzută de Căpitan; era formula lui pentru salvarea Europei din vremea în care era acuzat de filonazism sau fascism, natural, de către pigmeii politicianismului care după aceea ne-au vândut țara bolșevismului ca să intrăm sub imperiul satanei. Despre filonazismul lui Codreanu a scris clar Moța care era însuși cuvântul Mișcării: «Da, Germania, dar nu Germania lui «Deutschland über alles». Faptele, după aceea au demonstrat această poziție: Corneliu Codreanu a fost asasinat cu asentimentul lui Adolf Hitler, a doua zi după întâlnirea dela Bergdesgaden dintre Carol II și Hitler (vezi Grigore Gafencu: Preliminarii la al 2-lea răsboi mondial). Iar la 21 Ianuarie 1941 Antonescu declanșează

prigoană împotriva Mișcării Legionare la 3 zile după întoarcerea din Germania dela întâlnirea cu Hitler, declarând în discurs public «Umbra Führerului se află în spatele meu»; după aceea legionarii au fost strânși de Gestapo din toată Europa și aruncați în lagărele naziste dela Buchenwald, Dachau, și Sachsenhausen, și nu unu, ci patru sute, și nu oarecari, ci șefii de județe, prefecții și miniștrii cu toată conducerea Legiunii.

Am făcut această paranteză, nu ca să ne plângem și nici ca să acuzăm pe cineva sau să obținem vreo absolvire pentru noi cei de azi, că nici nu avem nevoe și nici n'are cine să ne-o dea. Omenirea are de gândit mai degrabă la absolvirea ei în fața armatelor lui Lucifer care vin sigur, că sunt conduse de aceeași mână ocultă care se chiamă «coexistența» între cele «două lumi» astfel denumite ieri în expresia lui Corneliu Zelea Codreanu, când încerca să arate lumii primejdia. Și pentru asta a fost băgat în pământ.

Aceasta era ușor dealtfel să se întâmple în România (această Românie pe care, dupăcum se vede, în zadar a încercat Corneliu Codreanu s'o smulgă din mâna forțelor oculte care aveau la îndemână presa, finanța și politicianismul (noi îi spunem «politicianism» falsei democrații a ideilor egalitare bazate pe electiune și sufragiu universal care promovează canaliile, adică dictatura anonimă a interesului personal, sursa de injustiție în omenire. Este antidemocrația. Democrația adevărată se bazează pe principiul selecțiunii, adică pe etica elitelor, pe «omul nou», erou al cinstei, muncii, onoarei și sacrificiului, preconizat de Corneliu Codreanu, care prin libera ierarhizare a valorilor instaurează, nu «egalitatea» (concept aparținând doar planului rațional, pentrucă în realitate nu există), ci echitatea socială, care are sens, nu de drepturi în raport de legi, ci mai mult de îndatorire față de semen, după legea dragostei lui Cristos. Este singurul concept sociologic care corespunde în realitate democrației. Si, ca o nenorocire pentru țara românească, aceste forțe ale întunericului mai aveau la dispoziție și pe regele țării, Carol II, acel scelerat, concubin al evreicei Elena Wolf.

Iată dece și de cine Corneliu Codreanu a fost ucis.

Și va veni să depună în numele lui neamul românesc. Vor veni să depună munții despăduriți și satele lăsate în ruină; și va veni să depună Canalul Dunării, cimitirul neamului românesc pe care l-a cerut evreica Ana Pauker lui Stalin. Și umanitatea întreagă va depune, pentrucă este vorba de o «crimă împotriva umanității»;

împotriva unui neam de omenie, împotriva unui om luminat care a vrut să-și ducă neamul pe căile lui Dumnezeu.

Fără îndoială că se vor fi bucurat cei care l-au ucis și vor fi zis cum au zis părinții lor de fiecare dată când își ucideau profeții cum au zis când L-au spânzurat pe cruce pe Cristos: «Am scăpat de EL»; și s'a văzut că n'au scăpat nici de profeți și nici de Cristos.

Și spunem acest lucru fiindcă Mișcarea Legionară, creație instinctivă a Neamului Românesc pentru însăși mântuirea sa, prinsă în forme și crescută de Corneliu Zelea Codreanu, în spirit antiiudaic iar nu antisemit, prevedea pentru Israel nu numai un stat, ci și o increștinare a lui, și fixate raporturile ca atare (cum spuneam mai sus: evrei creștini în rândurile Legiunii), ca să fie în spiritul Sfintei Scripturi care spune (sf. Pavel, către Romani, cap. 11, vs. 15, 23-26): «Dar și aceia (evreii) dacă nu vor stărui în necredință, se vor altoi, căci puternic este Dumnezeu, să-i altoiască iarăși... Și așa tot Israelul se va mântui, precum este scris: «Va vení Isbăvitorul din Sion și va abate necredința de la Jacob... Căci dacă lepădarea lor a adus împăcarea lumii, atunci ce va fi primirea lor, dacă nu o înviere din morți?»

Și Corneliu Zelea Codreanu a crezut în toate acestea, pentrucă a luptat și a primit martiriul în numele sfânt al ARHANGHELULUI MIHAIL Protectorul credinței creștinilor.

1938-29/30 Noembrie-1963.

PENTRU «FOȘTII LEGIONARI»

dela «Glasul Patriei» din Pankow

O condiție pe care Corneliu Codreanu a pus-o legionarului este: «numai acela este legionar care duce lupta până la sfârșit».

Ei bine, Lucifer nu-și dă seama că nu poate atinge pe Arhanghelul Mihail. Că această lege legionară înseamnă că nu există «foști legionari»; că dacă numai duci lupta, niciodată n'ai fost legionar. Așa că Legiunea nu poate să fie pângărită nici de dușmani și nici de nechemati din sânul ei. Ea poate să fie rănită sau ucisă. Și va trăi, că viața ei nu-i neapărat fizică, ci morală neapărat.

Se știe că toată acțiunea satanică a comunismului din țară nu se reduce decât la un anti-legionarism, dela teroarea din închisori și metodele infernale de răsturnare a ethosului legionar din centrele de reeducare studențească dela Pitești, etc., și până la «Glasul Patriei» din Pankow unde mai toți colaboratorii sunt aduși dintre rândurile legionare «reeducate» și scriu acolo împotriva Legiunii pentru exilul românesc din ordinul Comunismului care-i denumește «foști legionari».

Acestor «foști legionari» le răspundem. Acestor singure fantome ale României de ieri, azi produs ersatz al ideologiei materialiste confecționat în centrele de reeducare în serie și subministrat românilor liberi; pentrucă iată-i strânși pe toți la un loc în acelaș punct din afara frontierelor, la Pankow și cu aceeași misiune. Dacă ar fi convinși acești

«reeducați» de creeace scriu, dacă scriu voluntar ceeace scriu, și-ar fi găsit acolo în țară vreo tribună la care să scrie, și dintre ei admitem că s'ar fi pripășit și vreunul pela «Glasul Patriei». Dar, ca să vină toți buluc, și atât de ușor, în străinătate, iar țara să nu știe nimic de ei, aceasta dovedește cât de voluntar scriu ceeace scriu. Noi însă îi luăm așa cum ei se declară, fără nicio circumstanță atenuantă în ceeace privește vreo metodă pe care ar fi adoptat-o, sau în raport de starea psihologică creată de teroarea din țară, că poate reședința lor e tot în temnițele din țară de unde li se smulg semnăturile după bine cunoscuta metodă comunistă. E posibil și asta pentrucă nu atribuim nicio eficacitate acelei geniale etice a «spălării creerului» sau a psihologiei «reflexelor condiționate», aplicată oamenilor de Pavlov. Această «stiință» e pentru animale, nu oameni; iar noi considerăm omul om.

Așa că luăm de bun tot ce se scrie acolo în «Glasul Patriei» și le răspundem acestor «oameni» după cele ce afirmă azi și după ce au fost ei ieri ca din această contradicție din ființa lor să vedem în ce constă acea «obiectivitate» în numele căreia ei vorbesc azi românilor liberi administrând în suflete otrava stăpânului pe care-l slujesc. Voluntar sau nevoluntar, responsabilitatea rămâne; responsabilitatea față de sufletele pe care le otrăvesc; ea rămâne pentrucă este legată de conceptul «om» în singurele sale dimensiuni: cele fixate de Etică, știința caracterului. Ea nu admite circumstanțe atenuante. Iar dacă e vorba de drogare și de injecții, adică de iresponsabilitate, atunci responsabilitatea ar cadea asupra noastră dac'am tăcea; că surtem liberi. Deaceea noi le răspundem.

Cine sunt acești oameni «foști legionari»?

Părintele Dumitrescu Borșa preot Comandant legionar, făcut parte din echipa lui Moța și Marin pe frontul împotriva comunismului din Spania. Radu Gyr Comandant legionar mare poet autorul «Sfintei Tinereți Legionare. Nichifor Crainic care ieri era purtat pe umeri de studențimea din Chișinău strigându-i: «Eroul dela Jilava», după procesul Duca. Si alții.

Și ce spune «Glasul Patriei» despre Codreanu, prin cuvântul marilor naționaliști de ieri? Luăm ultimul număr din 10 Decembrie 1964.

Vorbesc de chiromanție și de «astrologie», că au descoperit-o în «Insemnări» intime ale lui Codreanu din 1933, publicate recent în exil pentru prima oară de d-l Ilie Gârneață; niște note personale scrise accidental fără semnificație doctrinară pentrucă altfel le-ar fi pus Codreanu în cartea «Pentru Legionari» apărută după aceea. Dar

ei au luat trunchiat aceste citate. Și chiar așa trunchiate, nu vedem unde este «Astrologia». Că înșiră Codreanu câteva fapte care au fost cu noroc și s'au întâmplat «Vinerea» sau că îi vin în minte lunile mai nenorocoase în ultimii ani de luptă și că se oprește uneori asupra numărului 13 sau 7?

Dar care român nu face aceste reflecții? E aproape o notă specific românească, cine știe, dacă nu-i reminiscență din antichitatea noastră, că suntem un popor de care abia își aminteau grecii homerici, și-am creat mitologie, poate că originea mitologiei grecești. Poate că e vreo reminiscență în neamul nostru din școlile orfice, pitagorice doar e știut că Zalmoxis a fost discipolul lui Pitagora. Ce poate fi compromițătoi că te gândești spontan la semnificația vreunui număr, sau la vreun semn rău? Cine poate dovedi că nu există și semne rele? În marii filozofi găsim asemenea observații a realității spațio-temporale. Și nu ca note marginale sau însemnări de carnet zilnic ci ca puncte importante în sistemul lor. Dar Istoria Filozofiei nu-i taxează de Chiromanți sau astrologi, sau să vină cu invective ca «științificii» dela «Glasul Patriei».

Aceste reflecții asupra structurii realității spațio-temporale legate de o anumită simbolică e și ea o atitudine metafizică în fașă căreia nu i se poate aplica criteriul stiințific ci din contra trebue luată așa cu tot acel farmec al naivității pe care Dumnezeu Marele artist îl dă creației Sale, cea mai înaltă pe scara psihofizică: omenirea. Sunt milenii întregi în care omenirea a trăit în farmecul acestei naivități metafizice care descrețește fruntea Creatorului în fața creației sale așa cum farmecul naivității copilului descrețește fruntea părintelui. Să devodești copilului că nu există Moș Craciun? Ce mare filozofie¿ și repulsivă. Ba să-l mai bagi și'n temniță pentru asta, ca să-i speli creerii. Și să-i dovedești că nu există Dumnezeu, că nu Dumnezeu îi dă să mănânce, așa după scabroasa «genialitate» a lui Satan cel împopoțonat cu mausoleele materialismului dialectic. Este ridicol că spune Codreanu «că Sfânta Vineri l-a ajutat»?

Dar acestui lucru, dacă nu-l admiți ca adevăr nici măcar în simbolica lui, cel puțin atribue-i valoarea estetică pe care o are; nu spune nimeni de Homer că este «ridicol» sau că este «babă» chiromantă că-și conduce eroii după oracole. O fi având și asta o semnificație. Pentru «roboți» desigur ca nu. Pentru roboți «Sfânta Vineri» e ridicolă, dar că-l scoți pe «Genial» din mausoleu și-l arunci în stradă, și din timp în timp mai scoți încă pe câte unul și pui pe altul; și cine? tu însuți; ca o dovadă a contradicției totale din ființa ta, dovada caren-

ței de fundament a sistemului tău, că «mausoleul» intră și el în «dialectică», adică nu e nimic, ci doar cum spuneam, o pană la pălăria lui Satan. Dar corifeii dela «Glasul Patriei», slugile lui Satan, nu văd acest «ridicol» și ei își împlinesc liniștiți misiunea pe simbria unei pâini, pâine dospită cu sângele camarazilor lor rămași acolo în camerele de tortură sau duși lângă sufletul «Căpitanului»; mausoleul de duh, mausoleul nevăzut al neamului românesc, al milioanelor de morminte fără cruci, oasele împrăștiate pe pământuri până'n Siberia. Și peste acest mausoleu nevăzut de jertfă și suferință se înalță azi mausoleul împărăției lui Lucifer, care -și tocmește, cu arginții lui Iuda, simbriași pe toată fața pământului. Aceștia sunt și «foștii legionari» dela «Glasul Patriei», care ieri conduceau opinia românească în numele lui Codreanu și îngenunchiau pe străzi când Codreanu trecea în fruntea unităților legiunii sale în formă de cruce. Astăzi iată ce spun apostolii de ieri ai românismului, despre Codreanu, culmea cea mai înaltă a spiritualității românești. Ei vin în numele sistemului comunist, care le dă ordin să scrie împotriva lui Codreanu infamii până la acuzația de «Criminal»; vin în numele acestui sistem comunist care de o jumătate de secol a instaurat în lume Etica Crimei și care ia postura de procuror strigând dela bara «Tribunalelor Umanității» acuzând: «Crimă»; tocmai pentru ca să-și ascundă aceasta notă a sa caracteristică.

Desigur din gura lor și Sfantul Dumitru a fost «criminal», și Stefan Vodă cel Sfânt, care depe patul de moarte se scoală și tae capul mișelului.

Dar întrebăm noi, umanitatea întreagă, toți oamenii care merg la răsboi, sunt criminali? Indiferent că ucid sau că nu ucid; că ucid în potență sau în act.

Iar cei care nu merg la răsboi, mai sunt și dezertori pe deasupra. Nu vorbim de preoți pentrucă preoții merg la răsboi și binecuvintează drapelele; și au existat preoți care au și tras și continuă să fie preoți.

Și toți care trag depe tranșee într'un semen anonim n'ar fi ei și mai mult decât criminali, pentrucă aceea ar trebui să fie socotită o crimă odioasă care nu are alt suport decât teama instinctivă și conștientă de moarte, că n'ai între ce alege; glonțul inamicului sau al plutonului de execuție al Tribunalului de Răsboi. Că sunt care dau «crimei» lor un suport moral superior, de aspirații, etc., sunt ei criminali? Nu sunt? Nu știu.

Întrebăm însă. Cine are mai mult suport moral? Acela care merge dintr'un destin implacabil la răsboi în gloată, sau acela care individual dintr'o datorie dureroasă, dintr'o conștiință proprie a restabilirii unei armonii ruptă de un mișel, se ridică cu sacrificiul vieții sale și poate al mântuirii sale, întru apărarea credinței și neamului său care merge pe căile lui Dumnezeu, și el crede în mântuire pentrucă luptă pentru credință?

Un preot poate el răbda să i se scuipe pe altar? Și dacă poate răbda, mai poate face el slujbă pe acel altar, dacă are credință în el?

Ori ce-a facut Codreanu și Moța? Că'n lume «se tragea cu mitraliera în obrazul lui Cristos», iar în România se scuipa pe Biserica strămoșească.

Și cine îi acuză astazi? Nimeni alții decât «profesioniștii crimei», care aplică sistematic în masă și pe decenii crima ca pe un medicament aplicat nu răufăcătorilor ci societății întregi ca metodă a teroarei la care-i supus fiecare individ, vinovat și nevinovat, fără mandat de arestare în baza unor instanșe judecătorești de stabilire a delictelor.

Dar iată ce spune Corneliu Codreanu în legătură cu aceasta problemă:

«... Dacă preoții binecuvintează armele, înseamnă ca sunt bune.

Dacă sunt bune, înseamnă că le pot întrebuința și ei (căci e penibil, în adevar penibil, ca ei să spună soldaților: trageți numai voi cu ele, noi nu tragem că e păcat).

Iar dacă nu sunt bune, pentru ce le binecuvintează?

Preotul cu crucea și cu pușca?

Întreb: cine va putea scoate din Istoria Românilor sau care Sinod va putea afurisi pe Popa Balint, și pe alții ca el, care în adevăr au stat cu pușca într'o mână și cu crucea în alta.

Cine va fi acela care va afurisi în numele Bisericii Catolice pe călugarul care a murit acum două săptămâni la mitralieră, alături de alți călugări, după ce a tras toate cartușele, apărându-și altarul și sfintele icoane?

Pe câmpul de luptă sunt trădători. Ei sunt împușcați de plutonul de execuție. Biserica nu afurisește plutonul. Din contră ia parte la scenă.

...Iată fapte, fapte de pe pământ.

Cred însă în superioritatea nepieritoare a principiului Bisericii Creștine: Biruința veșnică și adevarată este Biruinta născută din martiriu.

...Linia istorică este una: aceea pe care o trăim noi. Căci noi

trăim în veac. Linia Bisericii este cu mult deasupra noastră. Către ea tindem, dar nu realizăm decât puţin. Pentru că trăim sub condamnare şi sub piatra de moară a păcatelor noastre, a lumii, şi a moşi-strămoşilor noştri.

Recunoaştem că suntem păcătoşi: aceasta este atitudinea legionară faţă de Biserică.» («Scrisoare răspuns unui Preot Profesor» ,25-XI-1936.)

Şi se ştie, pe această linie până unde a mers Corneliu Codreanu. Până la cel mai conştient act de jertfă, până la Martiriu.

Iar cu mulţi ani înainte luase hotărîrea pentru toată viaţa lui: post negru Vinerea.

Dar şi pentru aceasta va fi acuzat: de «Chiromant» şi «astrolog»; de către «umanitariştii» materialismului dela «Glasul Patriei» din Pankov.

Cine ştie, poate că scrisul lor, totuşi ar avea o circumstanţă atenuantă de a fi o simbolică (gândim noi): singura cale ce le-a mai rămas acestor nefericiţi chiar printre cele ascunse, pentru a da să se înţeleagă în lume realitatea din ţara ocupată şi «satanizată» de comunişti, în care nu mai încap mormintele de atâta crimă săvârşită din 1944 încoace. Poate că sunt o ispăşire a neamului întreg aceste crime de astăzi, pentru crimele de ieri din 1938 şi 1939, a căror victime n'au fost nimeni alţii decât Codreanu şi sutele şi sutele de legionari, elita tineretului românesc. Ispăşire a neamului întreg pentru tăcerea lui de atunci. Că acea tăcere se prelungeşte astăzi în lugubra tăcere a închisorilor comuniste, a României de sub pământ.

Că noi întrebăm: Unde e Iuliu Maniu? Şi Mihalache, şi George Brătianu?

Unde sunt Episcopii neamului, miile de preoţi şi luptători, şi scriitorii noştri reprezentativi? Şi, unde sunt chiar ideologii socialismului lor din România, Pătrăşcanu, etc.? Unde sunt milioanele de morţi la Canalul Dunării şi în foametea organizată din Moldova, şi milioanele de Basarabeni şi de Bucovineni duşi depe pământul străbun?

Desigur că cei dela «Glasul Patriei» din Pankov la aceste crime se gândesc când împroaşcă cu noroi această mare figură a Neamului Românesc Corneliu Codreanu, educator naţional şi paladin al Creştinătăţii.

O ANUMITĂ ADAPTARE LA CONJUNCTURILE POLITICE ACTUALE

Capitanul, prin Legiunea Arhanghelul Mihail, a iniţiat în sânul Neamului Românesc o revoluţie morală, un stil nou de viaţă care a schimbat înfăţişarea spirituală a unei generaţii întregi.

Acest stil de viaţă a apărut atât de diferit lumii în care trăim, că adversităţile n'au mai contenit şi obstacolele ni s'au ridicat în faţă cât munţii.

Dece aceste adversităţi? Dece aceste obstacole?

Nu mă refer la ura inamicilor Neamului Românesc care s'au năpustit asupra Legiunii şi prin închisori, lagăre şi crime politice i-au nimicit fiinţa fizică tocmai pentrucă vedeau în ea autenticitate, întruchipare de ideal, deci certitudinea că ea va ajunge într'o zi să reprezinte cea mai puternică redută a aspiraţiilor noastre naţionale.

Nu mă refer nici la acei români care s'au făcut unealta acestor inamici ai Neamului Românesc şi pentru care încătuşarea legionarilor era condiţia guvernării lor tiranice.

Nu mă refer deci la această lume şi nici la lumea politicienilor care în virtutea practicelor unei anumite democraţii balcanice ne-au considerat adversarii lor veşnici.

Mă refer la lumea de bună credinţă care, fără resentimente, nu ne-a înţeles pentru simplul motiv că eram diferiţi de ea.

Acea lume dela care ne-au rămas anumite calificative: rebeli, huligani, etc., lume care a crezut că atunci când Căpitanul și-a propus realizarea unui nou tip de om, când și-a pus problema revoluționării în sensul unui nou stil de viață, vine cu aceasta să schimbe așezământul ființei omenești obligând-o la o anumită formă originală indicată de el, instaurând astfel o nouă instanță etică.

De aci toate adversitățile. De aci toate obstacolele din partea oamenilor de bine care n'au avut posibilitatea să ajungă să ne cunoască și să recunoască în noi în fond însuși idealul lor de viață pe care într'un mod pasiv îl reprezentau.

Pentru acești oameni sunt scrise aceste rânduri și mai ales pentru camarazii noștri legionari care gândind că vor înlătura adversitățile s'au grăbit întotdeauna să schimbe ceeace nu se poate schimba, adică anumite structuri ce stau ca o condiție la baza Mișcării Legionare.

A încerca să schimbi ceeace nu se poate schimba, este clar o acțiune fără de sens, ineficace, pentrucă lumea inamică nu te vrea în niciun fel, oricât te-ai schimba și dacă-ți cere să te schimbi e numai pentruca să te desființeze. Iar lumea de bună credință nu-ți poate cere să te schimbi înainte de a te fi înțeles.

Acești camarazi ai noștri ar fi trebuit înainte de toate să facă înțeleasă concepția de viață a Căpitanului. Ori ei au dat dovada că ei înșiși n'au înțeles-o, din momentul ce au încercat în mod rațional să-i schimbe condiția ei de a fi, principiile ei de bază care traduc o realitate vie care trăește în inimi iar nu în speculații de doctrină politică, de sistem.

Ceeace trebuiau să facă ei cunoscut lumii, dacă era atât de necesar, este că realizarea omului nou în conceptia Căpitanului nu-i decât problema centrală care a preocupat omenirea dela începutul ei și până astăzi și nu se va închide această problemă cât va mai exista omenire pe pământ. Ei trebuiau să facă cunoscut lumii că lupta Căpitanului n'a fost un simplu moment politic trecut care cere în actualitate revizuire, ci o contribuție activă la rezolvarea unei probleme de etică profundă, contribuția activă a geniului românesc la efortul dramatic către perfecțiune al societății umane.

Ceeace trebue sa se știe din concepția Căpitanului este că realizarea omului nou pentru care el a militat, nu înseamnă forțarea firii omenești, nici anularea vreunei coordonate a vieții, deci instaurarea altei etice decât aceea înțeleasă universal. Căpitanul făcànd din Mișcarea Legionară școala omului nou (așa cum el o denumește), înțelegând prin asta școala caracterului, nu face altceva decât să afirme în mod intuitiv și să pună în practică ceeace Filosofia Morală fixează ca unic obiect formal al eticei: caracterul.

Intrând într'o oarecare expunere a acestei teme ce a preocupat de milenii gândirea omului, afirmația de mai sus înseamnă că viața luată în sinea ei, prin faptul că e trecătoare și schimbă de sens de la un moment la altul, nu poate constitui obiectul definitiv al eticei, acesta trebuind căutat în ceeace este durabil adică în ceeace rămâne din existența noastră trecătoare și ne dă conștiința de ceeace suntem în mod perpetuu. Ce rămâne din întreg acest șir de ani în noi care să ne garanteze permanența, dacă nu lucrurile (materiale și imateriale) pe care le săvârșim în această trecere continuă. Simțim că săvârșind aceste lucruri, ne facem pe noi înșine, adăogând cu fiece zi ce ne consumă, un anumit fel de a fi, pe deasupra actelor și obiceiurilor pe care ni le însușim, fel de a fi în care ne privim cu ochii sufletului ca într'o oglindă vie ce se deslușește din ce în ce mai mult până la clarificarea definitivă care este momentul morții. Prin ceeace facem în viață ne facem în acelaş timp pe noi înșine și aceasta este ceeace ne rămâne din viață: caracterul.

Ni-l însușim, ne însoțește, e permanent. Deci numai el poate fi considerat din punct de vedere etic.

Aceasta este doctrina așa numitei etice integrale a caracterului. Cazuismul i se opune, însă rămâne ineficace neputându-se prin el să se rezolve în mod prestabilit, rațional, de la caz la caz, situațiile vieții noastre, făcând abstracție de caracter, instanța definitivă a eticei.

Această temă centrală a Filosoficí Morale clasice o găsim condiție practică la baza școlii omului nou pe care a întemeiat-o Corneliu Zelea Codreanu și fecunditatea ei dovedește desfășurarea activității legionare pe toate tărâmurile: politic, social, național și religios. Acestea nu au fost câmpurile de luptă pe care conjunctural le-am fi ales noi; ci automat ne-am trezit pe toate aceste planuri prin faptul ca ideea de caracter, felul de a fi, ethosul, era însăși poarta care deschide câmpul eticei către politică, sociologie și religie.

De aci autenticitatea celor mai spontane atitudini ale Căpitanului și corespondența lor perfectă cu teoriile eticei speculative. Un exemplu doar:

Căpitanul a spus că în această școală dacă va intra un om va trebui să iasă un erou pe toate planurile.

Pornind deci dela realitatea strictă a omului din noi, fără a pune altă condiție decât credința nelimitată Căpitanul a transformat în menire destinul nostru. Au venit în Legiune nu oameni aleși după un anumit șablon de perfecțiune, ci oricine a crezut ajungând fiecare până unde puterile l-au dus pe drumul perfecțiunii către idealul de viață eroică. Mii au fost cei care și-au dat viața în cel mai conștient act de jertfă. Ații au sucombat la jumătatea drumului.

Am avut cu toții un destin fixat de realitatea primară a omului din noi și am fi rămas cu toții sclavii acestui destin dacă nu ni s'ar fi pus în față idealul care a afectat voința noastră și ne-a transformat destinul în conștiința unei misiuni, în menire morală, consistând aceasta în a ajunge cu ceeace suntem, sa fim ceeace putem fi.

Acesta a fost mobilul profund care a mişcat voința Căpitanului și taina realizărilor lui: eticitatea; focul acesta viu care năştea din el. Iară adversitățile pe care le-a înfruntat nu se explică decât privind lupta sa prin prisma acestor probleme care au preocupat gândirea omenească în tot decursul istoriei, probleme care in el s'au realizat dintr'o dată ca printr'o inspirație.

Toate grupările politice din România s'au ridicat în numele unui program pentru rezolvarea unei anumite situații poltice.

Iuliu Maniu pentru problema națională. Ion Mihalache pentru problema țărănească. A. C. Cuza pentru problema iudaică; și fiecare din ceilalți s'au ridicat pentru câte o problemă după rezolvarea căreia n'ar mai fi avut partidul respectiv nicio rațiune de a fi.

Căpitanul a denunțat însă toate programele. Singura lui preocupare a fost crearea caracterelor. Caractere capabile să rezolve problemele tuturor programelor. Caractere ce nu constituiau preocuparea esențială a niciunui partid, și care se găseau foarte rar. Dacă au existat acelea s'au înțeles cu el.

Se mai poate pune problema schimbării anumitor principii legionare?

Care să fie înțelesul acelor speculatii de doctrină care se fac în vederea unei eventuale democratizări?

Dar ce înseamnă democrație? Mai întâi va trebui ca noțiunea aceasta să-și recapete conținutul pierdut.

Ca să facem uz de termenul «democrație» în accepțiunea lui actuală e o chestiune doar de ordin speculativ.

Căpitanul a creat Mişcarea Legionara cu un țel precis: acțiunea; nu speculația. Dacă ar fi fost în preocuparea lui să dea un program, un sistem, un mod optim de a ne instituționaliza, el ar fi fost un gânditor speculativ, un înțelept al unor precepte. Ori Căpitanul a fost mult mai mult: Un maestru al vieții noastre. Preceptele pe care ni le-a lăsat el sunt reflecțiunea morală a actelor pe care el le-a verificat ca bune în viața și lupta sa, acte cărora le-a dat permanență ridicându-le la rangul de legi. Modificând aceste legi, vom rezolva poate problema adaptării noastre la momentul vremii, însă cu prețul renunțării la permanență, la testamentul pe care ni l-a lăsat. Schimbând acest testament înseamnă să schimbăm însăşi reflecțiunea morală a actelor Căpitanului, esența Mișcării Legionare.

Evident că există o problemă a adaptării la vremi. Există o practică a lucrurilor care exercită întotdeauna o presiune, uneori implacabilă, asupra principiilor. Această practică se schimbă de la un moment la altul. Ea obligă la impreciziune şi incoerență. Adaptarea la conjunctură existând ca problemă, ea nu trebue ridicată la categorie de sistem, de instituționalizare, pentrucă impreciziunea şi incoerența automat atrag desființarea principiilor. O astfel de adaptare trebuește respinsă ca fiind contra permanenței legionare.

Ar fi posibilă o anumită adaptare care să afecteze pe oameni dar în anumite condițiuni, normele rămânând neschimbate. Principiile Căpitanului nu le putem schimba. Am aderat la Mişcarea Legionară, **nu** pentrucă ni s'a prezentat ca o doctrină care prin ea însăşi ne satisfăcea, ci pentrucă am avut încredere în Căpitan. Normele legionare nu reprezentau pentru noi o doctrină luată în sine, doctrină pe care o admitea spiritul nostru în obiectivitatea ei. Ele erau pentru noi mai mult decât norme; erau normele Căpitanului. Credeam în ele pentrucă erau ale lui și în urma unei educații îndelungate ni le însuşeam. Ne-am supus lor nu fără intermediul Căpitanului. Și ne-am schimbat.

Acum, ce schimbăm noi schimbând normele? Nu convine doctrina legionară vremurilor de față?

Dar, indefinitiv există o doctrină legionară în ea însăşi? Iar dacă există, nu se confundă ea oare cu etica? Ori Etica e aceaşi, dela Socrate și Seneca până la Sfinții Părinți ai Bisericii și până

la filosofii contemporani. Originalitatea Mişcării Legionare constă în minunea prin care s'a realizat această etică în sutele de martiri graţie Căpitanului, graţie neamului nostru care ne-a dăruit atâta zestre morală pe care-o duceam în marşul morţii noastre cântând pe văile munţilor nepăsători de gloanţe şi baionete «Moartea numai Moartea Legionară, ne este cea mai sfântă nuntă dintre nunţi».

Ce norme se mai pot schimba în viaţa noastră?

Există un stil de viaţa legionară, o tradiţie a normelor noastre. Ori stil şi tradiţie sunt două cuvinte care prin însăşi etimologia lor exclud ideea modificării.

Actele Căpitanului, au căpătat valoare de legi pentru noi şi trebue să se dea de la sine înţeleasă alterarea încrederii noastre în Căpitan în momentul în care ne gândim la schimbarea normelor legionare. Noi nu le impunem celor care nu cred în Căpitan.

Cu Legiunea se petrece exact ceeace se petrece cu o religie.

Un credincios aderă la o religie din încrederea în caracterul divin al normelor sale. Tot aşa şi noi am admis normele legionare din încrederea în maestrul vieţii noastre.

Am putea chiar spune că această încredere afectă ordinul supranatural dacă noi credem că jertfa sa a fost conştientă şi voluntară în Numele Mântuitorului Isus Cristos. El a mărturisit-o şi nu a dat niciun pas înapoi.

Ne întrebăm dacă mai poate cineva să pună în discuţie aceste norme; cineva dintre noi; dintre cei care cred.

Nu convin momentului actual? Nu conveneau nici pe vremea Căpitanului.

Dar el nu şi-a pus această problemă atât de dramatic. Dovadă titlul carţii sale «Pentru legionari». Este parcă ostentativ în mijlocul acelei lumi întregi care s'a mişcat împotriva lui. El a scris doar pentru legionari. Acea lume nu-l interesa pur şi simplu. Conjuncturile? A ştiut să moară dar nu s'a adaptat la împrejurări.

Nu-i plac cuiva aceste principii? Să nu le admită. Să lupte contra lor. Din afară însă. Nu dinlăuntru.

ION ŢOLESCU

GENERAŢIA DELA 1922

SGUDUITOR de tragic a fost destinul tineretului românesc în ultimele patru decenii!

Străbătând cu sensibilitatea-i ascuţită dincolo de euforia, care a urmat răsboiului întregirii naţionale, acest tineret a intuit primejdia de moarte ce venea dinspre răsărit. El a identificat cu precizie infiltraţiile străine, care aduceau molima comunistă. Şi a dat alarma: «Studenţi creştini din România Mare, se îmbracă în doliu neamul românesc...» Acest strigăt disperat, dacă a găsit ecou profund în inima sănătoasă a poporului s'a înăbuşit, fără răsunet, în inima putredă a clasei conducătoare. Şi de aici a rezultat o tragedie fără seamăn.

Demenţa carlistă şi ambiţia estropiaţilor fizici şi morali din viaţa noastră publică, asmuţite de duşmanii de moarte ai neamului românesc, şi-au deslănţuit uraganul urei pustiitoare. După ce ani dearândul acest tineret a fost prigonit, schingiuit, masacrat, a fost aruncat apoi în tragica jonglerie a răsboiului, desfăşurată între malurile Volgei şi podişul Boemiei Dar aceşte jonglerii nătânge ale unei clase conducătoare putrede şi desorientate s'au făcut cu preţul celui mai generos sânge românesc... Şi a rămas această generaţie, după atâtea

vifore pornite din Iad, ca un copac sfârtecat de trăsnete. Tragedia ei continuă în țara subjugată, de data aceasta contopită cu tragedia întregului neam românesc.

Este în firea lucrurilor că tot ce se naște trebue să moară. Sub semnul acestei legi eterne stau și generațiile. Când li se împlinește leatul, după ce au înflorit, fecundat și dat rodul, membrii lor se desprind în ultima fază a vieții, unul câte unul, ca frunzele care cad odată cu înaintarea toamnei. Acest fenomen crepuscular își are poezia și filosofia lui adâncă. E duioșia tristă și înfiorată a stingerii pe îndelete, în misterul nepătruns al morții, care cuprinde tot mai mult cu umbrele sale întreaga generație. Armonizarea cu marele ritm al cosmosului, cu acel «panta rei», care formează însăși esența vieții, face ca spasmurile ruperii să fie mai domoale și mai calme.

Generatia dela 1922 n'a avut parte de o viață tihnită. Existența ei i-a fost turmentată de timpuriu. Crivățul urii a bântuit-o în plină floare. Destinul i-a impus dogma jertfei, singura care putea, în condițiile vitrege date, evita înfrângerea și asigura premizele unei victorii durabile. «Cantitatea de jertfă determină victoria. Gloria noastră este gloria jertfei, pe care o facem» (C. Ș. C.).

Și prigoanele sângeroase au rărit an de an rândurile luptătorilor. Cu fiecare camarad căzut, se stingea o lume de gânduri mari și visuri de înălțare pentru neam. Pentru luptătorii rămași, care nu s'au împotmolit în compromisuri și au dovedit eroismul de durată, aceste morți timpurii însemnau tot atâtea sfâșieri ale propriei lor ființe. Prea intim le-a fost împletită viața cu aceea a camarazilor căzuți, pentru ca rănile să nu fie adânci. Tot mai simțit se face golul cu trecerea timpului, când lanțul prigoanelor brăzdează frunțile și troenirea anilor încărunțește tâmplele și gârbovește umerii.

«Bate vântul peste ape,
Trece timpul greu...
Noi mereu te plângem, frate,
Iar tu dormi mereu...»

Dar sfânta tinerețe a sufletului legionar nu se lasă copleșită de durere. Acceptă destinul excepțional al jertfei, fiindcă știe că numai ea poate constitui bază solidă pentru un nou salt în istorie. Cum a spus Mântuitorul: bobul de grâu, până când nu putrezește, nu rodește. Prin jertfe, se va purifica neamul de păcate și va birui generația, care acum patru decenii, prin imnul ei, a dat alarma că «se îmbracă în doliu neamul românesc», trăind și înălțătoarea perspectivă a biruinței:

«Ne-așteaptă Neamul s'aducem isbânda,
Ne vor surâde laurii pe frunți,
Vor plânge văile de bucurie,
Ne-or săruta îmbătrâniții munți...»

Noi jertfe se vor face necesare. Nu toți cei de astăzi vor vedea ziua biruinții. Dar toți o vor simți. Și vor plânge de bucurie cu întreg cosmosul românesc, când ea va veni.

PENTRUCE S'AU JERTFIT

Din paginile precedente, care reflectează numai o mică parte din imensa frescă a martirologiei legionare, s'a putut vedea cât de cutremurătoare este tragedia generației noastre. Pe fondul acestei tragedii «instinctiva ură contra tuturor elementelor istorice și autohtone ale acestei țări», nutrită de «pătura suprapusă», de care vorbește Eminescu, apare în toată cruzimea ei. Intreg aparatul de Stat a fost pus în mișcare pentru exterminarea floarei tineretului român.

Dar acest tineret, «din Pind și până dincolo de Nistru», cum scrie Căpitanul, a înfruntat cu hotărîre toate prigoanele și și-a luat asupra sa toate păcatele neamului nostru. Un duh de epopee creștină i-a involburat sufletul. Și sângele său generos s'a vărsat scriind această epopee pe toate meridianele și paralelele: dela Majadahonda până pe malurile Volgei și înălțimile Caucazului; din închisorile grecești până în lagărele de concentrare naziste!

Care este sensul adânc al acestor jertfe? De unde pornește acel nesecat elan de dăruire? Pentru ce s'au jertfit camarazii noștri? Desigur, nu și-au dăruit viața, pentru ca

mormintele lor să devină platformă pentru nedemne exhibiții politice. Nu s'au mișcat munții de credință legionară, spre a da naștere vreunui pehlivănel de politician care, în momentele cele mai tragice ale acestui neam, să se delecteze în giumbuzlucuri, cu furarea propriei sale căciuli. Nu s'a vărsat cel mai generos sânge românesc pentru a adăpa și fertiliza cine știe ce pepinieră a spionajului internațional. Ar fi absurd. Disproporția între mijloacele jertfelor mărețe și scopul de politicianism meschin, ar friza ridicolul. Ar fi inutil pentrucă viața publică românească este plină de asemenea specimene, «căzături morale», cum le spune Căpitanul, ca să mai fie nevoie de noi serii.

Pentru ce s'au jertfit MARTIRII noștri? Ne-o spune limpede Jurământul MOȚA-MARIN. Să luăm aminte, camarazi!

«Ori de câte ori am fost în fața unei jertfe legionare mi-am spus: Ce îngrozitor ar fi ca pe sfânta jertfă supremă a camarazilor noștri, să se instituiască o castă biruitoare, căreia să i se deschidă porțile către viața afacerilor, a loviturilor fantastice, a îmbuilărilor, a exploatării altora.

Deci, au murit unii pentruca să slujească poftele de îmbogățire, de viață de lux și de desfrânare a altora?

Iată, acum, ne-a adus Dumnezeu aici, în fața celei mai mari jertfe, pe care putea s'o dea Mișcarea Legionară.

Să punem inima, fruntea și trupul lui Moța și a camaradului său Marin, temelie Națiunii Române. Fundament peste veacuri pentru viitoarele măriri românești.

Să punem deci pe Moța și pe Marin baza viitoarei elite românești, care va fi chemată să facă din neamul acesta, ceeace abea întrezărește mintea noastră.

Voi, care reprezentați primele începuturi ale acestei elite, să vă legați prin jurământ că vă veți comporta în așa fel încât să fiți cu adevărat început sănătos, de mare viitor al elitei române, că veți apăra întreaga Mișcare Legionară ca ea să nu alunece pe căi de afaceri, de lux, de trai bun, de imoralitate, de satisfacție a ambițiilor personale sau a poftelor de mărire omenească.

Veți jura că ați înțeles, că nu mai există nici un dubiu

în conştiinţa Dv., că Ion Moţa şi Vasile Marin n'au făcut uriaşa lor jertfă pentruca noi câţiva de azi, sau de mâine să ne îmbuibăm de bunătăţi şi să benchetuim pe mormântul lor. Ei n'au murit ca să biruim prin jertfa lor o castă de exploatatori, pentru a ne aşeza noi în spatele acestei caste, continuând exploatarea ţării şi a muncii altora, continuând viaţa de afaceri, de lux, de destrăbălare.

In cazul acesta, biata mulţime a Românilor prin biruinţa noastră, ar shimba numai firma exploatatorilor, iar ţara stoarsă şi-ar încorda istovitele puteri ca să suporte o nouă CATEGORIE DE VAMPIRI care să-i sugă sângele, adică noi.

O! Moţa tu n'ai murit pentru aceasta. Jertfa ta ai făcut-o pentru neam.

De aceea veţi jura că aţi înţeles, că a fi elită legionară, în limbajul nostru nu înseamnă a lupta şi a învinge, ci înseamnă: permanenta jertfire de sine în slujba neamului că ideea de elită este legată de ideia de jertfă, de sărăcie, de trăire aspră şi severă a vieţii, că unde încetează jertfirea de sine, acolo încetează elita legionară.

Vom jura deci că vom lăsa prin legământ urmaşilor să vină să jure la mormântul lui Moţa şi Marin pe următoarele condiţii esenţiale ale elitei pe care noi înşine jurăm:

1. Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogaţire materială.
2. Să trăim o viaţă aspră şi severă cu alungarea luxului şi îmbuibării.
3. Să înlăturăm orice încercare de exploatare a omului de către om.
4. Să jertfim permanent pentru ţară.
5. Să apărăm Mişcarea Legionară cu toată puterea noastră împotriva a tot ce ar putea s'o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar, înalta linie morală».

Apare, deci, foarte clar, sensul jertfelor făcute. Acest jurământ constitue însăşi chintesenţa credinţei legionare, aşa cum «Predica de pe munte» formează sâmburele credinţei noastre creştine. Oricine dintre legionari, care ar călca acest

jurământ, devine sperjur şi alunecă în erezie. Căpitanul cu întreg şirul de martiri, «*inima şi fruntea generaţiei noastre, au fost puse temelie Naţiunii Române, fundament peste veacuri pentru viitoarele măriri româneşti*».

Intocmai ca în legenda Meşterului Manole, Destinul a vrut să se cimenteze această temelie a «viitoarelor măriri româneşti» cu lacrimile ferbinţi şi sângele generos dăruit de toate ramurile româneşti. Groapa comună dela Jilava, unde ţărâna Căpitanului s'a amestecat cu ţărână legionarilor săi, proveniţi din toate ţinuturile locuite de Români a constituit simbolul unităţii româneşti indistructibile. Pe acest fundament de mari dimensiuni va trebui să construiască generaţiile care vor veni. Dar nu haotic, după capriciu. Şi nici cu material şubred. Grandiosul plan conceput de Căpitanul va trebui respectat cu sfinţenie. Materialul folosit va trebui selecţionat şi bine călit în focul credinţei legionare. Numai aşa se vor putea asigura echilibrul, frumuseţea şi întreaga rezistenţă a măreţului edificiu politic-moral durat, Numai aşa acest edificiu va înfrunta vremurile. Tot ce este grandios, în toate domeniile de activitate omenească, se datorează eforturilor continui a mai multor generaţii, însufleţite de acelaş spirit de jertfă. De acest adevăr ar trebui să ne pătrundem cu toţii: tineri şi bătrâni.

Dar s'ar putea ca, în această succesiune de generaţii, să se ivească şi câte o «*generaţie debilă şi laşă*» —cum spune Căpitanul—, care să lase din mâinile sale, sub presiunea ameninţărilor, linia destinului românesc, şi să părăsească misiunea noastră ca neam în lume». S'ar putea să fie sedusă de frivolitatea unei vieţi uşoare, sau să fie derutată de elemente rău intenţionate. In acest caz, se va aştepta o altă generaţie mai vrednică. Peste golul creiat, se vor întinde mâiniile celor bătrâni şi ale celor prea tineri, spre a putea duce împreună, o sarcină, care în mod normal n'ar fi fost a lor. In nici un caz însă, nu se va face cale întoarsă sau apuca pe cărări lăturalnice şi întortochiate. Se va păşi pe drumul drept, mereu înainte. Vor rămâne în urmă cei care vor fi obosit. Se vor desprinde cei derutaţi, care şi-au pierdut credinţa. Adevăra-

ţii legionari însă —mulţi sau puţini câţi vor fi— vor trebui să meargă hotărîţi înainte, pe linia destinului legionar. O imperioasă necesitate istorică nu admite nici un fel de ezitare sau compromis.

Aşezat de Dumnezeu, cum spune Cronicarul, «în calea tuturor răutăţilor» şi înghesuit de popoare mari şi apăsătoare prin masele lor gregare, poporul român este ameninţat în însăşi existenţa sa, dacă nu va *suplini lipsa sa de cantitate, prin calitate*. De la această *realitate* esenţială pe care congenital nu o pot sesiza fluşturaticii noştri «realişti», s'a inspirat acţiunea Căpitanului. Intreg sistemul său educativ şi politic converge spre a face din neamul românesc un neam de elită. In cadrul geopolitic, în care se găseşte, spaţiul vital al poporului român nu se va revărsa pe o dimensiune *orizontală*, în expansiuni teritoriale şi năzuinţi materialiste. El se proectează pe o linie *verticală*, care porneşte din străfundurile «pământului strămoşesc» şi pătrunde adânc în seninătăţile «*Cerului creştin*». De aceste două mari şi permanente realităţi —cum dovedeşte întreaga noastră istorie— este organic ancorat sufletul românesc. Ele constitue polii pentru axa existenţei noastre individuale şi colective, prezente şi viitoare.

Aşa dar, nu este vorba de un idealism romantic sau de un misticism ieşit din sfera realităţilor politice. Dimpotrivă: este aprecierea cea mai temeinică şi mai realistă. Cuirasarea morală a poporului român cu toate virtuţile creştine şi ostăşeşti, care să facă din el un adevărat paladin al lui Cristos pe «muchea de lume, la acest vad de popoare», unde l-a plasat destinul, constitue cea mai înţeleaptă prevedere ce s'a formulat vreodată în politica românească. Tragicele evenimente de astăzi, din România şi de aiurea, o confirmă.

Pentru a creia «primele începuturi ale acestei elite» de cruciaţi în slujba neamului şi a lui Dumnezeu, s'au jertfit martirii noştri. Numai cu asemenea elite, pătrunse de spiritul creştin, elite de arhangheli, se pot birui în mod definitiv «oştile satanei». Sub acest aspect, martirii noştri sunt

adevăraţii vestitori ai lumii noi, care va răsări după cumplitele furtuni din zilele noastre.

Să ne aducem aminte de toţi camarazii care au crezut, care au suferit şi care şi-au dăruit tinereţea lor pentru înălţarea neamului românesc. Spiritul lor de jertfă să ne călăuzească în aceste timpuri întunecate, când ispitele pândesc şi rânjesc pe la toate răspântiile. «Zidul de ură şi de mişelie care ne împresoară» este aminănţător. Dar Arhanghelul Mihail, patronul Legiunii, îl va nărui, dacă noi ne vom păstra credinţa.

«Rămânem deci, —a scris Căpitanul în momentele grele— legaţi în duhul lui Moţa-Marin, şi al celorlalţi morţi ai noştri, care se roagă pentru noi lui Dumnezeu. Credeţi, camarazi din sate, din oraşe, din munţi şi din câmpii, în viiorul legionar al României, pe care nici ura nici uneltirea vicleană şi nici moartea nu-l pot împiedica!

Constantin Papanace

CODREANU, ASTĂZI

ÎNTREBAREA cea mai importantă pe care Tineretul European de azi are datoria să și-o pună, în mod inevitabil trebue să ne-o formulăm.

Această întrebare este:

Gândirea lui Corneliu Codreanu, se justifică ea în momentele actuale?

Privește pe toţi europenii și pe toţi oamenii Civilizaţiei noastre această întrebare, nu numai pe români.

Şi nu numai pe românii marelui și durerosului exil ci deasemenea pe românii marei Patrii sclavizate.

Şi nu numai pe cei care luptară și care poate luptă încă în locurile ignorate ale tăinuitei lupte anticomuniste, ci deasemenea această întrebare îi privește pe indiferenţi și chiar pe cei care într'un oarecare moment se lăsară seduși de doctrina marxistă iar astăzi contemplează fructele ei sinistre: sclavia, foametea, ateismul, corupţia, antipatria.

Întrebarea o concretizăm în numele și doctrina «Legiunii Arhanghelul Mihail», însă nu putem să o desolidarizăm de starea de spirit naţionalist și combatant, revoluţionar și purificator care a inspirat alte Mișcări analoage, apărute în Patrii europene distincte, la ore care au coincis relativ, și prin raţiuni asemănătoare, cu toate că

direcţiile nu întotdeauna au coincis, ba chiar în unele cazuri putând să fie diferite.

Răspunsul nu poate să fie decât unul.

PENTRU EUROPA NU EXISTĂ SALVARE ÎN AFARĂ DE RECUPERAREA SPIRITULUI NAŢIONAL ŞI REVOLUŢIONAR.

Pentru România nu există salvare fără reîntoarcerea la clara doctrină făurită de Corneliu Zelea Codreanu.

Spiritul care a constituit rădăcinile Mișcării Legionare românești a fost în acelaș timp naţional, social și religios.

Aceste trei săgeţi lansate către cerul Carpaţilor reuneau în ele ceeace era mai bun din tot trecutul neamului românesc. Nu se putea concepe deci comunitatea românească amputată de una din aceste trei armături.

Extinderea în tineret a Mișcării Legionare s'a datorat chiar acestui fapt, că România de după primul război mondial era ameninţată în sentimentul său naţional, era victima injustiţiei sociale și de o manieră sinuasă și sinistră forţele apatride antiromânnești operau într'însa ca o gangrenă pentru a dărâma stânca religioasă pe care Dumnezeu, Destinul și istoria edificaseră acea Românie care închise pasul invasiunilor barbare.

Nicio Mișcarea nu naște și nu poate să fie profundă dacă nu răspunde unei severe exigenţe a sufletului poporului.

Torentul primăvăratec al Gărzii de Fier naște și se revarsă prin tineretul universitar, ţărănesc și muncitoresc pentrucă era datorit unei autentice cerinţe, pentrucă fără el România era pierdută, pentrucă fără inima tineretului românesc durând sentinelă în Carpaţi, marea noapte a tenebrelor ar fi căzut în mod infailibil peste Europa.

Aceasta este raţiunea declanșării, ca forţă originală, în viaţa politică a alegerilor din 1931-32. O face atunci în cadrul uzanţei politice a epocii, cu toate că nu era cel mai important să cucerească locuri în Parlamant, ci, dupăcum fundatorul său Codreanu indicase, să servească drept școală și să constitue celule de formaţiune morală și spirituală. Parlamentele trec. Ceeace rămâne în picioare este configuraţia sufletească ce se dă poporului. Cei șaizeci și șase deputaţi pe care Mișcarea, cu toată persecuţia asupra ei, îi câștiga în alegerile din 1937, au însemnat o importantă victorie în lupta contra corupţelor partide politice.

Însă și mai important a fost faptul că alegerea lor dovedea adeziunea poporului la acea doctrină, demostra că poporul, sănătos, des-

chis, cu conştiinţa responsabilităţii sale, era capabil să reacţioneze când i se vorbea de patrie, de justiţie şi de religie. Un cer de speranţă şi năzuinţi se deschide peste străvechile pământuri ale României eroice.

Acea mare năzuinţă rămase trunchiată prin asasinatul fioros dela Tâncăbeşti.

Omorând pe Codreanu şi pe cei treisprezece camarazi ai săi, se credea că a fost înăbuşit pentru totdeauna spiritul libertăţii unui întreg popor.

Renegaţii patriei, materialiştii capitalismului apatrid şi ai marxismului apatrid ignorează forţele tainice şi puternice care pot să nască dintr'un mormânt. Şi ignorează că moartea e o lecţie de eroism care nu se pierde.

Steagul Gărzii de Fier a rezistat persecuţiilor şi exilului, catastrofei unui război mondial şi invaziunii patriei de către hoardele sovietice, condamnării şi încercărilor de a reduce la tăcere şi de a desagrega mâna de oameni care formară ultima chezăşie a fidelităţii în jurul acelui steag în toate colţurile lumii; în posturile obscure de lucru ale emigraţiei, în închisorile şi camerele de chin, în clandestinitate şi în lupta secretă.

Această salvare, această înviere a unei doctrine în contra căreia s'au înverşunat toate forţele răului, cele brutale şi cele subtile, ar fi deajuns pentru a afirma că spiritul oamenilor lui Codreanu nu este mort, ci este valabil şi pentru ziua de azi. Mai valabil ca oricând. Mai imperativ necesar pentrucă deasemenea există astazi, şi pe o scară şi mai întinsă, aceleaşi pericole care au făcut să se nască doctrina lui Corneliu Codreanu.

Motiv naţional, mai întâi. România a fost convertită într'o colonie sovietică, trădându-se trecutul său glorios latin, european şi occidental.

Ce forţă există azi care să fie capabilă de a da nazuinţă poporului sclavizat ca să-l pună'n picioare la strigătul Patriei şi să-l facă să rupă lanţurile sale?

E o sinistră farsă, în care nu cred nici inventatorii săi, supoziţia unui comunism independent. Comunismul, prin propria lui natură, este antinaţional şi ascultă doar de interesele şi ordinele Moscovei. Dirigenţii comunişti, sunt fiinţe corupte care, nici dacăar vrea, nu pot libera poporul de sub povara lespedei pe care au aruncat-o peste el. Nu-i mai puţin absurdă pretenţia eliberării de către democraţii. Cine au colaborat la trădare cu comuniştii nu s'au vindecat încă —şi

nici nu se vor vindeca din nefericire— de orbirea lor. Cea mai bună probă o avem în inconştienţa cu care în numele «coexistenţei» colaborează la întărirea însuşi a regimului comunist care sclavizează poporul românesc şi într'o zi îi va sclaviza şi pe ei, colaboratorii democraţi.

Poporul român îi urăşte şi nu se încrede nici în unii nici în ceilalţi.

Nu există deci altă ieşire decât resurecţia unei doctrine naţionale sănătoase, insăsprită în lupta de aproape patruzeci de ani, a cărei vitalitate este prodigioasă şi care răspunde atât isvoarelor trecutului glorios cât şi speranţelor şi nazuinţei viitorului.

Situaţia socială. Numai orbii pot să creadă că a stabilit comunismul macar în aparenţă, justiţia socială. Este incapabil de aceasta prin însuşi caracterul său materialist, inuman şi ateu. Nu-l importă omul ci spectacularul unor succese materiale, obţinute cu munca sclavilor şi cu nimicirea individualităţii. Speranţa justiţiei sociale nu trebue căutată în satrapii comunişti care împing sclavii sub lovituri de cnut pentru ca să construiască piramidele care îi strivesc. Şi nici în vechile structuri ale capitalismului care nimic n'a învăţat şi nimic nu a uitat şi nu simte interes pentru comunitatea naţională. Când capitalismul vorbeşte de România actuală o concepe ca pe o piaţă, fără să-l importe a şti ce negociază cu negrierii comunişti care exportă pe preţ de nimic munca a milioane de fiinţe reduse la condiţia de «roboţi». Şi când gândesc la o Românie de mâine, şi-o imaginează ca pe vechiul satelit, pe care-l puteau devasta, îmbogăţind o mână de apatrizi şi complici.

Poporul românesc vrea o justiţie socială care să se extindă la toată comunitatea, care să nască din armonia între toţi factorii acestei comunităţi, şi care să-şi tragă din această unitate naţională forţa necesară pentru a fi respectată.

Aceasta nu se poate obţine fără autoritatea morală pe care o reprezintă gândirea lui Codreanu, fără adeziunea întregului popor la doctrina Patriei.

Şi însfârşit, s'a meditat la tragedia ateismului impus în educaţia tineretului nostru, la dezagregarea valorilor religioase în generaţiile anterioare, la responsabilitatea acelor care sacrifică apărarea autenticei doctrine religioase oportunismului, sofismelor unei «coexistenţe» imposibile, adulteraţiilor dialogului cu eroarea?

O credinţă dură, de stâncă, neobosit motor al poporului nostru, capabil de toate sacrificiile, există azi numai în sufletele acelor care

au luptat și au murit în apărarea acestei credințe. Să nu uităm istoria magnifică a legionarilor Moța și Marin, căzuți în lupta contra acelor care —și băteau joc de fața lui Cristos.

În miile de români dinafara Patriei și în milioanele care astăzi rezistă comunismului în frontierele Patriei, forța pentru a menține speranța zilei de mâine, constă în însuși faptul de a ști că stă în picioare o doctrină care învață să lupți în numele lui Cristos.

Acestea sunt motivele care ne permit să afirmăm că este mai actuală ca niciodată gândirea lui Codreanu.

Nu importă ceasurile obscure și indecise.

Vom birui în numele Patriei, Dreptății și Credinței.

J. L. Gómez Tello

(Din spaniolă)

CAPITOLUL VII

CORNELIU CODREANU ET LA GARDE DE FER

LE 24 JUIN 1927, CODRÉANU FONDE DE LÉGION DE L'ARCHANGE SAINT-MICHEL

Le 24 juin 1927, Codreanu convoque pour dix heures du soir les cinq camarades qui avaient été avec lui emprisonnés à Vacaresti, et parlant devant la copie de l'icône de l'Archange Saint-Michel qu'il avait fait faire dans cette prison, il leur dit ces simples mots: «*Aujourd'hui, 24 juin 1927, je crée, sous mon commandement, la Légión de l'Archange Michel. Qu'il vienne parmi nous,* celui qui a la Foi illimitée. *Qu'il reste loin de nous celui qui ne l'a pas. Je nomme Radu Mironovici, chef de la Garde de l'Icône.*»

Le plus grand acte de sa vie venait d'être accompli dans la plus grande simplicité. Le pas que tout son passé l'obligeait à faire, Codréau venait de le franchir dans les plus mauvaises conditions peut-être, alors que sa popularité dans la masse n'était plus ce qu'elle avait été. Qu'importe! Le regard clair, et perdu dans le lointain d'une vision qu'il avait, seul, Codréanu, chef serein, s'engage fermement et délibérément dans la vie révolutionnaire et de sacrifices qu'il couronnera de son héroïque martyre.

...L'étudiant est maintenant CHEF, sur la voie suprême du sacrifice. Il ne sortira pas un seul instant de cette voie. Il souffrira plus qu'aucun homme au monde n'a dû souffrir pour son pays.

Le voilà désormais déterminé. L'homme a trouvé son destin. C'est une implacable logique qui, de l'acte du 24 juin 1927, le conduira à la prison et à la mort sanglante du 30 novembre 1938.

Cete voie, ce Calvaire, créateur de bienfaits pour ses camarades, son peuple et sa Nation, il les a gravis avec un groupe restreint d' hommes dévoués auxquels il inculquera le goût du sacrifice et de l'héroïsme. Il parviendra à leur faire partager ce sentiment si extraordinaire du goût joyeux de la mort, qui sera pour eux attirante.

Il leur dira: A quoi sert de vivre? L'essentiel est de ressusciter...

Et tous comprendront. Et tous se soumettront à cet appel qui aura singulièrement l'air de venir de par delà les tombes fermées des ancêtres.

Il les organisera en une Légion et en une Garde.

Et ils ne feront qu'un en cette Légion et en cette Garde. Leur vie sera sa vie, comme sa pensée sera leur pensée. Son Histoire sera leur Histoire.

Il faut maintenant connaître cette Légion et cette Garde; voir comment le glorieux Capitaine a obtenu de si étranges, de si sublimes élites... Je crois que nous rentrons maintenant comme dans un sanctuaire.

Pauvres hommes d'Occident que nous sommes, pleins de logique et de sécheresse du coeur, découvrons-nous devant les hommes avec qui nous allons être maintenant en contact.

Ils sont meilleurs que nous! Et c'est pourquoi sans doute, la Providence leur a-t-elle donné, par surcroît à leur devoir héroïquement accompli, le privilège du triomphe d'ici-bas.

L'ORGANISATION ET LA SPIRITUALITÉ LÉGIONNAIRES
LA LEGION DE L'ARCHANGE ST-MICHEL (1).

La Légion de l'Archange Saint-Michel, plus connue en France sous l'un seulement de ses aspects: la Garde de Fer, n'est pas une ligue, encore bien moins un Parti. Elle ne ressemble en rien aux organisations politiqus françaises ou étrangères dont l'Histoire contemporaine nous offre tant d'exemples. *Elle est un mouvement absolument original dont le but premier et la raison d'être sont le redressement spirituel et moral de l'homme, la création d'un homme nouveau, en rupture avec l'homme démocratique du moment, qui est individualiste et lâche.* Elle est la tentative la plus loyale, comme aussi la plus adéquate pour mettre à nu en chacun de nous le héros originel qui dort, étouffé par les oripeaux vulgaires de l'homme quotidien, de l'homme banal, de l'homme fade que nous sommes tous couramment, et qui est l'antinomie même du héros que nous pourrions être.

On comprend aisément que si tel est le but final de la Garde de Fer, les caractères de ce mouvement doivent être essentieîement différents de ceux des Partis tout spécifiquement politiques, dont le but et la raison d'être sont la prise révolutionnaire du pouvoir pour l'application systématique d'un programme d'action établi à l'avance, en vue du relèvement à la fois socialiste et national d'un pays. A telle enseigne que l'observateur qui aborde la Garde de Fer avec l'esprit politique est singulièrement déconcerté par la place de peu d'importance que tient dans ce mouvement la Politique proprement dite, —celle dont nous avons les cerveaux farcis, celle qui a détourné le coeurs des sentiments les plus vrais et les plus profonds, celle qui est devenue le prisme déformant à travers lequel le XXe siècle artificiel entrevoit la réalité.

Le Français, dont l'esprit secrète de la politique aussi spontanément que le foie secrète de la bile, doit faire un violent effort pour reconquérir une sorte de virginité spirituelle, s'il veut comprendre l'âme même qui souffle dans la Garde de Fer et à laquelle tous les légionnaires communient dans un identique esprit de passion mystique et d'ascèse. Il sera surpris au suprême degré par les lois intérieures et commandements fondamentaux auxquels se plient les jeunes gens de la Garde; certains rites d'aspect religieux heurteront ce qu'il y a de stérile et froide logique dans son esprit cartésien. Mais s'il chasse loin de lui toutes ces dépouilles mortes et tout ce faux humanisme rationaliste qui a fait de lui malgré sa tradition l'Européen le moins

(1) Nous donnous dans ce chapitre l'organisation de la Légion, ainsi que l'analyse de la pensée légionaire, non pas certes, telles qu'elles étaint à la fondation où tout était embryonnaire, mais à l'état de perfectionnement et de stabilité dans lequel la Légion est parvennue par la suite. Il nous a semblé préférable d'adopter ce plan, car le lecteur eut pu être déconcerté pour suivre l'heroïque histoire de 1927 à 1938, s'il n'avait pas l'idée très nette de ce qu'étaient et l'organisation et la spiritualité legionnaires.

enthousiaste, le moins sensible aux frémissements du coeur, le plus ergoteur devant l'action à entreprendre, alors il comprendra combien sont libératrices ces chaînes qui relient l'homme renové, malgré ce siècle corrompu, à l'homme vrai des siècles du passé. Je ne peux pas trouver pour exprimer ce sentiment de libération personnelle, d'autre expression que celle qu'on pourrait appliquer au pêcheur repenti, heureux de trouver au fond d'un cloître cette paix que la Providence n'accorde qu'aux hommes de bonne volonté, ou qu'à ces petits enfants, élus privilégiés à cause de la virginité générale de leur être.

LES CONFRATERNITÉS DE LA CROIX

On conçoit qu'une telle oeuvre de régénération doive s'attacher avec une particulière prédilection à l'enfant et à l'adolescent. La réceptivité est la plus grande à ces âges où la personnalité de l'homme à venir est en gestation. Et si les idées ou les instincts mauvais ont grande prise sur les jeunes cerveaux ou sur des volontés encore mal affermies, c'est aussi à cet âge qu'une émulation pour le bien et qu'une contagion de l'héroïsme ont le plus de chance de porter des fruits heureux. Aussi existe-t-il au sein de la Garde de Fer des associations pour les jeunes de moins de dix-huit ans. Ces associations s'appellent «*Confraternités de la Croix*». Ce titre ne doit rien évoquer de particulièrement chrétien, encore moins ne doit-il pas laisser entendre qu'il existe au sein de ces confraternités une influence cléricale. Il se réfère seulement à une ancienne coutume, aujourd'hui généralement abandonnée, selon laquelle deux amis se manifestaient, l'un à l'autre l'indéfectibilité de leurs liens d'affection en se faisant au poignet une légère incision en forme de croix et en buvant mutuellement le sang qui en jaillissait. Purement symbolique, cette allusion à une ancestrale tradition, ne doit être entendue que pour marquer l'entière amitié faite de sentiments indéfectibles d'affection et de solidarité qui unit entre eux les membres des Confraternités de la Croix. *Ils doivent être entre eux, et ils sont en réalité, frères jusqu'à la mort.*

C'est une discipline austère et qui par certains de ses aspects et de ses méthodes rappellent la discipline des assemblées primitives des Chrétiens, qui soumet à une loi commune les enfants et les adolescents de la Confraternité. La volonté de chacun doit se soumettre à des exercices et doit s'interdire de contracter les habitudes courantes qui témoignent généralement d'un relachement de la discipline personnelle. Ainsi le jeune membre de la Confraternité doit-il s'abstenir totalement de fumer, de boire de l'alcool et doit-il se maintenir chaste jusqu'à sa sortie de la Confraternité. Règles plus morales que politiques, on en conviendra aisément, et qui paraissent à notre jugement individualiste une incursion peu justifiable d'une association temporelle dans le domaine que, jalousement, nous voulons inviolable de notre moralité privée. En réalité, il s'agit là d'une autodiscipline de fer dont les résultats ont toujours été magnifiquement appréciables. Tous les légionnaires s'accordent à reconnaître que les meilleurs parmi eux sont ceux qui ont eu le privilège d'avoir partagé la discipline des Confraternités de la Croix. Le jeune enfant ou l'adolescent doit, en outre, tenir à jour une sorte de carnet quotidien de ses actions et de ses pensées, ainsi qu'un livre de ses dépenses, d'où le superflu doit être banni. A la fin de chaque mois, il doit verser à la Légion une somme déterminée et qui est proportionnelle à ses dépenses du mois. Ainsi s'habitue-t-il avec méthode à une discipline d'économie, d'ordre et de sacrifice qui sont, à n'en pas douter, des piliers de la future morale sociale, indispensable à tout Etat politique qui se targue d'être rénové. Enfin, les membres des «Confraternités de la Croix» doivent consacrer quotidiennement une heure à penser à la Léglon, à ses lois, à ses principes, à son chef. Il s'agit là d'un exercice purement spirituel, éducatif, destiné à imprégner l'esprit des principes premiers de la Légion. Il évoque irrésistiblement, cet exercice, ceux que Saint-Ignace de Loyola recommandait à ses premiers disciples: il est une méditation active, véritablement créatrice en chacun de nous d'une sorte d'état de grâce destiné à créer dans les esprits et les coeurs un appétit, un instinc du bien. Il crée, en chacun des membres des confraternités un instinct légionnaire qui contribue à faire d'eux plus tard des légionnaires d'élites, des cadres absolument formés à leur fonction si délicate de Chefs de Nids. Une jeunesse qui a subi une telle emprise spirituelle ne peut plus lui échapper. Elle a besoin de sa «servitude» comme du seul roc solide à quoi se référer; c'est bientôt la discipline spirituelle qui est devenue l'étoffe même de la personnalité et comme sa définition, discipline hors de laquelle la personnalité s'effriterait ou se dispersarait comme un brouillard insubstantiel. Je suis sûr de ne pas trahir les sentiments communs à tous les légionnaires en disant que leur propre individualité n'est rien, mais

que le tout de leur personnalité est cette communion de chacun à la discipline personnelle et collective qu'ils partagent tous.

En marge et au delà de ces confraternités de la Croix, et groupant des hommes de 18 à 30 ans (quelquefois même des adolescents plus jeunes), s'élève la structure proprement dite de la Garde de Fer. Il m'est impossible d'insister à nouveau sur l'originalité de cette structure. Elle se découvrira d'elle-même à mesure qu'elle sera exposée. Mais le lecteur doit être imprégné d'une certaine atmosphère spirituelle s'il veut comprendre toute cette organisation et sa raison d'être. Nous sommes trop portés, nous, les héritiers du droit romain, juristes bourrés du Code Napoléon, à désirer que chaque pièce d'une organisation ait une fonction propre parfaitement définie, qui ferait ressembler toute structure d'organisation à un formidable système administratif. Rien de semblable à la Garde de Fer.

De la cellule essentielle, le Nid, sur laquelle il sera obligatoire d'insister longuement, jusqu'au «Centre», en passant par la Garnison, le Secteur, le Département, la Région, c'est un mélange complexe, mais ordonné, d'organismes ou seulement d'hommes tantôt ayant une vie propre et complète, tantôt limités à une fonction de contrôle, de centralisation, tantôt au contraire étendus vastement à la direction et à la gestion.

LE NID

Le Nid? Il n'est pas un légionnaire qui ne parle du Nid sans un immense respect et sans une touchante affection. Les liens qui unissent le légionnaire à son Nid sont d'un genre absolument inconnu chez nous, et à la vérité ils sont exceptionels. Le Nid pour le légionnaire, c'est la famille, c'est l'ami, c'est le prêtre, c'est tout cela à la fois. On l'aime et on ne peut pas s'en défaire. Aucune comparaison, par exemple, avec nos organismes de base des partis: cellules ou sections. C'est pourquoi, malgré que le mot puisse paraître bizarre, j'ai voulu respecter la traduction stricte du mot roumain : *cuib*, et ne pas transposer par cellule. De plus, le mot est emprunté au langage de la forêt et Codréanu, qui aimait tant les arbres et les grandes étendues forestières de «sa» Bukovine, ne l'avait certainement pas choisi sans une intention de symbole que toute autre traduction risquerait de trahir.

Codréanu a donné du Nid une définition volontairement très imprécise: *le Nid, c'est un groupe d'hommes sous la conduite d'un seul*

homme. On remarquera que ne rentre dans cette définition aucune des considérations qui habituellement nous font définir une cellule ou une section: par exemple, le lieu où s'exerce l'activité de la section. C'est que dans nos partis, la section ou la cellule a une extension géographique déterminée à l'avance, parfaitement définie par les exigences de l'administration intérieure du Parti. Il en va autrement du Nid qui est une *création spontanée* due à l'initiative d'un légionnaire.

Comment se fonde un Nid? Un légionnaire, que ses services désignent particulièrement, ou qui se sent l'âme nécessaire à cette oeuvre, se détache d'un Nid déjà existent, et avec deux ou trois amis choisis par lui, il fonde un Nid nouveau. Pour avoir existence, le Nid doit comprendre au moins trois membres; il ne peut en comprendre plus de treize. Ces mesures sont sagement prises pour obtenir une cohésion durable des membres, empêcher les difficultés qui surgissent toujours lorsque trop de personnes sont en contact permanent, permettre entre tous une connaissance affectueuse. Les membres d'un même Nid sont comme les membres d'une même famille. Ce sentiment d'unité fraternelle ne saurait résister à une extension indéfinie du Nid. C'est pourquoi le Nid a pour limite inférieure et supérieure les nombres inférieurs et supérieurs des membres constituant une famille.

FORMATION DU NID

Tandis que, dans nos Partis, la propagande par l'écrit ou par le meeting constitue la voie normale du recrutement, le sympathisant pouvant librement s'inscrire par la simple signature d'un bulletin d'adhésion à la sortie d'une réunion de propagande, le recrutement pour le Nid des légionnaires est soumis à des règles limitatives. Ces règles ont permis à la Garde de Fer de contrôler toujours leur recrutement, elles ont évité l'infiltration ou l'espionnage au sein des Nids; elles ont créé de telles conditons que toutes les garanties souhaitables fussent offertes par le futur légionnaire avant son admission. Je n' hésite pas à penser que si, malgré la persécution et l'illégalité de son existence, la Garde de Fer est restée inébranlable, cela a tenu pour une grande part à la méthode sévère et prudente du recrutement des Nids.

Celui qui demande son admission dans un Nid est toujours préalablement connu, et bien connu de deux des membres du Nid. Le

plus souvent c'est un camarade de travail, ou d'Université ou un ami. Il a appris à connaître la Garde de Fer, soit par des conversations avec un légionnaire, soit par le matériel d'information qui lui a été remis, soit —dans une large part— par les actes visibles de la Garde. Il fait sa demande d'admission; de ce jour s'ouvre pour lui une période d'attente au cours de laquelle il est soumis à l'observation attentive de tous; sa vie —toute sa vie— tous ses actes sont examinés et analysés à la lumière des principes de la Garde. Le postulant peut faire toutes les déclarations du monde, seul ses actes plaident pour lui ou contre lui. Codréanu disait avec prédilection: l'homme ne vaut que par ses actes. Cette période peut durer un ou deux mois, parfois trois. Quand le Chef de Nid le juge utile, le postulant est admis dans le Nid. Aucune cérémonie ne consacre cette admission, laquelle en elle-même ne constitue pas l'adhésion ou l'admission à la Légion. Il faut attendre deux ans pleinement révolus après la date de cette admission pour que le membre du Nid devienne légionnaire. C'est alors qu'il prête serment. La prononciation de ce serment constitue l'acte fondamental du légionnaire. Maintenant qu'il l'a prononcé, le nouveau légionnaire appartient tout entier à la Légion, jusqu'à la Mort. Cette liaison a un caractère sacré, quelque chose d'un peu transcendantal, analogue à un sacrement religieux. Lors même que le légionnaire croirait s'acquitter de ce serment, il n'en serait pas libéré. De la même manière que l'Apostasie ne délie pas le chrétien des liens du baptême, de même la traîtrise ne délie pas le légionnaire des obligations du Serment. Devant le légionnaire traître, sa traîtrise ne pourra être que présente comme un opprobre. Les légionnaires méprisent le traître comme le chrétien fuit le contact de l'Apostat. La dénonciation du serment marque le traître d'un indélébile signe d'infâmie.

Mais, pourquoi s'étendre sur cette dénonciation? Les cas de trahison de leur serment par des légionnaires ont été d'une rareté exceptionnelle. Je l'ai dit: la spiritualité et l'atmosphère mystique qui sont celles du Nid font que le membre du Nid ne peut plus vivre hors du Nid, une fois qu'il y est rentré. Le Nid est devenu comme une exigence de son âme. Le légionnaire est heureux lorsqu'il se sent en liaison, en communion avec le Nid; il est comme exilé, morcelé, sans raison d'être si par malheur cette communion vient à cesser.

Lentement, la famille du Nid s'est constituée; la voilá parvenue à son extensión maxima. Alors, des treize membres qui ont toujours vécu ensemble se détachent deux ou trois légionnaires, et l'un d'eux,

s'appuyant sur les autres s'en vont fonder un autre Nid. Ainsi s'éloignnet à l'âge d'homme les grands enfants des grandes famililes. Ainsi se forment des familles de Nids. Il n'existe entre les Nids d'une même famille aucune dépendance hiérarchique ni administrative; mais il subsiste entre eux une sorte de consanguinité spirituelle qui permettrait à un légionnaire exercé de reconnaître entre deux Nids «un air de famille». C'est ainsi que le Nid de Paris est de la même famille que l'un des Nids de Bucarest.

LA RÉUNION DU NID

Le Nid se réunit obligatoirement une fois par semaine. Bien entendu dans un lieu strictment privé, de préférence une salle close. Il n' existe pas de réunions de Nids dans les cafés ou les salles publiques. En général, c'est au domicile même du chef de Nid que se fait la réunion; mais il va sans dire que dans les périodes de persécutions où les chefs de Nids furent traqués par la police, la réunion se faisait dans des lieux sûrs, variables, strictement tenus secrets. Ainsi, des Nids se sont-ils réunis d'une manière absolument occulte ou sous une telle forme que la police était réduite à l'impuissance. Beaucoup de Nids, à Bucarest, se réunissaient à dîner, chez l'un des membres les moins connus; ce qui obligea la police méfiante à arrêter que pour les déjeuners ou dîners de plus de cinq personnes, les hôtes devaient déposer la liste des convives à la Préfecture de Police; D'autre fois, le Nid clandestinement se rencontrait dans une Eglise, et les mots d'ordre étaient ainsi transmis. Toutefois, chaque fois que cela est possible, le Nid doit se réunir selon un rituel fixe, qui prévoit l'aménagement de la salle de réunion et le déroulement de la séance.

Sur le mur Est de la salle, est accrochée une icône représentant l'Archange Saint-Michel. Au-dessus, une photographie de Codréanu et une Croix. Devant l'icône brûle une lampe à huile ou simplement un cierge de cire. C'est là le seul appareil rituel. Il n'est besoin ni de table, ni de chaises; les légionnaires, la plupart du temps, restent debout, la réunion ne devant pas, en règle générale durer plus d'une heure.

Lorsqu'à l'heure dite, les légionnaires du Nid et quelques rares invités admis à la réunion sont réunis, le Chef de Nid ordonne le Garde à vous. Les légionnaires saluent, puis tenant la main levée, ils récitent une prière qui se termine par le texte du serment légion-

naire. Alors commencent les chants. Ils jouent un rôle très important dans les actes des légionnaires réunis. Le chant collectif est un exercice particulièrement propre à développer le sentiment de cohésion. Codréanu, qui tenait beaucoup à ce que la règle du chant fut parfaitement respectée, disait souvent qu'un criminel qui va faire un mauvais coup ne chante pas, que des malheureux ou des gens inquiets ou soucieux ne chantent pas, que deux hommes qui se haïssent ou se soupçonnent, s'ils font chemin ensemble, ils ne chantent pas. Seuls peuvent chanter en commun ceux qui ont l'âme pure, l'intention droite, le coeur plein de joie et sans aucune haine. A défaut même, pensait encore Codréanu, le fait même de chanter favorisera cette pureté d'âme, cette droiture de l'intention, et cette joie du coeur. En quoi, il se révélait fin psychologue, sachant qu'à défaut de l'émotion intérieure qui provoque spontanément l'attitude, l'attitude prise de propos délibéré fait naître l'émotion intérieure recherchée. Le chant en commun développe aussi l'âme collective dont il est l'expression; la conscience de chacun semble se perdre dans la conscience collective originale que crée la réunion du Nid. Et c'est à la fois un bien-être et une nécessité que cette fusion de l'individu dans une pacifiante solidarité. C'est dans ce moment que l'individu prend conscience qu'il n'est rien, et que, s'il est quelque chose, ce n'est que par sa participation privilégiée à la collectivité du Nid. J'ai pour ma part, connu un légionnaire que le cérémonial rituel des réunions du Nid avait arrêté longtemps au seuil de la Garde. La première réunion où il fut admis lui fut une révélation et de ce jour il fut entièrement conquis. «Avoir vécu cette première réunion, avoir éprouvé ce climat du Nid, cela a eu en moi, me dit-il, une toute autre résonnance et combien plus sublime, que ce que mon imagination pouvait me faire sentir, d'après les récits qui m'en étaient faits par les légionnaires.» J'ai moi- même été admis à une séance d'un Nid: il m'est impossible de relater exactement l'impression d'envoûtement religieux que j'en ai retirée. A peine étais-je entré dans la pièce de l'icône, qu'un immense silence intérieur se fit en moi, et que j'eusse été dans l'impossibilité totale de prononcer le moindre mot. J'avais les yeux rivés sur l'icône et sur le portrait de Codréanu. Les légionnaires chantaient. Il me semblait rêver ou être dans une cathédrale pendant les chants de la chorale. Un esprit subtil et extraordinaire pénétrait en moi. Il n'eût pas fallu que je m'attarde davantage pour sentir surgir en moi un homme que je ne m'étais jamais senti être...

Les chants terminés, la réunion proprement dite commence. Dans une première partie consacrée à l'information des légionnaires, le chef de Nid fait le tableau des événements écoulés pendant la semaine passée; il en donne une vue générale et il les commente. S'il a des renseignements à donner, il les communique et il interroge les légionnaires sur ceux qu'ils seraient susceptibles de fournir. Après quoi, il lit les ordres qu'il a reçus des chefs et on discute ensemble sur la manière la plus convenable de les mettre à exécution. Enfin, le chef de Nid peut faire une attentive revue de la presse, avec tous les commentaires nécessaires pour éclairer les légionnaires.

La deuxième partie est beaucoup moins politique. Elle est consacrée à l'éducation des légionnaires. Il ne faut pas oublier, en effet, que le but essentiel de la Légion est de susciter un homme nouveau et d'aller à sa rencontre, par des exercices appropriés, et qu'en raison de ce but, le Nid qui a une fonction extérieure à remplir, laquelle fait de lui une cellule d'activité, a aussi une fonction intérieure très importante, qui en fait une cellule de croyance et d'éducation. Pendant cette partie, le chef de Nid lit et commente comme il convient, un ou plusieurs points d'un tout petit livret que Codréanu a écrit et qui s'intitule «Livret du chef de Nid». Il s'agit en réalité, d'un véritable bréviaire où, en une soixantaine de points qui sont plutôt les maillons d'une longue chaîne, que les articles codifiés et systématiques d'une loi, Codréanu a donné au Nid la substance spirituelle de laquelle il doit constamment s'inspirer. Il y aurait beaucoup de choses à dire sur ce bréviaire qui peut servir de thème à de multiples méditations collectives, au reste inépuisables. Pour ma part, j'ai toujours regretté qu'il n'en existe pas encore de traduction en français. C'est un livre qui, pour nous, serait à la fois une édification et une leçon mortifiante, nous qui, dans les cellules ou les sections de nos groupements, ne donnons pas toujours l'exemple d'une spiritualité tendue vers le bien, d'une camaraderie qui s'interdit la délation ou le soupçon, d'une solidarité d'action qui interdit la jalousie, ou l'envie, ou la bouderie, ou l'ambition personnelle. Il y a encore trop de mouvements en France qui prétendent être les artisans de la rénovation nationale et qui sont encore pourris dans l'intérieur même de leurs plus petites réunions d'adhérents des vices les plus notoires de la démocratie. Cela tient à ce que les chefs de Partis, à part un seul, n'ont pas osé imposer à leurs adhérents une révolution personnelle préalable à toute ambition de révolution nationale, une révolution de la moralité de chacun, con-

ditionnant évidemment la rénovation de la moralité générale. Je crois que la plus belle oeuvre de Codréanu est de s'être attaqué, non pas d'emblée au problème national, mais au problème moral du redressement de l'individu. A ce titre, la fonction éducatrice du Nid est-elle sans doute la fonction essentielle de tous les organes de la Garde, celle sans laquelle de nombreuses autres ne pourraient porter de fruits.

Puis le Chef de Nid lit et commente des passages du très gros livre que Codréanu a consacré à son action. On peut dire que si le livret du Chef de Nid est le bréviaire du légionnaire, ce livre en est la bible. Ecrit dans un langage absolument dénué de tout artifice littéraire, dur, incisif, d'une franchise qui déconcerte l'hypocrisie naturelle des coeurs humains, donnant à chaque page l'impression d'être une force en action et d'avoir retrouvé pour les vivre ces qualités primitives complètement oubliées de l'homme dont on dit communément qu'il est civilisé, dénué aussi de tout orgueil égocentriste, qui rend parfois si pénible la lecture des oeuvres que les hommes écrivent sur eux-mêmes, ce livre est une contribution exceptionnelle au statut futur des Etats rénovés. Bien que très caracteristiquement roumain, il contient l'essence d'une pensée universelle, et je ne crois pas qu'il y ait au monde de peuple qui ne pourrait y puiser un enseignement cohérent et complet, dur comme un sermon, mais vrai comme la Vérité.

C'est à ce moment de la réunion que se place un exercice absolument nouveau. Appelons-le pour fixer les idées, l'auto-critique, ou l'accusation, ou encore la confession. C'est un exercice qui consiste essentiellement à s'accuser soi-même, ou à accuser un légionnaire, de quelques faits, bénins ou graves, et qu'en conscience, on estime mériter de la part du Nid une sanction quelconque. Le légionnaire qui s'accuse et qui se voit puni, contraint par exemple d'accomplir un acte difficile, ennuyeux, exigeant sacrifice, est ensuite libéré du poids que faisait pesser sur sa conscience de légionnaire l'acte dont il s'est accusé. De la même manière, lorsqu'un légionnaire est accusé par un autre, il est heureux de satisfaire à la punition, s'il y a lieu. Tout cela se passe sans qu'aucun sentiment de désunion ou de rivalité n'entre en jeu. Si un légionnaire en accuse un autre, c'est sans acrimonie, aucune, mais pour son bien, pour son perfectionnement et pour le bien collectif du Nid, d'où toute impureté ou tout état d'impureté doivent être soigneusement bannis. Quel philosophe pensait qu'il y avait

dans la «confidence», comme le signe le moins trompeur de la sympathie? Et puis, la confidence n'est-elle pas par elle-même la fusion de deux âmes? Codréanu, en instituant au sein du Nid cet exercice presqu'intime, a voulu créer entre tous les légionnaires d'un même Nid, cette communion qu'entretient seule la connaissance des secrets confidentiels. Il a aussi mis à l'ordre la loyauté, qui de toutes les vertus est sans doute celle que l'homme démocratique a le plus étouffée.

L'autocritique terminée, le Nid a rempli sa fonction éducatrice; il est maintenant réuni au titre de cellule d'activité. Le Nid va discuter de l'action à entreprendre pendant la semaine à venir. Dans nos cellules et sections de partis, cette partie-là constituerait l'essentiel, le tout même, d'une réunion, et on appellerait cela «plan de propagande». Ici, il s'agit moins de diffuser une doctrine, de lancer des tracts, de préparer un meeting que d'agir. La Garde se fait voir en actes. C'est ainsi que dans un village, un Nid peut décider que la bataille (ou expression visible de la Garde), sera la construction d'un petit pont utile au transport agricole, et que néglige de faire bâtir l'Administration démocratique; une croix au bords des chemins, ou encore une maison construite pour une veuve indigente, sont des manifestations de la Garde, tangibles pour tous. La tâche des légionnaires est facilitée pour ces batailles, par l'institution du camp de travail légionnaire dont nous aurons à parler plus longuement. Dans les villes où la bataille ne peut adopter cette forme totalement concrète, elle consiste plus généralement en actes de propagande: par exemple, on ira planter le drapeau légionnaire sur des édifices publics, ou bien l'on accentuera clandestinement la distribution du matériel informatif, ou bien encore, on décidera de l'achat d'une voiture pour le Chef de secteur, et pour mener à bien cette oeuvre, on mènera un sévère combat pour recruter les fonds nécessaires; on a vu des légionnaires fonder des revues ou ouvrir des chantiers, simplement pour mettre tous les bénéfices de l'entreprise à la disposition du Nid.

LES LOIS FONDAMENTALES DU NID

Il va sans dire que la définition de la bataille à entreprendre donne lieu, au sein du Nid, à des échanges de vues. C'est à propos de ces discussions qu'il convient de parler des rapports d'autorité qui existent entre le Chef et les membres du Nid, ou si l'on veut, des métho-

des selon lesquelles le Nid se gouverne. Codréanu a beaucoup insisté sur la cohésion qui naît seulement de la discipline et sur le fait que le Nid n'est pas discipliné à la manière d'une caserne. Il disait: «*Le Nid n'est pas une dictature, il se gouverne d'après des lois.*» Qu'on me permette de souligner ce que cette attitude a de particulièrement intéressante: elle laisse entrevoir tout le caractère institutionnel de l'Etat légionnaire futur, non lié au «bon plaisir» du souverain; la discipline de tous, y compris celle du chef suprême se réfère ainsi à une autorité transcendantale: la loi légionnaire. *Elle n'est pas dans les hommes, mais dans l'institution;* c'est elle, et elle seule qui peut imposer à tous les impératifs et les règles d'action. Quels sont les impératifs auxquels le Nid et chacun de ses membres doit obéir?

La loi de la discipline qui est une loi de l'obéissance de chacun à la volonté collective du Nid, une fois exprimée. Il y a, en effet, plusieurs chemins pour atteindre un but: il y a le chemin droit, et beaucoup d'autres sinueux. Eh bien, malgré l'apparence, une équipe ette int le but plus sûrement si, ayant choisi le chemin sinueux elle s'y engage toute entière et sans défaillance, cohérente, que si, les uns vont par ici et les autres par là, fut-ce par le chemin droit. Nous reviendrons sur l'interprétation qu'il convient de faire de la discipline légionnaire; quelle qu'elle soit, elle crée une cohésion du Nid qui est telle, que l'éventualité d'une dispute ou d'une fâcherie entre les membres, qui laisseraient entre ceux-ci une coupure grave, est une éventualité qu'aucun légionnaire n'a jamais envisagée. C'est le respect de la loi de discipline qui permet au Nid de remplir l'une de ses fonctions essentielles: *sa fonction unificatrice.*

La loi du travail repose sur cette pensée qu'evait Condréanu que seul, l'acte est la mesure de la valeur réelle de l'homme. C'est par ses actes que le Nid se juge lui-même et qu'il prend conscience de son efficacité; c'est par le devoir accompli collectivement que le Nid va acquérir une fierté collective, une ambition collective, qui sont aussi souhaitables et saines que ne le sont pas la fierté et l'ambition particulières. Et n'est-ce pas dans le contact constant que maintient entre les légionnaires l'exigence de l'action permanente, que se manifeste le mieux la solidarité qui les unit, qui fait de leur union une puissance d'action, malgré que chacun individuellement soit incapable de tout travail efficace?

La loi du silence est une de celles qui mériterait le plus d'être «importée» dans nos partis politiques français où l'on bavarde tant.

Codréanu qui fut avocat et député avait cependant (ou pour cela?), horreur de la parole. On a toujours raison lorsque l'on parle, disait-il; mais il ne sert à rien d'avoir raison; on ne fait rien à avoir seulement raison. Seul le silence est le climat de l'action. La parole est stérile et illusoire. La force du légionnaire sera d'être le silencieux au milieu des bavards. «*Tais-to, et laisse parler les autres.*» Dès les premières pages de son livre, rappelant son séjour dans une école militaire, Codréanu écrit: «*J'ai appris à parler peu, ce qui m'a amené plus tard à haïr le bavardage et la rhétorique.*» Il était lui-même taciturne.

La loi de l'éducation, qui oblige chaque membre du Nid à devenir un autre homme. Le lecteur est déjà assez familiarisé avec la Légion pour bien comprendre que c'est la loi centrale de toute la Légion. Il n'y aurait pas de Légion, semble-t-il, si l'éducation tendant à l'héroïsme pratique n'était pas le centre inspirateur de tous les actes légionnaires.

La loi de la solidarité, qui oblige le légionnaire à s'entr'aider et le Nid à tout faire pour l'entr'aide légionnaire, n'est au fond que la conséquence de cette atmosphère de fraternité qui est celle du Nid. Le malheur d'un étranger peut laisser un homme indifférent; le malheur d'un frère le touche toujours, et l'oriente tout naturellement à l'action d'entr'aide.

La loi de l'Honneur enfin, sans laquelle il n'y aurait pas de héros, car l'héroïsme, c'est l'honneur en action. «*Il vaut mieux*, affirmait Codréanu, *mourir sur le chemin de l'honneur que de vaincre par l'infâmie.*» Et par exemple, il eut été souvent d'une certaine habilité tactique de mentir sur la Légion, et cette habilité eut sans doute permis de devancer le temps du triomphe. Mais jamais, il n'est venu à l'esprit d'un légionnaire d'entrer dans cette voie tortuese. Et Codréanu lui-même, suprême exemple de la suprême vertu, demeuré, sa vie durant, sans une tache d'infâmie, est mort, avant la victoire, dans un honneur absolument intact.

Tel quel, avec ses coutumes et ses lois, le Nid est l'organisme essentiel et premier de la Légion. On raconte qu'un ministre des Affaires étrangères avait demandé à Codréanu d'entrer dans la Garde de Fer; mais il n'avait pas manqué de souligner que —vu sa personnalité—, il ne pourrait y entrer qu'à un certain échelon de la hiérarchie. Codréanu, très froid, lui aurait simplement expliqué le mécanisme de l'éducation légionnaire, et lui aurait conseillé de se faire admettre dans un Nid afin de pouvoir, dans deux ou même trois ans,

prêter le serment qui le consacrerait légionaire. L'histoire ne dit pas comment l'Excellence démocratique prit la chose; toujours est-il qu' elle ne revint pas et ne fut jamais légionnaire. L'anecdote est significative et met en valeur l'esprit communautaire et unifcateur de la Legion. Un légionnaire aime à reconter qu'introduit chez Codréanu, il rencontra dans le bureau côte à côte et semblablement *traités*, *un Prince et un Cordonnier*. La loi légionnaire et les institutions ne connaissent aucune autre valeur que celle que consacre la Légion elle-même. N'est-ce pas là une attitude parfaitement apte à créer le renversement total de la fausse hiérarchie des valeurs démocratiques? Et nous verrons quelles exigences terribles il faut satisfaire pour que la Légion reconnaisse et consacre une valeur, et quels sont les critères particulièrement durs, selon lesquels se recrute et se définit l'élite légionnaire.

LES AUTRES ORGANISMES LÉGIONNAIRES
LE CAMP DE TRAVAIL

Le Camp de Travail est comme le Nid, une collectivité vivante de la Légion. Et comme lui, il tend à exercer une fonction unificatrice et éducatrice, en même temps qu'il permet mieux que le Nid de faire des actes positifs et tangibles qui manifestent au monde la réalité de la Légion. Toutes les lois du Nid sont les lois du Camp, avec ce merveilleux avantage qu'elles s'exercent en permanence et d'une façon continue, notamment les lois de discipline, de solidarité et de travail. Le Camp est une grande bataille qu'il faut gagner. L'effort psychologique exigé pour la participation à un Camp est plus tendu que l'effort demandé par le Nid. Tout est plus grand, plus dur, et par conséquent plus efficace, plus créateur dans le Camp que dans le Nid. A côté de petits Camps pour réussir une bataille réduite, il a existé d'immenses Camps de Travail auxquels participent des légionnaires en très grand nombre, mais tous volontaires. Il y a eu des Camps auxquels participaient plus de cinq cent légionnaires, et on a vu que les Pouvoirs publics avaient été trè inquiets de cette initiative. Plus tard, lors de l'affaire dite «de la dique», cette inquiétude ne fera que croître. Au Camp, tout est donc à des proportions plus amples, et jusqu' aux vertus que l'on exige du légionnaire. Le Camp est une sorte de préfiguration de la Roumanie légionnaire future: une collectivité, qui dans un effort harmonieux est tendue vers le bien, et se manifeste

en un acte visible. «*Lorsqu'il est bien conçu, écrivait un légionnaire, le Camp est une grande bataille gagnée par les légionnaires sur l'hostilité ou la bêtise des hommes de l'extérieur.*» La fonction créatrice de communauté du Camp est certainement l'un des motifs qui ont poussé Condréanu à généraliser cette institution.

LE COMMERCE LÉGIONNAIRE

Plus tard, la Légion affronta les Juifs sur leur propre terrain, là où nul n'avait osé les concurrencer, car ils paraissaient imbattables. Il fut créé un «commerce légionnaire» ayant pour but de neutraliser l'influence du commerce juif. Le succès dépassa les espérances. Dans les restaurants légionnaires, où des repas à 2 et 10 lei (entre 50 centimes et 2 fr. 50), pouvaient être servis, les étudiants, les ouvriers, les sous-officiers et même des officiers de l'Armée, vinrent en nombre. Les employés étaient tous des légionnaires travaillant sans aucun esprit de lucre, et ne poursuivant pas d'autre but, que d'aider au succès de l'entreprise collective. On vit des étudiants devant lesquels s'ouvraient un magnifique avenir universitaire, se faire garçons de salle, ou plongeurs, au coude à coude avec des ouvriers et des employés de la profession. Un intense esprit collectif se manifesta pour mener à bien cette immense bataille de la Légion, qui fut un succès sans précédent, et qui ne manqua pas de lui attirer des sympathies actives et nombreuses.

LES GRADES ET FONCTIONS A L'INTÉRIEUR DE LA LÉGION

Il y a lieu ici de distinguer, quoique nous ne soyions pas familiarisés avec cette division des grades et des fonctions, deux séries bien distinctes de hiérarchie au sein de la Légion. D'une part, pour relier le Nid au Centre, il existe une série de fonctions administratives qui ne constituent pas des postes de commandement proprement dits: le Chef de Secteur, le Chef de Garnison, le Chef de Département ou de Région. Ces chefs sont essentiellement amovibles, et il est même de coutume que ces fonctions changent de titulaires par une sorte de roulement. Ainsi se rompent à certaines fonctions administratives un nombre important de légionnaires, en sorte que, d'une part, aucun

ne peut tirer gloriole de sa fonction essentiellement provisoire, et d'autre part, le remplacement d'un Chef défaillant, ou venant à manquer pour d'autres raisons, est immédiat et son remplaçant est compétent. Notons, pour avoir une idée exacte de ces fonctions, que ni le Secteur, ni la Garnison, ni le Département, ni même la Région, ne constitue une cellule réellement vivante de la Légion. Il s'agit en réalité, de relais établis entre le Centre et les Nids, et permettant la liaison. Par contre, indépendament de ces échelons administratifs ne constituant pas une hiérarchie autoritaire, ni une dignité légionnaire, il existe une ligne progressive de «grades», qui du simple légionnaire jusqu'au Chef de la Légion, constitue très spécifiquement la hiérarchie fixe et la structure du commandement légionnaire. Il est inutile ici d'énumérer ces grades; il est par contre indispensable de connaître dans quel esprit et selon quels critères se recrutent les membres de cette exceptionnelle hiérarchie fixe. Car, avec des corps spéciaux d'élite qui seront ultérieurement fondés, cette hiérarchie constitue spécifiquement l'élite légionnaire.

L'ÉLITE LÉGIONNAIRE

Qu'est-ce donc que l'élite? De quoi naît une élite? Comment disparaissent parfois subitement les élites d'un système et sont-elles malgré elles, remplacées par d'autres? Il y avait là un problème historico-spirituel, qui ne devait pas manquer d'arrêter la pensée de Codréanu. Essentiellement, une élite naît de la guerre, que certains hommes sont obligés de mener contre une élite en place, mais dégénérée ou fausse. La trahison des clercs dont on a tant parlé, ou la défaillance des élites, sont une raison qui porte en soi cette lutte historique, qui marque dans le monde ou dans les nations les «époques». Une élite qui se sent naître, en butte aux élites en place, et qui s'accrochent à leurs positions acquises, violà le signe le plus certain qu'une époque révolutionnaire est ouverte, qui s'achèvera par l'effondrement d'une période et la création d'une époque nouvelle, souvent antinomique de la précédente. Ce serait presque là une théorie déterministe du monde, qui évoquerait celle de certains philosophes ou économistes allemands, si dans la pensée de Codréanu, il ne s'agissait pas avant tout d'élites spirituelles, imposant des impératifs nouveaux, et non de forces nouvelles, imposant des modes économiques de vie nouveaux.

On conçoit que dans cette lutte l'élite qui monte, ait une tâche

plus difficile pour conquérir les places nouvelles, que celle de l'élite ancienne pour maintenir les places acquises. Il devient alors évident que la génération d'une élite conquérante est une génération de sacrifice et de souffrances accumulées, sans quoi la victoire n'est plus possible. Et de la même manière se crée au sein même de l'élite une hiérarchie naturelle qui se mesure à la quantité de souffrances individuelles ou collectives endurées. Ces notions sont elles si nouvelles, si inaccessibles à l'égoïsme démocratique, que certains esprits ne puissent absolument pas les comprendre? Au cours du fameux procès de Codréanu, le Président demandait ironiquement et méchamment au Capitaine de la Légion, quel était le critère de l'avancement au sein de la Légion, et si par hasard ce n'était pas l'accumulation du crime terroriste; Codréanu répondit par cette formule, extêmement belle et simple: «*C'est la quantité de souffrance et d'amour.*»

Quelles sont dès lors les qualités requises pour être de l'élite légionnaire? Quelles sont les vertus naturelles qui prédisposent le mieux l'homme à accepter la souffrance, et non seulement à l'accepter, mais à la désirer?

La pureté d'âme, c'est-à-dire cette limpidité de l'atmosphère intérieure, qui rend l'âme simple, sans contours, prête à tous les enthousiasmes et donc à tous les dévouements est une qualité essentielle et première de l'élite. Il faut y joindre une vaillance à toute épreuve, afin que l'homme ne se laisse pas envahir par des sentiments inférieurs cependant naturels, tels que le découragement, le doute, la lassitude, et que dans les combats tant spirituels que physiques sa volonté et ses actes soient toujours à la hauteur des exigences, si cruelles, si impérieuses soient-elles. Ce ne sont pas là vertus courantes; et trop d'hommes croient les avoir qui n'en ont que l'apparence ou la vanité. Ces vertus pour n'être pas vaines doivent être non pas des dispositions de bonne volonté, mais des puissances effectives d'action, car ici plus qu'ailleurs, l'acte est tout, l'intention n'étant prise en considération que si elle est assez forte pour se transformer en acte. L'enfer n'est-il pas pavé de bonnes intentions? Le ciel consacre les actes.

Il faut songer que l'élite porte sur ses seules épaules la lutte que tout un peuple devrait entreprendre. C'est sur elle que se concentrent les haines d'un passé qui s'écroule; il faut qu'un noyau d'hommes peu nombreux supporte seul le choc d'une guerre sans merci, que lui déclarent des forces diverses, mais coalisées contre lui. C'est une vie d'une façon permanente, qu'il faut mener pour que tout un peuple

indifférent, inconscient ou même parfois hostile, retrouve sa véritable voie.

Et pour cela aussi, en plus de tout l'héroïsme de combat, il faut joindre un héroïsme de la vie personnelle, afin que la vie individuelle de chaque membre de l'élite nouvelle soit un exemple et une force d'attraction. L'élite légionnaire sera pauvre, comme par serment, parce que les richesses d'ici-bas sont forcément des facteurs de dissolution de la moralité et d'enlisement dans le matérialisme et l'inaction bourgeoise. Elles tendent invinciblement à attacher l'homme qui les possède au régime par qui il les a acquises; un homme qui n'est pas dans la pauvreté ou qui ne vit pas dans l'esprit de pauvreté, ne peut pas être révolutionnaire; il est forcément esclave d'un certain esprit de conservation négateur de toute action de changement. C'est donc un esprit d'abnégation permanente, de renoncement volontaire à tous les plaisirs présents que l'esprit de l'élite légionnaire, et je ne peux en donner de meilleure preuve que ce texte inouï du serment que doivent prêter les légionnaires rentrant dans le corps d'élite «Motza-Marine»:

« *Je jure devant Dieu*
« *Devant votre sain sacrifice pour le Christ et pour la Légion*
« *D'éloigner de moi tous les plaisirs de ce monde,*
« *De me soustraire à l'amour humain*
« Et, pour la résurrection de mon peuple,
« *D'être toujours prêt à mourir.*
« *Je le jure!* »

De tels hommes, capables de prononcer et de *tenir* de tels serments, ne sont-ils pas naturellement plus forts que les élites pourries auxquelles ils s'opposent? La victoire n'est-elle pas inscrite dans des volontés qui vont jusqu'à cette extrémité?

Ajoutez à cela, que les légionnaires sont tous croyants en Dieu et qu'il est de règle que l'élite légionnaire soit particullièrement religieuse, et l'on comprendra le caractère mystique et puissant d'une spiritualité qui repose sur des croyances aussi transcendantales. C'est en ce sens, du reste, qu'il importe de distinguer le mysticisme légionnaire du mysticisme de certains autres partis européens. Pour ces derniers, l'entité qui crée le mysticisme est une entité immatérielle, mais tout de même humaine, telle que la race ou la Nation; pour les légionnaires, le mysticisme a une base nettement transcendantale,

irréductible à tout humanisme intégral. Comme permet de l'affirmer des commentaires parfaitement autorisés sur ce sujet, et sans que cette formule, malgré sa concision, n'outrepasse la vérité: *la Légion est le seul mouvement politique contemporain à structure religieuse.*

LA SPIRITUALITÉ LÉGIONNAIRE

Ces commentaires sur l'élite légionnaire nous amènent tout naturellement à définir la spiritualité qui est l'âme même de la Légion. Car bien entendu, tout légionnaire n'arrive pas à ces sommets d'ascèse et de mystique qui sont le fait de l'élite. Une spiritualité moins exigeante est le fait commun de tous les légionnaires, et le lecteur verra que même celle-ci exige déjà du légionnaire roumain des efforts et des promesses qu'il serait vain d'essayer d'obtenir d'un Français.

Pour l'ensemble de ses adhérents, et considérant l'idéal final de la Légion, Codréanu s'est à peu près posé le problème suivant: Comment donner à un pays la parfaite conscience nationale lorsque, par malheur, ce pays n'a acquis que fort tard son unité géographique, et n'a pas encore acquis son unité spirituelle? Car enfin. cette conscience nationale dans les nations parvenues à un stade unitaire, cette conscience de la personnalité qu'est la Nation, est faite conjointement de la conscience d'une Histoire et de la conscience d'un caractère national; exactement de la même manière que les composantes de la personne humaine (substantielle), sont la mémoire par quoi la personne affirme son identité dans le devenir et le caractère par quoi elle se différencie, dans l'espace, des autres personnes. Car l'Histoire n'est pas autre chose que la mémoire des Nations. Et la conscience nationale est plus grande là où l'histoire est plus lourde de gloire et de morts. Il importe donc à la Légion si elle veut donner à la Roumanie la conscience nationale, de donner une histoire à la Roumanie, de créer une épopée roumaine dont s'alimentera la conscience nationale. Et s'il faut beaucoup de morts légionnaires pour quíen peu de temps cette épopée vaille toute une longue histoire de siècles, eh bien, les légionnaires se sacrifieront et mourront, créant ainsi cet indispensable tribut du sang sans quoi un pays n'acquiert pas sa personnalité. Plus la Légion ne sacrifiera, plus la Roumanie affirmera sa réalité historique; par son sacrifice, la Légion acheminera la Roumanie vers de glorieux destins que lui ont refusés les siècles passés. Ne trouvons-nous pas là, à l'échelle

nationale cette idée qui domine toute l'ascèse individuelle du légionnaire, que la mort est féconde et créatrice par soi? Et pour reprendre une formule qui reviendra souvent, c'est seulement dans la mort charnelle que les individus comme les Nations trouvent les possibilités de leur résurrection.

Et voilà que la Mort devient comme une nécessité métaphysique et une invincible attirance. Il se créera dans l'esprit du légionnaire une mystique de la Mort. *Toute la Légion aura la mort comme compagne fidèle.* La mort qui est ce suprême don de soi, et comme la marque ineffaçable de la grandeur et de l'héroïsme. Y a-t-il un seul chant légionnaire où l'on n'exalte la mort?

« *La mort, mais la mort légionnaire*
« *Est pour nous le plus cher des banquets!...*
« *...Si nous tombons frappés au Front,*
« *La mort pour notre Capitaine nous est chère.* »

Ainsi s'expriment deux couplets de la «Sainte Jeunesse Légionnaire». Et celui-ci du chant de l'Equipe de la Mort:

« *Nos lèvres ont le sourire pour décor.*
« *La Mort? C'est de face que nous la regardons!*
« *Nous sommes l'Equipe de la Mort.*
« *Ou nous vaincrons, ou nous mourrons.* »

Et cette autre chanson enfin:

« *Sur votre sang, oui, nous jurons*
« *d'accomplir ce que nous dicte notre croyance,*
« *et de faire au pays les dons les plus immenses,*
« *ou bien alors, nous mourrons.* »

« *Sur votre sacrifice de héros,*
« *nous jurons de ne point céder.*
« *nous vous suivrons jusqu'au tombeau,*
« *car votre appel est sacré.* »

Tous les légionnaires ont envisagé leur propre mort, et l'ont acceptée dans la joie. Mieux que cela, nombreux sont ceux qui l'ont appelée de leurs voeux. Nous verrons qu'au moment des abominables

massacres de 1939, des jeunes gens demandaient de mourir, et si les coups qui les frappaient ne les touchaient pas à mort, ils s'écriaient: «Je ne suis pas mort, tirez donc encore!» Atroce et sublime revendication. La Légion est incontestablement née sous le signe de la Mort. Est-ce à cela qu'elle doit d'être le mouvement qui a eu le plus de morts, et ceci, dans des proportions qui confondent l'imagination? Sans doute est-on au-dessous de la vérité, en disant que plus de six mille légionnaires ont trouvé la mort durant ces dernières années.

Il va sans dire qu'accéder à ces sommets de renoncement n'est pas le fait de l'homme sans une éducation raisonnée qui y mène. Ces sentiment de renoncement sont le couronnement d'une longue éducation et d'une dure ascèse.

Le légionnaire croit en Dieu, nous l'avons déjà dit, et nous avons souligné dès les premières lignes de cette brochure, le caractère extrêmement religieux du peuple roumain. *Dieu ne se discute pas. Dieu se vit. La négation de Dieu est une attitude aussi* absurde que la négation du monde ou de soi-même. Il n'y a que les philosophes ou les francs-maçons pour avoir nié des évidences, et avoir exercé la critique de leur esprit déformé sur une évidence aussi indiscutable que l'existence de Dieu, entité transcendantale et créatrice. Dieu est encore plus évident, plus nécessaire que le monde même. Dieu? Le seul aboutissant normal d'une vie d'honneur et d'héroïsme.

Le légionnaire croit à sa mission, et cette mission devient comme sa seule raison de vivre. Le légionnaire l'est toute sa vie, toutes les minutes de sa vie. *N'est pas légionnaire qui croit un peu. On croit tout à fait ou pas du tout.* Il n'y a pas de degré dans la croyance, surtout pour une croyance comme celle-là, qui est plus volontaire qu' intellectuelle. Croire que deux et deux font quatre, cela n'exige aucun effort, cela surtout n'exige pas qu'on se le rappelle à chaque instant; cela enfin, n'entraîne aucune modification à notre comportement moral. Croire par contre à la sainteté d'une mission, cela exige un effort, un effort qui ne saurait se relâcher sans que la croyance faiblisse, et cela nous commande une certaine manière de vivre qui devient comme l'aspect moral que prend la croyance, comme l'affirmation par le fait que nous avons cette croyance. Croire en la sainteté de la mission légionnaire, c'est avant tout vivre tous les instants de sa vie en légionnaires.

Le légionnaire doit aimer. «*Il faut opposer*, disait Codréanu, *à l'immense vague de haine que nous suscitons et qui nous frappe de*

l'extérieur comme pour nous diviser, une immense somme d'amour à l'intérieur de nous, capable non seulement de nous maintenir unis, mais de s'irradier et d'être une puissance d'attraction sur l'extérieur.» Le Nid, nous l'avons vu, développe cet amour réciproque et crée cette cohésion et cette unité intérieures.

Enfin, le légionnaire doit être discipliné. Non pas, nous l'avons dit, d'une discipline militaire qui est comme le refoulement de la volonté, personnelle, mais d'une discipline positive qui est l'abdication *volontaire* de la volonté et l'adhésion personnelle et voulue de cette volonté à une autre volonté supérieure, reconnue librement comme impérative. La discipline n'est pas une attitude négative, encore moins servile. C'est au sens le plus propre du mot *un acte:* celui par lequel l'homme met sa volonté au service d'une idée-force ou encore à celui d'un autre homme, reconnu comme maître. C'est une limitation volontaire pour se conformer aux normes éthiques qui, —si nous les pratiquons— nous élèvent dans l'échelle des valeurs humaines. Elle n'est pas une fonction dégradante, elle élève. Elle ne procède pas non plus d'un obscur complexe d'infériorité, qui pousse les âmes inférieures à s'abaisser, à se soumettre, à obéir par manie, à se sacrifier sans raison, par dilettantisme ou par perversion morale. Elle seule, bien comprise permet la victoire et elle est, de tous les sacrifices, le plus petit qu'il faille consentir pour obtenir cette victoire.

Et ce développement sur la conception légionnaire de la discipline, parce qu'il nous a permis d'effleurer un peu à la volonté, nous conduit tout naturellement au problème de la liberté. Pour Codréanu, la Liberté est essentiellement le contraire de ce que l'on entend vulgairement ou démocratiquement par ce mot. Tandis que pour la plupart, la liberté est une possibilité d'indifférence, une totale indétermination, pour Codréanu, c'est l'autodétermination de la personne. Il pense que «faire ce que l'on veut» est la manière la plus évidente d'être esclave et de ne pas affirmer de volonté personnelle. Car, faire ce que l'on veut, c'est en langage courant, faire ce que l'on est déterminé à vouloir, par les forces mécanistiques du tempérament, de l'hérédité, du caractère secondaire, de la matière. C'est quand nous pensons être le plus libres que nous le sommes le moins. Et c'est quand nous résistons à faire ce que l'on voudrait faire, que l'on manifeste par cette volonté d'opposition à soi-même la liberté la plus entière. Non seulement, en ce sens, la liberté ne consiste pas à faire ce que l'on veut, mais elle consiste très exactement à faire ce que l'on ne veut

pas. Car la volonté qui s'applique à ce second acte est plus pure, dégagée de toute détermination extérieure que celle qui s'applique au premier. Renversement total des conceptions démocratiques que celle-ci, et qui laisse entrevoir une conception de l'homme qui constitue une révolution absolue par rapport à la vieille conception matérialiste et faussement humaniste que nous ont inculquée les philosophes du XVIIIe siècle français.

On conçoit que des groupes d'hommes, formés selon ces idées fondamentales, forment une homogénéité parfaite. Ajoutez à cela les fonctions visibles et presque matérielles qui créent la cohésion, et dont nous avons déjà eu l'occasion de parler, telles que le chant par exemple, et l'on comprendra l'indissoluble unité de la Légion. Au reste, la force de Codréanu est aussi d'avoir compris que l'essentiel n'est pas tant de penser identiquement que de sentir communément. Les affinités entre les hommes sont plus solidement acquises par des réflexes affectifs communs que par une participation intellectuelle commune à une pensée identique. Car la personnalité fondamentale est engagée par les réflexes affectifs, elle ne l'est pas dans les opérations logiques ou intellectuelles pures. Tant pis si notre aristotélisme occidental doit souffrir de l'énonciation de cette vérité. Codréanu a exprimé cette idée-là en plusieurs phrases fort significative: «*C'est à l'âme et non à la raison des foules qu'il faut s'adresser.*» Ou encore: «*Il faut avoir la même complexion d'âme.*» Ou plus nettement encore: « *L'important est de sentir et non pas de penser en commun.*»

Cette remarquable unité ne sera jamais mieux manifestée que par l'Uniforme. N'attribuons pas à l'uniforme une signification militaire; encore moins n'y voyons pas le goût de la servitude disciplinaire et de l'abdication de la pensée personnelle. «*L'Uniforme*, écrit Codréanu, *est l'aspect visible d'une réalité invisible.*» Il est cet habit du corps qui est commun à tous, comme l'âme de tous ressent les mêmes sentiments.

LE CHEF

Enfin, expression suprême de l'Unité du mouvement, comme de celle d'une Nation, le Chef!

Lorsqu'une masse formant un Parti, et plus tard lorsqu'un peuple formant une Nation, sont arrivés à cette unité de complexion d'âme, on peut dire que la volonté du peuple et celle du Chef n'en font plus qu'une: celle de la Nation organique. Entre la volonté de la

Nation diffuse, inconsciente parfois, et celle du Chef, lumineuse, concentrée, il n'y a pas un rapport d'analogie, mais le simple rapport d'une identité inexprimée à une identité exprimée. Et c'est pourquoi c'est folie d'essayer, devant un phénomène aussi nouveau que l'apparition historique de ce rapport d'identité, de chercher à définir avec des mots anciens la situation nouvelle qui en résulte. Il ne s'agit pas là de démocratie, ni même de dictature.

Lorsqu'un peuple arrive au privilège de cet état rare et même unique, la conscience nationale se définit par l'état identique chez tous de la lumière intérieure. Alors, mais alors seulement, la personnalité historique de la Nation est dans son plein épanouissement. Il vas sans dire que cette unité de complexion d'âme serait irréalisable si le Chef cherchait à imposer par en haut ou par une pression externe un esprit nouveau créé de toutes pièces et sans aucune attache avec l'âme de chacun. Ce profond état d'esprit, explique Codréanu, qui est invisible et plus pressenti que perçu, ce n'est pas lui qui l'a créé. Il existait en puissance à l'état latent. Il a surgi du fait de la rencontre fécondante et créatrice de sa sensibilité avec la sensibilité du peuple roumain. Il est né de l'apport de la conscience collective diffuse, de la conscience de la présence effective des morts de la Patrie, d'une sourde mais invincible exhortation de la Terre des Ancêtres, de la croyance en Dieu et de Son soutien; le tout cristallisé, amené à la lumière par la conscience, la présence, l'exhortation, la croyance et le soutien du Chef.

Alors, la Légion et la Roumanie ne feront qu'un. Alors le grand combat contre le refoulement national sera gagné. Alors devant la Roumanie ressuscitée, un monde nouveau se lèvera: le monde Légionnaire.

VERS LE TRIOMPHE PAR LE MARTYRE (1927-1938-1940)
LA FORMATION DES PREMIERS LÉGIONNAIRES

Il est bien évident que lors de cette obscure soirée du 24 juin 1927, l'organisation de la Légion de l'Archange Michel, ainsi que sa substance spirituelle n'étaient pas aussi achevées que nous venons de les montrer. Ils étaient huit qui se groupaient aux côtés de Codréanu et qui allèrent, le lendemain, faire part de leur décision au professeur Cuza. Ce bon vieux doctrinaire les reçut avec une sympathie bienveillante et l'accent patriarcal avec lequel les vieux rejettent loin d'eux

les trop juvéniles ardeurs. Quelques étudiants les rejoignirent bientôt et ensemble, ils envisagèrent exactement la situation paradoxale dans laquelle ils se trouvaient: animés d'un vouloir qui n'a d'autre limite que le succès total, et possédant des moyens tellement minimes, qu'il paraît impossible de faire quoique ce soit. Mais qu'importe! Est-ce que jamais les idées furent endiguées par la matière? «*Par notre audace*, leur dit Codréanu, *nous devons bafouer cette mentalité atroce de la domination de l'argent.*»

Ce qui importe le plus et immédiatement, c'est de commencer l'éducation du premier noyau de légionnaires. Lentement Codréanu les initie à cette personnalité nouvelle qu'ils doivent redécouvrir. Sans jamais présenter sa pensée sous la forme systématique d'un programme, Codréanu forme les âmes de ses premiers camarades afin qu'ils soient prêts à affronter les épreuves. Il leur apprend ce qui sera plus tard la pensée de la Légion, à savoir que c'est par la souffrance que l'homme mesure sa valeur; il les exhorte à s'aimer car cet amour est le seul garant de l'unité intérieure de la Légion; il développe la Foi dans leur mission; il veille à ce que chacun sente communément, car, nous l'avons vu, ce n'est pas la communauté de la pensée raisonnante qui unit les hommes, mais une sensibilité commune. Il leur montre ainsi que lui-même est le premier éducateur de cette «école» de grandeur d'âme, que sera la Légion Car si elle n'est pas cela, il vaut mieux, n'est-ce pas? qu'elle ne soit rien.

LE PREMIER NID

Quand tous les jeunes néophytes sont ainsi parfaitement pénétrés de la spiritualité légionnaire, ou tout au moins de l'essentiel, on prend, au Foyer des Etudiants, une chambre que l'on tapisse. On y met en bonne place, la symbolique icône de l'Archange; on inscrit au mur les maximes premières de la Légion. «*Ne chasse pas le héros qui est en toi*», et celle-ci empruntée à Sénèque: «*Celui qui sait mourir ne sera jamais esclave.*» Déjà la Légion est placée sous le signe impérieux de l'acceptation volontaire et joyeuse de la Mort. On a vu que ce signe était probablement le plus puissant, le plus profond, le plus attractif de tous les centres spirituels de la Légion.

Et n'est-ce pas, en somme, le premier Nid qui vient ainsi de se constituer, avec le privilège insigne que Codréanu en est lui-même le Chef? Quelle magnifique faveur n'eurent pas ces premiers légion-

naires, de vivre ainsi journellement avec lui, exerçant les si délicates et si prenantes fonctions! Cette chambre du Foyer n'a pas encore le nom de Nid, du moins en a-t-elle déjà tous les aspects. Et déjà, il convient que le Nid se décide à rentrer dans la bataille. Il faut à ce Nid une action extérieure, la même que celle qui par la suite, sera de rigueur pour chacun des milliers de Nids qui se constitueront.

LA REVUE «TERRE DES ANCÊTRES» CONNAIT DÈS LE DÉBUT UN IMMENSE SUCCÈS

Cette première action extérieure du premier Nid légionnaire fut la fondation d'une revue. Elle avait pour titre «La Terre des Ancêtres», car c'est décidément dans l'obédience au passé réel, que l'on recherche la force de construire l'avenir. Et, comme le Nid est pauvre, on s'adresse au père de Motza, qui est pope, et qui aura les moyens de faciliter cette tâche difficile. Les premiers articles de Codréanu furent sensationnels. Toute la Légion etait là en puissance. Les idées maîtresses, essentiellement morales et remarquablement éloignées de toute politique sont ébauchées une à une, notamment dans le deuxième article où sont énumérées les «idées» et duquel nous nous sommes principalement inspiré pour notre essai de synthèse de la pensée légionnaire. Il n'en fallait pas plus pour que la spiritualité roumaine tressaillît. Le ton était à la fois magnifiquement nouveau, et cependant il réveillait des accents qui n'étaient pas inconnus, mais qui étaient perdus dans un lointain brouillard de l'âme. C'était comme un écho dans un immense silence. Codréanu pour la première fois dans l'histoire contemporaine de la Roumanie, venait de faire vibrer les âmes. En quelques jours la Revue groupe plus de trois mille abonnés, ce qui a pour heureux effets —au point de vue matériel— d'en assurer pour assez longtemps la publication régulière.

LE PREMIER SERMENT DES LÉGIONNAIRES

Les premiers légionnaires avaient donc fait leurs preuves par des actes. Ils peuvent maintenant prêter serment. Je trouve, quant à moi, admirable, que les premiers pas de la Légion se soient faits exactement selon le processus qui ensuite deviendra classique et obligatoire. Il semble que Codréanu, dès le début n'ait rien laissé à l'improvi-

sation, ou à l'incohérence Et de même qu'il exigera deus ans, parfois davantage, du postulant, avant de lui faire prêter le serment qui le consacrera légionnaire, de même il exigea de tous premiers camarades un stage analogue, avant de les reconnaître comme indissolublement liés à la Légion. Et cependant, ces camarades-là avaient déjà fait leur devoir, et plus même! C'est le 8 novembre 1927, qu'eut lieu cette cérémonie. Après l'invocation à l'Archange Saint-Michel, aux héros de la Roumanie et à ses saints, les légionnaires prêtèrent le serment suivant: «*Peu nombreux, mais puissants par notre foi inébranlable en Dieu, par notre volonté de rester fermes au milieu de la tourmente, par notre détachement absolu de tout ce qui est terrestre, nous jurons avec bonheur de servir la Roumanie et la Croix.*» Puis, dans un geste symbolique, on mélange un peu de terre prélevée sur tous les coins glorieux de la Roumanie, arrosée du sang des morts. Chacun en prit une parcelle, qu'il mit dans un sachet et suspendit le sachet à son cou. Les légionnaires étaient liés par serment aux morts du passé, et pour refaire la Roumanie. Ils avaient vu dans ce scapulaire patriotique, le symbole de leur volonté de servitude à l'idéal qu'ils s'étaient imposé.

LE PREMIER APPEL AUX MASSES. - CODRÉANU EXERCE SUR LES FOULES UNE INVINCIBLE ATTIRANCE

Ainsi, deux ans durant, la Légion, strictement fermée, ne s'élargit qu'avec lenteur et prudence. L'oeuvre essentielle d'éducation, cependant s'acheminait à sa perfection. Et de chaque légionnaire devenu véritablement un homme nouveau, Codréanu savait pouvoir attendre qu'il soit un apôtre plein de zéle, irradiant de croyance, désireux du martyre. C'est le 8 novembre 1929, qu'il décide de s'adresser aux masses. Le premier appel reste comme l'une des plus étonnantes aventures qui se puisse imaginer. Nous n'avons pas et à la vérité, nous ne pouvons pas avoir ici, la moindre idée d'une propagande adoptant les moyens qui furent ceux de Codréanu à ce moment. Mais Codréanu avait au suprême degré l'intuition des besoins et des instincts du peuple roumain. Et cette intuition lui permettait d'avoir de l'âme roumaine, et même de ses complexes inconscients, dont on sait aujourd'hui le rôle essentiel, une connaissance d'autant plus parfaite qu'elle était une connaissance du dedans, quelque chose comme cette fusion, cette identification de la connaissance et de son objet, qui est

pour la philosophie contemporaine le mode le plus parfait et hélas! le plus rare de l'appréhension intellectuelle. Le 15 décembre. Codréanu s'en va, à cheval, de village en village. Les paysans curieux, se groupent autour de lui et des quelques légionnaires qui l'accompagnent et qui ont revêtu le costume national. Il y a là aussi, un grand étendard de l'Archange et Codréanu, sublime pèlerin, tient une croix dans sa main gauche. Il parle, sans éloquence, le langage des prophètes. Il dit que des temps nouveaux vont arriver, que la résurrection de la Roumanie est proche, et que les Roumains doivent avoir l'âme pure. Pas un mot de politique, ni de démagogie. Cependant, Codréanu est passé et sa trace est ineffaçable. Le souffle de la résurrection a été senti par ceux qui l'ont entendu. Celui-là est bien l'homme qu'il faut à la Roumanie. De village en village, la nouvelle se propage, qu'un prophète s'est levé. Lorsqu'à la nuit tombante, la caravane approche des bourgades, les paysans sont là, torches à la main, qui l'attendent et se disputent entre eux le privilège de loger Codréanu. Des villages voisins des émissaires viennent le supplier: «Quand donc viendrez-vous chez nous?». On croirait lire une page d'Evangile. Et la caravane, à chaque halte, s'accroît de cinq ou dix paysans qui, laissant là leur famille et leurs biens, suivent les légionnaires et vivent avec eux. Ce curieux phénomène ne peut s'expliquer que par l'invraisemblable pouvoir d'attraction personnel qu'exerçait Codréanu, pouvoir que tous ceux qui ont eu le privilège de l'approcher ont reconnu, qu'ils aient été sympathisants ou adversaires. C'est une véritable fascination mystique qu'il exerçait sur tout le monde. Le voir constituait dans la vie d'un homme un événement qui ne pouvait s'oublier.

PREMIÈRES PERSÉCUTIONS DE CALINESCO. - DISSOLUTION DE LA GARDE DE FER (11 janvier 1931)

Devant le succès sans précédent de ces manifestations successives, Codréanu qui vient d'organiser la Garde de Fer sur ses bases perpétuelles (février 1930), décide d'entreprendre, en Bessarabie, une tournée analogue à celle qu'il venait de faire en Modalvie. Il ajoute une préparation plus minutieuse, lui donnant l'aspect d'une opération militaire. Le ministre intimidé, ferme les yeux devant cette expédition; mais le sous-secrétaire d'Etat à l'Intérieur, Calinesco, pressent, avec une parfaite vision des choses, tout ce que la Garde de Fer représente de danger pour le régime, si elle se développe; il interdit la manifes-

tation grandiose projetée. Les vingt mille paysans qui attendaient Codréanu avec une impatience frénétique, ne comprirent pas cet arrêté gouvernemental, et ils continuèrent d'accorder leur confiance à celui sur lequel à nouveau s'abattait la répression officielle.

Calinesco —nous rencontrerons maintenant à chaque instant ce petit homme borgne, qui livrera contre la Garde de Fer un combat sans merci, tantôt déclaré— profita d'un attentat contre un sous-secrétaire d'Etat, commis par un obscur étudiant non légionnaire, et d'un attentat contre un journaliste enjuivé, commis par un étudiant, légionnaire cette fois-ci, pour prononcer pour la première fois, la dissolution de la Garde de Fer (11 janvier 1931). Bien entendu, vu l' organisation interne du mouvement, une telle mesure s'avère d'une inefficacité qui bouleverse les pronostics gouvernementaux. Codréanu, une fois de plus est arrêté comme complice moral des deux attentats; mais le chef d'inculpation n'est pas retenu par le juge d'instruction, qui ordonne sa libération. Codréanu, toutefois, avait passé injustement un mois et demi en prison. Sa persévérance et sa ténacité n'en sont pas ébranlées. Au contraire, nous l'avons vu, c'est avec joie qu'il acceptait ses souffrances qui le purifiaient, et le rendaient plus digne à ses propres veux de sa mission et de sa fonction de chef de la Légion. N'était-il pas juste, devait-il penser, qu'étant le chef suprême, il soit le membre de la Garde qui totalise la plus grande quantité de souffrance? Cette quantité n'est-elle pas le critère de l'élite dans l'esprit légionnaire? Et n'avait-il pas dit que si le Nid et le Camp sont les organes normaux de la Communauté légionnaire, la prison en est un, extraordinaire, mais le plus parfait de tous?

PREMIERS SUCCÈS ÉLECTORAUX. - CODRÉANU RENTRE AU PARLEMENT

En 1931, à la suite de la démission du Gouvernement, de nouvelles élections générales ont lieu en Roumanie. Le Chef de la Garde de Fer, dissoute, décide d'accepter le combat, et ses candidats se présentent purement et simplement sous le vocable: Parti de Cornélius Codréanu. La lutte éléctorale fut violente et même sanglante. Les légionnaires n'eurent pas d'élus, à cause d'une invraisemblable clause constitutionnelle insérée dans la loi électorale roumaine. Nous aurons l'occasion d'en parler à propos du magnifique succès parlementaire en 1937. Par contre, lors d'élections partielles en août 1931 et en avril

1932, la clause ne jouant pas. Codréanu et son père rentrent au Parlement. Ce succès relatif émeut le Gouvernement, qui prononce pour la deuxième fois la dissolution de la Garde. Ce qui est un singulier aveu d'impuissance. En juillet 1932, nouvlles élections générales. Codréanu fait rentrer au Parlement cinq de ses camarades, dont Stélesco, que ce succès grisera et qui ne tardera pas à trahir.

Bien entendu, nous n'avons pas l'intention d'accorder une grande importance au travail parlementaire des députés légionnaires. A le faire, nous trahirions l'esprit même de leur participation à ce rouage démocratico - constitutionnel. Codréanu fera du parlementarisme une critique âpre et définitive, soulignant son impuissance et sa corruption. Nous ne saurions toutefois passer sous silence le premier discours du Capitaine de la Garde, ainsi qu'une de ses plus significatives interventions. Dans son premier discours, Codréanu demande l'institution de la peine me mort pour châtier «*ceus qui se sont appropriés frauduleusement les deniers de l'Etat*». Hypocritement, un député crut gêner le Chef légionnaire par cette interruption: «Vous vous dites chrétien, et champion de l'idée chrétienne. Je vous rappelle que votre exigeance est antichrétienne.» A quoi Codréanu répondit avec dignité et sainte violence: «*Monsieur, lorsqu'il s'agit de choisir entre la mort la ma Patrie et celle d'un bandit, moi, je préfère celle du bandit. Je crois que je suis un meilleur chrétien si je ne permets pas au bandit de mener mon pays à la destruction.*» Dans une autre intervention qu'il fit contre le Gouvernement, (lequel venait de prendre de draconniennes mesures contre des ouvriers grévistes, et les avait même fait mitrailler, sous prétexte d'anticommunisme!), Codréanu déclara: «*Moi, et les hommes de bon sens, nous n'avons peur ni du Communisme, ni du Bolchevisme. C'est autre chose qui nous fait peur: c'est que les ouvriers de ces ateliers n'ont pas de quoi manger. Ils ont faim... Il faut satisfaire à ces deux besoins: la faim, et la soif de Justice.*»

UN GRAN CAMP DE TRAVAIL: LA DIGUE

Mais le vrai travail se poursuivant selon des méthodes déjà bien arrêtées, et bien entendu hors de toute compromission constitutionnelle, le 10 juillet 1931, Codréanu décide la généralisation des camps de travail sur le modèle de celui qu'il avait créé pour construire le Foyer des Etudiants chrétiens à Iassi. Il crée un inmense Camp de Travail, avec un but parfaitement défini: construire une digue de

manière à éviter les débordements catastrophiques et périodiques de la rivière Buzeu. Puisque le Gouvernement ne remplissait pas son devoir, en négligeant cette construction d'utilité publique, les légionnaires suppléeraient à cette criminelle carence. Il n'est pas besoin de souligner ce que la réalisation d'un tel projet eût acquis de sympathie à la Légion. Le ministre de l'Intérieur, Calinesco (toujours lui!), ne s'y méprit pas; il fit arrêter dès le début, les cinq cents travailleurs légionnaires. Codréanu répondit à cette provocation par une lettre non équivoque au Président du Conseil, lui disant notamment: «*J'ai dressé ces jeunes gens à l'école du Sacrifice et de l'Honneur. La mort, oui! l'humiliation, non!*». Ces mots furent-ils compris comme un avertissement? Toujours est-il que dès ce moment la répression contre la Garde se fit plus serrée.

L'ÉQUIPE DE LA MORT

Une équipe spéciale de propagandistes fut aussi créée sous le nom «L'Equipe de la Mort». Elle comprenait des hommes qui, volontairement, s'étaient offerts individuellement à Codréanu pour mourir pour lui, la Légion et la Roumanie. Ces hommes allaient en camions, de villages en villages, et chantaient des hymnes patriotiques ou des chants légionnaires. Ils avaient aussi leur hymne à eux. Le lecteur juguera de lui-même de l'esprit magnifique qui animait cette troupe d'élite, par les quelques strophes suivants:

« *Nous sommes l'Equipe de la Mort.*
« *Nous descendons de Moldavie.*
« *Nous avons jeté les dés du Sort.*
« *Ou vaincre, ou bien perdre la Vie!*

« *Dans le pays, la détresse est grande.*
« *Car l'étranger comme un maître commande.*
« *Et le Roumain dans sa propre maison*
« *N'est qu'un mendiant en sujetion.*

« *C'est pour cela que dès aujourd'hui*
« *Nous commençons le Grand combat;*
« *Pour chasser hors de la Patrie les bandits,*
« *Et le nettoyer du haut en bas.*

« En rang avec le Capitaine,
« Avec joie nous accueillerons toutes les peines.
« Par dessus les cadavres des bourreaux,
« Nous construirons un pays nouveau.

« Nos lèvres ont le sourire pour décor.
« La Mort? c'est de face que nous la regardons.
« Nous sommes l'Equipe de la Mort.
« Ou nous vaincrons, ou nous mourrons! ».

De semblable tournées n'avaient en soi rien qui fut illégal. Et quand ces rudes hommes étaient arrêtés, ce qui était de régle, ils pouvaient dire: «Nous ne faisons rien; nous marchons et nous chantons!» En réalité, Calinesco savait parfaitement l'écho de sympathie que de tels accents réveillaient dans le peuple. Et plus que jamais il était décidé à tout faire contre la Garde. De son côté, Codréanu qui sentait se lever délibérément contre la Légion la répression officielle et qui, par contre, ne la sentait pas encore parfaitement prête à affronter déjà les épreuves suprêmes, recommandait la prudence, et donnait l'ordre d'éviter tout acte qui put fournir un prétexte à Calinesco. Mais la chute du Gouvernement, l'arrivée au pouvoir des Libéraux, en la personne de Duca, qui s'était fait fort de réduire la Garde à zéro, créèrent une situation nouvelle, et firent entrer le conflit dans sa phase aiguë. La Garde affronte dès maintenant le martyre.

NOUVELLE DISSOLUTION DE LA GARDE. - EXÉCUTION DE DUCA. - PROCÈS ET ACQUITTEMENT

Duca fut appelé par le Roi, parce qu'il avait les faveurs de Madame Lupescu. On rougit d'avoir à écrire le nom de cette courtisane juive dans un livre où l'on eut voulu tout faire pour en maintenir l'ambiance d'honneur et d'héroïsme. Hélas, cette femme a fait tant de mal à ce pays qu'on ne peut ommettre de la nommer. Le nouveau Président était aussi l'homme de Titulesco, grand orateur de la Tribune de Genève, curieux et dangereux bonhomme, pour qui la spiritualité légionnaire était absolument inaccessible, qui l'estimait du reste mythologique, relevant plutôt de la médecine psychiâtrique, que de la politique. Quant à Duca lui-même, peu avant de prendre le pouvoir, il avait manifesté publiquement sa haine de la Garde, et s'était

plaint de la faiblesse de Calinesco! Jamais, l'hostilité à la Garde n' avait paru aussi décidée, aussi cohérante, aussi puissante. Pour la troisième fois la Garde fut dissoute.

La réponse ne se fit pas attendre. Le 20 décembre 1933, alors qu'il attendait son train sur le quai de la gare de Sinaïa, Duca paya de sa vie son intolérable audace. Les trois légionnaires qui avaient procédé à cette exécution, allèrent se constituer prisonniers, selon la tradition légionnaire.

Ils étaient trois. Leur popularité dans la Légion fut immense. On les appella les Nicadors, mot formé des premières lettres du prénom de chacun. Et aujourd'hui encore, ces Nicadors, entrés dans la glorieuse légende des martyrs de la Légion, restent le type le plus pur du héros. Dans la chanson de la Sainte Jeunesse légionnaire, n'est-il point dit:

« ...Nous construisons des Eglises et restons courageuse- [ment dans les prisons.]
« Parmi les pires persécutions.
« Nous chantons en pensant aux Nicadors! ».

Les Nicadors, qui furent condamnés à la prison, moururent, sauvagement assassinés, le 30 novembre 1938, le même jour que Codréanu lui-même.

De cette date, s'ouvre la douloureuse période que les Légionnaires appellent «la Terreur». Le Gouvernement ne se contenta pas de faire inculper les trois auteurs metériels du meurtre, mais, plaidant la responsabilité morale des chefs de la Légion, il prétendit monter un procès monstre à grand spectacle. De plus, comme le Général Cantacuzène fut inculpé, et que l'état de siège avait été décrété, la compétence juridique fut accordée à un Tribunal de Généraux. L' âge et l'indépendance morale de ces derniers en firent des juges impartiaux, rebelles aux mots d'ordre gouvernementaux. Et une fois de plus, tout le monde fut acquitté, sauf, bien entendu les trois légionnaires, auteurs de l'exécution.

FONDATION D'UN PARTI LÉGAL: «TOUT POUR LE PAYS»

Comme bien l'on pense, ce procès et cet acquittement, prononcé par des juges intègres, eurent dans l'opinion un retentissement con-

sidérable. Si la Presse juive ne décolérait pas, ne parlant de Codréanu que comme d'un anarchiste, d'un terroriste, ou d'un hitlérien (lui, si attaché aux plus dures disciplines personneles, et si jaloux de l'indépendance morale de la Roumanie!), l'opinion semblait de plus en plus prête à accepter de se laisser conduire par les légionnaires, dont la réputation de courage et d'héroïme moral avait couru tout le pays. Codréanu profita de la détente que représenta l'accession au pouvoir de Tataresco, homme timide et timoré qui ne voulait pas-disait-il-qu'on lui élève bientôt autant de statues que celles déjà élevées à Duca, pour faire fonder par son ami et disciple, le Général Cantacuzène, un parti politique proprement dit, conforme à la législation en vigueur et prêt à jouer le jeu constitutionnel. Ce Parti eut pour nom: «Tout pour le Pays». Son organisation dédoublait celle de la Légion, et personne ne put se tromper sur la nature de ce Parti, puisque le fondateur Cantacuzène, en annonçait la création à peu près en ces termes: «Mon chef politique, Cornélius Codréanu, m'a chargé de fonder un Parti...» (novembre 1934).

EXÉCUTION DE STELESCO, TRAITRE A LA LÉGION ET A SON CHEF

C'est en 1935, que se place l'un des rares faits de traîtrise caractérisée, que la Légion aura à enregistrer. Il sera commis par Stélesco, un jeune moldave qui avait fait la connaissance de Codréanu en 1930, lors des premières et épiques tournées à cheval de villages en villages. Il devra à Codréanu son siège de député, et malgré qu'il ait été au moins jusqu'en 1932, l'un des premiers lieutenants de Codréanu, il n'hésitera pas à l'accuser publiquement et à écrire contre lui des articles absolument ignobles, qui n'eurent pour effet (comme toujours dans ces cas là), que de déshonorer son auteur. Cette odieuse attitude s'aggrave du fait que le journal de Stélesco était payé par le Gouvernement, que Stélesco menait une vie scandaleuse, et refusait de se plier à la discipline légionnaire. Cette trahison, publique, et qui n'-était pas seulement un abandon, mais une attaque, si sale que la Légion entière en était atteinte, était vraiment intolérable, non seulement pour Codréanu, mais pour chacun des légionnaires qui ne pouvait plus longtemps supporter de voir le Capitaine ainsi traité par un traître. Toujours est-il que Stélesco fut exécuté, dans l'hôpital où l'on

traitait son appendicite, en 1935, par dix légionnaires qui, eux aussi, furent assassinés le 30 novembre 1938, avec Codréanu.

Quant à Stélesco, il avait écrit: «L'Histoire nous jugera sur ce que nous aurons fait.» Il reste devant l'Histoire, comme le modèle le plus odieux et le plus vil de la trahison et du parjure.

LE SACRIFICE VOLONTAIRE DE MOTZA. - SON APOTHÉOSE A TRAVERS TOUTE LA ROUMANIE. - LA CRÉATION DU CORPS D'ÉLITE: LE CORPS MOTZA-MARINE

A l'été de 1936, dix mille légionnaires voulurent s'engager comme volontaires dans l'armée chrétienne et nationaliste de Franco. Codréanu cependant, devant l'impossibilité de cet exode massif, permit, parmi l'élite et la hiérarchie légionnaires neuf membres, qui sous la direction du général Cantacuzène lui-même, iraient combattre en Espagne, en premier lieu son beau-frère: Motza, qui depuis 1922 est à ses côtés, a été emprisonné avec lui à la prison de Vacaresti et qui était tenu pour le premier légionnaire, après Codréanu lui-même. C'est à cette occasion que se manifeste en Motza, l'extême grandeur à laquelle peut parvenir le sacrifice légionnaire accompli volontairement. Persuadé que la mort est créatrice et féconde, Motza part pour l'Espagne dans le but bien arrêté d'y mourir. Il dit adieu à sa femme, il écrit son testament (qui reste un document absolument sublime), il laisse pour son fils une lettre qui ne devra être lue qu'à ses vingt-un ans (lettre que la police saisira, et détournera); tout cela témoigne de la volonté bien délibérée de Motza de ne pas revenir. Il part pour l'Espagne, non pas comme un volontaire ordinaire, mais comme une victime expiatoire, afin que son sang répandu serve la cause de la chrétienté contre la barbarie, et afin qu'il annoblisse et serve la Légion. Dès les premiers jours de 1937, Motza et Marine engagés dans le Tercio, trouvent la mort en combattant. Codréanu, très douloureusement frappé dans son coeur, ordonne de faire rentrer les corps en Roumanie. Et c'est la funèbre, mais magnifique et inoubliable exaltation des morts, par une population enthousiasmée de respect devant la Mort, volontairement consentie, et l'esprit magnifique de la Légion. A la frontière, les corps sont chargés sur un train spécial. A chaque gare, les prêtres viennent les bénir et la foule se recueillir. On traverse ainsi du Nord au Sud, dans un cortège triomphal, toute la Bucovine et toute la Transylvanie, province natale de Motza. Puis, on revient

sur Bucarest, traversant cette fois la Roumanie d'Ouest en Est. Dans la Capitale, la plus grandiose cérémonie qui se puisse imaginer, attendait les héros. Plus de deux cent mille personnes: des archevêques, des évêques, des prêtres, des membres de l'Ordre de Michel le Brave, des fonctionnaires, des officiers supérieurs de l'Armée, des membres du Corps diplomatique, et la foule, la foule anonyme et immense... La Garde fut ce jour-là à son apothéose. Le Sacrifice de Motza à peine consommé, se révélait n'avoir pas été vain, puisque d'un coup il contribuait à porter la Légion sur les sommets. Après cette grandiose cérémonie, Codréanu fonda le Corps d'élite Motza-Marine. Ce corps comprenait au maximum dix mille membres, tous prêts au sacrifice suprême, et engagés à s'y donner par le serment que nous avons reproduit à propos de l'élite légionnaire. Et Codréanu disait, aux premiers membres de ce Corps: «Il faut mettre le coeur, le front et le corps de Motza, ainsi que ceux de son camarade Marine, comme base de la Nation roumaine. Qu'ils soient le fondement des futures grandeurs roumaines dans les siècles à venir. Mettons Motza et Marine comme base de la future élite roumaine... Vous qui représentez les premières de ces élites, il faut que vous vous engagiez, par serment, à vous comporter de telle sorte que, vraiment, vous soyiez pour ces futures élites, une base saine, pleine de grandes possibilités; il faut que vous défendiez le mouvement légionnaire, afin qu'il ne glisse pas sur le chemin des affaires louches, de la vie facile, de l'immoralité, de la satisfaction des ambitions personnelles, ou de la convoitise des grandeurs d'ici-bas. Vous allez jurer que vous avez compris, qu'il n'y a plus dans votre esprit aucun doute, que Motza et Marine n'ont pas consenti le sacrifice suprême pour que nous, ceux d'aujourd'hui ou ceux de demain, nous puissions simplement organiser sur leurs tombes de scandaleux banquets. O! Motza, tu n'es pas mort pour cela. Ton sacrifice a été fait pour ton peuple. Vous allez donc jurer que, dans notre langage, le fait d'être élite légionnaire ne signifie pas seulement combattre et vaincre, mais principalement se sacrifier d'une façon permanente et personnelle pour le service de la Nation; vous avez compris que l'idée d'élite est liée à l'idée de sacrifice, de pauvreté, de vie dure et austère et que, là où s'arrête le sacrifice, là aussi s'arrête l'élite légionnaire!».

Mon Dieu! que ces accents sont sublimes, et comme il faut avoir travaillé en profondeur l'âme de ses hommes pour que de telles perspectives ne soient pas seulement de bells homélies, mais des puissances efficientes d'action! Comment voulez-vous que contre une force unifiée dans une telle spiritualité commune, le misérable borgne de Calinesco ou l'ignoble jouisseur du trône, puissent faire quoique ce soit d'efficace? La Garde dans cet esprit et par son élite, sera d'autant plus forte qu'elle sera plus frappée. La magnifique manifestation collective de sympathie qui suivit le sacrifice de Motza est plus qu'un symbole; elle exprime cette réalité si conforme à la spiritualité légionnaire que la mort est par elle-même une puissance créatrice, attractive, et qu'il n'y a de triomphe que par elle. N'est-ce cette idée évangélique, que le grain ne germe pas si d'abord il ne meurt?

SUECCÈS ÉLECTORAL FOUDROYANT EN 1937

Cette même année, en novembre, élections générales. Le Parti «Tout pour le Pays», affronte pour la première fois la bataille électorale. Cette bataille est en Roumanie d'un genre tout particulier, pour trois raisons: la loi électorale, la corruption électorale, la pression gouvernementale sur les élections.

La loi électorale roumaine était absolument unique en son genre. On vote au scrutin de liste départementale. Et on applique, pour l'attribution des sièges à chaque Parti, la répartition proportionnelle, avec cette scandaleuse clause restrictive, que si un Parti obtient 40 % des voix, il a droit, outre au nombre de sièges que lui assigne la répartition, à la motié des sièges restant à répartir. Cette clause a été insérée dans la loi, pour assurer une certaine majorité cohérente, malgré l'extrême multiplication des Partis. Ne vit-on pas dans un département, jusqu'à 53 listes concurrentes. En réalité, c'est une clause qui a toujours joué en faveur du Gouvernement au pouvoir, lors de la campagne électorale.

On n'avait jamais vu, en effet, un Gouvernement ne pas obtenir les fameux 40 %. Il est vrai que les moyens utilisés étaient destinés à exercer une pression absolument scandaleuse sur l'électeur et que d'autre part, le Gouvernement donnait l'exemple de la fraude et de la corruption électorales. On ne comptait plus en Roumanie les urnes sans fond, ou au contraire les urnes à moitié pleines avant l'ouverture même du bureau de vote. Les gouvernements avaient inventé mieux que cela même et pour empêcher les villageois de se rendre au canton pour voter, l'autorité préfectorale déclarait, quelques jours avant les élections, que tel village était «contaminé», ce qui entraînait comme mesure administrative l'installation d'un cordon sanitaire de police, inter-

disant de sortir du village. Le jour des élections passé, la maladie du village était déclarée guérie et le cordon retiré. Nous n'avions tout de même pas encore vu cela en France!

La propagande électorale du Parti fut assurée, bien entendu, par les membres de la Légion; ce qui donna à Codréanu plus d'agents électoraux (si l'on peut dire), que n'en avait aucun autre chef de Parti. En réalité, aucun des «agents» de Codréanu n'était payé, contrairement à l'usage et les tracts ou brochures remis à la population devaient être payés par elle. Le public ne manqua pas de voir là le signe certain de la pauvreté et donc de l'honnêteté du mouvement. Conformément à un ordre du Capitaine, la Propagande devait être simple et positive, s'attachant plus à faire connaître positivement la Garde, qu'à attaquer ses adversaires. Le tract qui fut le plus largement diffusé à cette occasion portait ces simples mots: «Capitaine, tu dois rendre notre pays de Roumanie aussi brillant que le soleil au firmament.» Certes, nous n'avins en France aucune idée d'une bataille électorale, menée sur de telles formules.

On en profitait pour jeter dans tous les villages où l'on passait, les bases de futurs Nids. Et l'agent électoral initiait les sympathisants à la vie légionnaire. On chantait des hymnes patriotiques et les chants légionnaires. On recommandait à ceux qui avaient été touchés de rester constamment en contact, de chanter entre eux, de parler peu, mais de faire voir qu'ils étaient acquis à la Légion. Bref, il faut croire qu'un formidable travail d'infiltration fut fait, puisque, sans qu'aucun grand meeting, au sens propre du mot n'ait eu lieu, Codréanu eut 72 députés élus, infligeant ainsi, pour la première fois, au Gouvernement, de n'avoir pas les 40 % réglementaires. Succès sans précédent, mais dangereux; car, devant l'impuissance du Parlement à assurer un Gouvernement stable, le Roi va faire figure d'arbitre, puis de solution au problème politique ainsi créé. Or, le Roi est l'ennemi juré de la Garde, car ce présomptueux et infatué souverain est jaloux de Codréanu, et craint que le Capitaine de la Légion ne prenne un jour sa place.

VERS LA DICTATURE ROYALE

C'est maintenant que commence le grand désarroi politique de la Roumanie. Le Roi, qui ne peut appeler au Gouvernement, ni un libéral, ni un national-paysan, ne veut pas se résoudre à solliciter Codréanu, qui d'ailleurs refuserait. Dès lors, abandonnant délibérément

l'espoir d'avoir un Gouvernement jouissant de l'appui parlementaire, le Roi fait appel à M. Goga, membre du Parti de Cuza, antisémite acharné. Il espère ainsi satisfaire les légionnaires. Mais c'est mal les connaître que de croire les détourner du veritable combat légionnaire, en leur jetant en pâture un antisémitisme violent. Au reste,—et le fait est d'importance—, les premières mesures sont à peine prises par Goga contre les Juifs, que les trois Etats juifs du monde, l'Angleterre en tête, suivie des Etats-Unis et de la France, protestent énergiquement et que l'Angleterre fait remettre à plus tard un voyage que le Roi Carol devait entreprendre en Angleterre. Le Roi comprend la pression qui est faite sur lui, et s'y soumet. Prenant comme prétexte un dossier de police, monté par Calinesco, qui a le portefeuille de l'Intérieur, il renvoie Goga, décide de gouverner dictatorialement, octroie au peuple roumain une Constitution que celui-ci sera appelé à ratifier sans la connaître, appelle au Gouvernement le Patriarche de l'Eglise orthodoxe, homme compromis s'il en fut, tant nationalement que moralement, et, s'appuyant sur l'Armée, inaugure la tyrannie de la Couronne dont, à travers le monde, la Presse juive et maçonne sera chargée de chanter les louanges, de démontrer l'extrême sagesse, et la grande modération.

CALINESCO TENTE QUELQUES COUPS CONTRE LA GARDE

Calinesco est encore, inmuablement, ministre de l'Intérieur. Les pleins pouvoirs vont lui permettre d'agir contre la Garde avec une férocité qui ne va pas se démentir, et sans être inquiété d'avoir à rendre des comptes de ses actes à autre que le Roi lui-même. Mais c'est bien le Roi, qui dès cette époque, est l'ennemi le plus implacable de la Garde. Prenant prétexte d'une lettre adressée par Codréanu à Iorga, dans laquelle le Capitaine de la Légion reprochait au grand nationaliste roumain d'avoir trahi les espoirs de toute une génération, Calinesco fait arrêter Codréanu et le fait inculper de menaces. Les Tribunaux, qui, dans le changement de régime ont perdu toute l'indépendance qui est seule garante de l'impartialité de la Justice, condamnent Codréanu à six mois de prison. La Garde qui a des ordres formels ne bouge pas. Dans le même temps, les sbires de Calinesco procèdent à l'arrestation massive, indistincte et non motivée de tous les cadres légionnaires sur lesquels ils peuvent mettre la main. Ils sont envoyés dans des camps de concentration, tandis que ceux contre lesquels on a trouvé un prétexte pour les traduire devant les Tribunaux sont envoyés dans les mines de sel. La Garde, qui a des ordres formels, ne bouge pas.

LA CONDAMNATION DERNIÈRE DE CODRÉANU. - LE SAUVAGE ASSASSINAT DU CAPITAINE DE LA LÉGION

Alors Calinesco s'enhardit. Il croit le moment venu de porter le coup fatal à Codréanu et à la Garde. Il fait traduire le Capitaine de la Légion devant un Tribunal d'éxception, sous l'inculpation d'attentat à la sûreté de l'Etat, de haute-trahison et de compromission avec l'ennemi. On connaît cela! Le procès est passionné. Codréanu, dix heures durant, témoignera sans réfutation possible de son innocence. Le Général Antonesco portera l'émotion à son comble, quand, simple témoin, il ira publiquement serrer la main du prévenu, qui est son ami et son Chef, et répondra au Président, lui demandant si en conscience, il croit à la culpabilité de Codréanu: «Je ne serre pas, moi, la main d'un traître!». La Presse, qui devait publier in-extenso tous les débats, recevra l'ordre dès le second jour, de s'abstenir, et ne pourra publier intégralement que le réquisitoire. Le procès devant l'opinion est gagné. Mais les juges asservis ont des ordres. Le Capitaine de la Légion de l'Archange Michel est condamné à dix ans de réclusion!

Calinesco respire. Il croit que tout est fini. La Garde ne bouge pas. Mais non! Le Roi est hanté, parce que son rival vit toujours. Cette présence en prison du si pur Capitaine, est comme un cri de vengeance de toute la Légion. Le Roi veut que Codréanu meurt. Il donne l'ordre à Calinesco d'exécuter cette ignoble mission. Le sale policier cependant, recule devant l'ignominieux attentat. Le Roi revient d'Angleterre, sur ces entrefaites, avec l'impérieux mandat: Codréanu doit mourir. Dans la nuit du 29 au 30 novembre 1938, le lendemain même du retour du Roi à Bucarest, Codréanu est assassiné, lâchement étranglé par ses gardiens. Avec lui, treize légionnaires dont les Nicadors, trouvent une semblable mort. Pour donner une apparence, on simule une fuite des prisonniers; on tire à balles sur leurs cadavres; mais, pris de panique, on ne sait que faire de leurs corps; Codréanu est mort! Mais on le craint encore! A bout d'expédients, on les arrose d'acide sulfurique, afin qu'ils brûlent.

Plus tard, quand pieusement, tes Camarades sont venus te rechercher, Codréanu, ils n'ont trouvé qu'un tas de cendres informes. Sur les traces de l'Archange, tu n'avais rien laissé à la terre et comme lui, tu avais pris ton envolée vers Dieu.

PAUL GUIRAUD

(Du livre «Codreanu et la Garde de Fer», 1940.)

O CRIMĂ ÎMPOTRIVA UMANITĂŢII

În acest răstimp de douăzeci și cinci de ani dela asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu s'a făcut atâta caz de crimele «împotriva umanității», dar s'a lăsat peste acest oribil spectacol dat de o conducere scelerată lespedea grea a complicității tăcerii. Atmosfera e încărcată de norii grei ai ipocriziei și soarele dreptății nu poate încă lumina pentru toți. Dar acest lucru nu ne clatină încrederea în biruința adevărului. Există o justiție imanentă care se manifestă implacabil. Ea va veni și pentru camarazii noștri răpuși mișelește. Rămâne deschis în fața lumii procesul lor, procesul Căpitanului. Iar în fața lui Dumnezeu, în aceste zile de grea încercare la care este supus neamul nostru, poate și ca o ispășire pentru vina de a fi lăsat să i se ucidă cei mai curați dintre fiii săi, care au denunțat și luptat contra lui Anticrist cu armele Arhanghelului Mihail, noi Mărturisim puteri și elanuri de luptă în spiritul de Jertfă a camarazilor noștri martirizați, că suntem pătrunși de adevărul creștin pe care l-a trăit Corneliu Codreanu, că nicio jertfă nu este zadarnică și că: «Biruința veșnică și adevărată este biruința născută din Martiriu» (Corneliu Zelea Codreanu).

CUPRINSUL

CAPITOLUL III

DIMENSIUNILE DOCTRINEI LEGIONARE

PARTEA II

ASASINAREA UNUI CREZ

CAPITOLUL IV

ÎMPREJURARILE MORŢII LUI CORNELIU CODREANU

(jertfe legionare)

CAPITOLUL V

PE DRUMUL CĂPITANULUI

CAPITOLUL VI

ACTUALITATEA LUI CORNELIU CODREANU

CAPITOLUL VII

Căpitanul după deshumare

S'a terminat tipărirea acestei carţi la 23 Aprilie 1966 in Atelierele «Gráficas Benzal», calle Virtudes, 7, Madrid. S'au tipărit 500 exemplare dintre care 25 în copertă de piele pentru bibliofili, numerotate de la 1 la 25, cu stampila Colecţiei Dacoromania.

COLECȚIA DACOROMANIA:

Ion Țolescu: *Arhanghelul Mihail.* Poezii, 1959. 100 pag.

Memorial Legionar. Cartea Morților Legiunii Arhanchelul Mihail, 1960. 160 pag.

D. Bacu: *Aiud.* Poezii, 1961. 106 pag.

Ion Protopopescu: *Idealul.* Eseuri şi articole, 1962. 172 pag.

Ofrandă. Poezii din închisori, 1963. 100 pag.

D. Bacu: *Piteşti.* Centru de Reeducare Studențască, 1963. 200 pag.

Dorina Ienciu: *Aripi de Lumină.* Rime și poeme în Proză, 1963. 80 pag.

Căpitanul. Mit al poeților. Poezii, 1964. 126 pag.

D. Bacu *Acolo șezum și plânşem.* Poezii, 1964. 90 pag.

C. Papanace: *Evocări.* Gând si faptă legionară. 1965. 196 pag.

Leonida Lutotovici: *O altă lume.* Poezii, 1965. 88 pág.

